

TARTU ÜLIKOOLI

TOIMETUSED

ACTA ET COMMENTATIONES

UNIVERSITATIS TARTUENSIS

(DORPATENSIS)

C

ANNALES

XXIV—XXV

TARTU 1941

TARTU ÜLIKOOLI

TOIMETUSED

ACTA ET COMMENTATIONES

UNIVERSITATIS TARTUENSIS

(DORPATENSIS)

C

ANNALES

XXIV—XXV

TARTU 1941

ENSV Tartu Riikliku Ülikooli Kirjastus. Vastutav toimetaja K. Kure.
Toimetaja L. Leesment. Ladumisele antud 1. IX 39. Trükkimisele antud
10. II 41. Paberi formaat 66×94. $\frac{1}{16}$. Trükipoognaid 23 $\frac{10}{16}$. Autori-
poognaid 33,5. Laotihedus trükipoognas 36480. Tellimine nr. 87. MB 1244.
Tiraaž 750 eks. Trükitud nats. K. Mattieseni trükikojas, Tartus, Vallikraavi 4.

Ученые Записки. Изд. Тартуского Государственного Университета
Эстонской ССР.

Напечатано на эстонском, немецком и французском языках.

Sisukord. — Contenta.

- XXIV 1. Loengute ja praktiliste tööde kava 1939. aasta I poolaastal.
- XXIV 2. Loengute ja praktiliste tööde kava 1939. aasta II poolaastal.
- XXIV 3. Loengute ja praktiliste tööde kava 1940. aasta I poolaastal.
- XXIV 4. Arvustajate hinnangud ja arvamused Tartu Ülikooli patoloogia-instituudi prosektori kohale kandideerija teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta.
- XXIV 5. Tartu Ülikooli vakantsele loomaarstiteaduskonna lihahügieeni ja kohtuõli loomaarstiteaduse õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde arvustused.
- XXIV 6. Tartu Ülikooli germaani filoloogia vakantsele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang.
- XXIV 7. Tartu Ülikooli üldise ajaloo vakantsele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang.
- XXIV 8. Tartu Ülikooli vakantsele etnograafia õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang.
- XXIV 9. Tartu Ülikooli tsiviilõiguse ja -protsessi vakantsele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang.
- XXIV 10. Tartu Ülikooli vakantsele kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang.
- XXIV 11. Tartu Ülikooli vakantsele anatoomia prosektori kohale kandideerija tööde hinnangud.
- XXV 2. Vakantsele Tartu Ülikooli loomakasvatuse professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde arvustused.
- XXV 3. Tartu Ülikooli eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (fakulteedikliiniku) vakantsele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang.
- XXV 4. Arvamused Tartu Ülikooli arstiteaduskonna vakantsele farmakognoosia professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta.
- XXV 5. Arvamused Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna eksperimentaalse füüsika professuurile kandideerija teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta.
- XXV 6. Tartu Ülikooli röntgenoloogia vakantsele õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang.
-

Trükiviga

XXIV.3, lk. 2—51 ja lk. 53—56,   trükitud
1 rida ülalt: C XXIV.11

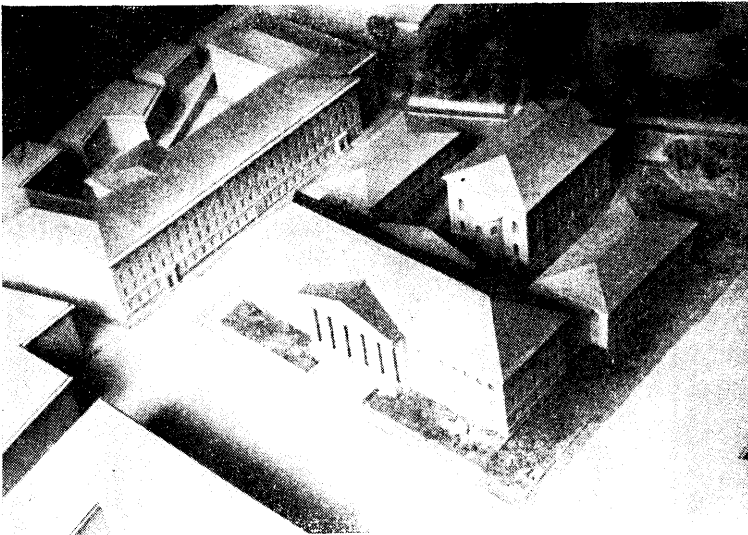
peab olema
C XXIV.3

EESTI VABARIIGI
RÉPUBLIQUE ESTONNIENNE

TARTU ÜLIKOOLI LOENGUTE JA PRAKTILISTE TÖÖDE KAVA

PROGRAMME DES COURS ET DES TRAVAUX PRATIQUES
DE L'UNIVERSITÉ DE TARTU

1939. AASTA I POOLAASTAL
I SEMESTRE 1939

Ülikooli peahoone ja Instituutide hoone.
(Ülesvõtte mudelilt.)

TARTUS 1939

Sisukord — Table des matières.

Ülikooli valitsus. „Toimetuste“ toimkond. Administration de l'Université. Commission des Publications	1
Rektori ja majandusdirektori kantselei, kassa. Bureaux. Economat. Caisse	1, 2
Tähtpäevad 1939. a. I poolaastal. Termes du I sem. 1939	2
Auhinnatööde ained 1939. a. Sujets de composition sur les prix 1939	3
Loengute ja praktiliste tööde kava. Programme des Cours et des Travaux pratiques	10
Usuteaduskond. Faculté de Théologie	10
Õigusteaduskond. Faculté de Droit	11
Arstiteaduskond. Faculté de Médecine	13
Filosoofiateaduskond. Faculté de Philosophie	18
Matemaatika-loodusteaduskond. Faculté de Mathématique et des Sciences naturelles	24
Loomaarsti-teaduskond. Faculté Vétérinaire	27
Põllumajandus-teaduskond. Faculté Agronomique	28
Majandusteaduskond. Faculté Economique	31
Riigikaitselise õpetuse instituut	33
Teaduse- ja õppeasutised. Instituts scientifiques et moyens d'études	36
Ülikooli Raamatukogu määrused. Règlement de la Bibliothèque	48
Õppejõudude nimekiri. Liste du corps enseignant	50

Lühendite seletusi vt. kolmandal kaane leheküljel.

Ülikooli valitsus.

Ülikooli Valitsuse koosseis: juhataja — rektor, liikmed — prorektorid, dekaanid ja prodekaanid ning määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja; osa võtab majandusdirektor.

Rektor: prof. **H. KAHO**. Kõnetunnid: Ülikoolis e., l. 12—13, tel. 6-22. Elukoht: Tallinna 55, tel. 19-57.

Prorektorid: prof. **E. ROOTS** (administratiivasjad). Kõnetunnid: Ülikoolis e., n. 12—13, tel. 6-23. Prof. **EDG. KANT** (majandus). Kõnetunnid: Ülikoolis t., n. 12—13, tel. 6-46. Elukoht: J. Kuperjanovi 48, tel. 15-08.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid.

1. Usuteaduskonnas prof. **S. AASLAVA**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 10—10.30, n. 10—11. Sekretär: prof. **V. Martinson**, kõnetunnid dekaanaadis n. 11—12.

2. Õigusteaduskonnas prof. **H. KADARI**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 11—12, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **L. Leesment**. Kõnetunnid: dekaanaadis r. 10.30—11.30.

3. Arstiteaduskonnas prof. **E. SAARESTE**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14. Sekretär: prof. **N. Veiderpass**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. **J. MARK**. Kõnetunnid: dekaanaadis t., n. 13—14. Sekretär: prof. **A. Koort**. Kõnetunnid: dekaanaadis e. 10—11, n. 12—13.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **G. RAGO**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13.30—14, r. 9.30—10. Sekretär: prof. **A. Paris**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 13.30—14, l. 10—10.30.

6. Loomaarsti-teaduskonnas prof. **F. LAJA**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—13. Sekretär: prof. **V. Ridala**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13—14.

7. Põllumajandus-teaduskonnas prof. **P. KÖPP**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13. Sekretär: prof. **K. Veermets**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13.

8. Majandusteaduskonnas prof. **E. POOM**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 10—11, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **R. Mark**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—12.30, r. 9—10.

Määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja Ülikooli Valitsuses dots. **M. KASK**. Kõnetunnid: e. 13—14, Tervishoiu-instituudis, tel. 16-52.

Ülikooli „Toimetuste“ (Acta et Commentationes) toimkond: professorid: **O. Sild**, **L. Leesment**, **E. Veinberg**, **K. Arumaa**, **A. Tammekann**, **J. Tehver**, **J. Mägi**, **E. Poom**.

Toimetaja: prof. **W. Anderson**. Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Rektori kantselei (ülikooli peahoones, tel. 1-47) on avatud äripäeviti 11—14.

Ülikooli sekretär: **A. Perandi**, Taara puistee 6, krt. 2, tel. 14-01.

Usuteaduskonna, Arstiteaduskonna ja Matemaatodusteaduskonna kantselei (Peeter Põllu 2, tel. 7-81), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **M. Peterson**, Riia maantee 7, krt. 1; **M. Roosma**, Mäe 35.

Õigusteaduskonna, Filosoofiateaduskonna ja Majandusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral, tel. 10-74), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **S. Tiisik**, Gustav Adolfi 70, krt. 2; **M. Kool**, Kloostri 3, krt. 6, **S. Pärl**, Riia 70, krt. 3.

Loomaarstiteaduskonna ja Põllumajandusteaduskonna kantselei (Vene 28, tel. 27), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajaja: **A. Jurs**, Kooli 12, krt. 1.

Majandusdirektori kantselei (Ülikooli peahoones, tel. 6-24), avatud äripäeviti 11—14. Majandusdirektor: **E. Veldeman**, tel. 16-57; elukoht: Gustav Adolfi 63, krt. 2, tel. 17-30. Direktori abi: **H. Kuvasto**, arhitekt, Kooli 5, krt. 2. Pearamatupidaja: **F. Asmus**, Kooli 6, krt. 2. Eksekuutor: **L. Kurg**, kontor. — J. Liivi 1, tel. 71, avatud äripäeviti 8—15.

Ülikooli kassa (Ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 10—13.30 (laupäeviti 10—13). Laekahoidja: **R. Köva**, Vana Anat. (Toomimäel), krt. 39.

Tähtpäevad 1939. a. I poolaastal.

1. Semestri algus 15. jaanuaril, lõpp — 1. juunil.
2. Ülikooli sisseastumise sooviavaldised, mida vastu võetakse ainult endistelt üliõpilastelt, kes soovivad õppimist jätkata, tuleb Ülikooli Valitsusele esitada kuni 10. jaanuarini.
3. Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnustatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 6. veebruar.
4. Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavaldiste esitamise, Vabaduse Risti kavaleride, õppursõdurite, Vabadussõja invaliidide laste ja Vabadussõjas langenute laste registreerimise viimaseks tähtpäevaks on 25. jaanuar.
5. Õppemaksu esimese poole ja praktiliste tööde maksude tasumise tähtpäev on 10. veebruar, õppemaksu teise poole tasumise tähtpäev — 1. märts. Maksutähtpäevi ei pikendata. Loengutele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 23. veebruar.
6. Kõik loengud ja muu õppetöö algavad 25. jaanuaril ja ei või lõppeda enne 6. maid.
7. Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterite muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul ülikooli kantseleis teatada.
8. Kõik üliõpilaste organisatsioonid peavad hiljemalt 18. veebruarini oma liikmete ja juhatuse nimekirja, samuti korteri asukoha ülikooli valitsusele teatama, vastasel korral tuleb selle määruse mittetäitjate organisatsioonide tegevuse lõpetamise küsimus otsustamisele.

Pühad ja puhkepäevad 1939. a. I poolaastal.

Uus aasta (1. jaanuar), kolmekuningapäev (6. jaanuar), iseseisvuspäev (24. veebruar), palvapäev (1. märts), suurede (7. aprill), ülestõusmis-pühad (9., 10. ja 11. aprill), kevadpüha (1. mai), taevaminemis-püha (18. mai), nelipühad (28. ja 29. mai), võidupüha (23. juuni), jaanipäev (24. juuni). — Õppetöö vaheaeg poolaasta keskel on 1. kuni 17. aprillini.

Auhinnatööde ained 1939. a.

I. Usuteaduskonnas.

1. Uue Testamendi usuteaduse alalt:
Uue eesti piiblitõlke vastavus algtekstile Uue Testamendi osas (Briti ja Välismaa Piibliseltsi väljaanne 1938).
2. Süstemaatilise usuteaduse alalt:
Sören Kierkegaardi kirikuarvustuse dogmaatilisi aluseid.
3. Jutlus:
Jutlus teksti üle: Jesaja 42, 1—8 ühes eksegeetilis-homileetiliselt põhjendatud dispositsiooniga.

II. Õigusteaduskonnas.

1. Haldusprotsessi alalt:
Haldussuva kohtulik kontroll.
2. Tsiviilõiguse alalt:
Õigustoimingu tingimused.
3. Õiguse üldõpetuse alalt:
Normide kehtivus ajas.
4. Tartu Linna poolt Jaan Tõnisson'i 60 a. sünnipäeva puhul asutatud auhinnatöö teema: Riigiõiguse alalt: Kodanikuvabaduste õiguslikud tagatised Eesti õiguskorras ja nende areng.

III. Arstiteaduskonnas.

1. Hambahaiguste alalt:
Hambakaarise sagedus ja profülaksi võimalused Eestis.
2. Kohtuarstiteaduse alalt:
3-aminofaalhappe-hüdrasiidi väärtusest verdtoestava vahendina.
3. Tervishoiu alalt:
Maaleiva uurimine.
4. Lastehaiguste alalt:
Imikute surevus Tartus, selle põhjused ja abinõud surevuse vastu võitlemiseks.
5. Kirurgia alalt:
Võrdlevaid andmeid naha alkoholdesinfektsiooni ja zephiroidesinfektsiooni tulemusist kliiniliselt ja bakterioloogiliselt Tartu Ülikooli I ja II Haavakliiniku andmeil.
6. Farmakoloogia alalt:
Raua sisaldus kodumaa tähtsamates toiduainetes.
7. Vähja Vastu Võitlemise Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teema:
Vähihaiguse operatiivse ravi tulemusist Tartu Ülikooli haavakliiniku andmeil.
8. Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise poolt esitatud auhinnatöö teema:
Tuberkuloosi esinemine ja selle vastu võitlemine Tartu linnas Eesti iseseisvuse ajal. (Auhinnaks on määratud 150 krooni.)
9. Eesti Emadekaitse Ühingu (Tartu osakond) poolt esitatud auhinnatöö teema:
Elukutse mõju rasedusele ja sünnitusele. (Auhinnaks on määratud 100 krooni.)

10. **Rohuteadlaste Koja** poolt esitatud auhinnatöö teema:
 Kuiva õhuvoolu abil toatemperatuuris valmistatud droogide väärtuse võrdlus harilikul kuivatusviisil saadud droogide väärtusega. (Auhinnaks on määratud 250 krooni.)
11. **Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu** poolt esitatud auhinnatöö teema:
 Sünnitusabi Eestis viimase viie aasta vältel. (Auhindadeks: Kr. 300.—. Esimene auhind Kr. 150.—.) Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939.
12. **Eesti Akadeemiliste Naiste** poolt esitatud auhinnatöö teema:
 Kasvajad naistehaiguste osana Eestis. (Auhinnaks on määratud 200 krooni. Töö esitamistähtaeg 1. november 1939.)

IV. Filosoofiateaduskonnas.

1. **Eesti keele** alalt:
 Pronomeeni N. murdes (soovitav võtta mõni Võrumaa kihelkonna, Setu või keelesaarte murre).
2. **Kreeka filoloogia** alalt:
 Thukydides'e ajaloo ühe raamatu tekstikriitiline analüüs.
3. **Rahvaluule** alalt:
 Eesti matuskommete ülevaade.
4. **Eesti ja naabermaade ajaloo** alalt:
 Eesti rahvusliku ärkamisliikumise maa-alaline levik kuni a. 1882. (Eeskätt statistiliste andmete põhjal 1860-ndate aastate palvekirjade-aktatsioonide, Eesti Aleksandrikooli komiteede, Eesti Kirjameeste Seltsi, kolme esimese eesti üldlaulupeo ja eesti ajakirjanduse leviku kohta.)
5. **Etnograafia** alalt:
 Mingi eesti kihelkonna rahvapärane majandus ja tehnika.
6. **Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu** poolt esitatud auhinnatöö teema:
 Mingi valla ajalugu. (Auhindadeks: Kr. 300.—. Esimene auhind Kr. 150.—. Töö esitamistähtpäev 1. okt. 1939.)
7. **Juuditeaduse Seminari** poolt esitatud auhinnatööde teemad:
 a) Tannaiitliku kirjandus ajalooliste allikate väärtus prosopograafiliselt kujutatuna ühe tannaiidi põhjal. b) „חיינו“ ajalugu ja väärtuse mõju piibli- ja tannaiitlikus kirjanduses. Auhindadeks on määratud Kr. 50.—.

V. Matemaatika-loodusteaduskonnas.

1. **Geomeetria** alalt:
 Lihtsaim tõestusist Legendre'i lausele väikeste sfääriliste kolmnurkade kohta.
2. **Meteoroloogia ja geofüüsika** alalt:
 Kahemõõtmeline koondus- (konvergens-) joone iseloomustavaid omadusi madalrõhu alades.
3. **Taimefüsioloogia** alalt:
 Eestis kultiveeritavate kartulisortide mugulate permeaablusest.
4. **Geoloogia ja paleontoloogia** alalt:
 Ühe Eestis esineva mineraali ja selle geoloogilise esinemise kirjeldus.

VI. Loomaarstiteaduskonnas.

1. Koduloomade anatoomia alalt:
Soolised tunnused kassi vaagnaluudel.
2. Histoloogia ja embrüoloogia alalt:
Mao soolekanali pinnareljeefi arenemine veise või lamba loodetel.
3. Kirurgia alalt:
Statistiline ülevaade teaduskonna haavakliiniku patsientuurist 1919—1938 incl. silmas pidades rahvamajanduslikku külge.
4. Üliõpilaskonvent ü. S. „Raimla“ Vilistlaskogu poolt esitatud auhinna-
töö teema:
Sigade punataud N. maakonnas viimase 10 a. jooksul. (Auhinnaks on määratud Kr. 150.—.)

VII. Põllumajandusteaduskonnas.

1. Metsakorralduse alal:
Kraavitamise mõju puude juurdekasvule N. metskonnas.
2. Mullateaduse alalt:
Kodumaa fosforiit väetisainena.
3. Taimekasvatuse alalt:
Valge mesiku põllumajanduslik tähtsus.
4. Agraarpoliitika alalt:
Seemnekartulikasvatuse arenemise võimalusi Eestis.
5. M. Wühneri kapitali arvel üleseatud auhinnatöö teemad:
II liigi auhinnatöö teemad: a) Tähtsamate põldtaimede kasvatamise areng Eestis alates XVIII sajandist. (Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939.)
b) Mulla lubjaseisund ühes L.-Eesti maakonnas (välja arvatud Petserimaa), (Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1940. a. mullateaduse alalt.)
III liigi auhinnatöö teema: Milline talundi korrastussüsteem on võimaldanud viimase 5 a. jooksul suurimat tasuvust (Agraarökoonoomia alalt). (Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939.)
6. Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinnatöö teema:
Noorkarja söötmisnormid ja nende rakendamine vähemalt kuues meie sugulava karias. (Töö esitamistähtaeg 1. nov. 1939. Auhinnaks on määratud Kr. 200.—.)
7. Ühing „Eesti Lihaekspordi“ poolt esitatud auhinnatöö teema:
Meie seakasvatuse praegune seisukord ja tema arenemisvõimalused põllumajanduses. (Töö esitamistähtaeg 1. okt. 1939. Auhinnaks on määratud Kr. 500.—.)

VIII. Majandusteaduskonnas.

1. Majandusgeograafia alalt:
Kaupade vedu Eesti raudteedel seoses linlikkude keskuste kaubandusliku tegevuse ja iseloomuga.
2. Kaubateaduse alalt:
Peekoni ja selle kõrvalsaaduste töötlemine ning turustamine.
3. Majandusõiguse alalt:
Segamajanduslikud ettevõtted Eestis.

4. **Eesti Ühistegelise Liidu** poolt esitatud auhinnatööde teemad:
- a) Ühistegeline kutseharidus (Eestis ja teistes maades).
  - b) Autoritaarsete riikide suhtumine ühistegevusse.
- Auhindadeks on määratud parimale tööle kummagi teema alal à Kr. 200.—. Täiendavalt auhindadele on Liidu poolt määratud 1939. aastaks 100 kroonine preemia Tartu Ülikooli üliõpilase parimale auhinnatööle, mis käsitab ühistegevust.
5. **Akadeemilise Ühistegevuse Seltsi** poolt esitatud auhinnatöö teema:
- Tarbijasühistu käitismajanduslik analüüs. (Auhinnaks on määratud 100 krooni.)

Vastu võetud Ülikooli nõukogu poolt 11. detsembril 1928. a., muudetud 28. nov. 1933. a.

Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta.

§ 1. Üliõpilastele antakse iga aasta teaduskondade poolt auhinnaülesanded, mille eest rahuldavaks tunnustamise puhul nende väärtust mööda määratakse auhind (esimene, teine, kolmas) ja antakse vastavad diplomid. Esimese ja teise auhinna saajatele maksetakse peale selle autasu, mille määramisel arvestatakse esimese auhinna saamine 2 punktiga ja teise auhinna saamine ühe punktiga ning ülikooli vastava aasta eelarves selleks otstarbeks ettenähtud summa jagatakse tähendatud auhinna-saajate vahel vastavalt osutunud punktide arvule, kuid igale esimese auhinna saajale mitte üle 100 krooni ning igale teise auhinna saajale mitte üle 50 krooni ühe ülesande eest.

Auhinna-ülesannete teemad määrab Ülikooli Valitsus teaduskondade ettepanekul iga aasta kindlaks.

§ 2. Kirjatööd auhinna-ülesannete üle tuleb asjaomase teaduskonna dekaanile mingi märkusõnaga pealkirjas varustatult hiljemalt 1. novembriks ära anda. Kirjatöödele lisatakse juurde kinnises ümbrikus, mis sama märkusõnaga kannab, autori nimi ning perekonnanimi ja õpiala.

Auhinnatöö vastuvõtmisel annab dekaanat kviitungi välja.

§ 3. 1. detsembril, ülikooli aastapäeval, avatakse pidulikult aktusel või tarbekorral Ülikooli Valitsuse koosolekul nende tööde kohta käivad ümbrikud, mis teaduskondade poolt auhinna-vääriliseks tunnustatud, ja kuulutatakse nende autorite nimed. Ümbrikud, mis kuuluvad auhinnast ilma jäetud tööde juurde, põletatakse ära koosoleku ees, avamata. Samal päeval antakse järgmise aasta jaoks määratud auhinna-ülesanded teada.

§ 4. Auhinnatud töid võib asjaomase teaduskonna esitusel ülikooli toimetustes trükkida, kui nad väärivad laiema teadusmaailma tähelepanu.

*Ülikooli valitsuse otsus
10. dets. 1937.*

Auhinnatavad tööd hoitakse alal Ülikooli Raamatukogus või vastavates instituutides, kusjuures töö hoiukoha määrab vastav teaduskonnakogu. Auhinnata jäänud tööd antakse autoritele soovi korral tagasi kolme kuu jooksul 1. detsembrist arvates.

Professor **Peeter Põllu** nim. auhind.

Ülikooli nõukogu otsusel 24. veebruarist 1931. a. on asutatud professor P. Põllu nimeline iga-aastane auhind 150 krooni suuruses, mis filosoofia-teaduskonna määramisel antakse ühe teadusliku auhinnatöö eest, eeskätt

pedagoogika või eesti elu ja kultuuri käsitleva aine või ka mõne teise filosoofiateaduskonna aine alalt.

See auhind kui suurim teaduskonnas antavaist määratakse nimelt eriti hea töö eest. Kui ei ole esitatud säärast tööd, mis oleks auhindamiseks kohane, võib auhind mõnel aastal jääda määramata.

Prof. J. Bergmann'i abiraha ladina keele õppimise edendamiseks.

Prof. J. Bergman on annetanud algkapitaliks 330 kr., mille % mää-
ratakse auhinnaks üliõpilastele, kes kõige suuremat võimet osutanud ladina keele käsitlemisel sõnas ja kirjas ladina filoloogia seminaris — seminari juhatase otsusel.

% tulevad $\frac{9}{10}$ osas kord aastas, nimelt ülikooli aastapäeval, välja-
andmisele.

Üliõpilane, kellele kord auhind määratud, ei või enam teist korda saada auhinda.

Ühesugustel tingimustel on eelistatavad puudustkannatavad üliõpilased.

Väljavõte **J. Tõnisson'i** nim. auhinna määrustest.

§ 1. Tartu linnavalitsus asutas Jaan Tõnissoni 60-a. sünnipäeva puhul Tartu ülikooli juures ergutus-auhinna üliõpilastele uurimistöö eest meie rahva kultuur- või sotsiaalpoliitilisele elule lähedal seisva küsimuse üle.

§ 2. Nimetatud auhinnaks määrab Tartu linn iga aasta elarve korras alates 1. dets. 1929. a. kolmsada krooni, mis maksetakse ülikooli kassasse iga aasta 30. novembriks. Kui nimetatud summa tähtajaks maksmata jääb, ei kuuluta ülikool järgneva aasta jaoks auhinda mitte välja.

§ 3. Kirjatöö teema määrab Jaan Tõnisson või tema poolt selleks volitatud isik või asutis. Kui Jaan Tõnisson teemat ei määra, siis teeb seda Tartu ülikooli valitsus, arvesse võttes ka linnavalitsuse ettepanekuid, kui neid on tehtud. Auhinna teema määramine sünnib ülikooli valitsuse poolt, kui eespool kirjeldatud viisil määratud teema temale vastaval aastal esimeseks oktoobriks mitte teada pole antud.

§ 6. Kui õigusteaduskonna poolt kaks või mitu tööd auhinna saamise mõttes ühevääriliseks on arvatud, siis võidakse õigusteaduskonnakogu otsusel määrata kõigile ühesuurune autasu, s. o. 300 krooni ära jaotada ühevõrdselt kõigi auhinnasaajate vahel.

§ 7. Kui õigusteaduskonna arvates ükski auhinna saamiseks esitatud töö auhinda ei vääri või ka kui ühtegi tööd esitatud pole, siis jääb auhind sel aastal välja andmata ja arvatakse järgmise aasta auhinna juurde, kusjuures seda järgmisel aastal, kui ka edaspidi summade suurenemisel väljaandmata auhindade arvel, võib jagada mitme auhinnasaaja vahel. Samuti võib õigusteaduskonnakogu auhinna 300 kr. ühel aastal jagada mitme auhinnasaaja vahel nende tööde väärtuse seisukohalt, arvates I auhinnaks 150 krooni, II auhinnaks 100 krooni ja III auhinnaks 50 krooni, või ette võttes teistsuguse jaotuse oma äranägemise ja hinnangu järgi.

§ 9. Auhinnatööd tuleb kirjutada eesti keeles.

Väljavõte mag. geogr. **Jaan Rumma** nimelise auhinna määrustest.

§ 1. Auhind määratakse Tartu ülikooli üliõpilasele eestikeelse teadusliku töö eest kodumaa uurimise alalt.

§ 2. Auhind määratakse vastava teaduskonna poolt (§ 6) primale tööle, mis väljakuulutatud teemale on esitatud (§ 4), kusjuures auhinnaks on E. Ü. S. „Raimla“ poolt lubatud summa (§ 3) täies ulatuses, kui see parim töö rahuldab kõik teaduskonnakogu poolt ülesseatud nõuded I auhinna vääriliseks tunnustatavate tööde kohta; kui aga auhinnatav töö on II auhinna vääri-
line, siis määratakse auhinnaks $\frac{1}{2}$ (pool) lubatud summast (§ 3).

Väljavõte Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liidu (ÜVL'i) auhinna põhimäärustest.

§ 1. Tartu Ülikooli 300 aasta kestpäeva mälestamiseks asutab Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liit Tartu Ülikooli juures auhinna nime all Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liidu (lühendatult ÜVL'i) auhind.

§ 2. Auhinna otstarve on edendada kodumaa ainekku puutuvat teaduslikku tööd.

§ 3. Auhinna teema määrab ÜVL'i juhatus.

§ 4. Teema ja esitatud tööde hinnangu tulemused kuulatakse välja Ülikooli vastava teaduskonna poolt Ülikooli aastapäeval. Tööde esitamise, hindamise ja hinnangu tulemuste väljakuulutamise kord ühtib üliõpilasauhindade suhtes kehtiva korraga, välja arvatud tööde esitamise aeg.

§ 5. Tööd tuleb esitada vastavale teaduskonnale töö hinnangu tulemuste väljakuulutamise aasta 1. oktoobriks.

§ 6. Töö tegemise aja kestus, mis ei tohi ületada kahte aastat, määrab igakordselt ÜVL'i juhatus.

§ 7. Auhinnatöö autoriteks võivad olla Tartu Ülikooli praegused ja endised üliõpilased ja kõik need isikud, kes on lõpetanud Tartu Ülikooli või mõne muu kõrgema õppeasutise, välja arvatud välisriikide kodanikud ja Tartu Ülikooli määralised teaduste õpetajad.

§ 8. Auhinna suuruse määrab enne teema esitamist igakordselt ÜVL. Esialgu on selle suurus 300 kr.

§ 9. Esitatud tööd peavad sisult vastama vähemalt magistritöö nõuetele.

§ 10. Auhind antakse nõuetele vastavale parimale tööle. Kui tööd või töö ei vasta täpselt nõuetele, kuid väärivad siiski hindajate arvates tähelepanu, siis on hindajad õigustatud auhinna summat vähendama või teda mitme autori vahel jagama oma nägemise järgi.

Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu (EKVL'i) auhinna määrused.

1. Eesti Korporatsioonide Liidu 20. ja oma 5. aastapäeva mälestamiseks asutab Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liit (lühendatult EKVL) E. V. Tartu Ülikooli juures auhinna nime all: Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu (EKVL'i) auhind.

2. EKVL'i auhinna otstarve on ergutada üliõpilasi teaduslikule tööle Eesti ainekku käsitlemiseks. Auhinna teema määrab EKVL Ülikooli vastava teaduskonna kaudu. See peab esitatud olema Ülikoolile hiljemalt 1. novembriks ja samaks ajaks tuleb ka auhinnasumma sisse maksta.

3. Auhinna suuruse enne tema esitamist määrab EKVL. Kuni edaspidiseini on selle suurus igal aastal 200 krooni.

4. Auhinnatööde autorite, tööde temade väljakuulutamise, tööde esitamise, hindamise ja hindamistulemuste väljakuulutamise ning autoriõiguste suhtes maksavad Ülikoolis üliõpilasauhinnatööde kohta käivad määrused, välja arvatud erinevused auhinna määramise suhtes (5).

5. Kogu auhind (200 kr.) määratakse töö eest, mis vastab auhinnatöö esimese auhinna hea töö nõuetele. Kui seesuguseid töid on esitatud mitu, siis tuleb kogu auhind määrata parimale.

Väljavõte põhimäärustest Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli juures asuva

Mathias Wühner'i kapitali valitsemise ja kasutamise kohta.

§ 1. M. Wühner'i kapital on asutatud Tartu Ülikooli juurde 28. märtsil 1935. a. surnud Mathias Wühner'i testamendi § 6 soovile vastavalt, testamendi tegija poja Erich'i mälestuseks.

§ 2. M. Wühner'i kapitali otstarve on Eesti põllumajandusteaduse edendamine iga-aastaste auhindade jagamise teel neile isikutele, kelle tööd põllumajanduslikule teemale vastaval aastal Põllumajandus-teaduskonna poolt auhinnatud käesolevas põhimääruses ettenähtud korras.

§ 8. M. Wühner'i kapitali arvel määratakse kolm liiki auhinda. Kõikide auhinna-saajate väljakuulutamise toimub Ülikooli aastapäeval. Auhindamisele kuuluvad ainult eestikeelsed tööd.

§ 9. Esimese liigi auhinnatööna tuleb arvestada ja auhinnata üht paremat viimase kolme kalendri-aasta jooksul põllumajanduse alal kirjutatud või trükitud tööd, mille Tartu Ülikooli Põllumajandus-teaduskond on selle vääriliseks tunnustanud sama teaduskonna mõne liikme esitusel. Töö võib koostatud olla kas autori enese algatusel ja vabal teema valikul või mõne õppejõu juhatusel. Autasu esimese liigi auhinna alal võib määrata vaid Eesti kodakondsusse kuuluvaile isikuile (muus osas ei ole selle liigi auhinna andmine piiratud). Selleks auhinnaks määratakse M. Wühner'i kapitali puhastulu osa, mis jääb vabaks peale II ja III liigi auhindade määramist. Igal eelarve-aastal võib auhindamisele tulla vaid üksainus töö I liigi alal.

§ 10. Teise liigi auhinnatööde alal tulevad auhindamisele tööd, mis on kirjutatud ülikooli aastapäeval väljakuulutatud II liigi teemale. M. Wühner'i kapitali II liigi auhinnatöö teemale võivad esitada töid Tartu Ülikooli praegused ja endised üliõpilased ning isikud, kes on lõpetanud Tartu Ülikooli või põllumajanduse alal mõne muu kõrgema õppeasutise, välja arvatud välismaa kodanikud ja Tartu Ülikoolis ametis olevad määratud õppejõud. II liigi auhinnatöö peab sisult ja ulatuselt vastama vähemalt magistritöö nõuetele. II liigi töö tegemiseks antakse aega üks aasta ja 10 kuud, s. o. töö tuleb Põllumajandus-teaduskonnale esitada 1. oktoobriks väljakuulutamisele järgneval teisel aastal. Töö tuleb varustada (sellekohase märgusõnaga ja) märkusega „Wühneri kapitali II liigi auhinna saamiseks“. Töö teema määrab Põllumajandus-teaduskond, igal aastal vaid ühe. II liigi tööde auhindadeks määratakse kuni 35% kapitali puhastulust töö esitamise aastal. Auhindadeks määratud summa antakse kõige parema töö esitajale. Selle summa jagamine võib toimuda vaid erandjuhtudel.

§ 11. Kolmanda liigi auhinnatööde alal tulevad auhindamisele Tartu Ülikooli üliõpilaste tööd, mis on kirjutatud ülikooli aastapäeval väljakuulutatud M. Wühneri kapitali III liigi auhinnatöö teemale. Auhinna teema määrab Tartu Ülikooli Põllumajandus-teaduskond. Töö tegemise aja keetus on 10 kuud, s. o. töö peab esitama Põllumajandus-teaduskonnale järgmiseks 1. oktoobriks. Töö peab olema varustatud (vastava märgusõnaga ning) märkusega „Wühneri kapitali III liigi auhinna saamiseks“. III liigi auhinnatööde autasudeks võib kasutada kuni 20% vastava eelarveaasta puhastulust. III liigi tööde auhindadeks määratud summa antakse kas parema töö esitajale või jagatakse kuni kolme parema töö esitanud üliõpilase vahel vastavalt teaduskonna otsusele.

„Eesti Lihaekspordi“ poolt määratud auhinnale esitatud tööd peavad vastama sisult magistritöö nõuetele. Tööd võivad esitada kõik praegused ja endised Tartu Ülikooli üliõpilased ja Tartu Ülikooli ehk mõne muu kõrgema põllumajandusliku õppeasutise lõpetanud Eesti riiklondusse kuuluvad isikud.

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond.

- Vana Testamendi usuteaduse professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Masing, U.**, mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt. 1) Heebrea keel II, 3 t., e., t., r. 15—16, aud. 3. 2) Araabia keel II, 1 t., t. 16—17, aud. 3. 3) Süüria keel II, 1 t., r. 14—15, aud. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis. **Seesemann, O.**, mag. theol. (v. s. j.), dr. phil. (Leipzig), dr. theol. h. c. (Erlangen), prof. emer., dotsent. 1) Eeleksilsete väikeste prohvetite raamatute seletus, 2 t., e., n. 10—11, aud. 3. (Loeb saksa keeles). — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis.
- Aaslava, S.**, mag. theol., Uue Testamendi usuteaduse adjunktprofessor, dekaan. 1) Uue Testamendi teoloogia, 4 t., t., k., n., r. 9—10, aud. 3. 2) Seminar: Uue Testamendi uus eesti tõlge (vastavus algtekstile, eksegeetiline ja teoloogiline omapära), 2 t., e. 18—20, seminaris. — Kõnetunnid: t. 10—10.30 ja n. 10—11, deканаadis (Peeter Põllu 2); peale loenguid lektooriumis.
- Sild, O.**, mag. theol. (v. s. j.), dr. theol. h. c. (Riia), ajaloolise usuteaduse korraline professor. 1) Üldine kirikulugu, vana aeg, 5 t., n. 11—13, r. 12—13, l. 11—13, aud. 3. 2) Ladina patristika seminar, 2 t., r. 16—18, seminaris. — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis; kodus (Kindral Põdra 10, tel. 7-48), l. 15—16.
- Köpp, J.**, dr. theol. h. c. (Riia), dr. phil. h. c. (Szeged), dr. phil. h. c., tegeliku usuteaduse korraline professor. Loengutest vabastatud 1939. a. I sem. Loeb ülesandel: **Varik, J.** 1) Homil.-kateheetiline seminar, 3 t., t. 10—12, seminaris, 18.30—19.30 (ilma akad. veerandita) kirikus. — Kõnetunnid: peale seminari seminaris.
- Süstemaatilise usuteaduse professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Taul, J.**, dr. theol., dotsent. 1) Dogmaatika aluste õpetus, 2 t., t., n. 13—14, aud. 3. 2) Eetika seminar, 2 t., r. 18—20, seminaris. — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis. **Salumaa, E.**, mag. theol. 1) Eetika II, 5 t., e. 17—18, k. 10—12, n. 18—19, l. 10—11, aud. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis.
- Masing, U.**, mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt. 1) Usundipsühholoogia, 2 t., e. 16—17, n. 15—16, aud. 3. 2) Usundilooline seminar: Tšuangtse (Nanhua tšen tšing), n. 16—18, seminaris. 3) Usundipsühholoogia seminar (Freud, Adler, Jung), l. 15—17, seminaris. — Kõnetunnid: peale loenguid lektooriumis.
- Martinson, V.**, cand. theol. (Petrogr. Vaimul. Akad.), apostl. õigeusuteaduse korraline professor. 1) Dogmaatika IV, 4 t., e. 11—13, k. 12—13, r. 10—11, seminaris. 2) Kanoonilise seaduse õpetus, 2 t., k. 13—14, r. 11—12, seminaris. — Kõnetunnid: peale loenguid seminaris.

Dotsendid.

- Rahamägi, H. B.**, dr. theol., dr. theol. h. c. (Uppsala), end. korral. prof., piiskop. Loengutest vabastatud 1939. a. I sem.
- Seesemann, O.**, mag. theol. (v. s. j.), dr. phil. (Leipzig), dr. theol. h. c. (Erlangen), prof. emer. Loeb soovitava ainena: harjutusi kaanoniküsimuste üle, 1 t., t. 17—18, seminaris. (Loeb saksa keeles.) Vt. Vana Test. usut. professor.
- Taul, J.**, dr. theol. Vt. Süstemaat. usut. professor.

Õppeülesandetäitjad.

Salumaa, E., mag. theol. Vt. Süstemaat. usut. professor.

Varik, J. Vt. Tegelikult usut. professor.

Võrk, E., Ülikooli muusikaõpetaja. Harjutusi kirikumuusikas ühes vastavate seletustega, 2 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Õigusteaduskond.

Uluots, J., dr. jur. h. c. (Szeged), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eestimaa õiguse ajaloo korraline professor. 1) Eestimaa õiguse ajalugu 5 t., r. 12—14, l. 9—11, aud. 5, r. (iga kahe nädala tagant) 16—18, aud. 1. 2) Õiguse üldõpetus, 2 t., e. 10—12, aud. 1. 3) Õigusteaduse metodoloogia, 2 t., l. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Ein, E., dr. jur., Rooma õiguse korraline professor. 1) Rooma eraõiguse süsteem, 6 t., k. n., r. 12—14, aud. 1. 2) Seminar rooma eraõiguse süsteemis, aeg ja koht antakse edaspidi teada. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Maim, N., dr. jur., riigiõiguse korraline professor. Riigiõigus (ühes seminariga), 6 t., k. 17—19, aud. 1, n., r. 17—19, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Kliimann, A.-T., dr. jur., haldusõiguse ja -protsessi korraline professor. 1) Haldusõigus II, 4 t., e. 10—12, r. 10—12, aud. 2. 2) Haldusmenetlus, 2 t., t. 10—12, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Tsiviilõiguse ja -protsessi professor — vakantne. Loevad ülesandel: **Iius, E.**, mag. jur., tsiviilõiguse vanem assistent. 1) Tsiviilõigus, (üldosa, perekonna-, pärimis- ja asjaõigus), 4 t., t. 16—18, r. 15—17, aud. 2. 2) Seminar tsiviilõiguses, 2 t., n. 17—19, õigusteaduskonna Seminaar-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. 3) Tsiviilõiguse elementaarkursus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid. **Grünthal, T.**, mag. jur., Riigikohtu liige. 4) Tsiviilprotsess, 4 t., e. 12—14, aud. 3, l. 9—11, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Kadari, H., mag. jur., kriminaalõiguse ja -protsessi erakorraline professor, dekaan. 1) Kriminaalõigus, 4 t., k. 9—11, n. 10—12, aud. 2. 2) Seminar kriminaalõiguses, 2 t., k. 15—17, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid ja dekaanaadis k. 11—12, r. 10—10.30.

Räägo, R., Riigikohtu prokurör. Loeb ülesandel: Kriminaalprotsess, 4 t., e. 9—13, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Õunap, R., kriminalistika õpetaja. 1) Kriminalistika 2 t., e. 17—19, 2) Praktilised tööd kriminalistikas, 2 t., r. 17—19. Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: Kriminaalteaduste Instituudi peale loenguid.

Vaabel, J., dr. jur., finantsõiguse erakorraline professor. 1) Finantspoliitika: a) eelkursus (järg), 1 t., t. 14—15, aud. 1. b) põhikursus: Eelarvetlus ja tulude-kulude tasakaal, 1 t., t. 15—16, aud. 1. c) süstemaatiline õppeseminar: kulueelarvete ja -fondide finantspoliitiline analüüs, 1 t., t. 13—14, Õigusteaduskonna Seminaris, Lai 34, I. 2) Finantsõigusteadus: a) üldkursus II: Finantshaldusasutised ja nende võimkond, 2 t., e. 15—17, aud. 2. b) süstemaatiline õppeseminar, 1 t., e. 17—18, aud. 2. 3) Üldine ja õigusosalade statistika: a) loengkursus, 1 t., e. 14—15, aud. 5. b) õppeseminar: I rühm, t. 8—9, II rühm, t. 9—10, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis ja Õigusteaduskonna Seminaar-raamatukogus peale loenguid ja seminare.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse korraline professor. 1) Rahvusvaheline õigus, 4 t., r., l. 12—14, aud. 2. 2) Seminar rahvusvahelises õiguses, 2 t., e. 16—18. Haldusteaduste Seminari ruumides, Lai 34, II. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kaubandusõiguse ja -protsessi professor — vakantne. Loengutest antakse edaspidi teada.

Sotsiaalteaduste professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Vihalem, P.**, mag. jur. Sotsiaalteadused (kehtiv töö- ja sotsiaalkindlustusõigus), 3 t., k. 11—12, n. 11—12, aud. 1, n. 16—17, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Leesment, L., dr. jur., tsiviilõiguse erakorraline professor. 1) Rooma õiguslugu ühes seminar-harjutustega, 3 t., k. 9—11, r. 9—10, aud. 5. 2) Võrdlev eraõigus, 2 t., l. 16—18, aud. 1. 3) Seminar võrdlevas eraõiguses, 2 t. (üle nädalati), r. 17—19, Õigusteaduskonna seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid ja dekanaadis r. 10.30—11.30.

Kurtšinski, M., dr. jur., teoreetilise rahvamajanduse korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Dotsendid.

Grimm, D., dr. jur., prof. emer. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.
Tjutrjumov, I., prof. emer.

Õppeülesandetäitjad.

Grünthal, T., mag. jur., Riigikohtu liige. Vt. tsiviilprotsess tsiviilõiguse ja -protsessi professori all.

Räägo, R., Riigikohtu prokurör. Vt. Kriminaalprotsess kriminaalõiguse ja -protsessi professori all.

Kann, P., Riigikohtu liige. Loeb ülesandel: Sõjakraiminaalõigus, 2 t., l. 12—14, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Mägi, A., mag. jur. Riiginõukogu peasekretär. Loeb ülesandel: Eesti riigiõiguse erikursus, 2 t., l. 12—14, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Malm, F. Loeb ülesandel: Raamatupidamine, 2 t., t. 17—19, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Nurk, M., mag. jur. Loeb ülesandel: Seminar kaubandusõiguses, 2 t., k. 17—19. Õigusteaduskonna Seminaar-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale seminari.

Arstiteaduskond.

- Veinberg, E.**, dr. med., anatoomia korraline professor. 1) Inimese anatoomia II, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. 2) Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18. Loeb ülesandel: 3) Anatoomia, 3 t. (farmaatsia ja loodustead. üliõpilasile). Aeg kokkuleppel. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Aunap, E.**, dr. med., histoloogia ja embrüoloogia adjunktprofessor. 1) Histoloogia ja embrüoloogia, 4 t., t., r. 12—13, k. 10—11, l. 10—11. 2) Praktilisi töid histoloogias, 4 t., k. 11—13, l. 11—13. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Füsioloogia ja füsioloogilise keemia professor** — v a k a n t n e. Loengutest teatatakse edaspidi.
- Kingisepp, G.**, dr. med. (Heidelberg), farmakoloogia adjunktprofessor. 1) Eksperimentaalne farmakoloogia ja toksikoloogia, 4 t., e., t., n., r. 9—10. 2) Farmakoteraapia (IV kursuse üliõpilasile), 2 t., n. 12—13, l. 11—12. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Valdes, A.**, dr. med., üldise patoloogia ja patoloogilise anatoomia korraline professor. 1) Patoloogiline anatoomia, 6 t., t., n., r. 8—9, k. 9—10, t. 10—11, e. 11—12. 2) Praktilisi töid patoloogilises histoloogias, 4 t., e. 12—14, n. 10—12. 3) Kliinilised sektsioonid, ennelõunastel tundidel, vastavalt kliinikutele. Patoloogia-instituudis (Näituse 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rammul, A.**, dr. med., hügieeni korraline professor. 1) Hügieen, 3 t., n. 12—13.30, l. 11—12.30. 2) Praktilisi töid hügieenis, 3 t., n. 13.30—15, l. 12.30—14. 3) Õppekäigud, 3 t. näd. (III kursuse arstiteaduse ja II kursuse farmaatsia üliõpilasile). Aeg kokkuleppel osavõtjatega. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 46). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Schlossmann, K.**, dr. med., Eesti Teaduste Akadeemia president, bakterioloogia korraline professor. 1938/39 õppeaastal õppetööst vabastatud.
- Masing, E.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia korraline professor. 1) I sisehaiguste-kliinik, 6 t., e., t., k., n. 9.30—11. 2) Patoloogiline füsioloogia, 1 t., n. 18—19. (Loeb saksa keeles). I Sisehaiguste-kliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Vadi, V.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia korraline professor. 1) Diagnostika II, 3 t., t. 11—14. 2) II sisehaiguste-kliinik, 4 t., k. 9—11, l. 9—11. II sisehaiguste-kliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Eripatoloogia, diagnostika ja teraapia professor (polikliinik)** — v a k a n t n e. Loengutest teatatakse edaspidi.
- Linkberg, A.**, dr. med., kirurgia adjunktprofessor. 1) I haavakliinik, 4 t., e., k. 12—13.30, r. 11—12. 2) Üldkirurgia, 2 t., l. 12—14. 3) Kliinilised lõikused seletustega praktikantidele, iga päev kella 8 alates. I haavakliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Karell, U.**, dr. med., kirurgia erakorraline professor. 1) II haavakliinik, 5 t., e., n. 10—12, l. 11—12. 2) Kliinilised lõikused seletus-

tega praktikantidele, iga päev kella 8 alates. 3) Operatsioonikursus, III osa, 1 t., l. 16—17. II haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Jürgens, B., dr. med., ortopeedilise kirurgia adjunktprofessor. 1) Ortopeediline kirurgia, 3 t., t., r. 12—13.30. 2) Massaaž, 2 t., k. 15—17. 3) Operatsioonikursus, II osa, 1 t., l. 15—16. 4) Spordivigastused ning esimene abi (kehalise kasvatusese osak. üliõpilasile), 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. I haavakliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: peale loenguid.

Günekoloogia ja sünnitusabi professuur — vakantne. Loengutest teatatakse edaspidi.

Lüüs, A., dr. med., pediaatria korraline professor. Lastehaigused ja kiinik, 4 t., e., t., k., n. 11—12. Lastekliiniku ambulants ja nõuandla emadele kella 10—12 ja 17—18. Lastekliinikus (Veski tän. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Puusepp, L., dr. med. (Peterb. Sõjav. Arstit. Akad.), dr. med. h. c. (Padua), dr. med. h. c. (Stefan Bathory ülik. Vilnos), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Portugali Teaduste Akadeemia ja Torino Arstitead. Akadeemia k. l., Pariisi Kirurgia Akadeemia I-kaast, Ferrora Tead. Akadeemia auliige, neuroloogia korraline professor. 1) Neuropatoloogia, 2 t., k. 13—15. 2) Närvihaiguste-kliinik, 3 t., k. 11—12, r. 10—12. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Bresowsky, M., dr. med., psühhiaatria korraline professor. 1) Üldine psühhopatoloogia, 2 t., t., r. 18—19. 2) Vaimuhaiguste kliinik ja polikliinik, 2 t., t. 10—12. 3) Psühhopaatilised konstitutsioonid, reaktsioonid ja arenemised, 2 t., k. 17—19. Vaimu- ja närvihaiguste-kliinikus (Tallinna t. 48). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Uudelt, J., dr. med., oftalmoloogia korraline professor. Silmahaigused ja -kliinik, 6 t., e., t., n., r. 9—10. Silmakliinikus (J. Kuperjanovi ja Vallikraavi t. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rooks, G., dr. med., kohtuliku arstiteaduse erakorraline professor. 1) Kohutulik arstiteadus, 3 t., n., l. 11—12, r. 10—11. 2) Praktilisi töid samas aines, 1 t. Aeg kokkuleppel. 3) Lahkamisi (materjali ulatuse järgi), kella 12—14. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Paldrok, A., dr. med., dr. med. h. c. (Upsala), M. A. N., M. S. M. Svecanae. Eesti Teaduste Akadeemia liige, dermatoloogia ja veneroloogia korraline professor. 1) Suguhaigused, 4 t., k., n. 12—14. 2) Praktilisi töid (mittesunduslik), 2 t., k., n. 13—14. Polikliinikus (Gustav Adolfi tän. 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Saareste, E., dr. med., kõrva-, nina- ja kurguhaiguste korraline professor, dekaan. 1) Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., t., l. 12—14. 2) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete vastuvõtmine ja praktilised harjutused 11—12 äripäeviti. 3) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete operatsioonid ja kliiniline ravimine, äripäeviti enne lõunat. Kõrva-nina-kurgukliinikus (J. Kuperjanovi 1). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Stamm, J., dr. pharm., farmakognoosia korraline professor. 1) Farmakognoosia, eriline (VI sem. üliõpilasile), 4 t., t., r. 10—12. 2) Droogide mikroskoopiline anatoomia (VI sem. üliõpilasile), 1 t., e. 10—11. Histoloogia-instituudis. 3) Farmakognoosia mikroskoopiline praktikum, II osa (VI sem. üliõpilasile), 4 t., e., n. 11—13. Histoloogia-instituudis. 4) Farmakokeemia praktikum, II osa (VIII sem. üliõpilasile), 3 t., k. 10—13. Farmakognoosia-instituudis (Rüütli 2). — Kõnetunnid: sealsamas t., k., r. 13—13.30.

Parts, H., dr. pharm., farmatseutilise keemia korraline professor. 1) Farmatseutiline keemia, II osa, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10 (II ja III kursuse farmaatsia üliõpilasile). 2) Keemiliste rohuainete süntees, 3 t., l. 8—11. Rohuainete väärtuse ja puhtuse keemiline järelkatsumine, 3 t., l. 11—14. (IV kursuse farmaatsia üliõpilasile.) Farmatseutilise keemia instituudis (Rüütli 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Hiie, V., dr. med., hambahaiguste adjunktprofessor. 1) Hambahaigused, 2 t., e., n. 17—18. 2) Polikliiniline praktikum, 4 t., e., n. 15—17. Hambapolikliinikus (Rüütli 24). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Veiderpass, N., dr. pharm., galeenilise farmaatsia ja apteegi retseptuuri erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Galeeniline farmaatsia, 3 t., e., t., k. 8—9. 2) Apteegiretseptuur ja ravimite sterilisatsioon, 2 t., n., r. 8—9. 3) Galeenilise farmaatsia praktikum, 3 t., t. 17—20. 4) Apteegi retseptuuri praktikum, 3 t., n. 17—20. Rakendusfarmaatsia-instituudis (Rüütli 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Eugeenika professor — v a k a n t n e. Loengutest teatatakse edaspidi.

Ülemääralsed nooremad abiõppejõud.

Käer-Kingisepp, Elise, dr. med., ülemääraline noorem abiõppejõud farmakoloogia alal. Loengutest teatatakse edaspidi.

Õppeülesandetaitjad.

Normann, H., dr. med., arstiteaduse ajaloo dotsent. Loeb ülesandel: Arstiteaduse areng 16. ja 17. sajandil ning põhiprobleeme arstilisest eetikast (arstiteaduse üliõpilasile), 1 t., e. 19—20. Kohtuarstiteaduse-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Haldre, J., dr. med., röntgenoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Röntgenoloogia (VIII sem. arstiteaduse üliõpilasile), 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Naistekliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Tomingas, Alma, dr. pharm., farmakognoosia dotsent. Loeb ülesandel sunusliku ainena: 1) Toksikoloogiline keemia II osa, 2 t., k. 10—11, l. 9—10 (VI sem. üliõpilasile). 2) Toksikoloogilise keemia praktikum, II osa, 3 t., k. 15—18 (VI sem. üliõpilasile). Farmakognoosia instituudis (Rüütli 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Kask, M.**, dr. med., hügieeni dotsent. Loeb ülesandel: Koolitervis-
hoid, 2 t. Aeg teatatakse edaspidi. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 46). —
Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Paris, H.**, dr. pharm., farmakognoosia-ravimtaimede kultuuri dotsent. Loeb
ülesandel soovitava ainena: Mõningate ravimtaimede kul-
tuur (farmaatsia IV kursuse üliõpilasile), 1 t. Aeg ja koht teatatakse
edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sibul, I.**, dr. med., füsioloogia ja füsioloogilise keemia dotsent. Loeb üles-
andel: Füsioloogia, 3 t. (Kehal. kasvatus osak. üliõpilasile). Aeg
ja koht antakse edaspidi teada. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Grant, F.**, dr. med., sisehaiguste dotsent. Loeb ülesandel: Kliinilise
keemia ja mikroskoopia praktikum, 3 t. (VI sem. far-
maatsia üliõpilasile). Aeg ja koht antakse edaspidi teada. — Kõnetunnid:
sealsamas peale loenguid.
- Lind, S.**, dr. med., hügieeni dotsent. Loeb ülesandel: Tervishoiu
ala seadusandlus, 1 t. Aeg teatatakse edaspidi. Hügieeni-
instituudis (Aia tän. 46). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Prosektorid.

- Pärtelpoeg, W.**, drnd. med., anatoomia prosektori kt.
Patoloogilise anatoomia prosektuur — v a k a n t n e.

Dotsendid.

- Blessig, E.**, dr. med., prof. emer. Loeb dotsendina: Valitud pea-
tükke oftalmoloogia alalt (saksa keeles), 1 t. Aeg kokku-
leppel kuulajatega. Silmakliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale
loenguid.
- Koppel, H.**, dr. med., dr. jur. h. c., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia
prof. emer. Loengutest teatatakse hiljemini.
- Miländer, J.**, dr. med., prof. emer., naistehaiguste dotsent. Loengutest tea-
tatakse edaspidi.
- Kleitsman, R.** dr. med., naistehaiguste ja sünnitusabi dotsent. Loengutest
teatatakse edaspidi.
- Lepp, F.**, dr. med., sisehaiguste dotsent. Infektsioonihäiguste
kliinik, 1 t., n. 16—17. Linna nakkushaiguste haiglas (Aleksandri
tän. 80). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Arrak, A.**, dr. med., sisehaiguste dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.
- Riives, J.**, dr. med., närvihäiguste dotsent. 1939. a. I p. a. vabastatud
loengutest.
- Kuriks, O.**, dr. med., oftalmoloogia dotsent. Oftalmoskoopimine ja
skiaskoopimine, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Silmakliini-
kus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Hansen, P.**, dr. med., naha- ja suguhaiguste dotsent. Naha kosmeeti-
lised häigused ja nende ravimismeetodid, 1 t. Aeg
kokkuleppel kuulajatega. Polikliinikus. (Gustav Adolfi 12.) — Kõne-
tunnid: sealsamas peale loenguid.

Madisson, H., dr. med. kohtuliku arstiteaduse dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.

Sinka, R., dr. med. peadiaatria dotsent. Jooni lastehaiguste profülaktikast, 1 t., e. 17—18. Tartu linna laste arstlikus nõuandlas (Ülikooli 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Salasoo, H., dr. pharm., farmatseutilise keemia dotsent. 1) Apteegi seadusandlus, 1 t. 2) Valitud peatükid farmatseutilisest keemiast, 1 t. (farmaatsia üliõpilasile). Aeg kokkuleppel. Farmatseutilise keemia instituudis (Rüütli 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kirnmann, E., dr. med., kirurgia dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.

Eriainete õpetajad.

Rannaste, E., eriainete õpetaja kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Riistvõimlemine, 2 t. 2) Jiu-Jitsu, 1 t. 3) Põrandvõimlemine, 1 t. (Kehal. kasv. osak. meesüliõpilasile). 4) Riistvõimlemine, 2 t. 5) Jiu-Jitsu, 1 t. 6) Põrandvõimlemine, 1 t. (Kehal. kasv. osak. naisüliõpilasile). 7) Võimlemine, 4 t. (Teiste teaduskondade üliõpilasile.) Aeg teatatakse edaspidi. Ülikooli võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Niiler, H., eriainete õpetaja kt. kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Kehalise kasvatuse meetodika, 1 t. 2) Võimlemine, 5 t. 3) Mängud, 2 t. 3) Jäähoki, 2 t. (Kehal. kasv. osak. meesüliõpilasile). 5) Mängud, 2 t. (Kehal. kasv. osak. naisüliõpilasile). 6) Võimlemine, 2 t. (Teiste teaduskondade üliõpilasile). Aeg teatatakse edaspidi. Ülikooli võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Õppeülesanded kehal. kasv. osak. üliõpilasile.

Urbel, I. Rütmiline võimlemine ja tants (naistele), 1 t. Aeg kokkuleppel. Ülikooli võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Martin, J. Kiirusutamine (meestele), 1 t. Aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: peale harjutusi.

Frey, E., arst. Iluuisutamine (naistele), 1 t. Aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Peepre, A. Suusutamine (naistele ja meestele), 3 t. Aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Nolken, H. Ratsasõit (naistele ja meestele), 1 t. Aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: peale harjutusi.

Viljak, H. 1) Naisvõimlemine, 5 t. 2) Rahvatantsud (naistele ja meestele), 2 t. Aeg kokkuleppel. Ülikooli võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Filosoofiateaduskond.

- Saareste, A.**, dr. phil., eesti keele korraline professor. 1) Eesti keele morfoloogia: Noomen. (jätk), 1 t., t. 18—19, Keemia aud. 2) Eesti murded: Vokalism (jätk). Murrete jaotus, 1 t., t. 19—20, Keemia aud. 3) Seminar, 2 t., r. 17—19, Eesti Keele Arhiivis. — Kõnetunnid: t. ja r. 13.30—14 Eesti Keele Arhiivis.
- Mägiste, J.**, dr. phil., läänemere-soome keelte korraline professor. 1) V ad ja keele häälikutelugu ja morfoloogia II (lõpp), 2 t., n. 12—14, aud. 4. 2) P ä ä t ü k k e e e s t i k u l t u u r s õ n a d e a j a l o o s t (eriti lähemaid sugukeeli silmas pidades), 1 t., t. 13—14, aud. 6. 3) L ä ä n e m e r e - s o o m e k e e l t e n o m i n a a l - t u l e t u s I (adjektiivide tuletus), 1 t., e. 13—14, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Mark, J.**, dr. phil. (Helsingi), Eesti Teaduste Akadeemia abipresident, Ungari Teaduste Akadeemia liige, urali keeleteaduse korraline professor, dekaan. 1) Ungari keel, 4 t., e., n. 10—12. 2) Soome-ugri keelte häälikutelugu, 2 t., t. 10—12, Lai t. Botaanika-aia aud. — Kõnetunnid: sealsamas ja dekanaadis t., n. 13—14.
- Wilhelmson, K.**, cand. phil., klassilise, eriti ladina filoloogia adjunktprofessori kt. 1) Ladina keele ajalooline grammatika (morfoloogia). 2 t., t. 11—13. 2) Cicero, de finibus III, 2 t., r. 11—13. 3) Alamastme proseminar ladina filoloogias, 2 t., n. 15—17. Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Haliste, P.**, cand. phil. (Peterburi), klassilise, eriti kreeka filoloogia erakorraline professor. 1) Sissejuhatus kreeka ja rooma ajaloosse (allikad ja uuema aja käsitlused), eeskätt ajaloolastele, 2 t., e., n. 11—12. 2) Keskastme proseminar kreeka filoloogias, 2 t., t. 11—13. — Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Romaani filoloogia professuur** — vakantne. Loevad ülesandel: prof. **V. Anderson**: „Divina Commedia“ keeleajalooline interpretatsioon, 2 t., n. 10—12, aud. 6. **Vaganay, L.**: 1) „Montaigne“ — Seletusi valiku üle „Essais'dest“ (arvestatav seminarina), 1 t., t. 11—12, aud. 3. 2) Sissejuhatus romaani keeleteadusse. 1 t., t. 12—13, aud. 3. 3) Chrétien de Troyesi interpretatsioon, 2 t., k. 9—11, aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Germaani filoloogia professuur** — vakantne. Loevad ülesandel: prof. **V. Anderson**: Sissejuhatus keskülemsaksa keelde ühes Nibelungilaulu ja Hartmanni von Aue seletustega (arvestatav proseminarina), 2 t., e. 13—14, aud. 5., n. 12—13, aud. 6. Prof. **P. Arumaa**: Gooti keel ühes tekstide lugemisega (arvestatav seminarina), 2 t., e. 9—10, aud. 1, n. 10—11, aud. 4. Lekt. **K. Schreinert** (loeb saksa keeles): 1) Proseminar germanistidele: Interpretation von Westen der neuhochdeutschen Literatur, 1 t., k. 17—18, Ülikooli Raamatukogus. 2) Keskalamaksa keele kirjanduse ajalugu, 1 t., r. 11—12, aud. 4.
- Oras, A.**, B. Litt. (Oxford), inglise filoloogia erakorraline professor. 1) Inglise romaan algusest kuni XVIII sajandi keskeni, 2 t., n. 15—17, aud. 1. 2) Proseminar: Tõlke teooriat ja prak-

tikat, 2 t., r. 17—19, Ülikooli Raamatukogus. 3) Seminar XIX sajandi kirjanduse keelest, 1 t. (aeg. ja koht teatatakse edaspidi). — Kõnetunnid: peale loenguid.

Mutschmann, H., M. A. (Liverpool), dr. phil. (Bonn) isiklik korral. professor inglise filoloogia alal. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Wieselgren, P., W., dr. phil. (Lund), rootsi keele ja kirjanduse professor (Rootsi Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht). 1) Sissejuhatus rootsi keelde (eesti keeles), 1 t., e. 18—19, aud. 6. 2) Põhja-maade kirjandusajalugu XIX sajandil (rootsi keeles, järg), 1 t., e. 19—20, aud. 6. 3) Valitud probleeme skandinaavia keeleteaduses ehk kultuuriajaloo (rootsi keeles, järg), 1 t., (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 4) Alamastme, tarv. korr. keskastme seminar (eritöid, harjutusi vana-rootsi seaduse kohta), 1 t., t. 18—19, aud. 6. — Kõnetunnid: r. 13—14 Ülikooli Raamatukogus.

Arumaa, P., dr. phil., slaavi filoloogia ja indo-euroopa keeleteaduse erakorraline professor. 1) Võrdlev slaavi vormiõpetus, 1 t., r. 9—10, aud. 1. 2) Balti keelte vormiõpetus (ühes tekstide lugemisega), 1 t., n. 9—10, aud. 1. 3) Muinasindia keele vormiõpetus (ühes tekstidelugemisega), 1 t., r. 10—11, aud. 6. 4) Proseminariharjutusi muinasbulgari keele alalt, 1 t., k. 9—10, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Karling, Sten, dr. phil. (Göteborg), kunstiajaloo korraline professor. 1) Inglise kunst XVIII ja XIX sajandil, 1 t., e. 12—13, Lai 36. 2) Kreeka ja Rooma ehituskunst, 1 t., n. 15—16, Lai 36. 3) Alamastme proseminar: Vorm ja sisu kunstis, 2 t., e. 16—18, iga teine nädal Kunstiajaloo Kabinett (Lai 36). 4) Keskastme ja ülemastme seminar: Joonistuste uurimisi, 7 t., e. 16—18, iga teine näd. Kunstiajaloo Kabinett (Lai 36). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Suits, G., mag. phil. (Helsingi), dr. phil. h. c. (Uppsala), Eesti Teaduste Akadeemia liige, eesti ja üldise kirjanduse korraline professor. 1939. a. I sem. loengutest vabastatud.

Anderson, V., dr. phil. (Kaasan), Preisi Teaduste Akadeemia k. l., eesti ja võrdleva rahvaluule korraline professor. 1) Rahvajuttude võrdleva uurimise meetod, 2 t., e. 11—13, aud. 6. 2) Taevakirjad, 2 t., t. 11—13, aud. 6. 3) Rahvaluule seminar, 2 t., r. 11—13, aud. 6. — Kõnetunnid: peale loenguid Fil.-seminaris.

Etnograafia professor — vakantne. Loevad ülesandel: **F. Linnus,** dr. phil., 1) Seminar eesti etnograafias kesk- ja ülemastmele, 1 t., n. 17—18, E. R. Muuseumis Raadil. 2) Teaduse ja kunsti alged eesti rahvakultuuris, 1 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). **G. Ränk,** dr. phil., 1) Valitud küsimusi eesti etnograafiast, 1 t., t. 18—19, Geoloogia aud. Aia 46. 2) Proseminar eesti etnograafiast, 1 t., Eesti Rahva Muuseumis Raadil (aeg kokkuleppel kuulajatega).

Moor, H., dr. phil., eesti ja naabermaade muinasteaduse korraline professor. 1) Saaremaa ja mõne teise vähema idabalti kultuuriala muinaskultuur, 2 t., k. 10—12, Geol.-kab. aud., Aia 46. Muinasteaduslik proseminar ja seminar, 2 t., t. 16—18, Arheol.-kab., Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Tarvel, P.**, cand. hist., üldise ajaloo (uus-aeg) korraline professor. 1) Maailmasõja eellugu (järg: Viimane sõjaeelne aasta), 2 t., n. 17—19, aud. 1. 2) Proseminar: valgustusajastu üle, 2 t., r. 17—19, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Üldise ajaloo (keskaeg) professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **O. Liiv**, dr. phil.: 1) Keskastme seminar: „Valitud küsimusilinnade ajaloost keskajal“, 2 t., k. 18—20, aud. 6. 2) Eesti ja Lääne-Euroopa keskaegne suhtlemine, 1 t., t. 18—19, aud. 4. **E. Blumfeldt**, mag. phil.: „Inglise parlamendi kujunemine ja areng hiliskeskajal, 2 t., e. 16—18, aud. 6.
- Kruus, H.**, dr. phil., dr. hist. h. c. (Riia), Eesti ja naabermaade ajaloo korraline professor. 1) Eesti rahvusliku ärkamise algajastu, 1 t., k. 17—18, aud. 4. 2) Vene ajalugu XVIII saj. (järg), 1 t., l. 12—13, aud. 6. 3) Seminar: Küsimusi Eesti ajaloost XIX saj., 2 t., t. 16—18, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Sepp, H.**, dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eesti ja naabermaade ajaloo adjunktprofessor. 1) Rootsi ajalugu viikingiajal ja ristiusu sissetungimise ajal, 2 t., e. 9—10, aud. 3. 2) Soome ajaloo ülevaade. 2 t., t. 10—11, aud. 4, k. 10—11, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Pedagoogika professor** — vakantne. Loevad ülesandel: Prof. **A. Koort**, dr. phil.: Pedagoogika ajalugu, 2 t., t. 19—21, aud. 2. **J. Estam**, mag. phil.: 1) Didaktika üldkursus, 2 t., k. 19—21, aud. 1. 2) Proseminar: Valitud küsimusi üldisest didaktikast, 2 t., r. 19—21, aud. 1. **A. Elango**, mag. phil.: Proseminar pedagoogilise psühholoogia alal, 2 t., e. 18—20, aud. 3.
- Ramul, K.**, cand. phil. (Peterburi), filosoofia erakorraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud. Kõnetunnid: e. 13—14, Psüh. Labor. (Lai 36), ja k. 16.30—17, kodus (Riia 119).
- Koort, A.**, dr. phil., pedagoogika ja filosoofia adjunktprofessor, teaduskonna sekretär. 1) Sissejuhatus ajaloo-filosoofiasse, 2 t., e. 19—21, aud. 1. 2) Filosoofiline seminar ja proseminar: Ajaloofilosoofiast, 2 t., k. 15—17, Lai 36. 3) Pedagoogiline seminar: Küpsusea psühholoogia, 2 t., n. 10—12, Lai 36. 4) Pedagoogiline proseminar: Valitud küsimusi üldisest kasvatusõpetusest, 2 t., t. 10—12, Lai 36. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja dekanaadis e. 10.30—11, n. 12.30—13.
- Rudrauf, L.**, dr. (Pariis), prantsuse keele, kirjanduse ja kultuuri professor. (Prantsuse Vabariigi poolt ülevaalepeetav õppekoht.) 1) Anatole France'i toodangu küpsus, 1 t., t. 17—18, aud. 3. 2) Voltaire ja tema sajand, 1 t., r. 17—18, aud. 3. 3) Seminar: Esteetilised ja literaarsed voolud XIX saj. lõpul, tekstide lugemise ja seletustega, 2 t., l. 16—18, aud. 6. 4) Proseminar: Victor Hugo, tekstide lugemise ja seletustega, 2 t., k. 16—18, aud. 6. 5) Vormid ja värvid, doktriinid ja nende looming prantsuse kunstis, 1 t., n. 18—19, Füüsika instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gulkovitsch, L., dr. phil. et med. (Königsberg), juuditeaduse korralline professor („Ühingu juudi teaduse edendamiseks Tartu Ülikoolis“ ülevalpeetav õppekoht), loeb heebrea ja saksa keeles. 1) Prohvetliku kirjanduse ajalooliste allikate väärtus traditsiooni vaatepunktist hinnatuna, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 2) Halacha areng (tekstide varal), 2 t., e. 17—19, seminaris. 3) Talmudi traktaat Chullini III peatükk, 3 t., e. 12—13, k. 17—19, seminaris. 4) Midras genesis rabha, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 5) Filoloogiline proseminar, 2 t., n. 19—21, seminaris.

Õppeülesandetäitjad.

Ariste, P., mag. phil. Loeb ülesandel: 1) Katseline foneetika (sundusliku ainena), 2 t., n., r. 9—10, aud. Lai 36. 2) Eesti vene murrete uurimine, 1 t., l. 9—10, aud. Lai 36. — Kõnetunnid: Eesti Keele Arhiivis (Rüütli 24) igal argipäeval 13—14.

Adams, V., mag. phil. Loeb ülesandel soovitava ainena: Retoorika ja eristika (kõneoskus), 1 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada).

Kask, M., dr. med., hügieeni dotsent. Loeb ülesandel sundusliku ainena. Koolitervishoid (eriosa), 1 t., n. 10—11, Tervishoiu instituudis Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Keskküla, E., mag. phil. Loeb ülesandel sundusliku ainena: Hispaania keele algkursus: Valitud päätükke moodsaist hispaania proosakirjanikest, tõlkimine, tekstide seletus, gramm. analüüs. Grammatika: korrapärased ja ebakorrapärased verbid. Harjutusi: Hispaania muinasjutte dramatiseeritud vormis, kirjade ja ajalehekuulutuste koostamine, diktaat, l., t. 17—18, aud. 1.

Semper, J., mag. phil. Loeb ülesandel sundusliku ainena: Esteetikat, 1 t., k. 16—17, aud. 4.

Toomse, M., mag. phil. Loeb ülesandel soovitava ainena: Eesti vana kirjakeele eelajajärk kuni XVII sajandini (eriti sugukeelte üliõpilastele), 2 t., l. 10—12, Botaanika-aia aud. Lai 38.

Indreko, R., mag. phil., Arheoloogia-kabineti konservaator. Loeb ülesandel soovitava ainena: Eesti kiviaeg. 1 t., n. 10—11, Geoloogia kabineti auditooriumis, Aia 46. — Kõnetunnid: peale loenguid Arheol.-kab. Aia 46.

Puksoo, F., cand. phil. Ülikooli Raamatukogu juhataja. Loeb ülesandel soovitava ainena: Proseminar eesti raamatuasjanduses ja bibliograafias, 1 t., k. 15—16, Ülikooli Raamatukogus.

Veski, J. V., dr. phil. h. c. Vt. Eesti keele lektorikoht.

Dotsendid.

Freymann, V., dr. phil., filosoofia dotsent. Loeb ülesandel sundusliku ainena: Vana- ja keskaja filosoofia, 3 t., e., n., r. 13—14. Lai 36.

Lliv, O., dr. phil., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. Loeb ülesandel. Vt. üldise ajaloo (keskaeg) professor.

- Sildnik, A.**, cand. hist., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. „Riia ase-haldusvalitsuse arhiiv“, 1 t., t. 19—20, aud. 4. — Kõnetunnid: Riigi Keskarhiivis äripäeviti 11—13.
- Aavik, J.**, mag. phil. (Helsingi), eesti keele dotsent. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.
- Annist, A.**, dr. phil., eesti ja üldise kirjanduse dotsent. Loeb ülesandel sundliku ainenä. 1) Proseminar eesti uuestast kirjandusest (jätk), 2 t., t. 16—18, aud. 6. 2) Võrdkohti soome ja eesti kirjanduses XX sajandil, 1 t., k. 15—16, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Loorits, O.**, dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, rahvaluule dotsent. Loeb ülesandel sundliku ainenä. Proseminari ja seminari harjutusi eesti rahvaluules, 3 t., Eesti Rahvaluule Arhiivis (Aia 42). Aeg kokkuleppel osavõtjatega. — Kõnetunnid: Eesti Rahvaluule Arhiivis äripäeviti 10—14.

Lektorid.

- Eesti keele lektori koht** — vakantne. Loeb ülesandel: **Veski, J. V.**, dr. phil. h. c. 1) Tegelik, eesti kirjakeele grammatika, (tuletusõpetus ja süntaks), 3 t., k., l. 15—16, aud. 2, n. 15—16, aud. 1. 2) Praktilisi harjutusi eesti kirjakeele grammatika alal, 1 t., n. 16—17, aud. 5. 3) Eesti kirjandusloo peajooni (kriitiline realism), 2 t., t., n. 15—16, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Suits, A.**, mag. phil. (Helsingi), soome keele lektor. 1) Soome keel algajaile (soome keele morfoloogia), 3 t., k. 11—13, aud. 6, r. 12—13, aud. 4. 2) Soome keel edasijõudnuile (soome keele süntaks), 3 t., k. 13—14, aud. 6, n. 14—15, aud. 2, r. 13—14, aud. 6. Loeb ülesandel: 1) Rahvuslikule ärkamisele järgnev kirjandus (August Ahlqvistist ja teistest isamaalistest idealistidest — ajast enne realismi) — (sundliku ainenä), 1 t., n. 15—16, aud. 6. 2) Soome keele konversatsiooni kursust (ka mitte filoloogidele) — (soovitava ainenä), 2 t., k. 14—15, aud. 4, r. 14—15, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Roos, E.**, mag. phil., vanade keelte lektori kt. 1) Ladina keele lektori kursust algajaile: Caesar, De bello Gallico I (järg); Cicero, Oratio in Catilinam I, 4 t., e., n., r. 18—19, l. 17—18, aud. 5. 2) Ladina keele lektori kursust edasijõudnuile: Ovidius, Metamorphoses; Horatius, Carmina; Vergilius, Aeneis II, 4 t., e. 17—18, aud. 1, t. 16—17, aud. 5, k. 16—17, aud. 1, n. 17—18, aud. 5. 3) Kreeka keele lektori kursust algajaile (järg): Xenophon, Anabasis I, 5 t., e., t., k., n., r. 14—15, aud. 6. 4) Kreeka keele lektori kursust edasijõudnuile: Homeros, Odysseia X, 3 t., t. 10—11, k. 17—18, r. 15—16, Klass. Muinast. Instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis resp. Klass. Muinast. Instituudis peale loenguid.
- Prantsuse keele lektori koht** — vakantne. Loeb ülesandel: Prof. **L. Rudrauf**: 1) Prantsuse keele lektori kursust algajaile (järg), 3 t., e. 17—18, aud. 4, t. 18—19, aud. 3, r. 18—19, aud. 3. 2) Prantsuse keele lektori kursust edasijõudnuile (järg), 3 t., e. 18—19, aud. 4, t. 10—11, aud. 6, n. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 3) Kõrgem kursust, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

- Schreinert, K.**, dr. phil. (Berliin), saksa keele lektor. 1) Saksa keele lektori kursus, 3 t., e. 15—16, k. 9—10, l. 15—16, aud. 4. 2) Saksa keele lektori kursus germanistidele, 3 t., e. 16—17, k. 10—11, l. 16—17, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.
- Harris, Henry C. C.**, B. A. (Madras), inglise keele lektor. 1) Lektori kursus, kaasaegne kirjandus, Grupp A, 2 t., e. 11—12, aud. 3, n. 9—10, aud. 2. Grupp B, 2 t., e. 10—11, aud. 4, n. 10—11, aud. 1. 2) Kaasaegne ajaleht, Grupp A, 2 t., t. 12—13, aud. 1, r. 11—12, aud. 1. Grupp B, 2 t., t. 11—12, aud. 1, r. 10—11, aud. 1. 3) Grammatika, 2 t., k. 11—12, aud. 2, l. (aeg antakse edaspidi teada). 4) Teine lektori kursus „Thackeray“, 2 t., t. 8—9, aud. 5, k. 10—11, aud. 6. 5) Inglise kompositsioon, 2 t., t. 9—10, aud. 1, n. 11—12, aud. 5. 6) Tõlkimine, 2 t., k. 9—10, l. (aeg ja koht antakse edaspidi teada).—Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.
- Pravdin, B.**, cand. phil. (Moskva), vene keele lektor. 1) Vene keele lektori kursus, 6 t., t. 9—10, aud. 6, n. 8—10, aud. 4, r. 18—21, aud. 6. 2) Vene kirjanduse peajooni (järg) sundusliku aინena, 1 t., l. 11—12, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.
- Fazekas, J.**, dr. phil. (Debrecen), ungari keele lektor. 1) Ungari keele algkursus (päris algajaile), 1 t., e. 17—18. 2) Ungari keele grammatika, vormiõpetus (keeleajalooline analüüs), 1 t., t. 17—19. 3) Ungari keele mälestised (ungari keeles), 2 t., k. 17—18. 4) Petöfi luule (luuletuste lugemine, keeleline ja kultuuriajalooline analüüs), 2 t., e. 18—19, k. 18—19. 5) Ungari kirjanduse peajooni XVIII—XIX s. (rahvuslik ärkamisaeg, ungari preromantism ja romantism) (ungari keeles), 1 t., e. 16—17. Ungari Instituudis (Gildi 1—2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kaplinski, J.**, dr. phil. (Varssavi), poola keele lektor. (Poola Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht.) 1) Poola keele lektori kursus algajaile (järg), 4 t., e. 18—20, aud. 2, n. 16—18, aud. 6. 2) Poola keele lektori kursus edasijõudnuile, 2 t., r. 9—11, aud. 4. 3) Valitud peatükke poola kirjandusest (tänapäevase poola kirjandus), poola keeles, 2 t., t. 13—14, aud. 2, k. 13—14, aud. 4. 4) Vana poola keel (slavistidele), vanade tekstide lugemine ja praktilised harjutused, 1 t., t. 12—13, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.
- Silberstein, L.**, dr. phil. (Berliin), tšehhi keele ja kultuuri lektor. (Tšehho-Slovakkia valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht.) 1) Uus tšehhi kirjakeele grammatika, 4 t., e. 9—11, aud. 6, n. 12—14, aud. 2. 2) Moodsa keeleteadusliku tekstide lektüüre, 2 t., k. 19—21, aud. 2. 3) Uus tšehhi grammatika ja keeleharjutusi, 2 t., r. 15—17, aud. 6. 4) Keeleteadusliku tekstide lektüüre tšehhi diskussiooniga, r. 16.45—17.30, aud. 6. 5) Komenskýs „Kšaft“ lektüüre (Testament), 1 t., r. 17.30—18.15, aud. 6. 6) Němcovás „Babička“ lektüüre (Vanema) (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 6) Seminar võrdlevast slaavi kirjandusloost, 1 t., k. 18—19, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.
- Rootsi keele alal annab õpetust mag. phil. G. Wieselgren:** 1) Rootsi keel algajaile (järg), 3 t., k. 18—20, aud. 4, r. 19—20, aud. 4. 2)

Rootsi keele grammatika (loeng rootsi keeles), 1 t., r. 18—19, aud. 1. 3) Rootsi keeled asijõudnuile, 2 t., t., n. 17—19, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Weiss, R., dr. litt., dr. jur. (Firenze), itaalia keele ja kirjanduse lektor. (Itaalia Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht.) 1) Itaalia keele lektorikursus algajatele 2 t., e. 19—21, aud. 4. 2) Itaalia keele lektorikursus edasijõudnuile (Corso superiore di lingua italiana), 2 t., t. 14—16, aud. 4. 3) Itaalia kirjandus: (Corso di letteratura:) „La poesia di Giovanni Pascoli“, 1 t., t. 8—9, aud. 4. 4) Itaalia kirjandus: „La cultura toscana del secolo XIX“, 1 t., k. 13—14, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Vörk, E., ülikooli muusikaõpetaja. 1) Kooriharjutusi, 2 t., k. 19—21, pühap. 12.30—14.30 Üliõpilasmajas. 2) Hääle rühmaharjutusi, 2 t., t. 18—20. 3) Koorilaulutehnika 2 t., k. 18—19, pühap. 11.30—12.30, Üliõpilasmajas. 4) Koosmängu harjutusi ühes viiulitundidega, 2 t., t. 12—14 (Mäe 33—3). 5) Muusika teooria ja solfedžo, 2 t., (aeg ja koht kokkuleppel osavõtjatega). 6) Liturgiline kirikumuusika ühes praktikumiga, 2 t., 16—18, Ülikooli kirikus. — Kõnetunnid: kodus (Mäe 33—3) kella 14—15.

Matemaatika - loodusteaduskond.

Jaakson, H., dr. phil. nat., matemaatika (analüüsi) korriline professor, üliõpilaskonna kuraator. Matemaatiline analüüs I (diferentsiaal- ja integraalarvutus, diferentsiaalvõrrandite üldkursus), harjutustega, 6 t., e., r. 12—14, l. 10—12. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: Matem.-inst., peale loenguid.

Sarv, J., dr. phil. nat., matemaatika (geomeetria) korriline professor. 1) Kõrgem geomeetria I (diferentsiaalgeomeetria), harjutustega, 4 t., t., n. 8—10. 2) Matemaatika ajalugu 2 t., k. 12—14. 3) Kujutava geomeetria praktikum, 2 t., k. 16—17, n. 10—11. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: Matem.-inst., peale loenguid.

Humal, A., dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. 1) Kõrgem algebra, harjutustega, 4 t., t. 12—14, r. 9—11. 2) Finantsmatemaatika, 2 t., e. 17—19. 3) Matemaatika seminar, 1 t., n. 17—18. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: Matem.-inst., peale loenguid.

Rägo, G., cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika korriline professor, dekaan. 1) Üldine mehaanika, 3 t., k. 10—12, n. 11—12, matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: dekaanaadis, k. 13.30—14, r. 9.30—10 ja matem.-instituudis, n. 19.30—20.

Rootsmäe, T., cand. math., astronoomia ja astrofüüsika korriline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Kirde, K., dr. rer. nat. (Hamburg), meteoroloogia ja geofüüsika korriline professor. Geofüüsika, 4 t., k., l. 10—12. Meteor. observat. — Kõnetunnid: Meteor. observat., peale loenguid.

Villip, J., dr. phil. nat., eksperimentaalse füüsika korriline professor. 1) Üldine füüsika (järg), 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Füüsika aud. 2)

- Füüsika katsetehnika, e. 10—13 ja 16—19, k., n., r. 9—13, l. 11—13. 3) Füüsika praktikum I, e., t. 10—14 ja 16—19, k., n., r. 9—14, l. 9—13. 4) Füüsika praktikum II, e. 16—19, t. 10—14 ja 16—19, k. 9—14. — Kõnetunnid: omas kabinetis, äripäeviti 12—13.
- Perlitz, H.**, dr. phil. nat., teoreetilise ja tehnilise füüsika korraline professor. 1) Teoreetiline füüsika VI (aine struktuur, harjutustega, 4 t., t., r. 12—14. 2) Praktikum kristallide struktuuride analüüsis, aeg kokkuleppel, füüsika auditooriumis. — Kõnetunnid: omas kabinetis, peale loenguid.
- Paris, A.**, dr. phil. nat., anorgaanilise keemia korraline professor. 1) Analüütiline keemia, 3 t., e., t., k. 9—10. 2) Keemia põhijooned (matemaatika-osakonna üliõpilasile), 3 t. Aeg kokkuleppel. 3) Üldise ning anorgaanilise keemia praktikum, äripäeviti 9—13. 4) Kvalitatiivse analüüsi praktikum (rohuteadlastele), äripäeviti 9—13. 5) Kvalitatiivse analüüsi praktikum (arsti- ja loomaarstiteadlastele) ja keemia praktikum (põllumajandusteaduskonna üliõpilasile), e., t., k., n., r. 14—17. 6) Kvantitatiivse analüüsi praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 7) Kolloidkeemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—14, l. 9—13. — Kõnetunnid: omas kabinetis e., t., k., n., r. 13—13.30.
- Tiganik, L.**, dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. 1) Orgaaniline keemia 4 t., e., t., k., n. 10—11. 2) Orgaanilise keemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 3) Sõjakeemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. — Kõnetunnid: omas kabinetis, t., k., r. 11—12.
- Lippmaa, T.**, dr. phil. nat., botaanika (taimemorfoloogia ja -süsteematika) korraline professor. 1) Õistaimede morfoloogia ja süsteematika (loodus- ja rohuteadlastele), 3 t., r. 12—13, l. 8—10. 2) Õistaimede morfoloogia ja süsteematika praktikum, äripäeviti 9—13. 3) Taimede määramise praktikum, 6 t., rühmiti, e., k., n. 15—17. 4) Geobotaanika, 2 t., r. 8—10. 5) Botaanika õppe-ekskursioon (1—3 päeva). — Kõnetunnid: Taimemorfol. ja -süsteemat. labor., n., r., l. 10—10.30.
- Kaho, H.**, dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, botaanika (anatoomia ja füsioloogia) korraline professor, rektor. 1) Taimefüsioloogia (loodusteadlastele ja metsateadlastele), 2 t., l. 11—13. 2) Taimeanatoomia praktikum, aeg kokkuleppel. 3) Kollokvium praktikumide arvestamiseks, 3 t., e. 9—11, r. 9—10. — Kõnetunnid: Taimefüsiol. labor., peale loenguid ja rektoraadis e. 12—13, l. 13—14.
- Riikoja, H.**, cand. rer. nat., selgrootute zooloogia korraline professor. 1) Selgrootute zooloogia II, 4 t., e., t., k., r. 12—13. 2) Selgrootute zooloogia praktikum II, aeg kokkuleppel. 3) Selgrootute süsteematika praktikum (*Coleoptera*), aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: omas toas, e., t., k., r. 11.45—12.15.
- Piiper, J.**, Ph. D. (Lõndon), selgroogsete zooloogia korraline professor. 1) Võrdleva anatoomia põhijooned, 3 t., e., t., k. 11—12. 2) Võrdleva anatoomia harjutused, 2 t., r. 17—19. 3) Kollokvium võrdlevas anatoomias ja selgroogsete zooloogias I ja II, e., t., k. 12—12.30. — Kõnetunnid: omas toas, peale loenguid.
- Õpik, A.**, dr. phil. nat., geoloogia ja paleontoloogia korraline professor. 1) Geoloogia ja paleontoloogia põhijooned, 4 t., t., k.,

n., r. 13—14. 2) Geoloogia ja paleontoloogia harjutused, 3 t., aeg teatatakse edaspidi. 3) Geoloogia õppe-ekskursioon, korraldatakse semestri lõpul. — Kõnetunnid: omas toas, peale loenguid.

Tammekann, A., dr. phil. (Helsingi), geograafia korraline professor. 1) Regionaalgeograafia: Põhja-Ameerika (Anglo-Ameerika), 2 t., t. n. 9—10, geol. aud. 2) Antropogeograafia II, 2 t., k. 8—10, geol. aud. 3) Geograafia seminar, 2 t., aeg kokkuleppel osavõtjatega. 4) Kartograafia eripraktikum, äripäeviti 10—15. 5) Geograafia algpraktikum, 1938. a. sügisel tööd alanud osavõtjatele, äripäeviti 10—15. — Kõnetunnid: Geograafia-kabinetis, peale loenguid.

Astronoom-observaator.

Õpik, E., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige. Loeb: Praktiline astronoomia, 2 t. Korraldab ülesandel: Astronoomia seminar, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Noorem ülemääraline abiõppejõud.

Keres, H., mag. math., noorem ülemääraline abiõppejõud matemaatika alal. Korraldab ülesandel: 1) Matemaatika algpraktikum, 3 t. 2) Üldise mehaanika harjutused, 1½ t. Matem.-inst. aud., aeg teatatakse edaspidi.

Dotsendid.

Aleksejev, W., dr. math. (Moskva), prof. emer. Loeb dotsendina (saksa keeles): Invariantide teooria. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Krahn, E., dr. phil. (Göttingen), matemaatika dotsent. Loeb ülesandel: Fourier read, 2 t. Matem.-inst., aeg teatatakse edaspidi.

Nuut, J., dr. phil. nat., Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor.

Maddison, O., dipl. ins., Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Anderson, W., dr. phil. nat., astrofüüsika dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Livländer, R., dr. phil. nat., Tallinna Tehnikaülikooli adjunktprofessor, astronoomia ja geodeesia dotsent.

Letzmann, J., dr. phil. (Helsingi), geofüüsika dotsent. Loeb: Virralised ning õhkkonna kõrgemate kihtide olud, 1 t., r. 12—13, Meteor. observat. aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Vellner, A., dipl. ins., hüdroloogia dotsent.

Grimm, K., dipl. ins., jõumasinate dotsent.

Laur, A., dr. ing. (Dresdeni Tehnikaülikool), keemia dotsent.

Parts, A., dr. phil. nat., Tallinna Tehnikaülikooli erakorraline professor, keemia dotsent.

Luha, A., dr. phil. nat., geoloogia dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Thomson, P. W., dr. rer. nat. (Riia), geoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Paleobotaanika, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Markus, E., dr. phil. nat., geograafia dotsent. Loeb ülesandel: Geograafia metodoloogia, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Loomaarsti-teaduskond.

- Vau, E.**, dr. med. vet., koduloomade anatoomia adjunktprofessor. 1) Anatoomia II, 5 t., t., k., n., r., l. 8—9. 2) Topograafiline ja rakendusanatoomia, 2 t., e. 11—12, n. 10—11. 3) Praktilisi töid: a) anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18; b) topograafilises ja rakendusanatoomias, 6 t., aeg teatatakse hiljem. Loomaanatoomia Instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid, tel. 9-01.
- Tehver, J.** dr. med. vet., histoloogia ja embrüoloogia erakorraline professor. 1) Histoloogia ja embrüoloogia, 4 t. (I ja II kurs. üliõpilasile), t., n. 12—14. 2) Praktilisi töid histoloogias ja embrüoloogias, 4 t. (I ja II kurs. üliõpilasile), t. 15—17, l. 9—11. Loomaanatoomia Instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Saral, K.**, dr. med. vet., üld-, eri- ja operatiivkirurgia korraline professor, Haavakliiniku juhataja. 1) Operatiivkirurgia, 2 t., t., n. 8—9. 2) Erikirurgia, kabjahaigused ja diagnostika, 4 t., t., k., n. 16—17 ja k. 8—9. 3) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Haavakliinikus (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas, tel. 1-82; kodus (Vene 22) 9—10 ja 14—16, tel. 3-19.
- Tomberg, J.**, loomaarst, sünnitusabi ja silmahaiguste adjunktprofessor. 1) Sünnitusabi ja steriliteet (VIII sem. üliõpil.), 2 t., t., n. 9—10. Hobusekasvat. Kab. aud. (Vene 28). 2) Sünnitusabi eelpraktikum, 2 t., r. 17.30—19.30 (VIII sem. üliõpil.). 3) Sünnitusabi kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 4) Väljasõite sünnitusabi alal juhtude järgi. — Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 30-a), äripäeviti 10—12, tel. 12-51.
- Ridala, V.**, dr. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Patoloogiline anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia, 4 t., e., t., n. 13—14, r. 8—9 (VI sem. üliõpilasile). 2) Lahanguõpetus, 2 t., l. 10—12 (VI sem. üliõpilasile). 3) Lahanguid iga päev juhtude järgi (VIII ja X sem. üliõpilasile). Loomapatoloogia-instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekanaadis (Vene 28) 13—14.
- Laas, A.**, dr. med. vet. (Viin), eripatoloogia, teraapia ja diagnostika korraline professor, Sisehaiguste-kliiniku juhataja. 1) Eripatoloogia, teraapia ja sisehaiguste kliiniline diagnostika, 3 t., k. 9—10, l. 8—10. 2) Sisehaiguste kliinik, 15 t., äripäeviti 10—12, e., k., r. 17—18. 3) Praktilisi harjutusi kliinilises diagnostikas, 3 t., e. 15—17, r. 12—13. Sisehaiguste-kliinikus (Vene 30). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—11, tel. 1-53; kodule tel. 1-52.
- Lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse professor — vakantne.** Loeb ülesandel: **Viidik, R.**, dr. med. vet. (Viin). 1) Lihahügieen, 4 t., e. 15—17, k. 12—14. 2) Lihahügieeni prakt., 4 t., t., n. 13—15. Lihahügieeni-instituudis (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Laja, F.**, dr. med. vet., epizootoloogia ja eribakterioloogia korraline professor, dekaan, Väikeloomade-kliiniku juhataja. 1) Epizootoloogia ja loomaarstiline politsei, 3 t., k. 9—10, t., r. 8—9. 2) Eribakterioloogia ja seroloogia, 3 t., e., n. 12—13, k. 11—12. Hobusekasvatuse-kabineti aud. (Vene 28). 3) Prak-

- tilisi töid eribakterioloogias ja seroloogias, 3 t., k. 12—13.30, l. 12—13.30. Bakterioloogia-jaamas (Narva 84). — Kõnetunnid: Bakterioloogia-jaamas (Narva 84, tel. 7-50) 10—12 ja teaduskonna dekanaadis (Vene 28) t. 12—13; kodune tel. 19-66.
- Roots, E.**, dr. med. vet. (Viin), loomatervishoiu ja piimahügieeni korraline professor, prorektor. 1) Loomatervishoid, (VIII sem. üliõpilasile), 3 t., e. 9—10, t. 16—17, l. 9—10. 2) Praktilisi töid Loomatervishoius, 4 t., k., n. 15—17. 3) Kalade ja mesilaste haigused (X sem. üliõpilasile), 2 t., k., n. 9—10. Loomatervishoiu ja Piimahüg. Inst. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituudis (Vene 38, tel. 5-25) peale loenguid.
- Kaarde, J.**, dr. med. vet. (Viin), veistehaiguste erakorraline professor, Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliiniku juhataja. 1) Veistehaigused, 2 t., e. 12—13, r. 9—10. 2) Veistehaiguste kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 3) Väljasõidud veistehaiguste alal (X sem. üliõpilasile) äripäeviti juhtude järgi. — Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26) äripäeviti 10—12, tel. 12-51.
- Taagepera, K.**, loomaarst, hobusekasvatuse, eksterjöõri ja rakendusõpetuse adjunktprofessor. 1) Hobusekasvatus, 3 t., e., r., l. 13—14. Hobusekasvat.-kab. aud. (Vene 28). 2) Praktilisi töid hobusekasvatuses, 4 t., aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: peale loenguid Hobusekasvatuse-kabinetis (Vene 28).
- Säre, R.**, drnd. med. vet., õpetatud sepa kt. 1) Praktilised tööd hobuserautes, 6 t., e., t., n. 10—12. Õppesepikojas. — Kõnetunnid: peale prakt. töid Vene t. 34.

Õppeülesandetäitjad.

- Herodes, A.**, dr. med. vet. Loeb ülesandel: Veterinaaradministratsioon, (VIII ja X sem. üliõpilasile) 1 t., r. 12—14 (ühe nädala). Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Inst. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Põllumajandus-teaduskond.

- Rootsi, N.**, dr. agr., taimekasvatuse korraline professor. 1) Taimekasvatus II, 5 t., t., n. 12—14, k. 11—12. 2) Praktilisi harjutusi: a) seminariharjutusi, 1 t., k. 10—11; b) seemnekontroll, 2 t., t. 10—12. Taimekasv.-kab. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Nõmmik, A.**, M. Sc. (New Jersey), mullateaduse ja agrikultuurkeemia korraline professor. 1) Taimetoitmine ja väetisõpetus, 4 t., e. 10—12, k. 9—11. 2) Seminariharjutusi. 1 t., r. 10—11. 3) Laboratooriumi praktikum, e., t., k., r. 8—13.30 ja 15—17.30., n. 8—13.30 ja l. 8—14.30. Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia-kabinetis (Vene 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Mägi, J.**, dr. agr., loomakasvatuse korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud. Seminariharjutusi loomakasvatuses, k. 15—17, Loomakasvatuse-kab. (Narva 86).

Liik, E., mag. agr., loomakasvatuse adjunktprofessor. 1) Väikelooma- ja linnukasvatus I, 3 t., k. 9—10, l. 11—13. 2) Harjutusi väikelooma- ja linnukasvatuses I, 2 t., ühel rühmal t. 17—19, teistel — aeg kokkuleppel. Loengud ja seminariharjutused Loomakasvatuse-kabineti auditooriumis, muud harjutused — Väikeloomakasvatuse-kabineti ruumes (Narva 86). — Kõnetunnid: Väikeloomakasvatuse-kabinetis peale loenguid.

Köpp, P., dr. agr., agraarökonoomia korraline professor, dekaan. 1) Agraarökonoomia II, 4 t., e., n. 9—11. 2) Praktilisi harjutusi agraarökonoomias, 2 t., e., n. 11—12. Taimekasvatusekab. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja teaduskonna dekaanaadis (Vene 28) n. 12—13. Kodune tel. 2-15.

Daniel, O., metsakasvatuse erakorraline professor. 1) Metsakasvatus I, 6 t., e. 9—10, t., k. 9—11, n. 11—12. 2) Metsakaitsese, 3 t., e. 10—12, t. 11—12. 3) Metsanduse ajalugu, 2 t., r. 9—11. 4) Praktilisi töid: a) metsakasvatuses, 2 t.; b) metsakaitses, 1 t.; c) metsakasvatuse seminar, 2 t., aeg kokkuleppel, Aia 46; d) suviseid harjutusi metsakasvatuses (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas). Loeb ülesandel: 5) Metsapoliitika, 4 t., k. 12—13, n. 12—14, r. 11—12, Aia 46. — Kõnetunnid: peale loenguid Aia 46.

Mathiesen, A., dr. rer. for., metsakorralduse korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud. 1) Praktilisi harjutusi: a) metsataakseerimises, 4 t., e. 16—18, n. 15—17; b) dendroloogias, 4 t., t. 17—19, r. 15—17; c) metsakorralduses (lõpetajatele), aeg kokkuleppel; Aia 46; d) suviseid harjutusi metsataakseerimises ja metsavalitsemises (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas).

Veermets, K., dr. rer. for., metsakasvatuse erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Metsatehnoloogia, 4 t., e., t. 14—16. 2) Metsatehnoloogia prakt. tööd, 12 t., k., n. 9—12, t., k. 16—19. 3) Metsakasvatuse seminar, 2 t., k. 14—16. Aia 46. 4) Suviseid harjutusi metsakasvatuses ja metsatehnoloogias (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas). — Kõnetunnid: peale loenguid Aia 46 ja dekaanaadis (Vene 28) n. 12—13.

Rinne L., dr. agr., maaparanduse korraline professor. 1) Maaparandus ja sookultuur III, 4 t., e., t. 8—10. 2) Geodeesia II, (metsaosak. üliõpil.) 2 t., k. 8—10. 3) Praktilisi harjutusi: a) maaparanduses ja sookultuuris (ühes seminariga), 6 t., I rühm t. 17—20, II rühm n. 17—20; b) geodeesias, 2 t., k. 17—19, Lai 36. 4) Suviseid harjutusi maaparanduses ja sookultuuris ning geodeesias. — Kõnetunnid: peale loenguid e., t., k. 10—10.30, Lai 36.

Luksepp, A., põllumajanduslikkude riistade ja masinate adjunktprofessor. 1) Põllumajanduslikud riistad ja masinad ühes maaharimisega II, 4 t., t., n. 12—14. 2) Praktilisi harjutusi samas aines, 2 t. (4 rühmaga). Aeg kokkuleppel. Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas neljapäeviti peale loenguid.

Lepik, E., dr. sc. nat. (Zürich), taimehaiguste erakorraline professor. 1) Botaanika süsteemaatika (agr. ja metsaosak. üliõpilasile), 4 t., k. 11—13, n. 12—14, Botaanika-aia auditooriumis. 2) Harjutusi taime määramises, 2 t., k. 18—20 (agron. osak. üliõpilasile), n. 18—20 (metsaosak. üliõpilasile). Harjutustele ülesandmine esimesel

loengul. Harjutused peetakse taimemorfoloogia ja -süstemaatika laboratooriumis, Botaanika-aias. 3) Ekskursioone ja suviseid harjutusi, ajad teatakse loenguil. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid. Kabineti ja katsejaama tel. Raadil 1-68, kodune tel. 13-13.

Järvik, M., dr. agr., piimanduse adjunktprofessor. 1) Põllumajanduslik mikrobioloogia, 2 t., e., n. 11—12. Loomatervish. ja Piimahiigieni Instit. aud. (Vene 38). 2) Praktilisi töid põllumajand. mikrobioloogias, 2 t., kolmes rühmas: e., n. 15—17 ja n. 17—19. 3) Põllumajanduslik entsüklopeedia (metsaosak. üliõp.), 3 t., l. 9—12. Mullatead. Kab. auditooriumis (Vene 28). — Kõnetunnid: Piimanduse Kabinetis (Vene 38) peale loenguid.

Leius, K., eriainete õpetaja rakenduszooloogia alal. 1) Rakenduszooloogia I, 2 t., t. 11—13. 2) Metsazooloogia I, 2 t., r. 11—13. 3) Praktilisi harjutusi: a) rakenduszooloogias, 2 t., t. 17—19; b) metsazooloogias, 2 t. r. 15—17. Tegelik zoologia Kabinetis (Aia 46). 4) Suviseid harjutusi zooloogias. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja harjutusi; katsejaama tel. 10-67.

Põllumajanduslikkude ehitiste õpetuse professor — vakantne. Korraldab ülesandel **Mielberg, P.**, dipl. arhit., ehitusõpetuse dotsent. Praktilisi töid põllumajanduslikus ehitusõpetuses, 4 t., e. 15—17 (metsaosak. üliõpil.), k. 15—17 (agron, osak. ülipõil.), Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale praktilisi töid.

Rubel, P., mag. agr., agraarpoliitika ja ühistegevuse adjunktprofessori kt. 1) Põllumajanduse ajalugu ja agraarpoliitika, 3 t., r. 11—12, l. 9—11. Hobusekasvat. Kab. aud. (Vene 28). 2) Põllumajand. geograafia ja kaubandus, 2 t., e. 12—14. Taimekasvat.-kab. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mätlik, A., tegeliku aianduse ja mesinduse õpetaja. 1) Aiandus ja mesindus I, 2 t., l. 9—11. 2) Aianduse ja mesinduse praktikum, 2 t., aeg kokkuleppel. Taimekasvatuse-kabineti auditooriumis (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Dotsendid.

Mets, J., õpet. agronoom, taimekasvatuse dotsent. Loeb ülesandel: 1) Heina kasvatatus, 2 t., r. 11—13. 2) Suviseid harjutusi heinakasvatuses. — Taimekasvatuse-kabin. auditooriumis (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mielberg, P., dipl. arhit., ehitusõpetuse dotsent. Vt. Põllumajanduslikkude ehitiste õpetuse professor.

Jürgenson, L., Sc. D. (Cambridge, Mass., U. S. A.), ehitusõpetuse dotsent.

Õppeülesandetäitjad.

Reinvaldt, E., dr. phil. (Budapest), kalanduse instruktor. Loeb ülesandel: 1) Kalandus, 2 t., n. 17—19. 2) Praktilisi töid kalanduses, 2 t., r. 17—19. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja prakt. töid.

Härms, M., Zoologia-muuseumi konservaator. Korraldab ülesandel: Praktilisi töid jahinduses (lindude ja loomade määramine), 2 t., e. 18—20. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale prakt. töid.

Haller, B., dr. rer. for., metsaülem. Korraldab ülesandel: Suvised harjutused tehniliste tööde alal, agron. osak. üliõpilastele Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas.

Sutter, H., mag. agr. Loeb ülesandel soovitava aინena: Sordiaretuse meetodika, 1 t., k. 12—13. Taimekasvatuse-kab. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Majandusteaduskond.

Kurtšinski, M., dr. jur., teoreetilise rahvamajandusteaduse korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Rahvamajanduspoliitika professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Rannes, A.**, dr. rer. pol. 1) Rahvamajanduspoliitika üldkursus, 3 t., k. 13—14, n. 12—14, aud. 5. 2) Eriküsimusi Eesti rahvamajanduspoliitikas, 2 t., k. 11—13, aud. 5. 3) Seminar rahvamajanduspoliitikas teatatakse edaspidi. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Poom, Ed., mag. rer. oec., üldise käitismajandusteaduse erakorraline professor, dekaan. 1) Üldine käitismajandusteadus, 4 t., k. 10—12, n. 12—14. 2) Seminar käitismajandusteaduses, 2 t., k. 16—18. Käitismajandusteaduse Seminaris, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kant, Edg., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, majandusgeograafia korraline professor, prorektor. 1) Üldine majandusgeograafia II (Toodangu-, kaubandus-, liiklus- ja tarvingugeograafia). 2 t., k. 16—18. 2) Baltoskandia, eriti Eesti majandusgeograafia, 2 t., n. 16—18. 3) Seminar majandusgeograafias (algajale), 2 t., n. 18—20. Botaanika-aias aud. — Kõnetunnid: Majandusgeograafia seminaris peale loenguid.

Raamatupidamise ja kirjavahetuse professor — vakantne. Loevad ülesandel: **Valk, V.**, mag. rer. oec. Raamatupidamise üldkursus, 5 t., t. 17—19, l. 15—17, Aia 46, suur aud., r. 11—12, aud. 5. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid. **Malin, F.** 1) Raamatupidamise erikursus, 2 t., k. 18—20, aud. 5. 2) Kameraalraamatupidamine, 1 t., e. 18—19, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mark, R., I järgu kaubainsener (Moskva kommertsinst.), kaubateaduse adjunktprofessor, teaduskonna sekretär. 1) Kaubateadus, 4 t., e., k. 12—14. 2) Kaubateaduse erikursus, 2 t., r. 12—14, aud. Rüütli 2, III kord. 3) Praktilisi töid kaubateaduses, 6 t., I rühm t. 10—12, II rühm n. 17—19, III rühm n. 10—12. Kaubateaduse-kabinetis. — Kõnetunnid: Kaubateaduse-kabinetis peale loenguid.

Kaasik, N., dr. jur., majandusõiguse adjunktprofessor. 1) Majandusõigus, 4 t., n. 9—11, aud. 5, n. 14—16, aud. 5. 2) Seminar majandusõiguses, 2 t., Majandusõiguse Seminaris, Gildi 8, aeg teatatakse edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Vasar, J., dr. phil., majandusajaloo korriline professor. 1) Majandusajalugu II, 3 t., e. 12—14, aud. 1 ja 15—16, aud. 5. 2) Seminar majandusajaloos, 2 t., e. 10—12, Statistika-ökon. kabin. aud. Gildi 8. 3) Eriseminar majandusajaloos (IV kursuse üliõpilasile), 1 t., l. 20—21, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Humal, A., dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. 1) Finantsmatemaatika, 2 t., e. 17—19, 2) Konjunkturi analüüsid, 1 t. n. 18—19, matemaatika-instituudi auditooriumis. — Kõnetunnid: matemaatika-instituudis pärast loenguid.

Kaubandusõigus. Vt. kaubandusõiguse professor — Õigusteaduskond.

Tööstuse ja kaubanduse professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Poom, Ed.**, mag. rer. oec. Seminar kaubandus-tööstusajanduses, 2 t., n. 10—12. Käitismajandusteaduse Seminaris, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Inno, K., mag. rer. oec., panganduse ja kindlustusajanduse adjunktprofessor. 1) Panganduse ja kindlustusajanduse erikursus, 4 t., e., k. 13—15. 2) Seminar panganduses ja kindlustusajanduses, 2 t., t. 10—12. 3) Bilansianalüüs ja revisjoniasjandus, 2 t., t. 12—14. Käitismajandusteaduse Seminaris, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Riigi- ja kommunaalmajanduse professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Vaabel, J.**, dr. jur., finantsõiguse erakorraline professor. 1) Finantsõigus: (II õppeaasta, Finantshaldusasutised ja nende võimkond, 2 t., e. 15—17, aud. 2 (koos õigusteaduskonna üliõpilastega). 2) Finantsteaduse üldkursus: (III õppeaasta) a) Sissejuhatus riigimajandusteadusse (järg), 1 t., t. 14—15, aud. 1. b) Eelarvetlus ja tulude-kulude tasakaal, 1 t., t. 15—16, aud. 1 (koos õigusteaduskonna üliõpilastega). 3) Finantsteaduse erikursus (IV õppeaasta): a) Loengukursus: Maksunduse majanduslikud toimed, 2 t., e. 10—12, Õigusteaduskonna Seminaris, Lai 34. b) Seminar: maksundusstatistilisi analüüse, 2 t., t. 10—12, Õigusteaduskonna Seminaris, Lai 34. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Õppeülesandedäitjad.

Bakis, E., mag. phil. Loeb ülesandel: Soovitavad vahelduvad eriküsimused käitismajandusteaduse alal, 2 t., k. 9—10, r. 10—11, Psühholoogia laborat., Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Harris, H. C. C., B. A. (Madras), inglise keele lektor. Loeb ülesandel: 1) Inglise keel I õppeaasta, 4 t., e., n. 14—15, aud. 1, t., r. 14—15, aud. 5. 2) Inglise keel II õppeaasta, 2 t., e., n. 9—10, aud. 2. 3) Inglise keel III õppeaasta, 2 t., t. 13—14, aud. 1, r. 13—14, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Ilus, E., mag. jur. Loeb ülesandel: Tsiviilõigus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

- Just, E.** Loeb ülesandel: Kaubanduskäitismajandusteadus, 2 t., t. täpselt 20—21.30. Käitismajandusteaduse Seminaris, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Prüller, E.**, mag. phil. nat. Loeb ülesandel: Kindlustusmatemaatika, 2 t., r. 17—19, Käitismajandusteaduse Seminaris, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Ronimois, H.**, mag. rer. oec. Loeb ülesandel: Seminariteoreetilises rahvamajanduses, 2 t., t. 12—14, Statistika-ökonomilises Kabinetis, Gildi 8.
- Ahas, E.** Loeb ülesandel soovitatava aina: Stenograafia, 2 t., e., r. 19—20, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Mägi, H.** Loeb ülesandel soovitatava aina: Masinakiri, 2 t., k. 14—16. Kommertsgümnaasiumi ruumides, Narva 13. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Riigikaitselise õpetuse instituut.

(Gustav-Adolfi 8, tel. 1-08).

Avatud äripäeviti 11—14.

- Juhataja: **TRAKSMAA, A.**, kolonel K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis e., n. 11—13, tel. 19-98. Elukoht: Tähtvere 20, tel. 15-97.
- Juhataja abi: **KURG, H.**, kolonelleitnant K. S. Kõnetunnid: Instituudis t., r. 11—13. Elukoht: Näituse 23.
- Määralsed õpetajad: **Aaviste, V.**, major K. S., **Pollisinsky, O.**, kapten K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis k., l. 11—13.
- Määralsed keh. kasv. õpetajad: **Raamat, K.**, kapten, **Möttus, O.**, leitnant. Kõnetunnid: Instituudis k., l. 11—13.

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond.

- Traksmaa, A.**, kol. K. S. dipl. Vabadussõja ajalugu, 1 t. (I, II, III ja IV k. mees- ja naisüliõp.), k. 16—17, Aia 46.
- Aaviste, V.**, major K. S. Üldisõjalised ained, 1 t. (I ja II k. meesüliõp.), k. 15—16 ja 1 t. (III ja IV k. meesüliõp.), k. 17—18, Aia 46.
- Raamat, K.** kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. (I k. meesüliõp.), k. 17—18, r. 9—10; 1 t. (II k. meesüliõp.), l. 8—9. Ülikooli võimlas.

Õigusteaduskond.

- Traksmaa, A.**, kol. K. S. dipl. Vabadussõja ajalugu, 1 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 10—11, Aia 46.
- Kann, P.**, kol., Riigikohtu liige. Sõjakriminaalõigus, vt. üldine loengute kava, õigusteaduskond.
- Trakmann, K.**, kol., Sõjaministeeriumi Nõukogu alaline liige. Sõjaväe administratsioon ja sõjaväe seadused ja seadlused, 2 t. kuni 6. märtsini (III k. mees- ja naisüliõp.), e. 11—13, Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Aaviste, V.**, major K. S. Üldsõjalised ained, 1 t. (I k. meesül.), t. 9—10; 1 t. (II k. meesül.), t. 11—12 ja 2 t. alates 13. märtsist (III k. meesül.), e. 11—13, Aia 46.
- Raamat, K.**, kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. rühmade kaupa (I k. meesül.), e. 13—14, 15—16, t. 15—16, 16—17, n. 10—11, 11—12, 19—20, r. 15—16; 1 t. rühmade kaupa (II k. meesül.), e. 18—19, 19—20, n. 8—9, 9—10, Ülikooli võimlas.

Arstiteaduskond.

- Traksmaa, A.**, kol. K. S. dipl. Vabadussõja ajalugu, 1 t. (Keh. kasv. os. mees- ja naisül.), k. 16—17, Aia 46.
- Jervan, M.**, kindralmajor med. Taktika ühes välisanitaarteenistusega, sõjaväe sanitaarvarustis, sanitaaradministratsioon ja sanitaarmobilisatsioon, 2 t. kuni 11. märtsini (V ja VI k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia — mees- ja naisül.), l. 13—15, Füsioloogia Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Voogas, B.**, kapten med. Sõjagaasiasjandus ja gaasitatute ravimine, 1 t. (V ja VI k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia — mees- ja naisül.), l. 15—16, Füsioloogia Instituudis. — Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.
- Leisner, T.**, kapten med. Sõjaväetervishoid ja sõjaväehaigused, 2 t. alates 18. märtsist (V ja VI k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia — mees- ja naisül.), l. 13—15, Füsioloogia Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Aaviste, V.**, major K. S. Üldsõjalised ained, 2 t. (I ja II k. arstiteaduse ja farmaatsia — meesül.), l. 15—17, aud. 3. ja 5.; 2 t. (III ja IV k. arstiteaduse ja III k. farmaatsia — meesül.), r. 15—17, aud. 3. ja 5.; 1 t. (Keh. kasv. os. üliõpilasile), k. 17—18, Aia 46.
- Raamat, K.**, kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. rühmade kaupa (I k. arstiteaduse meesül.), t. 14—15, k. 19—20, r. 14—15, 18—19; 2 t. (I k. farmaatsia meesül.), k. 8—9, r. 8—9; 1 t. (II k. arstiteaduse meesül.), k. 9—10; 1 t. (II k. farmaatsia meesül.), e. 19—20, Ülikooli võimlas.

Filosoofiateaduskond.

- Traksmaa, A.**, kol. K. S. dipl. Vabadussõja ajalugu, 2 t. (III ja IV k. mees- ja naisül.), l. 9—11, aud. 1.
- Aaviste, V.**, major K. S. Üldsõjalised ained, 2 t. (I ja II k. meesül.), l. 9—11, aud. 2. ja 4.
- Raamat, K.**, kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. (I k. meesül.), k. 8—9, r. 8—9; 1 t. (II k. meesül.), l. 8—9, Ülikooli võimlas.

Matemaatika-loodusteaduskond.

- Traksmaa, A.**, kol. K. S. dipl. Vabadussõja ajalugu, 1 t. (I ja II k. mees- ja naisül.), k. 16—17, Aia 46.
- Kurg, H.**, kolltn. K. S. Topograafia ja mõõteasjandus sõjaväes, 2 t. (III ja IV k. matemaatika os. mees- ja naisül.), k. 15—17, aud. 5.

Tiganik, L., dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. Sõjakeemia, 1 t. (III ja IV k. loodusteaduse os. mees- ja naisül.), k. 16—17, Keemia instituudis.

Aaviste, V., major K. S. Üld sõjalised ained, 1 t. (I ja II k. matem. ja loodust. os. ja III ja IV k. loodust. os. meesül.), k. 15—16, Aia 46.

Raamat, K., kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. (I k. meesül.), e. 14—15, n. 18—19; 1 t. (II k. meesül.), r. 17—18, Ülikooli võimlas.

Loomaarstiteaduskond.

Teder, L., kolltn. vet. Taktika ühes väli veterinaarteenistusega, sõjaväe loomade tervishoid, sõjaväe loomade haigused, sõjaväe veterinaarala eriteenistused, sõjaväe veterinaarvarustus, veterinaar mobilisatsioon, sõjaväe administratsioon ja sõjaväe veod, 2 t. (V k. mees- ja naisül.), l. 12—14, Loomaarsti-teaduskonnas. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Aaviste, V., major K. S. Üld sõjalised ained, 2 t. (I ja II k. meesül.), l. 15—17, aud. 3. ja 5.; 2 t. (III ja IV k. meesül.), r. 15—17, aud. 3. ja 5.

Raamat, K., kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. (I k. meesül.), k. 19—20, r. 18—19; 1 t. (II k. meesül.), r. 17—18, Ülikooli võimlas.

Põllumajandus-teaduskond.

Melts, E., kolltn. K. S. M. dipl. Sõjaväe toitmine, 2 t. kuni 9. märtsini (III ja IV k. mees- ja naisül.), n. 15—17, Vene 38. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Buxhoevden, D., cand. chem. ja **Arro, H.**, mag. chem. Sõjagaasiasjandus, 2 t. kuni 7. märtsini (I k. mees- ja naisül.), t. 15—17; 2 t. alates 14. märtsist (II k. mees- ja naisül.), t. 15—17, Aia t. 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Aaviste, V., major K. S. Üld sõjalised ained, 2 t. kuni 7. märtsini (II k. meesül.), t. 15—17; 2 t. alates 14. märtsist (I k. meesül.), t. 15—17, Aia 46; 2 t. alates 16. märtsist (III ja IV k. meesül.), n. 15—17, Vene 38.

Raamat, K., kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. rühmade kaupa (I k. meesül.), t. 8—9, 9—10, l. 9—10, 10—11; 1 t. (II k. meesül.), k. 16—17, Ülikooli võimlas.

Majandusteaduskond.

Putmaaker, E., kol. K. S. dipl. Sõjaväe majapidamine, 2 t. alates 16. märtsist (III ja IV k. mees- ja naisül.), n. 15—17, Aia t. 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Buxhoevden, D., cand. chem. ja **Arro, H.**, mag. chem. Sõjagaasiasjandus, 2 t. kuni 7. märtsini (I k. mees- ja naisül.), t. 15—17; 2 t. alates 14. märtsist (II k. mees- ja naisül.), t. 15—17, Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Aaviste, V., major K. S. Üld sõjalised ained, 2 t. kuni 7. märtsini (II k. meesül.), t. 15—17; 2 t. alates 14. märtsist (I k. meesül.), t. 15—17; 2 t. kuni 9. märtsini (III ja IV k. meesül.), n. 15—17, Aia 46.

Raamat, K., kapten. Kehaline kasvatus, 2 t. rühmade kaupa (I k. meesül.), k. 10—11, 18—19, l. 11—12, 12—13; 1 t. rühmade kaupa (II k. meesül.), e. 12—13, r. 16—17, Ülikooli võimlas.

Teaduse- ja õppeasutised.

Ülikooli Raamatukogu (Toomimäel, tel. 2-95).

Avatud igal äripäeval 9—15 ja 17—20. Raamatuid laenutatakse lugemiseks 11—14.

Raamatukogu juhataja: Puksoo, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidjad: Veltmann, K., cand. rer. pol. et rer. comm. Vigel, E.

Assistendid: Freymuth, O.
Aavakivi, Viktooria.
Liblik, Marta.

Sekretär-arveametnik: Seeberg, Lilly.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksoo.

Liikmed: prof. J. Köpp, prof. L. Leesment, prof. R. Mark, prof. E. Masing, prof. W. Anderson, prof. P. Haliste, prof. H. Jaakson, prof. J. Tehver, prof. P. Köpp, raamatukoguhoidja E. Vigel.

Didaktilis-metoodiline Seminar.

Juhataja: R ä g o, G., prof. — Kõnetunnid: matem.-loodusteaduskonna dekanaadis (Peeter Põllu 2) k. 13.30—14, r. 9.30—10, matem.-instituudis (Gustav Adolphi 12) n. 19.30—20.

Usuteaduslik Seminar (Peeter Põllu 2).

Jaguneb õppetoolide järgi 6 ossa; on avatud äripäeviti 8—20.

Juhataja: Martinson, V., prof.

Abiassistent: Rohevee, Tuuli.

Usuteaduslik Arheoloogiline Kabinett (Lai 34).

Juhataja: Sild, O., prof. — Kõnetunnid: n. kell 17.

Kab. raamatukogu korraldaja: Uuspuu, V.

Õigusteaduslik Seminar (Lai 34, I, tel. 16-21).

Avatud äripäeviti 9—14, raamatute väljaandmine e., t., k., n., r. 11—13.

Juhataja: Uluots, J., prof.

Seminari raamatukogu aj. abijõud: Varamaa, V.
Reinhold, T.

Kriminalistika-kabinett (Lai 34).

Juhataja: Kadari, H., prof.

Haldusteaduste-seminar (Lai 34).

Juhataja: Kliimann, A.-T., prof.

Van. ass.: Eliaser, R.

Van. ass. tsiviilõiguse alal: Ilus, E., mag. jur.

Van. ass. kt. finantsõiguse alal: Mäll, J.

Aj. abijõud kaubandusõiguse alal: Rammul, A.

Aj. abijõud riigiõiguse alal: Talvik, E.

Aj. abijõud kriminaalõiguse ja -protsessi alal: Randalu, H.

I Sisehaigustekliinik (Toomimäel, tel. 73).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Grant, F., dr. med.

Noor. assistendid: Kõrge, K., arst.

Valk, L., arst.

Aj. abijõud: Hõhle, H., arst.

Laborant: Birkenenthal, Elisabeth, arst.

I Haavakliinik (Toomimäel, tel. 1-26).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Linkberg, A., prof.

Noor. assistendid: Marks, L., drnd. med.

Wainer, L., arst.

Petlem, H., drnd. med.

Aj. abijõud: Priks, V., arst.

Naistekliinik (Toomimäel, tel. 1-45).

Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 11.30—13.

Aj. juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Kleitsman, R., dr. med.

Noor. assistendid: Tamm, A., dr. med.

Säga, E., drnd. med.

Kuusik, V., arst.

Elbing, K., arst.

Röntgenoloog: Haldre, J., dr. med.

II Haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 3-42).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—12.

Juhataja: Karell, U., prof.

Van. assistendid: Sõrra, J., dr. med.

Vooremaa, J., drnd. med.

Noor. assistendid: Rulli, A., drnd. med.

Soekõrv, E., arst.

II Sisehaigustekliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 2-55).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: Vadi, V., prof.

Vanema assistendi kt.: Vaikna, O., arst.

Noor. assistendid: Molle, A., drnd. med.

Savisaar, J., arst.

Laborant: Pert, Vanda, drnd. med.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 4-74).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 9—10.

Juhataja: Puusepp, L., prof.

Van. assistent: Riives, J., dr. med.

Noor. assistendid: Raudkepp, F., drnd. med.

Üprus, V., drnd. med.

Martinoff, G., drnd. med.

Zlaff, S., drnd. med.

Vaimu- ja Närvihaiguste kliinik (Tallinna 48, tel. 52).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: **Bresowsky, M.**, prof.

Van. assistent: **Karuu, E.**, drnd. med.

Aj. abijõud: **Pello, R.**

Wilhelmson, Berta.

Silmakliinik (Jul. Kuperjanovi ja Vallikraavi nurgal, tel. 3-98).

Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: **Uudelt, J.**, prof.

Vanem assistent: **Vooremaa, Salme**, drnd. med.

Noor. assist.: **Suurküla, J.**, dr. med.

Lastekliinik (Veski 6, tel. 4-61). Ambulants ja nõuandekoht emadele.

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: **Lüüs, A.**, prof.

Noor. assistent: **Vellika, E.**, arst.

Aj. abijõud: **Olesk, Jutta**, arst.

Nahapolikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—13.

Juhataja: **Paldrok, A.**, prof.

Vanem assistent:

Noor. assistent: **Ora-Jansen, Maria**, arst.

Nahapolikliiniku juurde kuuluvad leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis) ja dermatoloogia-kliinik (II diviisi laatsaretis, Jaama tän.).

Haigete vastuvõtmine Nahapolikliiniku juhataja kaudu.

Juhataja: **Paldrok, A.**, prof.

Sisehaiguste-polikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 14—16.

Juhataja kt.: **Vadi, V.**, prof.

Van. assistent: **Treial, K.**, drnd. med.

Ortopeediline Polikliinik (I haavakliinikus).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 11—12.

Juhataja: **Jürgens, B.**, prof.

Hamabopolikliinik (Rüütli 24).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 15—17.

Juhataja: **Hiie, V.**, prof.

Aj. abijõud: **Silvester, H.**, arst.

Kõrva- Nina-Kurgukliinik (J. Kuperjanovi 1).

Haigete ambulatoorne vastuvõtmine äripäeviti 11—12. Kliiniku töötunnid igapäev 9—15.

Juhataja: **Saareste, E.**, prof.

Van. assistent: **Kramann, O.**, dr. med.

Noor. assistent: **Timmer, Ellen**, arst.

Aj. abijõud: **Siirde, E.**

- a) Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus Gustav Adolphi t. 12).
Haigete vastuvõtmine äripäeviti 14—15.
- b) Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste kliiniku stationaarne osakond (I haavakliinikus, Toomimäel). Töötunnid: 11—14 iga päev.

Farmakognosia-instituut (Rüütli 2, tel. 1-98).

Avatud äripäeviti 9—13.30, 15—18.

Juhataja: Stamm, J., prof.

Van. assistent: Tomingas, Alma, dr. pharm.

Abijõud: Michelson, H., mag. pharm.
Gorinov, N.

Farmatseutilise Keemia Instituut (Rüütli 2, tel. 1-98).

Avatud äripäeviti 9—13, 17—20.

Juhataja: Parts, H., prof.

Van. assistent: Siim, A., mag. pharm.

Rakendusfarmaatsia-instituut (Rüütli 2, tel. 17-28).

Avatud äripäeviti 9—13, 17—20.

Juhataja: Veiderpass, N., prof.

Vanem assistent: Kuusik, U., mag. pharm.

Aj. abijõud: Luik, B.

Anatoomia-instituut (Toomimäel, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Weinberg, E., prof.

Prosektori kt.: Pärtelpoeg, V., drnd. med.

Aj. demonstraatorid-abijõud: Kurdve, N.
Piirak, Edg.

Histoloogia, Embrüoloogia ja Võrdleva Anatoomia Instituut (Toomimäel,

Vanas Anatoomikumis, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Aunap, E., prof.

Van. assistent: Teiss, Lydia, dr. phil. nat.

Operatiivse Kirurgia Kabinett (Toomimäel, Vanas Anatoomikumis, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 17—18.

Juhataja: Jürgens, B., prof.

Vanem assistent: Põkk, V., drnd. med.

Patoloogia-instituut (Näituse 2, tel. 2-74).

Avatud äripäeviti 13—14.

Juhataja: Valdes, A., prof.

Prosektor:

Aj. abijõud: Uibo, A.

Roots, R., drnd. med.

Tehnil. abijõud: Laas, Amanda.

Hügieeni- (Tervishoiu-) instituut (Aia 46, tel. 12-20).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Kask, M., dr. med.

Aj. abijõud: Koppel, Th. ja Milk, G.

- a) Keemia-bakterioloogiline Laboratoorium tervis-hoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks.

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhatajad: Rammul, A., prof.
Schlossmann, K., prof.

Bakterioloogia-instituut (Aia 46, tel. 2-17).

Avatud äripäeviti 10—13, 16—17.

Juhataja: Schlossmann, K., prof.
Van. assistent: Länson, A., drnd. med.
Noor. assistent: Karu, E.

Pasteuri-jaam (Vene 28).

Haigete vastuvõtmine iga päev 11—13.

Juhataja: Schlossmann, K., prof.
Arst: Hansen, P., dr. med.

Kohtuliku Arstiteaduse Instituut (Vanas Anatoomik., Toomimäel, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Rooks, G., prof.
Noor. assistent: Laube, R., arst.
Aj. abijõud: Tormet, A.

Füsioloogia-instituut (Näituse 2, tel. 3-40).

Avatud äripäeviti 9—15.

Aj. juhataja: Kingisepp, G., prof.
Van. assistent: Sibul, I., dr. med.
Aj. abijõud: Tootson, E., arst.
Füsioloogilise Keemia Laboratoorium.
Van. assistent:

Farmakoloogia-instituut (Vanas Anatoomikumis, Toomimäel, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Kingisepp, G., prof.
Vanem assistent:
Aj. abijõud: Talli, Leida.
Siilivask, Ü.

Kehalise Kasvatuse Instituut (Gustav Adolfi 19, tel. 11-62).

Avatud äripäeviti 8—23.

Aj. juhataja: Jürgens, B., prof.
Abijuhataja: Niiler, H., eriainetete õpetaja kt.
Eriainete õpetaja: Rannaste, E.

Ülikooli Apteek (Rüütli 24, tel. 5-81).

Juhataja: Paris, H., dr. pharm.
Juhataja abi: Söerd, Hilja.
Retseptaarid: Kallikorm, Nelli.
Paldrok, Helgi.
Abijõud: Martin, Elviira.

Filosoofiateaduskonna Seminar (ülikooli peahoones, III korral, tel. 14-61).

Seminar on avatud äripäeviti 9—18, raamatute laenutamine 12—15.

Juhataja: O r a s, A., prof.

Seminari raamatukogu korraldaja-assistent: T a m m, A n n.

Raamatukogu korraldaja abiassistent: L a a s, E l f r i e d e.

Eesti Keele Arhiiv (Rüütli 24).

Juhataja: S a a r e s t e, A., prof.

Van. assistent: A r i s t e, P., mag. phil.

Klassilise Muinasteaduse Instituut (ülikooli peahoones).

Avatud äripäeviti 12—14.

Juhataja: H a l i s t e, P., prof.

Abijõud: P i n t m a n, L y d i a.

Foneetika-laboratoorium (Lai 36).

Avatud e., r. 10—13.

Aj. juhataja: R a m u l, K., prof.

Eksperimentaalse Psühholoogia ja Pedagoogika Laboratoorium (Lai 36, tel. 5-92).

Avatud e., r. 10—13.

Juhataja: R a m u l, K., prof.

Van. assistent: B a k i s, E., mag. phil.

Arheoloogia-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Kabinett on avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: M o o r a, H., prof.

Konservaator: I n d r e k o, R., mag. phil.

Aj. konservaator-assistent: S c h m i e d e h e l m, M a r t a, mag. phil.

Abiõppejõud: A r i s t e, E r n a, mag. phil.

Kunstiajaloo-kabinett (Lai 36).

Juhataja: K a r l i n g, S t e n, prof.

Abijõud: V a g a, V., mag. phil.

Juuditeaduste Seminar (Peeter Põllu 2).

Juhataja: G u l k o v i t s c h, L., prof.

Slaavi Filoloogia Seminar.

Juhataja: A r u m a a, P., prof.

Botaanika-instituut (Lai 40, tel. 10-60).

Avatud 9—13, 16—19.

Juhataja: L i p p m a a, T., prof.

Aj. abijõud: K a b e r, S e l m a.

a) Taimemorfoloogia ja Süstemaatika Laboratoorium.

Juhataja: L i p p m a a, T., prof.

Van. assistent: V a g a, A., mag. zool.

Noor. assistent: P a s t a k, E l s a, mag. sc. nat.

b) Taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: K a h o, H., prof.

Van. assistent: T a i m r e, S i n a i d a, mag. bot.

Botaanika-aed ja -muuseum (Lai 38/40).

Avatud suvel 9—12, 14—18; talvel kasvuhuoned pühap. ja kolmap. 10—12.

Juhataja: Lippmaa, T., prof.

Õpetatud aednik: Kingo, H.

Konservaator: Eichwald, K.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia 46, tel. 1-36).

Muuseum avatud t., r., p. 12—14.

Juhataja: Riikoja, H., prof.

Aj. abijõud: Lepiksaar, J., mag. zool.

Kauri, H.

Jüris, A.

Muuseumi konservaator: Härms, M.

Muuseumi abikonservaator: Habermann, H., mag. zool.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones, tel. 9-38).

Avatud e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13.

Direktooriumi esimees: Tiganik, L., prof.

a) Anorgaanilise Keemia Laboratoorium.

Juhataja: Paris, A., prof.

Van. assistendid: Tamm, H., mag. chem.

Holst, A., ins.

Noor. assistendid: Raup, E., mag. chem.

Erma, Eleonore, mag. chem.

b) Orgaanilise Keemia Laboratoorium (tel. 8-99).

Juhataja: Tiganik, L., prof.

Van. assistent: Korro, H., mag. chem.

Noor. assistent: Kiisk, O.

c) Füüsikalise Keemia Laboratoorium (ülikooli peahoones, III korral, tel. 3-89).

Juhataja: Paris, A., prof.

Van. assistent: Rägo, Natalie, mag. chem.

Aj. abijõud: Pedak, V.

Meteoroloogia-observatoorium (Toomimäel, tel. 5-81).

Avatud äripäeviti 8.30—14.30.

Juhataja: Kirde, K., prof.

Inspektor: Kärsna, A., dr. phil. nat.

Teaduslik ametnik: Liidemaa, Helene, mag. geophys.

Van. assistendi kt.: Prants, L.

Sünoptik: Maanvere, E.

Sünoptiku kt.: Ohu, A.

Vaatlejad: Mürk, E.

Parts, K.

Abiassistendi kt.: Kukk, J.

Meteoroloogia-observatooriumi Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaatleja: Veski, H.

Tähetorn (Toomimäel, tel. 2-94).

Avatud astronoomia õppijale äripäeviti, publikule n. 19—20, aja kontrollimiseks l. 12—13.

Juhataja: Rootsmäe, T., prof.

Astronoom-observaator: Öpik, E., dr. phil. nat.

Van. assistent: Kipper, A., dr. phil. nat.

Laborant-tehnik: Simberg, P.

Aj. abijõud: Riives, V.

Füüsika-instituut (ülikooli peahoones, tel. 8-47).

Avatud e., t., n. 10—13 ja 16—19; k., r. 9—14, l. 10—13.

Juhataja: Vilip, J., prof.

Van. assistent: Neugard, E.

Aj. abijõud: Altma, A., mag. phys.

Koern, V., mag. phys.

Torgren, H.

Miljaste, K.

Muld, V.

Teoreetilise ja Tehnilise Füüsika Laboratoorium (ülikooli peahoones, tel. 8-47).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Perlitz, H., prof.

Van. assistent: Link, Aleksandra, mag. phys.

Mineraloogia-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Avatud äripäeviti 8—14.

Juhataja: Öpik, A., prof.

Van. assistent: Heinrichson, T., mag. geol.

Geoloogia-kabinett ja -muuseum (Aia 46, tel. 1-36).

Kabinett avatud äripäeviti 8—14, muuseum p., t., r. 11—13.

Juhataja: Öpik, A., prof.

Van. assistent: Orviku, K., mag. geol.

Aj. abijõud: Rosenstein, E., mag. sc. nat.

Paleontoloogia-laboratoorium ja raamatukogu.

Avatud äripäeviti 10—13.

Geograafia-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Juhataja: Tammekann, A., prof.

Van. assistent: Inari, E., mag. geogr.

a) Joonistussaal ja raamatukogu.

Avatud äripäeviti 11—15.

b) Kodu-uurimise osakond (Aia 46).

Avatud äripäeviti 11—12.

Matemaatika- ja Mehaanika-instituut (Gustav Adolfi 12, tel. 13-93).

Lugemistuba avatud e., t., k., n., r. 8—19, l. 9—14.

Juhataja: Rägö, G., prof.

Aj. abijõud: Rünk, O.

a) Rakendusmatemaatika ja -mehaanika laboratoorium.

Töötunnid e., t., k., n., r. 8—19, l. 9—14.

Juhataja: Rägö, G., prof.

Van. assistent: Ruubel, Alma, mag. math.

b) Puhtmatemaatika-osakond.

Juhataja: Jaakson, H., prof.

Noor. assistent: Rebassoo, H.

Kuusnõmme Bioloogiajaam (Kihelkonnal, Saaremaal).

Juhataja: Piiper, J., prof.

Eesti Veekogude Uurimise Komisjon.

Esimees: Tammekann, A., prof.

Kirjatoimetaja: Kirde, K., prof.

a) Hüdrograafia-osakond.

Juhataja: Kirde, K., prof.

b) Hüdrobioloogia-osakond.

Juhataja: Riikoja, H., prof.

c) Kalanduse-osakond.

Juhataja: Reinvaldt, E., dr. phil.

Bakterioloogiajaam (Vene 34).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Laja, F., prof.

Aj. abijõud: Remmel, E., loomaarst.

Loomaanatoomia-instituut (Vene 32, tel. 9-01).

Avatud äripäeviti 9—10.

Juhataja: Vau, E., prof.

Prosektor:

Aj. abijõud: Laurisson, J., loomaarst.

Hanko, E.

Loomaarsti-teaduskonna Histoloogia ja Embrüoloogia Instituut (Vene 22).

Avatud äripäeviti 9—14.

Juhataja: Tehver, J., prof.

Aj. abijõud: Remmel, N.ora, loomaarst.

Loomapatoloogia-instituut (Vene 32).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Ridala, V., prof.

Van. assistent: Kipper, A., drnd. med. vet.

Aj. abijõud: Liik, K., loomaarst.

Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituut (Vene 38, tel. 5-25).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Roots, E., prof.

Van. assistent: Ridala, Elfriide, dr. med. vet.

Aj. abijõud: Sooman, Helmi.

Lihahügieeniinstituut (Narva 84).

Aj. juhataja: Ridala, V., prof.

Loomaarsti-teaduskonna Haavakliinik (Vene 26, tel. 1-82).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Saral, K., prof.

Van. assistendi kt.: Vester, L., loomaarst.

Noor. assistent: Tillmann, H., loomaarst.

Väikeloomade- kliinik (Vene 36).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: L a j a, F., prof.

Aj. abijõud: L i n d, V i i u, loomaarst.

Loomaarsti-teaduskonna Sisehaiguste-kliinik (Vene 30, tel. 1-53).

Haigete loomade vastuvõtmine äripäeviti 10—12, häda korral igal ajal.

Juhataja: L a a s, A., prof.

Van. assistent: P a a b o, A., drnd. med. vet.

Aj. abijõud: T a m m, O.

Oppe-sepikoda (Vene t. Loomaarsti-teaduskonna juures).

Avatud äripäeviti 8—13, 14—17.

Juhataja: S ä r e, R., õpetatud sepa kt.

Hobusekasvatuse, Eksterjöõri ja Rakendusõpetuse Kabinett (Vene 28).

Juhataja: T a a g e p e r a, K., prof.

Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinik (Vene 30).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: K a a r d e, J., prof.

Van. assistent: K r i i s a, A., drnd. med. vet.

Taimikasvatuse-kabinett (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: R c o t s i, N., prof.

Noor. assistent: S u t t e r, H., mag. agr.

Loomakasvatuse-kabinett (Narva 86).

Avatud: äripäeviti 11—14 ja, peale laupäevade, 16—18.

Juhataja: M ä g i, J., prof.

Van. assistent:

Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia Kabinett (Vene 28).

Avatud e., t., k., r. 8—13.30 ja 15—17.30; n. 8—13.30; l. 8—14.

Juhataja: N õ m m i k, A., prof.

Van. assistent: H a l l i k, O., mag. chem.

Abiassistent: V i l p e r t, A., mag. chem.

Metsakasvatuse-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja D a n i e l, O., prof.

Aj. abijõud: R õ i g a s, P.

Metsakasvatuse-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Juhataja: V e e r m e t s, K., prof.

Aj. abijõud: B r e e m a n n, E.

Metsakorralduse-kabinett (Aia 46, tel. 3-90).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja: Mathiesen, A., prof.
Van. assistendi kt.: Hansen, A.

Piimanduse-kabinett (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Järvik, M., prof.
Noor. assistent: Aule, O.

Tegeliku Zooloogia Kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Avatud t., r. 9—14.

Juhataja kt.: Leius, K., eriainete õpetaja.
Aj. abijõud: Eenlaid, A.

Põllumajanduslikkude Riistade ja Masinate Kabinett (Lai 36, tel. 5-92).

Avatud k. 11—13, n. 12—14.

Juhataja: Luksepp, A., prof.

Põllumajapidamis-kabinett (Vene 28, Taimekasvatuse-kabineti ruumides).

Juhataja: Köpp, P., prof.
Aj. abijõud: Kuusk, K.

Ehitusõpetuse-kabinett (Aia 46, tel. 1-36).

Aj. juhataja: Veermets, K., prof.

Kultuurtehnik ja Geodeesia Kabinett (Lai 6, tel. 5-92).

Juhataja: Rinne, L., prof.
Van. assistendi kt.: Yllö, L.

Väikeloomakasvatuse-kabinett (Narva 86).

Avatud äripäeviti 11—13 ja, peale laupäevade, 16—18.

Juhataja: Liik, E., prof.
Aj. abijõud: Kutti, V.

Taimhaiguste-kabinett (Raadil, tel. 1-68).

Juhataja: Lepik, E., prof.
Aj. abijõud: Liivjõe, K.

Põllumajanduslikud Katsejaamad (Raadil, tel. 10-67).

Agrikultuurkeemia — juhataja prof. Nõmmik, A.
Aj. abijõud: Adamson, V.

Taimebioloogia — juhataja prof. Rootsi, N.
Aj. abijõud: Saaremäe, J.

Zootehnika — juhataja prof. Mägi, J.
Van. assistendi kt.: Maasing, N.

Entomoloogia — juhataja kt.: Leius, K.

Fütopatoloogia — juhataja prof. Lepik, E.

Väikeloomakasvatuse — juhataja prof. Liik, E.
Van. assistendi kt.: Ruus, C.

Aianduse ja Mesinduse Katsejaam (Raadil).

Juhataja: M ä t l i k, A., eriainete õpetaja.

Metsanduslik Uurimis-instituut (Lai 34).

Juhataja: K o h h, E., mag. rer. for.
Teaduslik abijõud: K a r u, A.

Ülikooli mõisad: M a a r j a m õ i s (tel. 2-15), R a a d i m õ i s (tel. 3-68).

Maarjamõisa valitseja: K ö p p, P., prof.
Raadimõisa valitseja: T a l u s a a r, K.

Ülikooli Õppe- ja Katsemetskond (Kastre-Peravallas).

Juhataja: M a t h i e s e n, A., prof.
Juhataja abi: D a n i e l, O., prof.
Metsaülem: H a l l e r, B., dr. rer. for. (Kastre-Peravald, Järvselg).
Abimetsaülem: V o l l, U.
Van. assistendi kt.: K r i g u l, T.
Asjaajaja: S a m u e l, V.

Statistika-ökonoomiline Kabinett (Gildi 8).

Avatud äripäeviti 12—14.

Juhataja: K u r t š i n s k i, M., prof.
Van. assist.: R o n i m o i s, H., mag. rer. oec.

Kaubateaduse-kabinett (Rüütli 2, III korral).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: M a r k, R., prof.
Noor. assistent: K e r l e s, E b b a.

Majandusgeograafia-seminar (Rüütli 24, III korral).

Avatud äripäeviti 11—15 ja 16—20.

Juhataja: K a n t, E., prof.
Aj. abijõud: K a r e d a, E.
N õ m m e o t s, R.

Käitismajandusteaduse-seminar (Gildi 8, tel. 15-74).

Juhataja: P o o m, E., prof.
Aj. abijõud: K o n t, M.
K o h k, E.

Majanduspoliitika-seminar (Gildi 8).

Aj. juhataja: K a n t, E., prof.
Abijõud: K u l d k e p p, M.
V o l k e, E.

Raamatupidamise ja Kirjavahetuse Seminar (Gildi 8).

Aj. juhataja kt.: V a l k, V., mag. rer. oec.
Aj. abijõud: L a u r, G.

Majandusõiguse-seminar (Gildi 8).

Juhataja: K a a s i k, N., prof.
Aj. abijõud: H o r m, A.
Aj. abijõud majandusajaloo alal: S a u k s, F.
Aj. abijõud riigi- ja konnaalmajandusteaduste alal: P õ i k l i k, K.

Tartu Ülikooli raamatukogu määrused.

(Vastu võetud ülikooli nõukogu poolt 12. IV 32.)

Kasutamine.

27. Raamatukogu kasustamine sünnib kas kohal või laenutamise teel väljapoole.

28. Ülikooli raamatukogu lugemissaalid ja eritöötoad on avatud õppeajal äripäeviti k. 9—15 ja k. 17—20, kuna laenutamine toimub ainult k. 11—14. Õppetöö vaheaegadel on lugemissaalid avatud ainult k. 9—14, kuna laenutamist toimetatakse kaks korda nädalas k. 12—14.

29. Raamatukogu võivad kasustada: 1) ülikooli õppeasutised, 2) ülikooli õppejõud, teaduslikud ja teised ülikooli ametnikud, 3) üliõpilased ja vabakuulajad, 4) teadus- ja valitsusasutised kui ka raamatukogud ja arhiivid sise- ja välismaal, kes pakuvad küllaldast hoiukindlust ja avaldavad nõusolekut vastastikuseks laenutamiseks, 5) eraisikud ülikooli õppejõudude vastutusel 1 aasta jooksul.

Ülikooli raamatukogu kasutamine on tasuta kõigile selles paragrahvis ettenähtud asutistele ja isikutele peale eraisikute (punkt 5), kes tasuvad laenamise korral vastavas korras kindlaks määratud maksud.

Raamatukogu juhatajal on õigus erijuhtudel laenutada teoseid ka rahalisel tagatisel.

30. Lugemissaale ja eritöötube võivad kasustada ka teised eraisikud, kuid juhataja loal. Kõik lugemissaali kasustajad on kohustatud end loostama valvuri juures.

31. Lugemissaalides ja eritöötubades nõutakse vaikust ja rahu, eriti on keelatud kõva häälega rääkimine kui ka jutuajamine. Sinna paigutatud teoste käsitlemisel nõutakse täpsust ja hoolt.

32. Lugemissaalidesse ja eritöötubadesse asetatud ja seal kasutamiseks olevaid teoseid võib kaasa võtta teistesse raamatukogu ruumidesse ainult valvuri loal. Väljapoole laenutamiseks on vajalik raamatukogu juhataja või erijuhtudel valvuri luba.

Kahe viimase § vastu eksijad kaotavad õiguse lugemissaalide ja eritöötubade kasutamiseks ühekordselt valvuri ja pikemaks ajaks raamatukogu juhataja korraldusel.

33. Raamatuid saab lugemissaalides ja eritöötubades kasutamiseks kui ka väljapoole laenamiseks selleks esitatud laenutamisedeli põhjal, mis peab kandma laenaja allkirja. Siinjuures on laenaja kohustatud nõude peale esitama isikut-tõestavaid dokumente. Üliõpilased ja eraisikud saavad raamatu hiljemalt 2 tundi peale laenutamisedeli sisseandmist. Kõik soovid, mis esitatud peale k. 12, rahuldatakse hiljemalt järgmisel päeval. Kui raamat on 3 päeva jooksul väljastamata, kaotab laenaja eesõiguse sellele. Sooviavaldust võib saata ka postiga.

Laenutaja on kohustatud laenaja nõudmisel teatama, kas soovitav raamat on laenatud või mitte.

34. Keegi ei pääse raamatukappide ja -riiulite juurde magasinides raamatukogu juhataja loata, välja arvatud määralsed õppejõud.

35. Kõik teatmekirjandus-sõnastikud, entsüklopeediad ja bibliograafilised teosed on asetatud lugemissaali. Viimaste aastate ajakirjade vihikud on ajakirjade lugemistoas ja neid laenutatakse vaid raamatukogu juhataja loal. Kohal kasutamiseks võib neid igäüks ise riioleilt võtta.

36. Ülikooli raamatukogust saab teoseid kasutamiseks ainult teaduslikul otstarbel, ilukirjanduslikke teoseid vaid raamatukogu juhataja loal.

Laenutamine.

37. Ülikooli raamatukogust ei laenata käsikirju, iluväljaandeid, haruldisi, lahtisi kaarte ega koguteoseid.

Erandlikult on nimetatud raamatute laenutamine lühiaegselt võimaldatud raamatukogu juhataja nõusolekul õppeotstarvetel ülikooli õppejõududele.

38. Samuti saadetakse kasutamiseks eelmises § nimetatud teoseid vastastikuse laenuvahekorra alusel kodu- kui ka välismaa teaduslikkudele raamatukogudele ja arhiividele.

Eriliste haruldiste laenutamise väljapoole otsustab Ülikooli Valitsus.

39. Raamatuid laenutatakse määralistele õppejõududele kuni 50 köidet ja ülemääralistele kuni 30 köidet semestri lõpuni, ametnikkudele, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 köidet 1 kuuks, ajakirju aga ainult 2 nädalaks. Suurema arvu laenutamine on võimalik vaid raamatukogu juhataja loal.

40. Raamatu tagasitoomise aega võib pikendada ainult siis, kui pole esitatud nõudmisi teise isiku poolt.

41. Vajab laenutatud teost ülikooli õppejõud, on laenaja — üliõpilane või eraisik — kohustatud selle tagasi tooma enne tähtpäeva.

42. Vajab õppejõu laenatud teost teine õppejõud kas loenguks või teaduslikuks otstarbeks, siis teatab sellest raamatukogu juhataja esmasnimetatud õppejõule.

43. Vajab laenutatud teost ülikooli raamatukogu ise korralduse otstarbel, on laenaja kohustatud nõudmise peale selle kohe tagasi tooma.

44. Üliõpilased ja eraisikud võivad raamatut kaasa võtta väljapoole Tartut õppetöö vaheaegadel ainult erandjuhtudel, raamatukogu juhataja loal.

45. Aadressi muutmisest on üliõpilased ja eraisikud kohustatud teatama laenutamisametnikule.

46. Üliõpilastele ja eraisikutele, kes pole laenatud raamatut tähtjaks tagasi toonud, teatatakse sellest kirjalikult. Ei ole raamat esimese meeldetuletuse peale tagasi toodud, saab laenaja teise meeldetuletuse ühe nädala pärast. Peale esimese meeldetuletuse saatmist nõutakse viivitusraha 50 senti, pärast teist meeldetuletust aga 1 kroon ja iga järgmise nädala viivituse eest samuti 1 kroon.

Laenaja on kohustatud raamatukogule raamatu tagasi andma samas korras, nagu ta selle on saanud.

47. On raamat kaotatud, on sellesse lugemissaalides kasutamisel või laenutamise ajal tehtud märkmeid, on raamat alla kriipsutatud, lehed, tabelid või kaardid välja rebitud või teda kuidagi teisiti rikutud, peab laenaja asendama selle uue eksemplariga või maksma raamatukogu juhataja poolt määratud kahjutasu.

48. Iga semestri lõpuks nõutakse kõik laenatud raamatud tagasi kontrollimise otstarbeks.

49. Raamatukogu juhatajal või tema volitatud raamatukogu-ametnikul on õigus nõuda raamatukogu kasutajatelt portfelli sisse ettenäitamist.

50. Suitsetamine raamatukogu ruumes kui ka eesruumes on keelatud.

51. Raamatukogu juhatajal on õigus keelata raamatukogu määruste rikkujatele lugemissaalide ja eritöötubade käitlemist, raamatute laenamist või üldist kasutamist kuni 6 kuuni. Küsimuse raamatukogust eemaldamise kohta enam kui 6 kuuks otsustab Ülikooli Valitsus.

Õppejõudude nimekiri.

	Lk.
Aaslava, S., adj.-prof., dekaan, K. A. Hermann 10, tel. 9-62	1, 10
Aavik, J., dotsent, Hamin, Tallinn	22
Aaviste, V., major, K. A. Hermann 2, k. 1	33, 34, 35
Adams, V., õppeülesandetäitja	21
Ahas, Ed., õppeülesandetäitja, Kindral Põdra 8, k. 2	33
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani 32	26
Anderson, W., prof., Narva 69, k. 3	1, 18, 19, 36
Anderson, W., dotsent, Narva 69	26
Annist, A., dotsent, Gustav Adolfi 67, k. 1, tel. 14-84	22
Ariste, P., õppeülesandetäitja, Jakobsoni 8, k. 1	21, 41
Arrak, A., dotsent, Ülikooli 26, k. 3, tel. 12-38	16
Arro, H., õppeülesandetäitja, Gaasikaitse Inspektor, Siseministee- rium, Tallinn	35
Arumaa, P., prof., C. R. Jakobsoni 6, k. 2	1, 18, 19, 41
Aunap, E., adj.-prof., Lossi 13, k. 7	13, 39
Bakis, E., õppeülesandetäitja, Pargi 1, k. 2	32, 41
Blessig, E., prof. emer., Tiigi 56, k. 3	16
Blumfeldt, E., õppeülesandetäitja, Jakobsoni 10, k. 2	20
Bresowsky, M., prof., Botaanika 56	14, 38
Buxhoevden, D., õppeülesandetäitja, Inseneriväe Inspektor, Tallinn	35
Daniel, O., prof., Gustav Adolfi 72, k. 3	29, 45, 47
Ein, E., prof., Tähe 5, tel. 9-87	11
Elango, A., õppeülesandetäitja, Eha 27, k. 1, tel. 10-12	20
Estam, J., õppeülesandetäitja, Vabriku 5, k. 1	20
Fazekas, J., lektor, Näituse 5, k. 1	23
Frey, Ellen, õppeülesandetäitja, Magasini 1, k. 5	17
Freymann, W., dotsent, Veski 2	21
Grant, F., dotsent, I Sisehaigustekliinik	16, 37
Grimm, D., prof. emer., Tiigi 30, pansion	12
Grimm, K., dotsent, Tähe 20	26
Grünthal, T., õppeülesandetäitja, J. Hurda 12	11, 12
Gulkovitsch, L., prof., J. Kuperjanovi 5-a	21, 41
Haldre, J., dotsent, Tähe 20, tel. 12-57	15, 37
Haliste, P., prof., Lootuse 8, tel. 13-52	18, 36, 41
Haller, B., õppeülesandetäitja, Järvelg	31, 47
Hansen, P., dotsent, Ülikooli 9, tel. 7-45	16, 40
Harris, H. C. C., lektor, Kalevi 18-a	23, 32
Herodes, A., õppeülesandetäitja	28
Hiie, V., adj.-prof., Magasini 12-a, k. 1, tel. 14-42	15, 38
Humal, A., adj.-prof., Tolstoi 6, k. 2	24, 32
Härms, M., õppeülesandetäitja	30
Ilus, E., õppeülesandetäitja, Kooli 12, k. 2	11, 32, 36
Indreko, R., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 11, k. 4	21, 41
Inno, K., adj.-prof., Tähe 75, k. 4	32

	Lk.
Jaakson, H., prof., Üliõpilask. kuraator, Kalevi 31, k. 2, tel. 10-68	24, 36, 43
Jervan, M., õppeülesandetäitja, Roosikrantsi 7, Tallinn	34
Just, E., õppeülesandetäitja	33
Järvik, M., adj.-prof., Kalmistu 2	30, 46
Jürgens, B., adj.-prof., Ülikooli 28, tel. 12-47	14, 38, 39, 40
Jürgenson, L., dotsent	30
Kaarde, J., prof., Tallinna 20, k. 3	28, 45
Kaasik, N., adj.-prof., Lille 3	31, 47
Kadari, H., prof., dekaan, K. A. Hermannini 12, k. 4, tel. 19-62	1, 11, 36
Kaho, H., prof., rektor, Tallinna 55, tel. 19-57	1, 25, 41
Kann, P., õppeülesandetäitja, Jakobsoni 71, Tallinn, tel. 313-55	12, 33
Kant, E., prof., prorektor, Tähe 28, tel. 15-08	1, 31, 47
Kaplinski, J., lektor, Tiigi 30	23
Karell, U., prof., Hurda 12	13, 37
Karling, S., prof., Vikerkääre 2, II kord	19, 41
Kask, M., dotsent, Kitsas 8, k. 1, tel. 16-52	1, 16, 21, 39
Keres, H., ülemääraline noor. abiõppejõud	26
Keskküla, Elvi, õppeülesandetäitja	21
Kingisepp, G., adj.-prof., K. A. Hermannini 14	13, 40
Kirde, K., prof., J. Hurda 4	24, 42, 44
Kirnmann, E., dotsent	17
Kleitsman, R., dotsent, Rüütli 19, tel. 6-21	16, 37
Kliimann, A.-T., prof., Lai 29, k. 3, tel. 13-30	11, 36
Koort, A., adj.-prof., Tiigi 28, k. 1	1, 20
Koppel, H., prof. emer., Kitsas 11, tel. 3-41	16
Krahn, E., dotsent, Aia 41, k. 3	26
Kruus, H., prof., Kindral Põdra 17, k. 3, tel. 8-20	20
Kurg, H., kolltn., Näituse 23, k. 1	33, 34
Kuriks, O., dotsent, Võidu 3, tel. 8-54	16
Kurtšinski, M., prof., J. Liivi 2, k. 4	12, 31, 47
Köpp, J., prof., Vallikraavi 25, tel. 8-16	10, 36
Köpp, P., prof., dekaan, Maarjamõis, tel. 2-15, postkast 87	1, 29, 36, 46, 47
Käer-Kingisepp, E., õppeülesandet., K. A. Hermannini 14	15
Laas, A., prof., K. A. Hermannini 13, k. 1, tel. 1-52	27, 45
Laja, F., prof., dekaan, Gustav Adolphi 70, tel. 19-66	1, 27, 44, 45
Laur, A., dotsent, Nõmme, Laane 10	26
Leesment, L., prof., Tähe 98	1, 12, 36
Leisner, T., õppeülesandetäitja, Sv. Keskaigla, Tallinn	34
Leius, K., eriainetete õpetaja, Raadil	30, 46
Lepik, E., adj.-prof., Jaama 40, tel. 13-13	29, 46
Lepp, F., dotsent, Ülikooli 7, tel. 3-17	16
Letzmann, J., dotsent, Veski 20, k. 7	26
Liik, E., adj.-prof., Väike-Kaar 14	29, 46
Liiv, O., dotsent, K. A. Hermannini 4, k. 1, tel. 16-39	20, 21
Lind, S., dotsent, Lossi 11, tel. 6-06	16
Linkberg, A., adj.-prof., I Haavakliinikus	13, 37
Linnus, F., õppeülesandetäitja, Raadil	19
Lippmaa, T., prof., Botaanika-aed (Lai 38)	25, 41, 42
Livländer, R., dots., Lühike jalg 9, k. 3, Tallinn	26
Loorits, O., dotsent, Emajõe 9, k. 1	22
Luha, A., dotsent, Riia maantee 28, tel. 8-53	26
Luksepp, A., adj.-prof., Elva 3	29, 46
Lüüs, A., prof., Vikerkääre 4, tel. 2-60	14, 38
Maddison, O., dots., Tina 23, Tallinn	26
Madisson, H., dotsent, Kindral Põdra 15, tel. 2-63	17

	Lk.
Maim, N., prof., Vabriku 3, k. 7, tel. 5-33	11
Malm, F., õppeülesandetäitja, Eha 31, k. 3, tel. 10-99	12, 31
Mark, J., prof., dekaan, Fr. Kreutzwaldi 16, tel. 19-64	1, 18
Mark, R., adj.-prof., Elva 2	1, 31, 36, 47
Markus, E., dotsent, Lembitu 22	26
Martin, J., õppeülesandetäitja	17
Martinson, V., prof., Eha 39, k. 4	1, 10, 36
Masing, E., prof., Kalevi 13, k. 1, tel. 96	13, 36, 37
Masing, U., adj.-prof., J. Hurda 9, k. 3	10
Mathiesen, A., prof., Soinate 21, tel. 10-28	29, 46, 47
Melts, E., koltn., õppeülesandetäitja, II Diviisi Staap, Tartus	35
Mets, J., dotsent, Jõgeval	30
Mielberg, P., dotsent, Lepiku 3, tel. 6-58	30
Miländer, J., prof. emer., Aia 41, k. 1, tel. 18-95	16
Moora, H., prof., K. A. Hermann 8, k. 2	19, 41
Mutschmann, H., prof.	19
Möttus, O., ltn., Veski 47, k. 2	33
Mägi, A., õppeülesandetäitja, Riiginõukogu, Tallinn	12
Mägi, Hilja, õppeülesandetäitja	33
Mägi, J., prof., Raadil, tel. 9-17	1, 28, 45, 46
Mägiste, J., prof., Kalevi 37, tel. 6-55	18
Mätlik, A., eriainete õpetaja, Raadil	30, 47
Niiler, H., õppeülesandetäitja	17, 40
Nolken, H., õppeülesandetäitja	17
Normann, H., dotsent, V. Tähe 1, k. 2, tel. 11-55	15
Nurk, M., õppeülesandetäitja, J. Kuperjanovi 5-a	12
Nuut, J., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn	26
Nõmmik, A., prof., Raadil	28, 45, 46
Oras, A., prof., Vikerkaare 4, tel. 2-60	18, 41
Paldrok, A., prof., Tähe 7, tel. 13-81	14, 38
Paris, A., prof., Tiigi 24, k. 6	1, 25, 42
Paris, H., dotsent., Lai 34	16, 40
Parts, A., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn	26
Parts, H., prof., Puiestee 43, k. 2	15, 39
Peepre, A., õppeülesandetäitja	17
Perlitz, H., prof., Kastani 125, k. 2, tel. 15-07	25, 43
Piip, A., prof., Katoliku 1, tel. 20	12
Piiper, J., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 14, k. 1, tel. 16-94	25, 44
Pollinsky, O., kapt., K. A. Hermann 11, k. 3	33
Poom, Ed., prof., dekaan, Ülikooli 19, k. 2, tel. 19-63	1, 31, 32, 47
Pravdin, B., lektor, Kastani 25, k. 2	23
Prüller, E., õppeülesandetäitja	33
Puksoo, Fr., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 11, k. 2	21, 36
Putmaaker, E., kol., õppeülesandetäitja, Sv. Varustusval., Tallinn	35
Puusepp, L., prof., Kalevi 30, tel. 3-21	14, 37
Pärtelpoeg, V., prosektori kt.	16, 39
Raamat, K., kapt., Näituse 20, k. 6	33, 34, 35
Rahamägi, H. B., dotsent, piiskopp, Tallinn	10
Rammul, A., prof., Riia 105, k. 3	13, 39, 40
Ramul, K., prof. Riia 119	20, 41
Rannaste, E., eriainete õpetaja, Kungla 9, tel. 2-01	17, 40
Rannes, A., õppeülesandetäitja	31
Reinvaldt, E., õppeülesandetäitja, Taara puiestee 7, k. 3	30, 44
Ridala, V., prof., Lai 1	1, 27, 44
Riikoja, H., prof., Gustav Adolphi 74, tel. 11-95	25, 42, 44

	Lk.
Riives, J., dotsent, Riia 13, tel. 8-48	16, 37
Rinne, L., prof., Tiigi 24, k. 3	29, 46
Ronimois, H., õppeülesandetäitja	33, 47
Rooks, G., prof., Lossi 11, tel. 12-94	14, 40
Roos, E., lektori kt., Herne 40, k. 4	22
Roots, E., prof., prorektor, Tallinna 20, k. 1, tel. 19-58	1, 28, 44
Rootsi, N., prof., Raadil	28, 45, 46
Rootsmäe, T., prof., Botaanika 22, k. 1	24, 42
Rubel, P., adj.-prof., K. A. Hermann 8, tel. 2-54	30
Rudrauf, L., prof., Tiigi 58, k. 2	20, 22
Rägo, G., prof., dekaan, Tallinna 63, k. 2, tel. 19-65	1, 24, 36, 43
Ränk, G., õppeülesandetäitja, Tuule 1	19
Räägo, R., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 7, tel. 77	11, 12
Saareste, A., prof., K. A. Hermann 16, tel. 12-56	18, 41
Saareste, E., prof., dekaan, Riia 39, tel. 7-46	1, 14, 38
Salasoo, H., dotsent, Sotsiaalministeerium, Tallinn	17
Salumaa, E., õppeülesandetäitja, Kesk 34, k. 7	10, 11
Saral, K., prof., Vene 22, tel. 3-19	27, 44
Sarv, J., prof., K. A. Hermann 3, k. 1	24
Schlossmann, K., prof., Kloostri 2, tel. 6-73	13, 23, 40
Schreinert, K., lektor, J. Hurda 8, k. 2	18
Seesemann, O., prof. emer., Tallinna 55, k. 2	10
Semper, J., õppeülesandetäitja, Veski 65, k. 3	21
Sepp, H., adj.-prof., Tiigi 58, k. 2	20
Sibul, J., dotsent, Kastani 21, k. 11	16, 40
Silberstein, L., lektor, Kalda 3, k. 5	23
Sild, O., prof., Kindral Põdra 10, tel. 7-48	1, 10, 36
Sildnik, A., dotsent, Veski 11, k. 2	22
Sinka, R., dotsent, Ülikooli 28, tel. 89	17
Stamm, J., prof., Näituse 5, k. 2	15, 39
Suits, Aino, lektor, Vallikraavi 14, tel. 6-82	22
Suits, G., prof., Vallikraavi 14, tel. 6-82	19
Sutter, H., õppeülesandetäitja	31
Säre, R., õpetatud sepa kt.	28, 45
Taagepera, K., adj.-prof., Päeva 9, k. 1	28, 45
Tammekann, A., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 6	1, 26, 43, 44
Tarvel, P., prof., Päeva 3, k. 2, tel. 17-07	20
Taul, J., dotsent, Puiestee 72, tel. 7-01	10
Teder, L., õppeülesandetäitja Sv. Varustusv. Veterinaarosak., Tallinn	35
Tehver, J., adj.-prof., Vene 22, k. 3, tel. 13-79	1, 27, 36, 44
Thomson, P., dotsent, Provintsi muuseum, Tallinn	26
Tiganik, L., adj.-prof., Tiigi 39, tel. 4-46	25, 35, 42
Tjutrumov, I., prof. emer., Vallikraavi 17, tel. 3-09	12
Tomberg, J., adj.-prof., Jaama 30, k. 4	27
Tomingas, A., dotsent, Tiigi 19, k. 3	15, 39
Toomse, M., õppeülesandetäitja	21
Trakmann, K., kol., õppeülesandetäitja, Sõjaministeerium, Tallinn	33
Traksmaa, A., kol., Tähtvere 20, k. 1, tel. 15-97	33, 34
Uluots, J., prof., Õpetaja 12, tel. 10-84	11, 36
Uudelt, J., prof., Kindral Põdra 8, k. 3	14, 38
Urbel, I., õppeülesandetäitja	17
Vaabel, J., prof., Nõmme, Mängu 4	12, 32
Vadi, V., prof., Pargi 6, tel. 7-62	13, 37, 38
Vaganay, L., õppeülesandetäitja	18
Valdes, A., prof., Päeva 1, tel. 13-68	13, 39

	Lk.
Valk, V., õppeülesandetäitja, Tööstuse 13-a, k. 2	31
Varik, J., õppeülesandetäitja	10, 11
Vasar, J., prof., Gustav Adolfi 74, tel. 16-96	31
Vau, E., adj.-prof., Kalmistu 31, k. 8	27, 44
Veermets, K., prof., V.-Kaar 28	1, 29, 45, 46
Veiderpass, N., adj.-prof., Elva 11, k. 2	1, 15, 39
Veinberg, E., prof., Tiigi 31, k. 6	1, 13, 39
Veiss, R., lektor	24
Vellner, A., dotsent, Põllutööministeerium, Tallinnas, Kentmanni 11-a	26
Veski, J. V., õppeülesandetäitja, Vabriku 5, tel. 2-81	21, 22
Wieselgren, Greta, lektor, K. A. Hermanni 6, tel. 17-12	23
Wieselgren, P. W., prof., K. A. Hermanni 6, tel. 17-12	19
Vihalem, P., õppeülesandetäitja	12
Viidik, R., õppeülesandetäitja	27
Vilhelmson, K., adj.-prof., Kastani 31, k. 1	18
Vilip, J., prof., Kastani 9, k. 2	24, 43
Viljak, Helju, õppeülesandetäitja	17
Voogas, B., õppeülesandetäitja, Rüütli 14, Tallinn	34
Võrk, E., muusikaõpetaja, Mäe 33, tel. 7-58	11, 24
Ounap, R., kriminalistika õpetaja, Tiigi 10, k. 1	11
Õpik, A., prof., K. A. Hermanni 14, k. 1	25, 43
Õpik, E., astr.-observaator, Fr. R. Kreutzwaldi 18, k. 1	26, 42

Lühendite seletusi.

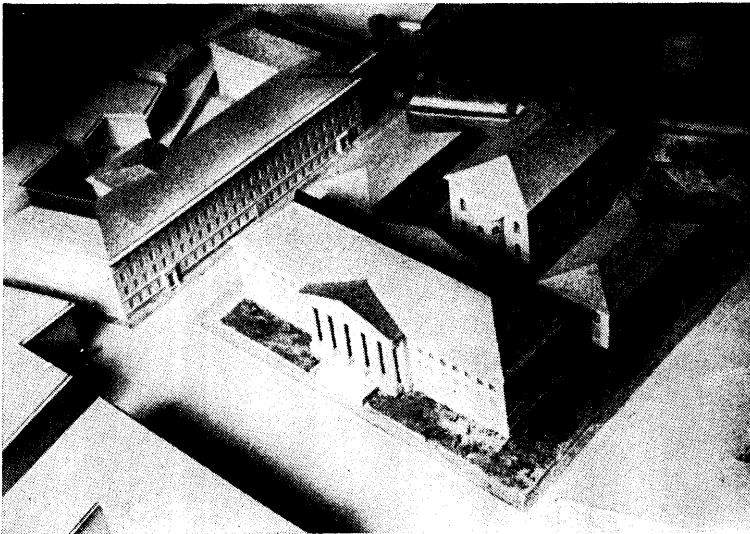
- B. A. — Bachelor of Arts.
B. Litt. — Bachelor of Letters.
h. c. — honoris causa.
M. A. — Master of Arts.
M. A. N. — Member Academiae Naturarum („Leopoldina“).
M. Sc. — Master of Science.
Ph. D. — Doctor of Philosophy.
Sc. D. — Doctor of Science.
v. s. j. — vene seaduse järgi.
-

EESTI VABARIIGI
RÉPUBLIQUE ESTONNIENNE

TARTU ÜLIKOOLI LOENGUTE JA PRAKTILISTE TÖÖDE KAVA

PROGRAMME DES COURS ET DES TRAVAUX PRATIQUES
DE L'UNIVERSITÉ DE TARTU

1939. AASTA II POOLAASTAL
II SEMESTRE 1939

Ülikooli peahoone ja Instituutide hoone.
(Ülesvõte mudelilt.)

TARTUS 1939

Sisukord. — Table des matières.

Ülikooli valitsus. „Toimetuste“ toimkond. Administration de l'Université. Commission des Publications	1
Rektori ja majandusdirektori kantselei, kassa. Bureaux. Economat. Caisse	1, 2
Tähtpäevad 1939. a. II poolaastal. Termes du II sem. 1939	2
Loengute ja praktiliste tööde kava. Programme des Cours et des Travaux pratiques	3
Usuteaduskond. Faculté de Théologie	3
Õigusteaduskond. Faculté de Droit	4
Arstiteaduskond. Faculté de Médecine	6
Filosoofiateaduskond. Faculté de Philosophie	11
Matemaatika-loodusteaduskond. Faculté de Mathématique et des Sciences naturelles	17
Loomaarsti-teaduskond. Faculté Vétérinaire	20
Põllumajandus-teaduskond. Faculté Agronomique	22
Majandusteaduskond. Faculté Economique	24
Riigikaitselise Õpetuse Instituut	26
Teaduse- ja õppeasutised. Instituts scientifiques et moyens d'études	30
Ülikooli Raamatukogu määrused. Règlement de la Bibliothèque . .	42
Õppejõudude nimekiri. Liste du corps enseignant	44

Lühendite seletusi vt. kolmandal kaane leheküljel.

Tartu Ülikooli Kirjastus
E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1939.

Ülikooli valitsus.

Ülikooli Valitsuse koosseis: juhataja — rektor, liikmed — prorektorid, dekaanid ja prodekaanid ning määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja; osa võtab majandusdirektor.

Rektor: prof. **H. KAHO**. Kõnetunnid: Ülikoolis e. 12—13, l. 12—13, t. 26-22. Elukoht Tallinna 55, tel. 39-57.

Prorektorid: prof. **E. ROOTS** (administratiivasjad). Kõnetunnid: Ülikoolis e., n. 12—13, tel. 26-23. Prof. **EDG. KANT** (majandus). Kõnetunnid: Ülikoolis t., n. 12—13, tel. 26-46. Elukoht: Tähe 28, tel. 35-08.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid.

1. Usuteaduskonnas prof. **S. AASLAVA**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 11—12, n. 10—11. Sekretär: prof. **V. Martinson**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13.

2. Õigusteaduskonnas prof. **H. KADARI**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 11—12, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **L. Leesment**. Kõnetunnid: dekaanaadis r. 10.30—11.30.

3. Arstiteaduskonnas prof. **E. SAARESTE**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14. Sekretär: prof. **N. Veiderpass**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. **J. MARK**. Kõnetunnid: dekaanaadis t., n. 13—14. Sekretär: prof. **A. Koort**. Kõnetunnid: dekaanaadis e. 10—11, n. 12—13.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **G. RÄGO**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13.30—14, r. 9.30—10. Sekretär: prof. **A. Paris**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 13.30—14, l. 10—10.30.

6. Loomaarsti-teaduskonnas prof. **F. LAJA**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—13. Sekretär: prof. **V. Ridala**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13—14.

7. Põllumajandus-teaduskonnas prof. **P. KÖPP**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13. Sekretär: prof. **K. Veermets**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13.

8. Majandusteaduskonnas prof. **E. POOM**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 10—11, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **R. Mark**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—12.30, r. 9—10.

Määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja Ülikooli Valitsuses dots. **M. KASK**. Kõnetunnid: e. 13—14, Tervishoiu-instituudis, tel. 36-52.

Ülikooli „Toimetuste“ (Acta et Commentationes) toimkond: professorid: **O. Sild**, **L. Leesment**, **E. Veinberg**, **P. Arumaa**, **A. Tammekann**, **J. Tehver**, **E. Poom**.

Toimetaja: prof. **W. Anderson**. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Rektori kantselei (ülikooli peahoones, tel. 21-47) on avatud äripäeviti 11—14.

Ülikooli sekretär: **A. Perandi**, tel. 21-83; elukoht: K. A. Hermann 13, krt. 2, tel. 34-01.

Usuteaduskonna, Arstiteaduskonna ja Matemaatika loodusteaduskonna kantselei (Peeter Põllu 2, tel. 27-81), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **M. Peterson**, Riia maantee 7, krt. 1; **M. Roosma**, Mäe 35.

Õigusteaduskonna, Filosoofiateaduskonna ja Majandusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral, tel. 30-74), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **S. Tiisik**, Gustav Adolfi 70, krt. 2; **M. Kool**, Kloostri 3, krt. 6; **S. Pärli**, Riia 70, krt. 3.

Loomaarsti-teaduskonna ja Põllumajandusteaduskonna kantselei (Vene 28, tel. 20-27), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajaja: **A. Jurs**, Kooli 12, krt. 1.

Majandusdirektori kantselei (Ülikooli peahoones, tel. 26-24), avatud äripäeviti 11—14. Majandusdirektor: **E. Veldeman**, tel. 36-57; elukoht: Gustav Adolfi 63, krt. 2, tel. 37-30. Direktori abi: **H. Kuvasto**, arhitekt, Kooli 5, krt. 2. Pearaamatupidaja: **E. Asmus**, Kooli 6, krt. 2. Eksekutoor: **L. Kurg**, kontor — J. Liivi 1, tel. 20-71, avatud äripäeviti 8—15.

Ülikooli kassa (Ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 10—13.30 (laupäeviti 10—13). Laekahoidja: **R. Kõva**, Vana Anat. (Toomimäel), krt. 39.

Tähtpäevad 1939. a. II poolaastal.

1. Semestri algus 1. septembril, lõpp — 15. detsembril.
2. Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tuleb ülikooli valitsusele kuni 20. augustini sisse anda.
3. Immatrikulatsioon on 14. septembril.
4. Viimaseks tähtjaks, mil rektori poolt maksvaks tunnustatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 25. september.
5. Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavaldiste sisseandmise, Vabadusristi kavaleride, õppursõdurite ja Vabadussõja invaliidide laste registreerimise viimaseks tähtpäevaks on 20. september.
6. Õppemaksu esimese poole ja praktiliste tööde maksude tasumise tähtpäev on 5. oktoober, õppemaksu teise poole tasumise tähtpäev — 25. oktoober. Maksutähtpäevi ei pikendata. Loengutele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 5. oktoober.
7. Kõik loengud ja muu õppetöö algavad 15. septembril ja ei või lõpeda enne 8. detsembrit.

Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi rektori kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterit muutmisel õppeaja vältel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul rektori kantseleis teatada.

9. Kõik üliõpilaste organisatsioonid peavad hiljemalt 1. oktoobrini oma liikmete ja juhatuse nimekirja, samuti korteri asukoha ülikooli valitsusele teatama, vastasel korral tuleb selle määruse mittetäitjate organisatsioonide tegevuse lõpetamise küsimus otsustamisele.

Pühad ja puhkepäevad 1939. a. II poolaastal.

Usupuha püha (31. oktoober), Ülikooli aastapäev (1. detsember), jõulud (25., 26. ja 27. detsember).

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond.

- Masing, U.**, mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt.
 1) Eesti-soome usund, 2 t., t., n. 15—16, aud. 3. 2) Usundi-filosoofia seminar, 2 t., l. 13—15, seminari-raamatukogus.
 3) Usundipsühholoogia seminar, 2 t., e. 17—19, seminari-raamatukogus. 4) Usundiloo seminar, 2 t., t. 16—18, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis resp. seminari-raamatukogus.
- Vana Testamendi usuteaduse professor** — vakantne. Loevad ülesandel; **Masing, U.**, mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt. 1) Heebrea keel I, 3 t., e., k., r. 15—16, aud. 3. 2) Vana Testamendi teoloogia I, 2 t., e., r. 16—17, aud. 3. 3) Araabia keel III, 1 t., k. 16—17, aud. 6. 4) Süüria keel III, 1 t., n. 16—17, aud. 6. — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis.
- Seesemann, O.**, mag. theol. (v. s. j.), dr. phil. (Leipzig), dr. theol. h. c. (Erlangen), prof. emer. Psalmide seletus, 2 t., e., n. 10—11, aud. 3. (Loeb saksa keeles.) — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis.
- Aaslava, S.**, mag. theol., Uue Testamendi usuteaduse adjunktprofessor, dekaan. 1) Uue Testamendi kreeka keel, 2 t., t. 9—11, aud. 6. 2) Uue Testamendi sissejuhatus, 4 t., e., k., n., r. 9—10, aud. 3. — Kõnetunnid: t. 11—12 ja n. 10—11 dekanaadis; peale loenguid lektoriumis.
- Sild, O.**, mag. theol. (v. s. j.), dr. theol. h. c. (Riia), ajaloolise usuteaduse korraline professor. 1) Üldine kirikulugu II (Keskaeg), 4 t., n. 12—13, r. 11—13, l. 10—11, aud. 3. 2) Kreeka patristika seminar, 2 t., n. 16—18, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis resp. seminari-raamatukogus; kodus l. 15—16.
- Süsteematilise usuteaduse professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Taul, J.**, dr. theol., süsteematilise usuteaduse dotsent. Dogmaatika seminar, 2 t., r. 18—20, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale seminari sealsamas. **Salumaa, E.**, mag. theol. 1) Evangeelne dogmaatika I, 4 t., e. 17—19, k. 12—13, n. 11—12, aud. 3. 2) Sissejuhatus usuteaduse stuudiumi, 1 t., r. 17—18, aud. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis.
- Köpp, J.**, dr. theol. h. c. (Riia), dr. phil. h. c. (Szeged), dr. phil. h. c., tegeliku usuteaduse korraline professor. 1) Usundiline rahvateadus, 2 t., t. 11—13, aud. 3. 2) Vaimulik amet ja ametikandja, 1 t., e. 11—12, aud. 3. 3) Homileetilis-katehheetiline seminar, 3 t., k. 10—12 seminari-raamatukogus, n. 18.30—19.30 (ilma akad. veerandita) Ülikooli kirikus. — Kõnetunnid: peale loenguid lektoriumis resp. seminari-raamatukogus; kodus k. 14.30—15.
- Martinson, V.**, cand. theol. (Petrogradi Vaimulik Akadeemia), apostliku õigeusu teaduse korraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Vene-maa õigeusu kirikulugu, 2 t., e. 12—13, n. 11—12, seminari-raamatukogus. 2) Liturgika I, 2 t., e., n. 13—14, seminari-raamatukogus. 3) Dogmaatika seminar, 2 t., k. 12—14, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid seminari-raamatukogus; n. 12—13 dekanaadis.

Professores emeriti.

Seesemann, O., mag. theol. (v. s. j.), dr. phil. (Leipzig), dr. theol. h. c. (Erlangen), Uue Testamendi usuteaduse prof. emer. Vt. Vana Testamendi usuteaduse professor.

Dotsendid.

Rahamägi, H. B., dr. theol., dr. theol. h. c. (Upsala), end. süstemaatilise usuteaduse korraline professor. Loengutest teatatakse edaspidi.

Taul, J., dr. theol., süstemaatilise usuteaduse dotsent. Vt. süstemaatilise usuteaduse professor.

Õppeülesandetäitjad.

Salumaa, E., mag. theol. Vt. süstemaatilise usuteaduse professor.

Õigusteaduskond.

Uluots, J., dr. jur. h. c. (Szeged), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eestimaa õiguse ajaloo korraline professor. 1) Eestimaa õiguse ajalugu, 4 t., r. 10—12, l. 9—11, aud. 5. 2) Õiguse üldõpetus, 2 t., e. 10—12, aud. 1. 3) Õigusteaduse metodoloogia, 2 t., l. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Ein, E., dr. jur., Rooma õiguse korraline professor. 1) Rooma eraõiguse süsteem, 6 t., k., n., r. 12—14, aud. 1. 2) Seminar rooma eraõiguse süsteemis, aeg ja koht antakse edaspidi teada. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Maim, N., dr. jur., riigiõiguse korraline professor. Riigiõigus (ühes seminariga), 6 t., k. 17—19, aud. 1, n., r. 17—19, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kliimann, A.-T., dr. jur., haldusõiguse ja -protsessi korraline professor. 1) Haldusõiguse teooria I, 4 t., e. 10—12, r. 10—12, aud. 2. 2) Haldusmenetlus, 2 t., t. 10—12, aud. 2. 3) Haldusmenetluse seminar, 2 t., ülenädalati, Haldusteaduste Instituudi ruumides, aeg määratakse täiendavalt. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja Haldusteaduste Instituudis peale seminare.

Tsiviilõiguse ja -protsessi professor — vakantne. Loevad ülesandel:
Ilus, E., dr. jur., tsiviilõiguse vanem assistent. 1) Tsiviilõigus, 4 t., t. 16—18, r. 15—17, aud. 2. 2) Seminar tsiviilõiguses, 2 t., n. 17—19, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. 3) Tsiviilõiguse elementaarkursus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
Grünthal, T., mag. jur., Riigikohtu tsiviilosakonna esimees. 4) Tsiiviilprotsess, 2 t., l. 9—11, aud. 6. 5) Seminar tsiviilprotsessis, 2 t. (ülenädalati), l. 16—18, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kadari, H., mag. jur., kriminaalõiguse ja -protsessi erakorraline professor, dekaan. 1) Kriminaalõigus, 4 t., k. 9—11, n. 10—12, aud. 2. 2) Seminar kriminaalõiguses, 2 t., k. 15—17, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja deканаadis k. 11—12, r. 10—10.30.

- Räägo, R.**, Riigikohtu kriminaalosakonna liige. Loeb ülesandel: Kriminaalprotsess, 2 t., e. 9—11, aud. 5. 2) Seminar kriminaalprotsessis, 2 t., e. 11—13, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Õunap, R.**, kriminalistika õpetaja. 1) Kriminalistika, 2 t., e. 17—19. 2) Praktilised tööd kriminalistikas, 2 t., r. 17—19, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: Kriminaalteaduste Instituudis peale loenguid ja praktilisi töid.
- Vaabel, J.**, dr. jur., finantsõiguse korraline professor. 1) Finantsõiguste adus: a) üldkursus, 2 t., t. 8—10, aud. 1; b) süstemaatiline õppe seminar, 2 t., e. 11—13, aud. 4. 2) Finantspoliitika: süstemaatiline õppe seminar, 2 t., e. 17—18, aud. 2, t. 11—12, aud. 5. 3) Üldine ja õigus alade statistika (loengud ja seminar), 1 t., e. 14—15, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Piip, A.**, rahvusvahelise õiguse korraline professor. 1) Rahvusvaheline õigus, 4 t., r. l. 12—14, aud. 2. 2) Seminar rahvusvahelises õiguses, 2 t., e. 16—18, Haldusteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, II. 3) Kaubandusõiguse erikursus, 2 t., e. 12—14, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Kaubandusõiguse ja -protsessi professor** — vakantne. Loeb ülesandel: **Nurk, M.**, dr. jur.: 1) Kaubandusõigus, 4 t., e. 16—18, aud. 1, n. 15—17, aud. 2. 2) Seminar kaubandusõiguses, 2 t., k. 17—19, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Sotsiaalteaduste professor** — vakantne. Loengutest teatatakse edaspidi.
- Leesment, L.**, dr. jur., tsiviilõiguse erakorraline professor. 1) Rooma õiguslugu ühes seminariharjutustega, 3 t., k. 9—11, r. 9—10, aud. 5. 2) Võrdlev eraõigus, 2 t., l. 16—18, aud. 1. 3) Seminar võrdlevas eraõiguses, 2 t. (ülenädalati), r. 17—19, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja dekanaadis r. 10.30—11.30.
- Majandusteadus.** Vt. teoreetiline rahvamajandusteadus, Majandusteaduskonna loengute kavas.

Professores emeriti.

- Grimm, D.**, dr. jur., prof. emer. Käesoleval semestril loenguid ei pea.
- Tjutrumov, I.**, prof. emer. Käesoleval semestril loenguid ei pea.

Noorem abiõppejõud.

- Perandi, A.**, dr. jur., noorem abiõppejõud Eestimaa õiguse ajaloo alal. 1) Eestimaa kohtukorralduse ja protsessi ajalugu, 2 t., k. 17—19, aud. 3. 2) Seminar Eestimaa õiguse ajaloos, 2 t., e. 17—19, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Õppeülesandedäitjad.

- Grünthal, T.**, mag. jur., Riigikohtu tsiviilosakonna esimees, vt. tsiviilõiguse ja -protsessi professuuri all.
- Räägo, R.**, Riigikohtu kriminaalosakonna liige. Vt. kriminaalõiguse ja -protsessi professuuri all.
- Mägi, A.**, mag. jur., Riiginõukogu peasekretär. Loeb ülesandel: Eesti riigiõiguse erikursus, 2 t., l. 12—14, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Malm, F.** Loeb ülesandel: R a a m a t u p i d a m i n e, 2 t., t. 17—19, aud. 5. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Nurk, M.**, dr. jur. Vt. kaubandusõiguse ja -protsessi professuuri all.
- Rooks, G.**, dr. med., kohtuliku arstiteaduse erakorraline professor. Loeb ülesandel: Kohtuarstiteadus, I osa, 2 t., l. 12—14, Kohtuliku Arstiteaduse Instituudis (Toomimäel, vanas anatoomikumis). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Arstiteaduskond.

- Veinberg, E.**, dr. med., anatoomia korraline professor. 1) Inimese anatoomia I, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. 2) Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Aunap, E.**, dr. med., histoloogia ja embrüoloogia adjunktprofessor. 1) Histoloogia ja embrüoloogia, 4 t., t., r. 12—13, k., l. 10—11. 2) Praktilisi töid histoloogias ja embrüoloogias, 4 t., k., l. 11—13. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tiitso, M.**, dr. med., füsioloogia ja füsioloogilise keemia erakorraline professor. 1) Füsioloogia ja füsioloogiline keemia, 5 t., e. 9—11, t., n., r. 9—10. 2) Füsioloogiline ja füsioloogiliskeemiline praktikum, 4 t., t., r. 10—12. Füsioloogia-instituudis (Näituse 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kingisepp, G.**, dr. med., dr. med. (Heidelberg), farmakoloogia adjunktprofessor. 1) Eksperimentaalne farmakoloogia ja toksikoloogia, 6 t., e., t., r., l. 9—10; n. 9—11. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Valdes, A.**, dr. med., üldise patoloogia ja patoloogilise anatoomia korraline professor. 1) Üldpatoloogia, 6 t., t., n., r. 8—9, k. 9—10, e., t. 10—11. 2) Patoloogilise histoloogia tehnika (mitte-sunduslik), 2 t., k. 11—13. 3) Kliinilised sektsioonid, enne-lõunastel tundidel, vastavalt kliinikutele. Patoloogia-instituudis (Näituse 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rammul, A.**, dr. med., hügieeni korraline professor. 1939./40. õppeaastal õppetööst vabastatud.
- Schlossmann, K.**, dr. med., bakterioloogia korraline professor, Eesti Teaduste Akadeemia president. 1) Üldbakterioloogia, 3 t., e. 11—12, k., r. 10—11. 2) Praktilisi töid bakterioloogias,

3 t., e. 12—13.30, r. 11—12.30 (V ja VII p. a. arstiteaduse-osakonna ja III ja V p. a. farmaatsia osak. üliõpilasile). Bakterioloogia-instituudis Aia 46). 3) Infektsioonihaiiguste kliinik, 1 t., Linna nakkushaiiguste haiglas (Aleksandri 80). Aeg teatatakse edaspidi.

- Masing, E.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia korraline professor. 1) I sisehaiiguste-kliinik, 6 t., e., t., k., n. 9.30—11. 2) Patoloogiline füsioloogia, 1 t., r. 18—19. (Loeb saksa keeles.) I Sisehaiiguste-kliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Vadi, V.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia korraline professor. 1) Diagnostika I, 3 t., t., n. 12—13.30. 2) II sisehaiiguste-kliinik, 4 t., k. 9—11, l. 9—11. II Sisehaiiguste-kliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Normann, H.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia adjunktprofessori kt. 1) Sisehaiiguste-polikliinik, 6 t., t., k., n. 15—17. 2) Arstiline eetika, 1 t., n. 19—20. Polikliinikus (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Linkberg, A.**, dr. med., kirurgia adjunktprofessor. 1) Teaduskonna haavakliinik, 4 t., e. 12—14, k. 12—13, r. 11—12. 2) Rakendusanatoomia, 2 t., l. 12—14. 3) Kliinilised lõikused seletustega, äripäeviti kella 8 alates, I Haavakliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Karell, U.**, dr. med., kirurgia erakorraline professor. 1) II haavakliinik, 5 t., e., n. 10—12, l. 11—12. 2) Kliinilised lõikused demonstratsioonega üliõpilasile, hommiku kella 8-st, II Haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Jürgens, B.**, dr. med., ortopeedilise kirurgia erakorraline professor. 1) Ortopeediline kirurgia, 3 t., t., r. 12—13.30. 2) Sidumiseõpetus, 2 t., k. 15—17. Vanas Anatoomikumis. 3) Lapsekehaline areng ja selle vead, 2 t. (kehalise kasvatuse osakonna üliõpilasile). Aeg ja koht antakse edaspidi teada. — Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.
- Perli, H.** dr. med., günekoloogia ja sünnitusabi erakorraline professor. 1) Sünnitusabi ja naistehaiiguste õpetus, 1 t., k. 8—9. 2) Naistekliinik, 6 t., e., t., n., r. 8—9.30. 3) Fantoomikursus, 1 t., k. 17—18. Naistekliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Lüüs, A.**, dr. med., pediaatria korraline professor. Lastehaiigused ja -kliinik, 4 t., e., t., k., n. 11—12. Lastekliinikus (Veski 6, tel. 24-61). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Puusepp, L.**, d. med. (Peterb. Sõjaväe Arstit. Akad.), dr. med. h. c. (Padova), dr. med. h. c. (Stephan Báthory ülik. Vilnos), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Portugali Teaduste Akadeemia ja Torino Arstiteaduse Akadeemia k. l., Pariisi Kirurgia Akadeemia l-kaast., Ferrara Teaduste Akadeemia aulige, neuroloogia korraline professor. 1) Neuropatoloogia, 2 t., k. 12—14. 2) Närvihaiiguste kliinik, 3 t., k. 11—12, r. 10—12. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Bresovsky, M.**, dr. med., psühhiaatria korraline professor. Vaimuhaiiguste-kliinik, 4 t., t. 10—12, k. 17—19. Vaimu- ja Närvihaiiguste-kliinikus (Tallinna 48). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

- Uudelt, J.**, dr. med., oftalmologia korraline professor. Silmahaigused ja -kliinik, 6 t., e., t., n., r. 8.30—10. Silmakliinikus (J. Kuperjanovi 1). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rooks, G.**, dr. med., kohtuliku arstiteaduse erakorraline professor. 1) Kohtulik arstiteadus, 3 t., e., 12.15—13.15, r. 12.15—14. 2) Praktilisi töid kohtulikus arstiteaduses, 1 t., e. 13.15—14. 3) Lahanguid, enne lõunat. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Paldrok, A.**, dr. med., dr. med. h. c. (Upsala), M. A. N. M. S. M. Svecanae. Eesti Teaduste Akadeemia liige, dermatoloogia ja veneroloogia korraline professor. 1) Nahahaigused, 4 t., k., n., r. 12—14. 2) Praktilisi töid (mittesunduslik), 2 t., k., n. 13—14. Polikliinikus (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Saareste, E.**, dr. med., kõrva-, nina- ja kurguhaiguste korraline professor, dekaan. 1) Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., t., l. 12—14. 2) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete vastuvõtmine ja praktilised harjutused 11—12 äripäeviti. 3) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete operatsioonid ja kliiniline ravimine, äripäeviti enne lõunat. Kõrva-, Nina- ja Kurgukliinikus (J. Kuperjanovi 1). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Stamm, J.**, dr. pharm., farmakognoosia korraline professor. 1) Farmakognoosia, üldine, 4 t., t., n. 11—13 (V sem. üliõpilasile). 2) Droogide mikroskoopiline anatoomia, 1 t., l. 10—11 (V sem. üliõpilasile). 3) Farmakognoosia mikroskoopiline praktikum I osa, 4 t., k., l. 11—13 (V sem. üliõpilasile). 4) Farmakokeemia praktikum I osa, 3 t., e. 10—13 (VII sem. üliõpilasile). Farmakognoosia-instituudis (Gustav-Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas 13—13.30.
- Parts, H.**, dr. pharm., farmatseutilise keemia korraline professor. 1) Farmatseutiline keemia, 5 t., e., k., r., l. 9—10, t. 10—11, kolmanda kursuse farm. üliõpilasile. 2) Orgaanilise keemia elementaarne analüüs, 4 t., n. 16—20. Farmatseutilise Keemia Instituudis (G. Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Veiderpass, N.**, dr. pharm., galeenilise farmaatsia ja apteegi retseptuuri erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Galeeniline farmaatsia, 2 t., t., 8—10. 2) Apteegi retseptuur ja ravimisvahendite sterilisatsioon, 2 t., n. 8—10. 3) Galeeniline farmaatsia (praktikum), 3½ t., t. 16.30—20. 4) Apteegi retseptuur, (praktikum), 3½ t., n. 16.30—20. Rakendusfarmaatsia-instituudis (G. Adolfi 16, tel. 37-28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Hiie, V.** dr. med., hambahaiguste adjunktprofessor. 1) Hambahaigused, 2 t., e., n. 17—18. 2) Hambahaiguste polikliinik (praktikum), 4 t., e., n. 15—17. Hambapolikliinikus (Rüütli 24, II korral). — Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.
- Madisson, H.**, dr. med., eugeenika adjunktprofessor. 1) Eugeenika — 2 t., arstiteaduskonna V kurs. üliõpilasile. Aeg teatatakse edaspidi. 2) Seminar eugeenika ja pärilikkuse alal, 1 t., aeg teatatakse edaspidi. 3) Konstitutsiooniõpetus ja antropomeetria (kehal. kasv. osakonna üliõpilasile), 2 t., k., n. 11—12. 4) Eugeenika (õpetaja ja kirikuõpetaja kutsel taotlevaile üliõpilasile), 1 t., aeg kokkuleppel. Eugeenika-instituudis (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Noorem abiõppejõud.

Käer-Kingisepp, Elise, dr. med., farmakoloogia dotsent. 1) Ravimite bioloogiline teimimine (praktilisi töid VII sem. farmaatsia üliõpilasile), 4 t. Aeg kokkuleppel. 2) Balneoloogia 1 t. (arstiteaduse VII sem. üliõpilasile). Aeg kokkuleppel. Farmakoloogia-instituudis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Professores emeriti.

Blessig, E., dr. med., prof. emer., loeb dotsendina. Valitud peatükke oftalmoloogiast, 1 t. (Loeb saksa keeles.) Aeg kokkuleppel. Silmakliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., dr. med., dr. jur. h. c., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia prof. emer.

Miländer, J., dr. med., prof. emer., naistehaiguste dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.

Dotsendid.

Kleitsmann, R., dr. med., naistehaiguste ja sünnitusabi dotsent. Valitud peatükid günekoloogiast, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Lepp, F., dr. med., sisehaiguste dotsent. 1939. a. II p. a. loengutest vabastatud.

Arrak, A., dr. med., sisehaiguste dotsent. 1939. a. II p. a. loengutest vabastatud.

Riives, J., dr. med., närvihaiguste dotsent. Füüsilised ravimismeetodid, 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Närvikliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kuriks, O., dr. med., oftalmoloogia dotsent. Silma anatoomia ja füsioloogia, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Silmakliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Lind, S., dr. med., hügieeni dotsent. Eestis esinevate nakkushaiguste epidemioloogiast ja tõrjest, 1 t. Aeg teatatakse edaspidi. Tervishoiu-instituudis (Aia 46). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Hansen, P., dr. med., naha- ja suguhaiguste dotsent. Naha- ja suguhaiguste üldteraapia, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Polikliinikus (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Sinka, R., dr. med., pediaatria dotsent. Joonilastehaiguste profülaktikast, 1 t., e. 17—18. Tartu linna laste arstlikus nõuandlas (Ülikooli 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Salasoo, H., dr. pharm., farmatseutilise keemia dotsent. Valitud peatükid farmatseutilisest keemiast, 1 t. (farmaatsia osak. üliõpilasile). Farmatseutilise Keemia instituudis (Gustav Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Paris, H., dr. pharm., farmakognoosia — ravimitaimede kultuuri dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Õppeülesandetäitjad.

- Haldre, J.**, dr. med., röntgenoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Röntgenoloogia, 2 t. (Sunduslik V sem. arstiteaduskonna üliõpilasile.) Aeg kokkuleppel. Naistekliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tomingas, Alma**, dr. pharm., farmakognoosia dotsent. Loeb ülesandel sundusliku aina: 1) Toksikoloogiline keemia I osa, 2 t., t., n. 9—10 (V sem. farmaatsia üliõpilastele). 2) Toksikoloogilise keemia praktikum I osa, 3 t., t. 15—18 (V sem. farmaatsia-üliõpilasile). Farmakognoosia-instituudis (Gustav Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.
- Sibul, I.**, dr. med., füsioloogia ja füsioloogilise keemia dotsent. Loeb ülesandel: Liiklemisõpetus, 2 t. (kehakasvatuse-osak. üliõpilasile). Aeg ja koht teatatakse edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kirnan, E.**, dr. med., kirurgia dotsent. Loeb ülesandel: Esimene abi õnnetuste puhul, 1 t. (farmaatsia-osak. üliõpilasile). Aeg ja koht teatatakse edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kask, M.**, dr. med., hügieeni dotsent. Loeb ülesandel: 1) Toiduainete keemia, 2 t. loenguid + 4 t. prakt., e., t. 10—13. Tervishoiu-instituudis (Aia 46). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Grant, F.**, dr. med., sisehaiguste dotsent. Loeb ülesandel: Tuberkuloos ja selle vastu võitlemine, 1 t. näd. Aeg kokkuleppel koolilajatega. I Sisehaiguste-kliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Salasoo, H.**, dr. pharm., farmatseutilise keemia dotsent. Loeb ülesandel: Apteegi seadusandlus, 1 t. (farmaatsia-osak. üliõpilasile). Farmatseutilise Keemia Instituudis (Gustav Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Prosektorid.

- Pärtelpoeg, V.**, arst, Anatoomia-instituudi prosektori kt.
- Roots, R.**, arst, Patoloogia-instituudi prosektori kt.

Eriainete õpetajad.

- Rannaste, E.**, eriainetes õpetaja kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Riistvõimlemine, 2 t., 2) Valitavad ained, 1 t., 3) Põrandvõimlemine, 1 t. (keh. kasv. osak. meesüliõpilasile). 4) Riistvõimlemine, 1 t., 5) Valitavad ained, 1 t., 6) Põrandvõimlemine, 1 t. (keh. kasv. osak. naisüliõpilasile). 7) Harjutuskohdade ja vahendite ehitus ja korrashoid, 2 t. 8) Võimlemine, 2 t. (teiste teaduskondade meesüliõpilasile). — Aeg teatatakse edaspidi. Ülikooli Võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.
- Niiler, H.**, eriainetes õpetaja kt. kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Võimlemine, 4 t., 2) Mängud, 1 t., 3) Valitavad ained, 1 t. (kehal. kasv. osak. meesüliõpilasile). 4) Mängud, 1 t., 5) Valitavad ained, 1 t. (keh. kasvat. osak. naisüliõpilasile). 6) Kehalise kasvatuse ajalugu, 2 t., 7) Meetodika, 1 t. — Aeg teatatakse edaspidi. Ülikooli Võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Õppeülesanded kehal. kasv. osak. üliõpilasile.

- Viljak, H.**, 1) Naisvõimlemine, 4 t., 2) Rahvatantsud, 2 t. (naistele ja meestele). Aeg kokkuleppel. Ülikooli Võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.
- Nolken, H.**, Ratsasõit, 1 t. (naistele ja meestele). Aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: peale harjutusi.
- Urbel, I.**, Tants, 1 t. (naistele). Aeg kokkuleppel. Ülikooli Võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Filosoofiateaduskond.

- Saareste, A.**, dr. phil., eesti keele korraline professor. 1) Eesti keele häälikutelugu, 2 t., n. 17—19, aud. 5. 2) Eesti murded. Konsonantism, 1 t., t. 19—20, Keemia aud. 3) Eesti keele morfoloogia (järg), 1 t., t. 18—19, Keemia aud. 4) Kes- ja ülemastme seminar, 2 t., r. 17—19, Eesti ja Sugukeelte Arhiivis, iga teine nädal. — Kõnetunnid: t. ja r. 13.30—14 Eesti ja Sugukeelte Arhiivis.
- Mägiste, J.**, dr. phil., läänemere-soome keelte korraline professor. 1) Läänemere-soome keelte võrdlev häälikutelugu ja morfoloogia I, 3 t., e. 13—14, aud. 6 ja n. 12—14, aud. 4. 2) Läänemere-soome keelte nominaaltuletus II, 1 t., t. 13—14, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Mark, J.**, dr. phil. (Helsingi), Eesti Teaduste Akadeemia abipresident, Ungari Teaduste Akadeemia liige, uurali keeleteaduse korraline professor, dekaan. Soome-ugri keelte häälikulugu, 4 t., e. n. 10—12, Lai t., Botaanika-aias aud. — Kõnetunnid: sealsamas; dekanaadis t., n. 13—14.
- Wilhelmson, K.**, cand. phil., klassilise, eriti ladina filoloogia adjunktprofessori kt. 1) Ladina keele ajalooline grammatika (morfoloogia), 2 t., t. 11—13. 2) Ladina autorite kursoorne lektüür, 2 t., r. 11—13. 3) Alamastme proseminar ladina filoloogias, 2 t., n. 15—17. Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Haliste, P.**, cand. phil. (Peterburi), klassilise, eriti kreeka filoloogia era-korraline professor. 1) Idamaa ja Kreeka ajalugu, üldkursus (eeskätt ajaloolastele), 2 t., e. n. 11—12. 2) Alamastme proseminar kreeka filoloogias, 2 t., k. 11—13. — Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Romaani filoloogia professor** — vakantne. Loevad ülesandel: prof. **V. Anderson**: Vana-provanssaali keel (harjutustega), 2 t., n. 10—12, aud. 6. **Vaganay, L.**: 1) Rolandi laulu interpretatsioon (proseminar), 2 t., t. 11—13, aud. 3. 2) Chrétien de Troyesi interpretatsioon, 1 t., k. 15—16, aud. 3. 3) Prantsuse keele foneetika, 1 t., k. 16—17, aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Germaani filoloogia professor** — vakantne. Loevad ülesandel: prof. **V. Anderson**: Vana-ülemsaksa keel, 2 t., e. 13—14, aud. 5.

- n. 12—13, aud. 6. **Prof. P. Arumaa:** Läänegermaani keelte võrdlev grammatika, 2 t., e. 9—10, aud. 1, n. 9—10, aud. 1. **Lekt. K. Schreinert** (loeb saksa keeles): 1) Deutsche Dichtung zwischen Barock und Klassik, 1 t., r. 11—12, aud. 4. 2) Kirjanduslooline seminar germanistidele: „Vor-klassik“, 1 t., k. 17—18, Ülikooli Raamatukogus.
- Oras, A., B. Litt.** (Oxford), inglise filoloogia erakorraline professor. 1) Inglise ajalooline romaani, 2 t., n. 15—17, aud. 1. 2) Seminar: XIX sajandi luulest, 2 t., r. 16—18, Ak. Anglo-Eesti Ühingu ruumes, Gustav Adolphi 14, krt. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid.
- Mutschmann, H., M. A.** (Liverpool), dr. phil. (Bonn), isiklik korral. professor inglise filoloogia alal. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.
- Wieselgren, P. W., dr. phil.** (Lund), rootsi keele ja kirjanduse professor (Rootsi Valitsuse poolt ülevälpeetav õppekoht). 1) Harjutusi moodsate rootsi kirjanikkude kohta, 2 t., t. 18—20, aud. 6. 2) Sissejuhatus vana-islandi keelde, 1 t., l. 11—12.30, aud. Lai 36. 3) Põhjamaade kirjanduslugu XIX sajandi teisel poolel (rootsi keeles), 1 t., e. 19—20, aud. 6. — Kõnetunnid: r. 13—14 Ülikooli Raamatukogus.
- Arumaa, P., dr. phil.,** slaavi filoloogia ja indo-euroopa keeleteaduse erakorraline professor. 1) Serbokroaadi keel, 1 t., n. 10—11, aud. 4. 2) Ukraina keel ja murded, 1 t., r. 9—10, aud. 2. 3) Seminar: harjutusi slaavi võrdleva süntaksi alalt, 1 t., k. 9—10, aud. 6. 4) Sanskriti tekstide seletamine, 1 t., r. 10—11, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Karling, Sten, dr. phil.** (Göteborg), kunstiajaloo korraline professor. 1) Põhjamaade kunstiajalugu XIX sajandil, 1 t., e. 12—13, Lai 36. 2) Keskaja maalikunst, 1 t., n. 15—16, Lai 36. 3) Alamastme proseminar: Klassitsism ja romantism kunstis, 2 t., e. 16—18, iga teine nädal. Kunstiajaloo Kabinett (Lai 36). 4) Keskastme ja ülemastme seminar: Küsimusi Eesti arhitektuuri ajaloost, 2 t., e. 16—18, iga teine nädal, Kunstiajaloo Kabinett (Lai 36). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Suits, G., mag. phil.** (Helsingi), dr. phil. h. c. (Upsala), Eesti Teaduste Akadeemia liige, eesti ja üldise kirjanduse korraline professor. Loengud antakse edaspidi teada.
- Anderson, V., dr. phil.** (Kaasan), Preisi Teaduste Akadeemia k. l., eesti ja võrdleva rahvaluule korraline professor. 1) Rahvalaulude võrdleva uurimise meetod, 2 t., e. 11—13, aud. 6. 2) Maa-alused, 2 t., t. 11—13, aud. 6. 3) Rahvaluule proseminar, 2 t., r. 11—13, aud. 6. — Kõnetunnid: peale loenguid Filosoofia-teaduskonna Seminari-raamatukogus.
- Ränk, G., dr. phil.,** etnograafia adjunktprofessor. 1) Võrdlev ülevaade soome-ugri rahvaste etnograafiast, 2 t., n. 10—12, Geol.-inst. aud., Aia 46. 2) Proseminar ja seminar eesti etnograafiast, 3 t., Eesti Rahva Muuseumis, Raadil. Aeg kokkuleppel osavõtjatega. 3) Harjutusi eesti keele õppijaile etnograafiliste reaaliatega tutvumiseks, 1 t., r. 10—12 (iga teine nädal), Eesti Rahva Muuseumis, Raadil. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi ja Geol.-inst. aud. peale loenguid.

- Moor, H.**, dr. phil., eesti ja naabermaade muinasteaduse korriline professor. 1) Sissejuhatus muinasteadusse, 4 t., k. 10—12, n. 9—11, Geol.-kab. aud., Aia 46. 2) Muinasteaduslikud seminari- ja proseminariharjutused, 2 t., t. 16—18, Arheol.-inst., Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tarvel, P.**, cand. hist., üldise ajaloo (uus-aeg) korriline professor. 1) Tõstuslik revolutsioon Inglismaal, 2 t., n. 17—19, aud. 1. 2) Keskastme seminar: Reformide ajastu Preisimaal XIX sajandi alguses, 2 t., r. 17—19, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Üldise ajaloo (keskaeg) professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **O. Liiv**, dr. phil.: 1) Eesti ja Saksa ning Madalmaade keskaegne suhtlemine, 2 t., k. 18—20, aud. 6. 2) Seminar: arhiivide kasutamise praktikum valitud teemadel üldise ajaloo (keskaeg) ja Eesti ja põhjamaade ajaloo alalt, 1 t., t. 18—19, aud. 4. **E. Blumfeldt**, mag. phil.: 1) Merovingide ja karolingide ajastu põhikorra ajalugu, 1 t., e. 17—18, aud. 6. 2) Proseminar: Valitud küsimusi Põhja-Saksa kroonikakirjanduse alalt XII ja XIII sajandil, 1 t. (aeg ja koht teatatakse edaspidi).
- Kruus, H.**, dr. phil., dr. hist. h. c. (Riia), Eesti ja naabermaade ajaloo korriline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.
- Sepp, H.**, dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eesti ja naabermaade ajaloo adjunktprofessor. 1) Soome ajaloo ülevaade, 3 t., e. 9—10, aud. 3, t. 10—11, aud. 4, k. 11—12, aud. 2. 2) Rootsi ajalugu peale suurt Põhjasõda, 1 t., t. 11—12, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Pedagoogika professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **J. Estam**, mag. phil.: 1) Keskkooli õppeainete didaktika, 2 t., k. 19—21, aud. 1. 2) Proseminar: Statistilised meetodid eksperimentaaididaktikas, 2 t., r. 19—21, aud. 1. **A. Elango**, mag. phil.: 1) Proseminar: Esteetiline kasvatus, 2 t., e. 18—20, aud. 3.
- Ramul, K.**, dr. phil., filosoofia erakorraline professor. 1) Tunnetusteooria, 2 t., t., r. 10—11. 2) Zoopsühholoogia, 2 t., t., r. 11—12. 3) Praktilised tööd psühholoogias, 6 t. (aeg kokkuleppel osavõtjatega), Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja kodus (Riia 119) k. 16.30—17.
- Koort, A.**, dr. phil., pedagoogika ja filosoofia erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Filosoofia ajalugu Descartes'ist Kant'ini, 2 t., t. 18—20, aud. 2. 2) Sotsiaalpsühholoogiline seminar, 2 t., t. 9—11, Lai 36. 3) Pedagoogiline seminar ja proseminar: pedagoogiline sotsioloogia, 2 t., k. 9—11, Lai 36. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja dekanaadis e. 10.30—11, n. 12.30—13.
- Rudrauf, L.**, dr. (Pariis), prantsuse keele, kirjanduse ja kultuuri professor. (Prantsuse Vabariigi poolt ülevalpeetav õppekoht.) 1) La vieillesse d'Anatole France, 1 t., t. 17—18, aud. 3. 2) J. J. Rousseau et son temps, 1 t., r. 17—18, aud. 3. 3) Seminar: Stendhal, tekstide lugemise ja seletusega, 2 t., l. 16—18, aud. 6. 4) Proseminar: Alfred de Musset, tekstide lugemise ja seletustega, 2 t., k. 16—18, aud. 6. 5) La peinture décorative au XIXe siècle, 1 t., n. 18—19, Füüsika-instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gulkovitsch, L. dr. phil. et med. (Königsberg), juuditeaduse korriline professor („Ühingu juuditeaduse edendamiseks Tartu Ülikoolis“ üleva- peetav õppekoht), 1) Võrdlev semi keelte grammatika, 2 t., k. 12—14, seminaris. 2) Jesaja juuditraditsiooni seisukohalt uurituna, 2 t., r. 12—14, seminaris. 3) Seminar: Talmudi traktaat Taanit, 3 t., t. 13—14, n. 19—21, seminaris. 4) Seminar: Kabala, 2 t., e. 17—19, seminaris. 5) Heebrea-aramaia raidkirjad, 1 t., t. 16—17 (aeg ja koht teatatakse edaspidi). 6) Akadi keel, 2 t., t. 12—14, seminaris. 7) Filoloogiline proseminar, 2 t. (aeg ja koht teatatakse edaspidi).

Dotsendid.

Freymann, V., dr. phil., filosoofia dotsent. Loeb ülesandel: Vana- ja keskaja filosoofia, 3 t., e., n., r. 13—14. Lai 36.

Liiv, O., dr. phil., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. Loeb ülesandel. Vt. üldise ajaloo (keskaeg) professuur.

Sildnik, A., cand. hist., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. Lubatud lugeda: „Balti kindralkuberneri arhiiv XVIII saj. lõpul ja XIX sajandi algul“, 1 t., t. 19—20, aud. 4. — Kõnetunnid: Riigi Keskarhiivis äripäeviti 11—13.

Aavik, J., mag. phil. (Helsingi), eesti keele dotsent. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Annist, A., dr. phil., eesti ja üldise kirjanduse dotsent. Loeb ülesandel: 1) Eesti kirjanduse ideoloogiline areng XIX sajandil, 1 t., t. 16—17, aud. 6. 2) Soome ja eesti kirjanduse võrdkohti riikliku iseseisvuse ajal, 1 t., k. 15—16, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Loorits, O., dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, rahvaluule dotsent. Loeb ülesandel: Proseminari- ja seminariharjutusi eesti rahvaluules, 3 t., Eesti Rahvaluule Arhiivis (Aia 42). Aeg kokkuleppel osavõtjatega. — Kõnetunnid: Eesti Rahvaluule Arhiivis äripäeviti 10—14.

Õppeülesandetaitjad.

Ariste, P., dr. phil. Loeb ülesandel: 1) Üldfoneetika, 2 t., n., r. 9—10, aud. Lai 36. 2) Kõnemeloodia, 1 t., l. 15—16, aud. Lai 36. 3) Transkriptsiooniharjutusi, 1 t., l. 16—17, aud. Lai 36. — Kõnetunnid: Eesti ja Sugukeelte Arhiivis (Rüütli 24) igal äripäeval 13—14.

Adams, V., mag. phil. Loeb ülesandel: Praktiline kõneoskus algajaile ja edasijõudnuile, 1 t., r. 19—20, aud. 3.

Keskküla, E., mag. phil. Loeb ülesandel: Hispaania keele algkursus, 1 t., t. 17—18, aud. 1. 2) Hispaania keeled edasijõudnuile, 1 t., t. 18—19, aud. 1.

Raun, A., mag. phil. Loeb ülesandel: Soome-ugri keelte uurimislugu, 2 t. Alustab loengud oktoobri viimasel nädalal. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Toomse, M., dr. phil. Loeb ülesandel: Eesti-soome-vadja murrete kokkupuuted Kirde-Eestis, 3 t., k. 11—12, aud. 4, l. 12—14, aud. 6.

Puksoo, F., cand. phil. Ülikooli Raamatukogu juhataja. Loeb ülesandel: Raamatukogu kasutamine ja bibliograafia harjutustega, 1 t., k. 15—16, Ülikooli raamatukogus.

Veski, J. V., dr. phil. h. c. Vt. Eesti keele lektorikoht.

Silberstein, L., dr. phil. (Berliin). Lubatud lugeda: 1) Tšehhi kirjanduse üldine ajalugu, 1 t., n. 12—13, aud. 2. 2) Tšehhi keeleõpetus, 2 t., k. 18—20, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Lektorid.

Eesti keele lektori koht — vakantne. Loeb ülesandel: **Veski, J. V.**, dr. phil. h. c. 1) Tegelik eesti kirjakeele grammatika (hääliku- ja vormiõpetus), 3 t., k. 15—16, aud. 2, r. 15—16, aud. 1, l. 11—12, aud. 5. 2) Praktilisi harjutusi eesti kirjakeele grammatika alalt, 1 t., n. 16—17, aud. 5. 3) Eesti kirjandusloo peajooni (realism — järg), 2 t., t. 15—16, aud. 2, n. 15—16, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Suits, A., mag. phil. (Helsingi), soome keele lektor. 1) Soome keel algajaile (soome keele morfoloogia), 3 t., k. 11—13, aud. 6, r. 12—13, aud. 4. 2) Soome keel edasijõudnuile (soome keele süntaks), 3 t., k. 13—14, aud. 6, r. 13—15, aud. 6. Loeb ülesandel: 3) Konversatsioonikursust, 2 t., k. 14—15, aud. 4, r. 14—15, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Roos, E., mag. phil., vanade keelte lektori kt. 1) Ladina keele lektori kursus a) algajaile: Grammatilisi harjutusi: Caesar, De bello Gallico I, 4 t., e. 18—19, k. 17—18, r. 18—19, l. 16—17, aud. 5; b) edasijõudnuile: Livius, Ab urbe condita XXII, 4 t., e. 17—18, aud. 5, t. 16—17, aud. 5, k. 16—17, aud. 1, l. 17—18, aud. 5. 2) Kreeka keele lektori kursus a) algajaile: Grammatilisi harjutusi, 5 t., t. 17—18, aud. 6, k. 12—13, aud. 4, n. 11—12, aud. 4, r. 13—14, aud. 5, l. 13—14, aud. 1; b) edasijõudnuile: Homeros, Odysseia V, 3 t., e., t. 10—11, n. 17—18, Klass. Muinast. Instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis resp. Klassilise Muinast. Instituudis peale loenguid.

Prantsuse keele lektori koht — vakantne. Loeb ülesandel: Prof. **L. Rudrauf**: 1) Prantsuse keele lektori kursus algajaile, 3 t., e. 17—18, aud. 4, t. 18—19, aud. 3, r. 18—19, aud. 3. 2) Prantsuse keele lektori kursus edasijõudnuile, 3 t., e. 18—19, aud. 4, t. 10—11, aud. 6, n. 17—18, aud. 3. 3) Kõrgem kursus, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Schreinert, K., dr. phil. (Berliin), dr. phil. habil. (Greifswald), saksa keele lektor. 1) Saksa keele lektori kursus, 3 t., e. 15—16, k. 9—10, l. 15—16, aud. 4. 2) Saksa keele lektori kursus germanistidele, 3 t., e. 16—17, k. 10—11, l. 16—17, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Harris, Henry C. C., B. A. (Madras), inglise keele lektor. 1) Lektori kursus, kaasaegne kirjandus, Grupp A, 2 t., e. 11—12, aud. 3, n. 9—10, aud. 2. Grupp B, 2 t., e. 10—11, aud. 4, n. 10—11, aud. 1. 2) Kaasaegne ajaleht, Grupp A, 2 t., t. 12—13, aud. 1,

r. 11—12, aud. 1. Grupp B, 2 t., t. 11—12, aud. 1, r. 10—11, aud. 1. 3) Grammatika, 2 t., l. 13—15, aud. 3. 4) Teine lektori kursus „Thackeray“, 2 t., t. 8—9, aud. 5, k. 10—11, aud. 6. 5) Inglise kompositsioon, 2 t., t. 9—10, aud. 4, n. 11—12, aud. 5. 6) Tõlkimine, 2 t., k. 9—10, aud. 1, l. 11—12, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Pravdin, B., cand. phil. (Moskva), vene keele lektor. 1) Vene keele lektori kursus, 6 t., t. 9—10, aud. 6, n. 8—10, aud. 4, r. 18—21, aud. 6. 2) Vene kirjanduse peajooni (järg), 1 t., l. 11—12, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Fazekas, J., dr. phil. (Debrecen), ungari keele lektor. 1) Ungari keele algkursus, 2 t., e. 17—18, k. 17—18. 2) Ungari keele grammatika, vormiõpetus II (keeleeajalooline analüüs), 1 t., t. 17—18. 3) Ungari kõnekeele harjutused (edasijõudnuile), 1 t., k. 18—19. 4) Petöfi 1848/49. vabadusvõitluste keerises (luuletuste lugemine ja analüüs), edasijõudnuile, 1 t., e. 18—19. 5) A magyar irodalom XIX században, 2 t., e. 16—17, t. 18—19, Ungari Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kaplinski, J., dr. phil. (Varssavi), poola keele lektor (Poola Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht). 1) Poola keele lektori kursus algajaile, 4 t., e. 18—20, aud. 2, n. 16—18, aud. 6. 2) Poola keele lektori kursus edasijõudnuile, 2 t., r. 9—11, aud. 4. 3) Valitud peatükke poola kirjandusest (Juliusz Stowacki ajaloolisel taustal), poola keeles, 2 t., t. 13—14, aud. 2, k. 13—14, aud. 4. 4) Valitud peatükke poola kultuuriajaloo (renessansiajastu), 1 t., t. 12—13, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Rootsi keele alal annab õpetust mag. phil. G. Wieselgren: 1) Rootsi keele algajaile, 4 t., k. 18—20, aud. 4, r. 18—19, aud. 1, r. 19—20, aud. 4. 2) Rootsi konversatsioon, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Weiss, R., dr. litt., dr. jur. (Firenze), itaalia keele ja kirjanduse lektor. (Itaalia Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht.) 1) Itaalia keele lektorikursus algajaile, 2 t., e. 19—21, aud. 4. 2) Itaalia keele lektorikursus edasijõudnuile (Corso superiore di lingua italiana), 2 t., t. 19—21, aud. 4. 3) Itaalia kirjandus (Corso di letteratura): „La poesia di Ugo Foscolo“, 1 t., t. 14—15, aud. 4. 4) „Niccolò Tommaseo ei suoi tempi“, 1 t., t. 15—16, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Vörk, E., ülikooli muusikaõpetaja. 1) Kooriharjutusi, 2 t., k. 19.30—21.30, Üliõpilasmajas. 2) Hääle rühmaharjutusi, 1 t. (aeg ja koht kokkuleppel osavõtjatega). 3) Koosmängu harjutusi ühes viiulitundidega, 3 t., t. 11—14 (Mäe 33—3). 4) Muusika teooria ja solfedžo, 2 t., r. 10—12, Üliõpilasmajas. 5) Kirikumuusikat, 6 t., t. 15—19, r. 12—14, Ülikooli kirikus ja Üliõpilasmajas. — Kõnetunnid: kodus (Mäe 33—3) t., r. 14—15.

Ritsing, R., abijõud muusika alal. 1) Koorilaulu tehnika ja hääleseade. Aeg ja koht kokkuleppel osavõtjatega. 2) Kooriharjutused, t., r. 19—21, Üliõpilasmajas. 3) Orkestriharjutused, Üliõpilasmajas. Aeg kokkuleppel osavõtjatega. — Kõnetunnid: Üliõpilasmajas, tuba 38, kella 14—15 ja enne kui ka pärast harjutusi.

Matemaatika - loodusteaduskond.

- Jaakson, H.**, dr. phil. nat., matemaatika (analüüsi) korraline professor, üliõpilaskonna kuraator. 1) Matemaatiline analüüs II (Diferentsiaalvõrrandite erikursus, variatsioon-arvutuse algmed), harjutustega, 4 t., t., l. 10—12. 2) Matemaatika klassikalisi probleeme ja meetodeid I, 2 t., e. 10—12. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.
- Sarv, J.**, dr. phil. nat., matemaatika (geomeetria) korraline professor. 1) Analüüsilise geomeetria põhijooned, harjutustega, 3 t., e. 9—10, k. 12—14. 2) Matemaatika alused I, 2 t., t. 8—10. 3) Matemaatika seminar, 2 t., n. 8—10. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.
- Humal, A.**, dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. 1) Matemaatika analüüsi põhijooned, harjutustega, 4 t., e., r. 12—14. Matem.-inst. aud. 2) Kaubandusaritmeetika praktikum, 4 t., t., l. 9—11. Aia 46, suures aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.
- Rägo, G.**, cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika korraline professor, dekaan. 1) Rakendusmatemaatika numbrilised ja graafilised meetodid, 3 t., k. 10—12, n. 10—11. Matem.-inst. aud. 2) Praktikum numbrilistes ja graafilistes meetodites, 1 t., n. 11—12. Rakend.-matem. labor. — Kõnetunnid: dekaani kantseleis, k. 13.30—14, r. 9.30—10 ja matem.-inst., oma kabinetis, n. 19.30—20.
- Rootsmäe, T.**, cand. math., astronoomia ja astrofüüsika korraline professor. 1) Üldine astronoomia, harjutustega, 4 t., t., n. 12—14. Tähetorni aud. 2) Üldise astronoomia praktikum, aeg kokkuleppel praktikumist osavõtjatega. 3) Astronoomia erikursus II (Stellaarastronoomia ja stellaarstatistika), 2 t., aeg kokkuleppel kuulajatega. Tähetorni aud. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.
- Kirde, K.**, dr. rer. nat. (Hamburg), meteoroloogia ja geofüüsika korraline professor. 1) Meteoroloogia põhijooned, 3 t., k. 9—10, r. 9—11. 2) Meteoroloogia praktikum, 2 t., aeg kokkuleppel osavõtjatega. Meteor. Observat. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.
- Vilip, J.**, dr. phil. nat., eksperimentaalse füüsika korraline professor. 1) Üldine füüsika, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Füüsika aud. 2) Füüsika katsetehnika, e. 10—13 ja 16—19, k. n., r. 9—13, l. 11—13. 3) Füüsika praktikum I, e., t., 10—14 ja 16—19; k. n., r. 9—14, l. 9—13. 4) Füüsika praktikum II (edasijõudnuile), aeg kokkuleppel praktikumist osavõtjatega. Füüsika-inst. — Kõnetunnid: oma kabinetis, äripäeviti 12—13.
- Perlitz, H.**, dr. phil. nat., teoreetilise ja tehnilise füüsika korraline professor. 1) Teoreetiline füüsika I: termodünaamika, harjutustega, 4 t., t., r. 12—14. Füüsika aud. 2) Eritööd kristallide struktuuride analüüsis, aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

- Paris, A.**, dr. phil. nat., anorgaanilise keemia korraline professor. 1) Üldine ning anorgaaniline keemia, 5 t., e, t, k., n., r. 10—11. Keemia inst. aud. 2) Kolloidkeemia, 1 t., aeg kokkuleppel kuulajatega. Keemia inst. aud. 3) Üldise ning anorgaanilise keemia praktikum loodustead.-osakonna üliõpilastele, äripäeviti 9—13. Anorg. keemia labor. 4) Praktilised tööd keemias põllumajandusteadusk. üliõpilastele, e., t., k., n., r. 14—17. 5) Kvalitatiivse analüüsi praktikum rohut.-osakonna üliõpilastele, äripäeviti 9—13, arsti- ja loomaarstiteadusk. üliõpilastele e., t., k., n., r. 14—17. Anorg. keemia labor. 6) Kvantitatiivse analüüsi praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. Anorg. keemia labor. 7) Kolloidkeemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—14, l. 9—13. Füüsikal. keemia labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, e., t., k., n., r. 13—13.30.
- Tiganik, L.**, dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. 1) Keemilise tehnoloogia põhijooni, 4 t., e., t., k., n. 13—14. Keemia-inst. aud. 2) Orgaanilise keemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 3) Orgaanilise keemilise analüüsi praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 4) Orgaanilise keemia preparatiivne praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 5) Sõjakeemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. Orgaan. keemia labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, e., t., k., n. 12—13.
- Lippmaa, T.**, dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, botaanika (taimemorfoloogia ja -süstemaatika) korraline professor. 1) Üldine botaanika, 4 t., k., n., r., l. 9—10. Botaanika inst. aud. 2) Geobotaanika, 2 t., k. 11—1. Botaanika inst. aud. 3) Eostaimede morfoloogia ja süstemaatika praktikum, e., t., k., n., r., l. 9—13. Taimemorfol. ja -süstemaatika labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, k., n., r., l. 10—10.30.
- Kaho, H.**, dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, botaanika (anatoomia ja füsioloogia) korraline professor, rektor. 1) Taimefüsioloogilised harjutused, 4 t., e., n. 9—11. 2) Botaanilised mikroskoopilised harjutused, 2 t., rühmiti, n., r. 12—14. Botaanika-inst. — Kõnetunnid: oma kabinetis, e., l. 11—11.30.
- Riikoja, H.**, cand. rer. nat., selgrootute zooloogia korraline professor. Käesoleval õppeaastal õppetööst vabastatud.
- Piiper, J.**, Ph. D. (London), selgroogsete zooloogia korraline professor. 1) Selgroogsete zooloogia II, 3 t., e., t., k. 11—12. 2) Selgroogsete zooloogia harjutused II, 3 t., r. 17—20. Zooloogia-inst. — Kõnetunnid: oma kabinetis, 12—12.30.
- Õpik, A.**, dr. phil. nat., geoloogia ja paleontoloogia korraline professor. 1) Petrograafia, 2 t., k., n. 12—13. 2) Petrograafia harjutused, 2 t., l. 12—14. 3) Ajalooline geoloogia, 2 t., n., r. 13—14. 4) Ajaloolise geoloogia harjutused, 2 t., t. 12—14. Geoloogia-inst. ja Mineraloogia labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.
- Tammekann, A.**, dr. phil. (Helsingi), geograafia korraline professor. 1) Üldine geograafia, 3 t., t., k., n. 8—9. Geol.-inst. aud. 2) Kodu uurimise seminar, 2 t., aeg kokkuleppel osavõtjatega. 3) Geograafia algpraktikum. Geogr.-inst. joonistamissaal on avatud töödeks e., t., k., n., r., l. 10—15. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Professor emeritus.

Aleksejev, W., dr. math. (Moskva), professor emeritus. Loeb (saksa keeles): Geometrische Theorie der Differentialgleichungen, 1 t. Matem.-inst. seminari ruumis; aeg teatatakse edaspidi.

Astronoom-observaator.

Õpik, E., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, astronoom-observaator. Korraldab ülesandel: Astronoomia seminar, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Dotsendid.

Krahn, E., dr. phil. (Göttingen), matemaatika dotsent. Loeb: Kindlustusmatemaatika, 2 t., n. 12—2, matem.-inst. seminari ruumis.

Nuut, J., dr. phil. nat., matemaatika dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Maddison, O., dr. rer. ing. (Peterburi Teedeinstituut), rakendusmehaanika dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Anderson, W., dr. phil. nat., astrofüüsika dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Livländer, R., dr. phil. nat., astronoomia ja geodeesia dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli adjunktprofessor. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Letzmann, J., dr. phil. (Helsingi), geofüüsika dotsent. Loeb: Aeroloogia, 1 t., r. 12—13, Meteor. Observat. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Vellner, A., dipl. ins., hüdroloogia dotsent.

Grimm, K., dipl. ins. Loeb: Kodumaa jõumasinad ja nende praegune rakenduse areng, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Laur, A., dr. ing. (Dresdeni Tehnikaülikool), keemia dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Parts, A., dr. phil. nat., keemia dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Luha, A., dr. phil. nat., geoloogia dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.

Thomson, P. W., dr. rer. nat. (Riia), geoloogia dotsent. Korraldab: Mikropaleontoloogiline praktikum, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Markus, E., dr. phil. nat., geograafia dotsent. Loeb ülesandel: Ida-Aasia geograafia, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Kärsna, A., dr. phil. nat., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. Loeb ülesandel: Korrelatsioonarvutus ühes rakendustega meteoroloogias, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Teiss, Lydia, dr. phil. nat., histoloogia dotsent. Loeb: Tsütoloogilisi probleeme uuemate uurimuste valgustusel, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Noorem. abiõppejõud.

Keres, H., mag. math., noorem abiõppejõud matemaatika alal. Loeb ülesandel: Tensorarvutus, 1½ t. Korraldab ülesandel: Matemaatika algpraktilikum, 3 t. Matem.-inst. aud., aeg teatatakse edaspidi.

Õppeülesandetäitjad.

Aul, J., dr. phil. nat. Loeb ülesandel: Üldine zooloogia, 3 t., e., t., k. 12—13, Suur aud., Aia 46.

Orviku, K., mag. geol. Loeb ülesandel: Eesti pinnakatte geoloogia, 2 t. Geol. aud. Aia 46. Aeg teatatakse edaspidi.

Loomaarsti-teaduskond.

Vau, E., dr. med. vet., koduloomade anatoomia adjunktprofessor. 1) Anatoomia I, 5 t., t., k., n., r., l. 8—9. 2) Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18. Loomaanatoomia-instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid, tel. 29-01.

Tehver, J., dr. med. vet., histoloogia ja embrüoloogia erakorraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Saral, K., dr. med. vet., üld-, eri- ja operatiivkirurgia korraline professor, Looma-Haavakliiniku juhataja. 1) Üldkirurgia, 4 t., k. 8—9, t., n., r. 16—17. 2) Erikirurgia, 2 t., k. 16—17, n. 8—9. 3) Operatiivkirurgia praktikum (kui katseloomad olemas). 4) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Looma-Haavakliinikus (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, tel. 21-82; kodus (Vene 22) 9—10 ja 14—16, tel. 23-19.

Tomberg, J., loomaarst, sünnitusabi ja silmahaiguste adjunktprofessor. 1) Sünnitusabi ja steriliteet (VII sem. üliõpil.), 2 t., e. 12—13, k. 9—10. 2) Oftalmoloogia (VII sem. üliõpil.), 2 t., t. 13—14, l. 8—9. Hobusekasvatuse Instituudi aud. (Vene 28). 3) Sünnitusabi Kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 4) Väljasõidud sünnitusabi alal juhtude järele. — Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26), äripäeviti 10—12, tel. 32-51.

Ridala, V., dr. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Patoloogiline anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia (VII sem. üliõpil.), 4 t., e. 13—14, t. 12—13, n. 13—15. 2) Praktilisi töid patol. anat., histol. ja parasitoloogias (VII sem. üliõpil.), 2 t., t. 17.30—19.30. 3) Harjutusi ja demonstratsioone üldises patoloogias (V sem. üliõpil.), 1 t., e. 17—18. 4) Patoloogilis-anatoomiline mikroskoopiline uurimistehnika (V sem. üliõpil.), 2 t., k. 17—19

5) Lahanguid tööpäeviti juhtude järele (VII ja IX sem. üliõpilasile). Loomapatologia-instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekanaadis (Vene 28) k. 13—14.

Laas, A., dr. med. vet. (Viin), eripatoloogia, teraapia ja diagnostika korraline professor, üliõpilaskonna kuraatoriabi, Looma-Sisehaigustekliiniku juhataja. 1) Eripatoloogia, teraapia ja sisehaiguste kliiniline diagnostika, 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Sisehaiguste kliinik, 15 t., äripäeviti 10—12, e., k., r. 17—18. 3) Praktilisi laboratooriumiharjutusi sisehaiguste kliinilises diagnostikas, 3 t., k., r. 12—14. Looma-Sisehaigustekliinikus (Vene 30). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—11, tel. 21-53; kodune tel. 21-52.

Viidik, R., dr. med. vet. (Viin), lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse adjunktprofessor. 1) Kohtulik loomaarstiteadus ja loomakindlustus, 3 t., k., n., r. 9—10. 2) Praktilisi töid kohtulikus loomaarstiteaduses ja loomakindlustuses, 3 t., n. 12—13, r. 15—17. Lihahügieeni-instituudis (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid, tel. 26-33.

Laja, F., dr. med. vet., epizootoloogia ja eribakterioloogia korraline professor, dekaan, Väkeloomade-kliiniku juhataja. 1) Epizootoloogia ja loomaarstiline politsei, 3 t., e. 16—17, r. 8—10. 2) Kodulindude haigused, 2 t., k. 12—14. Hobusekasvatuse-inst. aud. (Vene 28). — Kõnetunnid: Loomataudide ja Eribakterioloogia Instituudis (Narva 84) 10—12, tel. 27-50; teaduskonna dekanaadis (Vene 28) t. 12—13; kodune tel. 39-66.

Roots, E., dr. med. vet. (Viin), loomatervishoiu ja piimahügieeni korraline professor, prorektor. 1) Piimahügieen (IX sem. üliõpil.), 3 t., e., t., l. 9—10. 2) Praktilisi töid piimahügieenis, 4 t., k., n. 15—17. Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Inst. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituudis (Vene 38), peale loenguid; tel. 25-25.

Kaarde, J., dr. med. vet. (Viin), veistehaiguste erakorraline professor, Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliiniku juhataja. 1) Veistehaigused ühes mäletsejate seede-elundite füsioloogiaga, 3 t., e. 9—10, n. 12—13, r. 16—17. Hobusekasvatuse-inst. aud. (Vene 28). 2) Veistehaiguste kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 3) Väljasõidud veistehaiguste alal (IX sem. üliõpil.), juhtude järele. Loeb ülesandel: 4) Veterinaaria ja tervishoid (põllumaj. üliõpilasile), 3 t., e., r. 12—13, n. 13—14. 5) Praktilisi töid samas aines, 1 t., n. 16—17. Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus. Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26) äripäeviti 10—12, tel. 32-51.

Taagepera, K., loomaarst, hobusekasvatuse, eksterjööri ja rakendusõpetuse adjunktprofessor. 1) Eksterjäär, liikumis- ja rakendusõpetus, 3 t., e. 11—12, k. 10—11, r. 12—13. Hobusekasvatuse-inst. (Vene 28). 2) Eksterjööri ja rakendusõpetuse praktikum, 4 t., rühmiti, aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: Hobusekasvatuse-instituudis peale loenguid.

Säre, R., loomaarst, õpetatud sepp. 1) Hobuseraatus ja kabjatervisoid, 3 t., k. 12—14, l. 10—11. 2) Praktilisi töid hobuseraatuses ja kabjatervishoiuses, 4 t., t., 12—14, n. 11—13. Õppesepikojas. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Õppeülesandetäitja.

Mets, J., õpetatud agronoom, taimekasvatuse dotsent. Korraldab ülesandel: Praktiline heinatundmine, 1 t., t. 11—12. Taimekasvatuse-instituudis (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja praktilisi töid.

Prosektor.

Laurisson, J., loomaarst, loomaanatoomia prosektori kt. Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18. Loomaanatoomia-instituudis (Vene 32).

Põllumajandusteaduskond.

Rootsi, N., dr. agr., taimekasvatuse korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud. Praktilisi harjutusi seemnekontrollis, 4 t., 2 rühmas: 1 rühm — e. 13—15, k. 11—13; II rühm — k. 9—11, n. 11—13. Taimekasvatuse-instituudis (Vene 38).

Nõmmik, A., M. Sc. (New Jersey), mullateaduse ja agrikultuurkeemia korraline professor. 1) Mullateadus, 5 t., e. 10—12, k. 9—11, r. 9—10. 2) Mullateaduse seminar, 1 t., r. 10—11. 3) Laboratooriumi praktikum, e., k., r. 8—13 ja 14.30—17.30, t., n., l. 8—13. Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia Instituudis (Vene 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loomakasvatuse professor — vakantne.

Liik, E., dr. agr., loomakasvatuse erakorraline professor. 1) Väikelooma- ja linnukasvatuse II, 3 t., k. 11—12, l. 11—13. 2) Pärilikkuseõpetus, 2 t., e. 12—13, n. 10—11. 3) Loomakasvatuse eriarvepidamise harjutusi, 2 t., r. 10—12. 4) Harjutusi väikelooma- ja linnukasvatuses II, 2 t., rühmiti: ühel rühmal t. 17—19, teistel — aeg kokkuleppel. Loengud ja seminariharjutused Loomakasvatuse-instituudi auditooriumis, teised harjutused Väikelooma- ja Linnukasvatuse Instituudi ruumes (Narva 86). — Kõnetunnid: Väikelooma- ja Linnukasvatuse Instituudis peale loenguid.

Köpp, P., dr. agr., agraarökoonoomia korraline professor, dekaan. 1) Agraarökoonoomia I, 5 t., e., n. 9—11, t. 10—11. 2) Agraarökoonoomia III, 3 t., t. 9—10, k. 9—11. 3) Praktilisi töid: a) agraarökoonoomias I, 2 t., e. 11—13; b) agraarökoonoomias III, 3 t., k. 16—19. Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekaanaadis (Vene 28), n. 12—13. Kodune tel. 22-15.

Daniel, O., metsakasvatuse erakorraline professor. 1) Metsakasvatuse II, 6 t., k., n., r. 9—11. 2) Metsakasvatuse seminar, 2 t. Aeg kokkuleppel. Loeb ülesandel: Jahindus, 3 t., l. 11—14. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mathiesen, A., dr. rer. for., metsakorralduse korraline professor. 1) Metsatakseerimine, 3 t., e. 12—13, t. 10—12. 2) Metsakorraldus, 6 t., k., n., r. 11—13. 3) Praktilisi töid: a) metsatakseerimises, 4 t., e. 17—19, n. 16—18; b) metsakorralduses, 2 t., k. 18—20; c) dendroloogias, 4 t., t. 16—18, r. 15—17. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Veermeets, K., dr. rer. for., metsakasustuse erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Metsakasustus, 5 t., e. 11—12, t. 12—14, n. 14—16. 2) Praktilisi töid metsakasustuses, 6 t., e. 13—15, t. 17—19, n. 16—18. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekanaadis (Vene 28) n. 12—13.

Rinne, L., dr. agr., maaparanduse korraline professor. 1) Maaparandus ja sookultuur I (mts. osak. geodeesia I), 2 t., k., n. 8—9. 2) Maaparandus ja sookultuur II (mts. osak. maaparandus ja sookultuur I), 4 t., e., t. 8—10. 3) Praktilisi töid maaparanduses ja sookultuuris (mts. osak. geodeesia I), 6 t., e., n. 15—17, t. 17—19. Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid e., t. 10—10.30.

Luksepp, A., põllumajanduslikkude riistade ja masinate adjunktprofessor. 1) Põllumajanduslikud riistad ja masinad ühes maaharimisega I, 4 t., t. 12—14, k. 16—18. 2) Praktilisi töid samas aines, 2 t. Aeg kokkuleppel rühmadega. Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Lepik, E., dr. sc. nat. (Zürich), taimehaiguste erakorraline professor. 1) Taimepatoloogia: a) agron.-osak. üliõpilasile, 2 t., k. 11—13; b) metsaosak. üliõpilasile, 2 t., n. 12—14. 2) Taimepatoloogia praktikum: a) agron.-osak. üliõpilasile, 2 t., k. 18—20; b) metsaosak. üliõpilasile, 2 t., n. 18—20. Taimemorfol. ja Süst. Laboratoriumis (Botanika-aias). Praktilistele töödele ülesandmine esimesel loengul. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid. Taimehaiguste-instit. ja -katsejaama tel. Raadil 21-68, kodune tel. 33-13.

Järvik, M., dr. agr., piimanduse erakorraline professor. 1) Piimandus, 4 t., e. 11—12, t. 10—12, n. 9—10. 2) Praktilisi töid piimanduses, 3 t., rühmiti à 2 t.: I rühm e. 15—17, II rühm k. 12—14; kõigile koos 1 t., n. 10—11. Loomatervishoiu ja Piimahüü. Instit. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: Piimanduse-instituudis (Vene 38) peale loenguid.

Leius, K., eriainete õpetaja rakenduszoologia alal. 1) Rakenduszoologia II, 2 t., t. 10—12. 2) Praktilisi harjutusi rakenduszooloogias, 2 t., e. 17—19. 3) Metsazoologia II, 2 t., t. 12—14. 4) Praktilisi harjutusi metsazooloogias, 2 t., k. 16—18. Rakenduszoologia-instituudis (Aia 46). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja harjutusi; katsejaama tel. 30-67.

Põllumajanduslikkude ehitiste õpetuse professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Mielberg, P.**, dipl. arhitekt, ehitusõpetuse dotsent. 1) Põllumajanduslik ehitusõpetus, 2 t., l. 12—14. 2) Praktilisi töid põllumajanduslikus ehitusõpetuses, 4 t., n. 15—17. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja praktilisi töid.

Rubel, P., mag. agr., agraarpoliitika ja ühistegevuse adjunktprofessori kt. 1) Rahvamajandusteadus, 3 t., r. 11—12, l. 10—12. Aia 46. 2) Ühiskondlik agronoomia, 2 t., n. 11—13. Taimekasvat. Instit. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mätlik, A., tegeliku aianduse ja mesinduse õpetaja. 1) Aiandus ja mesindus II, 2 t., l. 9—11. 2) Aianduse ja mesinduse praktikum, 11 t. Aeg kokkuleppel. Taimekasvat.-inst. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Dotsendid.

- Mets, J.**, õpet. agronoom, taimekasvatuse dotsent. Loeb ülesandel: 1) Heinakasvatatus, 1 t., t. 12—13. 2) Praktilisi töid heinakasvatatuses, 1 t., t. 13—14. Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Mielberg, P.**, dipl. arhitekt., ehitusõpetuse dotsent. Vt. põllumajandusliikude ehitiste õpetuse professor.
- Jürgenson, L.**, Sc. D. (Cambridge, Mass., U. S. A.), ehitusõpetuse dotsent.

Õppeülesandetäitjad.

- Kaarde, J.**, dr. med. vet. (Viin), veistehaiguste erakorraline professor. Loeb ülesandel: 1) Veterinaaria ja tervishoid, 3 t., e, r. 12—13, n. 13—14. 2) Praktilisi töid veterinaarias ja tervishoid, 1 t., n. 16—17. Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, tel. 32-51.
- Uluots, J.**, dr. jur. h. c. (Szeged), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eestimaa õiguse ajaloo korraline professor. Loeb ülesandel: Agraarõigus, 2 t., r. 17—19. Aia 46.
- Kivilaan, A.**, mag. agr. Loeb ülesandel soovitava ainenä: Puuviljade sordi küsimusi, 1 t., r. 13—14. Taimekasvatuse-inst. aud. (Vene 38). Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Majandusteaduskond.

- Teoreetilise rahvamajandusteaduse professor** — vakantne. Õppetöö korraldusest teoreetilise rahvamajandusteaduse ja statistika üldkursuse alal teatatakse edaspidi.
- Rahvamajanduspoliitika professor** — vakantne. Loeb ülesandel: **Rannes, A.**, dr. rer. pol. 1) Rahvamajanduspoliitika üldkursus, 3 t., k. 13—14, n. 12—14, aud. 5. 2) Eriküsimusi Eesti rahvamajanduspoliitikast, 2 t., k. 11—13, aud. 5. 3) Seminar rahvamajanduspoliitikas, 2 t., k. 16—18. Rahvamajanduspoliitika-instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Poom, Ed.**, mag. rer. oec., üldise käitismajandusteaduse erakorraline professor, dekaan. 1) Üldine käitismajandusteadus, 4 t., k. 10—12, n. 12—14. 2) Seminar üldises käitismajandusteaduses, 2 t., k. 16—18. Käitismajandusteaduse-instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kant, Edg.**, dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, majandusgeograafia korraline professor, prorektor. 1) Üldine majandusgeograafia I (Majanduse looduslikud ja rahvastikulised alused), 3 t., k. 16—18, n. 16—17. Botaanika-aia aud. 2) Valitud peatükke maailma suurvõimude poliitilisest ja majandusgeograafiast, 1 t., n. 17—18. Botaanika-aia aud. 3) Metodoloogiline seminar majandusgeograafias (IV kursuse üliõpilasile), 2 t., r. 18—20. Majandusgeograafia-instituudis, Rüütli 24. — Kõnetunnid: Majandusgeograafia-instituudis peale loenguid.

Raamatupidamise ja kirjavahetuse professor — vakantne. Loevad ülesandel: **Valk, V.**, mag. rer. oec. 1) Raamatupidamise üldkursus, 5 t., r. 12—13, l. 14—16, aud. 5, k. 9—11, Aia 46, suur aud. 2) Kaubanduskirjavahetus, 2 t., r. 16—18, aud. 5. **Malm, F.** Raamatupidamise erikursus, 2 t., k. 18—20, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mark, R., I järgu kaubainsener (Moskva kommertsinst.), kaubateaduse adjunktprofessor, teaduskonna sekretär. 1) Kaubateadus, 4 t., e. k. 12—14. 2) Kaubateaduse erikursus, 2 t., r. 12—14, aud. Rüütli 2, III kord. 3) Praktilisi töid kaubateaduses, 4 t., I rühm t. 10—12, II rühm r. 17—19. Kaubateaduse-instituudis. — Kõnetunnid: Kaubateaduse-instituudis peale loenguid.

Kaasik, N., dr. jur., majandusõiguse adjunktprofessor. 1) Majandusõigus, 4 t., n. 9—11 ja 14—16, aud. 5. 2) Seminar majandusõiguses, 2 t., Majandusõiguse-instituudis, Gildi 8, aeg teatakse edaspidi. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Vasar, J., dr. phil., majandusajaloo korraline professor. 1) Majandusajalugu I, 4 t., e. 12—14, aud. 1, 15—17, aud. 5. 2) Seminar majandusajaloos, 2 t., e. 10—12, koht teatakse edaspidi. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Humal, A., dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. Kaubandusaritmeetika praktikum, 4 t., t. l. 9—11, Aia 46, suur aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale praktikumi tunde.

Kaubandusõigus. Vt. kaubandusõiguse professor — õigusteaduskond.

Tööstuse ja kaubanduse professor — vakantne. Loevad ülesandel: **Poom, Ed.**, mag. rer. oec. Seminar kaubandus-tööstusasjanduses, 2 t., n. 10—12. Käitismajandusteaduse Instituudis, Gildi 8. **Just, E.**, Kaubanduskäitismajandusteadus, 2 t., t. täpselt 20—21.30. Käitismajandusteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Inno, K., mag. rer. oec., panganduse ja kindlustusasjanduse adjunktprofessor. 1) Panganduse ja kindlustusasjanduse üldkursus, 2 t., k. 13—15. 2) Seminar panganduses ja kindlustusasjanduses, 2 t., n. 10—12. 3) Bilansianalüüs ja revisjoniasjandus, 2 t., t. 11—13. Käitismajandusteaduse Instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Riigi- ja kommunaalmajanduse professor — vakantne. Loeb ülesandel: **Vaabel, J.**, dr. jur., finantsõiguse korraline professor. 1) Finantsõigusteaduse üldkursus (II a. õppekursus), 2 t., t. 8—10, aud. 1. 2) Finantsteaduse üldkursus (III a. õppekursus), 2 t., e. 15—17, aud. 2. 3) Seminar finantsteaduses (IV a. õppekursus), 2 t., t. 12—14, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Õppeülesandedäitjad.

Bakis, E., mag. phil. Loeb ülesandel: Majanduspsühholoogia, 2 t., k. 9—10, n. 12—13, aud. Lai 36. — Kõnetunnid: Psühholoogia-instituudis peale loenguid.

Harris, H. C. C., B. A. (Madras), inglise keele lektor. Loeb ülesandel: 1) Inglise keel I õppeaasta, 4 t., n. 14—15, aud. 1, t., r. 14—15,

- aud. 5. 2) Inglise keel II õppeaasta, 2 t., e., n. 9—10, aud. 2.
 3) Inglise keel III õppeaasta, 2 t., t. 13—14, aud. 1, r. 13—14, aud.
 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Inno, K., mag. rer. oec. Loeb ülesandel: Ühistuasjandus, 2 t., t. 16—18. Käitismajandusteaduse Instituudis.

Ilus, E., dr. jur. Loeb ülesandel: Tsiviilõigus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Prüller, E., mag. phil. nat. Loeb ülesandel: Kindlustusmatemaatika, 2 t., r. 17—19 Käitismajandusteaduse Instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loengut.

Smith, A. C., B. A. (Econ.), B. C. L. (Oxford). Loeb ülesandel soovitava ainenä inglise keeles: 1) Küsimusi Briti majanduspoliitikast, 2 t., n. 13—15, aud. 6. 2) Briti väliskaubanduse struktuur, 1 t., n. 18—19, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Ahas, E. Loeb ülesandel soovitava ainenä: Stenograafia, 2 t., e., r. 19—20, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mägi, H. Loeb ülesandel soovitava ainenä: Masinakiri, 2 t. + 4 lisatundi. Kommertsgümnaasiumi ruumides, Narva 13. Aeg teatakse edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale tunde.

Riigikaitselise Õpetuse Instituut.

(Gustav Adolfi 8, tel. 21-08.)

Avatud äripäeviti 11—14.

Juhataja: **TRAKSMAA, A.**, kindralmajor K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis e., n. 11—13, tel. 39-98. Elukoht: Veski 23, krt. 1, tel. 35-97.

Juhataja abi: **KURG, H.**, kolonelleitnant K. S. Kõnetunnid: Instituudis t., r. 11—13. Elukoht: Näituse 23, tel. 30-91.

Määralsed õpetajad: **AAVISTE, V.**, kolonelleitnant K. S., **POLLISINSKI, O.**, kapten K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis k., l. 11—13.

Määralsed keh. kasv. õpetajad: **RAAMAT, K.**, kapten, **MÖTTUS, O.** leitnant. Kõnetunnid: Instituudis k., l. 11—13.

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond ja Filosoofiateaduskond.

Masing, R., kolonel K. S. dipl., Sõjavägede Staabi ülema abi. Sise- ja välispropaganda, 2 t. kuni 5. novembrini (III ja IV k. mees- ja naisüliõp.), l. 11—13, Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Kasekamp, A.**, kolonel K. S. dipl., Sõjaväe Õppeasutiste ülem. Sõjapühholoogia, alates 11. novembrist (III ja IV k. mees- ja nais-üliõp.), l. 11—13, Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17, 2 t. (II k. üliõp.), k. 15—17, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Raamat, K.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteenivatele), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Kess, J.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurtükiväe res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (I k. üliõp.), e. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), r. 17—19, Aia 46.
- Kehaline kasvatus**, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvliit avaldatud nädalakava kohaselt.

Õigusteaduskond.

- Masing, R.**, kolonel K. S. dipl., Sõjavägede Staabi ülema abi. Sise- ja välispropaganda, 2 t. kuni 5. novembrini (III k. mees- ja nais-üliõp.), l. 11—13, Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kann, P.**, kolonel, Riigikohtu liige. Sõjakriminaalõigus, 2 t. (IV k. mees- ja naisüliõp.), l. 12—14, aud. 5. — Kõnetunnid: lektuuriumis peale loenguid.
- Trakman, K.**, kolonel jur., Sõjaministeeriumi Nõukogu alaline liige. Sõjaväe administratsioon, sõjaväe seadused ja seadlused, 2 t. alates 11. novembrist (III k. mees- ja naisüliõp.), l. 11—13, aud. 1. — Kõnetunnid: lektuuriumis peale loenguid.
- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. üliõp.), k. 15—17, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Raamat, K.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteenivatele), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.

Kess, J., kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurtükiväe res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (I k. üliõp.), e. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), r. 17—19, Aia 46.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvliitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Arstiteaduskond.

Traksmaa, A., kindralmajor K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu, 2 t. kuni 5. novembrini (II ja III k. arstiteaduse- ja farmaatsia-osak. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.; 2) Eesti riigikaitse üldalused, 2 t. alates 11. nov. (II ja III k. arstiteaduse- ja farmaatsia-osak. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.

Tuisk, R., kapten med. K. S. Taktika ühes välisanitaarteenistusega, sõjaväe sanitaarvarustis, sanitaaradministratsioonis ja sanitaarmobilisatsioonis, 2 t., alates 11. nov. (V k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.) l. 15—17, Füsioloogia-instituudis.

Leisner, T., kapten med. Sõjaväe tervishoid ja sõjaväe haigused, 2 t. kuni 5. nov. (IV ja V k. arstiteaduse ja III ja IV k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Füsioloogia-inst.

Tiganik, L., dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. Sõjagaaside keemia, 1 t. (IV ja V k. arstiteaduse ja III ja IV k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), r. 15—16, Keemia-instituudis.

Aaviste, V., kolonelleitnant K. S., ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika, 2 t. (I k. arstiteaduse ja farmaatsia meesüliõp.), r. 15—17, aud. 3 ja 4; 2 t. (keh. kasv. os. meesüliõp.), k. 17—19, Aia 46.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvliitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Matemaatika - loodusteaduskond.

Sivadi, A., leitnant, mag. mech., V. V. Ballistikajaama ülem. Ballistika, 2 t. (mat.-os. III ja IV k. mees- ja naisüliõp.), k. 15—17, Matemaatika-instituudis.

Tiganik, L., dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. Küttej ja põletusained sõjaväes, 2 t. (mat.-os. III ja IV k. mees- ja naisüliõp.), k. 15—17, Keemia-instituudis.

Kurg, H., kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. üliõp.), k. 15—17, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.

Aaviste, V., kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väelike res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.

Pollisinski, O., kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väelike res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.

Raamat, K., kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteenutele), 2 t. (I k. üliõp.), n. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.

Kess, J., kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurtükiväe res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (I k. üliõp.), e. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), r. 17—19, Aia 46.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvlitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Loomaarstiteaduskond.

Traksmaa, A., kindralmajor K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu, 2 t. kuni 5. nov. (II ja III k. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.; 2) Eestiriigikaitse üldalused, 2 t. alates 11. nov. (II ja III k. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.

Laas, A., dr. med. vet. (Viin), eripatoloogia, teraapia ja diagnostika korraline professor. Sõjagaasiasjandus ja gaasitatud hobuste ja loomade ravimine, 2 t. (IV ja V k. mees- ja naisüliõp.), l. 12—14.

Aaviste, V., kolonelleitnant K. S. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika, 2 t. (I k. meesüliõp.), r. 15—17, aud. 3. ja 4.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvlitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Põllumajandusteaduskond ja Majandusteaduskond.

Ots, A., kapten K. S. dipl. Majanduse mobilisatsioon, 2 t. (III ja IV k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46.

Kurg, H. kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. üliõp.), n. 15—17, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.

Aaviste, V., kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väelike res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. üliõp.), e. 15—17, Aia 46.

Pollisinski, O., kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väelike res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (I k. üliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. üliõp.), e. 15—17, Aia 46.

Kess, J., kapten ja **Taul, E.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-allohv.), 2 t. (I k. üliõp.), e. 17—19; 2 t. (II k. üliõp.), r. 17—19, Aia 46.

Möttus, O., leitnant. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteenutele), 2 t. (I k. meesüliõp.), t. 15—17; 2 t. (II k. meesüliõp.), e. 15—17, Aia 46.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvlitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Teaduse- ja õppeasutised.

Ülikooli Raamatukogu (Toomimäel, tel. 22-95).

Avatud igal äripäeval 9—15 ja 17—20. Raamatuid laenutatakse lugemiseks 11—14.

Raamatukogu juhataja: P u k s o o, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidjad: V e l t m a n n, K., cand. rer. pol. et rer. comm.
V i g e l, E.

Assistendid: F r e y m u t h, O.
A a v a k i v i, V i k t o o r i a.
L i b l i k, M a r t a.

Sekretär-arveametnik: S e e b e r g, L i l l y.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja F r. P u k s o o.

Liikmed: prof. J. Kõpp, prof. L. Leesment, prof. R. Mark, prof. E. Masing, prof. W. Anderson, prof. P. Haliste, prof. H. Jaakson, prof. J. Piiper, prof. J. Tehver, prof. P. Kõpp, raamatukoguhoidja E. Vigel.

Didaktilis-metoodiline Seminar.

Juhataja: R ä g o, G., prof. — Kõnetunnid: Matem.-loodusteaduskonna dekaaadis (Peeter Põllu 2) k. 13.30—14, r. 9.30—10, Matem.-instituudis (Gustav Adolfi 12) n. 19.30—20.

Usuteaduskonna Seminari-raamatukogu (Peeter Põllu 2).

Jaguneb õppetoolide järgi 6 ossa; on avatud äripäeviti 8—20.

Juhataja: M a r t i n s o n, V., prof.
Abiassistent: A n v e l d t, T u u l i.

Ristiusu Arheologia Muuseum (Lai 34).

Juhataja: S i l d, O., prof. — Kõnetunnid: n. kell 17.

Muuseumi raamatukogu korraldaja: U u s p u u, V., mag. theol.

Õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu (Lai 34, tel. 36-21).

Avatud äripäeviti 9—14, raamatute väljaandmine e., t., k., n., r. 11—13.

Juhataja: U l u o t s, J., prof.
Seminari-raamatukogu aj. abijõud: V a r a m a a, V.
R e i n h o l d, T.

Kriminaalteaduste-instituut (Lai 34).

Juhataja: K a d a r i, H., prof.

Haldusteaduste-instituut (Lai 34).

Juhataja: K l i i m a n n, A.-T., prof.
Van. ass.: E l i a s e r, R.
Van. ass. tsiviilõiguse alal: I l u s, E. dr. jur.
Van. ass. kt. finantsõiguse alal: M ä l l, J.
Aj. abijõud kaubandusõiguse alal: R a m m u l, A.
Aj. abijõud riigiõiguse alal: T a l v i k, E.
Aj. abijõud kriminaalõiguse ja -protsessi alal: R a n d a l u, H.

I Sisehaiguste-kliinik (Toomimäel, tel. 20-73).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Grant, F., dr. med.

Noor. assistendid: Kõrge, K., arst.

Valk, L., arst.

Aj. abijõud: Hõhle, H., arst.

Laborant: Birkenenthal, Elisabeth, arst.

I Haavakliinik (Toomimäel, tel. 21-26).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Linkberg, A., prof.

Van. assistent: Petlem, H., arst.

Noor. assistendid: Marks, L., arst.

Vainer, L., arst.

Priks, V., arst.

Naistekliinik (Toomimäel, tel. 21-45).

Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 8.30—10.

Juhataja: Perli, H., prof.

Van. assistent: Tamm, A., dr. med.

Noor. assistendid: Laube, L., arst.

Koort-Kuuse, A., arst.

Elbing, K., arst.

Aj. abijõud: Koskvee, L., arst.

a) Radioloogia Instituut ja Kliinik (Naistekliinikus Toomimäel, tel. 21-45).

Juhataja:

Röntgenoloog: Haldre, J., dr. med.

II Haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 23-42).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—12.

Juhataja: Karell, U., prof.

Van. assistendid: Sõrra, J., dr. med.

Vooremaa, I., dr. med.

Noor. assistendid: Rulli, A., arst.

Soekõrv, E., arst.

Aj. abijõud: Braun, J., arst.

II Sisehaiguste-kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 22-55).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: Vadi, V., prof.

Vanema assistendi kt.: Vaikna, O., arst.

Noor. assistendid: Molle, A., arst.

Savisaar, J., arst.

Laborant: Pert, Vanda, arst.

Aj. abijõud: Hion, Ilse, arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 24-74).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 9—10.

Juhataja: Puusepp, L., prof.

Van. assistent: Riives, J., dr. med.

Noor. assistendid: Raudkepp, F., arst.

Üprus, V., arst.

Martinoff, G., arst.

Zlaff, S., arst.

Vaimu- ja Närvihaiguste-kliinik (Tallinna 48, tel. 20-52).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: **Bresowsky, M.**, prof.

Van. assistent: **Karu, E.**, arst.

Noor. assistendid: **Oras, L.**, arst.

Wilhelmson, B., arst.

Aj. abijõud: **Pello, R.**, arst.

Silmakliinik (Jul. Kuperjanovi 1, tel. 23-98);

Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: **Udelt, J.**, prof.

Vanem assistent: **Suurküla, J.**, dr. med.

Aj. abijõud: **Pähn, Ilja.**

Lastekliinik (Veski 6, tel. 24-61). Ambulants ja nõuandekoht emadele.

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: **Lüüs, A.**, prof.

Noor. assistent: **Vellika, E.**, arst.

Aj. abijõud: **Kurdve, N.**, arst.

Nahapolikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—13.

Juhataja: **Paldrok, A.**, prof.

Van. assistendi kt.: **Parmakson, P.**, arst.

Noor. assistent: **Peterson, Leida.**

Nahapolikliiniku juurde kuuluvad leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis) ja Dermatoloogia-kliinik (II diviisi laatsaretis, Jaama tän.).

Haigete vastuvõtmine Nahapolikliiniku juhataja kaudu.

Sisehaiguste-polikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 14—16.

Juhataja: **Normann, H.**, prof.

Van. assistent: **Treial, K.**, arst.

Ortopeedia-polikliinik (I haavakliinikus).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 11—12.

Juhataja: **Jürgens, B.**, prof.

Hambapolikliinik (Rüütli 24).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 15—17.

Juhataja: **Hiie, V.**, prof.

Aj. abijõud: **Silvester, H.**, arst.

Kõrva-, Nina- ja Kurgukliinik (Jul. Kuperjanovi 1).

Haigete ambulatoorne vastuvõtmine äripäeviti 11—12. Kliiniku töötunnid iga päev 9—15.

Juhataja: **Saareste, E.**, prof.

Van. assistent: **Kramann, O.**, dr. med.

Noor. assistent: **Timmer, Ellen**, arst.

Aj. abijõud: **Siirde, E.**

Farmakognoosia-instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 21-98).

Avatud äripäeviti 9—13.30, 17—20.

Juhataja: Stamm, J., prof.

Van. assistent: Tomingas, Alma, dr. pharm.

Abijõud: Michelson, H., mag. pharm.

Gorinov, N.

Farmatseutilise Keemia Instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 21-98).

Avatud äripäeviti 9—13, 17—20.

Juhataja: Parts, H., prof.

Van. assistent: Siim, A., dr. pharm.

Rakendusfarmaatsia-instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 37-28).

Juhataja: Veiderpass, N., prof.

Van. assistent: Kuusik, U., mag. pharm.

Aj. abijõud: Luik, B.

Anatoomia-instituut (Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Weinberg, E., prof.

Prosektori kt.: Pärtelpoeg, V., arst.

Aj. demonstraator-abijõud: Piirak, Edg.

Histoloogia-instituut (Toomimäel, Vanas Anatoomikumis, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Aunap, E., prof.

Van. assistent: Teiss, Lydia, dr. phil. nat.

Operatiivse Kirurgia Instituut (Toomimäel, Vanas Anatoomik., tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 17—18.

Juhataja: Jürgens, B., prof.

Noor. assistent: Põkk, V., arst.

Patoloogia-instituut (Näituse 2, tel. 22-74).

Avatud äripäeviti 13—14.

Juhataja: Valdes, A., prof.

Prosektori kt.: Roots, E., arst.

Aj. abijõud: Uibo, A.

Laborant-tehnik: Laas, Amanda.

Tervishoiu-instituut (Aia 46, tel. 32-20).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Kask, M., dr. med.

Aj. abijõud: Koppel, Th., ja Milk, G.

Bakterioloogia-instituut (Aia 46, tel. 22-17).

Avatud äripäeviti 10—13, 16—17.

Juhataja: Schlossmann, K., prof.

Van. assistent: Länson, A., arst.

Noor. assistent: Karu, E.

Pasteurravi-asutis (Vene 28).

Haigete vastuvõtmine iga päev 11—13.

Juhataja: Schloßmann, K., prof.

Arst: Hansen, P., dr. med.

Kohtuarstiteaduse-instituut (Vanas Anatoomikumis, Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Rooks, G., prof.

Aj. abijõud: Tormet, A.,
Kongo, E.

Füsioloogia-instituut (Näituse 2, tel. 23-40).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Tiitso, M., prof.

Aj. abijõud: Tootson, E.

a) **Füsioloogilise Keemia Laboratoorium.**

Van. assistent: Sibul, I., dr. med.

Farmakoloogia-instituut (Vanas Anatoomikumis, Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Kingisepp, G., prof.

Vanem assistent:

Aj. abijõud: Grüntal, V.
Tamm, O., arst.

Kehalise Kasvatuse Instituut (Gustav Adolfi 19, tel. 31-62).

Avatud äripäeviti 8—23.

Juhataja: Kask, M., dotsent.

Abijuhataja: Niiler, H., eriainete õpetaja kt.

Eriainete õpetaja: Rannaste, E.

Eugeenika-instituut (Gustav Adolfi 12).

Juhataja: Madisson, H., prof.

Ülikooli Apteek (Rüütli 24, tel. 25-81).

Juhataja: Paris, H., dr. pharm.

Juhataja abi: Söerd, Hilja.

Retseptaarid: Kallikorm, Nelli.
Paldrok, Helgi.

Abijõud: Martin, Elviira.

Filosoofiateaduskonna Seminari-raamatukogu (ülikooli peahoones, III korral, tel. 34-61).

Seminari-raamatukogu on avatud äripäeviti 9—18, raamatute laenutamine 12—15.

Juhataja: Oras, A., prof.

Seminari-raamatukogu korraldaja-assistent: Tamm, Ann.

Raamatukogu korraldaja abiassistent: Laas, Elfriede.

Eesti ja Sugukeelte Arhiiv (Rüütli 24).

Juhataja: Saareste, A., prof.
Korraldaja: Ariste, P., dr. phil.

Klassilise Muinasteaduse Instituut (ülikooli peahoones).

Avatud äripäeviti 12—14.

Juhataja: Haliste, P., prof.
Abijõud: Pintman, Lydia.

Foneetika-laboratoorium (Lai 36).

Avatud e., r. 10—13.

Aj. juhataja: Ramul, K., prof.

Psiühholoogia-instituut (Lai 36, tel. 25-92).

Avatud e., r. 10—13.

Juhataja: Ramul, K., prof.
Aj. abijõud: Bakis, E., mag. phil.

Arheoloogia-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Moora, H., prof.
Konservaator: Indrekko, R., mag. phil.
Aj. konservaator-assistent: Schmiedehelm, Marta, mag. phil.
Abiõppejõud: Ariste, Erna, mag. phil.
Aj. abijõud: Vassar, A., mag. phil.

Kunstiajaloo-instituut (Lai 36).

Juhataja: Karling, Sten, prof.
Abijõud: Vaga, V., mag. phil.

Juuditeaduste-seminar (Peeter Põllu 2).

Juhataja: Gulkovitsch, L., prof.

Slaavi Keelte Arhiiv.

Juhataja: Arumaa, P., prof.

Botaanika-instituut (Lai 40, tel. 30-60).

Avatud 9—3, 16—19.

Juhataja: Lippmaa, T., prof.
Aj. abijõud: Kaber, Selma.

a) Taimemorfoloogia ja Süstemaatika Laboratoorium.

Juhataja: Lippmaa, T., prof.
Van. assistent: Vaga, A., mag. zool.
Noor. assistent: Pastak, Elsa, mag. sc. nat.

b) Taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: Kaho, H., prof.
Vanem assistent: Taimre, Sinaida, mag. bot.

Botaanika-aed ja -muuseum (Lai 38/40).

Avatud suvel 9—12, 14—18; talvel kasvuhooned pühap. ja kolmap.
10—12.

Juhataja: Lippmaa, T., prof.
Õpetatud aednik: Kingo, H.
Konservaator: Eichwald, K.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia 46, tel. 21-36).

Muuseum avatud t., r., p. 12—14.

Juhataja: Piiper, J., prof.
Van. assistent: Habermann, H., mag. zool.
Abiassistent: Jüris, A.
Muuseumi konservaator: Lepiksaar, J., mag. zool.
Muuseumi abikonservaator: Voore, Leida.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones, tel. 29-38).

Avatud e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13.

Direktooriumi esimees: Paris, A., prof.

a) **Anorgaanilise Keemia Laboratoorium.**

Juhataja: Paris, A., prof.
Van. assistent: Tamm, H., mag. chem.
Van. assistendi kt.: Holst, A., ins.
Noor. assistendid: Raup, E., mag. chem.
Erma, Eleonore, mag. chem.

b) **Orgaanilise Keemia Laboratoorium (tel. 28-99).**

Juhataja: Tiganik, L., prof.
Van. assistent: Korro, H., mag. chem.
Noor. assistent: Kiisk, O., mag. chem.

c) **Füüsikalise Keemia Laboratoorium (ülikooli peahoones, III korral, tel. 23-88).**

Juhataja: Paris, A., prof.
Van. assistent: Rägo, Natalie, mag. chem.

Meteoroloogia-observatoorium (Toomimäel, tel. 25-81).

Avatud äripäeviti 8.30—14.30.

Juhataja: Kirde, K., prof.
Inspektor: Kärsna, A., dr. phil. nat.
Teadusl. ametnik: Liidema, Helene, mag. geophys.
Van. assistent: Prants, L.
Sünoptik: Kukk, J.
Sünoptiku kt.: Ohu, A.
Vaotlejad: Aruksaar, H.
Parts, K.
Abiassistent: Mürk, H.

Tähetorn (Toomimäel, tel. 22-94).

Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikule n. 19—20, aja kontrollimiseks l. 12—13.

Juhataja: Rootsmäe, T., prof.
Astronoom-observaator: Öpik, E., dr. phil. nat.
Van. assistent: Kipper, A., mag. astr.
Laborant-tehnik: Simberg, P.
Abiassistendi kt.: Riives, V.

Füüsika-instituut (ülikooli peahoones, tel. 28-47).

Avatud e., t. 10—14 ja 16—19; k., n., r. 9—14, l. 9—13.

Juhataja: Vilip, J., prof.
Van. assistent: Neugard, E.
Van. assistendi kt.: Kilksón, E.
Noor. assistent: Koern, V., mag. phys.
Abiassistent:
Abiassistendi kt.: Muld, V.

Teoreetilise Füüsika Laboratoorium (ülikooli peahoones, tel. 28-47).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Perlitz, H. G., prof.
Van. assistent: Link, Aleksandra, mag. phys.

Mineraloogia-laboratoorium (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud äripäeviti 8—14.

Juhataja: Öpik, A., prof.
Van. assistent: Heinrichson, T., mag. geol.

Geoloogia-instituut ja -muuseum (Aia 46, tel. 21-36).

Instituut avatud äripäeviti 8—14, muuseum p., t., r. 11—13.

Juhataja: Öpik, A., prof.
Van. assistent: Orviku, K., mag. geol.
Aj. abijõud: Rosenstein, E., mag. sc. nat.

Geograafia-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Juhataja: Tammekann, A., prof.
Van. assistent: Inari, E., mag. geogr.

Matemaatika-instituut (Gustav Adolfi 12, tel. 33-93).

Lugemistuba avatud e., t., k., n., r. 8—19, l. 9—14.

Juhataja: R ä g o, G., prof.
Aj. abijõud: R ü n k, O.

a) **Rakendusmatemaatika-laboratoorium.**

Töötunnid: e., t., k., n., r. 8—19, l. 9—14.

Juhataja: R ä g o, G., prof.
Van. assistent: Ruubel, Alma.

b) **Puhtmatemaatika-osakond.**

Juhataja: Jaakson, H., prof.
Noor. assistent: Rebasso, H.

Kuusnõmme Bioloogiajaam (Kihelkonnal, Saaremaal).

Juhataja: Piiper, J., prof.

Loomataudide ja Eribakterioloogia Instituut (Vene 34, tel. 27-50).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: L a j a, F., prof.
Van. assistent: R e m m e l, E., loomaarst.

Loomaanatoomia-instituut (Vene 32, tel. 29-01).

Avatud äripäeviti 9—10.

Juhataja: V a u, E., prof.

Prosektori kt.: L a u r i s s o n, J., loomaarst.

Loomahistoloogia ja -embrüoloogia Instituut (Vene 22).

Avatud äripäeviti 9—14.

Juhataja: T e h v e r, J., prof.

Van. assistent: R e m m e l, N o r a, loomaarst.

Loomapatoloogia-instituut (Vene 32).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: R i d a l a, V., prof.

Van. assistent: K i p p e r, A., loomaarst.

Aj. abijõud: L i i k, K., loomaarst.

Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituut (Vene 38, tel. 25-25).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: R o o t s, E., prof.

Van. assistent: R i d a l a, E l f r i i d e, dr. med. vet.

Aj. abijõud: S o o m a n, H e l m i.

Lihahügieeni-instituut (Narva 84).

Juhataja: V i i d i k, R., prof.

Aj. abijõud: S ö ö d i, E., loomaarst.

Looma-haavakliinik (Narva 84, tel. 21-82).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: S a r a l, K., prof.

Van. assistent: V e s t r e, L., loomaarst.

Noor. assistent: T i l l m a n n, H., loomaarst.

Väikeloomade-kliinik (Vene 36).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: L a j a, F., prof.

Aj. abijõud: L i n d, V i i u, loomaarst.

Looma-Sisehaigustekliinik (Vene 30, tel. 21-53).

Haigete loomade vastuvõtmine äripäeviti 10—12, häda korral igal ajal.

Juhataja: L a a s, A., prof.

Van. assistent: P a a b o, A., loomaarst.

Noor. assistent: P a r v e, V., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t., Loomaarsti-teaduskonna juures).

Avatud äripäeviti 8—13, 14—17.

Juhataja: S ä r e, R., õpetatud sepa kt.

Hobusekasvatuse-instituut (Vene 28).

Juhataja: T a a g e p e r a, K., prof.

Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinik (Vene 26).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: K a a r d e, J., prof.

Van. assistent: K r i i s a, A., loomaarst.

Taimakasvatuse-instituut (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: R o o t s i, N., prof.

Van. assistent: S u t t e r, H., mag. agr.

Loomakasvatuse-instituut (Narva 86).

Avatud: äripäeviti 11—14 ja, peale laupäevade, 16—18

Aj. juhataja kt.: L i i k, E., prof.

Aj. abijõud: M a u r i n g, H.

Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia Instituut (Vene 28).

Avatud e., k., r. 8—13 ja 16.30—17.30; t., n., l. 8—13.

Juhataja: N õ m m i k, A., prof.

Van. assistent: H a l l i k, O., mag. chem.

Abiassistent: V i l p e r t, A., mag. chem.

Metsakasvatuse-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja: D a n i e l, O., prof.

Noor. assistent: R õ i g a s, P.

Metsakasustuse-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Juhataja: V e e r m e t s, K., prof.

Aj. abijõud: B r e e m a n n, E.

Metsakorralduse-instituut (Aia 46, tel. 23-90).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja: M a t h i e s e n, A., prof.

Van. assistendi kt.: H a n s e n, A.

Piimanduse-instituut (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: J ä r v i k, M., prof.

Noor. assistent: A u l e, O.

Rakenduszoologia-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud t., r. 9—14.

Juhataja kt.: L e i u s, K., eriainete õpetaja.

Aj. abijõud: E e n l a i d, A.

Põllumajanduslike Riistade ja Masinate Instituut (Lai 36, tel. 25-92).

Avatud k. 11—13, n. 12—14.

Juhataja: L u k s e p p, A., prof.

Agraarökoonomia Instituut (Vene 28).

Juhataja: K õ p p, P., prof.
Abiassistendi kt.: K u u s k, K.

Ehitusõpetuse-laboratoorium (Aia 46, tel. 21-36).

Aj. juhataja: V e e r m e t s, K., prof.
Aj. abijõud: L a a s i m e r, J.

Maaparanduse ja Sookultuuri Instituut (Lai 6, tel. 25-92).

Juhataja: R i n n e, L., prof.
Van. assistendi kt.: Y l l ö, L.

Väikelooma- ja Linnukasvatuse Instituut (Narva 86).

Avatud äripäeviti 11—13 ja, peale laupäevade, 16—18.

Juhataja: L i i k, E., prof.
Abiassistent: K u k k, L.

Taimehaiguste-instituut (Raadil, tel. 21-68).

Juhataja: L e p i k, E., dots.
Noor. assistent: L i i v j ö e, K.

Põllumajanduslikud Katsejaamad (Raadil, tel. 30-67).

A g r i k u l t u u r k e e m i a — juhataja prof. N õ m m i k, A.
Aj. abijõud: A d a m s o n, V.

T a i m e k a s v a t u s e — juhataja prof. R o o t s i, N.
Aj. abijõud: S a a r e m ä e, J.

L o o m a k a s v a t u s e — aj. juhataja kt. prof. L i i k, E.
Van. assistendi kt.: M a a s i n g, N.

R a k e n d u s z o o l o o g i a — juhataja kt. L e i u s, K.
Aj. abijõud: J e n s, E.

T a i m e h a i g u s t e — juhataja prof. L e p i k, E.
Aj. abijõud: M ä n d, H.

V ä i k e l o o m a - j a L i n n u k a s v a t u s e — juhataja prof.
L i i k, E.

Van. assistendi kt. — R u u s, C.

Aianduse ja Mesinduse Katsejaam (Raadil).

Juhataja: M ä t l i k, A., eriainete õpetaja.

Metsanduslik Uurimis-instituut (Aia 46).

Juhataja: K o h h, E., mag. rer. for.
Teaduslik abijõud: K a r u, A.
Aj. abijõud: J u k s a a r, S a l m e.

Ülikooli õppe- ja katsemõisad: M a a r j a m õ i s (tel. 22-15), R a a d i -
m õ i s (tel. 23-68).

Maarjamõisa valitseja: K õ p p, P., prof.
Raadimõisa valitseja: T a l u s a a r, K.

Ülikooli Õppe- ja Katsemetskond (Kastre-Peravallas).

Juhataja: Mathiesen, A., prof.

Juhataja abi: Daniel, O., prof.

Metsaülem: Haller, B., dr. rer. for. (Kastre-Peravald, Järvelg).

Abimetsaülem: Voll, U.

Van. assistendi kt.: Krigul, T.

Asjaajaja: Samuel, V.

Teoreetilise Rahvamajandusteaduse ja Statistika Instituut (Gildi 8).

Avatud äripäeviti 12—14.

Juhataja:

Van. assistent: Ronimois, H., mag. rer. oec.

Kaubateaduse-instituut (Gustav Adolfi 16).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Mark, R., prof.

Noor. assistent: Kerles, Ebbä.

Majandusgeograafia-instituut (Rüütli 24, III korräl).

Avatud äripäeviti 11—15 ja 16—20.

Juhataja: Kant, E., prof.

Van. assistent: Kareda, E.

Käitismajandusteaduse-instituut (Gildi 8, tel. 35-74).

Juhataja: Poom, E., prof.

Aj. abijõud: Jalakas, R.

Kohk, E.

Rahvamajanduspoliitika-instituut (Gildi 8).

Aj. juhataja: Kant, E., prof.

Abijõud: Kuldkepp, M.

Raamatupidamis-instituut (Gildi 8).

Aj. juhataja kt.: Valk, V., mag. rer. oec.

Van. assistendi kt.: Laur, G.

Majandusõiguse-instituut (Gildi 8).

Juhataja: Kaasik, N., prof.

Aj. abijõud: Horm, A.

Majandusajaloo-instituut (Gildi 8).

Juhataja: Vasar, J., prof.

Aj. abijõud: Saaks, F.

Tartu Ülikooli raamatukogu määrused.

(Vastu võetud ülikooli nõukogu poolt 12. IV 32.)

Kasutamine.

27. Raamatukogu kasustamine sünnib kas kohal või laenutamise teel väljapoole.

28. Ülikooli raamatukogu lugemissaalid ja eritöötoad on avatud õppeajal äripäeviti k. 9—15 ja k. 17—20, kuna laenutamine toimub ainult k. 11—14. Õppetöö vaheaegadel on lugemissaalid avatud ainult k. 9—14, kuna laenutamist toimetatakse kaks korda nädalas k. 12—14.

29. Raamatukogu võivad kasustada: 1) ülikooli õppeasutised, 2) ülikooli õppejõud, teaduslikud ja teised ülikooli ametnikud, 3) üliõpilased ja vabakuulajad, 4) teadus- ja valitsusasutised kui ka raamatukogud ja arhiivid sise- ja välismaal, kes pakuvad küllaldast hoiukindlust ja avaldavad nõusolekut vastastikuseks laenutamiseks, 5) eraisikud ülikooli õppejõudude vastutusel 1 aasta jooksul.

Ülikooli raamatukogu kasustamine on tasuta kõigile selles paragrahvis ettenähtud asutistele ja isikutele peale eraisikute (punkt 5), kes tasuvad laenamise korral vastavas korras kindlaks määratud maksud.

Raamatukogu juhatajal on õigus erijuhtudel laenutada teoseid ka rahalisel tagatisel.

30. Lugemissaale ja eritöötube võivad kasustada ka teised eraisikud, kuid juhataja loal. Kõik lugemissaali kasustajad on kohustatud end loostama valvuri juures.

31. Lugemissaalides ja eritöötubades nõutakse vaikust ja rahu, eriti on keelatud kõva häälega rääkimine kui ka jutuaamine. Sinna paigutatud teoste käsitlemisel nõutakse täpsust ja hoolt.

32. Lugemissaalidesse ja eritöötubadesse asetatud ja seal kasutamiseks olevaid teoseid võib kaasa võtta teistesse raamatukogu ruumidesse ainult valvuri loal. Väljapoole laenutamiseks on vajalik raamatukogu juhataja või erijuhtudel valvuri luba.

Kahe viimase § vastu eksijad kaotavad õiguse lugemissaalide ja eritöötubade kasutamiseks ühekordselt valvuri ja pikemaks ajaks raamatukogu juhataja korraldusel.

33. Raamatuid saab lugemissaalides ja eritöötubades kasutamiseks kui ka väljapoole laenamiseks selleks esitatud laenutamisedeli põhjal, mis peab kandma laenaja allkirja. Siinjuures on laenaja kohustatud nõude peale esitama isikut-tõestavaid dokumente. Üliõpilased ja eraisikud saavad raamatu hiljemalt 2 tundi peale laenutamisedeli sisseandmist. Kõik soovid, mis esitatud peale k. 12, rahuldatakse hiljemalt järgmisel päeval. Kui raamat on 3 päeva jooksul väljastamata, kaotab laenaja eesõiguse sellele. Sooviavaldust võib saata ka postiga.

Laenutaja on kohustatud laenaja nõudmisel teatama, kas soovitav raamat on laenatud või mitte.

34. Keegi ei pääse raamatukappide ja -riiulite juurde magasinides raamatukogu juhataja loata, välja arvatud määralsed õppejõud.

35. Kõik teatmekirjandus-sõnastikud, entsüklopeediad ja bibliograafilised teosed on asetatud lugemissaali. Viimaste aastate ajakirjade vihikud on ajakirjade lugemistoas ja neid laenutatakse vaid raamatukogu juhataja loal. Kohal kasutamiseks võib neid igäüks ise riualeilt võtta.

36. Ülikooli raamatukogust saab teoseid kasutamiseks ainult teaduslikul otstarbel, ilukirjanduslikke teoseid vaid raamatukogu juhataja loal.

Laenutamine.

37. Ülikooli raamatukogust ei laenata käsikirju, iluväljaandeid, haruldisi, lahtisi kaarte ega koguteoseid.

Erandlikult on nimetatud raamatute laenutamine lühiaegselt võimaldatud raamatukogu juhataja nõusolekul õppeotstarvetel ülikooli õppejõududele.

38. Samuti saadetakse kasutamiseks eelmises § nimetatud teoseid vastastikuse laenuvahekorra alusel kodu- kui ka välismaa teaduslikkudele raamatukogudele ja arhiividele.

Eriliste harulduste laenutamise väljapoole otsustab Ülikooli Valitsus.

39. Raamatuid laenutatakse määralistele õppejõududele kuni 50 köidet ja ülemääralistele kuni 30 köidet semestri lõpuni, ametnikkudele, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 köidet 1 kuuks, ajakirju aga ainult 2 nädalaks. Suurema arvu laenutamine on võimalik vaid raamatukogu juhataja loal.

40. Raamatu tagasitoomise aega võib pikendada ainult siis, kui pole esitatud nõudmisi teise isiku poolt.

41. Vajab laenutatud teost ülikooli õppejõud, on laenaja — üliõpilane või eraisik — kohustatud selle tagasi tooma enne tähtpäeva.

42. Vajab õppejõu laenatud teost teine õppejõud kas loenguks või teaduslikuks otstarbeks, siis teatab sellest raamatukogu juhataja esmasnimetatud õppejõule.

43. Vajab laenutatud teost ülikooli raamatukogu ise korralduse otstarbel, on laenaja kohustatud nõudmise peale selle kohe tagasi tooma.

44. Üliõpilased ja eraisikud võivad raamatut kaasa võtta väljapoole Tartu õppetöö vaheaegadel ainult erandjuhtudel, raamatukogu juhataja loal.

45. Aadressi muutmisest on üliõpilased ja eraisikud kohustatud teatama laenutamisametnikule.

46. Üliõpilastele ja eraisikutele, kes pole laenatud raamatut tähtjaks tagasi toonud, teatatakse sellest kirjalikult. Ei ole raamat esimese meeldetuletuse peale tagasi toodud, saab laenaja teise meeldetuletuse ühe nädala pärast. Peale esimese meeldetuletuse saatmist nõutakse viivitusraha 50 senti, pärast teist meeldetuletust aga 1 kroon ja iga järgmise nädala viivituse eest samuti 1 kroon.

Laenaja on kohustatud raamatukogule raamatu tagasi andma samas korras, nagu ta selle on saanud.

47. On raamat kaotatud, on sellesse lugemissaalides kasustamisel või laenutamise ajal tehtud märkmeid, on raamat alla kriipsutatud, lehed, tabelid või kaardid välja rebitud või teda kuidagi teisiti rikutud, peab laenaja asendama selle uue eksemplariga või maksma raamatukogu juhataja poolt määratud kahjutasu.

48. Iga semestri lõpuks nõutakse kõik laenatud raamatud tagasi kontrollimise otstarbeks.

49. Raamatukogu juhatajal või tema volitatud raamatukogu-ametnikul on õigus nõuda raamatukogu kasutajatelt portfelli sisu ettenäitamist.

50. Suitsetamine raamatukogu ruumes kui ka eesruumes on keelatud.

51. Raamatukogu juhatajal on õigus keelata raamatukogu määruste rikkujale lugemissaalide ja eritöötubade käitlemist, raamatute laenamist või üldist kasutamist kuni 6 kuuni. Küsimuse raamatukogust eemaldamise kohta enam kui 6 kuuks otsustab Ülikooli Valitsus.

Õppejõudude nimekiri.

	Lk.
Aaslava, S., adj.-prof., dekaan, K. A. Hermannini 10, tel. 29-62	1, 3
Aavik, J., dotsent, Hamin, Tallinn	14
Aaviste, V., kol.-ltn., K. A. Hermannini 2, k. 1	26, 27, 28
Adams, V., õppeülesandetaõtja	14
Ahas, Ed., õppeülesandetaõtja, Kindral Põdra 8, k. 2	26
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani 32	19
Anderson, W., prof., Narva 69, k. 3	1, 11, 12, 30
Anderson, W., dotsent, Narva 69	19
Annist, A., dotsent, Gustav Adolffi 67, k. 1, tel. 34-84	14
Ariste, P., õppeülesandetaõtja, Jakobsoni 8, k. 1	14, 35
Arrak, A., dotsent, Ülikooli 26, k. 3, tel. 32-38	9
Arumaa, P., prof., C. R. Jakobsoni 10, k. 2	1, 12, 35
Aul, J., õppeülesandetaõtja	20
Aunap, E., adj.-prof., Lossi 13, k. 7	6, 33
Bakis, E., õppeülesandetaõtja, Pargi 1, k. 2	25, 35
Blessig, E., prof. emer., Tiigi 56, k. 3	9
Blumfeldt, E., õppeülesandetaõtja, Jakobsoni 10, k. 2	13
Bresowsky, M., prof., Botaanika 56	7, 32
Daniel, O., prof., Gustav Adolffi 72, k. 3	22, 39, 41
Ein, E., prof., Tähe 5, tel. 29-87	4
Elango, A., õppeülesandetaõtja, Eha 27, k. 1, tel. 30-12	13
Estam, J., õppeülesandetaõtja, Kooli 24, k. 1	13
Fazekas, J., lektor, Näituse 5, k. 1	16
Freymann, W., dotsent, Veski 2	14
Grant, F., dotsent, I Sisehaigustekliinik	10, 31
Grimm, D., prof. emer., Tiigi 30, pansion	5
Grimm, K., dotsent, Tähe 20	19
Grünthal, T., õppeülesandetaõtja, J. Hurda 12	4, 6
Gulkovitsch, L., prof., J. Kuperjanovi 5-a	14, 35
Haldre, J., dotsent, Tähe 20, tel. 32-57	10, 31
Haliste, P., prof., Kalevi 69, tel. 33-52	11, 30, 35
Haller, B., õppeülesandetaõtja, Järvelg	41
Hansen, P., dotsent, Ülikooli 9, tel. 27-45	9, 34
Harris, H. C. C., lektor, Kalevi 18-a	15, 25
Hiie, V., adj.-prof., Magasini 12-a, k. 1, tel. 34-42	8, 32
Humal, A., adj.-prof., Tolstoi 6, k. 2	17, 25
Ilus, E., õppeülesandetaõtja, Kooli 12, k. 2, tel. 34-91	4, 26, 30
Indreko, R., õppeülesandetaõtja, K. A. Hermannini 11, k. 4	35
Inno, K., adj.-prof., Tähe 75, k. 4	25, 26
Jaakson, H., prof., Üliõpilask. kuraator, Kalevi 31, k. 2, tel. 30-68	17, 30, 37
Just, E., õppeülesandetaõtja	25
Järvik, M., prof., Kalmistu 2	23, 39
Jürgens, B., prof., Ülikooli 28, tel. 32-47	7, 32, 33
Jürgenson, L., dotsent	24

	Lk.
Kaarde, J., prof., Taarapuiestee 3, k. 2	21, 24, 39
Kaasik, N., adj.-prof.	25, 41
Kadari, H., prof., dekaan, Fr. Kreutzwaldi 12, k. 2, tel. 39-62	1, 4, 30
Kaho, H., prof., rektor, Tallinna 55, tel. 39-57	1, 18, 35
Kann, P., kol., õppeülesandetäitja, Jakobsoni 71, Tallinn, tel. 313-55	27
Kant, E., prof., prorektor, Tähe 28, tel. 35-08	1, 24, 41
Kaplinski, J., lektor, K. A. Hermann 4, k. 3	16
Karell, U., prof., Hurda 12	7, 31
Karling, S., prof., Taarapuiestee 6, k. 2, tel. 39-12	12, 35
Kasekamp, A., kol., õppeülesandetäitja, Sõjav. Õppeasutised, Tallinn	27
Kask, M., dotsent, Kitsas 8, k. 1, tel. 36-52	1, 10, 33, 34
Keres, H., noor. abiõppejõud	20
Keskküla, Elvi, õppeülesandetäitja, Väike-Kaar 21, k. 7	14
Kess, J., kapt. õppeülesandetäitja	27, 28, 29
Kingisepp, G., adj.-prof., K. A. Hermann 14	6, 34
Kirde, K., prof., J. Hurda 4	17, 36
Kirnmann, E., dotsent	10
Kivilaan, A., õppeülesandetäitja	24
Kleitsman, R., dotsent, Rüütli 19, tel. 26-21	9
Kliimann, A.-T., prof., Lai 27, k. 3, tel. 33-30	4, 30
Koort, A., prof., Tiigi 28, k. 1	1, 13
Koppel, H., prof. emer., Kitsas 11, tel. 23-41	9
Krahn, E., dotsent, Aia 41, k. 3	19
Kruus, H., prof., Kindral Põdra 17, k. 3, tel. 28-20	13
Kurg, H., kol.-ltn., Näituse 23, k. 1	26, 27, 28, 29
Kuriks, O., dotsent, Võidu 3, tel. 28-54	9
Köpp, J., prof., Vallikraavi 25, tel. 28-16	3, 30
Köpp, P., prof., dekaan, Maarjamõis, tel. 22-15, postkast 87	1, 22, 30, 40
Käer-Kingisepp, E., dotsent, noor. abiõppejõud, K. A. Hermann 14	9
Kärsna, A., dotsent	19
Laas, A., prof., K. A. Hermann 13, k. 1, tel. 21-52	21, 29, 38
Laja, F., prof., dekaan, Gustav Adolfi 70, tel. 39-66	1, 21, 37, 38
Laur, A., dotsent, Nõmme, Laane 10	19
Laurisson, J., prosektori kt.	22
Leesment, L., prof., Tähe 98	1, 5, 30
Leisner, T., kapt., õppeülesandetäitja, Sv. Keskhaiгла, Tallinn	28
Leius, K., eriainete õpetaja, Raadil	23, 39, 40
Lepik, E., prof., Jaama 40, tel. 33-13	23, 40
Lepp, F., dotsent, Ülikooli 7, tel. 23-17	9
Letzmann, J., dotsent, Tiigi 34, k. 1	19
Liik, E., prof., Väike-Kaar 14	22, 39, 40
Liiv, O., dotsent, K. A. Hermann 4, k. 1, tel. 36-39	13, 14
Lind, S., dotsent, Lossi 11, tel. 26-06	9
Linkberg, A., adj.-prof., I Haavakliinikus	7, 31
Lippmaa, T., prof., Botaanika-aed (Lai 38)	18, 35, 36
Livländer, R., dots., Lühike jalg 9, k. 3, Tallinn	19
Loorits, O., dotsent, Emajõe 9, k. 1	14
Luha, A., dotsent, Riia maantee 28, tel. 28-53	19
Luksepp, A., adj.-prof., Elva 3	23, 39
Lüüs, A., prof., Vikerkaare 4, tel. 22-60	7, 32
Maddison, O., dots., Tina 23, Tallinn	19
Madisson, H., adj.-prof., Kindral Põdra 15, tel. 22-63	8, 34
Maim, N., prof., Vabriku 3, k. 7, tel. 25-33	4
Malm, F., õppeülesandetäitja, Eha 31, k. 3, tel. 30-99	6, 25
Mark, J., prof., dekaan, Fr. Kreutzwaldi 16, tel. 39-64	1, 11
Mark, R., adj.-prof., Elva 2	1, 25, 30, 41

	Lk.
Markus, E., dotsent, Lembitu 22	19
Martinson, V., prof., Eha 39, k. 4	1, 3, 30
Masing, E., prof., Kalevi 13, k. 1, tel. 20-96	7, 30, 31
Masing, R., kol., õppeülesandetäitja	26, 27
Masing, U., adj.-prof. kt., J. Hurda 9, k. 3	3
Mathiesen, A., prof., Soinaste 21, tel. 30-28	22, 39, 41
Mets, J., dotsent, Jõgeval	22, 24
Mielberg, P., dotsent, Lepiku 3, tel. 26-58	23, 24
Miländer, J., prof. emer., Aia 41, k. 1, tel. 38-95	9
Moorra, H., prof., K. A. Hermannini 8, k. 2	13, 35
Mutschmann, H., prof.	12
Möttus, O., ltn., Veski 47, k. 2	26, 29
Mägi, A., õppeülesandetäitja, Riiginõukogu, Tallinn	6
Mägi, Hilja, õppeülesandetäitja	26
Mägiste, J., prof., Kalevi 37, tel. 26-55	11
Mätlik, A., eriainete õpetaja, Raadil	23, 40
Niiler, H., eriaineteõpetaja	10, 34
Nolken, H., õppeülesandetäitja	11
Normann, H., adj.-prof. kt., V. Tähe 1, k. 2, tel. 31-55	7, 32
Nurk, M., õppeülesandetäitja, J. Kuperjanovi 5-a	5, 6
Nuut, J., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn	19
Nõmmik, A., prof., Raadil	22, 39, 40
Oras, A., prof., Vikerraare 4, tel. 22-60	12, 34
Ots, A., kapten, õppeülesandetäitja	29
Orviku, K., õppeülesandetäitja, K. A. Hermannini 3, k. 2	20
Perandi, A., noor. abiõppejõud, K. A. Hermannini 13, k. 2, tel. 34-01	2, 5
Paldrok, A., prof., Tähe 7, tel. 33-81	8, 32
Paris, A., prof., Tiigi 24, k. 6	1, 18, 36
Paris, H., dotsent, Lai 34	9, 34
Parts, A., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn	19
Parts, H., prof., Puistee 43, k. 2	8, 33
Perli, H., prof.	7, 31
Perlitz, H., prof., Kastani 125, k. 2, tel. 35-07	17, 37
Piip, A., prof., Katoliku 1, tel. 20-20	5
Piiper, J., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 14, k. 1, tel. 36-94	18, 30, 36
Pollisinsky, O., kapt., K. A. Hermannini 11, k. 3	26, 27, 28
Poom, Ed., prof., dekaan, Ülikooli 19, k. 2, tel. 39-63	1, 24, 25, 41
Pravdin, B., lektor, Kastani 25, k. 2	16
Prüller, E., õppeülesandetäitja	26
Puksoo, Fr., õppeülesandetäitja, K. A. Hermannini 11, k. 2	15, 30
Puusepp, L., prof., Kalevi 30, tel. 33-21	7, 31
Pärtelpoeg, V., prosektori kt.	10, 33
Raamat, K., kapt., Näituse 20, k. 6	26, 27, 29
Rahamägi, H. B., dotsent, piiskop, Tallinn	4
Rammul, A., prof., Riia 105, k. 3	6, 30, 33
Ramul, K., prof., Riia 119	13, 35
Rannaste, E., eriainete õpetaja, Gustav Adolfi 32, k. 1, tel. 22-01	10, 34
Rannes, A., õppeülesandetäitja	24
Raun, A., õppeülesandetäitja	14
Ridala, V., prof., Tuule 1, k. 1	1, 20, 38
Riikoja, H., prof., Gustav Adolfi 74, tel. 31-95	18
Riives, J., dotsent, Riia 13, tel. 28-48	9, 31
Rinne, L., prof., Tiigi 24, k. 3	23, 40
Ritsing, R., muusikaõpet., Üliõpilasmaja	16
Ronimois, H., õppeülesandetäitja, Mäe 33, k. 3	41
Rooks, G., prof., Lossi 11, tel. 32-94	6, 8, 34

	Lk.
Roos, E., lektor, Herne 40, k. 4	15
Roots, E., prof., prorektor, Tallinna 20, k. 1, tel. 39-58	1, 21, 33, 38
Roots, R., prosektori kt.	10
Rootsi, N., prof., Raadil	22, 39, 40
Rootsmäe, T., prof., Botaanika 22, k. 1	17, 36
Rubel, P., adj.-prof., K. A. Hermann 8, tel. 22-54	23
Rudrauf, L., prof., Tiigi 58, k. 2	13, 15
Rägo, G., prof., dekaan, Tallinna 63, k. 2, tel. 39-65	1, 17, 30, 37
Ränk, G., adj.-prof., Tuule 1	12
Räägo, R., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 7, tel. 20-77	5, 6
Saareste, A., prof., K. A. Hermann 16, tel. 32-56	11, 35
Saareste, E., prof., dekaan, Riia 39, tel. 27-46	1, 8, 32
Salumaa, E., õppeülesandetäitja, Keskk 34, k. 7	3, 4
Saral, K., prof., Vene 22, tel. 23-19	20, 38
Sarv, J., prof., K. A. Hermann 3, k. 1	17
Schlossmann, K., prof., Kloostri 2, tel. 26-73	6, 33, 34
Schreinert, K., lektor, J. Hurda 8, k. 2	12, 15
Seesemann, O., prof. emer., Tallinna 55, k. 2	3, 4
Sepp, H., adj.-prof., Tiigi 58, k. 2	13
Sibul, J., dotsent, Kastani 21, k. 11	10, 34
Silberstein, L., lektor, J. Kuperjanovi 5-a	15
Sild, O., prof., Kindral Põdra 10, tel. 27-48	1, 3, 30
Sildnik, A., dotsent, Veski 11, k. 2	14
Sinka, R., dotsent, Ülikooli 28, tel. 20-89	9
Sivadi, A., ltn., õppeülesandetäitja	28
Smith, A., õppeülesandetäitja	26
Stamm, J., prof., Näituse 5, k. 2	8, 33
Suits, Aino, lektor, Vallikraavi 14, tel. 26-82	15
Suits, G., prof., Vallikraavi 14, tel. 26-82	12
Säre, R., õpetatud sepp	21, 38
Taagepera, K., adj.-prof., Päeva 9, k. 1	21, 38
Tammekann, A., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 6	18, 37
Tarvel, P., prof., Päeva 3, k. 2, tel. 37-07	13
Taul, J., dotsent, Puiestee 72, tel. 27-01	3, 4
Tehver, J., prof., Vene 22, k. 3, tel. 33-79	20, 30, 38
Teiss, Lydia, dots., Taara puiestee 13, k. 1	20, 33
Thomson, P., dotsent, Provintsiiaalmuuseum, Tallinn	19
Tiganik, L., adj.-prof., Tiigi 39, tel. 24-46	18, 28, 36
Tiitso, M., prof., Eha 35, k. 3	6, 34
Tjutrjumov, I., prof. emer., Vallikraavi 17, tel. 23-09	5
Tomberg, J., adj.-prof., Tallinna 20, k. 3	20
Tomingas, A., dotsent, Koidula 2, k. 1	10, 33
Toomse, M., õppeülesandetäitja, Vabriku 10, k. 1	14
Trakmann, K., kol., õppeülesandetäitja, Sõjaministeerium, Tallinn	27
Traksmäe, A., kindral-major, Tähtvere 20, k. 1, tel. 35-97	26, 28, 29
Tuisk, R., kapten, õppeülesandetäitja	28
Uluots, J., prof., Õpetaja 12, tel. 30-84	4, 24, 30
Uudelt, J., prof., Kindral Põdra 8, k. 3	8, 36
Urbel, I., õppeülesandetäitja	11
Vaabel, J., prof., Nõmme, Mängu 4	5, 25
Vadi, V., prof., Pargi 6, tel. 27-62	7, 31
Vaganay, L., õppeülesandetäitja	11
Valdes, A., prof., Päeva 1, tel. 33-68	6, 33
Valk, V., õppeülesandetäitja, Tööstuse 13-a, k. 2	25, 41
Vasar, J., prof., Gustav Adolphi 74, tel. 36-96	25, 41
Vau, E., adj.-prof., Kalmistu 31, k. 8	20, 38

	Lk.
Veermetts, K., prof., V.-Kaar 28	1, 23, 39, 40
Veiderpass, N., prof., Elva 11, k. 2	1, 8, 33
Veinberg, E., prof., Tiigi 31, k. 6	1, 6, 33
Veiss, R., lektor	16
Vellner, A., dotsent, Põllutöoministeerium, Tallinnas, Kentmanni 11-a	19
Veski, J., V., õppeülesandetäitja, Vabriku 5, tel. 22-81	15
Wieselgren, Greta, lektor, K. A. Hermanni 6, tel. 37-12	16
Wieselgren, P. W., prof., K. A. Hermanni 6, tel. 37-12	12
Viidik, R., adj.-prof.	21, 38
Vilhelmson, K., adj.-prof., Kastani 31, k. 1	11
Vilip, J., prof., Kastani 9, k. 2	17, 37
Viljak, Helju, õppeülesandetäitja	11
Võrk, E., muusikaõpetaja, Mäe 33, tel. 27-58	16
Õunap, R., kriminalistika õpetaja, Riia 85, k. 4	5
Õplik, A., prof., K. A. Hermanni 14, k. 1	18, 37
Õplik, E., astr.-observaator, Fr. R. Kreutzwaldi 18, k. 1	19, 36

Lühendite seletusi.

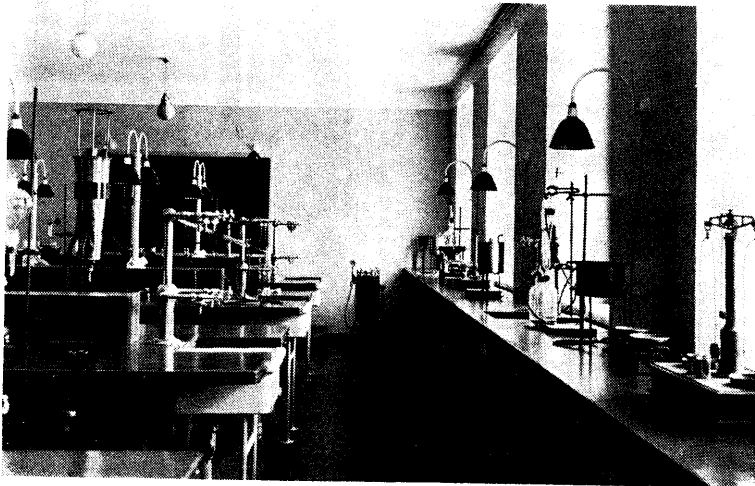
- B. A. — Bachelor of Arts.
B. Litt. — Bachelor of Letters.
h. c. — honoris causa.
M. A. — Master of Arts.
M. A. N. — Member Academiae Naturarum („Leopoldina“).
M. Sc. — Master of Science.
Ph. D. — Doctor of Philosophy.
Sc. D. — Doctor of Science.
v. s. j. — vene seaduse järgi.
-

EESTI VABARIIGI
RÉPUBLIQUE ESTONIENNE

TARTU ÜLIKOOLI LOENGUTE JA PRAKTILISTE TÖÖDE KAVA

PROGRAMME DES COURS ET DES TRAVAUX PRATIQUES
DE L'UNIVERSITÉ DE TARTU

1940. AASTA I POOLAASTAL
I SEMESTRE 1940

Rakendusfarmaatsia-instituudi
galeeniline laboratoorium.

TARTUS 1940

Sisukord. — Table des matières.

Ülikooli valitsus. „Toimetuste“ toimkond. Administration de l'Université. Commission des Publications	1
Rektori ja majandusdirektori kantselei, kassa. Bureaux. Economat. Caisse	1,2
Tähtpäevad 1940. a. I poolaastal. Termes du I sem. 1940	2
Auhinnatööde ained 1940. a. Sujets de composition sur les prix 1940	3
Loengute ja praktiliste tööde kava. Programme des Cours et des Travaux pratiques	10
Usuteaduskond. Faculté de Théologie	10
Õigusteaduskond. Faculté de Droit	11
Arstiteaduskond. Faculté de Médecine	13
Arstiteaduskonna Kehalise Kasvatuse Instituut	18
Filosoofiateaduskond. Faculté de Philosophie	19
Matemaatika-loodusteaduskond. Faculté de Mathématique et des Sciences naturelles	24
Loomaarstiteaduskond. Faculté Vétérinaire	27
Põllumajandusteaduskond. Faculté Agronomique	29
Majandusteaduskond. Faculté Economique	32
Riigikaitselise Õpetuse Instituut	34
Haldusametnike Instituut	38
Teaduse- ja õppeasutised. Instituts scientifiques et moyens d'études	39
Ülikooli Raamatukogu määrused. Règlement de la Bibliothèque . .	50
Õppejõudude nimekiri. Liste du corps enseignant	52

Lühendite seletusi vt. kolmandal kaane leheküljel.

Ülikooli Valitsus.

Ülikooli Valitsuse koosseis: juhataja — rektor, liikmed — prorektorid, dekaanid ja prodekaanid ning määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja; osa võtab majandusdirektor.

Rektor: prof. **H. KAHO**. Kõnetunnid: Ülikoolis e. 12—13, l. 13—14, tel. 26-22, Elukoht Tallinna 55, tel. 39-57.

Prorektorid: prof. **E. ROOTS** (administratiivasjad). Kõnetunnid: Ülikoolis e., n. 12—13, tel. 26-23. Prof. **EDG. KANT** (majandus). Kõnetunnid: Ülikoolis t., n. 12—13, tel. 26-46. Elukoht: Tähe 28, tel. 35-08.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid.

1. Usuteaduskonnas prof. Kõnetunnid: dekaanaadis

Sekretär: prof. **V. Martinson**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13.

2. Õigusteaduskonnas prof. **H. KADARI**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 11—12, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **E. Iius**. Kõnetunnid: dekaanaadis t., r. 11—12.

3. Arstiteaduskonnas prof. **G. ROOKS**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14. Sekretär: prof. **E. Veinberg**. Kõnetunnid: dekaanaadis e., n. 13.30—14.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. **H. MOORA**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13.30—14, n. 12.30—13. Sekretär: prof. **A. Koort**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12.30—13, l. 12—12.30.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **G. RÄGO**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 13.30—14, r. 9.30—10. Sekretär: prof. **A. Paris**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 13.30—14, l. 10—10.30.

6. Loomaarsti-teaduskonnas prof. **J. KAARDE**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—13. Sekretär:

7. Põllumajandus-teaduskonnas prof. **N. ROOTSI**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13. Sekretär prof. **K. Veermets**. Kõnetunnid: dekaanaadis n. 12—13.

8. Majandusteaduskonnas prof. **E. POOM**. Kõnetunnid: dekaanaadis k. 12—13, r. 10—10.30. Sekretär: prof. **R. Mark**. Kõnetunnid: dekaanaadis t. 12—12.30, r. 9—10.

Määraliste abiõppejõudude, ülemääraliste õppejõudude ja dotsentide esindaja Ülikooli Valitsuses dots. **I. SIBUL**. Kõnetunnid: t. 12—13, Füsioloogia-instituudis.

Ülikooli „Toimetuste“ (Acta et Commentationes) toimkond: professorid: **O. Sild**, **L. Leesment**, **E. Veinberg**, **P. Arumaa**, **A. Tammekann**, **J. Tehver**, **N. Rootsi**, **E. Poom**.

Toimetaja: prof. **H. Pernitz**. Kõnetunnid: t., r. 14—14.30, Füüsika-instituudis, omas kabinetis.

Rektori kantselei (ülikooli peahoones, tel. 21-47) on avatud äripäeviti 11—14.

Ülikooli sekretär: **A. Perandi**, tel. 21-83; elukoht: K. A. Hermanni 13, krt. 2, tel. 34-01.

Usuteaduskonna (Peeter Põllu 2, tel. 44-09), Arstiteaduskonna ja Matem.-loodusteaduskonna kantselei (Peeter Põllu 2, tel. 27-81), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **M. Peterson**. Riia maantee 7, krt. 1; **M. Roosma**, Mäe 35.

Õigusteaduskonna, Filosoofiateaduskonna ja Majandusteaduskonna kantselei (Ülikooli peahoones, II korral, tel. 30-74), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajajad: **S. Tiisik**., Gustav Adolfi 70, krt. 2; **M. Kool**, Kloostri 3, krt. 6; **S. Pärli**, Riia 70, krt. 3.

Loomaarsti-teaduskonna ja Põllumajandus-teaduskonna kantselei (Vene 28, tel. 20-27), avatud äripäeviti 11—14. Asjaajaja: **A. Jurs**, Kooli 12, krt. 1.

Majandusdirektori kantselei (Ülikooli peahoones, tel. 26-24), avatud äripäeviti 11—14. Majandusdirektor: **E. Veldeman**, tel. 36-57; elukoht: Gustav Adolfi 63, krt. 2, tel. 37-30. Direktori abi: **H. Kuvasto**, arhitekt, tel. 21-72; elukoht: Kooli 5, krt. 2. Peaaramatupidaja: **E. Asmus**, Kooli 6, krt. 2. Eksekutoor: **L. Kurg**, kontor — J. Liivi 1, tel. 20-71, avatud äripäeviti 8—15.

Ülikooli kassa (Ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 10—13.30 (lämpäeviti 10—13). Laekahoidja: **R. Kõva**, Vana Anat. (Toomimäel), krt. 39.

Tähtpäevad 1940. a. I poolaastal.

1. Semestri algus 15. jaanuaril, lõpp — 1. juunil.
2. Ülikooli sisseastumise sooviavaldised, mida vastu võetakse ainult endistelt üliõpilastelt, kes soovivad õppimist jätkata, tuleb Ülikooli Rektorele esitada kuni 10. jaanuarini.
3. Viimaseks tähtajaks, mil Rektori poolt maksvaks tunnustatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 6. veebruar.
4. Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavaldiste esitamise, Vabaduse Risti kavaleride, õppursõdurite, Vabadussõja invaliidide laste ja Vabadussõjas langenute laste registreerimise viimaseks tähtpäevaks on 25. jaanuar.
5. Õppemaksu esimese poole ja praktiliste tööde maksude tasumise tähtpäev on 10. veebruar, õppemaksu teise poole tasumise tähtpäev — 1. märts. Maksutähtpäevi ei pikendata. Loengutele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 23. veebruar.
6. Kõik loengud ja muu õppetöö algavad 25. jaanuaril ja ei või lõppeda enne 6. maid.
7. Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi Rektori kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterite muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul Rektori kantseleis teatada.
8. Kõik üliõpilaste organisatsioonid peavad hiljemalt 19. veebruarini oma liikmete ja juhatuse nimekirja, samuti korteri asukoha Ülikooli Rektorele teatama, vastasel korral tuleb selle määrase mittetäitjate organisatsioonide tegevuse lõpetamise küsimus otsustamisele.

Pühad ja puhkepäevad 1940. a. I poolaastal.

Uus aasta (1. jaanuar), kolmekuningapäev (6. jaanuar), palvepäev (14. veebruar), iseseisvuspäev (24. veebruar), suurede (22. märts), ülestõusmispühad (24., 25. ja 26. märts), kevadpüha (1. mai), taevaminemispüha (2. mai), nelipühad (12. ja 13. mai), võidupüha (23. juuni), jaanipäev (24. juuni). — Õppetöö vaheaeg poolaasta kestel on 17. kuni 31. märtsini.

Auhinnatööde teemad 1940. a.

I. Usuteaduskonnas.

1. Tegeliku usuteaduse alalt:
Kiriklikud olud ja rahva usuline ilme ühes kodumaa kihelkonnas.
2. Vana Testamendi piibliteaduse alalt:
Jumala pojad (בְּנֵי אֱלֹהִים) Vanas Testamendis üldsemitlikul taustal.
3. Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Kiriku Hooldaja poolt esitatud auhinna ülesanne:
Jutlus teksti üle: Heebr. 11, 23—26 ühes eksegeetilis-homileetiliselt põhjendatud dispositsiooniga.

II. Õigusteaduskonnas.

1. Sotsiaalteaduste alalt:
Töövõtjate kutseühingud.
2. Rooma õiguse süsteemi alalt:
Simuleeritud toimingud ja toimingud in fraudem creditorum.
3. Üldise ja õigusalade statistika alalt:
Finantsstatistika ja selle rakendus teaduslikkudes uurimustes.
4. Eesti Akadeemiliste Naiste Ühingu poolt esitatud auhinnatöö teema:
Kutsevalik ja kutsenõuanne seoses tööturu korraldamisega de lege ferenda.
5. Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinnatöö teema:
Avalikkude teenistujate õigused ja kohused.
I auhinnaks on määratud 150 krooni. Töö esitamistähtaeg 1. nov. 1940.

III. Arstiteaduskonnas.

1. Patoloogia alalt:
Vaegtoite mõju kasvava organismi hammastesse (eksperimentaalne uurimus).
2. Silmahaiguste alalt:
Trahhoom Tartu Ülikooli Silmakliiniku materjali põhjal.
3. Sisehaiguste alalt:
Verepildi muutusist liigeste reumatismi puhul.
4. Neuroloogia alalt:
Laste halvatusõõbi Eestis viimaste 15 aasta jooksul Tartu Ülikooli Närvikliiniku andmete järgi.
5. Rakendusfarmaatsia alalt:
Tinktuuride ja ekstraktide kromatograafiline uurimus.
6. Farmatseutilise keemia alalt:
Võrdlev uurimus askorbiinhappe määramises.
7. Eesti Eugeneerika ja Genealoogia Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teema:
Nõrgaandeliste alkooliõpilaste arv ja sotsiaalne päritolu mõnes maakonnas koos seal asuvate linnade ja alevitega.
Auhinnaks on määratud 100 krooni.
8. Arstide Koja poolt esitatud auhinnatöö teema:
Ühe maakonna tervishoiuarsti jaoskonna tervishoiuline uurimus ja kirjeldus.
Auhinnaks on määratud 200 krooni. Töö esitamistähtpäev 1. nov. 1941.

Vähi Vastu Võitlemise Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teemad:

9. Vähtkõve operatiivse ravi järelkontroll Ülikooli Haavakliiniku andmeil.
10. Suremus vähktõppe Eestis viimaste 10 aasta jooksul.
11. **Tuberkuloosi Vastu Võitlemise Sihtasutise poolt esitatud auhinnatöö teema:**
Tuberkuloosi vastu võitlemise areng Eestis.
Auhindadeks on määratud: I auhind — 150 kr., II auhind — 100 kr., III auhind — 50 krooni.

IV. Filosoofiateaduskonnas.

1. Läänemere-soome keelte alalt:
Jõepära vadja murde vokalism, teiste vadja ja ingeri murretega võrrelduna.
2. Germaani filoloogia alalt:
Uurimus alamsaksa keele mõjust eesti keelde.
3. Üldise ajaloo alalt:
Saksa välispoliitika Balkani sõdade ajal a. 1912—1913.
4. Pedagoogika (filosoofia) alalt:
Filosoofiliste ainete õpetamine Eesti koolis (ajalooline ülevaade, hinnang, soovid tuleviku kohta).
5. Inglise filoloogia alalt:
Tõlked inglise keelest ja inglise kirjanduse kajastusi eesti kirjanduses enne a. 1910.
6. **Tartu Tütarlaste Gümnaasiumi Vilistlaskogu poolt esitatud auhinnatöö teema:**
Tütarlaste lugemishuvid eri vanusastmeil.
Auhinnaks on määratud 100 krooni.

V. Matemaatika-loodusteaduskonnas.

1. Matemaatika alalt:
Punktkonstruksioonide teostamine tasapinna voltimise abil.
2. Füüsika alalt:
Mõnede orgaaniliste ainete ultravioletsed absorptsioonispektrid.
3. Keemia alalt:
Lämmastikoksüüdide kvalitatiivsetest tõestamisviisidest.
4. Zooloogia alalt:
Andmeid Tartu Ülikooli Kastre-Peravalla õppemetskonna linnustikust.

VI. Loomaarstiteaduskonnas.

1. Veistehaiguste alalt:
Reticulum'i kontraktsioonide olunemine veisel ja tema diagnostiline tähtsus eesmagude haigustumisel.
2. Lihahügieeni alalt:
Hügieenilisi uurimusi meil turustatava maksavorsti kohta.
3. **Eesti Üliõpilasseltside Vilistlaskogude Liidu poolt esitatud auhinnatöö teema:**
Uurimusi põrsaste maksahaiguse (Hepatitis enzootica porcellorum) patoloogilistest muutustest ja etioloogiast.
Auhindadeks on määratud 300 krooni. Töö esitamistähtaeg 1. oktoober 1940.

VII. Põllumajandusteaduskonnas.

1. Loomakasvatuse alalt:
Veiste sugulavad Eestis (nende areng ja praegune seisukord).
2. Maaparanduse ja sookultuuri alalt:
Kartulikasvatuse võimalusi Eesti soodes.
3. Metsazooloogia alalt:
Metsakahjurite esinemine N. metskonnas.
4. Aianäiduse alalt:
Õunapuu-sortimendi uurimine ühe maakonna piirides ja selle parandamise suund.

M. Wühneri kapitali arvel.

- Maaparanduse ja sookultuuri alalt:
5. II liigi auhinnatöö teema:
Eesti maaparanduse ja sookultuuri ajalugu.
Töö esitamistähtaeg 1. oktoober 1941.
Põllum. riistade ja masinate alalt:
6. III liigi auhinnatöö teema:
Heinakoristamise tööde mehhaniseerimise võimalusi Eestis.
Töö esitamistähtaeg 1. oktoober 1940.
7. Eesti Munaekspordi poolt esitatud auhinnatöö teema:
Linnukasvatuse praegune seisukord ja edaspidise arengu võimalused Eestis.
Auhinnaks on määratud 300 krooni. Töö esitamistähtaeg 1. nov. 1940.
8. Ühing „Eesti Lihaekspordi“ poolt esitatud auhinnatöö teema:
Seakasvatuse areng 1923—1939 (incl.) a-il Tartu-, Võru-, Valga- ja Põlva- ja Petserimaal ning sigade turustamine sel ajavahemikul nendest maadest.
Auhindadeks on määratud: I auhind — kr. 250, II auhind — kr. 150, III auhind — kr. 100. Töö esitamistähtaeg 1. oktoober 1941.
9. Tartu Põllumeeste Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teema:
Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi majanduselu arendajana.
Auhindadeks on määratud: I auhind — 150 krooni, II auhind — 100 krooni, III auhind — 50 krooni.

VIII. Majandusteaduskonnas.

1. Panganduse ja kindlustusasjanduse alalt:
Konjunktuurilised ja sesoonilised kõikumised ühe suurema panga (bilansisummaga alates kr. 750.000.—) hoiuste arengus.
2. Teoreetilise rahvamajandusteaduse alalt:
Tööturuteooria rahvamajandusteaduses.
3. Kaubandus- tööstusasjanduse alalt:
Eesti kaubanduse kulude analüüs 1937. a. majandusloenduse andmeil.
4. Akadeemilise ühistegevuse Seltsi poolt esitatud auhinnatöö teema:
Tarbijasühistu käitismajanduslik analüüs.
Auhinnaks on määratud 100 krooni.
- Eesti Ühistegelise Liidu poolt esitatud auhinnatöö teemad:
5. Korteriühingute areng Eestis, Rootsis, Saksas, Soomes ja Taanis.
Auhindadeks on määratud: I auhind — 150 krooni, II auhind — 100 kr. (II auhind on määratud Elukorterite Ehitusühingute Liidu poolt).
6. Ühistegelike kindlustusasutiste areng ja osatähtsus Eestis.
Auhindadeks on määratud: I auhind — 200 krooni ja II auhind — 100 krooni.

*Vastu võetud Ülikooli nõukogu
poolt 11. detsembril 1928. a.,
muudetud 28. nov. 1933. a.*

Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta.

§ 1. Üliõpilastele antakse iga aasta teaduskondade poolt auhinnaülesanded, mille eest rahuldavaks tunnustamise puhul nende väärtust mööda määratakse auhind (esimene, teine, kolmas) ja antakse vastavad diplomid. Esimese ja teise auhinna saajatele makstakse peale selle autasu, mille määramisel arvestatakse esimese auhinna saamine 2 punktiga ja teise auhinna saamine ühe punktiga ning ülikooli vastava aasta eelarves selleks otstarbeks ettenähtud summa jagatakse tähendatud auhinna-saajate vahel vastavalt osutunud punktide arvule, kuid igale esimese auhinna saajale mitte üle 100 krooni ning igale teise auhinna saajale mitte üle 50 krooni ühe ülesande eest.

Auhinna-ülesannete teemad määrab Ülikooli Valitsus teaduskondade ettepanekul iga aasta kindlaks.

§ 2. Kirjatööd auhinna-ülesannete üle tuleb asjaomase teaduskonna dekaanile mingi märgusõnaga pealkirjas varustatult hiljemalt 1. novembriks ära anda. Kirjatöödele lisatakse juurde kinnises ümbrikus, mis sama märgusõna kannab, autori nimi ning perekonnanimi ja õpiala.

Auhinnatöö vastuvõtmisel annab deканаат kvitungi välja.

§ 3. 1. detsembril, ülikooli aastapäeval, avatakse pidulikult aktusel või tarbe korral Ülikooli Valitsuse koosolekul nende tööde kohta käivad ümbrikud, mis teaduskondade poolt auhinna vääriliseks tunnustatud, ja kuulutatakse nende autorite nimed. Ümbrikud, mis kuuluvad auhinnast ilma jäetud tööde juurde, põletatakse ära koosoleku ees avamata. Samal päeval antakse järgmise aasta jaoks määratud auhinna-ülesanded teada.

§ 4. Auhinnatud töid võib asjaomase teaduskonna esitusel ülikooli toimetuses trükkida, kui nad väärivad laiemat teadusmaailma tähelepanu.

*Ülikooli valitsuse otsus
10. det. 1937.*

Auhinnatavad tööd hoitakse alal Ülikooli Raamatukogus või vastava-tes instituutides, kusjuures töö hoiukoha määrab vastav teaduskonnakogu. Auhinnata jäänud tööd antakse autoritele soovi korral tagasi kolme kuu jooksul 1. detsembrist arvates.

Professor **Peeter Põllu** nim. auhind.

Ülikooli nõukogu otsusel 24. veebruarist 1931. a. on asutatud professor P. Põllu nimeline iga-aastane auhind 150 krooni suuruses, mis filosoofia-teaduskonna määramisel antakse ühe teadusliku auhinnatöö eest, eeskätt pedagoogika või eesti elu ja kultuuri käsitleva aine või ka mõne teise filosoofiateaduskonna aine alalt.

See auhind kui suurim teaduskonnas antavaist määratakse nimelt eriti hea töö eest. Kui ei ole esitatud säärast tööd, mis oleks auhindamiseks kohane, võib auhind mõnel aastal jääda määramata.

Prof. **J. Bergmann**'i abiraha ladina keele õppimise edendamiseks.

Prof. J. Bergmann on annetanud algkapitaliks 330 kr., mille % % määratakse auhinnaks üliõpilastele, kes on kõige suuremat võimet osutanud ladina keele käsitlemisel sõnas ja kirjas ladina filoloogias seminaris — seminari juhatause otsusel.

%% tulevad $\frac{9}{10}$ osas kord aastas, nimelt ülikooli aastapäeval, väljandmisele.

Üliõpilane, kellele kord auhind määratud, ei või enam teist korda saada auhinda.

Ühesugustel tingimustel on eelistatavad puudustkannatavad üliõpilased.

Väljavõte J. Tõnissoni nim. auhinna määrustest.

§ 1. Tartu linnavalitsus asutas Jaan Tõnissoni 60-a. sünnipäeva puhul Tartu ülikooli juures ergutus-auhinna üliõpilastele uurimistöö eest meie rahva kultuur- või sotsiaalpoliitilisele elule lähedal seisva küsimuse üle.

§ 2. Nimetatud auhinnaks määrab Tartu linn iga aasta eelarve korras alates 1. dets. 1929. a. kolmsada krooni, mis makstakse ülikooli kassasse iga aasta 30. novembriks. Kui nimetatud summa tähtajaks maksmata jääb, ei kuuluta ülikool järgneva aasta jaoks auhinda mitte välja.

§ 3. Kirjatöö teema määrab Jaan Tõnisson või tema poolt selleks volitatud isik või asutis. Kui Jaan Tõnisson teemat ei määra, siis teeb seda Tartu Ülikooli Valitsus, arvesse võttes ka Linnavalitsuse ettepanekuid, kui neid on tehtud. Auhinna teema määramine sünnib Ülikooli Valitsuse poolt, kui eespool kirjeldatud viisil määratud teema temale vastaval aastal esimehks oktoobriks mitte teada pole antud.

§ 6. Kui õigusteaduskonna poolt kaks või mitu tööd auhinna saamise mõttes ühevääriliseks on arvatud, siis võidakse õigusteaduskonnakogu otsusel määrata kõigile ühesuurune autasu, s. o. 300 krooni ära jaotada ühevõrdseks kõigi auhinnasaajate vahel.

§ 7. Kui õigusteaduskonna arvates ükski auhinna saamiseks esitatud töö auhinda ei vääri või ka kui ühtegi tööd esitatud pole, siis jääb auhind sel aastal välja andmata ja arvatakse järgmise aasta auhinna juurde, kusjuures seda järgmisel aastal, kui ka edaspidi summade suurenemisel väljandmata auhindade arvel, võib jagada mitme auhinnasaaja vahel. Samuti võib õigusteaduskonnakogu auhinna 300 kr. ühel aastal jagada mitme auhinnasaaja vahel nende tööde väärtuse seisukohalt, arvates I auhinnaks 150 krooni, II auhinnaks 100 krooni ja III auhinnaks 50 krooni, või ette võttes teissuguse jaotuse oma äranägemise ja hinnangu järgi.

§ 9. Auhiinatööd tuleb kirjutada eesti keeles.

Väljavõte mag. geogr. Jaan Rumma nimelise auhinna määrustest.

§ 1. Auhind määratakse Tartu ülikooli üliõpilasele eestikeelse teadusliku töö eest kodumaa uurimise alalt.

§ 2. Auhind määratakse vastava teaduskonna poolt (§ 6) parimale tööle, mis väljakuulutatud temale on esitatud (§ 4), kusjuures auhinnaks on E. Ü. S. „Raimla“ poolt lubatud summa (§ 3) täies ulatuses, kui see parim töö rahuldab kõik teaduskonnakogu poolt ülesseatud nõuded I auhinna vääriliseks tunnustatavate tööde kohta; kui aga auhinnatav töö on II auhinna vääriline, siis määratakse auhinnaks $\frac{1}{2}$ (pool) lubatud summast (§ 3).

Väljavõte Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liidu (ÜVL'i) auhinna põhimäärustest.

§ 1. Tartu Ülikooli 300 aasta kestuspäeva mälestamiseks asutab Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liit Tartu Ülikooli juures auhinna nime all Eesti Üliõpilaste Seltside Vilistlaskogude Liidu (lühendatult ÜVL'i) auhind.

§ 2. Auhinna otstarve on edendada kodumaa aineistikku puutuvat teaduslikku tööd.

§ 3. Auhinna teema määrab ÜVL'i juhatus.

§ 4. Teema ja esitatud tööde hinnangu tulemused kuulutatakse välja Ülikooli vastava teaduskonna poolt Ülikooli aastapäeval. Tööde esitamise, hindamise ja hinnangu tulemuste väljakuulutamise kord ühtib üliõpilas-auhindade suhtes kehtiva korraga, välja arvatud tööde esitamise aeg.

§ 5. Tööd tuleb esitada vastavale teaduskonnale töö hinnangu tulemuste väljakuulutamise aasta 1. oktoobriks.

§ 6. Töö tegemise aja kestus, mis ei tohi ületada kahte aastat, määrab igakordselt ÜVL'i juhatus.

§ 7. Auhinnatöö autoriteks võivad olla Tartu Ülikooli praegused ja endised üliõpilased ja kõik need isikud, kes on lõpetanud Tartu Ülikooli või mõne muu kõrgema õppeasutise, välja arvatud välisriikide kodanikud ja Tartu Ülikooli määralsed teaduste õpetajad.

§ 8. Auhinna suuruse määrab enne teema esitamist igakordselt ÜVL. Esialgu on selle suurus 300 kr.

§ 9. Esitatud tööd peavad sisult vastama vähemalt magistritöö nõuetele.

§ 10. Auhind antakse nõuetele vastavale parimale tööle. Kui tööd või töö ei vasta täpselt nõuetele, kuid väärivad siiski hindajate arvates tähelepanu, siis on hindajad õigustatud auhinna summat vähendama või teda mitme autori vahel jagama oma nägemise järgi.

Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu (EKVL'i) auhinna määrused.

1. Eesti Korporatsioonide Liidu 20. ja oma 5. aastapäeva mälestamiseks asutab Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liit (lühendatult EKVL) E. V. Tartu Ülikooli juures auhinna nime all: Eesti Korporatsioonide Vilistlaskogude Liidu (EKVL'i) auhind.

2. EKVL'i auhinna otstarve on ergutada üliõpilasi teaduslikule tööle Eesti ainetiku käsitlemiseks. Auhinna teema määrab EKVL Ülikooli vastava teaduskonna kaudu. See peab esitatud olema Ülikoolile hiljemalt 1. novembriks ja samaks ajaks tuleb ka auhinna summa sisse maksta.

3. Auhinna suuruse enne tema esitamist määrab EKVL. Kuni edaspidiseni on selle suurus igal aastal 200 krooni.

4. Auhinnatööde autorite, tööde teemade väljakuulutamise, tööde esitamise, hindamise ja hindamistulemuste väljakuulutamise ning autoriõiguste suhtes maksavad Ülikoolis üliõpilasauhinna tööde kohta käivad määrused, välja arvatud erinevused auhinna määramise suhtes (5).

5. Kogu auhind (200 kr.) määratakse töö eest, mis vastab auhinna esimese auhinna hea töö nõuetele. Kui seesuguseid töid on esitatud mitu, siis tuleb kogu auhind määrata parimale.

Väljavõte põhimäärustest Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli juures asuva

Matthias Wühner'i kapitali valitsemise ja kasutamise kohta.

§ 1. M. Wühner'i kapital on asutatud Tartu Ülikooli juurde 28. märtsil 1935. a. surnud Matthias Wühner'i testamendi § 6 soovile vastavalt, testamendi tegija poja Erich'i mälestuseks.

§ 2. M. Wühner'i kapitali otstarve on Eesti põllumajandusteaduse edendamine iga-aastaste auhindade jagamise teel neile isikutele, kelle tööd põllumajanduslikule teemale vastaval aastal on Põllumajandus-teaduskonna poolt auhinnatud käesolevas põhimääruses ettenähtud korras.

§ 8. M. Wühner'i kapitali arvel määratakse kolm liiki auhindu. Kõikide auhinna-saajate väljakuulutamise toimub Ülikooli aastapäeval. Auhindamiseks kuuluvad ainult eestikeelsed tööd.

§ 9. Esimese liigi auhinnatööna tuleb arvestada ja auhinnata üht paremat kolme viimase kalendri-aasta jooksul põllumajanduse alal kirjutatud või trükitud tööd, mille Tartu Ülikooli Põllumajandus-teaduskond on selle vääriliseks tunnustanud sama teaduskonna mõne liikme esitusel. Töö võib koostatud olla kas autori enese algatusel ja vabal teema valikul või mõne õppejõu juhatusel. Autasu esimese liigi auhinna alal võib määrata vaid Eesti kodakondsusse kuuluvaile isikuile (muus osas ei ole selle liigi auhinna andmine piiratud). Selleks auhinnaks määratakse M. Wühner'i kapitali puhastulu osa, mis jääb vabaks peale II ja III liigi auhindade määramist. Igal eelarve-aastal võib auhindamiseks tulla vaid üks ainus töö I liigi alal.

§ 10. Teise liigi auhinnatööde alal tulevad auhindamiseks tööd, mis on kirjutatud ülikooli aastapäeval väljakuulutatud II liigi teemale. M. Wühneri kapitali II liigi auhinnatöö teemale võivad esitada töid Tartu Ülikooli praegused ja endised üliõpilased ning isikud, kes on lõpetanud Tartu Ülikooli või põllumajanduse alal mõne muu kõrgema õppeasutise, välja arvatud välismaa kodanikud ja Tartu Ülikoolis ametis olevad määralsed õppejõud. II liigi auhinnatöö peab sisult ja ulatuselt vastama vähemalt magistritöö nõuetele. II liigi töö tegemiseks antakse aega üks aasta ja 10 kuud, s. o. töö tuleb Põllumajandus-teaduskonnale esitada 1. oktoobriks väljakuulutamisele järgneval teisel aastal. Töö tuleb varustada (sellekohase märgusõnaga ja) märkusega „Wühneri kapitali II liigi auhinna saamiseks“. Töö teema määrab Põllumajandus-teaduskond, igal aastal vaid ühe. II liigi tööde auhindadeks määratakse kuni 35% kapitali puhastulust töö esitamise aastal. Auhindadeks määratud summa antakse kõige parema töö esitajale. Selle summa jagamine võib toimuda vaid erandjuhtudel.

§ 11. Kolmanda liigi auhinnatööde alal tulevad auhindamiseks Tartu Ülikooli üliõpilaste tööd, mis on kirjutatud ülikooli aastapäeval väljakuulutatud M. Wühneri kapitali III liigi auhinnatöö teemale. Auhinna teema määrab Tartu Ülikooli Põllumajandus-teaduskond. Töö tegemise aja kestus on 10 kuud, s. o. töö peab esitatama Põllumajandus-teaduskonnale järgmiseks 1. oktoobriks. Töö peab olema varustatud (vastava märgusõnaga ning) märkusega „Wühneri kapitali III liigi auhinna saamiseks“. III liigi auhinnatööde autasudeks võib kasutada kuni 20% vastava eelarveaasta puhastulust. III liigi tööde auhindadeks määratud summa antakse kas parema töö esitajale või jagatakse kuni kolme parema töö esitanud üliõpilase vahel vastavalt teaduskonna otsusele.

„Eesti Lihaekspordi“ poolt määratud auhinnale esitatud tööd peavad vastama sisult magistritöö nõuetele. Tööd võivad esitada kõik praegused ja endised Tartu Ülikooli üliõpilased ja Tartu Ülikooli ehk mõne muu kõrgema põllumajandusliku õppeasutise lõpetanud Eesti riiklondusse kuuluvad isikud.

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond.

Masing, U., mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt.
1) Usundipsühholoogia, 2 t., t., n. 14—15, aud. 3. 2) Hellenistlik sünkretism, 2 t., e., k. 16—17, aud. 3. 3) Maia kultuur ja usund, 2 t., e., n. 17—18, aud. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid lektuuriumis.

Vana Testamendi usuteaduse professor — v a k a n t n e. Loevad ülesandel:
Masing, U., mag. theol., võrdleva uskudeteaduse adjunktprofessori kt.
1) Heebrea keel II, 2 t., e., n. 15—16, aud. 3. 2) Vana Testamendi usund II (Vana Testamendi teoloogia II), 3 t., k., r. 15—16, l. 11—12, aud. 3. 3) Araabia keel IV, 1 t., n. 16—17, aud. 3. 4) Süüria keel IV, 1 t., r. 14—15, aud. 3. — Kõnetunnid: peale loenguid lektuuriumis. **Kannukene, R.**, mag. theol. Seminar: Parsism hilisjuudi usundis, 2 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Aaslava, S., mag. theol., Uue Testamendi usuteaduse adjunktprofessor.
1) Uue Testamendi keel ja tekstilugu, 3 t., t., k., l. 9—10, aud. 3. 2) Johannese evangeeliumi eksegees, 2 t., t. 10—11, n. 9—10, aud. 3. 3) Seminar: Õhtusöömaaja pärimused, 2 t., t. 16—18, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid lektuuriumis resp. seminari-raamatukogus.

Sild, O., mag. theol. (v. s. j.), dr. theol. h. c. (Riia), ajaloolise usuteaduse korraline professor. 1) Üldine kirikulugu III (Reformatsiooniaeg), 4 t., n. 12—13, r. 11—13, l. 10—11, aud. 3. 2) Paleograafia proseminar, 2 t., r. 16—18, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid lektuuriumis resp. seminari-raamatukogus; kodus l. 15—16.

Süsteemaatilise usuteaduse professor — v a k a n t n e. Loevad ülesandel:
Rahamägi, H. B., dr. theol., dr. theol. h. c. (Upsala), süsteemaatilise usuteaduse dotsent, end. korraline professor. Sissejuhatus usuteaduse stuudiumi II, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi. **Taul, J.**, dr. theol., süsteemaatilise usuteaduse dotsent. Seminar: Ristiusu maailmavaate küsimusi, 2 t., r. 18—20, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: pärast seminari sealsamas. **Salumaa, E.**, mag. theol. Evangeelne dogmatika II, 4 t., e. 10—11, t. 11—12, k. 12—13, r. 10—11. — Kõnetunnid: peale loenguid lektuuriumis.

Köpp, J., dr. theol. h. c. (Riia), dr. phil. h. c. (Szeged), dr. phil. h. c., tegeliku usuteaduse korraline professor. 1) Kultuseõpetus I, 2 t. 2) Praktilise eksegeesi proseminar, 2 t. 3) Homileetilis-kateheetiline seminar, 3 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Martinson, V., cand. theol. (Petrogradi Vaimulik Akadeemia), apostliku õigeusu teaduse korraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Dogmatika I, 4 t., e. 11—12, k. 11—13, n. 10—11, seminari-raamatukogus. 2) Liturgika II, 2 t., e. 12—13, n. 11—12, seminari-raamatukogus. — Kõnetunnid: peale loenguid seminari-raamatukogus; n. 12—13 dekanaadis.

Dotsendid.

- Rahamägi, H. B.**, dr. theol., dr. theol. h. c. (Upsala), end. süstemaatilise usuteaduse korriline professor. Vt. süstemaatilise usuteaduse professuur.
- Taul, J.**, dr. theol., süstemaatilise usuteaduse dotsent. Vt. süstemaatilise usuteaduse professuur.

Õppeülesandetäitjad.

- Salumaa, E.**, mag. theol. Vt. süstemaatilise usuteaduse professuur.
- Vörk, E.**, ülikooli muusikaõpetaja. Kirikumuusika (ajalugu, stiil, vormid) II, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Jöks, R.** Häälseade, 2 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Õigusteaduskond.

- Uluots, J.**, dr. jur. h. c. (Szeged), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eestimaa õiguse ajaloo korriline professor.
- Ein, E.**, dr. jur., Rooma õiguse korriline professor. 1) Rooma eraõiguse süsteem, 6 t., k., n., r. 12—14, aud. 1. 2) Seminar rooma eraõiguse süsteemis, aeg ja koht antakse edaspidi teada. 3) Tsiviilõiguse erikursus (valikukohaselt sunduslik): Pärimisõigus Eesti Tsiviilseadustiku eelnou järgi — 2 t., e. 15—17, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Maim, N.**, dr. jur., riigiõiguse korriline professor. Riigiõigus (ühes seminariga), 6 t., k. 17—19, aud. 1, n., r. 17—19, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Kliimann, A.-T.**, dr. jur., haldusõiguse ja -protsessi korriline professor. 1) Haldusõiguse teooria II, 4 t., e., r. 10—12, aud. 2. 2) Haldusmenetlus II, 2 t. (valikukohaselt sunduslik), t. 10—12, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Iius, E.**, dr. jur., tsiviilõiguse ja -protsessi adjunktprofessor. 1) Tsiviilõigus, 6 t., t. 16—18, aud. 2, n. 9—11, aud. 6, r. 9—11, aud. 4. 2) Seminar tsiviilõiguses, 2 t., n. 16—18, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Grünthal, T.**, mag. jur., Riigikohtu tsiviilosakonna esimees. Loeb ülesandel: 1) Tsiviilprotsess, 2 t., l. 9—11, aud. 6. 2) Seminar tsiviilprotsessis, 2 t. (ülenädalati), l. 16—18, õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Kadari, H.**, mag. jur., kriminaalõiguse ja -protsessi erakorraline professor, dekaan. 1) Kriminaalõigus, 4 t., k. 9—11, n. 10—12, aud. 2. 2) Seminar kriminaalõiguses, 2 t., k. 15—17, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja dekanadis k. 11—12, r. 10—10.30.

- Räägo, R.**, Riigikohtu kriminaalosakonna liige. Loeb ülesandel: 1) Kriminaalprotsess, 2 t., e. 9—11, aud. 5. 2) Seminar kriminaalprotsessis, 2 t., e. 11—13, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Õunap, R.**, kriminalistika õpetaja. 1) Kriminalistika (valikukohaselt sunduslik), 2 t., e. 17—19. 2) Praktilised tööd kriminalistikas, 2 t., r. 17—19, Kriminaalteaduste Instituudi ruumides, Lai 34, III. — Kõnetunnid: Kriminaalteaduste Instituudis peale loenguid ja praktilisi töid.
- Vaabel, J.**, dr. jur., finantsõiguse korraline professor. 1) Finantsõiguste adus: a) üldkursus, 2 t., t. 8—10, aud. 5. b) Õppe-seminar, 1 t., e. 17—18, aud. 2. 2) Finantspoliitika (loengud ja seminar), 2 t., e. 11—13, aud. 4. 3) Üldine ja õigus-alade statistika (loengud ja seminar), 1 t., t. 11—12, aud. 5. 4) Õiguste aduse metodoloogia: a) loengkursus, 2 t., t. 14—16, aud. 2, b) seminar, 1 t., e. 14—15, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis, t. 16—17.
- Piip, A.**, rahvusvahelise õiguse korraline professor.
- Nurk, M.**, dr. jur., kaubandusõiguse ja -protsessi adjunktprofessor. 1) Kaubandusõigus, 4 t., e., 16—18, aud. 1, n. 15—17, aud. 2. 2) Seminar kaubandusõiguses, 2 t., k. 17—19, õiguste aduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Sotsiaalteaduste professor** — vakantne. Loeb ülesandel: **Vihalem, P.**, mag. jur. Töö- ja sotsiaalkindlustusõigus, 4 t., t. 9—10, aud. 1, 10—11, aud. 5, k. 10—12, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Leesment, L.**, dr. jur., tsiviilõiguse erakorraline professor. 1) Rooma õiguslugu ühes seminariharjutustega, 3 t., k. 9—11, r. 9—10, aud. 5. 2) Võrdlev eraõigus, 2 t., l. 16—18, aud. 1. 3) Seminar võrdlevas eraõiguses, 2 t. (ülenädalati), r. 17—19. Õiguste aduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. 4) Eesti õiguslugu, 2 t., n. 9—11, õiguste aduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Majanduste adus.** Vt. teoreetiline rahvamajanduste adus, Majanduste aduskonna loengute kavas.

Professores emeriti.

- Grimm, D.**, dr. jur. Käesoleval semestril ei loe.
- Tjutrjumov, I.** Käesoleval semestril ei loe.

Noorem abiõppejõud.

- Perandi, A.**, dr. jur., noorem abiõppejõud Eestimaa õiguse ajaloo alal. 1) Eestimaa õiguse ajaloo erikursus: Eestimaa kohtukorralduse ja protsessi ajalugu (valikukohaselt sunduslik), 2 t., t. 16—18, aud. 3. 2) Seminar Eestimaa õiguse ajaloo os, 2 t., e. 17—19, õiguste aduskonna Seminari-raamatukogu ruumides, Lai 34, I. — Kõnetunnid: ülikooli sekretäri kabinetis e., k., n., l. 11—12.

Õppeülesandedäitjad.

- Grünthal, T.**, mag. jur., Riigikohtu tsiviilosakonna esimees. Vt. eespool tsiviilprotsess.
- Räägo, R.**, Riigikohtu kriminaalosakonna liige. Vt. eespool kriminaalprotsess.
- Mägi, A.**, mag. jur., Riiginõukogu peasekretär. Loeb ülesandel: Eesti riigiõiguse erikursus, (valikukohaselt sunduslik), 2 t., e. 12—14, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Vihalem, P.**, mag. jur. Vt. eespool — töö- ja sotsiaalkindlustusõigus.
- Malm, F.** Loeb ülesandel: Raamatupidamine (valikukohaselt sunduslik), 2 t., t. 17—19, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Rooks, G.**, dr. med., kohtuarstiteaduse erakorraline professor. Loeb ülesandel: Kohtuarstiteadus II osa, (valikukohaselt sunduslik), 2 t., l. 12—14, Kohtuarstiteaduse-instituudis (Toomimäel, vanas anatoomikumis). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Poska-Grünthal, V.**, mag. jur. Loeb ülesandel: Sotsiaalhooldusõigus (valikukohaselt sunduslik), 2 t., r. 19—21, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Adams, V.**, mag. phil. Loeb ülesandel: Kõneoskus (vabatahtlik aine), 1 t. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Liiv, O.**, dr. phil., dotsent, Riigi Keskarhiivi direktor. Loeb ülesandel: Arhiivindus koos harjutustega (valikukohaselt sunduslik), 3 t., e. 18—20, aud. 6, l. 9—10, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja Riigi Keskarhiivis.

Arstiteaduskond.

- Veinberg, E.**, dr. med., anatoomia korraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Inimese anatoomia II, 5 t., e, t, k, n, r. 8—9. 2) Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e, t, k, n, r. 15—18. Loeb ülesandel: 3) Anatoomia, 3 t. (farmaatsia ja loodustead. üliõpilasile). Aeg kokkuleppel. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Aunap, E.**, dr. med., histoloogia ja embrüoloogia adjunktprofessor. 1) Histoloogia ja embrüoloogia, 4 t., t, r. 12—13, k. 10—11, l. 10—11. 2) Praktilisi töid histoloogias, 4 t., k. 11—13, l. 11—13. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tiitso, M.**, dr. med., füsioloogia ja füsioloogilise keemia erakorraline professor. 1) Füsioloogia ja füsioloogiline keemia, 5 t., e. 9—11, t, n, r. 9—10. 2) Füsioloogiline ja füsioloogilise keemiline praktikum, 4 t., t, r. 10—12. Füsioloogia-instituudis (Näituse 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kingisepp, G.**, dr. med., dr. med. (Heidelberg), farmakoloogia adjunktprofessor. 1) Eksperimentaalne farmakoloogia ja toksikoloogia, 4 t., e, t, n, r. 9—10. 2) Farmakoterapia (IV kursuse üliõpilasile), 2 t., n. 12—13, l. 11—12. Vanas Anatoomikumis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Valdes, A.**, dr. med., üldise patoloogia ja patoloogilise anatoomia korraline professor. 1) Patoloogiline anatoomia, 6 t., t., n., r. 8—9, k. 9—10, t. 10—11, e. 11—12. 2) Praktilisi töid patoloogilises histoloogias, 4 t., e. 12—14, n. 10—12. 3) Kliinilised seksioonid, ennelõunastel tundidel, vastavalt kliinikele. Patoloogia-instituudis (Näituse 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rammul, A.**, dr. med., hügieeni korraline professor. 1939./40. õppeaastal õppetööst vabastatud.
- Schlossmann, K.**, dr. med., dr. med. h. c. (Riia), bakterioloogia korraline professor, Eesti Teaduste Akadeemia president. 1) Bakterioloogia, 3 t., e. 11—12, r. 10—11. 2) Praktilisi töid bakterioloogias, 3 t., e. 12—13.30, r. 11—12.30 (arstiteaduse-osakonna V ja VII p. a. ja farmaatsia-osak. III ja V p. a. üliõpilasile). Bakterioloogia-instituudis (Aia 46). 3) Infektsioonihäiguste-kliinik, 1 t., Linna nakkushäiguste-haiglas (Aleksandri 80). Aeg teatatakse edaspidi.
- Eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (fakulteedikliinik) õppetool** — vakantne. Loeb ülesandel: dots. dr. med. F. Grant. 1) Sisehäiguste-kliinik, 6 t., e., t., k., n. 9.30—11. 2) Patoloogiline füsioloogia, 1 t., n. 18—19. 3) Kliinilise keemia ja mikroskoopia praktikum, 3 t. näd. (farmaatsia-osakonna üliõpilasile). Aeg teatatakse edaspidi. I Sisehäiguste-kliinik (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Vadi, V.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia korraline professor. 1) Diagnostika II, 3 t., t. 11—14. 2) II sisehäiguste-kliinik, 4 t., k. 9—11, l. 9—11. II Sisehäiguste-kliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Normann, H.**, dr. med., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia adjunktprofessori kt. 1) Sisehäiguste-polikliinik, 6 t., t., k., n. 15—17. 2) Uuema aja meditsiin ajaloo valgustusel, 1 t., n. 19—20. Polikliinikus (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Linkberg, A.**, dr. med., kirurgia adjunktprofessor. 1) I haavakliinik, 4 t., e., k. 12—13.30, r. 11—12. 2) Üldkirurgia, 2 t., l. 12—14. 3) Kliinilised lõikused seletustega praktikantidele, iga päev kella 8 alates. I Haavakliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Karell, U.**, dr. med., kirurgia erakorraline professor. 1) II haavakliinik, 5 t., e., n. 10—12, l. 11—12. 2) Kliinilised lõikused seletustega praktikantidele, iga päev kella 8 alates. 3) Operatsioonikursus, III osa, 1 t., l. 16—17. II Haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Jürgens, B.**, dr. med., ortopeedilise kirurgia erakorraline professor. 1) Ortopeediline kirurgia, 3 t., t., r. 12—13.30. 2) Massaaž, 2 t., k. 15—17. 3) Operatsioonikursus, II osa, 1 t., 15—16. 4) Ortopeediline võimlemine (kehalise kasvatuse osak. üliõpilasile), 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. I Haavakliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: peale loenguid.
- Perli, H.**, dr. med., günekoloogia ja sünnitusabi erakorraline professor. 1) Sünnitusabi ja naistehäiguste õpetus, 1 t., k. 8—9. 2) Naistekliinik, 6 t., e., t., n., r. 8—9.30. 3) Fantoomikursus, 1 t., k. 17—18. Naistekliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Lüüs, A., dr. med., pediaatria korraline professor. Lastehaigused ja -kliinik, 4 t., e., t., k., n. 11—12. Lastekliiniku ambulants ja nõuandla emadele kella 10—12 ja 17—18. Lastekliinikus (Veski 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Puusepp, L., dr. med. (Peterb. Sõjav. Arstit. Akad.), dr. med. h. c. (Padua), dr. med. h. c. (Stefan Báthory ülik. Vilnos), Eesti Teaduste Akadeemia liige, Portugali Teaduste Akadeemia ja Torino Arstitead. Akadeemia k. l., Pariisi Kirurgia Akadeemia I-kaast., Ferrara Tead. Akadeemia auliige, neuroloogia korraline professor. 1) Neuropatoloogia, 2 t., k. 13—15. 2) Närvihaiguste-kliinik, 3 t., k. 11—12, r. 10—12. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Bresowsky, M., dr. med., psühhiaatria korraline professor. 1) Üldine psühhopatoloogia, 2 t., t., r. 18—19. 2) Vaimuhaiguste kliinik ja polikliinik, 2 t., t. 10—12. 3) Psühhopaatilised konstitutsioonid, reaktsioonid ja arenemised, 2 t., k. 17—19. Vaimu- ja Närvihaiguste-kliinikus (Tallinna 48). Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Uudelt, J., dr. med., oftalmoloogia korraline professor. 1) Silmahaigused ja -kliinik, 6 t., e., t., n., r. 8.30—10. Silmakliinikus, Jul. Kuperjanovi ja Vallikraavi tän. nurgal. Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rooks, G., dr. med. kohtuarstiteaduse erakorraline professor, dekaan. 1) Kohtuarstiteadus, 3 t., n. 13—14, r., l. 10—11. 2) Praktilisi harjutusi samas aines, 1 t. Aeg kokkuleppel. 3) Kohtupolitseilised sektsioonid, ennelõunastel tundidel (materjali ulatuse järgi), 12—14. Vanas Anatoomikumis, Toomimäel. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Paldrok, A., dr. med., dr. med. h. c. (Upsala), M. A. N., M. S. M. Svecanae, Eesti Teaduste Akadeemia liige, dermatoloogia ja veneroloogia korraline professor. 1) Suguhaigused, 4 t., k., n. 12—14. 2) Praktilisi töid (mittesunduslik), 2 t., k., n. 13—14. Polikliinikus (Gustav Adolfi 12). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Saareste, E., dr. med., kõrva-, nina- ja kurguhaiguste korraline professor. 1) Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., t., l. 12—14. 2) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete vastuvõtmine ja praktilised harjutused, 11—12 äripäeviti. 3) Kõrva-, nina- ja kurguhaigete operatsioonid ja kliiniline ravimine, äripäeviti enne lõunat. Kõrva-, Nina- ja Kurgukliinikus (J. Kuperjanovi 1). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Farmakognoosia õppetool — vakantne. Loevad ülesandel: dots. dr. pharm. **H. Salasoo**. 1) Farmakognoosia, eriline, 4 t. näd. (VI sem. üliõpilasile). Aeg teatatakse edaspidi. Dots. dr. pharm. **H. Paris**. 2) Farmakognoosia mikroskoopiline praktikum, II osa, 4 t. näd., e., n. 11—13 (VI semestri üliõpilasile). Dots. dr. pharm. **Alma Tomingas**. 3) Farmakokeemia teooria ja praktikum, II osa, 3 t. näd., k. 10—13 (VIII sem. üliõpilasile). Farmakognoosia-instituudis, Gustav Adolfi 16. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Parts, H., dr. pharm., farmatseutilise keemia korraline professor. 1) Farmatseutiline keemia, II osa, e. 8—10, k. 8—10, r. 9—10 (farmaatsia-osakonna II ja III kursuse üliõpilasile). 2) Keemiliste

rohuainete süntees, 3 t., l. 8—11. Rohuainete väärtuse ja puhtuse keemiline järelekatsumine, 3 t., t. 10—13 (farmaatsia-osakonna IV kursuse üliõpilasile). Farmatseutilise Keemia Instituudis (Gustav Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Veiderpass, N., dr. pharm., galeenilise farmaatsia ja apteegi retseptuuri erakorraline professor. 1) Galeeniline farmaatsia, 2 t., t. 8—10. 2) Apteegi retseptuur ja ravimite sterilisatsioon, 2 t., n. 8—10. 3) Galeenilise farmaatsia praktikum, 3½ t., t. 16.30—20. 4) Apteegi retseptuuri praktikum, 3½ t., n. 16.30—20. Rakendusfarmaatsia-instituudis (Gustav Adolfi 16). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Hiie, V., dr. med., hambahaiguste adjunktprofessor. 1) Hambahaigused, 2 t., e., n., 17—18. 2) Hambahaiguste-polikliinik (praktikum), 4 t., e., n. 15—17. Hambapolikliinikus (Rüütli 24, II korral). — Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.

Madisson, H., dr. med., eugeenika adjunktprofessor. 1) Eugeenika, 1 t., t. 17—18. 2) Pärilikkuseõpetus, 3 t., n. 10—12; l. 9—10. Eugeenika-instituudis (Ülikooli 40). — Kõnetunnid: sealsamas, peale loenguid.

Noorem abiõppejõud.

Käer-Kingisepp, E., dr. med., farmakoloogia dotsent, noorem abiõppejõud farmakoloogia alal. Eksperimentaalne farmakoloogia ja toksikoloogia (VI sem. rohuteaduse üliõpilasile), 4 t., e., t., n., r. 11—12. Farmakoloogia-instituudis (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Professores emeriti.

Blessig, E., dr. med., prof. emer., loeb dotsendina. Valitud peatükke oftalmoloogiast, 1 t. (Loeb saksa keeles.) Aeg kokkuleppel. Silmakliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., dr. med., dr. jur. h. c., eripatoloogia, diagnostika ja teraapia prof. emer.

Miländer, J., dr. med., prof. emer., naistehaiguste dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.

Titulaarprofessorid.

Riives, J., dr. med., närvihaiguste titulaarprofessor. Loeb ülesandel: 1) Närvihaiguste toopiline diagnostika, 1 t. nõndalas. Aeg teatatakse edaspidi. Närvikliinikus, Maarjamõisa väljal. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Dotsendid.

Kleitsman, R., dr. med., naistehaiguste ja sünnitusabi dotsent. 1940. a. I p. a. vabastatud loengutest.

Lepp, F., dr. med., sisehaiguste dotsent. 1940. a. I p. a. vabastatud loengutest.

Arrak, A., dr. med., sisehaiguste dotsent. Loengutest teatatakse edaspidi.

- Siim, A.**, dr. pharm., farmatseutilise keemia dotsent. 1) Valitud peatükke keemiliste ravimite teimimisest, 1 t. näd. (farmaatsia-osakonna üliõpilasile). Aeg teatakse edaspidi. Farmatseutilise Keemia Instituudis. Gustav Adolphi 16. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kuriks, O.**, dr. med., oftalmoloogia dotsent. Oftalmoskoopimine ja skiaskoopimine, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Silmakliinikus. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kirnmann, E.**, dr. med., kirurgia dotsent. 1) Väljavalitud kapitulid sõjavälja kirurgiast, 1 t. näd. (IV kursuse üliõpilasile). Aeg kokkuleppel kuulajatega. Vanas Anatoomikumis, Toomimäel. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Hansen, P.**, dr. med., naha- ja suguhaiguste dotsent. Naha kosmeetilised haigused ja nende ravimismeetodid, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Polikliinikus Gustav Adolphi 12. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tamm, A.**, dr. med., günekoloogia ja sünnitusabi dotsent. 1) Kitsas vaagen, 1 t. näd. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Naistekliinikus, Toomimäel. — Kõnetunnid: sealsamas, peale loenguid.
- Paris, H.**, dr. pharm., farmakognosia-ravimtaimede kultuuri dotsent. 1) Ravimtaimede kultuur, 1 t. näd. (farmaatsia-osakonna üliõpilasile). Aeg ja koht teatakse edaspidi. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Õppeülesandedäitjad.

- Haldre, J.**, dr. med., röntgenoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Röntgenoloogia, 2 t. (Sunduslik arstiteaduskonna VIII sem. üliõpilasile). Aeg kokkuleppel. Naistekliinikus (Toomimäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Tomingas, Alma**, dr. pharm., farmakognosia dotsent. Loeb ülesandel sundusliku ainaena: 1) Toksikoloogiline keemia, II osa, 2 t., k. 10—11, 1. 9—10 (IV sem. üliõpilasile). 2) Toksikoloogilise keemia praktikum, II osa, 3 t., k. 15—18 (IV sem. üliõpilasile). Farmakognosia-instituudis, Gustav Adolphi 16. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sibul, I.**, dr. med., füsioloogia ja füsioloogilise keemia dotsent. Loeb ülesandel: 1) Füsioloogia, 3 t. näd. (farmaatsia-osakonna üliõpilasile). Aeg kokkuleppel kuulajatega. Füsioloogia-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sinka, R.**, dr. med., pediaatria dotsent. Loeb ülesandel: 1) Emade ja lastekaitse. 2) Lastehaiguste semiootika. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Tartu Linna Laste Arstlikus Nõuandlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Volmer, Ch.**, mag. pharm. Loeb ülesandel: 1) Apteegi seadusandlus, 1 t. näd. (farmaatsia-osakonna üliõpilasile). Aeg kokkuleppel kuulajatega. Gustav Adolphi 16. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Prosektorid.

- Pärtelpoeg, V.**, arst, Anatoomia-instituudi aj. abijõud.
- Roots, R.**, arst, Patoloogia-instituudi prosektori kt.

Arstiteaduskonna Kehalise Kasvatuse Instituut.

(Gustav-Adolfi 19, tel. 31-62.)

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Jürgens, B., dr. med., ortopeedilise kirurgia erakorraline professor. 1) Ortopeediline võimlemine (teooria), 1 t. n. 16—17, Operatiivse Kirurgia Kabinett. 2) Ortopeediline võimlemine (praktika) 1 t., kokkuleppel e., k., r. 16—17, Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rannaste, E., eriainete õpetaja kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Riistvõimlemine m. 2 t., e. 12—13, n. 11—12. 2) Riistvõimlemine n. 1 t., n. 13—14. 3) Põrandvõimlemine m. 1 t., n. 12—13. 4) Põrandvõimlemine n. 1 t., r. 13—14. Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas. 5) Spordi organisatsioon 1 t., t. 10—11, Kehalise Kasvatuse Instituudi aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Viljak, H., eriainete õpetaja kehalise kasvatuse praktika alal. Võimlemine n. 4 t., e. 12—13, t. 11—12, k. 12—13, r. 12—13, Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Niiler, H., eriainete õpetaja kt. kehalise kasvatuse praktika alal. 1) Võimlemine m. 4 t., e. 13—14, t. 16—17, r. 12—13, 16—17. 2) Mäng m. 1 t., t. 11—12. 3) Mäng n. 1 t., t. 12—13. 4) Eriaine (mäng) m., n. 2 t., t. 13—14, n. 13—14, Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas. 5) Jäähoki m. 2 t., e. 9—11, Botaanika aia tiigil. — Kõnetunnid: Kehalise Kasvatuse Instituudis peale harjutusi.

Õppeülesandedäitjad.

Kask, M., dr. med., hügieeni dotsent. Üld- ja sporditervishoid 2 t., r. 10—12, Kehalise Kasvatuse Instituudi aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loengut.

Lind, S., dr. med., hügieeni dotsent. Haiguse õpetus 2 t., t. 18—20, Kehalise Kasvatuse Instituudi aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loengut.

Kolmpere, A., Eriaine (kergejõustik) 1 t., l. 11—13 üle nädala, Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas ja aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Martin, J., Kiiruisutamine 1 t., k. 10—11, l. 9—10, Botaanika aia tiigil. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Märtin, A., Ratsutamine 1 t., t., r. 17—18 üle nädala, Ratsarügemendi maneežis. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Peepre, A., Suusutamine. 11.—19. jaanuarini 1940. a. Pühajärvel.

Reedre, A., Iluisutamine 1 t., k. 11—12, l. 10—11, Botaanika aia tiigil. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Urbel, I., 1) Tants n. 1 t., k. 13—14. 2) Eriaine (tants) 1 t., k. 14—15, Kehalise Kasvatuse Instituudi võimlas. — Kõnetunnid: sealsamas peale harjutusi.

Filosoofiateaduskond.

- Saareste, A.**, dr. phil., eesti keele korriline professor. 1) Eesti keele häälikulugu, 2 t., n. 17—19, aud. 5. 2) (Kesk- ja ülemastme) seminar, 2 t., r. 17—19, Eesti ja Sugukeelte Arhiivis. 3) Eesti keele morfoloogia, 1 t., t. 18—19, Keemia aud. — Kõnetunnid: peale loenguid.
- Mägiste, J.**, dr. phil., läänemere-soome keelte korriline professor. 1) Läänemere-soome keelte võrdlev häälikutelugu ja morfoloogia (järg), 3 t., e. 13—14, aud. 6, n. 12—14, aud. 4. 2) Läänemere-soome keelte nominaaltuletus III (järg), 1 t., e. 12—13, aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Mark, J.**, dr. phil. (Helsingi), Eesti Teaduste Akadeemia abipresident, Ungari Teaduste Akadeemia liige, uurali keeleteaduse korriline professor. Mordva keel, 4 t., e., n. 10—12, Lai t. Botaanika-aia aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Wilhelmson, K.**, cand. phil., klassilise, eriti ladina filoloogia adjunktprofessori kt. 1) Terentius, 2 t., t. 11—13. 2) Ladina keele ajalooline grammatika (järg), 2 t., r. 11—13. 3) Proseminar ladina filoloogias, 2 t., n. 15—17. — Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Haliste, P.**, cand. phil. (Peterburi), klassilise, eriti kreeka filoloogia erakorriline professor. 1) Kreeka kirjandus (eeskätt kirjandusloolastele), 2 t., e., n. 11—12. 2) Ateena muinsused (Pausaniase kirjelduse järgi), 2 t., k. 11—13. — Klassilise Muinasteaduse Instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Romaani filoloogia professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Vagnay, L.**: 1) Rolandi laul (proseminar), 1 t., n. 14—15, aud. 4. 2) Foneetika, 1 t., r. 12—13, aud. 6. 3) Vana provansaali keel, 2 t., r. 14—16, aud. 2. 4) Prantsuse kirjandusloopeaküsimusi (seminar), 2 t., k. 14—16, aud. 1. **Keskküla, E.**, mag. phil.: „Cervantes'i Don Quijote“, 2 t., r. 16—18, aud. 6.
- Germaani filoloogia professor** — vakantne. Loevad ülesandel: prof. **P. Arumaa**: Läänegermaani keelte võrdlev grammatika (vormiõpetus), 2 t., e., n. 9—10, aud. 1. Dr. **P. Ariste**: Alamsaksa keel (eriti eesti keele seisukohalt), 1 t., l. 15—16, Lai 36. Lekt. **K. Schreinert**: (loeb saksa keeles) 1) Deutsche Dichtung zwischen Barock und Klassizismus, 1 t., r. 11—12, aud. 4. 2) Kirjanduslooline proseminar: „Sturm und Drang“, 1 t., k. 17—19, Ülikooli Raamatukogus.
- Oras, A.**, B. Litt. (Oxford), inglise filoloogia erakorriline professor. 1) Shakespeare'i aegne draama (välja arvatud Shakespeare), 2 t., n. 15—17, aud. 1. 2) Proseminar: Kaasaegseid esseiste, 2 t., r. 12—14, Anglo-Eesti Ühingu ruumes. — Kõnetunnid: peale loenguid.
- Wieselgren, P. W.**, dr. phil. (Lund), rootsi keele ja kirjanduse professor (Rootsi Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht). 1) Harjutusi moodsate rootsi kirjanikkude kohta, 2 t., t. 18—20, aud. 6. 2) Vanim rootsi keele areng, 1 t., e. 18—19, aud. 3.

3) Põhjamaade kirjanduslugu XIX sajandi teisel poolel (järg), rootsi keeles, 1 t., e. 19—20, aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Arumaa, P., dr. phil., slaavi filoloogia ja indo-euroopa keeleteaduse erakorraline professor. 1) Vene ajalooline grammatika, 2 t., k. 9—10, aud. 6, n. 9—10, aud. 2. 2) Kreeka keele ajalugu, 2 t., n. 10—11, aud. 4, r. 10—11, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Karling, Sten, dr. phil. (Göteborg), kunstiajaloo korraline professor. 1) Renessansi- ja barokki plastika Eestis, 1 t., e. 12—13, Lai 36. 2) Maalikunst Firenze XV sajandil, 1 t., n. 15—16, Lai 36. 3) Alamastme proseminar: Sissejuhatus kunstiajalosesse, 2 t., e. 16—18, iga teine nädal. Kunstiajaloo Instituut (Lai 36). 4) Keskastme ja ülemastme seminar: Küsimusi XIX sajandi maalikunstist, 2 t., e. 16—18, iga teine nädal. Kunstiajaloo-instituut (Lai 36). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Suits, G., mag. phil. (Helsingi), dr. phil. h. c. (Upsala), Eesti Teaduste Akadeemia liige, eesti ja üldise kirjanduse korraline professor. 1) Loenguid võrdlevail kirjandusloolistel teemadel, 1 t., k. 18—19, aud. 2. 2) Proseminari harjutusi (poetika ja kirjandusloo alal), 2 t., n. 16—18, aud. 4. 3) Kirjandus-teaduslik seminar, 2 t., r. 17—19, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja kodus (Tiigi 56) e. 16—17.

Ränk, G., dr. phil., etnograafia adjunktprofessor. 1) Põhja-Euroopa taluehitiste tüübid ja nende kujunemine, 1 t., n. 10—11, Geol.-inst. aud. Aia 46. 2) Eesti rahvariided, 1 t., r. 10—11, Eesti Rahva Muuseumis Raadil. 3) Seminar ja proseminar, 2 t., n. 16—18, Eesti Rahva Muuseumis Raadil. — Kõnetunnid: reedeti 11—12 Eesti Rahva Muuseumis Raadil.

Eesti ja võrdleva rahvaluule professuur — vakantne. Loeb ülesandel: Dr. phil. **O. Loorits**: 1) Sissejuhatus rahvaluuleteadusesse, 2 t. n. 11—13, aud. 6. 2) Eesti ja võrdleva usundiloo proseminar, 2 t., t. 11—13, aud. 6. 3) Eesti ja sugurahvaste rahvalaulude seminar, 2 t., r. 10—12, aud. 6. — Kõnetunnid: peale loenguid Filosoofiateaduskonna Seminari-raamatukogus.

Moora, H., dr. phil., eesti ja naabermaade muinasteaduse korraline professor, dekaan. 1) Soome muinasaeg, 2 t., t. 12—14, Geol.-inst. aud., Aia 46. 2) Muinasteaduslikud seminari- ja proseminariharjutused, 2 t., t. 16—18, Arheol.-inst., Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekaanaadis k. 13.30—14, l. 12.30—13.

Tarvel, P., cand. hist., üldise ajaloo (uus-aeg) korraline professor. 1) Tõõstuslik revolutsioon Inglismaal (järg), 2 t., n. 17—19, aud. 1. 2) Keskastme seminar XIX sajandi esipoole ajalooost, 2 t., r. 17—19, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Blumfeldt, E., mag. phil., üldise ajaloo (keskaeg) adjunktprofessori kohustetäitja. 1) Feodalismi õitse-aeg Prantsusmaal,

2 t., e. 17—19, aud. 4. 2) Proseminar: Valitud küsimusi hiliskeskaja ajaloo alalt, 2 t., k. 16—18, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kruus, H., dr. phil., dr. hist. h. c. (Riia), Eesti ja naabermaade ajaloo korraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Sepp, H., dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, Eesti ja naabermaade ajaloo adjunktprofessor. 1) Rootsi ajalugu peale suurt Põhjasõda, 2 t., e. 9—10, aud. 4, t. 10—11, aud. 4. 2) Soome ajaloo ülevaade, 1 t., t. 11—12, aud. 4. 3) Seminarirahjutused Eesti ajaloost 17. sajandil ja 18. sajandi alul, 1 t., k. 10—11, aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Pedagoogika professor — vakantne. Loevad ülesandel: Mag. phil.

J. Estam: 1) Didaktika üldkursus, 2 t., k. 19—21, aud. 1.

2) Proseminar pedagoogikas: Harjutusi koolijõudluste hindamises, 2 t., r. 19—21, aud. 1. Mag. phil.

A. Elango: 1) Proseminar pedagoogikas: Valitud küsimusi pedagoogiliste uuendusliikumiste alalt, 2 t., e. 18—20, aud. 1. 2) Pedagoogika ajalugu XIX ja XX sajandil, 1 t., e. 17—18, aud. 6.

Ramul, K., dr. phil., filosoofia korraline professor. 1) Lapsepsühholoogia, 2 t., t. r. 10—11. 2) Praktiline sissejuhatus eksperimentaalpsühholoogiasse, 1½ t., r. 12—13.30. 3) Seminar filosoofias, 2 t., t. 11—13. 4) Praktilised tööd psühholoogias, 6 t., (aeg kokkuleppel osavõtjatega). Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja kodus (Riia 119) k. 16.30—17.

Koort, A., dr. phil., pedagoogika ja filosoofia erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Filosoofia ajalugu 19. sajandil, 2 t., e., t. 18—19, aud. 2. 2) Filosoofiline seminar: Sotsiaalpsühholoogiast, 2 t., e. 19—21, aud. 2. 3) Pedagoogiline proseminar ja seminar: Kasvatus ja vaimne tervishoid, 2 t., t. 19—21, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja dekanaadis n. 12.30—13, l. 12—12.30.

Gulkovitsch, L., dr. phil. et med. (Königsberg), juuditeaduse korraline professor („Ühingu juuditeaduse edendamiseks Tartu Ülikoolis“ ülevalpeetav õppekoht). 1) Prohvetismi olemus, järg: II Jeremiah, 2 t., k. 18—20, aud. 6. 2) Tannaiitliku aja karistusõiguse normeist — valitud tekstide varal, 3 t., e. 18—20, r. 16—17, Juuditeaduse Seminaris. 3) Haggada ajaloo ning olemusest, 2 t., t. 18—20, aud. 1. 4) Analüüs Juudi mõttelejate maailmavaateist 16. sajandil, 1 t., 13—14, Juuditeaduse Seminaris. 5) Filoloogiline proseminar, 2 t., e. 12—14, Juuditeaduse Seminaris. 6) Filoloogiline seminar, 2 t., n. 17—19, Juuditeaduse Seminaris.

Dotsendid.

Liiv, O., dr. phil., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Sildnik, A., cand. hist., Eesti ja naabermaade ajaloo dotsent. Lubatud lugeda: „Balti kindralkuberner ja Liivimaa Kubermanguvalitsuse arhiivid XIX sajandi I poolel“, 1 t., t. 19—20, aud. 4. — Kõnetunnid: R. Keskarhiivis tööpäeval kl. 11—13.

- Aavik, J.**, mag. phil. (Helsingi), eesti keele dotsent. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.
- Annist, A.**, dr. phil., eesti ja üldise kirjanduse dotsent. Loeb ülesandel: „Eesti kirjanduse ideoloogiline areng XIX sajandil“, 2 t., t. 16—18, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Loorits, O.**, dr. phil., Eesti Teaduste Akadeemia liige, rahvaluule dotsent. Vt. Eesti ja võrdleva rahvaluule professor.
- Ernits, V.**, cand. phil., slaavi keelte dotsent. Loeb ülesandel: 1) Poola keele algkursus, 2 t., e. 15—16, aud. 1, l. 10—11, aud. 4. 2) Poola keel edasijõudnuile, 1 t., k. 15—16, aud. 6. Lubatud lugeda: 3) Läti keel algajaile, 2 t., (aeg ja koht kokkuleppel kuulajatega).

Nooremad abiõppejõud.

- Baun, A.**, mag. phil., noorem abiõppejõud uurali keeleteaduse alal. 1) Soome-ugri keelte uurimisloost, 1 t., r. 15—16, aud. Lai 36. 2) Türgi laenudest soome-ugri keeltes, 2 t., k. 12—14, aud. Lai 36.
- Toomse, M.**, dr. phil., noorem abiõppejõud eesti ja lähemate sugukeelte alal. 1) Eesti-soome-vadja murrete kokkupuuted Kirde-Eestis (järg), 2 t., l. 12—14, aud. 6. 2) Läänemere-soome keelte imperatiivist, 1 t., k. 11—12, aud. 4.
- Tuulse, A.**, mag. phil., noorem abiõppejõud kunstiajaloo alal. 1) Keska ja profaanarhitektuur, 2 t., t. 15—17, aud. Lai 36. 2) XX sajandi maalikunst, 1 t., k. 16—17, aud. Lai 36.

Õppeülesandetäitjad.

- Ariste, P.**, dr. phil. Loeb ülesandel: 1) Üldfoneetika (jätk), 2 t., n., r. 9—10, Lai 36. 2) Katselisfoneetiline praktikum, 1 t., l. 16—17, Lai 36. — Kõnetunnid: Eesti ja Sugukeelte Arhiivis (Rüütli 24) igal äripäeval 13—14.
- Adams, V.**, mag. phil. Loeb ülesandel: Praktiline kõneoskus, 1 t., r. 19—21, aud. 3.
- Kask, M.**, dr. med., hügieeni dotsent. Loeb ülesandel: Koolitervis-hoid, 2 t., Tervishoiu Instituudis (aeg antakse edaspidi teada). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Keskküla, E.**, mag. phil. 1) Hispaania keele algkursus. Valitud päätükke hispaania moodsast kirjandusest (Valle-Inclán, Azorin) Gram. harjutusi reegli- ja ebareegli. verbidega, 1 t., t. 16—17, aud. 1.
- Semper, J.**, mag. phil. Loeb ülesandel: Stiilikursust, 1 t. Aeg ja koht antakse edaspidi teada.
- Puksoo, F.**, cand. phil., Ülikooli Raamatukogu juhataja. Loeb ülesandel: Proseminar Eesti raamatuasjandusest ja bibliograafiast, 1 t., k. 15—16, Ülikooli Raamatukogus.
- Veski, J. V.**, dr. phil. h. c. Vt. Eesti keele lektorikoht.

Silberstein, L., dr. phil. (Berliin). Lubatud lugeda: 1) Tšehhi keeleõpetus (2 osa), 2 t., e. 10—12, aud. 6. 2) Tšehhi kirjanduslugu (2 osa), 1 t., (aeg ja koht kokkuleppel kuulajatega). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Lektorid.

Eesti keele lektori koht — vakantne. Loeb ülesandel: Dr. phil. h. c.

J. V. Veski: 1) Tegelik Eesti kirjakeele grammatika (tuletus ja lauseõpetus) ühes vastavate harjutustega, 4 t., k. 15—16, aud. 5, n. 16—17, aud. 5, r. 15—16, aud. 5, l. 14—15, aud. 1. 2) Eesti kirjandusloo peajooni (realismi järg), 2 t., t. 15—16, aud. 5, n. 15—16, aud. 4. 3) Eesti kirjakeele struktuur, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Suits, A., mag. phil. (Helsingi), soome keele lektor. 1) Alkursus (soome keele morfoloogia ja tõlkimine), 3 t., k. 11—13, aud. 6, r. 12—13, aud. 4. 2) Edasijõudnute kursus (soome keele süntaks), 3 t., k. 13—14, aud. 6, r. 13—15, aud. 6. 3) Loeb ülesandel: Ulevaade uuema soome kirjanduse arengust (alates 19/20 sajandi vahetusega), 1 t., n. 18—19, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Roos, E., mag. phil., vanade keelte lektori kt. 1) Ladina keele lektori kursus, a) algajaile: Caesar, De bello Gallico I (järg); Cicero, Oratio in Catilinam II, 4 t., e. 18—19, k. 17—18, r. 18—19, l. 16—17, aud. 5; b) edasijõudnuile: Ovidius, Metamorphoses; Horatius, Carmina; Vergilius, Aeneis II, 4 t., e. 17—18, aud. 5, t. 16—17, aud. 5, k. 16—17, aud. 1, l. 17—18, aud. 5. 2) Kreeka keele lektori kursus, a) algajaile (järg): Xenophon, Anabasis I, 5 t., e. 13—14, aud. 3, t. 17—18, aud. 6, k. 11—12, aud. 3, n. 16—17, aud. 6, r. 13—14, aud. 5; b) edasijõudnuile: lektüür kokkuleppel, 3 t., Klass. Muinasteaduse-inst. (aeg kokkuleppel). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Prantsuse keele lektori koht — vakantne. Loevad ülesandel: **V. Annus:** 1) Prantsuse keele lektori kursus algajaile, 3 t., t. 16—17, aud. 6, k. 13—14, aud. 3, r. 13—14, aud. 3. 2) Prantsuse keele kõrgem kursus, 2 t., k. 19—20, aud. 3, r. 19—20, aud. 2. **Lekt. B. Pravdin:** 1) Prantsuse keele lektori kursus edasijõudnuile (järg), 3 t., e. 19—20, aud. 4, k. 17—18, aud. 6, r. 11—12, Prantsuse Instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Schreinert, K., dr. phil. (Berliin), dr. phil. habil. (Greifswald), saksa keele lektor. 1) Saksa keele lektori kursus, 3 t., e. 15—16, k. 9—10, l. 15—16, aud. 4. 2) Saksa keele lektori kursus germanistidele, 3 t., e. 16—17, k. 10—11, l. 16—17, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Harris, Henry C. C., B. A. (Madras), inglise keele lektor. Loengud antakse edaspidi teada.

Pravdin, B., cand. phil. (Moskva), vene keele lektor. 1) Vene keele lektori kursus, 6 t., t. 9—10, aud. 6, n. 8—10, aud. 4, r. 18—21, aud. 6. 2) Seminar vene kirjanduse alalt, 2 t., (aeg ja koht kokkuleppel osavõtjatega). — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Fazekas, J., dr. phil. (Debrecen), ungari keele lektor. Loengud antakse edaspidi teada.

Rootsi keele alal annab õpetust lic. phil. G. Wieselgren. 1) Rootsi keel algajale (järg), 4 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada). 2) Rootsi konversatsioon, 2 t. (aeg ja koht antakse edaspidi teada).

Weiss, R., dr. litt., dr. jur. (Firence), itaalia keele ja kirjanduse lektor. (Itaalia Valitsuse poolt ülevalpeetav õppekoht). Loengud antakse edaspidi teada.

Eriainete õpetaja.

Vörk, E., ülikooli muusikaõpetaja. 1) Kooriharjutusi, 2 t., k. 19.30—21.30, Üliõpilasmajas. 2) Koosmängu harjutusi ühes viiulitundidega, 3 t., t. 11—14, (Mäe 33—3). 3) Klaveritunnid, 1 t., Üliõpilasmajas (aeg kokkuleppel osavõtjatega). 4) Muusika teooria ja solfežjo, 2 t., r. 11—12 ja 16—17, Usutead. seminari ruumes. 5) Kirikumuusikat, 4 t., k. 10—12 ja n. 16—18, Ülikooli kirikus ja Usutead. seminari ruumes. — Kõnetunnid: kodus Mäe 33—3, t., n. 14—15.

Ritsing, R., abijõud muusika alal. 1) Koorilaulu tehnika ja hääleseade. Aeg ja koht kokkuleppel osavõtjatega. 2) Kooriharjutused, t., r. 19—21, Üliõpilasmajas. 3) Orkestriharjutused, Üliõpilasmajas. Aeg kokkuleppel osavõtjatega. — Kõnetunnid: Üliõpilasmajas, tuba 38, kella 14—15 ja enne kui ka pärast harjutusi.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Jaakson, H., dr. phil. nat., matemaatika (analüüsi) korraline professor, üliõpilasakonna kuraator. 1) Matemaatiline analüüs I (diferentsiaal- ja integraalarvutus, diferentsiaalvõrrandite üldkursus), harjutustega, 6 t., e., t. 12—14, l. 10—12. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.

Sarv, J., dr. phil. nat., matemaatika (geomeetria) korraline professor. 1) Kõrgem geomeetria II (projektiivne geomeetria), harjutustega, 4 t., t., n. 8—10. 2) Kiirte geomeetria, 2 t., k. 12—14. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.

Humal, A., dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. 1) Matemaatika alused II (analüüsi alused), 2 t., r. 10—12. 2) Matemaatika klassikalisi probleeme ja meetodeid II, 2 t., t. 16—18. 3) Matemaatilise statistika elemendid (majandusteaduskonna üliõpilastele), 2 t., e. 17—19. Matem.-inst. aud. — Kõnetunnid: matem.-inst. õppejõudude toas, pärast loenguid.

Rägo, G., cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika korraline professor, dekaan. 1) Rakendusmatemaatika statistilised meetodid, harjutustega, 4 t., t., n. 10—12. Matem.-inst. aud. 2) Praktikum numbrilistes ja graafilistes meetodites, tööde vastuvõtmine, 1 t., kokkuleppel praktikumis töötajatega. Rakend.-matem.-labor. 3) Seminar rakendusmatemaatika

tikas, 2 t., iga teine nädal, k. 10—12. Matem.-inst. seminari ruumis. Kõnetunnid: t., n. 12—12.30, oma kabinetis matem.-instituudis ja k. 13.30—14, n. 19.30—20 ning r. 9.30—10 dekaani kantseleis, P. Põllu 2.

Rootsmäe, T., cand. math., astronoomia ja astrofüüsika korraline professor. 1) Üldine astronoomia (järg), harjutustega, 4 t., k., n. 12—14. Tähetorni aud. 2) Üldise astronoomia praktikum, praktikumist osavõtjatega kokkulepitud ajal, Tähetornis. 3) Astronoomia erikursus II (stellaarastronoomia ja stellaarstatistika), 2 t., e. 12—14. Tähetorni aud. — Kõnetunnid: oma kabinetis pärast loenguid.

Kirde, K., dr. rer. nat. (Hamburg), meteoroloogia ja geofüüsika korraline professor. Teoreetiline meteoroloogia, 3 t., k., r. l. 9—10. Meteor. Obs. aud. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Vilip, J., dr. phil. nat., eksperimentaalse füüsika korraline professor. 1) Üldine füüsika, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Füüsika-inst. aud. 2) Füüsika katsetehnika, e. 10—13 ja 16—19, k., n., r. 9—13, l. 11—13. 3) Füüsika praktikum I, e., t. 10—14 ja 16—19, k., n., r. 9—14, l. 9—13. 4) Füüsika praktikum II (edasijõudnuile), aeg kokkuleppel praktikumist osavõtjatega. 5) Füüsika seminar, 1 t. Aeg kokkuleppel kuulatajatega. Füüsika-inst. — Kõnetunnid: oma kabinetis, äripäeviti 12—13.

Perlitz, H., dr. phil. nat., teoreetilise ja tehnilise füüsika korraline professor. 1) Teoreetiline füüsika IV (elektrodünaamika), harjutustega, 4 t., t., r. 12—14. Füüsika-inst. aud. 2) Eritööd kristallide struktuuride analüüsis, aeg kokkuleppel. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Paris, A., dr. phil. nat., anorgaanilise keemia korraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Analüütiline keemia, 3 t., e., t., k. 9—10. Keemia-inst. aud. 2) Üldise ning anorgaanilise keemia praktikum, äripäeviti 9—13. 3) Kvalitatiivse analüüsi praktikum (rohuteaduse osakonna üliõpilastele) äripäeviti 9—13. 4) Kvalitatiivse analüüsi praktikum (arsti- ja loomatarstiteaduskonna üliõpilastele) ja keemia praktikum (põllumajandusteaduskonna üliõpilastele), e., t., k., n., r. 14—17. 5) Kvantitatiivse analüüsi praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. Anorg. keemia labor. 6) Kolloidkeemia praktikum e. t., k., n., r. 9—14, l. 9—13. Füüsikal.-keemia labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, e., t., k., r. 13—13.30.

Tiganik, L., dr. phil. nat., orgaanilise keemia adjunktprofessor. 1) Orgaaniline keemia, 4 t., e., t., k., n. 10—11. Keemia-inst. aud. 2) Keemiline füüsika, 3 t., aeg kokkuleppel. Keemia-inst. aud. 3) Orgaanilise keemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 4) Orgaanilise keemilise analüüsi praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 5) Orgaanilise keemia preparatiivne praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. 6) Ründainete keemia praktikum, e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13. Org. keemia labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Lippmaa, T., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, botaanika (morfoloogia ja süstemaatika) korraline professor. 1) Eostaimede morfoloogia ja süstemaatika, 3 t., r. 12—13, l. 8—10. Botaanika-inst. aud. 2) Öistaimede morfoloogia ja süs-

temaatika praktikum, äripäeviti 9—13. 3) Taime määramise praktikum, 6 t., rühmiti, e., k., n. 15—17. Taime-morfol. ja -süsteematika labor. 4) Geobotaanika õppe-eks-kursioon (1—3 päeva). Kõnetunnid: oma kabinetis, n., r., l. 10—10.30.

Kaho, H., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, botaanika (anatoomia ja füsioloogia) korraline professor, rektor. 1) Taimefüsioloogia (loodusteaduste osakonna ja metsateaduse osakonna üliõpilastele), 2 t., l. 11—13. Botaanika inst. aud. 2) Taimeanatoomia praktikum, aeg kokkuleppel. 3) Taimefüsioloogia praktikum, aeg kokkuleppel. 4) Kollookvium praktikumide arvestamiseks, 3 t., e. 9—11, r. 9—10. Taimefüsiol. labor. — Kõnetunnid: oma kabinetis, Taimefüsioloogia labor., pärast loenguid; rektori kabinetis, Ülikooli peahoones, e. 12—13, l. 13—14.

Riikoja, H., cand. rer. nat., selgrootute zooloogia korraline professor. Käesoleval õppeaastal õppetööst vabastatud.

Piiper, J., Ph. D. (London), selgroogsete zooloogia korraline professor. 1) Võrdleva anatoomia põhijooni, 3 t., e., t., k. 11—12. 2) Evolutsiooniteooria põhijooni, 1 t., n. 11—12. Zoologia-inst. aud. 3) Võrdleva anatoomia harjutused, 2 t., r. 5—7. 4) Kollookvium võrdlevas anatoomias ja evolutsiooniteoorias, e., t., k., n. 12—13. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Õpik, A., dr. phil. nat., geoloogia ja paleontoloogia korraline professor. 1) Geoloogia ja paleontoloogia põhijooned, 4 t., t., k., n., r. 13—14. Geol. aud. 2) Geoloogia ja paleontoloogia harjutused, 3 t., aeg kokkuleppel. Geol.-inst. ja -muuseumis. Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Tammekann, A., dr. phil. (Helsingi), geograafia korraline professor. 1) Üldine geograafia II, 3 t., t., k., n. 8—9, geol.-inst. audit. 2) Geograafia-seminar, 2 t. Aeg kokkuleppel osavõtjatega. 3) Kartograafia eripraktikum. 4) Geograafia algpraktikum (järg). Geograafia-inst. — Kõnetunnid: oma kabinetis, pärast loenguid.

Professor emeritus.

Aleksejev, W., dr. math. (Moskva), professor emeritus. Loeb (vene keeles): Invariantide teooria, 1 t. Matem.-inst. seminari ruumis; aeg teatatakse edaspidi.

Astronoom-observaator.

Õpik, E., dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, astronoom-observaator. Loeb: Astrofüüsika (jätk), 2 t. Aeg teatatakse edaspidi. Korraldab õppeülesandel: Astronoomia seminar, 1 t. Aeg teatatakse edaspidi. Tähetorni aud.

Dotsendid.

Krahn, E., dr. phil. (Göttingen), matemaatika dotsent. Loeb ülesandel: Matemaatilise analüüsi eriküsimusi, 1 t., n. 12—13. Matem.-inst. seminari ruumis.

Nuut, J., dr. phil. nat., matemaatika dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor.

- Madisson, O.**, dr. rer. ing. (Peterburi Teedeinstituut), rakendusmehaanika dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor.
- Anderson, W.**, dr. phil. nat., astrofüüsika dotsent.
- Livländer, R.**, dr. phil. nat., astronoomia ja geodeesia dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli erakorraline professor.
- Vellner, A.**, dipl. ins., hüdroloogia dotsent.
- Grimm, K.**, dipl. ins. Loeb: Kodumaa jõumasinad ja nende praegune rakenduse areng, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Laur, A.**, dr. ing. (Dresdeni Tehnikaülikool), keemia dotsent.
- Parts, A.**, dr. phil. nat., keemia dotsent, Tallinna Tehnikaülikooli korraline professor.
- Luha, A.**, dr. phil. nat., geoloogia dotsent. Käesoleval semestril loengute pidamise kohustusest vabastatud.
- Thomson, P. W.**, dr. rer. nat. (Riia), geoloogia dotsent.
- Markus, E.**, dr. phil. nat., geograafia dotsent. Loeb õppeülesandel: Eesti arealproduktiooni geograafilised alused, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Teiss, Liidia**, dr. phil. nat., histoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Tsütoloogia, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Kärsna, A.**, dr. phil. nat., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. Loeb ülesandel: Statistiline sünoptika, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Aul, J.**, dr. phil. nat., antropoloogia dotsent. Loeb ülesandel: Üldine antropoloogia, 2 t., e., k. 12—13. Zool.-inst. v. aud.

Noorem abiõppejõud.

- Keres, H.**, mag. math., noorem abiõppejõud matemaatika alal. Korraldab ülesandel: Matemaatika algpraktikum (jätk), 3 t., r. 8—10, l. 12—13. Matem.-inst. aud. Loeb ülesandel: Relatiivsusteooria I (eriline relatiivsusteooria), 2 t., r. 10—12. Matem.-inst. seminari ruumis. — Kõnetunnid: Matem.-inst. õppejõudude toas, pärast praktikumi ja loenguid.

Õppeülesandetäitja.

- Orviku, K.**, mag. geol. Loeb ülesandel: Devoon Eestis, 1 t. Aeg ja koht teatatakse edaspidi.

Loomaarstiteaduskond.

- Vau, E.**, dr. med. vet., koduloomade anatoomia adjunktprofessor. 1) Koduloomade anatoomia II, 5 t., t., k., n., r., l. 8—9. 2) Topograafiline ja rakendusanatoomia, 2 t., e. 11—12, n. 10—11. 3) Praktilisi töid: a) anatoomias, 6 t.; b) topograafilises ja rakendusanatoomias, 6 t., Loomaanatoomia-instituudis (Vene 32), aeg teatatakse hiljem. — Kõnetunnid: seal-samas peale loenguid, tel. 29-01.

Tehver, J., dr. med. vet., histoloogia ja embrüoloogia erakorraline professor. Käesoleval semestril õppetööst vabastatud.

Saral, K., dr. med. vet., üld- eri- ja operatiivkirurgia korraline professor, Looma-Haavakliiniku juhataja. 1) Operatiivkirurgia, 2 t., t., n. 8—9. 2) Erikirurgia, kabjahaigused ja diagnostika, 4 t., t., k., n. 16—17; k. 8—9. 3) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Looma-Haavakliinikus (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, tel. 21-82; kodus (Vene 22) 9—10 ja 14—16, tel. 23-19.

Tomberg, J., loomaarst, sünnitusabi ja silmahaiguste adjunktprofessor. 1) Sünnitusabi ja steriliteet (VIII sem. üliõpil.), 2 t., t., n. 9—10. Hobusekasvatuse Instituudi aud. (Vene 28). 2) Sünnitusabi eelpraktikum, 2 t., r. 17.30—19.30 (VIII sem. üliõpil.). 3) Sünnitusabi kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 4) Väljaõite sünnitusabi alal juhtude järgi. — Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26) äripäeviti 10—12, tel. 32-51.

Ridala, V., dr. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia erakorraline professor. 1) Patoloogiline anatoomia, histoloogia ja parasitoloogia, 4 t., e., t., n. 13—14, r. 8—9 (VI sem. üliõpil.). 2) Lahanguõpetus, 2 t., l. 10—12 (VI sem. üliõpil.). 3) Lahanguid iga päev juhtude järgi (VIII ja X sem. üliõpil.). Loomapatoloogia-instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Laas, A., dr. med. vet. (Viin), eripatoloogia, teraapia ja diagnostika korraline professor, Looma-Sisehaigustekliiniku juhataja. 1) Eripatoloogia, teraapia ja sisehaiguste kliiniline diagnostika, 3 t., k. 9—10, l. 8—10. 2) Sisehaiguste kliinik, 15 t., äripäeviti 10—12, e., k., r. 17—18. 3) Praktilisi harjutusi kliinilises diagnostikas, 3 t., e. 15—17, r. 12—13. Looma-Sisehaigustekliinikus (Vene 30). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—11, tel. 21-53; kodune tel. 21-52.

Viidik, R., dr. med. vet. (Viin), lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse adjunktprofessor. 1) Lihahügieen, 4 t., e. 15—17, k. 12—14. 2) Lihahügieeni praktikum, 4 t., t., n. 12—14. Lihahügieeni-instituudis (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid, tel. 26-33.

Laja, F., dr. med. vet., epizootoloogia ja eribakterioloogia korraline professor, Väikeloomade-kliiniku juhataja. 1) Epizootoloogia ja loomaarstiline politsei, 3 t., t., r. 8—9, k. 9—10. 2) Eribakterioloogia ja seroloogia, 3 t., e., n. 12—13, k. 11—12. 3) Praktilisi töid eribakterioloogias ja seroloogias, 3 t., k., l. 12—13.30. Loomataudide ja Eribakterioloogia Instituudis (Narva 84). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid, tel. 27-50.

Roots, E., dr. med. vet. (Viin), loomatervishoiu ja piimahügieeni korraline professor, prorektor. 1) Loomatervishoid, 3 t., e. 9—10, t. 16—17, l. 9—10. 2) Praktilisi töid loomatervishoius, 4 t., k., n. 15—17. 3) Kalade ja mesilaste haigused, 2 t., k., n. 9—10. Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituudi aud. (Vene 38). Kõnetunnid: Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituudis (Vene 38), peale loenguid; tel. 25-25.

- Kaarde, J.**, dr. med. vet. (Viin), veistehaiguste erakorraline professor, dekaan, Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliiniku juhataja. 1) Veistehaigused, 2 t., e. 12—13, r. 9—10. 2) Veistehaiguste kliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. 3) Väljasõidud veistehaiguste alal (X sem. üliõpilasile) äripäeviti juhtude järgi. — Kõnetunnid: Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinikus (Vene 26) äripäeviti 11—12, tel. 32-51; dekanaadis (Vene 28) k. 12—13, tel. 20-27.
- Taagepera, K.**, loomaarst, hobusekasvatuse, eksterjööri ja rakendusõpetuse adjunktprofessor. 1) Hobusekasvatus, 3 t., e, r., l. 13—14. Hobusekasvatuse-instit. aud. (Vene 28). 2) Praktilisi töid hobusekasvatuses, 4 t., aeg kokkuleppel. Kõnetunnid: peale loenguid Hobusekasvatuse-instituudis (Vene 28).
- Säre, R.**, loomaarst, õpetatud sepa kt. 1) Praktilisi töid hobusekasvatuses, 6 t., e., t., n. 10—12. Õppesepikojas (Vene t.). — Kõnetunnid: peale prakt. töid Vene t. 34.

Prosektor.

- Laurimaa, J.**, loomaarst, loomaanatoomia prosektori kt. Praktilisi töid anatoomias, 15 t., e., t., k., n., r. 15—18. Loomaanatoomia-instituudis (Vene 32). — Kõnetunnid: sealsamas omas toas äripäeviti 10—11, tel. 29-01.

Põllumajandusteaduskond.

- Rootsi, N.**, dr. agr., taimekasvatuse korraline professor, dekaan. 1) Taimekasvatus I ja II, 5 t., t. 10—12, k. 11—12, n. 9—11. 2) Seminariharjutusi, 2 t., k. 10—11, t. 9—10. Taimekasvatuse-instituudis (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja dekanaadis (Vene 28) n. 12—13.
- Nõmmik, A.**, M. Sc. (New Jersey), mullateaduse ja agrikultuurkeemia korraline professor. 1) Taimetoitmine ja väetisõpetus, 4 t., e. 10—12, k. 9—11. 2) Seminariharjutusi, 1 t., r. 10—11. 3) Laboratooriumi praktikum, e., k., r. 8—13 ja 14.30—17.30; t., n., l. 8—13. Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia Instituudis (Vene 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Loomakasvatuse professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Liik, E.**, dr. agr., loomakasvatuse erakorraline professor. Üldine loomakasvatus, 2 t., e. 12—13, n. 11—12. **Kivimäe, A.**, mag. agr. 1) Veisekasvatus, 2 t., t. 12—14. 2) Prakt. tööd veisekasvatuses, 1 t., t. 14—15. **Muuga, A.**, mag. agr. 1) Üldine söötmissõpetus, 2 t., k. 12—14. 2) Prakt. tööd üldises söötmissõpetuses, 1 t., k. 14—15. Kõik loengud ja prakt. Loomakasvatuse-instituudis (Narva 86). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja prakt. töid.
- Liik, E.**, dr. agr., loomakasvatuse erakorraline professor. 1) Väike-loomaja linnukasvatus I, 3 t., k. 9—10, l. 11—13. 2) Harjutusi väike-loomaja linnukasvatuses I, 2 t., ühel rühmal t. 17—19, teistel — aeg kokkuleppel. Loengud ja seminariharjutused Loomakasvatuse-instituudi auditoriumis, muud harjutused Väike-loomaja ja Linnukasvatuse Instituudi ruumes (Narva 86). Loeb ülesandel: vt. loomakasvatuse professor. — Kõnetunnid: Väike-loomaja Linnukasvatuse Instituudis peale loenguid. Instituudi tel. 44-03, kodune tel. 20-48.

- Köpp, P.**, dr. agr., agraarökonoomia korraline professor. 1) Agraarökonoomia II, 4 t., e., r. 9—11. 2) Praktilisi harjutusi agraarökonomias, 2 t., e. 11—12, r. 16—17. Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid. Kodune tel. 22-15.
- Daniel, O.**, metsakasvatuse erakorraline professor. 1) Metsakasvatus I, 6 t., t., k., n. 9—11. 2) Metsakaitse, 3 t., n. 11—12, r. 9—11. 3) Praktilisi töid: a) metsakasvatuses, 2 t.; b) metsakaitstes, 1 t.; c) metsakasvatuse seminar 2 t., aeg kokkuleppel, Aia 46; d) suviseid harjutusi metsakasvatuses (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas). Loeb ülesandel: Metsaentsüklopeedia, 2 t., l. 11—13, Aia 46. — Kõnetunnid: peale loenguid, Aia 46.
- Mathiesen, A.**, dr. rer. for., metsakorralduse korraline professor. 1) Dendroloogia, 2 t., e. 11—13. 2) Metsatakseerimine, 3 t., t. 11—13, k. 11—12. 3) Praktilisi harjutusi: a) dendroloogias, 4 t., t., r. 16—18; b) metsatakseerimises, 4 t., e., n. 16—18; c) metsakorralduses, 2 t., k. 18—20, Aia 46; d) suviseid harjutusi metsatakseerimises ja metsavahitsemises (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas). — Kõnetunnid: Aia 46, peale loenguid.
- Veermetts, K.**, dr. rer. for., metsakasvatuse erakorraline professor, teaduskonna sekretär. 1) Metsatehnoloogia, 4 t., e., t. 14—16. 2) Metsakaubandus, 2 t., k. 12—14. 3) Metsatehnoloogia prakt. tööd, 12 t., e., n., r. 16—19, t. 10—13. 4) Metsakasvatuse seminar, 2 t., r. 14—16. Aia 46. 5) Suviseid harjutusi metsakasvatuses ja metsatehnoloogias (Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas). — Kõnetunnid: peale loenguid, Aia 46 ja dekanaadis (Vene 28) n. 12—13.
- Rinne, L.**, dr. agr., maaparanduse korraline professor. 1) Maaparandus ja sookultuur III, 4 t., e., t. 8—10. 2) Geodeesia II (metsaosak. üliõp.) 2 t., k. 8—10. 3) Praktilisi töid: a) geodeesias (metsaosak. üliõpil.), 2 t., e. 15—17; b) maaparanduses ja sookultuuris (koos seminariga), 6 t., I rühm t. 15—18, II rühm k. 15—18, Lai 36. 4) Suviseid harjutusi maaparanduses ja sookultuuris ning geodeesias. — Kõnetunnid: peale loenguid e., t., k. 10—10.30, Lai 36.
- Luksepp, A.**, põllumajanduslikkude riistade ja masinate adjunktprofessor. 1) Põllumajanduslikud riistad ja masinad ühes maaharimisega II, 4 t., t., k. 12—14. 2) Praktilisi töid samas aines 2 t. Aeg kokkuleppel. Lai 36. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Lepik, E.**, dr. sc. nat. (Zürich), taimehaiguste erakorraline professor. 1) Botaanika süstemaatika (agr. ja metsaosak. üliõpilasile), 4 t., k. 11—13, n. 12—14. Botaanika-aias aud. 2) Praktilisi töid taime määrämises, 2 t., k. 18—20 (agron. osak. üliõpilasile); n. 18—20 (metsaosak. üliõpilasile). Praktilistele töödele ülesandmine esimesel loengul. Praktilised tööd korraldatakse Taimemorf. ja Süst. Laboratooriumis (Botaanika-aias). 3) Ekskursioonid ja suviseid harjutusi, ajad teatatakse loengul. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid. Taimehaiguste-inst. ja -katsejaama tel. Raadil 21-68, kodune tel. 33-13.

Järvik, M., dr. agr., piimanduse erakorraline professor. 1) Põllumajanduslik mikrobioloogia, 2 t., e., n., 11—12. Loomatervish. ja Piimahüg. Inst. aud. (Vene 38). 2) Praktilisi töid põllumajand. mikrobioloogias, 2 t., kolmes rühmas: e., n. 15—17 ja n. 17—19. 3) Põllumajanduslike koöperatiivide arvepidamine, 2 t., k. 16—18. 4) Põllumajanduslik entsüklopeedia (metsaosak. üliõpil.), 3 t., l. 9—12. Mullatead. ja Agrikultuurkeemia Inst. aud. (Vene 28). — Kõnetunnid: Piimanduse-instituudis (Vene 38) peale loenguid.

Leius, K., eriainate õpetaja rakenduszoologia alal. 1) Rakenduszoologia I, 2 t., t. 11—13. 2) Metsazooloogia I, 2 t., r. 11—13. 3) Praktilisi töid: a) rakenduszooloogias, 2 t., t. 17—19; b) metsazooloogias, 2 t., r. 15—17. Rakenduszoologia-instituudis (Aia 46). 4) Suviseid harjutusi zooloogias. Kõnetunnid: Aia 46, peale loenguid ja harjutusi; katsejaama tel. 30-67.

Põllumajanduslike ehitiste õpetuse professor — vakantne. **Mielberg, P.**, dipl. arhit., ehitusõpetuse dotsent. Korraldab ülesandel: 1) Praktilisi töid põllumajanduslikus ehitusõpetuses, 4 t., t. 15—17 (agr. osak. üliõpil.), n. 15—17 (metsaosak. üliõpil.). Loeb vabatahtliku ainenä: Aia-arhitektuuri tekkimine ja maastikkude kaunistamine, 1 t. Aeg kokkuleppel. — Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale prakt. töid.

Rubel, P., mag. agr., agrarpoliitika ja ühistegevuse adjunktprofessori kt. 1) Põllumajanduse ajalugu ja agrarpoliitika, 3 t., r. 10—11, l. 9—11. Hobusekasvatuse-instituudi aud. (Vene 28). 2) Põllumajand. geograafia ja kaubandus, 2 t., e. 12—14. Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). 3) Ühistegevus, 2 t., n. 12—14. Hobusekasvatuse-instituudi aud. (Vene 28). — Kõnetunnid: Vene 28, peale loenguid.

Mätlik, A., tegeliku aianduse ja mesinduse õpetaja. 1) Aiandus ja mesindus I, 2 t., l. 9—11. 2) Aiandus ja mesinduse praktikum, 2 t., aeg kokkuleppel. Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Dotsendid.

Mets, J., õpet. agronoom, taimekasvatuse dotsent. Loeb ülesandel: 1) Heina kasvatuse, 2 t., r. 11—13. 2) Suviseid harjutusi heinakasvatuse. — Taimekasvatuse-instituudi aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mielberg, P., dipl. arhit., ehitusõpetuse dotsent. Vt. põllumajanduslike ehitiste õpetuse professor.

Jürgenson, L., Sc. D. (Cambridge, Mass., U. S. A.), ehitusõpetuse dotsent.

Õppeülesanded äitjad.

Reinvaldt, E., dr. phil. (Budapest), kalanduse instruktor. Loeb ülesandel: 1) Kalandus, 2 t., r. 11—13. 2) Praktilisi töid kalanduses, 2 t., r. 13—15. Aia 46. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid ja prakt. töid.

Haller, B., dr. rer. for., metsäulem. Korraldab ülesandel: Suviseid harjutusi tehniliste tööde alal, agron. osak. üliõpilastele Ülikooli Õppe- ja Katsemetskonnas.

- Jürgens, B.**, dr. med., ortopeedilise kirurgia erakorraline professor. Loeb ülesandel: Tervis hoid, 1 t., t. 16—17. Operat. Kirurgia Instituudis. Vanas Anatoomik. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Pool, Th.**, agronoom. Loeb soovitatava ainaena: Talutööde ratsionaalseerimine, 2 t., Aeg ja koht teatatakse edaspidi.
- Kivilaan, A.**, mag. agr. Loeb ülesandel soovitatava ainaena: Puukoolid, 1 t., n. 14—15. Taimekasvatuse-instit. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sutter, H.**, mag. agr. Loeb ülesandel soovitatava ainaena: Sordiareetuse meetodika, 1 t., r. 14—15. Taimekasvatuse-instit. aud. (Vene 38). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Majandusteaduskond.

- Teoreetilise rahvamajandusteaduse professor** — vakantne. Loeb ülesandel: **Ronimois, H.**, mag. rer. oec. 1) Teoreetiline rahvamajandusteadus, 4 t., t., k. 12—14, aud. 5. 2) Seminar teoreetilises rahvamajandusteaduses, 2 t., e. 11—13, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Rahvamajanduspoliitika professor** — vakantne. Loeb ülesandel: **Rannes, A.**, dr. rer. pol. 1) Rahvamajanduspoliitika üldkursus, 3 t., k. 13—14, aud. 2, n. 12—14, aud. 5. 2) Eriküsimusi Eesti rahvamajanduspoliitikast, 2 t., k. 11—12, aud. 5, ja 12—13, aud. 2. 3) Seminar rahvamajanduspoliitikas, 2 t., k. 16—18. Rahvamajanduspoliitika-instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Poom, Ed.**, mag. rer. oec., üldise käitismajandusteaduse erakorraline professor, dekaan. 1) Üldine käitismajandusteadus, 4 t., k. 10—12, n. 12—14. 2) Seminar üldises käitismajandusteaduses, 2 t., k. 16—18. Käitismajandusteaduse-instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kant, Edg.**, dr. phil. nat., Eesti Teaduste Akadeemia liige, majandusgeograafia korraline professor, prorektor. 1) Üldine majandusgeograafia II (Toodangu-, kaubandus-, liiklus- ja tarvingegeograafia), 2 t., k. 16—18. 2) Baltoskandia, eriti Eesti majandusgeograafia, 2 t., n. 16—18. 3) Seminar majandusgeograafias (algajale), 2 t., n. 18—20. Botaanika-aias aud. — Kõnetunnid: Majandusgeograafia-instituudis peale loenguid.
- Raamatupidamise ja kirjavahetuse professor** — vakantne. Loevad ülesandel: **Valk, V.**, mag. rer. oec. Raamatupidamise üldkursus, 5 t., k. 9—11, Aia 46, suur aud., r. 12—13, l. 11—13, aud. 5. **Malm, F.**, Raamatupidamise erikursus, 2 t., k. 18—20, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Mark, R.**, I järgu kaubainsener (Moskva kommertsinst.), kaubateaduse adjunktprofessor, teaduskonna sekretär. 1) Kaubateadus, 4 t., e., k. 12—14. 2) Kaubateaduse erikursus, 2 t., r. 12—14, aud. uus instituutide hoone. 3) Praktilisi töid kaubateaduses, 4 t., I rühm r. 10—12, II rühm r. 17—19. Kaubateaduse-instituudis. — Kõnetunnid: Kaubateaduse-instituudis peale loenguid.

Kaasik, N., dr. jur., majandusõiguse adjunktprofessor. 1) Majandusõigus, 4 t., n. 9—11 ja 14—16, aud. 5. 2) Seminar majandusõiguses, 2 t., Majandusõiguse-instituudis, Gildi 8, aeg teatatakse edaspidi. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Vasar, J., dr. phil., majandusajaloo korraline professor. 1) Majandusajalugu II, 3 t., e. 12—14, aud. 1 ja 15—16, aud. 5. 2) Seminar majandusajaloos, 2 t., e. 10—12, Majandusajaloo-instituudis, Gildi 8. 3) Eriseminar majandusajaloos (IV kursuse üliõpilasile), 1 t., e. 16—17, Majandusajaloo-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Humal, A., dr. phil. nat., praktilise matemaatika adjunktprofessor. Matemaatilise statistika elemendid, 2 t., e. 17—19, Matemaatika-instituudi aud. — Kõnetunnid: Matemaatika-instituudis peale loenguid.

Kaubandusõigus. Vt. kaubandusõiguse professor — õigusteaduskond.

Tööstuse ja kaubanduse professor — vakantne. Loevad ülesandel:

Poom, Ed., mag. rer. oec. Seminar kaubandus-tööstusasjanduses, 2 t., n. 10—12. Käitismajandusteaduse-instituudis
Just, E., Kaubanduskäitismajandusteaduse erikursus, 2 t., t. täpselt 20—21.30. Käitismajandusteaduse-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Inno, K., mag. rer. oec., panganduse ja kindlustusasjanduse adjunktprofessor. 1) Panganduse ja kindlustusasjanduse erikursus, 4 t., k. 13—15, n. 15—17. 2) Seminar panganduses ja kindlustusasjanduses, 2 t., n. 10—12. 3) Bilansianalüüs ja revisjoniasjandus, 2 t., t. 10—12. Käitismajandusteaduse-instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Riigi- ja kommunaalmajanduse professor — vakantne. Loeb ülesandel:

Vaabel, J., dr. jur., finantsõiguse korraline professor. 1) Finantsõigusteaduse üldkursus (II a. õppekursus), 2 t., t. 8—10, aud. 5. 2) Finantsteaduse üldkursus (III a. õppekursus), 2 t., e. 15—17, aud. 2. 3) Seminar finantsteaduses (IV a. õppekursus), 2 t., t. 12—14, aud. 4. — Kõnetunnid: t. 16—17 lektoriumis.

Õppeülesandetäitjad.

Bakis, E., mag. phil. Loeb ülesandel: Soovitavad vahelduvad eriküsimused käitismajandusteaduse alal: Inimtegur tööstuses ja kaubanduses, 2 t., e. 10—11, n. 12—13, aud. Lai 36. — Kõnetunnid: Psühholoogia-instituudis peale loenguid.

Harris, H. C. C., B. A. (Madras), inglise keele lektor. Loeb ülesandel: 1) Inglise keel I õppeaasta, 4 t., n. 14—15, aud. 1, t., r. 14—15, aud. 5. 2) Inglise keel II õppeaasta, 2 t., e., n. 9—10, aud. 2. 3) Inglise keel III õppeaasta, 2 t., t. 13—14, aud. 1, r. 13—14, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Ilus, E., dr. jur. Loeb ülesandel: Tsiviilõigus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Inno, K., mag. rer. oec. Loeb ülesandel: Ühistuasjandus, 2 t., t. 17—19. Käitismajandusteaduse-instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Prüller, E., mag. phil. nat. Loeb ülesandel: Kindlustusmatemaatika, 2 t., r. 17—19. Käitismajandusteaduse-instituudis, Gildi 8. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Smith, A. C.**, (Econ.), B. C. L. (Oxford). Loeb ülesandel soovitatava ainenä inglise keeles: 1) *British Trade with the Baltic and Scandinavian Countries*, 1 t., r. 11—12, aud. 1. 2) *Economic Developments in Great Britain since 1800 (1800—1939)*, 2 t., r. 12—14, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Ahas, Ed.** Loeb soovitatava ainenä: *Stenograafia*, 2 t., e., r. 19—20, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.
- Mägi, H.** Loeb ülesandel soovitatava ainenä: *Masinakiri*, 2+2 lisatundi, e. n. 16—18, Kommertsgümnaasiumi ruumes. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Riigikaitselise Õpetuse Instituut.

(Gustav-Adolfi 8, tel. 21-08).

Avatud äripäeviti 11—14.

- Juhataja: **Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis e., n. 11—13, tel. 39-98. Elukoht: Taara puiestee 6, krt. 4.
- Juhataja abi: **Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. Kõnetunnid: Instituudis t., r. 11—13. Elukoht: Näituse 23.
- Määralsed õpetajad: **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S., **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Kõnetunnid: Instituudis k., l. 11—13.
- Määralsed keh. kasv. õpetajad: **Raamat, K.**, kapten, **Möttus, O.**, leitnant. Kõnetunnid: Instituudis t., r. 11—13.

Loengute ja praktiliste tööde kava.

Usuteaduskond ja Filosoofiateaduskond.

- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. 1) *Sõja ajalugu*, 2 t. alates 12. märtsist (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud.; 2) *Lahingutehnika ja taktika* (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), k. 17—19, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Arro, H.**, mag. chem. *Sõjaga aasia sjaandus*, 2 t. kuni 5. märtsini (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud. Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. *Lahingutehnika ja taktika* (kõikide väeliikide res. all-ohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), e. 13—15, Aia 46.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. *Lahingutehnika ja taktika* (kõikide väeliikide res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), e. 13—15, Aia 46.

- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Raamat, K.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteeninutele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.). e. 13—15, Aia 46.
- Kess, J.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurtükiväe res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), t. 15—17, Aia 46.
- Kehaline kasvatus**, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), teatetahvliitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Õigusteaduskond.

- Kann, P.**, kolonel, Riigikohtu liige. Sõjakriminaalõigus, 2 t. (IV k. mees- ja naisüliõp.), l. 12—14, aud. 4. Kõnetunnid: lektoriumis peale loenguid.
- Leithammel, E.**, kolonel jur., Sõjaministeeriumi juriskonsult. Sõjaväe administratsioon, sõjaväe seadused ja seadlused, 2 t. alates 16. märtsist (III k. mees- ja naisüliõp.), l. 11—13, aud. 1. — Kõnetunnid: lektoriumis peale loenguid.
- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. 1) Sõja ajalugu, 2 t. alates 12. märtsist (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud. 2) Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (III k. üliõp.), k. 17—19. Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Arro, H.**, mag. chem. Sõjagaasiasjandus, 2 t. kuni 5. märtsini (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl., **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl., **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl., **Raamat, K.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteeninutele), 2 t. (III k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Kess, J.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (III k. üliõp.), t. 15—17, Aia 46.
- Kehaline kasvatus**, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvliitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Arstiteaduskond.

- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu, 2 t. kuni 9. märtsini (I k. arstiteaduse ja I k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.; 2) Eesti riigikaitse üldalused, 2 t. alates 16. märtsist (I k. arstiteaduse ja I k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.
- Silbermann, H.**, admin. kolonel med. Taktika ühes välisnitaartenistusega, sanitaarvarustis, sanitaaradministratsioon ja sanitaarmobilisatsioon, 2 t. (IV ja V k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Füsioloogia-Instituudis.

- Leisner, T.**, kapten med. 1) Sõjagaasiasjandus ja gaasitute ravimine, 2 t. alates 13. märtsist (IV ja V k. arstiteaduse ja IV k. farmaatsia mees- ja naisüliõp.), k. 15—17, Füsioloogia-instituudis. 2) Sõjaväe tervishoid, 1 t. alates 13. märtsist (keh. kasv. mees- ja naisüliõp.), k. 11—12, Keh. Kasv. Inst. aud.
- Raamat, K.**, kapten. Kehaline kasvatus sõjaväes, 2 t. alates 14. märtsist (keh. kasv. mees- ja naisüliõp.), n. 9—11, Keh. Kasv. Inst. aud.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl., **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika, 2 t. (arstiteaduse ja farmaatsia III k. üliõp.), r. 17—19, Aia 46.
- Kehaline kasvatus**, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvliatel avaldatud nädalakava kohaselt.

Matemaatika-loodusteaduskond.

- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. 1) Sõja ajalugu, 2 t. alates 12. märtsist (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud.; 2) Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), k. 17—19, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Arro, H.**, mag. chem. Sõjagaasiasjandus, 2 t. kuni 5. märtsini (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), t. 15—17, Aia 46, suur aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-allohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.) k. 17—19, Aia 46.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.) k. 17—19, — Aia 46.
- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Raamat, K.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteeninutele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), k. 17—19, Aia 46.
- Kess, J.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), t. 15—17, Aia 46.
- Kehaline kasvatus**, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvliatel avaldatud nädalakava kohaselt.

Loomaarstiteaduskond.

- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu, 2 t. kuni 9. märtsini (I k. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud. 2) Eesti riigikaitse üldalused, 2 t. alates 16. märtsist (I k. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46, suur aud.
- Teder, L.**, admin. kolonelleitn. vet. Taktika ühes väli veterinaarteenistusega, sõjaväe loomade tervishoid, sõjaväe loomade haigused, sõjaväe veterinaaralal eriteenistused, sõjaväe veterinaarvarustis, veterinaarmobilisatsioon, sõjaväe administ-

ratsioon ja sõjaväe veod, 2 t. (IV ja V k. mees- ja nais-
üliõp.), l. 12—14, Loomaanatoomia-instituudis. Kõnetunnid: sealsamas
peale loenguid.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl., **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S. ja
Pollisinski, O., kapten K. S. dipl. Lahingutehnika ja taktika,
2 t. (II ja III k. üliõp.), r. 15—17, aud. 1 ja 4.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvliitel avalda-
tud nädalakava kohaselt.

Põllumajandusteaduskond.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu,
2 t. kuni 9. märtsini (I ja II k. mees- ja naisüliõp.), l. 15—17, Aia 46.
2) Eesti riigikaitse üldalused, alates 16. märtsist.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S.
Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-all-
ohv. ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.),
n. 12—14, Aia 46.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl.
Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-ohvit-
seridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.) n. 12—14,
Aia 46.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Möttus, O.**, leitnant. Lahingu-
tehnika ja taktika (sõjaväes mitteteeninutele), 2 t. (III ja IV
k. üliõp.), n. 12—14, Aia 46.

Kurg, H., kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika
(suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 15—17, Riigi-
kaitselise Õpetuse Instituudis.

Taul, E., kapten. Lahingutehnika ja taktika suurt. res.-all-
ohv. ja sõduritele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 12—14, Aia 46.

Kehaline kasvatus, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvliitel avalda-
tud nädalakava kohaselt.

Majandusteaduskond.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. 1) Vabadussõja ajalugu,
2 t. kuni 9. märtsini (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) l. 15—17, Aia 46.
2) Eesti riigikaitse üldalused, alates 16. märtsist.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Aaviste, V.**, kolonelleitnant K. S.
Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-allohv.
ja sõduritele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.) n. 14—16,
Aia 46.

Vernik, A., kolonelleitnant K. S. ja **Pollisinski, O.**, kapten K. S. dipl.
Lahingutehnika ja taktika (kõikide väeliikide res.-all-
ohvitseridele, v. a. suurtükiväelased), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 14—16,
Aia 46.

- Vernik, A.**, kolonelleitnant K. S. dipl. ja **Möttus, O.**, leitnant. Lahingutehnika ja taktika (sõjaväes mitteteeninutele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 14—16, Aia 46.
- Kurg, H.**, kolonelleitnant K. S. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-ohvitseridele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 15—17, Riigikaitselise Õpetuse Instituudis.
- Taul, E.**, kapten. Lahingutehnika ja taktika (suurt. res.-allohv. ja sõduritele), 2 t. (III ja IV k. üliõp.), n. 12—14, Aia 46.
- Kehaline kasvat**us, 2 t. (I ja II k. mees- ja naisüliõp.) teatetahvlitel avaldatud nädalakava kohaselt.

Haldusametnike Instituut.

- Kliimann, A.-T.**, dr. jur., haldusõiguse ja -protsessi korraline professor, juhataja. 1) Haldusõiguse teooria II, 4 t., e., r. 10—12, aud. 2. 2) Haldusmenetlus II, 2 t.: a) loengkursus, t. 10—12, aud. 2, b) kommentaarseminar, aeg ja koht teatatakse edaspidi. Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Vaabel, J.**, dr. jur., finantsõiguse korraline professor. 1) Finantsõigus. 2) Statistika. Vt. Õigusteaduskonna loengute kavas.
- Ilus, E.**, dr. jur., tsiviilõiguse ja -protsessi adjunktprofessor. Tsiviilõiguse elementaarkursus, 2 t., k. 16—18, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Mägi, A.**, mag. jur., Riiginõukogu peasekretär. Loeb ülesandel: Eesti riigiõiguse erikursus, 2 t., e. 12—14, aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Ronimois, H.**, mag. rer. oec. Loeb ülesandel: Majandusteadus. Vt. Majandusteaduskonna loengute kava.
- Malm, F.**, Loeb ülesandel: Raamatupidamine, 2 t., t. 17—19, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Liiu, O.**, dr. phil., dotsent, Riigi Keskarhiivi direktor. Loeb ülesandel: Arhiivindus koos harjutustega, 3 t., e. 18—20, aud. 6, l. 9—10, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid ja Riigi Keskarhiivis.
- Poska-Grünthal, V.**, mag. jur. Loeb ülesandel: Sotsiaalsooalõiguse õigus, 2 t., r. 19—21, aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.
- Õiguse üldõpetus** — loengutest teatatakse edaspidi.

Teaduse- ja õppeasutised.

Ülikooli Raamatukogu (Toomimäel, tel. 22-95).

Avatud igal äripäeval 9—15 ja 17—20. Raamatuid laenutatakse lugemiseks 11—14.

Raamatukogu juhataja: P u k s o o, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Van. raamatukoguhoidjad: V e l t m a n n, K., cand. rer. pol et rer. comm.;

V i g e l, E.

Raamatukoguhoidjad: A v a k i v i, V i k t o o r i a.

L i b l i k, M a r t a.

K u l l a n g o, K o n r a d.

Sekretär-arveametnik: S e e b e r g, L i l l y.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja F r. P u k s o o.

Liikmed: prof. J. Kõpp, prof. L. Leesment, prof. R. Mark, prof.

A. Valdes, prof. A. Oras, prof. P. Haliste, prof. H. Jaakson, prof.

J. Piiper, prof. J. Tehver, prof. P. Kõpp, raamatukoguhoidja E. Vigel.

Didaktilis-metoodiline Seminar.

Juhataja: R ä g o, G. prof. — Kõnetunnid: Matem.-loodusteaduskonna dekaanaadis (Peeter Põllu 2) k. 13.30—14, n. 19.30—20, r. 9.30—10.

Usuteaduskonna Seminari-raamatukogu (Peeter Põllu 2).

Jaguneb õppetoolide järgi 6 ossa; on avatud äripäeviti 8—20.

Juhataja: M a r t i n s o n, V., prof.

Abiassistent: A n v e l d t, T u u l i.

Ristiusu Arheoloogia Muuseum (Lai 34).

Juhataja: S i l d, O., prof. — Kõnetunnid: n. kell 17.

Muuseumi raamatukogu korraldaja: U s p u u, V., mag. theol.

Õigusteaduskonna Seminari-raamatukogu (Lai 34, I, tel. 36-21). Avatud

äripäeviti 9—14, raamatute väljaandmine e., t., k., n., r. 11—13.

Juhataja: V a a b e l, J., prof.

Seminari-raamatukogu aj. abijõud: L a n g, V.

Kriminaalteaduste Instituut (Lai 34).

Juhataja: K a d a r i, H., prof.

Van. assistendi kt. kriminaalõiguse ja -protsessi alal: R a n d a l u, H.-A.

Haldusteaduste Instituut (Lai 34).

Juhataja: K l i i m a n n, A.-T., prof.

Van. assistendi kt. haldusõiguse ja -protsessi alal: E l i a s e r, R.

Eraõiguse-instituut.

Juhataja: I l u s, E., prof.

Van. assistent tsiviilõiguse ja -protsessi alal: R e i n h o l d, T., mag. jur.

Van. assistendi kt. kaubandusõiguse ja -protsessi alal: R a m m u l, A

Riigi- ja Rahvusvahelise Õiguse Instituut.

Juhataja: M a i m, N., prof.

Van. assistendi kt. riigiõiguse alal: T a l v i k, E.

I Sisehaiguste-kliinik (Toomimäel, tel. 20-73).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Aj. juhataja: L i n k b e r g, A., prof.

Van. assistent: G r a n t, F., dr. med.

Noor. assistendid: K ö r g e, K., arst.

V a l k, L., arst.

Aj. abijõud: N o o r v i i t, L., arst.

Laborant: B i r k e n t h a l, E l i s a b e t h, arst.

I Haavakliinik (Toomimäel, tel. 21-26).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: L i n k b e r g, A., prof.

Van. assistent: P e t l e m, H., arst.

Noor. assistendid: K r ü g e r, L e i l i, arst.

V a i n e r, L., arst.

K r ü g e r, V., arst.

Naistekliinik (Toomimäel, tel. 21-45).

Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 8.30—10.

Juhataja: P e r l i, H., prof.

Van. assistent: T a m m, A., dr. med.

Noor. assistendid: L a u b e, R., arst.

K o o r t - K u u s e, A., arst.

P r i k s, V., arst.

Aj. abijõud: S ä g a, E., arst.

a) Radiologia Instituut ja Kliinik (Naistekliinikus Toomimäel, tel 21-45).

Juhataja: H a l d r e, J., dotsent.

Van. assistent-röntgenoloog: K o s k v e e, L., arst.

II Haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 23-42).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—12.

Juhataja: K a r e l l, U., prof.

Van. assistendid: S ö r r a, J., dr. med.

V o o r e m a a, I., dr. med.

Noor. assistendid: R u l l i, A., arst.

S o e k ö r v, E., arst.

Aj. abijõud: B r a u n, J., arst.

II Sisehaiguste-kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 22-55).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: V a d i, V., prof.

Van. assistendi kt.: V a i k n a, O., arst.

Noor. assistendid: M o l l e, A., arst.

S a v i s a a r, J., arst.

Laborant: P e r t, V a n d a, arst.

Aj. abijõud: H i o n, I l s e, arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 24-74).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 9—10.

Juhataja: P u u s e p p, L., prof.

Van. assistent: R i i v e s, J., titulaarprof.

Noor. assistendid: R a u d k e p p, F., arst.

Ü p r u s, V., arst.

M a r t i n o f f, G., arst.

Z l a f f, S., arst.

Vaimu- ja Närvihaguste-kliinik (Tallinna 48, tel. 20-52).

Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: B r e s o w s k y, M., prof.

Van. assistent: K a r u, E., dr. med.

Noor. assistendid: O r a s, L., arst.

W i l h e l m s o n, B., arst.

Aj. abijõud: G a v r i l o v, A.

Silmakliinik (Jul. Kuperjanovi 1, tel. 41-04).

Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: U u d e l t, J., prof.

Vanem assistent: S u u r k ü l a, J., dr. med.

Aj. abijõud: P ä h n, Ilja, arst.

T a l l i, L e i d a.

Lastekliinik (Veski 6, tel. 24-61). Ambulants ja nõuandekoht emadele.

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: L ü ü s, A., prof.

Noor. assistent: V e l l i k a, E., arst.

Aj. abijõud: K u r d v e, N., arst.

Nahapolikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—13.

Juhataja: P a l d r o c k, A., prof.

Van. assistendi kt.: P a r m a k s o n, P., arst.

Noor. assistent: P e t e r s o n, L e i d a, arst.

Nahapolikliiniku juurde kuuluvad leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis) ja Dermatoloogia-kliinik (II diviisi laatsaretis, Jaama tän.).

Haigete vastuvõtmine Nahapolikliiniku juhataja kaudu.

Sisehaiguste-polikliinik (Gustav Adolfi 12).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 14—16.

Juhataja: N o r m a n n, H., prof.

Van. assistent: T r e i a l, K., arst.

Ortopeedia-polikliinik (I Haavakliinikus).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 11—12.

Juhataja: J ü r g e n s, B., prof.

Hambapolikliinik (Rüütli 24).

Haigete vastuvõtmine äripäeviti 15—17.

Juhataja: H i i e, V., prof.

Aj. abijõud: V e e r m a, G., arst.

Hambatehnik: P a a p, L.

Kõrva-, Nina- ja Kurgukliinik (Jul. Kuperjanovi 1, tel. 41-04).

Haigete ambulatoorne vastuvõtmine äripäeviti 11—12. Kliiniku töötunnid iga päev 9—15.

Juhataja: Saareste, E., prof.

Van. assistent: Kramann, O., dr. med.

Noor. assistent: Timmer, Ellen, arst.

Aj. abijõud: Siirde, E.

Farmakognosia-instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 21-98).

Avatud äripäeviti 9—13.30, 17—20.

Aj. juhataja: Veiderpass, N., prof.

Van. assistent: Tomingas, Alma, dr. pharm.

Abijõud: Michelson, H., mag. pharm.

Farmatseutilise Keemia Instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 21-98).

Avatud äripäeviti 9—13, 17—20.

Juhataja: Parts, H., prof.

Van. assistent: Siim, A., dr. pharm.

Rakendusfarmaatsia-instituut (Gustav Adolfi 16, tel. 37-28).

Juhataja: Veiderpass, N., prof.

Van. assistent: Kuusik, U., dr. pharm.

Aj. abijõud: Luik, B.

Anatoomia-instituut (Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Weinberg, E., prof.

Aj. abijõud: Pärtelpoeg, V., arst.

Aj. abijõud: Piirak, Edg.

Lindvet, G.

Histoloogia-instituut (Toomimäel, Vanas Anatoomikumis, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 8—13, 15—18.

Juhataja: Aunap, E., prof.

Van. assistent: Teiss, Liidia, dr. phil. nat.

Operatiivse Kirurgia Instituut (Toomimäel, Vanas Anatoomik., tel. 22-23).

Avatud äripäeviti 17—18.

Juhataja: Jürgens, B., prof.

Van. assistent: Põkk, V., arst.

Patoloogia-instituut (Näituse 2, tel. 22-74).

Avatud äripäeviti 13—14.

Juhataja: Valdes, A., prof.

Prosektori kt.: Roots, R., arst.

Aj. abijõud: Uibo, A.

Olm, A.

Laborant-tehnik: Laas, Amanda.

Tervishoiu-instituut (Aia 46, tel. 32-20).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Kask, M., dr. med.

Aj. abijõud: Koppel, Th., ja Milk, G.

Bakterioloogia-instituut (Aia 46, tel. 22-17).

Avatud äripäeviti 10—13, 16—17.

Juhataja: Sch loss mann, K., prof.

Van. assistent:

Noor. assistent: Kuisk, H., arst.

Pasteurravi-asutis (Vene 28).

Haigete vastuvõtmine iga päev 11—13.

Juhataja: Sch loss mann, K., prof.

Arst: Han sen, P., dr. med.

Kohtuarstiteaduse-instituut (Vanas Anatoomikumis, Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Rook s, G., prof.

Aj. abijõud: Tor met, A.

Kong o, E.

Füsioloogia-instituut (Näituse 2, tel. 23-40).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Tiit so, M., prof.

Aj. abijõud:

a) Füsioloogilise Keemia Laboratoorium.

Instr.-assistent: Sibul, I., dr. med.

Farmakoloogia-instituut (Vanas Anatoomikumis, Toomimäel, tel. 22-33).

Avatud äripäeviti 9—15.

Juhataja: Kingisepp, G., prof.

Vanem assistent:

Noor. assistent: Raidal, V., arst.

Aj. abijõud: Grüntal, V.

Tamm, O., loomaarst.

Kehalise Kasvatuse Instituut (Gustav Adolfi 19, tel. 31-62).

Avatud äripäeviti 8—23.

Juhataja: Kask, M., dotsent.

Abijuhataja: Niiler, H., eriainetete õpetaja kt.

Eriainete õpetajad: Rannaste, E.

Viljak, H.

Eugeenika-instituut (Ülikooli 40).

Juhataja: Madisson, H., prof.

Ülikooli Apteek (Rüütli 24, tel. 25-81).

Juhataja: Paris, H., dr. pharm.

Juhataja abi: Söerd, Hilja.

Retseptaarid: Kallikorm, Nelli.

Paldrok, Helgi.

Abijõud: Martin, Elviira.

Filosoofiateaduskonna Seminari-raamatukogu (ülikooli peahoones, III korral, tel. 34-61).

Seminari-raamatukogu on avatud äripäeviti 9—18, raamatute laenutamine 12—15.

Juhataja: O r a s, A., prof.

Seminari-raamatukogu korraldaja-assistent: Tamm, Ann.

Raamatukogu korraldaja abiassistent: Laas, Elfriede.

Eesti ja Sugukeelte Arhiiv (Rüütli 24).

Juhataja: Mägiste, J., prof.

Van. assistent: Ariste, P., dr. phil.

Klassilise Muinasteaduse Instituut (ülikooli peahoones).

Avatud äripäeviti 12—14.

Juhataja: Haliste, P., prof.

Abijõud: Pintman, Lydia.

Foneetika-laboratoorium (Lai 36).

Avatud e., r. 10—13.

Aj. juhataja: Ramul, K., prof.

Psühholoogia-instituut (Lai 36, tel. 25-92).

Avatud e., r. 10—13.

Juhataja: Ramul, K., prof.

Van. assistent: Bakis, E., mag. phil.

Arheoloogia-instituut (Aia 46, tel 21-36).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Moora, H., prof.

Konservaator: Indreko, R., mag. phil.

Aj. konservaator-assistent: Schmiedehelm, Marta, mag. phil.

Abiõppejõud: Ariste, Erna, mag. phil.

Kunstiajaloo-instituut (Lai 36).

Juhataja: Karling, Sten, prof.

Abijõud: Vaga, V., mag. phil.

Juuditeaduste Seminar (Peeter Põllu 2).

Juhataja: Gulkovitsch, L., prof.

Slaavi Keelte Arhiiv.

Juhataja: Arumaa, P., prof.

Botaanika-instituut (Lai 40, tel. 30-60).

Avatud 9—15, 16—19.

a) **Taimemorfoloogia ja -süsteematika Laboratoorium.**

Juhataja: Lippmaa, T., prof.

Instr.-assistent: Vaga, A., mag. zool.

Noor. assistent: Pastak, Elsa, mag. sc. nat.

b) **Taimefüsioloogia-laboratoorium.**

Juhataja: Kaho, H., prof.

Vanem assistent: Taimre, Sinaida, mag. bot.

Aj. abijõud: Kaber, Selma.

Botaanika-aed ja -muuseum (Lai 38/40).

Avatud suvel 9—12, 14—18; talvel kasvuhooned pühap. ja kolmap. 10—12.

Juhataja: Lippmaa, T., prof.

Õpetatud aednik: Sandur, H.

Konservaator: Eichwald, K.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia 46, tel. 21-36).

Muuseum avatud t., r., p. 12—14.

Juhataja: Piiper, J., prof.

Van. assistendid: Aul, J., dr. phil. nat.

Haberman, H., mag. zool.

Abiassistent: Jüris, A.

Muuseumi konservaatoreid: Lepiksaar, J., mag. zool.

Muuseumi abikonservaatoreid: Voore, Leida.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones, tel. 29-38).

Avatud e., t., k., n., r. 9—17, l. 9—13.

a) **Anorgaanilise Keemia Laboratoorium.**

Juhataja: Paris, A., prof.

Instr.-assistent: Tamm, H., mag. chem.

Van. assistendi kt.: Holst, A., ins.

Noor. assistendid: Raup, E., mag. chem.

Erma, Eleonore, mag. chem.

b) **Orgaanilise Keemia Laboratoorium** (tel. 28-99).

Juhataja: Tiganik, L., prof.

Van. assistent: Kiisk, O., mag. chem.

Noor. assistent:

c) **Füüsikalise Keemia Laboratoorium** (ülikooli peahoones, III korral, tel. 23-88).

Juhataja: Paris, A., prof.

Van. assistent: Rago, Natalie, mag. chem.

Noor. assistent: Mickwitz, A., dr. phil. nat.

Meteorologia-observatoorium (Toomimäel, tel. 25-18).

Avatud äripäeviti 8.30—14.30.

Juhataja: Kirde, K., prof.

Inspektor: Kärsna, A., dr. phil. nat.

Teadusl. ametnik: Liidema, Helene, mag. geophys.

Van. assistent: Prants, L., mag. sc. math.

Sünoptik: Kukk, J.

Sünoptiku kt.: Ohu, A.

Vaatlejad: Aruksaar, H.

Parts, K.

Abiassistent: Mürk, H.

Tähetorn (Toomimäel, tel. 22-94).

Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti töötundidel, publikule n. 19—20, aja kontrollimiseks l. 12—13.

Juhataja: Rootsmäe, T., prof.

Astronoom-observaator: Öpik, E., dr. phil. nat.

Van. assistent: Kipper, A., dr. phil. nat.

Abiassistendi kt.: Riives, V.

Füüsika-instituut (ülikooli peahoones, tel. 28-47).

Avatud e., t. 10—14 ja 16—19; k., n., r. 9—14, l. 9—13.

Juhataja: Vilip, J., prof.

Van. assistendi kt.-d: Neugard, E.

Kilkson, E.

Noor. assistent: Koern, V., mag. phys.

Abiassistendi kt.-d: Muld, V.

Pääsuke, E.

Teoreetilise Füüsika Laboratoorium (ülikooli peahoones, tel. 28-47).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: Perlit z, H., prof.

Van. assistent: Link, Aleksandra, mag. phys.

Mineraloogia-laboratoorium (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud äripäeviti 8—14.

Juhataja: Öpik, A., prof.

Van. assistent: Paul, V., mag. geol.

Geoloogia-instituut ja -muuseum (Aia 46, tel. 21-36).

Instituut avatud äripäeviti 8—14, muuseum p., t., r. 11—13.

Juhataja: Öpik, A., prof.

Instr.-assistent: Orvik u, K., mag. geol.

Aj. abijõud: Rosen stein, Elsa, mag. sc. nat.

Geograafia-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Juhataja: Tam mek ann, A., prof.

Van. assistent:

Aj. abijõud: Pärna, K.

Matemaatika-instituut (Gustav Adolfi 12, tel. 33-93).

Lugemistuba avatud e., t., n., r. 8—19, l. 8—14.

a) **Rakendusmatemaatika-laboratoorium.**

Töötunnid: e., t., k., n., r. 8—19, l. 8—14.

Juhataja: R ä g o, G., prof.

Van. assistent: Ru ub el, Alma, mag. sc. math.

b) **Matemaatika-laboratoorium.**

Juhataja: Ja ak son, H., prof.

Noor. assistent: Re ba soo, H. mag. sc. math.

Aj. abijõud:

Kuusnõmme Bioloogiajaam (Kihelkonnal, Saaremaal).

Juhataja: Pi ip er, J., prof.

Loomataudide ja Eribakterioloogia Instituut (Vene 34, tel. 27-50).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: La ja, F., prof.

Van. assistent: Re m mel, E., loomaarst.

Loomaanatoomia-instituut (Vene 32, tel. 29-01).

Avatud äripäeviti 9—10.

Juhataja: Va u, E., prof.

Prosektori kt.: Lau ri ma a, J., loomaarst.

Aj. abijõud: Ha n ko, E.

Loomahistoloogia ja -embrüoloogia Instituut (Vene 22).

Avatud äripäeviti 9—14.

Juhataja: Te h ver, J., prof.

Van. assistent: Re m mel, No ra, loomaarst.

Loomapatoloogia-instituut (Vene 32, tel. 22-86).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Ri da la, V., prof.

Van. assistent: Li ik, K., loomaarst.

Loomatervishoiu ja Piimahügieeni Instituut (Vene 38, tel. 25-25).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: R o o t s, E., prof.

Instr.-assistent: R i d a l a, E l f r i i d e, dr. med. vet.

Noor. assistent: S o o m a n, H e l m i.

Lihahügieeni-instituut (Narva 84, tel. 26-33).

Juhataja: V i i d i k, R., prof.

Noor. assistent: S ö ö d i, E., loomaarst.

Looma-haavakliinik (Narva 84, tel. 21-82).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: S a r a l, K., prof.

Van. assistent: T i l l m a n n, H., loomaarst.

Noor. assistent:

Väkeloomade-kliinik (Vene 36, tel. 21-12).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: L a j a, F., prof.

Van. assistent: L i n d, V i i u, loomaarst.

Looma-sisehaigustekliinik (Vene 30, tel. 21-53).

Haigete loomade vastuvõtmise äripäeviti 10—12, häda korral igal ajal.

Juhataja: L a a s, A., prof.

Van. assistent: P a a b o, A., loomaarst.

Noor. assistent: P a r v e, V., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t., Loomaarstiteaduskonna juures).

Avatud äripäeviti 8—13, 14—17.

Juhataja: S ä r e, R., õpetatud sepa kt.

Hobusekasvatuse-instituut (Vene 28).

Juhataja: T a a g e p e r a, K., prof.

Veistehaiguste ja Sünnitusabi Kliinik (Vene 26, tel. 32-51).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: K a a r d e, J., prof.

Van. assistent: K r i i s a, A., loomaarst.

Taimekasvatuse-instituut (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—13.

Juhataja: R o o t s i, N., prof.

Van. assistent: S u t t e r, H., mag. agr.

Loomakasvatuse-instituut (Narva 86).

Avatud äripäeviti 11—14 ja, peale laupäevade, 16—18.

Aj. juhataja kt.: L i i k, E., prof.

Aj. abijõud: M a u r i n g, H., agr.

Mullateaduse ja Agrikultuurkeemia Instituut (Vene 28).

Avatud e., k., r. 8—13 ja 14.30—17.30; t., n., l. 8—13.

Juhataja: N õ m m i k, A., prof.

Van. assistent: H a l l i k, O., mag. chem.

Abiassistent: E g o r o v, M., agr.

Metsakasvatuse-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja: D a n i e l, O., prof.

Noor. assistent: R õ i g a s, P.

Metsakasustuse-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Juhataja: Veermets, K., prof.

Aj. abijõud: Breemann, E.

Metsakorralduse-instituut (Aia 46, tel. 23-90).

Avatud äripäeviti 11—13.

Juhataja: Mathiesen, A., prof.

Van. assistendi kt.: Hansen, A.

Piimanduse-instituut (Vene 38).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Järvi, M., prof.

Noor. assistent: Aule, O., agr.

Rakenduszoologia-instituut (Aia 46, tel. 21-36).

Avatud t., r. 9—14.

Juhataja kt.: Leius, K., erianete õpetaja.

Van. assistendi kt.: Eenlaid, A.

Põllumajanduslikkude Riistade ja Masinate Instituut (Lai 36, tel. 25-92).

Avatud k. 11—13, n. 12—14.

Juhataja: Luksepp, A., prof.

Agraarökoonomia ja Agraarpoliitika Instituut (Vene 28).

Juhataja: Köpp, P., prof.

Abiassistent:

Aj. abijõud: Püss, K.

Ehitusõpetuse-laboratoorium (Aia 46, tel. 21-36).

Aj. juhataja: Veermets, K., prof.

Aj. abijõud: Laasimer, J.

Maaparanduse ja Sookultuuri Instituut (Lai 6, tel. 25-92).

Juhataja: Rinne, L., prof.

Van. assistendi kt.: Yllö, L., agr.

Väikelooma- ja Linnukasvatuse Instituut (Narva 86).

Avatud äripäeviti 11—13 ja, peale laupäevade, 16—18.

Juhataja: Liik, E., prof.

Abiassistent: Kuk, L., agr.

Taimahaiguste-instituut (Raadil, tel. 21-68).

Juhataja: Lepik, E., dots.

Noor. assistent: Liivjõe, K.

Põllumajanduslikud Katsejaamad (Raadil, tel. 30-67).

Agrikultuurkeemia — juhataja prof. Nõmmik, A.

Aj. abijõud: Adamson, V.

Taimakasvatuse — juhataja prof. Rootsi, N.

Aj. abijõud: Saaremäe, J.

Loomakasvatuse — aj. juhataja kt. prof. Liik, E.

Van. assistendi kt.: Maasing, N.

Rakenduszoologia — juhataja kt. Leius, K.

Taimahaiguste — juhataja prof. Lepik, E.

Väikelooma- ja Linnukasvatuse — juhataja prof.

Liik, E.

Van. assistendi kt. — Ruus, C.

Aianduse ja Mesinduse Katsejaam (Raadil).

Juhataja: Mätlik, A., erianete õpetaja.

Metsanduslik Uurimis-instituut (Lai 34, tel. 34-49).

Juhataja: Kohh, E., mag. rer. for.

Van. assistendi kt.: Karu, A.

Aj. abijõud: Juksaar, Salme.

Ülikooli õppe- ja katsemõisad: Maarjamõis (tel. 22-15), Raadi-
mõis (tel. 23-68).

Maarjamõisa valitseja: Köpp, P., prof.

Raadimõisa valitseja: Talusaar, K.

Ülikooli õppe- ja Katsemetskond (Kastre-Peravallas).

Juhataja: Mathiesen, A., prof.

Juhataja abi: Daniel, O., prof.

Metsaülem: Haller, B., dr. rer. for. (Kastre-Peravald, Järvselg).

Abimetsaülem: Voll, U.

Van. assistendi kt.: Krigul, T.

Asjaajaja: Samuel, V.

Teoreetilise Rahvamajandusteaduse ja Statistika Instituut (Gildi 8).

Avatud äripäeviti 12—14.

Aj. juhataja kt.: Poom, E., prof.

Van. assistent:

Aj. abijõud: Tiik, L.

Tutt, A.

Kaubateaduse-instituut (Gustav Adolfi 16).

Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Mark, R., prof.

Noor. assistent: Kerles, Ebba.

Majandusgeograafia-instituut (Rüütli 24, III korral).

Avatud äripäeviti 11—15 ja 16—20.

Juhataja: Kant, E., prof.

Van. assistent: Kareda, E.

Käitismajandusteaduse-instituut (Gildi 8, tel. 35-74).

Juhataja: Poom, E., prof.

Van. assistendi kt.: Kohk, E.

Aj. abijõud: Jalakas, R.

Rahvamajanduspoliitika-instituut (Gildi 8).

Aj. juhataja: Kant, E., prof.

Aj. abijõud: Kuldkepp, M.

Volke, E.

Raamatupidamis-instituut (Gildi 8).

Aj. juhataja kt.: Valk, V., mag. rer. oec.

Van. assistendi kt.: Laur, G.

Majandusõiguse-instituut (Gildi 8).

Juhataja: Kaasik, N., prof.

Van. assistendi kt.: Horm, A.

Majandusajaloo-instituut (Gildi 8).

Juhataja: Vasar, J., prof.

Aj. abijõud: Sauks, F.

Aj. abijõud riigi- ja kommunaalmajandusteaduse alal: Põiklik, K.

Tartu Ülikooli raamatukogu määrused.

(Vastu võetud Ülikooli Nõukogu poolt 12. IV 32.)

Kasutamine.

27. Raamatukogu kasustamine sünnib kas kohal või laenutamise teel väljapoole.

28. Ülikooli raamatukogu lugemissaalid ja eritöötoad on avatud õppeajal äripäeviti k. 9—15 ja k. 17—20, kuna laenutamine toimub ainult k. 11—14. Õppetöö vaheaegadel on lugemissaalid avatud ainult k. 9—14, kuna laenutamist toimetatakse kaks korda nädalas k. 12—14.

29. Raamatukogu võivad kasustada: 1) ülikooli õppeasutised, 2) ülikooli õppejõud, teaduslikud ja teised ülikooli ametnikud, 3) üliõpilased ja vabakuulajad, 4) teadus- ja valitsusasutised kui ka raamatukogud ja arhiivid sise- ja välismaal, kes pakuvad küllaldast hoiukindlust ja avaldavad nõusolekut vastastikuseks laenutamiseks, 5) eraisikud ülikooli õppejõudude vastutusel 1 aasta jooksul.

Ülikooli raamatukogu kasustamine on tasuta kõigile selles paragrahvis ettenähtud asutistele ja isikutele peale eraisikute (punkt 5), kes tasuvad laenamise korral vastavas korras kindlaks määratud maksud.

Raamatukogu juhatajal on õigus erijuhtudel laenutada teoseid ka rahalisel tagatisel.

30. Lugemissaale ja eritöötube võivad kasustada ka teised eraisikud, kuid juhataja loal. Kõik lugemissaali kasustajad on kohustatud end loostama valvuri juures.

31. Lugemissaalides ja eritöötubades nõutakse vaikust ja rahu, eriti on keelatud kõva häälega rääkimine kui ka jutuajamine. Sinna paigutatud teoste käsitlemisel nõutakse täpsust ja hoolt.

32. Lugemissaalidesse ja eritöötubadesse asetatud ja seal kasutamiseks olevaid teoseid võib kaasa võtta teistesse raamatukogu ruumidesse ainult valvuri loal. Väljapoole laenutamiseks on vajalik raamatukogu juhataja või erijuhtudel valvuri luba.

Kahe viimase § vastu eksijad kaotavad õiguse lugemissaalide ja eritöötubade kasutamiseks ühekordselt valvuri ja pikemaks ajaks raamatukogu juhataja korraldusel.

33. Raamatuid saab lugemissaalides ja eritöötubades kasutamiseks kui ka väljapoole laenamiseks selleks esitatud laenutamisedeli põhjal, mis peab kandma laenaja allkirja. Siinjuures on laenaja kohustatud nõude peale esitama isikut-tõestavaid dokumente. Üliõpilased ja eraisikud saavad raamatu hiljemalt 2 tundi peale laenutamisedeli sisseandmist. Kõik soovid, mis esitatud peale k. 12, rahuldatakse hiljemalt järgmisel päeval. Kui raamat on 3 päeva jooksul väljastamata, kaotab laenaja eesõiguse sellele. Sooviavaldust võib saata ka postiga.

Laenutaja on kohustatud laenaja nõudmisel teatama, kas soovitav raamat on laenatud või mitte.

34. Keegi ei pääse raamatukappide ja -riiulite juurde magasinides raamatukogu juhataja loata, välja arvatud määralsed õppejõud.

35. Kõik teatmekirjandus-sõnastikud, entsüklopeediad ja bibliograafilised teosed on asetatud lugemissaali. Viimaste aastate ajakirjade vihikud on ajakirjade lugemistoas ja neid laenutatakse vaid raamatukogu juhataja loal. Kohal kasutamiseks võib neid igaüks ise riuleilt võtta.

36. Ülikooli raamatukogust saab teoseid kasutamiseks ainult teaduslikul otstarbel, ilukirjanduslikke teoseid vaid raamatukogu juhataja loal.

Laenutamine.

37. Ülikooli raamatukogust ei laenata käsikirju, iluväljaandeid, haruldisi, lahtisi kaarte ega koguteoseid.

Erandlikult on nimetatud raamatute laenutamine lühiaegselt võimaldatud raamatukogu juhataja nõusolekul õppeotstarvetel ülikooli õppejõududele.

38. Samuti saadetakse kasutamiseks eelmises § nimetatud teoseid vastastikuse laenuvahekorraldusel alusel kodu- kui ka välismaa teadusliikudele raamatukogudele ja arhiividele.

Eriliste haruldiste laenutamise väljapoole otsustab Ülikooli Valitsus.

39. Raamatuid laenutatakse määralistele õppejõududele kuni 50 köidet ja ülemääralistele kuni 30 köidet semestri lõpuni, ametnikkudele, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 köidet 1 kuuks, ajakirju aga ainult 2 nädalaks. Suurema arvu laenutamine on võimalik vaid raamatukogu juhataja loal.

40. Raamatu tagasitoomise aega võib pikendada ainult siis, kui pole esitatud nõudmisi teise isiku poolt.

41. Vajab laenutatud teost ülikooli õppejõud, on laenaja — üliõpilane või eraisik — kohustatud selle tagasi tooma enne tähtpäeva.

42. Vajab õppejõu laenatud teost teine õppejõud kas loenguks või teaduslikuks otstarbeks, siis teatab sellest raamatukogu juhataja esmasnimetatud õppejõule.

43. Vajab laenutatud teost ülikooli raamatukogu ise korralduse otstarbel, on laenaja kohustatud nõudmise peale selle kohe tagasi tooma.

44. Üliõpilased ja eraisikud võivad raamatut kaasa võtta väljapoole Tartut õppetöö vaheaegadel ainult erandjuhtudel, raamatukogu juhataja loal.

45. Aadressi muutmisest on üliõpilased ja eraisikud kohustatud teatama laenutamismetnikule.

46. Üliõpilastele ja eraisikutele, kes pole laenatud raamatut tähtajaks tagasi toonud, teatatakse sellest kirjalikult. Ei ole raamat esimese meeldetuletuse peale tagasi toodud, saab laenaja teise meeldetuletuse ühe nädala pärast. Peale esimese meeldetuletuse saatmist nõutakse viivitusraha 50 senti, pärast teist meeldetuletust aga 1 kroon ja iga järgmise nädala viivituse eest samuti 1 kroon.

Laenaja on kohustatud raamatukogule raamatu tagasi andma samas korras, nagu ta selle on saanud.

47. On raamat kaotatud, on sellesse lugemissaalides kasutamisel või laenutamise ajal tehtud märkmeid, on raamat alla kriipsutatud, lehed, tabelid või kaardid välja rebitud või teda kuidagi teisiti rikutud, peab laenaja asendama selle uue eksemplariga või maksma raamatukogu juhataja poolt määratud kahjutasu.

48. Iga semestri lõpuks nõutakse kõik laenatud raamatud tagasi kontrollimise otstarbeks.

49. Raamatukogu juhatajal või tema volitatud raamatukogu-ametnikul on õigus nõuda raamatukogu kasutajatelt portfelli sisu ettenäitamist.

50. Suitsetamine raamatukogu ruumes kui ka eesruumes on keelatud.

51. Raamatukogu juhatajal on õigus keelata raamatukogu määruste rikkujale lugemissaalide ja eritöötubade käitlemist, raamatute laenamist või üldist kasutamist kuni 6 kuuni. Küsimuse raamatukogust eemaldamise kohta enam kui 6 kuuks otsustab Ülikooli Valitsus.

Õppejõudude nimekiri.

	Lk.
Aaslava, S., adj.-prof., K. A. Hermanni 10, tel. 29-62	10
Aavik, J., dotsent, Hamini, Tallinn	22
Aaviste, V., kol.-ltn., K. A. Hermanni 2, k. 1 . . . . . 34, 35,	36, 37
Adams, V., õppeülesandetäitja, Oa 10	13, 22
Ahas, Ed., õppeülesandetäitja, Kindral Põdra 8, k. 2	34
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani 32	26
Anderson, W., dotsent	27
Annist, A., dotsent, Gustav Adolfi 67, k. 1, tel. 34-84	22
Annus, V., õppeülesandetäitja	23
Ariste, P., õppeülesandetäitja, C. R. Jakobsoni 8, k. 1 19,	22, 44
Arrak, A., dotsent, Ülikooli 26, k. 3, tel. 32-38	16
Arro, H., mag. chem., õppeülesandetäitja, Gaasikaitse Inspektor, Siseministeerium, Tallinn 34,	35, 36
Arumaa, P., prof., C. R. Jakobsoni 10, k. 2 . . . . . 1, 19,	20, 44
Aul, J., dotsent	27, 45
Aunap, E., adj.-prof., Lossi 13, k. 7	13, 42
Bakis, E., õppeülesandetäitja, Pargi 1, k. 2	33
Blessig, E., prof. emer., Tiigi 56, k. 3	16
Blumfeldt, E., adj.-prof. kt., C. R. Jakobsoni 10, k. 2	20
Bresowsky, M., prof., Botaanika 56	15, 41
Daniel, O., prof., Gustav Adolfi 72, k. 3 30,	47, 49
Ein, E., prof., Tähe 5, tel. 29-87	11
Elango, A., õppeülesandetäitja, Eha 27, k. 1, tel. 30-12	21
Ernits, V., dotsent	22
Estam, J., õppeülesandetäitja, Kooli 24, k. 1	21
Fazekas, J., lektor, Näituse 5, k. 1	24
Grant, F., dotsent, ...	14, 40
Grimm, D., prof., emer., Tiigi 30, pansion	12
Grimm, K., dotsent, Tähe 20	27
Grünthal, T., õppeülesandetäitja, J. Hurda 12	11, 13
Gulkovitsch, L., prof., J. Kuperjanovi 5-a	21, 44
Haldre, J., dotsent, Tähe 25, tel. 32-55	17, 40
Haliste, P., prof., Kalevi 69, k. 2, tel. 33-52 19,	39, 44
Haller, B., õppeülesandetäitja, Järvelg	31
Hansen, P., dotsent, Ülikooli 9, tel. 27-45	17, 43
Harris, H. C. C., lektor, Kalevi 18-a	23, 33
Hiie, V., adj.-prof., Magasini 12-a, k. 1, tel. 34-42	16, 41
Humal, A., adj.-prof., Tolstoi 6, k. 2	24, 33
Iius, E., adj.-prof., Kooli 12, k. 2, tel. 34-91 . . . . . 1, 11,	33, 38, 39
Inno, K., adj.-prof., Tähe 75, k. 4	33
Jaakson, H., prof., Üliõpilask. kuraator, Kalevi 31, k. 2, tel. 30-68 24,	39, 46
Just, E., õppeülesandetäitja, Tallinn, Pikk 40, k. 7.	33
Jõks, R., õppeülesandetäitja	11
Järvik, M., prof., Kalmistu 2	31, 48

Jürgens, B., prof., Ülikooli 28, tel. 32-47	14, 18, 32,	41	42
Jürgenson, L., dotsent, Tallinn			31
Kaarde, J., prof., dekaan Taarapuiestee 3, k. 2	1,	29,	47
Kaasik, N., adj.-prof., Tallinn		33,	49
Kadari, H., prof., dekaan, Fr. R. Kreutzwaldi 12, k. 2, tel. 39-62	1,	11	39
Kaho, H., prof., rektor, Tallinna 55, tel. 39-57	1,	26,	44
Kann, P., kol., õppeülesandetäitja, Jakobsoni 71, Tallinn, tel. 313-55			35
Kannukene, R., õppeülesandetäitja			10
Kant, E., prof., prorektor, Tähe 28, tel. 35-08	1,	32,	49
Karell, U., prof., J. Hurda 12, k. 2		14,	40
Karling, S., prof., Taarapuiestee 6, k. 2, tel. 39-12		20,	44
Kask, M., dotsent, Kitsas 8, k. 1, tel. 36-52	18, 22,	42,	43
Keres, H., noor. abiõppejõud, Narva 120, k. 3			27
Keskküla, Elvi, õppeülesandetäitja, Väike-Kaar 21, k. 7		19,	22
Kess, J., kapt. õppeülesandetäitja, Taarapuiestee 9		35,	36
Kingisepp, G., adj.-prof., K. A. Hermannini 14		13,	43
Kirde, K., prof., J. Hurda 4		25,	45
Kirrmann, E., dotsent, Tallinn, Keskaigla			17
Kivilaan, A., õppeülesandetäitja, Kalmistu 31, k. 2			32
Kivimäe, A., õppeülesandetäitja			29
Kleitsman, R., dotsent, Rüütli 19, tel. 26-21			16
Kliimann, A.-T., prof., Lai 27, k. 3, tel. 33-30	11,	38,	39
Kolmpere, A., õppeülesandetäitja			18
Koort, A., prof., Tiigi 28, k. 1		1,	21
Koppel, H., prof. emer., Kitsas 11, tel. 23-41			16
Krahn, E., dotsent, Aia 41, k. 3			26
Kruus, H., prof., Kindral Põdra 17, k. 3, tel. 28-20			21
Kurg, H., kol.-ltn., Näituse 23, k. 4, tel. 30-91	34, 35, 36,	37,	38
Kuriks, O., dotsent, Võidu 3, tel. 28-54			17
Kõpp, J., prof., piiskop, Tallinn		10,	39
Kõpp, P., prof., Maarjamõis, tel. 22-15, postkast 87	30, 39,	48,	49
Käer-Kingisepp, E., dotsent, noor. abiõppejõud, K. A. Hermannini 14			16
Kärsna, A., dotsent, Kalevi 58		27,	45
Laas, A., prof., K. A. Hermannini 13, k. 1, tel. 21-52		28,	47
Laja, F., prof., Gustav Adolphi 70, tel. 39-66	28,	46,	47
Laur, A., dotsent, Nõmme, Laane 10			27
Laurimaa, J., prosektori kt., Roosi 39, k. 3			29
Leesment, L., prof., C. R. Jakobsoni 13, k. 1	1,	12,	39
Leisner, T., kapt., määraline õppejõud, Sv. Keskaigla, Tallinn			36
Leithammel, E., kol. jur., õppeülesandetäitja			35
Leius, K., eriainete õpetaja, Raadil		31,	48
Lepik, E., prof., Jaama 40, tel. 33-13		30,	48
Lepp, F., dotsent, Ülikooli 7, tel. 23-17			16
Liik, E., prof., Väike-Kaar 14		29,	47, 48
Liiv, O., dotsent, K. A. Hermannini 4, k. 1, tel. 36-39	13,	21,	38
Lind, S., dotsent, Lossi 11, tel. 26-06			18
Linkberg, A., adj.-prof., Riia 33, k. 3		14,	40
Lippmaa, T., prof., Botaanika-aed (Lai 38)		25,	44
Livländer, R., dots., Lühike jalg 9, k. 3, Tallinn			27
Loorits, O., dotsent, Emajõe 9, k. 1		20,	22
Luha, A., dotsent, Tallinn			27
Luksepp, A., adj.-prof., Elva 3		30,	48
Lüüs, A., prof., Vikerkaar 4, tel. 22-60		15,	41
Madisson, O., dots., Tina 23, Tallinn			27
Madisson, H., adj.-prof., Kindral Põdra 15, tel. 22-63		16,	43
Maim, N., prof., Vabriku 3, k. 7, tel. 25-33		11,	40
Malm, F., õppeülesandetäitja, Tiigi 78, k. 3, tel. 30-99	13,	32,	38

Mark, J., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 16, tel. 39-64			19
Mark, R., adj.-prof., Elva 2	1,	32,	39, 49
Markus, E., dotsent, Lembitu 22			27
Martin, J., õppeülesandetäitja			18
Martinson, V., prof., Eha 39, k. 4	1,	10,	39
Masing, U., adj.-prof. kt., J. Hurda 9, k. 3			10
Mathiesen, A., prof., Soinaste 21, tel. 30-28		30,	48, 49
Mets, J., dotsent, Jõgeval			31
Mielberg, P., dotsent, C. R. Jakobsoni 1, tel. 26-58			31
Miländer, J., prof. emer., Aia 41, k. 1, tel. 38-95			16
Moora, H., prof., dekaan, Kastani 5, k. 1, tel. 32-15	1,	20,	44
Muuga, A., õppeülesandetäitja			29
Möttus, O., ltn., Veski 47, k. 2	34,	37,	38
Mägi, A., õppeülesandetäitja, Riiginõukogu, Tallinn		13,	38
Mägi, Hilja, õppeülesandetäitja, Kevade 5, k. 4			34
Mägiste, J., prof., Kalevi 37, tel. 26-55		19,	44
Märtin, A., õppeülesandetäitja			18
Mätlik, A., eriainete õpetaja, Raadil		31,	48
Niiler, H., eriainete õpetaja		18,	43
Normann, H., adj.-prof. kt., V. Tähe 1, k. 2, tel. 31-55		14,	41
Nurk, M., adj.-prof., J. Kuperjanovi 5-a			12
Nuut, J., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn			26
Nõmmik, A., prof., Raadil	29,	47,	48
Oras, A., prof., Vikerkaare 4, tel. 22-60	19,	39,	43
Orviku, K., õppeülesandetäitja, K. A. Hermannini 3, k. 2			27
Perandi, A., noor. abiõppejõud, K. A. Hermannini 13, k. 2, tel. 34-01	1,	12,	
Paldrok, A., prof., Tähe 7, tel. 33-81		15,	41
Paris, A., prof., Tiigi 24, k. 6	1,	25,	42, 45
Paris, H., dotsent, Lai 34		15,	17, 43
Parts, A., dotsent, Tehnikainstituut, Tallinn			27
Parts, H., prof., Puiestee 43-a, k. 2			15
Peepre, A., õppeülesandetäitja			18
Perli, H., prof., Ülikooli 9, k. 3		14,	40
Perlitz, H., prof., Kastani 125, k. 2, tel. 35-07	1,	25,	46
Piip, A., prof., Katoliku 1, tel. 20-20			12
Piiper, J., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 14, k. 1, tel. 36-94	26,	39,	45, 46
Pollisinski, O., kapt., K. A. Hermannini 11, k. 3	34,	35,	36, 37
Pool, Th., õppeülesandetäitja			32
Poom, Ed., prof., dekaan, Ülikooli 19, k. 2, tel. 39-63	1,	32,	33, 49
Poska-Grünthal, V., õppeülesandetäitja, J. Hurda 12		13,	38
Pravdin, B., lektor, Kastani 25, k. 2			23
Prüller, E., õppeülesandetäitja			33
Puksoo, Fr., õppeülesandetäitja, K. A. Hermannini 11, k. 2		22,	39
Puusepp, L., prof., Kalevi 30, tel. 23-21		15,	41
Raamat, K., kapt., Näituse 9, k. 4	34,	35,	36
Rahamägi, H. B., dotsent, Tallinn			10, 11
Rammul, A., prof., Riia 105, k. 3		14,	42
Ramul, K., prof., Riia 119		21,	44
Rannaste, E., eriainete õpetaja, Gustav Adolphi 32, k. 1, tel. 22-01		18,	43
Rannes, A., õppeülesandetäitja, Tallinn, Toomrööpli 10			32
Raun, A., noor. abiõppejõud, Elva 4, k. 2			22
Reedre, A., õppeülesandetäitja			18
Reinvaldt, E., õppeülesandetäitja			31
Ridala, V., prof., Tuule 1, k. 1		28,	46
Riikoja, H., prof., Gustav Adolphi 74, tel. 31-95			26
Riives, J., titulaarprof., Riia 13, tel. 28-48		16,	41
Rinne, L., prof., Tiigi 24, k. 3		30,	48

Ritsing, R., muusikaõpet., Üliõpilasmaja		24
Ronimois, H., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 2, k. 4		32, 38
Rooks, G., prof., dekaan, Lossi 11-a, tel. 32-94	1, 13,	15, 43
Roos, E., lektor, Herne 40, k. 4, tel. 44-23		23
Roots, E., prof., prorektor, Tallinna 20, k. 1, tel. 39-58	1,	28, 47
Roots, R., prosektori kt.		17, 42
Rootsi, N., prof., dekaan, Raadil	1,	29, 47, 48
Rootsmäe, T., prof., Botaanika 22, k. 1		25, 45
Rubel, P., adj.-prof. kt., J. Hurda 16, k. 2		31
Rägo, G., prof., dekaan, Tallinna 63, k. 2, tel. 39-65	1, 24,	39, 46
Ränk, G., adj.-prof., Tuule 1		20
Räägo, R., õppeülesandetäitja, K. A. Hermann 7, tel. 20-77		12, 13
Saareste, A., prof., K. A. Hermann 16, tel. 32-56		19
Saareste, E., prof., Riia 39, tel. 27-46		15, 42
Salasoo, H., dotsent		15
Salumaa, E., õppeülesandetäitja, Kesk 34, k. 7		10, 11
Saral, K., prof., Vene 22, tel. 23-19		28, 47
Sarv, J., prof., K. A. Hermann 3, k. 1		24
Schlossmann, K., prof., Kloostri 2, tel. 26-73		14, 43
Schreinert, K., lektor, J. Hurda 8, k. 2		19, 23
Semper, J., õppeülesandetäitja		22
Sepp, H., adj.-prof., Tiigi 58, k. 2		21
Sibul, I., dotsent, Taarapuiestee 2, k. 2	1,	17, 43
Siim, A., dotsent		17, 42
Silbermann, H., admin. kol. med., määraline õppejõud		35
Sild, O., prof., Kindral Põdra 10, tel. 27-48	1,	10, 39
Sildnik, A., dotsent, Veski 11, k. 2		21
Sinka, R., dotsent, Ülikooli 28, tel. 20-89		17
Smith, A., õppeülesandetäitja, Tallinn, Pikk 36, k. 12		34
Suits, Aino, lektor, Vallikraavi 14, tel. 26-82		23
Suits, G., prof., Vallikraavi 14, tel. 26-82		20
Sutter, H., õppeülesandetäitja		32
Säre, R., õpetatud sepa kt.		29, 47
Taagepera, K., adj.-prof., Päeva 9, k. 1		29, 47
Tammekann, A., prof., Fr. R. Kreutzwaldi 6, tel. 25-85	1,	26, 46
Tarvel, P., prof., Päeva 3, k. 2, tel. 37-07		20
Taul, E., kapt., õppeülesandetäitja		37, 38
Taul, J., dotsent, Puiestee 72, tel. 27-01		10, 11
Tamm, A., dosent		17, 40
Teder, L., admin. kolonelleitn. vet., õppeülesandetäitja, Sv. Varus- tusvalitsuse Veterinaarosakond, Tallinn		36
Tehver, J., prof., Vene 22, k. 3, tel. 33-79	1, 28,	39, 46
Teiss, Liidia, dotsent, Taara puiestee 13, k. 1		27, 42
Thomson, P., dotsent, Provintsiakmuuseum, Tallinn		27
Tiganik, L., adj.-prof., Tiigi 39, tel. 24-46		25, 45
Tiitso, M., prof., Eha 35, k. 3		13, 43
Tjutrumov, I., prof. emer., Vallikraavi 17, tel. 23-09		12
Tomberg, J., adj.-prof., Tallinna 20, k. 3		28
Tomingas, A., dotsent, Koidula 2, k. 1	15,	17, 42
Toomse, M., noor. abiõppejõud, Vabriku 10, k. 1		22
Tuulse, A., noor. abiõppejõud		22
Uluots, J., prof., Tallinn		11
Uudelt, J., prof., Kindral Põdra 8, k. 3		15, 41
Urbel, I., õppeülesandetäitja, Kastani 32, k. 2		18
Vaabel, J., prof., Nõmme, Mängu 4	12, 33,	38, 39
Vadi, V., prof., Pargi 6, tel. 27-62		14, 40
Vaganay, L., õppeülesandetäitja		19

Valdes, A., prof., Päeva 1, tel. 33-68	14,	39,	42
Valk, V., õppeülesandetäitja, Tööstuse 13-a, k. 2			32
Vasar, J., prof., Gustav Adolfi 74, tel. 36-96		33,	49
Vau, E., adj.-prof., Peetri 43, k. 1		27,	46
Veer mets, K., prof., V.-Kaar 28, k. 1	1,		30, 48
Veiderpass, N., prof., Kungla 1-a, k. 1			16, 42
Veinberg, E., prof., Tiigi 31, k. 6	1,		13, 42
Weiss, R., lektor, Tallinn, Kaupmehe 28, k. 41			24
Vellner, A., dotsent, Põllutöoministeerium, Tallinn, Kentmanni 11-a			27
Vernik, A., kol.-ltn. K. S. dipl.	34,	35,	36, 37, 38
Veski, J. V., õppeülesandetäitja, Vabriku 5, tel. 22-81			22, 23
Wieselgren, Greta, lektor, K. A. Hermanni 6, tel. 37-12			24
Wieselgren, P. W., prof., K. A. Hermanni 6, tel. 37-12			19
Vihalem, P., õppeülesandetäitja		12,	13
Viidik, R., adj.-prof., Kloostri 4, k. 1			28, 47
Vilhelmson, K., adj.-prof. kt., Kastani 31, k. 1			19
Vilip, J., prof., Kastani 9, k. 2		25,	45
Viljak, Helju, erianete õpetaja, C. R. Jakobsoni 8, k. 3			18, 43
Volmer, Ch., õppeülesandetäitja			17
Võrk, E., muusikaõpetaja, Mäe 33, tel. 27-58		11,	24
Õunap, R., kriminalistika õpetaja, Riia 85, k. 4			12
Õpik, A., prof., K. A. Hermanni 14, k. 1			26, 46
Õpik, E., astr.-observaator, Fr. R. Kreutzwaldi 18, k. 1			26, 45

Lühendite seletusi.

- B. A. — Bachelor of Arts.
B. Litt. — Bachelor of Letters.
h. c. — honoris causa.
M. A. — Master of Arts.
M. A. N. — Member Academiae Naturarum („Leopoldina“).
M. Sc. — Master of Science.
Ph. D. — Doctor of Philosophy.
Sc. D. — Doctor of Science.
v. s. j. — vene seaduse järgi.

**ARVUSTAJATE HINNANGUD JA ARVAMUSED
TARTU ÜLIKOOLI PATOLOOGIA-INSTITUUDI
PROSEKTORI KOHALE KANDIDEERIJA
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE JA
SOBIVUSE KOHTA**

I.

Prof. A. Valdese arvustus ja arvamus kandideerija sobivuse kohta.

Arstiteaduskonnakogu poolt koosolekul 3. oktoobril 1938 arvustajaks valitud prof. A. Valdes'e arvamus Patoloogia-instituudi prosektori kohale kandideerija drnd. med. Richard Roots'i kohta.

Kandideerija R. Roots'i esitatud arstiteaduslikest töist on neli — kohtuarstiteadusliku, neli — patoloogilis-anatoomilise ja üks — ajaloolise sisuga.

Kohtuarstiteaduslikud tööd:

1. Surmavad õnnetud juhtumised Tartu Ülikooli Kohtuliku Arstiteaduse Instituudi lahangumaterjali põhjal. Tartu Ülikooli poolt 1. XII 1926 esimese auhinna vääriliseks tunnustatud töö. 13 diagrammiga. Käsikirjana. 85 lk.

2. Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis ja nende vahekord alkoholiga. (Koos prof. S. Talvik'uga.) Eesti Arst 1926, nr. 10. 7 lk.

3. Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis. Eesti Arst 1928, nr. 6. 11 lk.

4. Tapmisjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis. Eesti Arst 1928, nr. 9. 8 lk.

Kõik need tööd on statistilise iseloomuga ning koostatud eeskätt Tartu Ülikooli Kohtuarstiteaduse-instituudi andmete põhjal; vajaduse korral on autor küsimuste mitmekülgsemaks selgituseks materjali hankinud ka mujalt, näit. kohtuarhiividest. Need tööd on tähelepanuväärivaks lisaks meie kohtuarstiteaduslikule kirjandusele.

Patoloogilis-anatoomilised tööd:

5. Vastsündinu meleena juht. Eesti Arst 1929, nr. 4. 4 lk.

Autor vaatleb esiteks teooriaid, mis käivad meleena tekkimise võimaluste kohta, ja kirjeldab siis lähemalt üht meleena juhtu, mis on lahatud Tartu Ülikooli Patoloogia-instituudis ja autori poolt histoloogiliselt uuritud. Selle tööga näitab autor, et tal on oskust patoloogilis-anatoomiliste üksikjuhtude kirjan- duslikuks käsitluseks.

6. Über die Tuberkulose der pleuralen Lymphknötchen. 5 mikrofotogrammiga. Zeitschrift für Tuberkulose. Bd. 60, H. 2, 1931. 10 lk.

See on kandideerija väärtuslikumaks patoloogilis-anatoomi- liseks uurimistööks, mis on sooritatud Grazi ülikooli patoloogia- instituudis. Küsimuse lahendamiseks on ta uurinud 200 koolnu kopsusid nii makro- kui mikroskoopiliselt subpleuraalsete mahlas- õlmede tuberkuloosi võimaluse suhtes. Oma uurimiste varal jõuab ta käsiteldavas küsimuses mõningaile teistele seisukohta- dele, kui see oli paaril autoril, kes nende mahlasõlmede tuberku- loossele protsessile olid varemni tähelepanu pööranud.

7. Über ein lokales Lymphosarkom im hinteren Mediastinum. Centralblatt für allgemeine Pathologie und pathologische Anatomie. 51. Band, 1931. 4 lk. 3 jooni- sega tekstis.

Selles töös, mis on kirjutatud Viinis C. Sternberg'i juhatu- sel olevas patoloogia-instituudis, käsitleb autor ainult lokaalselt tagumises keskseinandis esineva lümfosarkoomi juhtu. Võib ole- tada, et selle tekkimisele võis tõuke anda krooniline pneumoonia. Lähemalt on kirjeldatud selle juhu lahanguleid ja mikroskoopi- line pilt. Töös väljendub autori tõsine suhtumine küsimuse käsit- lusse.

8. Vähktõve esinevusest Eestis. Eesti Arst 1932, lisa: II Eesti Arstide Kongressi protokollid. 2 lk.

Lühike statistiliste andmete najal koostatud ülevaade vähk- tõve esinemisest Eestis. Võrdluseks on toodud mõningaid and- meid ka välismailt.

Ajalooline töö:

9. Tallinna Eesti Arstide Selts 1919—1937. Eesti Arst 1937, nr. 11. 15 lk.

Seltsi tegevuse ajalooline ülevaade.

Kandideerija R. Rootsi teaduslike tööde ülevaatest ja eluloolisist andmeist nähtub, et ta on juba üliõpilaspõlves hakanud huvi tundma teadusliku töö vastu. Ta on alul kaks aastat (1926—28) töötanud patoloogilisele anatoomiale väga lähedal kohtuarstiteaduslikul alal, mis ajajärgus ta on kirjutanud oma kohtuarstiteaduslikud tööd. Peale seda on ta end pühendanud täiesti patoloogilise anatoomia alale, misjuures ta on kolm aastat Tallinna linna stipendiaadina ette valmistunud Tartus, Grazis ja Viinis ja 7 aastat kuni tänaseni iseseisva prosektorina töötanud Tallinna Linna Keskhaiglas. Stipendiaadina on ta suure usinusega õppinud patoloogilise anatoomia ala, nagu seda tõendavad tunnistused, mis ta on saanud oma õpetajailt, ja teaduslikud tööd, mis ta siis on kirjutanud. Iseseisva prosektorina on ta võinud omandada suuremat vilumust patoloogilis-anatoomiliste lahanguite ja patoloogilis-histoloogiliste uuringute sooritamises nii tehniliselt kui ka diagnostiliselt. Väga piiratud tingimuste tõttu Tallinnas ei ole ta saanud ette võtta puhtteaduslike uurimistöid, kuid siiski on ta püüdnud end teaduslikult edasi arendada; ta on esinenud teaduslike ettekannetega Tallinna Eesti Arstide Seltsis ja Eesti Arstide Kongressil. Ta on olnud lektoriks mitmel arstiteaduslikul kursusel ja pidanud populaarteaduslike loenguid. Oma endise õpilasena olen ma teda tundma õppinud kui innuga töö juures seisvat, käitumiselt diskreetset ning kaastöötajaisse sõbralikult suhtuvat inimest. Ma leian, et ta on kohane Patoloogia-instituudi prosektori kohale. Et tal ei ole aga veel doktori astet, panen ette, valida ta prosektori kohuste täitjaks.

Tartus, 9. nov. 1938.

A. Valdes,
Patoloogia-instituudi juhataja.

II.

Prof. G. Rooks'i arvustus ja arvamus kandideerija sobivuse kohta.

Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnakogule.

Drnd. med. Richard R oots'i tööde ja tegevuse hinne tema kandideerimise puhul vakantsele Tartu Ülikooli Patoloogia-instituudi prosektori kohale.

Alus: Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnakogu koosoleku otsus 3. okt. 1938.

Drnd. med. R. Roots on esitanud kandideerimise puhul kaheksa trükis ilmunud tööd, millede hulgas neli on statistilise, kaks kasuistilise iseloomuga, üks ülevaade ja üks patoloogilis-histoloogiline uurimus.

Statistilise, osalt statistilis-kasuistilise iseloomuga tööd on kohtuarstiteaduse ja patoloogia alalt. Neist esimene („Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis ja nende vahekord alkoholiga.“ Eesti Arst 1926, nr. 10) on üliõpilasaegne töö, mis on tehtud koos prof. S. Talvik'uga. Järeldused, mis siin on tehtud alkoholi esinemise suhtes õnnetusjuhtudel, põhjenevad juurdlusandmeil, alkoholilõhna esinemisel koolnu elundeil ja muudel lahanguleidudel, mitte aga alkoholi kvantitatiivsel määramisel. Tulemused annavad seepärast ka ainult ligikaudse pildi alkoholi esinemisest õnnetusjuhtudel üldse (35,5%-l õnnetustest oli tegemist enne õnnetust alkoholi tarvitamisega), mitte aga ülevaadet sellest, kui suurel määral just üks või teine isik õnnetusmomendil oli alkoholist mõjustatud, mis õnnetuste selgitamisel omab suuremat tähtsust. Teises töös („Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis.“ Eesti Arst 1928, nr. 6), mis ainel on kirjutatud ka I auhinna saanud üliõpilasaegne auhinnatöö,

annab autor statistilise ülevaate surmavatest õnnetusjuhtudest lahangumaterjali põhjal. Puht-statistilise vaatluse kõrval oleks olnud oluline mõnedes õnnetuste liikides, nagu näit. uppumised suplemisel, üksikasjaliselt analüüsida ka uppumise põhjusi (muutused elundeis, haigused), mis oleks siis andnud lisandi sellele senini veel mitte küllaldaselt selgitatud küsimusele. Sääraste põhjuste seast on peatunud aga ainult alkoholil, mis on esinenud 27%-l uppumisjuhtudest üldse. Eraldi on õnnetuste käsitlusel välja toodud oluline liiklusõnnetuste rühm ja ka tööõnnetused. Kolmandas töös („Tapmisjuhud Tartu Ülikooli kohutliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis.“ Eesti Arst 1928, nr. 9) antakse statistiline ülevaade tapmisjuhtudest lahangumaterjalis. Tapmismotiivide liigitusel oleks tarvilik olnud esitada ka mõningaid võrdlusi vastavast kirjandusest. Neljandas statistilises töös („Vähktõve esinemusest Eestis.“ Eesti Arst 1932) toob autor lühikese ülevaate vähktõve esinemisest Eestis kümne aasta vältel Riigi Statistika Keskbüroole saadetavate surmalehtede alusel. Arvestades töö ilmumise aega võib oletada, et andmed puudutavad ajavahe-
mikku 1922.—31. a. (incl.). Nimetatud kümne aasta vältel on Eestis esinenud üldse 7488 surmajuhtu vähktõve tagajärjel, kusjuures vähktõve surmajuhtude arvus võib täheldada suurenemist. Autor toob vastavalt endale seatud ülesandele ka arvulisi näiteid vähktõve esinemise kohta seoses elukutsega, aga ilma enda poolt järeldusi tegemata.

Kasuistilised tööd on patoloogia alalt. Üks neist („Vastsündinu meleena juht.“ Eesti Arst 1929, nr. 4) käsitleb üht meleena juhtu vastsündinul. Üldiselt on raskemini seletatavad need meleena juhud, kus lahanguleiud (kaasa arvamata vere esinemine seedetraktis) on negatiivsed. Kirjeldatav juht kuulub geneesilt aga selgemate meleena juhtude hulka, kus verejooksu allikaks on olnud kaksteistsõrmiksoole haavand. Töö lõpus on toodud ka kirjanduseloend; viimases ei leidu aga paljude autorite nimesid, kellede töid on tekstis tsiteeritud. Teine kasuistiline töö („Über ein lokales Lymphosarkom im hinteren Mediastinum.“ Centralbl. f. allg. Path. u. path. Anatomie. Bd. 51, 1931) käsitleb üht harva esinevat lokaliseeritud lümfosarkoomi juhtu, mida täheldati ühel kopsugangreeni tagajärjel surnud naisel (tagumises mediastiinumis) juhulise kaasleiuna lahangul. Diagnoos on tehtud kasvaja histoloogilise

uurimise põhjal, mille kohta on esitatud üksikasjalised andmed selgitavate joonistega.

Ülejäänud kahest tööst annab üks ülevaate Tallinna Eesti Arstide Seltsi tegevuse kohta („Tallinna Eesti Arstide Selts 1919—1937.“ Eesti Arst 1937, nr. 11), kuna teine on patoloogilis-histoloogiline uurimus tuberkuloosi esinemise kohta intrapleuraalsetes lümfisõlmeketes („Über die Tuberkulose der pleuralen Lymphknötchen.“ Ztschr. f. Tuberkulose. Bd. 60, 1931). See töö on ette võetud prof. Beitzke ülesandel Schmöe ja Anders'i uurimistulemuste kontrollimiseks, kes tõendavad oma andmeil, et vanemal (üle 45 a.) isikuil esineb sageli pleura lümfisõlmekete tuberkuloos. 200 koolnu kopsude läbivaatusel Grazis leidis Roots 40 juhul kombeldavaid ja nähtavaid lümfisõlmekesi. Üksikutel juhtudel esines neid arvult mitu, mis läbi sõlmekete koguarv ulatus sajale. Neid sõlmekesi on autor uurinud histoloogiliselt tuberkuloosi suhtes. Ühelgi juhul ei võinud aga autor täheldada muutusi, mis oleksid kindlasti lubanud väita tuberkuloosi esinemist. Seda erinevust Anders'i ja Schmöe leidudest tahab autor selgitada erineva materjaliga Grazis ja Freiburgis. Peale puhtpraktilise ülesande — rohkete histoloogiliste üksikuurimiste — on töös huvitavad ka mitmed teoreetilised kaalutlused. Puhtanatomiliselt seisukohalt väidab autor, et teiste autorite poolt tarvitatud nimetust „subpleuraalsed lümfinaärmed“ tuleks asendada nimetusega „pleuraalsed lümfinaärmed“, sest histoloogiliselt asuvad näärmed intrapleuraalselt. Mis puutub nimetatud lümfinaärmete infektsiooni viisisse, siis asutakse töös Anders'i ja Schmöe oletustele (viimased väidavad näärmete hematogeenset infektsiooni) vastupidisele seisukohale, et tuberkuloosi puhul võib pleura lümfinaärmetes tegemist olla peamiselt aëro-lümfogeense infektsiooni võimalusega. Teoreetilised kaalutlused, mis selle väite tõestuseks on ette toodud, näitavad küsimuses üksikasjalise kirjanduse tundmist ja kogu probleemistiku osavat käsitlust. Seda sama võib ütelda ka kogu töö ülesehituse ja süsteemi kohta, millest osalt küll ehk võiks välja lugeda ka töö andja prof. Beitzke juhtivat kätt.

Drnd. med. Richard Roots'i poolt esitatud tööde hulgas ei esine üldiselt sääraseid, kus autor oleks iseseisvalt asunud lahendamata mõnesuguseid oma erialasse puutuvaid sügavamaid probleeme; esitatud tööd on toimunud enamasti juhatuse all. Neis

töodes on autor aga näidanud, et ta suudab rahuldavalt lahendada ülesseatud küsimusi ja et tal ei puudu huvi teaduslike probleemide vastu.

Kui veel arvesse võtta drnd. med. R. Roots'i kauaaegset tegevust oma erialal — patoloogias, eriti ka viimati rea aastate vältel iseseisval kohal Tallinna Linna Kesksaigla patoloogina, siis arvan, et drnd. med. R. Roots'i kandidatuuri vakantsele Tartu Ülikooli Patoloogia-instituudi prosektori kohale tuleb pidada täiel määral vastuvõetavaks. Et kandideerijal puudub aga veel nõutav teaduslik aste (doctor medicinae), siis võiks ta vastavat kohta täita esialgu prosektori kohuste täitjana.

Tartus, nov. 1938.

G. Rooks,
kohtuarstiteaduse erakorraline professor.

III.

Prof. E. Weinberg'i arvustus ja arvamus kandideerija sobivuse kohta.

Arvamus Tartu Ülikooli Patoloogia-instituudi prosektuurile kandideerija drnd. med. Richard Roots'i teaduslikkude tööde ja tegevuse kohta.

Drnd. med. R. Roots'i poolt trükis avaldatud tööd (arvult 8) on 4 statistilise iseloomuga. Üks neist („Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis ja nende vahekorrald alkoholiga.“ Eesti Arst nr. 10, 1926) on avaldatud koos prof. S. Talvik'uga ja käsitleb statistiliselt 768 surmavat õnnetusjuhtu, mis on 6 aasta jooksul Kohtuliku Arstiteaduse Instituudis lahatud ja milliste põhjuseks oli alkohol otseselt või kaudselt. Töös „Surmavad õnnetusjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis“ (Eesti Arst nr. 6, 1928) leiavad statistilist käsitlemist Kohtuliku Arstiteaduse Instituudis 7½ aasta jooksul esinenud surmavad õnnetusjuhud, kuna töös „Tapmisjuhud Tartu Ülikooli kohtuliku arstiteaduse instituudi lahangumaterjalis“ (Eesti Arst nr. 9, 1928) leiavad sama käsitlemist tapmisjuhud, mis on lahatud 7½ aasta jooksul mainitud instituudis. Kahes viimases töös on statistiline materjal ülevaatlikult esitatud tabelitel, liigitatuna mitmelt seisukohalt. Lühemas töös „Vähktõve esinevusest Eestis“ (Eesti Arst 1932, lisa II) on toodud Riigi Statistika Keskbüroo materjali põhjal statistilised andmed Eestis 10 aasta jooksul registreeritud vähktõve surmajuhude kohta, vaadelduna lühidalt mitmelt seisukohalt (lokalisatsiooni, elukutse jne. järgi).

Patoloogilis-anatoomilise iseloomuga on 3 tööd. Kahes neist kirjeldatakse kummaski üht lahatud juhtu (1 — „Vastsün-

dinumeleena juht.“ Eesti Arst nr. 4, 1929, ja 2 — „Über ein lokales Lymphosarkom im hinteren Mediastinum.“ Centralbl. f. allg. Path. u. path. Anat. Bd. 51, 1931). R. Roots'i patoloogilis-anatoomilistest töödest väärrib esiletõstmist töö kopsukelme lümfisõlmekeste tuberkuloosist („Über die Tuberkulose der pleuralen Lymphknötchen.“ Ztschr. f. Tbk. 60, 1931), mis on sooritatud Grazi ülikooli patoloogia-instituudis ja mis põhjeneb 200 lahatud laiba uurimisel. Selles töös jõuab autor järeldusele, et kopsukelme lümfisõlmekeste ei nakata tuberkuloosi mitte veri, vaid kopsukude, — seisukoht, mis erineb mõnede teiste töös tsiteeritud autorite omast.

Töös „Tallinna Eesti Arstide Selts 1919—1937“ antakse lühike ülevaade selle seltsi tegevusest mainitud aja kohta.

Drnd. med. R. Roots'i väljendusviis on selge. Tööd on sooritatud tarviliku hoolega.

Üliõpilasena on R. Roots kirjutanud auhinnatöö „Surmavad õnnetud juhtumised Tartu Ülikooli Kohtuliku Arstiteaduse Instituudi lahangumaterjali põhjal“, mis 1. dets. 1926 tunnustati esimese auhinna vääriliseks. Nagu R. Roots'i curriculum vitae'st nähtub, on ta üle 10 aasta pidevalt töötanud patoloogilise anatoomia alal nii kodu- kui ka välismaal, kusjuures ta üle 7 aasta on teotsenud patoloogina Tallinna Linna Keskhaiglas.

Arvesse võttes R. Roots'i teaduslikke töid ja tema senist tegevust patoloogilise anatoomia alal pean teda sobivaks kandidaadiks Patoloogia-instituudi prosektuuri täitmiseks ja soovitan valida ta mainitud instituudi prosektori kohuste täitjaks.

E. Weinberg,
anatoomia korraline professor.

**TARTU ÜLIKOOI VAKANTSELE
LOOMAAARSTITEADUSKONNA LIHAHÜGIEENI
JA KOHTULIKU LOOMAAARSTITEADUSE
ÕPPETOOLILE KANDIDEERIJA
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE
ARVUSTUSED**

TARTU 1939

I. Prof. E. Roots'i arvustus

ja arvamus lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetoolile kandideerija dr. med. vet. R. Viidik'u sobivuse kohta.

I. Kandideerija tööd.

1. Märkmeid veise lümfadenosist. Eesti Loomaarstl. Ringv. 1929, 5. 8 lk.

Kõnesolev töö on valminud R. Viidikul koos kaasautori V. Grünthal'iga. Töö alul käsitlevad autorid lühidalt leukeemia mõistet ning leukeemia jagunemist lümfadenosiks ja müeloosiks ning nende puhul esinevaid patoloogilis-anatoomilisi muutusi, kliinilisi sümptome ja ravi. Edasi kirjeldatakse üksikasjaliselt makro- ja mikroskoopilist leidu seedeelundite suhtes ühel raskekujulist lümfadenosiooni põdenud veisel. Töö on kasuistiline.

2. Über das Vorkommen von Fleischvergiftungen und Abortus-Bang-Bakterien in Fällen von weisser Fleckniere des Kalbes. Wiener Tierärztl. Mschr. 1937, Jg. 24, H. 12. 13 lk.

Töö on kokkuvõtte autori samanimelisest väitekirjast. Käsitledes senini selgitamatut vasikate valge „tähnneeru“ tekke probleemi näitab R. Viidik vastavate bakterioloogiliste uurimiste varal, et mõnede autorite poolt valge tähnneeru põhjustajateks peetud Br. abortus ja nn. lihamürgistajad (*Salmonella enteritidis* ja *Salmonella breslaviensis*) sellistena kõnesse ei tule. Ka ei leia ta coli-pisikuil valge tähnneeru tekkimisel etioloogilist tähtsust olevat, vaid kaldub arvamusele, et tähnneeru põhjustajateks võivad olla puht-toksilised mõjustused. Lihahügieeni seisukohalt on selle töö probleemiseade huvitav ja tulemused omavad teaduslikku ning praktilist tähtsust. Töö on meetoodiliselt ja tehniliselt teostatud kõigiti rahuldavalt.

3. Zum Wert des Brillantgrün-Phenolrotagars für die bakteriologische Fleischuntersuchung. Vergleichende Studien über die

Eignung der verschiedenen Auslesenährböden. B. T. W. 1937, Nr. 20. 3 lk., 7 fotot.

Mainitud töö kaasautoriks on prof. Schönberg Hannoveris. Silmas pidades vajadust, eriti kui on tegemist pisikuterikka või seisnud materjaliga, omada lihamürgistajate bakterioloogilisel kindlakstegemisel peale tavaliselt kasutatavate elektiivsöötmete veel üht niisugust, mis roisupisikute kasvu täielikult pärsiks, toimetasid autorid katseid M. Kristensen'i, Lester'i ja Jürgens'i poolt koostatud ning Kauffmann'i poolt modifitseeritud „Brillantgrün-Phenolrot“-agaariga, võrreldes seda tähtsamate sellekohaste elektiivsöötmetega. Katsete tulemused näitavad, et „Brillantgrün-Phenolrot“-agaar roisupisikute kasvu pärssivate ja elektiivomaduste tõttu teisi sellekohaseid söötmeid lihamürgistajate kindlakstegemisel kaugelt ületab.

Selles töös esinevad katsed on teostatud suure põhjalikkusega ja hästi läbimõeldud kava järgi. Tööle lisandatud ülesvõtted on tehniliselt rahuldavalt kuni hästi õnnestunud ja võimaldavad üksikute söötmete väärtuse võrdlevat esiletoomist kergesti arusaadaval kujul. Kõnesolev töö omab suurt praktilist tähtsust.

4. Über das Eindringen psychrophiler Keime (Fluoreszenten) in das Eiinnere während der Kühlagerung. Gleichzeitig ein Beitrag zum Studium der Eizersetzung durch Fluoreszenten. Ztsch. f. Fleisch- u. Milchhyg. 1937, Jg. 48. 8 lk., 4 fotot.

Et ühelt poolt Wedemann ja Moser oma katsete põhjal väidavad, et munade pinnal esinevad psührofiilsed pisikud munade külmoones alalhoiul isegi pika aja (9 kuu) jooksul ei suuda läbi muna kesta muna sisemusse tungida, teiselt poolt aga teada on, et külmoones ja munade pinnal psührofiilseid pisikuid sageli esineb ning neid külmoones riknenud munades ka on leitud, võtab autor kõnesolevate pisikute tungimise külmoone temperatuuris muna sisemusse veelkordsele uurimisele, sest Wedemann'i ja Moser'i katsed ei näi olevat kooskõlas ülalmainitud tähelepanekutega. Mitmekülgsete bakterioloogiliste katsete ja uurimiste varal jõuab autor seisukohale, et fluorestsendid (eeskätt *Pseudomonas fluorescens*) suudavad külmoone temperatuuris tungida läbi muna kesta muna sisemusse, kus nad tekitavad samasuguseid muudatusi, nagu neid külmoones spontaanselt riknenud muna-

del fluorestsentide esinemise puhul on täheldatud. Neid tulemusi arvestades püstitab autor mitmesuguseid tingimusi munade külmoones alalhoiu kohta, et vältida munade rikkumist.

Kõnesolevate katsete korraldamisel on autor töötanud puhas-kultuuridega, ja bakterioloogilise tehnika seisukohalt on katsed üldiselt võetuna laitmatud. Et aga katsetingimused on tege-likkusega võrreldes küllaltki erinevad, lahendavad katsetulemused küsimuse vaid põhimõtteliselt.

5. *Erwiderung zum Artikel von W. Wedemann: „Zur Frage des Eindringens psychrophiler Keime in den Eiinhalt während der Kühlhauslagerung“.* Käsikiri, 4½ fooliokaustalist lehekülge.

Autor vastab W. Wedemanni samanimelisele artiklile, tõrjudes tagasi W. Wedemanni poolt tema töö kohta tehtud etteheited. Ühtlasi võtab autor kriitilisele vaatlusele ja hindamisele Wedemanni katsetehnika ning näitab, et Wedemanni katsed ei oma küllaldast kaalu, sest ta on katseks kasutanud lähemalt differentseerimata ja isegi mittepsührofiliseid pisikuid. Kõnesolev autori vastus on asjalik ning esitatud osas põhjendatud.

6. *Ein Beitrag zur Kenntnis der Fleisch- und Fischdauerwaren zersetzenden Keime der Mesentericus-Subtilis-Gruppe mit besonderer Berücksichtigung der Abtötung ihrer Sporen im Reindampf von 120° C.* B. T. W. 1937, Nr. 48. 5 lk., 4 fotot.

Selles töös on autor katsetanud mesentericus-subtilis'e rühma kuuluvate batsillide hävitamisega küllastatud suruaurus 120° C ja leiab, et nimetatud olustikus hävivad katsetusel olnud pisikud 8 minuti jooksul. Autor järeldab sellest, et liha- ja kalasäilis-
produktide steriliseerimine küllastatud suruõhus 120° C temperatuuril 6 minuti kestel, nagu seda soovivad Grüttner ja Serger-Hempel, ei ole iga kord küllaldane kõigi mesentericus-subtilis'e rühma kuuluvate batsillide hävitamiseks. Töö on teostatud hoolikalt ja tehniliselt rahuldavalt.

7. *Über weitere Versuche zur Frage der autolytischen Zersetzung des Fischfleisches.* B. T. W. 1938, Nr. 16, 6 lk., 3 fotot.

Mainitud töö kaasautoriks on prof. Schönberg Hannoveris.

Et kalaliha säilitamisel tekkivate muutuste ja riknemiste põhjuste suhtes valitses senini arvamine, nagu võiksid peale bakteriaalsete protsesside ka autolüütilis-fermentatiivsed protsessid kalaliha riknemist esile kutsuda, toimetasid autorid selle küsimuse lahendamiseks väga mitmekülgseid uurimisi. Töö tulemusena leidsid nad, et steriilselt võetud ja steriilsetes tingimustes ± 0 kuni $+20^{\circ}\text{C}$ alalhoitud kala muskulatuur säilib kuni 45 päevani riknematult ja et autolüüs kala riknemist tavaliselt ei põhjusta. Töö on väga põhjalik ja omab teaduslikult ning praktiliselt suurt tähtsust.

8. V a j a m e v ä h e m v ä ä r t u s l i k u k s t u n n i s t a t u d
liha müügi korraldust. Eesti Loomaarstl. Ringv.
1938, nr. 3. 11 lk.

Mainitud kirjutises kritiseerib autor asjalikult meie tapamajade ja liha loomaarstliku järelevaatuse kohta käivaid määrusi, ära näidates mõningaid puudusi ja vajalikke parandusi resp. täiendusi. Kirjutis on asjalik ja igati põhjendatud.

II. Praktiline ettevalmistus ja sobivus.

Dr. med. vet. R. Viidik on omandanud ülikoolis õppimise kõrval ja peale ülikooli lõpetamist mitmekülgseid kogemusi erialaliseks laboratoorseks tööks ja õpetegevuse korraldamiseks. Ta on olnud $3\frac{1}{2}$ aasta kestel assistendi kohal Piimanduselaboratooriumis, Loomapatoloogia-instituudis, Loomatervishoiu- ja Piimahügieeni-instituudis; selle järel $4\frac{3}{4}$ a. jaoskonna loomaarstiks ning ühtlasi lihavaatluse-punkti loomaarstiks; pärast seda 2 a. ülikooli stipendiaadiks välismaal, peamiselt Viinis ja Hannoveris, tutvunud aga ka paljude teiste ülikoolide vastavate institutidega ning linnade toiduainete laboratooriumidega, turuhoonetega, külmutus- ja tapamajadega Saksamaal, Tšehhoslovakkias, Hollandis, Taanis ja Rootsis. Nende kahe aasta kestel on ta avaldanud mitu (vt. I osa) teaduslikku tööd. Need uurimused on süsteemikohaselt hästi läbi mõeldud ning teostatud ja käsitlevad väga mitmekülgseid probleeme erisuguste animaalsete toiduainete alalt, mis näitab, et nende autor on põhjalikumalt süvenenud olulisematesse lihahügieeni alasse puutuvatesse küsimustesse. Ka pärast välismaal viibimist on autor, olles edasi kodumaa stipendiaadiks, algatanud ja teostanud mitut teaduslikku

uurimist, mis aga käesolevaks ajaks ei ole veel trükis ilmunud. Oma erialal on dr. Viidik saanud hea kooli eriti Hannoveris, tuntud selle ala teadlase prof. Schönberg'i juures, kes minule on isiklikult kinnitanud, et dr. Viidik omab häid võimeid ja eeldusi töötamiseks teaduslikul ja pedagoogilisel alal. Ka isiklikult võin jagada sama arvamist.

1938. a. sügisel täitis dr. Viidik õppeülesandeid vakantsel lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetooli alal, kus ta on oma ettekannete selguse ning asjalikkusega omandanud kuulajaskonna täieliku poolehoiu.

Panen ete valida dr. med. vet. R. Viidik lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetoolile adjunktprofessoriks.

E. Roots.

Tartus, 25. jaan. 1939.

II. Prof. F. Laja arvustus

Tartu Ülikooli lihahügieeni õpetoolile kandideerija dr. med. vet. Roman Viidik'u teaduslikkude tööde kohta.

Dr. Roman Viidik on loomaarstiteaduskonnakogule esitanud 9 teaduslikku tööd; nendest on üks töö lühendatud kokkuvõtte dr. R. Viidiku väitekirjast. Esitatud töist on 7 ilmunud trükis, kuna 2 tööd on käsikirjas.

Töö nr. 1. Märkmeid veise lümfadenosist. Töö on kirjutatud üliõpilaspõlves koos V. Grünthal'iga. Ilmunud Eesti Loomaarstlikus Ringvaates 1929, lk. 100—107.

Nimetatud töös käsitlevad autorid leukeemiat üldse, esile tuues selle jagunemist lümfadenosiks ja müeloosiks ning nende alavormideks. Edasi käsitletakse lühidalt mitmesuguste noduloomade ja -lindude mitmesugustes elundites ja kehaosades lümfadenosiooni puhul esinevaid patoloogilisi muutusi ja kirjeldatakse üksikasjaliselt patoloogilisi ja histoloogilisi muutusi ühe lümfadenosiahaige veise seedeelundites. Töö on kasuistililt laadi.

Töö nr. 2. Über das Vorkommen von Fleischvergiftungen und Abortus-Bang-Bakterien in Fällen von weisser Fleckniere des Kalbes. In.-Diss. Wien, 1936. Trükis avaldamata, masinakiras. 40 lk. + tabelid.

Alul annab autor senini ilmunud kirjanduse põhjal ülevaate vasikate valgetähnilise neeru esinemise, kliinilise ning patoloogilis-anatoomilise pildi ja arvatavate põhjuste kohta. Selleks on autor tarvitanud 78 kirjandusallikat. Arvamused vasiite valgetähnilise neeru tekke põhjuste kohta on lahkuminevad: need arvavad, et selleks võib olla embrüonaalne arenemisanomaalia, teised peavad põhjuseks toksine, kolmandad mitmesuguseid baktereid, nende hulgas ka lihamürgistajaid ja ka *Brucella abortus*'t. Et vasikate valgetähniliste neerude puhul keegi ei ole neusid liha-

mürgistajate suhtes süstemaatiliselt uurinud ja brutsellasid on valgetähnilise neeru puhul leidnud ainult üks autor, siis seadis R. Viidik oma ülesandeks uurida: 1) kas lihamürgistajad esinevad valgetähnilise neeru puhul, kas nad võivad selle põhjuseks olla ja kas sel puhul esinevad ka teistes organites mõnesugused muutused, ja 2) kas esineb ka valgetähnilise neeru puhul brutsellasid ja missugust osa nad etendavad selle geneesis.

Et vastust saada küsimusele, kas liha mürgistajad vasikate valgetähnilise neeru puhul ka teistes organites esile kutsuvad mingisuguseid muutusi, selleks teostas R. Viidik isiklikult 3 Viini lihajärelevaatuse-asutises vasikate lihakeha järelevaatusi. Ta vaatas 5842 vasika lihakeha järele, kusjuures ta valgetähnulist neeru leidis 50-l, s. o. 0,86%-l juhtudest. Kokku uuris ta aga 90 valgetähnulist neeru negatiivse tulemusega ülesseatud küsimuste suhtes. 23 juhul pookis ta uuritava materjaliga ka merisigu; viimane menetlus andis negatiivsed tulemused. Lõppvastus töös tõstetud küsimustele on: lihamürgistajad ja brutsellid ei ole vasikate valgetähnilise neeru tekitajaks, vaid selle põhjused on puhttoksilised. Töö on tehtud korralikult ja on väärtuslikuks lisandiks selle probleemi lahendamisele.

Töö nr. 3. Zum Wert des Brillantgrün-Phenolrotagens für die bakteriologische Fleischuntersuchung. B. T. W. 1937, lk. 310—312. 7 fotot ja 2 tabelit.

Töö on tehtud ühiselt prof. F. Schönberg'iga ja ülesandeks oli selgusele jõuda, missugune väärtus on M. Kristensen'i, Lester'i ja Jürgens'i soovitatud briljantrohelise-fenoolpunase agaaril lihamürgistajate äratundmiseks, eriti algkülvide puhul, ja võrrelda tulemusi teiste senituntud elektiiivsöötmetega. Võrdluskatseil selgus, et kõne all olev sööde kõige paremini takistab kõrvalidude kasvu, kuna lihamürgistajad kasvasid hästi ja olid hästi äratuntavad. Autorid katsusid ka söötme koostist mitmel viisil muuta. Tulemused näitasid, et Kauffmann'i soovitatud koostis on siiski kõige parem. Edasi uurisid nad, missugune rikastusmenetlus annab kõige paremaid tagajärgi lihamürgistajate kindlakstegevamiseks materjalist, kus vähe leidub mainitud idusid või kui uuritav materjal on väga roiskunud.

Kõige paremaid tagajärgi said nad Hoder'i rikastusmenetluse abil, kuid tegelikult elus osutub selle rakendamine väga tülikaks.

Praktiliselt heaks menetluseks osutus Müller'i oma (tetrationsaat-puljongiga), kui külvata uuritavat materjali pealkirjas nimetatud söötme plaadile. Töö on huvitav ja omab praktilist tähtsust.

Töö nr. 4. Über das Vorkommen von Fleischvergiftungen und Abortus-Bang-Bakterien in Fällen von weisser Fleckniere des Kalbes. Wien. Tierärztl. Mschr. 1937, nr. 24, lk. 353—365.

Töö on dissertatsiooni lühendatud kokkuvõte (vt. töö nr. 2).

Töö nr. 5. Über das Eindringen psychrophiler Keime (Fluoreszenten) in das Eiinnere während der Kühllagerung. Gleichzeitig ein Beitrag zum Studium der Eizersetzung durch Fluoreszenten. Zschr. f. Fleisch- und Milchhyg. 1937, Jg. 48, lk. 81—83 ja 106—110.

Kirjanduseandmetel on vaated küsimuse kohta lahkuminevad. Prof. Schönberg'i ülesandel uuris autor pealkirjas tähendatud küsimust ja seadis endale ülesandeks 1) tõendada, kas *Bact. fluoresc. liquifac.* võib vigastamata koorest läbi tungida ka jahutusruumi temperatuuril, ja 2) uurida kõne all olevate bakterite tekitatud muudatusi munas. Katseteks tarvitas autor värskeid, samal päeval munetud vigastusteta, steriilseid, kontrollitud mune ja kahte prof. Schönbergi poolt kalast isoleeritud *Bact. fluorescens*'i tüve. Katseid tegi ta toa- (+18—20° C), jääkapi (+8° C) ja jahutuskapi ($\pm 0^{\circ}\text{C}$ — $1\frac{1}{2}^{\circ}\text{C}$) temperatuuris. Küsimuse selgitamiseks, kas kõne all olevad eod tungivad munasse läbi vigastamata koore, määris dr. R. Viidik munakoorele steriilse vatitombuga 2×24 t. vana agaarkultuuri uhelist või pulveriseeris kultuuri klaaspurki, kus asusid uurimiseks asetatud munad, ja kattis purgi steriilse kaanega. Autori juurdlused tõendasid, et psührofiilsed eod (fluorestsendid) tungivad jahutusruumi temperatuuris läbi vigastamata (unversehrte) munakoore, isegi õige lühikese aja jooksul. *Bact. fluoresc. liquifac.* poolt kanamunas tekitatud muudatused sarnanevad jahutusruumis täheldatud lagunemisenähtudega, mida prof. Schönberg põhjalikult on uurinud ja mille põhjuseks on psührofiilsed liigid, eriti fluorestsendid. Muudatused sarnanevad väga muna lagunemise nähtusega, mida kirjanduses nimetatakse valgeks või kollaseks roiskumiseks. Tööle on lisatud 4 fotot ja küsimuse arutamiseks on kasutatud 43 kirjandusallikat.

Töö kohta on ilmunud W. Wedemann'i sulest arvustus ajakirjas „Zeitschr. f. Fleisch- und Milchhyg.“ 1938, nr. 24, lk. 462—468. Wedemann heidab R. Viidikule järgmist ette: 1) Ta on tarvitanud töös küsimuse selgitamiseks literatuurist saadud andmeid katsetest, mida vaidlusel oleva küsimuse selgitamiseks ei saa tarvitada; 2) ka R. Viidiku enese peakatseis tarvitatud meetod ei vasta nõudeile, mille põhjal oleks võimalik saada õiget vastust küsimusele (sage ukse, purgi avamine jne.); 3) esinevad üksteisele vastukäivad andmed ja infektsiooni moodus on vale; 4) R. Viidik ei töötanud ehtsate psührofiilsete idudega. Wedemann tuleb oma juurdluste ja kirjanduslikkude andmete najal vastupidisele otsusele.

Sellele Wedemanni arvustusele vastab R. Viidik tööga: „Erwiderung zum Artikel von W. Wedemann: „Zur Frage des Eindringens psychrophiler Keime in den Einhalt während der Kühlhauslagerung““. Töö on masinal kirjutatud, 7 lk., 8 kirjandusallikat.

Vastuses Wedemannile seletab R. Viidik tulemuste lahkuminekuid sellega, et Wedemann on 1) katsetanud tundmata idudega ja tarvitanud segakultuure; 2) Wedemanni tehnika on puudulik, sest ta ei ole tarvitanud rikastusmenetlust idude kindlakstegemiseks munas, menetlust, mille abil sai R. Viidik 200% rohkem positiivseid tulemusi kui rikastusmenetlust tarvitamata; 3) Wedemann ei ole muna sisaldist (valku, rebu) uurinud rippuvas tilgas, mille abil on võimalik ka idusid münasisaldises kindlaks teha.

Töö nr. 6. Ein Beitrag zur Kenntnis der Fleisch- und Fischdauerwaren zersetzenden Keime der Mesentericus-Subtilis-Gruppe mit besonderer Berücksichtigung der Abtötung ihrer Sporen in Reindampf von 120° C. B. T. W. 1937, lk. 729—733. 4 fotot.

Kõrge kuumusega konserveerimisele vaatamata esineb konservide ja püsikaupade peamiselt mesentericus subtilis'e gruppi kuuluvate pisikute tekitatud rikkemisi. Eespool-õeldut arvesse võttes tegi prof. Schönberg R. Viidikule ülesandeks järele proovida, kuidas ülalnimetatud pisikute eosed suhtuvad kõrgetesse kuumuskraadidesse.

Ülesseatud küsimusele vastuse saamiseks tarvitas autor 34 tüve, mis isoleeriti peamiselt rikkiläinud elatusvahenditest. Tüved 31 ja 32 on isoleeritud lihaekstraktist. Oma päritolult olid isoleeritud tüved: 14 — vorstidest, 8 — kalakonservidest, 7 — liha-konservidest, 3 — hautusvorstide konservidest, 2 — lihaekstraktist (lihaekstraktidel ei olnud lagunemistunnuseid).

Ta kasvatas uuritavaid idusid tavalisel agaaril, et uurida nende pesade kuju, mille järgi ta neid võis nelja gruppi jagada. Pesade kujud vastavad Ivanovics'i kirjeldatud pesade kujudele, mida viimane isoleeris veest, heinast, tolmust, mullast, piimast jne. Idude pesade uurimise otstarbeks oli arvatavasti kaudselt tõendada, et elatusvahenditest isoleeritud tüved on samad, mis-suguseid eritas Ivanovics mitmesugustest eespool-nimetatud keskustest, ja et eod elatusvahenditesse võisid sattuda vee, tolmu, mullaga jne., kui elatusvahendite valmistamisel küllaldaselt ei hoolitud puhtusest. R. Viidik uuris kõne all olevasse rühma kuuluvate pisikute kasvu mitmesugustel temperatuuridel ning mitmesuguseis vedelais söötmeis ja jälgis seal eoste tekkimist. Ka uuris ta mesentericus-subtilis'e gruppi kuuluvate pisikute eoste kuumus-resistentsust; selgus, et kõigi mesentericus-subtilis'e gruppi kuuluvate tüvede eoste kuumusresistentsus ei ole ühesugune: voolav aur 100° C temperatuuril surmas 60 minuti jooksul 16 tüve eosed, kuna 18 tüve eosed jäid eluvõimelisteks. 120° C kuumas puhtas auras ei saanud üheatmosfäärilise rõhu puhul 5 min. jooksul otsa 12-ne, 7 min. jooksul — 6-e tüve eosed, kuna 8 min. jooksul said otsa kõigi tüvede eosed. Et kõiki eoseid surmata, tuleks tehtud katsete põhjal steriliseerida konservide valmistamisel ained 8 min. 120° C temperatuuris üheatmosfäärilise rõhu all, mida aga autori arvates alati ei ole võimalik tegelikus elus läbi viia, sest selle all kannataksid elatusvahendite konsistentsus, koostis, välimus, värvus, maitse. Et steriliseerimist ei ole eelnimetatud põhjustel alati võimalik tarvilikus kuumuses läbi viia ja et, nagu võib oletada, toitainete rikkiminemist põhjustavad bakterid ja eosed võivad toitainetesse sattuda veega, õhuga jne., siis tuleb konservide valmistamisel suurt rõhku panna puhtusele.

Töö nr. 7. Über weitere Versuche zur Frage der autolytischen Zersetzung des Fischfleisches. B. T. W. 1938, lk. 237—242. 3 fotot. Töö on tehtud

koos prof. Schönberg'iga ja töö tegemiseks on tarvitatud 64 kirjandusallikat.

Autorid ütlevad, „et kala kui rahvatoitaineline riknemise tõttu tekkinud kahjud on palju suuremad kui teiste toitainete puhul, mis on tingitud sellest, et kalaliha läheb väga ruttu rikki ja lagunemine areneb väga kiiresti, mida soodustavad väga mitmekesised asjaolud ja tingimused. Olgugi et tänapäeval on kalamajanduses ja asjast huvitatud teadlasteringis üldiselt teada, et kala riknemise põhjuseks on esmajoonelised bakterid, nn. veebakterid, siiski esineb veel ka uuema aja vastavas literatuuris arvamus, et kalaliha võib rikki minna ka autolüütilise lagunemise tõttu“. Olgugi et prof. Schönberg juba ennemalt ei ole korduvatelt juurdlustel kunagi täheldanud kalaliha puht-abakteriaalseid autolüütilisi lagunemisi, võtsid autorid siiski uuesti ette rea katseid küsimuse põhjalikumaks selgitamiseks.

Et uurida autolüütilis-fermentatiivseid toimeid kalalihas, selleks on tarvilik laimatu, võimalikult eostevaba materjal; autorid tarvitavad selleks elusaid mageveekalu, keda nad enne katsetamist uimastavad löögiga pähe ja siis verest tühjaks lasksid. Edasi on kirjeldatud katsete tehnika ja katsete käik. Uurimise tulemusena teevad autorid järgmise kokkuvõtte: 1) Steriilselt võetud eluvärskeid kala lihaseid võis alles hoida kuni 45 päeva ± 0 kuni $+20^{\circ} \text{C}$ t⁰-s, ilma et katsete lõpul ettevõetud keete- ja maitseproov tunduvaid kõrvalekaldumisi oleks näidanud; 2) juhisepäraselt ei põhjusta kalaliha autolüüs kala riknemist; 3) autolüütilis-fermentatiivsed muutused kala lihastes kulgevad sarnaselt teiste tapaloomade lihaste muutustega: alul toimub lihaste kiudude hapestumine ja pundumine koos tugeva vesiseks muutumisega; 4) arenenud autolüüsil leiduv kala lihas on eriti soodus sööde bakteritele; 5) bakterite põhjustatud kala lagunemine eten-dab kalamajanduses ja kalaturul otsustavat ning väga tähtsat osa. — Töö on väärtuslik ja tohiks omada tähtsust eriti ka meil Eestis, sest ka meie eksporteerime kala välismaale, ja on tähtis, et kala päralt jõuaks võimalikult värskena ja rikkumatuna. Ka ei saa eitada küsimuse tähtsust meie siseturul.

Töö nr. 8. V a j a m e v ä h e m v ä ä r t u s l i k u k s t u n n i s t a t u d l i h a m ü ü g i k o r r a l d u s t. Eesti Loomaarsti. Ringv. 1938, lk. 92—102, 14 lk.

Selles töös puudutab autor meie vähemväärtuslikuks tunnustatud liha müügikorraldust, näidates, et praeguse müügikorralduse juures muutub liha liigitamine täis- ja vähemväärtuslikuks peaaegu illusoorseks, ja selle all kannatavad nii liha ostjad-tarvitajad kui ka üldse meie müügiloleva täisväärtusliku liha kvaliteet ja kuulsus. Et seda vältida, tuleks vähemväärtuslikuks tunnustatud liha müümiseks sisse seada erilised lihamüügikohad, vähemalt suuremates linnades; sel teel oleks võimalik vältida vähemväärtuslikuks tunnustatud lihaga spekuleerimist. Autori nõue peaks olema meil suuremates linnades teostatav ja põhjendatud.

Nagu elulookirjeldusest nähtub, on lihahügieeni õppetoolile kandideerija dr. med. vet. R. Viidik olnud noor. assist. kt. Tartu Ülikooli mitmesugustes laboratooriumides ja instituutides 3 a. 7 k., jsk.-loomaarstiks 4 a. 8 k., välismaal stipendiaadiks 2 a. ja pärast seda kodumaal veel 4 kuud. Välismaal olles on ta peamiselt töötanud Viinis ja Hannoveris. Viinis omandas ta ka dr. med. vet. kraadi.

Nagu avaldatud töödest näha, on kandidaat huvi tundnud mitmesuguste lihahügieeni ja loomsetesse elatusvahenditesse puutuvate küsimuste vastu; võib arvata, et kandidaat on saanud sel alal mitmekülgse ettevalmistuse ja rakendab seda tulevikus oma tegevusse. Kandidaat valdab hästi mitmeid Euroopa keeli, oskab oma mõtteid lühidalt ja selgelt avaldada nii kirjas kui sõnas. 1938. a. II semestril luges kandidaat õppeülesandena kohtulikku loomaarstiteadust.

Arvan, et dr. med. vet. R. Viidik on sobiv kandidaat lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetoolile, ja teen teaduskonnale ettepaneku valida ta adjunktprofessoriks mainitud õppetoolile.

F. Laja.

Tartus, 20. jaan. 1939.

III. Prof. J. M. Ainson'i arvustus.

Haigustumise tõttu esitan oma retsensiooni lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetoolile kandideerija dr. med. vet. R. Viidik'u tööde ja tegevuse üle teaduskonnale üldjoontes, ilma iga tööd üksikasjaliselt hindamata, nagu see mu esialgne kavatsus oli.

Dr. med. vet. R. Viidiku poolt teaduskonnale esitatud 8 tööd — 7 trükis ilmunut ja 1 masinakirjas (kandidaadi dr. med. vet. väitekeri, esitatud Viini loomaarsti-ülikoolile, kes ta nüüd on saatnud Tartu Ülikooli raamatukogusse, et Loomaarstiteaduskonnakogu liikmed saaksid tööga tutvuda) — on kõik hoolikalt koostatud, kaasa arvatud ka üliõpilasena trükis avaldatud esimene kandidaadi töö. Teema arengust ja teemat käsitletavaist autoreist annab kandidaat küllalt täieliku ülevaate. Teemaks valitud probleem on alati põhjalikult, kõigekülgsest läbi töötatud. Lõpptulemust mõjustavad kõrvalküsimumused leiavad kõigis töödes käsitlemist. Selétused on selged, asjalikud, lühidad. Katseiks tarvilik materjal on otstarbekohaselt valitud ja seda tarvitatakse küllaldasel määral. Katsed tehakse hoolikalt ning tähelepanelikult ja kirjeldatakse täpsalt, nõnda et nende kontrollimine ei tekita kellelegi raskusi. Katsete resultaatide ülevaatlikumaks tegemiseks, kus see tarvilik, koostab kandidaat tabelid, mis oma ülesannet hästi täidavad. Otsuseid teeb kandidaat tarviliku ettevaatusega, vältides otsuseid tegemast mitteküllaldase materjali või vähegi veel kahtlust äratava tõenduse põhjal.

Tööde puhul tarvitatud kirjanduse loendist nähtub, et kandidaat on tutvunud kõigi autorite töödega, kes tema poolt läbitöötatud teemat on tõsisemalt käsitleanud, ja ei piirdu kunagi ainult mõne ühekülgse, kas saksa, inglise, prantsuse või mõne muu autori tsiteerimisega.

Mis puutub kandidaadi senisesse tegevusse, siis võib seda üsna soodsaks lugeda lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse professuurile kandideerijale. Kandidaat on juba üliõpilasena

3 aastat (15. X 1926 — 15. X 1929) töötanud Tartu Ülikooli instituutides: 1) Piimaasjanduse-, 2) Loomapatoloogia-instituudis noorema assistendi kohuste täitjana, missugused distsipliinid lihahügieenile üsna lähedal seisavad ja selle tõttu nimetatud distsipliinidesse süvenemist lihahügieenikule tarvilikuks tuleb lugeda. Samuti tuleb soovitavaks nähtuseks lugeda kandidaadi töötamist, peale sõjaväes sundaja teenimist, Loomatervishoiu- ja Piimahügieeni-instituudis. Tulevasele ülikooli õppejõule ei või tähtsusetuks pidada, et kandidaat on rohkem kui $4\frac{1}{2}$ aastat tegeliku loomaarstina 2 jaoskonnas maal töötanud ja nõnda mitmekesisel loomaarsti töötingimusi tundma õppinud. Mitmetes Kesk- ja Lääne-Euroopa tähtsamates loomaarstlikes ülikoolides pannakse õppejõudude valimisel rõhku selle peale, et kandidaat oleks mõne aasta tegeliku loomaarstina mitmel kohal töötanud. Kandidaadi teadusliku küpsuse mõttes on suurima tähtsusega muidugi see, et kandidaat peale küllaldast mitmekülgset ettevalmistust võis Tartu Ülikooli stipendiaadina $2\frac{1}{2}$ aastat nii Tartu Ülikooli kui ka välismaa tähtsamate ülikoolide vastavates instituutides end spetsiaalaladel täiendada. Et kandidaat seda võimalust on tagajärjekalt ära kasutanud, seda tõendavad tema korralikud spetsiaalalalised, hulga katsete tõttu rohkesti aega ja püsivust nõudnud tööd. Väga õigesti on kandidaat talitanud, et ta välismaal mitte ühes ülikoolis, vaid mitmes spetsiaalalal üldiselt suuremat tunnustust leidnud ülikoolis on töötanud või mõnes ainult lühemat aega õppetegevust on jälginud ja tal nõnda võimalikuks on osutunud hulga tuntumate spetsialistide töömeetodiga tutvuda. Nii võib julgesti ütelda, et kandidaadi teaduslik ettevalmistus ei jäta midagi soovida ja Tartu Ülikool võiks põhjendatult rahul olla, kui igal õppe-oolil töötaksid niisama hästi ettevalmistatud õppejõud.

Ka kandidaadi iseloomu omadusi, mis õppejõu valimisel sugugi vähese tähtsusega ei ole, loen ma selle tõttu võimalikuks ära märkida, et ma pikema aja vältel neid jälgida olen saanud. Kandidaat on minu äranägemise järgi aus, usaldusväärne, korralik, tasakaalukas, töökas, energiline, kohusetruu, otsekohene, õiglane inimene.

Ülemaitoodut arvesse võttes esitan Loomaarstiteaduskonnale valida dr. med. vet. R. Viidik lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse adjunktprofessoriks.

Prof. emer. J. M. Ainson.

Tartus, 11. jaan. 1939.

**TARTU ÜLIKOOLI GERMAANI
FILOLOOGIA VAKANTSELE ÕPPETOOLILE
KANDIDEERIJATE TEADUSLIKKUDE
TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1939

I.

Prof. W. Anderson'i arvamused.

I. Prof. dr. Agathe Lasch.

A. Akadeemiline tegevus.

1910—13 associate of Teutonic philology and German Bryn Mawr College's (Pennsylvanias);

1913—16 associate professor sealsamas;

1917 jj. teaduslik assistent Hamburgi Saksa (hiljemini Germaani) seminaris (töötab iseäranis leksikograafia alal);

1917—19 peab loenguid Hamburgi Koloniaalinstituudis ja õppursõdurite jaoks korraldatud ülikoolikursustel;

1919—23 uuesti asutatud Hamburgi ülikooli eradotsent, 1923—26 titulaarprofessor, 1926—34 määraline erakorraline professor saksa filoloogia alal;

peale selle 1926—34 Hamburgi ülikooli Germaani seminari sõnaraamatuarhiivi juhataja.

A. Lasch on pidanud loenguid, harjutusi ja seminare järgmistel aladel: germaani filoloogia; gooti keel; vanaülemsaksa keel; keskülemsaksa keel; varane uusülemsaksa keel; uusülemsaksa kirjakeele ajalugu; uusülemsaksa grammatika ajalugu; uusülemsaksa õigekirjutuse ajalugu; kõnekeele küsimusi; vanasaksi keel; keskalamsaksa keel; uusalamaksa keel, grammatika, keeleajalugu, kirjandus, murded; keskhollandi keel; vanaskandinaavia keel.

Rohkem on kandideerijalt raske nõuda.

B. Teaduslikud tööd.

Räägin siin ainult kandideerija viiest peateosest, milledest igauks on erakordselt väärtuslik ja tähtis.

1. Geschichte der Schriftsprache in Berlin bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts. Dortmund 1910. 350 lk.

Käesolev töö, mille esimene osa (lk. 1—74) ilmus juba 1909. a. Heidelbergi ülikooli väitekirjana ja vastab Tartu ülikooli doktori-väitekirja nõuetele, käsitleb huvitavat, kuid iseäranis rasket teemat: kõne on erinevate Berliini kantseleikeelte arengust ja vahekordadest, kusjuures tuleb töötada peaasjaliselt originaalkäsikirjade põhjal ja arvesse võtta ka poliitilist ajalugu, õiguse ajalugu, administratsiooni ajalugu, kaubanduse ajalugu, kultuuri ajalugu, sotsiaalajalugu ja isegi genealoogiat. Kõik need asjad on üllatavalt hästi ja täielikult arvesse võetud; autor ei ole mitte ainult hea keeleteadlane, vaid ka hea ajaloolane. V. M o s e r, üks parimaid spetsialiste saksa kantseleikeelte uurimise alal, ütleb selle teose kohta (*Literaturblatt für germanische und romanische Philologie* 33 [1912], 12 j.): „Alles in allem: das Buch darf zum besten, was in den letzten beiden Jahrzehnten zur Geschichte des Neuhochdeutschen geschrieben worden ist, gezählt werden“. H e r m a n n W u n d e r l i c h (*Zeitschrift für deutsche Wortforschung* 12 [1910], 317): „... Aber es ist eine Freude, daß ein so dankbarer Stoff wie der vorliegende eine so tüchtige Bearbeitung gefunden hat, und daß der Name Wilhelm Braunes, dem das Buch gewidmet ist, hier an der richtigen Stelle steht“.

2. *Mittelniederdeutsche Grammatik*. Halle a. S. 1914. XI + 286 lk.

See on mõõduandev keskalamsaksa grammatika, millel praegu, ehk ta ilmus küll 25 aastat tagasi, üldse ei ole võistlejat; ta on astunud A u g u s t L ü b b e n'i ebaõnnestunud grammatika (1882) asemele, mida õppijad ja uurijad seni olid sunnitud tarvitama. A. Lasch'i grammatika on koostatud peaasjaliselt keskalamsaksakeelsete trükkimata ürikute põhjal ja ei summeerimise mitte ainult senise uurimise resultaate, vaid viib teadust tunduvalt edasi. W i l h e l m S e e l m a n n ütleb selle grammatika kohta (*Jahresbericht für germanische Philologie* 36 [1914], 227 nr. 11, 5): „eine musterleistung nach dem vorbilde und in der art der althochdeutschen grammatik Braunes“. E d w a r d S c h r ö d e r (*Hansische Geschichtsblätter* 20 [1914], 387): „Es ist ein Buch, wie wir es dringend brauchten und im ersten Wurf kaum besser erwarten durften“. O. B r e n n e r (*Literarisches Zentralblatt* 67 [1916], 343): „die erste wirklich befriedigende Grammatik der mittelniederdeutschen Sprache“. Ja isegi kõige valjum ja nõudlikum kriitik, kuulus O t t o B e h a g h e l, kes parandab A. Lasch'i

grammatikat paljudes üksikasjades, ütleb (Literaturblatt für germanische und romanische Philologie 36 [1915], 76. 80): „Es ist ein hohes Verdienst von Fr. Lasch, daß sie uns endlich von diesem Werke [Lübben 1882!] befreit und die Wissenschaft weit darüber hinaus geführt hat“; „... von dem trotz aller dieser Ausstellungen doch sehr verdienstlichen Buche...“.

3. Aus alten niederdeutschen Stadtbüchern. Ein mittelniederdeutsches Lesebuch. Dortmund 1925. IX + 165 lk.

Eeskujulik keskalamsaksa keele ajalooline krestomaatia, koostatud originaalkäsikirjade põhjal ja varustatud väärtuslike keeleliste kommentaaridega. Edward Schröder (Anzeiger für deutsches Altertum 44 [1925], 199): „dass Agathe Lasch, wo immer sie zugreift, exacte und zuverlässige arbeit leistet, ist kaum noch nötig ausdrücklich zu betonen ... war schon ihre „Mittelniederdeutsche grammatik“ sehr viel mehr als eine zusammenfassung unseres damaligen wissens, so sehen wir jetzt überall, wie weit sie über ihren standpunct von 1914 hinausgewachsen ist“. W. Reinecke (Niederdeutsche Zeitschrift für Volkskunde 5 [1927], 185. 186): „Der Name der Verfasserin Agathe Lasch bürgt für den außerordentlichen Wert der Leistung ... Das Ganze zeugt von gediegenster Sorgfalt der Durcharbeitung und ist schlechthin mustergültig“.

4. „Berlinisch“. Eine berlinische Sprachgeschichte. Berlin [1927]. XII + 354 lk.

Raamat, mis on määratud ka publiku laiematele ringidele, kuid on täiesti teaduslik ja ei paku mitte ainult teadlastele väga palju uut, vaid esindab tervet revolutsiooni Berliini praeguse ülemsaksa murde algupära uurimises (teatavasti räägiti Berliinis keskajal ja osalt veel hiljemini alamsaksa keelt). Enne arvati, et see Berliini murre on enam-vähem mehaaniline segu ülemsaksa ja alamsaksa keele elementidest, sest seal esinevad tüüpiliste ülemsaksa vormide kõrval: *mein, wein, sein, haus, maus, zu, sitzen, machen, buch, schlafen, schaf* jne. ka arvurikkad tüüpilised alamsaksa vormid: *stên, mênên, bôm, karpe, strump, appel, kopp* jne.; on olemas ka hübriidseid vorme nagu *ooch* (ülemsaksa *auch* + alamsaksa *ôk*).

Nüüd näitab A. Lasch, et kõik need quasi-alamaksa ja quasi-hübridsed vormid esinevad ka ülemsaksa keele ülemsaksi murdes, eriti Leipzigi murrakus (Berliini linnal oli Leipzigi linnaga teatavasti iseäranis palju läbikäimist ja kokkupuutumisi); ka Berliini vorm *fennich* (normaalses ülemsaksa keeles: *pfennig*, alamsaksa keeles: *pennink*) esineb samal kujul ülemsaksi murdes, ja isegi kurikuulsad Berliini vormid *Jott*, *jabe*, *jut* kõlasid veel XVIII sajandil Leipzigris, Halles ja Merseburgis täpsalt niisama (lk. 79). A. Lasch formuleerib oma resultaadid nõnda (lk. 139): „Das Berlinische ist nicht, wie man immer wieder lesen kann, ein regelloses Gemisch in verwahrloster Form, sondern in seiner Geschichte deutlich faßbar. Seine Elemente liegen klar vor uns: der Lautgestalt nach ist es die im 16. Jahrhundert aus dem Obersächsischen entlehnte Sprachform, ist es hochdeutsch, und wenn bei Dialektfragen die Lautgestalt zugrunde gelegt wird, so ist das Berlinische nur als hochdeutscher Dialekt zu bewerten. Aber diese Lautgestalt wurde von einem niederdeutschen Volke übernommen und erhielt dadurch in Intonation und Aussprache niederdeutschen Charakter“.

Need vaated (mida A. Lasch oli ometi lühidalt avaldanud juba oma esimeses, 1910. a. ilmunud teoses: lk. 172—174) olid nii revolutsioonilised, et ei ole ime, kui kaks konservatiivset kriitikut on katsunud neid vähemalt osalt ümber lükata oma pikkades retsensioonides:

1) H. Teuchert (Teuthonista 5 [1928/29], 295—306), kes toonitab Berliini murde „segaiseloomu“ (lk. 306: „Mischsprache“) ja formuleerib oma vaatepunkti nõnda (lk. 298 j.): „Frau Lasch behauptet, der berlinische Vokalstand müsse obersächsischer Abkunft sein, da nur dort sich die gleiche Verteilung finde. Vergleichend weist sie S. 83 auf die von R. Loewe, Niederdeutsches Jahrbuch 14, 14 ff., geschilderte Form des magdeburgischen Hochdeutsch hin, die gleichen Lautstand zeigt. Auch diese ist nach Loewe im mündlichen Verkehr, durch Studium und Handel, aufgenommen. In seiner wichtigen Darstellung . . . weicht nun Loewe aber wesentlich von der Auffassung des Vorganges, wie sie das Buch über Berlin bietet, ab. Gewiß wird nach ihm in Magdeburg die niederdeutsche Sprache durch das Obersächsische ersetzt, aber er sieht in diesem Vorgang nur eine Anpassung an die obersächsische Lautgestalt und eine

Durchdringung mit obersächsischen Formelementen und obersächsischem Wortgut. Der alte niederdeutsche Vokalismus wurde demnach beibehalten, wenn er dem obersächsischen gleich war [minu sõrendus! W. A.], also *ē* für westgermanisch *ai* und *ō* für westgermanisch *au* wurden festgehalten, weil auch das Obersächsische nichts anderes besaß und verlangte (vgl. bei Loewe S. 39). Ebenso sieht Loewe in *-pp-*, *-mp-* der hochdeutschen Sprache Magdeburgs die alten niederdeutschen Laute, die deshalb bewahrt werden konnten, „weil man diese Lautverbindungen auch als hochdeutsch empfand“ (Loewe S. 37). S. 36 spricht er von der Erhaltung des niederdeutschen *d-* im Anlaut mit der einzigen Ausnahme des Wortes *Tier* 'Tier' und bemerkt zu der Gleichung magdeburgisch-hochdeutsch *dōfn* = obersächsisch *dōfn* 'taufen' „mit anderem d“. Dem gründlichen Kenner nicht nur der städtischen Verkehrsmundart, sondern auch der ländlichen Sprachverhältnisse des Magdeburger Landes ist der Gedanke, daß die Aufnahme der obersächsischen Sprache in Magdeburg das Neulernen einer Fremdsprache bedeutet habe, darum gar nicht gekommen, weil die alte und die neue Sprache sich ja in vielen Punkten glichen. Wo Unterschiede bestanden, mußte ein Ausgleich eintreten [minu sõrendus! W. A.]“; jne.

See on ju enam-vähem õige — kuid see perifraseerib tõepoolest ainult A. Lasch'i enese väited. Sest mis „segamurre“ on see, mis „säilitab“ alamsaksa keelest ainult seda, mis on olemas ka ülemsaksi murdes, ja „laenab“ ülemsaksi murdest ka seda, mis puudub alamsaksa keeles?

2) Wilhelm Seelmann (Zeitschrift für Volkskunde 39 = N. F. 1 [1930], 88—95), kes tõepoolest räägib ainult üksikasjust, ilma et ta katsuks A. Lasch'i peaväiteid ümber lükata, ja algab oma retsensiooni sõnadega: „Prof. A. Laschs Arbeiten auf dem Gebiete der niederdeutschen Philologie gehören zu den gründlichsten Forschungen, die ich kenne. Jede zeigt umfassende, Unbekanntes zutage fördernde Belesenheit, vortreffliche grammatische Schulung, sorgsame Durcharbeitung, die Gabe selbständiger Forschung. Ich kenne kein Buch, keinen Aufsatz von ihr, aus dem ich nicht gelernt hätte. Ihre Vorzüge zeigt auch ihr neues, der Sprachgeschichte ihrer Vaterstadt gewidmetes Buch“.

5. A. Lasch und C. Borchling, *Mittelniederdeutsches Handwörterbuch*. Lieferung 1—7 (*a* — *hēger*; *f* = *v* tähe löpp — *vāl(t)stēde* jne. — on veel ilmumata). Hamburg 1928—34. XV lk. + 640 veergu + I lk. + 256 veergu. 4°.

Seni oli olemas kaks suurt alamsaksa keele sõnaraamatut: Karl Schiller und August Lübben, *Mittelniederdeutsches Wörterbuch I—VI*, Bremen 1875—1881 (allikate tsitaatidega) ja August Lübben und Christoph Walther, *Mittelniederdeutsches Handwörterbuch*, Norden und Leipzig 1888 (ilma allikate tsitaatideta); mõlemad on juba ammu vananenud. Lasch-Borchling'i sõnaraamatus (kus Borchling'i poolt seni on koostatud ainult 6 lehekülge) puuduvad allikate tsitaadid; see ei ole aga sugugi Lübben-Walther'i sõnaraamatu parandatud väljaanne, vaid täiesti iseseisev teos, võrdlemata täielikum ja teaduslikum (juba selles suhtes, et igal pool on ära tähendatud „umlaut“ ja vokaali pikkus: niihästi Schiller-Lübben'is kui ka Lübben-Walther'is puudusid umlautimärgid täiesti, kuna pikkusemärgid esinesid ainult juhuslike eranditena, ebajärjekindlalt ja selle tõttu eksitavalt). On hirmus kahju, et Lasch-Borchling'i praegu mõõduandva sõnaraamatu ilmumine 1934. aastal on seisma jäänud sõna *hēger* peal.

Nagu näha, käsitlevad kõik A. Lasch'i peateosed keeleteadust; kuid ka kirjandusloo — vähemalt alamsaksa kirjandusloo — alal ei ole ta kaugeltki võhik. Nii nagu ta on käsitlenud alamsaksa kirjanduslugu oma akadeemilistes loengutes, harjutustes ja seminarides, niisama pühendab ta sellele palju lehekülgi oma raamatus „*Berlinisch*“ ja pikema artikli „*Die literarische Entwicklung des Plattdeutschen in Hamburg im 17. und 18. Jahrhundert*“ („*Nordelbingen*“, *Beiträge zur Heimatforschung in Schleswig-Holstein*, Hamburg und Lübeck 5 [1926], 422—449), kus ta ms. õigusega näitab, et J. H. Voss'i alamsaksakeelsed luuletused ei esinda alamsaksa kirjanduse ajaloos sugugi nii tähtsat pööret, nagu seni on arvatud. — Ka artikkel „*Die altsächsischen Psalmensfragmente*“ (*Niederdeutsche Studien: Festschrift zum 60. Geburtstag für Prof. C. Borchling*, Neumünster 1932, lk. 229—272) on osalt kirjanduslooline.

II. Dr. Ulrich Pretzel.

A. Akadeemiline tegevus.

1929 jj. Preisi Teaduste Akadeemia teaduslik abijõud (wissenschaftlicher Hilfsarbeiter), ja nimelt Grimm'ide saksa sõnaraamatu kaastööline.

1931 jj. peab Berliini ülikooli Germaani seminaris proseminare (üks kord ka seminari) gooti, vanaülemsaksa, keskülemsaksa ja varasema uusülemsaksa keele ning germaani ja saksa värsiajaloo alal.

B. Teaduslikud tööd.

Kandideerija on senini kirjutanud ühe ainsa suurema töö, millest on ilmunud ainult väike osa Göttingeni väitekirjana:

1. Frühgeschichte des deutschen Reims. (Teildruck.) Göttingen 1929. VIII + 68 lk.

Tervetöö peab ilmuma kahes köites tuntud seerias „Palaestra“; esimene köide (VIII + 244 lk.) on juba laotud, murtud ja kandideerija poolt esitatud (osalt korrektuurarätõmmetes). Töö käsitleb vanaülemsaksa ja peaaegselt varasema keskülemsaksa riimitehnika ajalugu ja kannab statistilist iseloomu; see on kõigiti kaine ja korralik töö, mis küll oma sissejuhatuses on liiga sõnarikas ja üldse ei anna iseäranis üllatavaid tulemusi, kuid ms. hästi selgitab senini puudulikku riimiliikide terminoloogiat (autor paneb ette klassifikatsiooni: reine Reime — Assonanzen — Endsilbenreime — Reime von Hauptsilbe zu Endsilbe — primitive Reime). — Kandideerija väitekiri on saanud teaduskonna poolt hinnangu „väga hea“, kuid on kriitilises kirjanduses jäänud täiesti tähele panemata — nagu see teatavasti harilikult sünnib niisuguste „teildruck'idega“.

2. Peale selle suurema töö tuleb mainida ka kandideerija kaastööd Grimm'ide sõnaraamatus. Tema poolt prooviks saadetud pikad artiklid „Trab“, „trew“, „Trost“ jne. (kokku 278 veergu in-4°) jätavad väga hea mulje ja näitavad, et autor on vilunud leksikograaf ja oskab hästi töötada raskel sõnade ajaloo alal. — Oma eluloos kirjutab kandideerija, et ta töötab juba kümme aastat ühes Richard Kienast'i ja Erich Henschel'iga suure keskülemsaksa sõna-

raamatu kallal, kuid kui kaugele need eeltööd on jõudnud ja mis iseloomu need kannavad, on meile teadmata.

3. Väiksemad kandideeriija tööd käsitlevad peaaesjaliselt kirjanduslugu (eriti varasemat keskülemsaksa kirjanduslugu) ja värsitehnikat, aga ka stilistikat, keelt, germaani filoloogia ajalugu ja pedagoogikat. Need on enamasti retsensioonid ja bibliograafiad; ka artikkel „Studien zum Marienleben des Priesters Wernher“ (senini ilmunud ainult esimene pool: Zeitschrift für deutsches Altertum und deutsche Literatur 75 [1938], 65—82) on tõepoolest ainult selle teose Wesle poolt avaldatud väljaande retsensioon.

III. Kandideerijate võrdlus.

Niihästi prof. dr. Agathe Lasch kui ka dr. Ulrich Pretzel on minu arvates kompetentsed ja tõsised kandidaadid; mõlemad on väljapaistvate õpetajate head õpilased: esimene Wilhelm Braune oma, teine Gustav Roethe oma.

Senise akadeemilise tegevuse seisukohalt ei saa ometi U. Pretzel'it võrreldagi A. Lasch'iga.

Esitatud tööddest selgub, et A. Lasch on eriteadlane peaaesjaliselt keele (ja eriti keskalamaksa keele) alal; kirjandusest huvitab teda esimeses reas alamaksa kirjanduse ajalugu. Sellevastu U. Pretzel on peaaesjaliselt kirjandusloolane, kusjuures tema erialad on varasem keskülemsaksa kirjandus ja varane saksa riimitehnika; keeleteaduse alal on ta töötanud peaaegu ainult leksikograafina (ometi on ka A. Lasch muuseas ka leksikograaf).

Meie ülikooli seisukohalt on keeleteadlane germaani filoloogia õppetoolil palju soovitamam kui kirjandusloolane, sest meil on juba olemas väga hea eriteadlane saksa kirjanduse alal — lektor dr. K. Schreinert, kes juba mitu aastat peab teaduskonna ülesandel kirjanduse loenguid, ja peale selle lähemas tulevikus võib oodata saksa uuema kirjanduse eri-õppetooli asutamist Saksa valitsuse kulul. — Pean iseäranis rõhutama, et keskalamaksa keel on eesti keeleteaduse seisukohalt huvitavaim ja tähtsaim kõigist germaani keeltest, ja et A. Lasch on praegu selle keele alal arvatavasti kõige parem spetsialist maailmas.

A. Lasch'i tööd seisavad niihästi kvalitatiivselt kui ka kvantitatiivselt tunduvalt kõrgemal tasapinnal kui U. Pretzel'i omad (ehk küll viimasedki ei ole sugugi halvad).

Üldse pean ütlema, et dr. Ulrich Pretzel on kompetentne ja iseenesest sobiv kandidaat: kuid nii erakordse võistleja kõrval nagu prof. dr. Agathe Lasch ei või ta minu arvates üldse arvesse tulla.

Tartus, 25. II 1939.

Prof. dr. Walter Anderson.

II.

Prof. P. Arumaa arvamus.

Germaani filoloogia professuurile kandideerinud isikute kohta on allakirjutanul tähendada järgmist:

Esimese kandidaadi prof. dr. Agathe Lasch'i tähtsamaid töid on: 1) *Geschichte der Schriftsprache in Berlin bis zur Mitte des 16. Jahrhunderts*; 2) *Mittelniederdeutsche Grammatik*; 3) *Aus alten niederdeutschen Stadtbüchern. Ein mittelniederdeutsches Lesebuch*; 4) „Berlinisch“. *Eine berlinische Sprachgeschichte*; 5) *Mittelniederdeutsches Handwörterbuch*, mille toimetajaks on peale A. Laschi küll ka veel C. Borchling, kuid seni ilmunud vihkude 1—7 tegelikuks läbitöötajaks jääb A. Lasch, kuna C. Borchling on ainult mõned leheküljed omalt poolt lisanud.

Number 1. ja 4. all mainitud teosed moodustavad ühise terviku ja käsitlevad mõlemad Berliini linna murde arengut. Eriuurimus Berliini kirjakeelest „*Geschichte d. Schriftsprache in Berlin*“ on ulatuslik teos, mis esialgu on ilmunud küll doktoriväitekirja osatrukina (74 lehekülje suuruselt), nagu seda võimaldab Saksamaa väitlemiskord doktorikraadi taotlemisel. Hiljemini on see väitekiri ilmunud trükis tervena (350 lk.) ja oma ulatuselt ja tähtsuselt ületab ta kaugelt hariliku doktoriväitekirja nõuded Saksamaal ja võrdub samade nõuetega nii Skandinaaviais kui ka meil. See teos jaguneb kahte peaosaks: esimeses osas vaadeldakse puhtajaloolises valgustuses keskalamsaksa keele väljatõrjumist ülemlaksa keele poolt, kusjuures vaatluse alla võetakse niihästi see protsess ise kui ka lähemad tingimused. Viimases — teises — osas maalitakse üksikasjaline pilt sellest

väljatõrjutava keskalamsaksa kirjakeele hääliku- ja vormiõpetusest rikkaliku, kuid ettevaatlikult läbikaalutud materjali põhjal. Teoses, mis kannab pealkirja „B e r l i n i s c h“, antakse laiaulatuseline süntees kogu Berliini murde arengust. Kuna seni Berliini murret peeti ebaorganiliseks seguks alam- ja ülemsaksa keele sugemeist, näitab nüüd autor kindla meetodi ja avara pilguga, et selle suurlinna keel ei ole mingi žargoon, vaid et siin on häälikulise aluse andnud ülemsaksi keel 16. sajandist. Kuni 15. saj. lõpuni kõnelesid ka veel haritud kihid alamsaksa keelt (lõunaostfaali põhialusega), kuna õukond ja kuurvürsti kantselei tarvitasid idafrankimurdelist ülemsaksa keelt. 15. sajandil ja 16. s. alul orienteerub Berliin majanduslik-kultuuriselt ümber põhja poolt lõuna poole, eriti Leipzigi sihis. Sellega seisis seoses asjaolu, et ka keeleline üleminek ülemsaksa sihis sündis õige varakult ja imekiirelt. Autor on mõlemas teoses oma hiilgavad uurimise tagajärjed saavutanud materjali vaevarikka kogumise ja haruldaselt kriitilise keelelise analüüsi abil. Autor on andnud siin metoodiliselt meisterliku eeskuju, kuidas peab toimuma üksiklinna keeleajaloo uurimine.

Autori hiilgav materjalitundmine peegeldub ka ta kõige üldtuntumas teoses — keskalamsaksa grammatikas. Kuna selle teose ilmumiseni oli vanagermaani ja vanasaksa keele- ja murdetüüpidest keskalamsaksa keel kõige vähem tuntud, kõrvaldas A. Laschi grammatika korruga selle puuduse ja heitis kõrvale Lübben'i keskülemsaksa grammatika (1882), mis nii sageli oli germanistidele pettumusi valmistanud. Laschi grammatika ei ole väärtuslik mitte ainult oma hoolsalt kogutud materjali ja sellest tehtud järelduste poolest, vaid just ka metoodilisest küljest. Ta on oma raamatu väärtuslikuks teinud ühtlasi kõigile alamsaksa ürikute uurijaile ja õigusajaloolasile, sest ta ei ole oma grammatika kirjutamisel lähtunud varasest keeleseisundist ega ka riimitud luulekeelest, vaid on aluseks seadnud alamsaksa kantseleikeele õitsenguajastu, s. o. 15. sajandi esimese poole. Autori iseseisev vaatlemisoskus avaldub eriti selgelt „sissejuhatuses“, kus antakse ülevaade keskalamsaksa kirjakeele arengust ja selle keele murretest ning ortograafiast.

Elmise teosega liitub orgaaniliselt kandideerija keskalamsaksa lugemik, milles samuti rõhutatakse keeleajaloo lahutamatu seost üldajalooga. Lugemispalade valimisel on autor lähtunud küll puhtkeelelisist kaalutlusist, kuid sisuliselt pakuvad need

linnaraamatute tekstid ka suurt ajaloolist ja kultuuriloolist huvi, sest paljud tekstid avaldatakse siin esmakordselt. Keeleliseks ideaalkujuks on seatud siin idapoolne põhjaalamsaksi murre.

Samasugust põhjalikku alamsaksa keele tundmist näitab kandideerija alamsaksa sõnastiku toimetamisega koos teise selle ala suurnime C. Borchling'iga. Sõnastik ei ole mingi ümbertöötus vanemast a. 1888 ilmunud Lübben'i omast, vaid seda tuleb vaadelda kui hoopis uut teost. Seda tööd ei oleks võinud usaldada muule kui prof. A. Laschile, kui teeneterikkale Hamburgi Germaani Seminari Sõnastikuarhiivi juhatajale. Tema praegu ületamatut vanasaksi ja alamsaksa keele tundmist tõestavad ka rohkearvulised üksikartiklid nende keelte üle, mis on avaldatud mitmesugustes saksa filoloogia ajakirjades. Need lühemad kirjutised annavad kõik tõendust autori visast ja eneseohverdavast materjalikorjamisest ning teravmeelsusest tähelepanekute tegemisel, mis ülearuseks teeb siin nende üksikasjalisema loenduse ja käsitluse. Nagu suuremaiski teostes, on ka siin keeleajalugu vaadeldud üldisel vaimuajaloo taustal, nagu see loomulikult ka vastava aja kirjanduslikes väljenduses kunagi ei ole olnud lahutatav. Sellega on ühtlasi seletatav autori huvi kirjanduse- ja kultuuri- loo vastu. Nii oma teoseis kui ka seminariharjutusis ja loenguil oma kauaaegses õppetegevuses Hamburgi ülikoolis, esialgu eradotsendina, a. 1923—34 professorina, on kandideerija selliseid autoreid nagu Luther, Murner, Opitz, Zesen, Gottsched, Klopstock jne. käsitlenud ikka nii kirjanduslikult kui ka keeleliselt. Loenguil ja seminarides on ta keskalamsaksa kirjandusest muuseas käsitlenud ka Meister Stephan'it, Burkart Waldis't, Nicolaus Rutze't, kes on eriti ka vana Liivimaaga suhteid omanud. Kuigi prof. Lasch oma senise teadusliku toodangu järgi on esijoones keeleteadlane, on ta ometi väga suurt huvi tundnud peale vanasaksa kirjanduse ka uuema ülemsaksa kirjanduse vastu ning eriti probleemide vastu nagu barokiajastu kirjandus (Opitz, seltskondlik luule), Lessing ja tema ajastu, Goethe ja Schilleri looming kui ka impressionistlik romaan ja draama.

Teine kandideerija dr. Ulrich Pretzel on andekamaid noorema generatsiooni õpilasi prof. Roethe, Schröder'i ja Hübner'i koolist. Ta on senini tunnustamisväärselt teotsenud ainult varasema ülemsaksa keele alal. Dr. Pretzel on oma väitekirjast „Frühgeschichte des deutschen Reims“ esitanud meile trükituna ainult väikese osa esimesest jaost, millele lisan-

duvad mõned korrektuurpognad teistest osadest. Seesugusel kujul esitatuna ei vasta see teos oma ulatuselt mitte täielikult meie ülikoolis kehtivaile doktori-väitekirja nõudeile. Ka on dr. U. Pretzel suurema osa oma senisest tegevusest pühendanud kaastööle kahe sõnastiku (vennad Grimmide ja keskülemsaksa) valmistamisel Preisi Teaduste Akadeemia juures ning seni ülikoolis pedagoogiliselt tegev olnud võrdlemisi vähe: on pidanud abiõppejõuna proseminare (korraaks ka keskastme seminari) gooti, vanaülemsaksa, keskülemsaksa, varasema uusülemsaksa keele ning germaani värsiajaloo üle.

Ei ole mingit kahtlust, et kahest kandideerijast tuleb eelistada esimest — prof. Agathe Laschi nii puhta teaduse kui ka pedagoogilise vilumuse seisukohalt. Veel enam tuleb aga rõhutada, et prof. A. Lasch täielikult vastab neile teaduslikele soovidele, mille teostumist teaduskond loodab uuel germaani filoloogia professuuri täitjalt. Nagu sellest ka kandideerija ise on täielikult teadlik, on germaani filoloogia professori üks tähtsamaid ülesandeid meie ülikoolis uurida kodumaa saksa keele arengut, mille omapära senini vähe on uuritud, kuid mida prof. Lasch juba leksikograafiliselt ja kirjanduslooliselt ühes suuremas käsikirjadematerjalis on osaliselt läbi töötanud. Alamsaksa keele alal, kuhu kuulub ajalooliselt ka meie balti-saksa keel, ei ole kahekümne viimase aasta jooksul küll olnud ühtegi tähtsat probleemi, mis mitte kaudselt või otsekoheselt ei ole leidnud tõugget või päevakorraletõstmist prof. Laschi poolt. Samuti on ta uussaksa kirjakeele alal, selle arengut ise oma arhivaalse tööga jälgides ja sellele juba ammu erilist huvi pühendades, arvurikaid õpilasi teaduslikule uurimisele juhtinud ja neist iseseisvaid uurijaid koolitanud. Seepärast ei ole kahtlust, et seda tööd balti-saksa keele uurimise ja selle ning eesti keele suhete selgitamise alal, mida omal ajal prof. Wiget meil alustas, võib veel suurema edukuse ja produktiivsusega jätkata prof. A. Lasch ning meil tõsiseid uurijaid germaani filoloogia alal kasvatada. Prof. Laschi huvi kultuurilooliste ja üldajalooliste probleemide vastu, nagu eespool rõhutasime, võib suureks kasuks saada ka meie ajaloolastele vanema arhiivmaterjali kasutamisel. Kandideerija inglise ja rootsi keele valdamine, samuti loengutepidamine muinasskandinaavia keele üle professorina Bryn Mawr'i College'is Pennsylvanias on kindlustuseks, et ta väärilist arusaamist osutab ka teistele germaani filoloogia aladele.

Kokku võttes leian, et vastuvaidlematult sobivaks kandidaadiks germaani filoloogia professuurile on endine Hamburgi ülikooli professor dr. phil. Agathe Lasch, ja teen ettepaneku tema valimiseks Filosoofiateaduskonna korraliseks professoriks eelmainitud professuurile.

7. märtsil 1939.

P. Arumaa.

III.

Prof. P. Wieselgren'i arvamus.

Indem ich mich für den ehrenvollen Auftrag bei der Fakultät bedanke, ein Gutachten über die Bewerber um die hiesige Professur für Germanistik abzugeben, beehre ich mich folgendes Votum einzureichen.

Es haben sich als Kandidaten nur zwei Forscher angemeldet, und zwar Dr. Agathe Lasch, einst Professor an der Hamburgischen Universität, und Dr. Ulrich Pretzel, Privatdozent an der Universität Berlin. Beide Namen haben in der germanistischen Wissenschaft einen guten Klang; Agathe Lasch hat sich durch ihre Schriften bereits vor dem Weltkriege besonderen Ruhm erworben und steht auch heute auf dem Gebiete der niederdeutschen Sprachforschung in allererster Linie da. Ihr Nebenbuhler ist erst in der allerletzten Zeit mehr in den Vordergrund getreten und ist weniger durch eigene Schriften als durch verantwortungsvolle Mitarbeit an dem Grimmschen Wörterbuch und an dem Anzeiger für deutsches Altertum bekannt.

Gründliche Sorgfalt, tiefes Können, wohlabgewogenes Urteil, maßvolle Kritik und weiter Überblick kennzeichnen die Forscherindividualität von Agathe Lasch. Außerdem kann man ihr noch nachrühmen, daß sie eine anschauliche Darstellungskunst besitzt, so daß sie auch die schwierigsten Themata fesselnd zu behandeln versteht. Wenn ihre Schriften hauptsächlich niederdeutschen Stoff und besonders gern das Mittelniederdeutsche behandeln, so wird diese etwaige Einseitigkeit dadurch aufgewogen, daß sie diese Dialekte und deren Quellen in so erschöpfender Weise von allen Seiten her beleuchten kann. Und daß sie auch auf einem sehr schwierigen und von ihrem Spezialgebiet weit abliegenden Felde ausgezeichnete Kenntnisse bekundet, hat mir ihre Schrift über die „Voraltsächsischen Runenschriften aus der Unterweser“ bewiesen. Professor Lasch hat auch — was bei

Sprachwissenschaftlern keineswegs so gang und gäbe ist, wie man erwarten dürfte — ausgezeichnete paläographische Kenntnisse, so daß es ihr gelang, die zahlreich vorhandenen archivalischen Schätze aus mittelniederdeutscher Zeit für ihre Arbeit zu verwerten und derartige Dokumente musterhaft herauszugeben (vgl. „Aus alten niederdeutschen Stadtbüchern“). Wer selbst mit mittelalterlichen Handschriften zu tun gehabt hat, weiß, welche Mühe und Schwierigkeit mit der herausgeberischen Tätigkeit auf diesem Gebiete verbunden sind. Durch die erwähnte Publikation von Dr. Lasch haben wir aber nicht nur eine Probe von ihrem Talent erhalten: die Auswahl ist so gemacht, daß wir ein gutes Stück mehr wie bisher über die Entwicklung des Mittelniederdeutschen gelernt haben.

Ein besonderes Interesse bekundet Dr. Lasch für die Sprache der beiden größten Städte des niederdeutschen Raumes, Berlin und Hamburg. Ihre großen Bücher zur Geschichte des Berlinischen dürften zu den besten Arbeiten gehören, die uns aus diesem Gebiet der Germanistik beschert worden sind.

Die Befähigung von Agathe Lasch für eine germanistische Professur in jedem beliebigen Lande ist einwandfrei bewiesen.

*

Der zweite Bewerber, Dr. U. Pretzel, hat sich als selbständiger Forscher noch nicht so viel hervorgetan, daß er für ein deutsches Ordinariat in Frage kommen dürfte. Im Auslande, wo die Ansprüche wegen der geringeren Auswahl etwas niedriger gestellt werden können, würde man ihn vielleicht doch wegen seiner unzweifelhaft guten Ausbildung annehmen können. Er hat den Vorzug gehabt, von einigen der besten Germanisten Deutschlands philologisch erzogen worden zu sein; allein die lebhafteste Anteilnahme, die Roethe und Schröder an seiner Dissertation bekundet haben, legt den Zweifel nahe, ob die dort niedergelegten Gedankengänge nicht etwa zum Teil aus ihren Ratschlägen hervorgegangen sind. Auf jeden Fall hat Dr. Pretzel bisher keine Leistung vollbracht, die sich mit einer der wichtigeren Schriften von Prof. Lasch an Wert vergleichen ließe. Seine wichtigste Leistung ist m. E. die Mitarbeit am Grimmschen Wörterbuche. Hinter derartigen Wörterbuchartikeln steckt häufig ungemein viel emsige Arbeit. Überhaupt scheint die Hauptstärke von Dr. Pretzel die Fähigkeit zu sammeln und zu organisieren zu sein. Im

sonstigen dürften seine Interessen besonders stilistisch und literarisch-philologisch sein. Mit Niederdeutsch scheint er sich recht wenig befaßt zu haben und hat darin keine akademische Lehr-tätigkeit aufzuweisen.

Die Aufgabe eines Sachverständigen kann häufig ungemein schwierig sein; in diesem Falle allerdings nicht. Der Unterschied an wissenschaftlich bedeutsamen Leistungen zwischen den beiden Kandidaten für die hiesige germanistische Professur ist so eindeutig und klar, daß kein Zweifel über die Reihenfolge aufkommen kann. Ich schlage also der Fakultät die Wahl von Dr. Agathe Lasch zur Inhaberin des germanistischen Lehrstuhls vor.

Zum Schluß möge diesem Vorschlag noch eine Begründung anderer Art hinzugesellt werden.

Wenn unter den Bewerbern um eine Professur die Überlegenheit eines gewissen Kandidaten feststeht, so darf es wohl als recht glücklich bezeichnet werden, falls dieser Bewerber auch den speziellen Interessen der betreffenden Hochschule in seiner wissenschaftlichen und pädagogischen Tätigkeit nachkommen kann. Nun trifft es sich sehr gut, daß Dr. Lasch der hiesigen Universität gerade das bietet, was man lange und schmerzlich hat vermissen müssen: die tiefe Kenntnis des Niederdeutschen und das lebhafteste Interesse gerade für die Stellung der niederdeutschen Dialekte sowohl untereinander als zu ihren sprachlichen Nachbarn. Die germanistische Forschung in Estland hat lange darunter gelitten, daß man die naheliegenden Probleme der Berührungen zwischen Germanisch und Finno-Ugrisch zu untersuchen im großen und ganzen versäumt hat, obgleich da gerade wichtige Aufgaben der Forschung harren, die gerade in Tartu besser als irgendwo sonst zu lösen wären. Die Wahl von Prof. Lasch verspricht hier eine Änderung zum Besseren. Deshalb sei sie auch aus diesem Grunde empfohlen. Die hochdeutsche Philologie und Literaturgeschichte dürfte bei dem wissenschaftlich eifrig tätigen und literarisch kultivierten Lektor der deutschen Sprache ebenso gut aufgehoben sein wie etwa in den Händen Dr. Pretzels.

Tartu, den 3. März 1939.

Per Wieselgren.

**TARTU ÜLIKOOI ÜLDISE AJALOO VAKANTSELE
ÕPPETOOLILE KANDIDEERIJATE TEADUSLIKKUDE
TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1939

I.

Prof. A. R. Cederberg'i arvamus.

Filosoofiateaduskond on oma kirjaga 17. XII 1938 palunud allakirjutanu arvamust nende isikute teaduslikkude teenete kohta, kes on kandideerinud üldise (keskaja) ajaloo vakantsele profesuurile, kui ka nende kompetentsuse kohta mainitud ametikohale. Avaldades ühtlasi oma tänu selle usalduse eest, mida Filosoofiateaduskond minule on osutanud, palun austavalt luba oma arvamusena esitada järgmist.

Võistlusest osavõtvad kandideerijad on peaaegu ühevanused: arhivaar dr. Paul Johansen on sündinud aastal 1901, ja arhiivi juhataja mag. Evald Blumfeldt aastal 1902. Pean kõige paremaks käsitleda neid vanaduse järjekorras.

Dr. Johansen on saanud oma teadusliku kooli osalt Kopenhaageni ülikoolis, osalt Saksas, esiteks Stuttgartis, siis Leipzgis. Neli aastat kestnud õpingute järel sooritas ta oma doktori-eksami aastal 1924 viimatimainitud linnas ja on selle järel, kui võrd võin konstateerida, pühendunud arhiivitegevusele. Ta on teinud mitmeid lühemaid uurimis- ja õppereise, millest vahest ehk Stokholmi ja Kopenhaagenisse tehtu aastal 1930 on kõige tähtsam.

Dr. Johanseni teaduslik toodang jaguneb kahte ossa: allikpublikatsioonidesse ja päris uurimustesse. Käsitlen neist kumbagi eraldi.

Tema allikpublikatsioonide puudutav tegevus on juba iga-aastaselt selle eesmärgi saavutamiseks, milleni ta on jõudnud, rikkalik ja mitmekülgne. Märgin tema töödeloendist üheksa või kümme tähelepanuväärset allikpublikatsiooni, nende hulgas sellised, nagu „Vanem Tallinna Jaani haigemaja vakuraamat 1435—1507“ (ilmunud 1925), „Katkendid Tallinna esimestest turberaamatutest 1365—1458“ (ilmunud 1929), „35 Regesten und Urkunden zur Gütergeschichte Harrien-Wierlands im 13. und 14. Jahrhundert“ (ilmu-

nud 1932) ja „Tallinna märkmeteraamatud 1333—1374“ (ilmunud 1935). Niipalju kui võib otsustada, on tema publikatsioonitöö õige usaldatav ja hoolas. Ta on saanud päris hea kooli selles suhtes ja täiendanud end hiljemini tehtud reisudel. Need publitseerimisprintsiibid, mida ta rakendab, on minu arust laitmatud, ja ilmselt on ta eriti suure võrdlusainestiku tundja. Mulle tundub ka, et tal on eriline and avastada arhiiviainestikku ja õigel kombel süveneda sellesse. Ka need eessõnad, mis ta on kirjutanud oma allikpublikatsioonidele, on minu arust hästi selgitavad ja hea kriitikaga koostatud.

Et jutt on arhiivuurimistest, siis tahan tähelepanu juhtida ka tema toimetatud Tallinna linnaarhiivi loendile, mis osutab suurt süvenemist arhiiviainestikku endasse ja nüüdisaegsete põhimõtete rakendamist selle korraldamisel.

Kõneldes päris teaduslikest uurimustest viitan töödeloendi numbritele 4, 12, 14, 15, 28, 46, 48, 50. Tahaksin erilist tähelepanu juhtida tema uurimustele eestlaste asustusest ja põllundusest keskajal (töödeloend nr. 4), uurimistöele Liber Census Daniae kohta (töödeloend nr. 28) ja uurimistöele vanade kurelaste kohta (töödeloend nr. 50).

Dr. Johanseni uurimus eestlaste asustusest ja põllundusest keskajal on üks tema vanemaid, ilmunud väitekirjana aastal 1924 (trükitud alles 1925). See ei ole sugugi tavaline saksa väitekirj, mis vastab — kuivõrd see vastab — tavalisele laudatur-kirjutisele Tartu või Helsingi ülikoolis. See on palju laiemalt ja põhjalikumalt suunitletud, põhinedes heale kirjanduse tundmisele ja sihiteadlikult sooritatud uurimistöele. See osutab head süvenemist Eesti varasajaloo tähtsatesse küsimustesse, asustuse kujunemisse ja laadisse, külade kujunemisse ja külakorraldusse, põllunduse erivormidesse ja neisse väljastpoolt saadud mõjudesse, mis Eesti primitiivse kultuuri struktuuris on tähelepanuväärne. Kuigi mitmed esitatud selgitused nüüd, kus autori suur uurimus Liber Census Daniae kohta on ilmunud, tunduvad teatud määral ilmetuina või ütleksin abituina, tuleb anda täit tunnustust noorele autorile ta saavutiste puhul. Juba selles uurimuses ilmnevad uurija tähelepanuvääravad positiivsed omadused: hea kirjandusse süvenemine ja aineainestiku tundmine, oivaline sünteesivõime ja kõige taga päris hea arvustusvõime.

Need omadused tulevad selgesti nähtavale tema suures teoses „Die Estlandliste des Liber Census Daniae“, mis ilmus aastal

1933 ja mida autor ilmselt oli kümmekond aastat küpseks valmistanud. Uuriija haarab julgelt kinni Eesti varasajaloo suurtest ja kõige raskematest küsimustest, mida arvukad uurijad — ja nende hulgas täitsa esmajärgulised — varemalt olid käsitlenud. Peab ütleva, et uurija on õnnelikult oma ülesandega toime tulnud. Tal on haruldaselt hea, tahaks öelda, fenomenaalselt suur allikate tundmine mitte ainult Baltikumi ajaloo alal, vaid kõigi Balti mere ümber asuvate maade ajaloo alal. Tal on viljakas fantaasia, mida ometi hästi valitsetud kriitika vaol hoiab. Need julged hüpoteesid, mis ta loob, on ometi ikka põhjendatud ega lähe võimatustesse. Mainin näite, mis osutab, kui üllatavatena autori hüpoteesid võivad näida, aga kui vastuvõetavaid põhjendusi autor neile leiab. Esitades Liber Census Daniae kohanimestikku, väljendab autor selle hämmastava oletuse, et algupärane külaloend on 1230.—40. aastakümnetest vanem, nimelt aastail 1219—21 koostatud kiriklike ristimisloendite ühend. Oletuse toetuseks esitatud tõendused on teadagi tõenäosuspõhjendused, kuid on sel määral tähelepanuväärilised, et need ei saa juhuslikud olla. Sama on maksev mitmete muude hüpoteeside puhul, mis on eriti viljaka teadusliku fantaasia loodud. On küll võimalik, et mõned neist ei jää püsima ja et mõningad julgetest mõttekonstruktsioonidest jäävad kõrvale, kuid möönma peab, et need annavad tunnistust hiilgavast, suurtele teadmistele rajatud sünteesivõimest. Pean ütleva, et dr. Johanseni viimasenamainitud teos on eriti tähelepanuväärne saavutus, mis tähendab Eesti ajaloo täielikku ümberhinnangut. Sel ei ole tähtsust ainult Baltikumi ajaloole, vaid suurel määral ka Soome ja Skandinaavia maade ajaloole.

Dr. Johansenit iseloomustavad uurijana julged ja ometi ohjeldatud võtted. Tal on suur and tungida rasketesse küsimustesse ja näha neis uusi pooli ja sündmusketi taga uusi probleeme. Need omadused tulevad nähtavale tema uurimuses „Kuurilaiskysymys“, mis ilmus ajakirjas „Historiallinen Aikakauskirja“ 1938. Pean seda uurimust väga heaks. Küsimust ennast on arvukad uurijad käsitlenud; seda on vaadatud eri pooltelt ja katsutud seda seletada. Dr. Johanseni selgituste järgi näeme seda üsna uues valgustuses, ja need seletuspõhjendused, mida ta esitab, tunduvad tõenäolistena.

Nagu ütlesin, on dr. Johanseni tööduloendis mainitud mitmeid laiemaid või lühemaid uurimusi, mida ometi on asjata selles

ühendis analüüsima ja üksikasjaliselt hindama hakata. Nende kohta võib ütelda, et probleemiasetus on neis tavaliselt õige selge ja et uurija meetodiliselt ja järjekindlalt lahendust taotleb.

*

Teine kandidaatidest, mag. Blumfeldt, kes mõned aastad õppis allakirjutanu juhatusel Tartus ja keda niisiis isiklikult hästi tunnen, on Tartus sooritanud hea ja põhjaliku magistrieksami. Tema laudatur-töö käsitles peapiiskopp Andreas Sunonise mõju Eestis ja on õige selgelt ja meetodiliselt kirjutatud uurimus, millega autor kindlasti ilma vaevata oleks võinud saavutada doktorikraadi kuskil saksa ülikoolis. Kandideerija on seejärel suunanud oma teaduslikud harrastused eriti Saaremaa ajaloole, valmistades, niipalju kui olen kuulnud, väitekirja selle asustus- ja põllundusküsimuste kohta. Ta on saanud õpetust veel Stokholmi Balti Instituudis, mispuhul ta on võinud töötada ka tuntud rahvamajandusteadlase ja majandusajaloolase, prof. Heckscher'i juhatusel ja kuulnud loenguid Stokholmi ülikoolis. Ta on olnud Tartu Ülikooli stipendiaadina ka Riias ja Kopenhaagenis, kogudes ainekku väitekirja jaoks.

Mag. Blumfeldt, kes on pühendanud rohkesti aega bibliograafilistele küsimustele ja sellelt alalt avaldanud mõningaid häid selgitusi ja ülevaateid, on seejärel teotsenud Eesti Kultuuriloolise Arhiivi juhatajana. Andmete järgi on ta paar semestrit ka loenguid pidanud Tartu Ülikoolis ja käsitlenud keskaega puudutavaid küsimusi.

Mag. Blumfeldt on viimaste aastate jooksul avaldanud mitmeid vähemaid uurimusi. Mainin nendest uurimuse Saaremaa põllunduslikust ajalooost Taani valitsuse ajal (töödeloend nr. 3), mis minu arust pakub õige väärtuslikke teateid, sisaldades osavalt ühendatud ennetarvitamatut ainekku Taani Riigiarhiivist. Saaremaa kihelkondade ja Kuressaare linna ajalugu (töödeloend nr. 7) on hea ülevaade ja kindlasti hästi kasulik lugejaile seal leiduvate, mitmelt poolt kogutud teadete tõttu. On selge, et sellel ei või olla midagi tähistatavamamat teaduslikku väärtust, kuigi autor, nagu näiteks Kuressaare linna ajalugu kirjeldades, võtab kriitiliselt oma käsitleda esinevaid vaidlusküsimusi ja fikseerib nende suhtes oma seisukoha. Oma uurimuses Saaremaa ajaloo üldjoontest (töödeloend nr. 5) pakub autor üldesituse, mil teaduslikus mõttes on hea väärtus ja mis osutab niihästi arvustus- kui

ka kriitikavõimet. Samuti on olukord tema uurimuses Lääne-maa ajaloost (töödeloend nr. 22). Kõige tähtsam tema siimaani ilmunud uurimisist on Eesti keskaja agraraajalugu (töödeloend nr. 18), kus ta jõuab seisukohavõtule mitmete Eesti keskaja tähtsate küsimuste kohta. Minu arust on see uurimus, nii ülevaatlikuks kui see ongi mõeldud, teaduslikus mõttes väärtuslik ja tõendab head selle autori andest uurijana.

Peale nende mainitud uurimuste on mag. Blumfeldt avaldanud mitmeid vähemaid kirjutisi ja uurimusi — kuigi peaaegu kõik Baltikumi ajaloo alalt —, mis on tõsine töö ja hästi tehtud. Ta on koostanud ka loetava ja minu arust lugejaile hästi kasuliku ülevaate Gustav II Adolfi ajaloost, milline esitus minu meelest põhineb kõige paremal uueaegsel kirjandusel, eeskätt Ahnlundi põhjapaneval uurimusel selle sangarkuninga kohta. Kuid peab pidama kahjuks, et mag. Blumfeldt ei ole keskendanud oma tööd ühelegi haaravale laiemale ajaloolisele uurimisülesandele, kus tema uurija-and oleks paremini oma õigustesse pääsenud.

*

Võttes kokku selle, mis eespool olen mõlemast kandideerijast ja nende teaduslikest teenetest ütelnud, tahan austavalt väljendada järgmist.

Dr. Johanseni teaduslik toodang on juba õige rikkalik ja sel on tähelepandav teaduslik väärtus. Ei või olla mingit kahtlust selles, et ta ei oleks saavutanud kõigiti täielikku kompetentsi Baltikumi ajaloo alal. Võib väita, et ta ei ole liikunud oma uurimustes päris üldajaloo aladel, nagu me neid alasid käsitame nii Tartu kui Helsingi ülikoolis. Teadagi peab möönma, et dr. Johansenil ei ole mingit otsest uurimust Kesk-Euroopa või Põhjamaade keskaja ajaloo alalt. Minu arust ei ole ometi sugugi õige säärane mehaaniline seisukoht, mis üha edasi on valitsemas mõnedes ülikoolides ja mille kohaselt kõlblikud ja tüsedad uurimused kodumaa ajaloo alalt, olgugi et need täielikult arvesse võtavad üldajaloolist arengut ja põhinevad heal juhtiva üldajaloolise kirjanduse tundmisel, ei ole üldajaloo professuuri puhul kaugeltki sel määral arvestatavad kui teosed, mis puudutavad mittekodumaisi aineid. Dr. Johanseni teostes on konstateeritav nii suur üldajaloolise kirjanduse tundmine ja neis esinevad paralleelid Euroopa üldajaloo tähtsatele küsimustele, nagu näiteks Saksa keskaja ajaloos esinevaile, keskaja üldisele kirikupoliitikale, Poola keskaja ajaloole

jne., on nii selged, et need kahtlemata tõendavad päris suurt üldajaloo ja selle üldprobleemide tundmist. Minu meelest on dr. Johansen ilma mingi kahtluseta kompetentseks peetav keskaja ajaloo professorile.

Ma olen valmis andma täie tunnustuse mag. Blumfeldti sooritatud tööle, tema virkusele ja uurijaharrastustele. Tema on kirjutanud mitmed vähemad headtõendavad uurimused, kuid tal puudub vormiline kompetents professorile ja ta ei ole avaldanud selliseid tähelepandavaid ja üldist tunnustust saavutanud teoseid, mille põhjal võidaks asetada teda seesuguste uurijate liiki, kellelt vormilist kompetentsi ei ole vaja nõuda. Mag. Blumfeldtil on minu arust päris head eeldused teaduslikul alal, kuid need ei ole veel oma õigustesse pääsenud. Neid nõudeid, mis on asetataavad professorile taotlejale, mag. Blumfeldt ei täida, ja sellepärast ei pea ma võimalikuks tunnistada teda kompetentseks taotletavale ametikohale.

Esitan austavalt, et dr. Johansen tunnistataks kompetentseks taotletavale üldajaloo professorile. Minu arusaamise järgi saab ülikool temas suurepärase uurija ja õpetaja, kes ilmsesti oleks ülikoolile auks.

Helsingis, 4. II 1939.

A. R. Cederberg.

II.

Prof. P. Tarvel'i arvamus.

Tartu Ülikooli üldise ajaloo professuurile kandideerijate Evald Blumfeldt'i ja Paul Johansen'i teaduslike tööde hinnang.

Üldise ajaloo õppetoolile kandideerivad Eesti Kultuuriloolise Arhiivi juhataja mag. phil. Evald Blumfeldt ja Tallinna linnaarhivaar dr. phil. Paul Johansen. Et vana-aja ajalugu Tartu Ülikooli Filosoofiateaduskonnas ei saa üldse eriaina õppida, keskaja suhtes aga see võimalus on õppekavade järgi olemas, sest et uus-aja jaoks esineb eri professor, mis praegusel momendil on täidetud, siis tuleb õppekohtade nimekirjas leiduva, üldise ajaloo teise professori täitjal järelikult õpetust anda keskaja ajaloo alal kõigi nende maade suhtes, mille ajaloo käsitlemine ei kuulu Eesti ja naabermaade ajaloo professoride alla. Vastavalt kehtivale õppekavadele peab ta oma õppetegevuses pearõhu asetama Saksa-, Prantsus- ja Inglismaa ajaloole keskajal. Seda asjaolu tuleb käesolevale õppetoolile kandideerivate isikute teadusliku tegevuse hindamisel tõsiselt arvestada.

Evald Blumfeldt'i teaduslike tööde
hinnang.

Mag. phil. Evald Blumfeldt'i teaduslike tööde nimistu sisaldab 35 numbrit. Neist moodustavad esimese, tähtsaima liigi uurimusliku iseloomuga teosed ja artiklid, mis käsitlevad mitmesuguseid Eesti ajaloo eriküsimusi. Magistritööna käsikirjaliselt esitatud teos „Lundi peapiiskopp Andreas Sunonis Eestimaal“ (XXV + 221 lk.) käsitleb üsna laialise ürikulise ainese põhjal Taani võimu algus-aastaid Põhja-Eestis. See töö leidis ametlike arvustajate poolt väga kiitvat hindamist ja ta põhjal oman-

das autor mag. phil. astme üldise ajaloo alal. Hiljemini on Blumfeldt peamiselt tegelnud Eesti ala hiliskeskaegse agraar- ja asustusajalooga, silmas pidades esijoones Saaremaa olusuhteid. Ta on nende küsimuste kohta kogunud kodu- ja välismaa arhiivest rikkalikku materjali, mida ta seni on jõudnud kasutada vaid mõnes uurimusliku iseloomuga kirjutises, nagu „Jooni taaniaegse Saaremaa agraarajaloost“ (Ajalooline Ajakiri 1931, lk. 15—31, 78—100). Hoopis suuremal määral on ta seda väärtuslikku ainet kasutanud mitmesugustes koguteostes ilmunud pikemais ülevaate-artikleis, mis ühtlasi toetuvad ka väga laialisele erikirjandusele. Neist väärivad esiletõstmist kirjutised Saaremaa ja Läänemaa ajaloo kohta koguteoses „Eesti“ VI ja VIII, „Eesti keskaja agraarjalugu“ koguteoses „Eesti majanduslugu“ I ja „Eesti talurahvas keskaja teisel poolel“ teoses „Eesti ajalugu“ II. Kõigis neis üsna ulatuslikes ja tihedais kirjutistes osutab Blumfeldt head ürikulise materjali ja monograafilise kirjanduse tundmist, eeskujulikke dispositsioonivõimeid, avarat pilku, suurt kriitilisust ja ettevaatlikkust, eriti agraar- ja asustusajaloo väheuuritud eriprobleemide jälgimisel. Samasugused omadused iseloomustavad ta teisigi teaduslikke artikleid, milles ta on käsitlenud Tallinna kaubaliiklust XVII sajandi alguses, Saaremaa revisjoni- ja reguleerimistööd aastail 1765—1828 ja muud. Eriramatuna on talt ilmunud Rootsi kuninga Gustav II Adolfi biograafia „Suurmeeste elulugude“ sarjas (160 lk.); see annab suure kuninga elust ja tegevusest hästi disponeeritud, selge ja asjaliku ülevaate. Kõik need tööd tõendavad E. Blumfeldti heast metoodilisest koolitusest ja ta võimeist tagajärjekalt teotseda ajaloolise uurimistöo alal. Ta ei ole küll üheski senini ilmunud teoses otsest käsitlenud küsimusi Lääne-Euroopa keskaja alalt, on aga pidevalt teotsenud Eesti hiliskeskaja eriküsimustega, tunneb seetõttu vajalikul määral keskaja ajaloo uurimise erilisi metoodilisi põhinõudeid ja omab teisigi eeldusi keskaja ajaloo laiemas ulatuses tegelemiseks.

Teatavaid kogemusi omab Blumfeldt ka medievistile eriti vajalikkude ajaloo abiteaduste alal. Ses suhtes tuleb eriti rõhutada ta kauaaegset ja pidevat teotsemist ajaloo-bibliograafia ülesannetega. Koos N. Loone'ga on ta koostanud eeskujulikud ülevaadet Eesti ajaloo bibliograafia üle koguteose „Eesti filoloogia ja ajaloo aasta-ülevaade“ kolmele aastakäigule. Samuti koos N. Loonega on ta paljude aastate jooksul innukalt töötanud väärtusliku

ja ulatusliku bibliograafilise suurteose „Bibliotheca Estoniae historica“ I—IV (sellest IV praegu veel korrektuurpoognais) kallal ja viinud N. Loone surma järel selle toimetustööd lõpule.

Paul Johansen'i teaduslikkude tööde hinnang.

Dr. phil. Paul Johanseni teaduslikkude tööde nimistu sisaldab 54 numbrit. Samuti kui Blumfeldt on Johansengi teotsenud peamiselt Eesti agraar- ja asustusajalooga keskajal. Sellel alal väärivad esiletõstmist ta uurimused „Siedlung und Agrarwesen der Esten im Mittelalter“ (VIII + 108 lk.), mille põhjal ta omandas dr. phil. kraadi Leipzigi ülikoolis, ja „Die Estlandliste des Liber Census Daniae“ (VIII + 1012 lk.). Esimene neist teostest annab ülevaate Eestimaa, eriti Põhja-Eesti asustuse ja agraarkorrastuse kohta, käsitledes eriti eestlaste ühiskondlikke suhteid XIII sajandil, saraskondlikku korda, asustusvorme ja talumajandite põllukultuuri. Autor on teadlikult hoidunud eesti agraarsuhete viimisest tihedamasse ühendusse soome sugu rahvaste ja teiste naaberrahvaste vastavate olusuhetega. Teine teos moodustab erakordselt ulatusliku monograafia; see koosneb õigupoolest reast iseseisvaist eriuurimustest, mida omavahel ühendab vaid nende peamine ühine allikas — Taani hindamisraamat. Teose esimeses, tekstikriitilises osas esitatakse Liber Census Daniae tekkeloo kohta rida uusi seisukohti, mis asetavad kogu küsimuse hoopis uude valgusse. Kuipalju neist, sageli üsna julgeist hüpoteesidest jääb tulevikus lõplikult püsima, sellele on praegu veel võimatu kindlat vastust anda. Teose teine osa jälgib mitmesuguseid küsimusi Põhja-Eesti keskaegse asustusajaloo alalt, esitades muuseas hiiglasuure andmestiku Taani hindamisraamatus esinevate külade kohta (lk. 297—675). Kuna see andmestik nii suures ulatuses tundub käesoleva teose proportsioone rikkuva ballastina, sisaldavad selle osa teised peatükid rohkesti väärtuslikke andmeid Põhja-Eesti keskaegsete asustusolude kohta. Töö kolmas osa käsitleb Põhja-Eesti aadli ajalugu, jälgib Harju-Viru vasalkonna kujunemist ja aadliseisuse sotsiaalset arengut ning esitab alfabeetiliselt järjestatud aadlinimistuis ohtrasti mitmesuguseist allikaist kogutud lisaandmeid taaniaegse Põhja-Eesti aadliperekondade kohta. See Johanseni teos, mis uurimuslikkude osade kõrval sisaldab vahest liigagi palju mitmesugust ajaloolist algmaterjali, on põhjapanevamaid töid Eesti keskaja ajaloo alal ja

viib, hoolimata mitmete seisukohtade liigselt hüpoteetilisest iseloomust, paljude tähtsate probleemide uurimist olulisel määral edasi.

Asustusajaloolise uurimise ülesandeid ja eriprobleeme on Johansen asjatundlikult käsitlenud ka reas kirjutistes ja ülevaateis, nagu „Siedlungsforschung in Estland und Lettland“ (R. Köttschke'le pühendatud koguteoses), „Asustuse ja agrarolude areng“ („Eesti Ajalugu“ II) jne. Eriti väärib esiletõstmist ta lühiuurimus „Kuurilaiskysymys“ (Historialinen Aikakauskirja 1938), milles püstitatakse üllatusena tunduv hüpotees eestlaste ja liivlaste võimutsemisest Kuramaal nooremal rauaajal. Peale selle on Johansen avaldanud hulga kirjutisi Eesti linnade, peamiselt Tallinna ajaloo kohta; neis jälgitakse muuseas ka rahvuslikke suhteid meie keskaegseis linnades, näit. artiklis „Tallinna keskaja õllekandjate ajaloo kohta“ (Ajalooline Ajakiri 1926), „Eestlane Tallinna Linnaarhiivi allikate kajastuses“ (ibid. 1934).

Johanseni teaduslikud teosed ja kirjutised kuuluvad kõik Eesti ja naabermaade ajaloo alale ega käsitle Lääne-Euroopa ajaloo tihedamalt seotud küsimusi. Ent nad tunnistavad autori suurtest teaduslikest võimeist ja meetodilisest koolitusest ning paistavad silma selge sõnastusega. Liikudes julgeid probleemiseadeid harrastava andeka uurijana Eesti keskaja ajaloo radadel omab Johansen vajalikke eeldusi ka Lääne-Euroopa keskaja käsitlemiseks, näit. ajaloo abiteaduste, eriti paleograafia hea tundmise tõttu. Erilist tunnustust väärivad ta teened ajaloolise allikainese publitseerimisel. Ta on (mõnikord koos teiste autoritega) avaldanud suure arvu hoolikalt toimetatud ja kommentaaridega varustatud allikpublikatsioone, mis enamasti sisaldavad materjali Tallinna Linnaarhiivi kogudest, nagu „Vanem Tallinna Jaani haigemaja vakuraamat 1435—1507“, „Katkendid Tallinna esimestest turberaamatutest 1365—1458“, „Tallinna turberaamat 1515—1626“, „Tallinna märkmeteraamatud 1333—1374“ ja paljud teised. Needki väljaanded tõendavad autori häid võimeid keskaegse paleograafia ja teiste vastavate abiteaduste alal.

Kandidaatide võrdlev hinnang.

Nii mag. E. Blumfeldt kui ka dr. P. Johansen on suurte võimetega uurijad, kes Eesti keskaja ajaloo alal on teotsenud heade tagajärgedega. Seejuures Johansen on seni olnud uurijana Blum-

feldtist märksa produktiivsem ja harrastanud laiajoonelisi, hüpooteetilisi konstruktsioone, kuna Blumfeldti iseloomustab tunduvalt suurem kainus ning ettevaatlikkus sünteeside loomisel. Johansen omab suuri teeneid allikate üllitajana, Blumfeldt jälle bibliograafina. Lääne-Euroopa keskaja uurimise alal pole kumbki kandidaat seni otseses mõttes liikunud, kuid mõlemad omavad selleks siiski eeldusi. Seejuures omab Blumfeldt üldise ajaloo alal magistrikraadi ja teotseb teist semestrit keskaja ajaloo alal õppeülesandetäitjana, kuna ta varemini täitis ühe semestri jooksul Eesti ajaloo õppeülesannet. Ta on toiminud mõne aja ka gümnaasiumis ajalooõpetajana. Nii on tal üldise ajaloo õpetamiseks teatav pedagoogiline staaž ja vilumus. Ta esitab käsitletavat ainet metoodilise selguse, kindluse ja täpsusega. Johanseni pedagoogiliste võimete kohta ei saa vastavate andmete puudumise tõttu midagi kindlamat öelda; ainult niipalju võiks mainida, et ta ettekanded teaduslikes seltsides on oma selguse ja asjalikkusega avaldanud head muljet.

Kumbki kandidaat ei ole seni aktiivse uurijana teotsenud Lääne-Euroopa keskaja uurimise alal, ei oma Tartu Ülikooli doktorikraadi ega ole õiendanud suulist doktorieksamit üldises ajalooos. Seetõttu ei oma kumbki neist praegusel momendil veel vajalikku küpsust ja ettevalmistust selleks, et tulla arvesse professori lõplikul täitmisel. Et aga mõlemad kandidaadid, nagu nägime, osutavad teatavaid eeldusi sellel õppetoolil teotsemiseks, siis tuleks praegu üldise ajaloo professori täita esialgu professori kohustetäitjaga. Sel puhul annaks dr. P. Johanseni suurem teaduslik produktsioon talle teatava ülekaalu.

Tartus, 28. II 1939.

P. Tarvel.

III.

Prof. H. Kruus'i arvamus.

Filosoofiateaduskonnakogu poolt mulle tehtud ülesande täitmiseks esitan käesolevaga oma hinnangu vakantssele üldajaloo professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde kohta ja oma arvamuse nende kandidaatide sobivuse kohta mainitud õppetoolile.

P. Johansen'i teaduslikkude tööde kohta.

P. Johanseni poolt esitatud tööde loend sisaldab 54 numbrit, milledest on paar alles trükitis ilmumata, kusjuures tema poolt ajalehtedes avaldatud arvustused ja artiklid on jäetud arvestamata.

Selles teaduslikus toodangus seisavad esikohal uurimused: „Siedlung und Agrarwesen der Esten im Mittelalter“ (1925, doktori-väitekirj, VIII + 108 lk., töödeloendis nr. 4) ja „Die Estlandliste des Liber Census Daniae“ (1933, VIII + 1012 lk., nr. 28). Mõlemad teosed on väga tähelepanuväärsed saavutised Eesti keskaegse agraar- ja asustusajaloo alal.

Esimene neist on noore, umbes 23-aastase autori suurem esikteos, milles selge probleemiseadega ja meetodikindla käsitlusega on püütud tuua uut valgustust Eesti tähtsamale agraar- ja asustusajaloolistele põhinähtustele nii muistsel iseseisvusajal kui ka sellele järgnenud võõra võimu all. Allikainese kasutamisel ülekaalukalt Põhja-Eesti materjalile tuginev ja väljaspoolse, nii teiste soome sugu rahvaste kui ka naaberrahvaste kohta käiva vastava võrdlusandmestiku alal eruditsiooniga mitte just hiilata tahtev, on see teos, mis nüüd ju küll mõnevõrra on juba vananenud, olnud silmapaistvalt teenekas Eesti keskaegse asustus- ja agraarajaloo uurimise edasiviimisel.

P. Johanseni teise suurema uurimuse „Die Estlandliste des Liber Census Daniae“ puhul, mille kohta allkirjutanu on aval-

danud üksikasjalisema retsensiooni „Ajaloolises Ajakirjas“ 1934, lk. 37—46, olgu siinkohal esile tõstetud järgmist:

Teatavasti on Liber Census Daniae ajaloo-allikana olnud juba pikema rea aastakümnete kestel Euroopa põhjamaade, iseäranis taani uurijaile üheks põnevamaks huvipunktiks, mille puhul eriti tema tekkeloo kohta on püstitatud rida erinevaid hüpoteese ja teooriaid. Mitte vähema põnevusega kui selle teose kogukõidet on käsitletud selle Eestimaa kohta käivat osa, nn. suurt ja väikest Eestimaa-nimistut. Oma suures uurimuses on P. Johansen omapoolselt võtnud lähema ja väga mitmekülgse vaatluse alla just viimatimainitud osa.

Põhjaliku tekstikriitilise analüüsi abil jälgib autor eriti suure Eestimaa-nimistu tekkelugu, tehes seda juba Schirreni poolt näidatud ja Bunge poolt pretseeritud suunas. Korrates osalt vanu ja esitades uusi argumente, jõuab autor seisukohale, et kõnesolev nimistu, mille aluseks olid olnud 1219.—20. a. Põhja-Eesti ristimist toimetanud preestrite koostatud nimistud, on redigeeritud ta lõplikul kujul Tallinna piiskopi Thorkill'i poolt, kes oli sel kohal 1238—60, või tema lähema kaastöölise, kaplani poolt. Selle nimistu peatülesandeks olnud fikseerida, n.-ö. revideerida maavaldustiitleid, ja selle koostamise ajaks määrab autor 1241. a., kitsendades seega Breverni dateeringut — 1248—49, tehes seda peamiselt käsitletava allika „sisemiste momentide“ põhjal.

Kohe pärast 1241. a. Eestimaal Taanile kuulavas valduses poliitiliste jõuvahekordate ümberkujunemise tõttu jäänud p. Thorkilli juhitud „revisjoni“ tulemused ametlikult kinnitamata. Kogu nimistu sattunud pärast Thorkilli surma kuninga kantseleisse. Siin kasutatud teda hiljemini kuningas Eerik Klippingi jaoks õpperaamatu koostamisel, millesse ta ümber kirjutatud koos Liber Census Daniae osadega.

Uurimuse teine peaos, mis on pühendatud ajaloolise topograafia ja asustusajaloolistele probleemidele, moodustab teose suurima osa. Enamik sellest käsitleb otseselt Liber Census Daniae Eestimaa külade nimistut, mis, esitades vastavat andmestikku ka hilisemast ajast, paisutabki liigselt teost, seda ülemääraselt koorimates. Selle teise osa n.-ö. sünteetilistes peatükkides käsitleb autor Taanile kuulunud Eestimaa piire, selle maakondlikku ja kihelkondlikku jaotust, kihelkondade sisemist korraldust, kirikute asutamist jne. Eestlaste muistse iseseisvusaja ja hilisema sotsiaalse ning agrarajaloo tundmaõppimiseks on eriti väärtuslikud

autori vaatlused adramaa mõiste ja arengu kohta. Tähelepandavad on ka vaatlused rahvastiku tiheduse, asustusviiside, liiklemis-olude, kohanimedega jne. kohta.

Uurimuse kolmas peaos on pühendatud aadliajaloole seoses Liber Censu Daniae Eestimaa-nimistu andmetega. Lähtudes eriti üksikasjaliselt käsitletud läänimeeste isikunimedest, on autor püüdnud jälgida sotsiaalset, rahvuslikku, õiguslikku ja geneoloogilist arengut selles ülimuskihis, mis maa ja rahva saatus kujunemisel etendas juhtivat osa.

Nimetanud siin ainult olulisemad küsimused, mis autor on võtnud kõnesolevas teoses lähema vaatluse alla, peab allakirjutanu, nagu viis aastat varem inigi oma ülalmainitud retsensioonis, rõhutama seegi kord, et seda P. Johanseni teost tuleb Eesti keskaegse ajaloo paljude probleemide uurimise edasiviimisel hinnata kõrgelt, kusjuures autor oma alal avaldab kõige tõsisemaid uurijavõimeid. Erialadel on ta püstitanud pika rea uudseid ja väärtuslikke hüpoteese. Kui ka kõik neist pole lahendatud ja mõned neist aja jooksul peavad ka langema, on nad ometi küllalt põhjendatud ja uutele otsimistele teed rajavad.

Johanseni uurimuse tulemusist on erilisemat vastuvaidlust leidnud ta põhitees Liber Censu Daniae koguköite tekke kohta, mis ei ole leidnud pooldamist taani ajaloolaste poolt ja mille vastu üksikasjalisema tekstikriitika põhjal on oponeerinud iseäranis E. Kroman oma teoses „Der Liber Censu Daniae. Die Herkunft und Geschichte der Handschrift“ (1936), ühtlasi iseloomustades Johanseni hüpoteetilisi konstruktsioone liiga fantastilistena. Oma lühikeses vastuväitluses „Ist die Herkunftsfrage der Liber-Censu-Daniae-Handschrift gelöst?“ (töödeloendis nr. 46) on Johansen jäänud üldiselt oma hüpoteesi juurde, siiski parandades seda tekkeaja suhtes kümmekonna aasta võrra ja ühtlasi mööndes, et viimne sõna kõnesolevas küsimuses on siiski veel ütlemata.

Asustusajaloolistele küsimustele, mis moodustavad olulisema osa kahe ülalmainitud teose probleemistikust, on P. Johansen pühendanud veel rea lühiuurimusi, ülevaate- ja propagandakirjutisi ning programmilisi artikleid, nagu seda on tema tööde nimestikus nr. 3, 12, 21, 37, 41, 44, milledes arutletakse Eesti territooriumi asustusuurimise ülesandeid ja antakse ülevaatlikke kokkuvõtteid selle ala uurimise tulemusist. Nagu ülalmainitud peateostes, avaldub neiski lühemais kirjutisis autori üldiselt hea

orientatsioon probleemistikus, kirjanduse ja allikate tundmises, samuti elav ja selge sõnastusvõime.

Teine, nii koguselt kui sisulistelt saavutistelt tagasihoidlikum osa P. Johanseni uurimuslikest kirjutistest on pühendatud mitmesugustele eriküsimustele, peamiselt Eesti linnade, neist eriti Tallinna ajaloost (töödeloendis nr. 7, 15, 34, 38, 39, 48, 54). Ka neis heidetakse oma jagu uut valgust käsitletavaile küsimusile, tehes seda osalt ka senitundmatu allikainese põhjal. Autori viimase aja uurimustest äratub kindlasti laiemat tähelepanu ta pikem artikkel, mis on pühendatud nn. kurelaste küsimusele (soome ja saksa keeles, töödeloendis nr. 50 ja 51), milles asutakse seisukohale, et eestlased, peamiselt saarlased, ja liivlased hoidsid nooremal rauaajal Kuramaa elanikke oma alistumuses, millega seoses arenes koha peal eriline segakultuur. See julge väide vajab ja võimaldab veel üksikasjalisemat sõelumist ning kaalumist nii arheoloogiliste, filoloogiliste ja ajalooliste andmete abil, ja alles siis selgub, kas ta jääb püsima meie ajaloolise uurimise raudvaraks.

Allikpublikatsioonide alal, mis moodustab teise suurema osa P. Johanseni teaduslikust toodangust, on ta üllitanud, osalt koos teistega, peamiselt Tallinna Linnaarhiivi rikkalikest kogudest Eesti kultuuriloolle esimese järgu väärtusega materjale. Neist olgu tähtsamaina mainitud (väljaannete ilmumise kronoloogilises järjekorras): „Eestikeelsed palved Kullamaalt“ (1923, töödeloendis nr. 1), „Vanem Tallinna Jaani haigemaja vakuraamat 1435—1507“ (1925, nr. 2), „Keila kiriku vöormündrite arveraaamat 1472—1553“ (1926, nr. 6), „Beiträge zur älteren estnischen Agrargeschichte“ (1928, nr. 14), „Katkendid Tallinna esimestest turberaamatutest 1365—1458“ (1928, nr. 16), „Bruchstücke eines niederdeutsch-estnischen Katechismus vom Jahre 1535“ (koos H. Weiss'iga, 1930, nr. 22), „Analecta estonica“ (1930, nr. 23), „Ein Verzeichnis der Ordensbeamten und Diener im Gebiete Fellin vom Jahre 1554“ (1930, nr. 24), „35 Regesten und Urkunden zur Gütergeschichte Harrien-Wierlands im 13. und 14. Jahrhundert“ (1932, nr. 26), „Tallinna märkmeteraamatud 1333—1374“ (1935, nr. 31), „400-aastane eesti raamat“ (koos H. Weissiga, 1935, nr. 35), „Bruchstücke des Landbuches der Ordensmeister für Rujen und Helmet“ (1937, nr. 47), „Tallinna turberaamat 1515—1626“ (koos N. Essen'iga, 1939, nr. 53). Peale nende suuremate on P. Johansenilt ilmunud veel rida väiksemaid allikpublikatsioone (töödeloendis nr. 7, 8, 9, 10, 11, 13, 19, 29, 32, 33, 43).

Kõik need rohkearvulised allikpublikatsioonid, mis on varustatud vajalikkude selgitavate saatesõnadega ja asjatundlikkude kommentaaridega, avaldavad nende trükkitoimetaja üldiselt häid kogemusi keskaegse paleograafia alal, vajalikku keeletundmist ja head orientatsiooni ainekust.

Lõpuks tuleks P. Johanseni toodangus mainida veel arhiivinduslikele küsimustele pühendatud töid (töödeloendis nr. 5, 25, 42) ja populaarteadusliku ilmega ülevaateid (nr. 17, 20, 27, 40, 49).

E. Blumfeldti teaduslike tööde kohta.

E. Blumfeldti poolt esitatud tööde loend sisaldab 35 numbrit.

Tema esimeseks suuremaks teaduslikuks uurimuseks on 1927. a. koostatud magistritöö „Lundi peapiiskopp Andreas Sunonis Eestimaal“ (käsikirjas XXV + 221 lk., töödeloendis nr. 1). Käsitlenud peajoontes esimesi kristianiseerimiskatseid Baltikumis ja Taani kuninga Knud VI üritatud retki Eestimaale, on autor üksikasjalisemalt vaadelnud taanlaste retke Saaremaale 1206. a. ja sellele järgnenud sündmusi 1218. aastani. Teose peaosas moodustab kun. Valdemar II retk Eestimaale 1219. a. ja peapiiskopp Andreas Sunonise siinviibimine kuninga asehaldurina 1219.—21. a. Edasi järgnevad veel kolm sisukat, osalt tekstikriitilist ekskurssi uurimuse temaga seotud küsimuste kohta. Selles esikteoses avaldab autor ilmselt head orientatsiooni vastavas kirjanuses, head ja otse tühjendavat interpretatsioonivõimet kasutatud allikate suhtes, selget, kindlat ja läbinägevat probleemiseadeandi ning täiesti rahuldavat kompositsioonivõimet.

Kõigiti on õnnestunud ka koguteoses „Eesti IV — Pärnumaa“ piiratud ja tagasihoidlikes raames autorilt ilmunud Audru kihelkonna ajalugu (töödeloendis nr. 2).

Edasi järgneb autorilt rida töid, mis ilmutavad tema erilist huvi Saare- ja Läänemaa ajaloo vastu (nr. 3, 4, 5, 7, 14, 16, 20, 22). Enamikus neist käsitletakse uudse allikainese põhjal ja hea asjatundmisega peamiselt agraar- ja asustusajaloolisi küsimusi vastavaiilt aladelt. Mainitud teoseist on eriti tähelepanndavad koguteoses „Eesti VI“ (1933—34) ilmunud osad Saaremaa, selle kihelkondade ja Kuressaare linna ajaloo kohta (92 + 168 lk.), nii ka sama koguteose VIII köites 1938. a. trükitud Läänemaa ajalugu (57 lk.). Saaremaa kui omaette tervikliku ja teistest Eesti

maakonnist rohkesti erineva maa-alalise ühiku ajaloo käsitus E. Blumfeldti poolt on juba omal ajal leidnud arvustuselt kiitvat tunnustust (vrd. eriti J. Vasar, „Ajalooline Ajakiri“ 1934, lk. 130 j.), millega ka siinkohal tuleb üldiselt ühineda. Kuid mitte üksnes Saaremaa ajaloo üldkäsitluses, vaid samuti ka selle eri kihelkondade ja Kuressaare linna kohta käivais ajaloolistes ülevaadetes on autor andnud rohkesti uusi kontseptsioone, mis on arendatud rikkaliku trükitud ja trükkimata allikainese põhjal. Eriti asjatundliku ja meetodikindla uurijana esineb siin E. Blumfeldt agraar- ja asustus-, aga samuti ka haldusajalooliste küsimuste alal. Autori uurijavõimetena paistavad siin eriti silma suur hoolikus ainese kogumisel ja analüüsimisel, terav ja leidlik probleemiseade-võime, vajalik ettevaatlikkus ja kaine asjalikkus sünteeside arendamisel, mille kõige taga on tunda laitmatut teaduslikku südametunnistust.

Saare- ja Läänemaa kohta ilmunud tööd on ainult osaline avaldus autori pidevast ning meetodikindlast uurimuslikust huvist Lääne-Eesti ajaloo vastu. Selle kohta on ta aastate jooksul kogunud ainekku muuseas õige rohkearvuliselt ka välismaa, eriti Kopenhaageni ja Stokholmi arhiividest. E. Blumfeldt on kahtlemata tõusnud Lääne-Eesti ajaloo parimaks asjatundjaks, kes ses suhtes ületab kõik teised seni selle ala puhtajalooliste küsimuste uurimisega tegelnud isikud. Selt alalt on valitud ka autori doktori-väitekirja teema — Lääne-Eesti keskaegsete asustus- ja agraarolude üle, mis on praegu valmimas.

E. Blumfeldti uurimuslik huvi majandusajalooliste küsimuste vastu väljaspool ülalmainitud probleemide ringi on avaldunud tema lühiuurimisis: „Statistilisi lisandeid Tallinna kaubaliikluse ja meresõidu ajaloole aa. 1609—1629“ (1935, t. nr. 8) ja „Põhja-Eesti maakoguduste pastorite majanduslikust seisundist XVII sajandi lõpul“ (1937, nr. 17), mis oma teema piirides annavad meie ajaloo uurimisele heas esituses tähelepanuväärseid lisandeid.

Majandus-, agraar- ja sotsiaalajaloo valdkonda keskaja piires kuuluvad ka autori paremad ülevaate-kirjutised „Eesti keskaja agraarajalugu“ (1937, 76 lk., nr. 18) ja „Eesti talurahvas keskaja teisel poolel“ (1937, 28 lk., nr. 19). Need on tihedad, probleemistikus ja kirjanduses hea orientatsiooniga koostatud ja kompositsioonilt õnnestunud kokkuvõtted.

E. Blumfeldtilt on ilmunud ka veel muid kokkuvõtlikke ülevaateid mitmesuguste küsimuste kohta (töödeloendis nr. 6, 9,

Tartu Ülikooli doktorikraadile ajaloo alal vajab erilist otsustust, mille kohta esitise tegemiseks allakirjutanul puuduvad küllaldatakse andmed.

Kui ma kõige ülalöeldu järgi pean lõpuks tegema esitise kandideerijate sobivuse ja paremusjärjekorra kohta üldajaloo professuurile esitatavate nõuete seisukohalt, siis on küllaltki raske jõuda siin kategoorilisele seisukohale. Ühelt poolt on selge, et mõlemad kandidaadid on tõsiselt arvestatavad ja teaduslikus töös häid võimeid ilmutanud õpetlased Eesti ja Põhjamaade ajaloo alal. Ulatuslikum ja tihedam huvi üldajaloo vastu pole nende teaduslikus toodangus leidnud otsest kajastust. Blumfeldti ülikoolistuudiumist on teada, et ta on üldajalugu õppinud ülemastme ulatuses ning sel alal omandanud ka magistrikraadi ja hiljemini olnud õppeülesandetäitjaks ka üldajaloo alal. Johanseni üldajaloo harrastuse kohta puuduvad lähemad andmed. — Allakirjutanu ei saa soovitada kumbagi kandideerijat määraliseks professoriks üldajaloo õppetoolile.

Küsimuse ajutise lahendusena oleks mõeldav käesolevailgi eeldusel üldajaloo õppetooli täitmine professori kohusetäitjaga. Säärasel korral tuleks mõlemaid kandidaate pidada umbkaudu võrdseks, seejuures ehk siiski mõnevõrra eelistades P. Johansenit, peamiselt tema suurema teadusliku toodangu tõttu keskaja küsimuste uurimisel. Nii ühe kui teise kandideerija valimine võiks toimuda kolmeks aastaks adjunktprofessori õigustega.

Tartus, 1. märtsil 1939.

H. Kruus.

**TARTU ÜLIKOOI VAKANTSELE ETNOGRAAFIA
ÕPPETOOLILE KANDIDEERIJA TEADUSLIKKUDE
TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1939

I.

Prof. A. Hämäläise arvamus.

1.

Tartu Ülikooli Filosoofiateaduskond on usaldanud allakirjutanule ülesandeks, anda arvamus Tartu Ülikooli hiljuti asutatud rahvateaduse („etnograafia“) õppetoolile kandideerija, filosoofia doktori G u s t a v R ä n g a teeneist ja sobivusest küsimuses olevale kohale. Samal ajal, kui tänan sellega minule näidatud usalduse eest, püüan siin täita oma vastutusrikka ülesande.

Helsingi Ülikooli soome-ugri rahvateaduse õppetooli täitjana ei saa ma kõigepealt jätta väljendamata oma rõõmu sel puhul, et vennasrahva ülikooli on asutatud määraline rahvateaduse profesori koht. On ju nende õppetoolide eesmärgid ja ülesanded suurelt osalt samad, nimelt vaadelda ja uurida soome sugu rahvaste loodud kultuuri, seega püüda leida valgustust meie varase kultuuri sünnile ning arengule ja viimaks, asetada selgunud tõsiasi ja uurimistulemused inimkultuuri üldiste saavutiste taustale. — Sellega ühenduses julgen väljendada arvamuse, et Eestis on rahvakultuuri uurimiseks eriliselt soodsad eeldused, mistõttu juba seltki seisukohalt akadeemilise õppetooli asutamine maa vanasse auväärse ülikooli on põhjendatud. Algsööme asustuse pesapaigana on Eesti oma rahva kultuuris võinud säilitada paljusid varaseil aegadel ja algseisulisil vormidel baseeruvaid põhijooni, aga ühtlasi on see kultuur, asetsedes erisuguste võõraste kultuuripiirkondade ristluskohas, aegade kestel võinud omaks võtta ning endasse sulatada ainesid paljudest muudest kultuuripiirkondadest, vanast ja hilisemast germaani ja balti, slaavi jne. omist. Nende eri elementide eritlus rahvaelu ilmnemisvormidest on üks eesti rahvateaduse auväärseid ja kohustavaid ülesandeid. Nende sooritamist hõlbus tab mõnel määral see, et Eesti ei ole maa-alaliselt väga suur maa, mistõttu usaldatava uurimisainestiku kogumine üle kogu selle

maa-ala ei ole üle jõu käiv ülesanne. Niimoodi on Eestis näit. rahvateaduslike levimissuhete kartograafiline selgitamine hõlpsamini sooritatav kui näit. Soomes.

Allakirjutanule näis algul tema ülesandes mõnel määral raskusi tegevat see, et „etnograafia“ õppetooli ala ei näi asutamiseaduses lähemalt määritletud olevat, samuti nagu selle nimetuski ei viita piiramisile või spetsialiseerumisele. „Etnograafia“ all praeguses mõttes käsitatakse eri maades teatud määral erisugust uurimisala; näit. sakslased on kuni viimaste aegade ni tarvitanud seda n.-ö. „kirjeldava rahvateaduse“ (beschreibende Völkerkunde) vastena, samuti anglosaksi maad, ja sel puhul tuleks kõigepealt küsimusse kõigi maailma rahvaste elukohtade, etniliste suhete jm. selgitamine. Selle asemel on Skandinaavia maades „etnograafia“ all käsitatud rahvaste varasema ja hilisema kultuuri uurimist; samuti on olnud asjalugu enamais slaavi maades. Paljudes ülikoolides on rahvateaduse õppeala kas nimetuses või asutamiseaduses täpsemalt piiratud ja määritletud. Nõnda on Helsingi Ülikooli vastava õppetooli nimeks „soome-ugri“ ja selle alasse kuuluvaks peetakse seaduse järgi soome-ugri rahvaste aine line kultuur ja kombed, kuivõrra neid ei peeta rahvaluule alale kuuluvaks, Stokholmi Ülikoolis on „põhjamaade etnoloogia“ professor, Varssavi Ülikoolis nii üldise rahvateaduse kui ka Poola rahvateaduse õppetool jne.

Kirjavahetus Härra Teaduskonna Dekaaniga on mulle siiski selgitanud selle asjaolu, et Tartu Ülikooli etnograafia õppetool on esmajoones mõeldud e e s t i r a h v a t e a d u s e uurimiseks ning õpetamiseks ja edasi s u g u r a h v a s t e ja viimaks üldise rahvateaduse jaoks (Härra Dekaan i kiri märtsikuu 9. p. 1939), mistõttu on allakirjutanul siis kõigepealt see vaatekoht juhtnööriks võetav.

2.

Kui võetakse vaatlusele kandideerija, doktor Ränga sobivus ja kõlvulisus küsimuses olevale professorikohale, tulevad esmajoones küsimusse need trükitud uurimistulemused, mis ta on ilmutanud oma tegevuse kestel.

Kandideerija toodang sisaldab peamiselt kaks ulatuslikumat uurimust: „Peipsi kalastusest“ (1934, 216 lk. ja kaardileht) ja nüüd trükis olev väitekiri „Saaremaa taluehitised I“ (1938, 384

masinakirja lehekülge ja 202 lisapilti ja joonist). Neist vaadeldagu algul esimest.

Teos põhineb peamiselt Peipsi järve maa-alalt korjatud uudsel ainekul, mille kogumine on kõigepealt autori teene. Et on tulnud selgitamisele esmajoones Peipsi maa-ala eesti kalastuse seisukoht ja suhe naabruses elavate venelaste kalastusega, on olnud tarvilik haarata vene kirjalise võrdlusmaterjali järele. Autori tarvitatud vene kirjanduse loetelu ongi märgatavalt ulatuslik. Oma peaülesandeks on autor võtnud selgitamise, mis Peipsi järve maa-ala eestlaste kalastuses tuleb pidada eesti-, mis venepärasteks vormideks, kõigepealt „vene kultuurilaenudeks“ (lk. 183). Autor möönab ise (lk. 183), et kaugemate „kultuurimõjundite“ jälgimine on tulnud kõrvale jätta.

Siin peitub minu meelest autoril endale asetatud probleemide suhtes mõnevõrra piiratust ja uurimisperspektiivide kitsust. Kuigi peab möönma, et juba üksi vene ja eesti elementide eritelu on pakkunud autorile rohkesti võimalusi näidata oma eritlemisoskust, oleks täpsam süvenemine lähisalade, näit. Soome lahe, Laadoga ja Soome idapoolse järvedeala kalastusse andnud tuge järelduste tegemises, asetanud mõnes suhtes võimalikult lõpptulemusedki teisesse valgusesse. Teos on küll mõeldud kitsast maa-ala käsitlevaks monograafiaks, aga sellele ei oleks olnud kahjuks, kui seal käsitletud küsimused oleks sobivais kohtades asetatud üldisele soome-ugri kalastusajaloo taustale. On ju kalastus teatavasti soome-ugri „algelatusharu“, ja veel tänapäeval võidakse sellelt alalt konstateerida mitte ainult sõnaetümoloogial, vaid ka reaalseil kalastusvahendeil põhinevaid igivanu ühiseid elemente. Nende arvessevõtmine oleks minu arvates andnud autorile kindlama aluse kitsas piirkonnas tehtavate võrdluste jaoks. — Sirelius'e teooria k a i t s a -püügi venepärasusest, mis suurelt osalt põhineb sõnaetümoloogial, nõuab revideerimist, sest soome-ugri põhjal näib see uuema ainekiku valgusel (tšeremiss Jevsevjevi kogud Soome-ugri Seltsi arhiivis) olevat igivana.

Ootamatuna tundub autori veendumus (lk. 185), et võrgukudumise oskus on eestlastele olnud tuntud „juba enne venelaste asumist Peipsi rannikule“; võrk on igivana soome-ugri kalastusabinõu, juba enne algsoome aega tuntud. Eestist, samuti kui Soomestki on — nagu autor väga hästi teab — leitud üsna kaugelt aegadelt päritolevaid eelajalooliste võrkude jäänuseid. — Vaevalt oleks põhjust olnud nii otsustavalt asuda ka sellele seisu-

kohale, et „artelliti“ sooritatud ühispüük on arenenud venelaste eeskujul, sest me teame, et püüdjaskonniti sooritatud ühispüük on eriti vana näit. soomlaste kalastuse ja hülgepüügi alal.

Üldse, põhjalik tutvumine kasvõi näit. Soome Rahvusmuuseumis säilitatavate kaugemate sugurahvaste kalastusabinõudega (näit. õngekonksudega, väikeste varbkahadega, puukonksuliste põhjaõngedega) oleks ehk mõnikord juhtunud uurija pilgu kindlamiini sugurahvaste kalastuse alale ja hoidnud teda mõnest pealiskaudsest järeldusest. Niisugused seadised, nagu näit. kalade püügi juures tarvitatud peletusriistad, mis autor arvab olevat vene laenu, oleks sugurahvaste (näit. ungarlaste ja tšeremisside) vastavate seadiste vaatlemisega võinud asetada teise valgusesse. Keerdnoodad, samuti ka nn. käänivõrgud, pärata käsinoodad, on nii sõnaetümolooגיעte kui ka laia levimise alusel soome-ugri kalastuses igivanad, ja sellegi külje arvessevõtmine, hinnates nende asendit eestlaste kalastuses, oleks olnud põhjendatud, ja seda oleks soovinud näha suuremal määral, kui asjalugu seda on tegelikult olnud.

Mingisuguseks vägivaldseks teoretiseerimiseks (mis võimalikult tuleneb autori õpetaja käsitusalusest) kalduksin lugema teoses paiguti esinevat (näit. õngitsemispüügi ja võrgupüügi) järsuvõitu jaotust nn. aktiivsesse ja passiivsesse püügiliiki. Õnneks ei ole autor sel teoreetilisel vaatekohal lasknud saatuslikult (nagu mõnikord mujal näikse juhtuvat) mõjuda oma uurimuse ülesehitusele ja üldisile käsitusele.

Kuigi teos ei anna eriti avaraid perspektiive näit. kalastuse vanemate vahetekordade suhtes, täidab ta teatud maa-alasse puutuva monograafiana hästi oma ülesande ja on, mõnedest puudusist ja eksihinnanguist hoolimata, ilus näide autori võimest, orienteeruda sel tähtsal rahvateaduse alal.

Kandideerija peateoseks tuleb pidada parajasti trükitavat, üsna ulatuslikuks suunitletud uurimust „Saaremaa taluehitised I“. Teos esitati avalikult väitekirjana läbivaatamiseks Tartu Ülikoolis eelmise aasta novembrikuus, mil allakirjutanul oli au esineda ametliku oponentina. Läbivaatamisega ühenduses esitasin Filosoofiateaduskonnale kirjaliku arvamuse, milles püüdsin selgitada uurimuse teeneid ja mõningaid selle kohta tehtavaid vastuväiteid ja märkusi. Oma lõpparvustuses ma kõhklemata pooldasin selle vastuvõtmist väitekirjana.

Et see minu üksikasjaline arvamus küsimuses oleva uurimuse kohta on ehk Teaduskonna austatud liikmeile tuntud ja nad võivad sellega veel uuesti tutvuda, ei pea ma tarvilikuks siin kordama hakata kõiki selles esitatud vaatekohti. Nagu mu arvamusel ilmneb, võidakse juba teose suunitlusegi kohta olla autoriga eri arvamusel. Aga eriti paljudes üksikkohtades (näit. laevormid) on üldistused, võrdlused ja kultuurilooliste kokkupuudete otsing mõnevõrra pealiskaudsed ja mõnikord liiga julgedki. Autoril on mõnikord soov otsida kultuurimõjundeid ja kokkupuuteid näit. Skandinaaviast ka siis, kui mõned nähtused näiksid hästi selguvat kohaliku arengu tulemusiks. Ka ei ole autor alati kas tahtnud või suutnud elamuvormide arenemissarju konstrueerides tungida küllalt algelistesse lähtevormidesse, mistõttu ei ole sündinud kindlasti üksteisega liituvaid evolutsionistlikke etnoloogilisi sarju, mille moodustamiseks siiski oleks olnud võimalus. Mõnikord eksib esitus minu meelest võrdlemisi viljatu deskriptiivsuse teele, mis takistab jälgimast autori mõtete arenemist ja nagu katkestab uurimuse eesmärgist teadliku käigu. — Selleski uurimuses ei ole erilisemalt taotletud algühendusi vanalt läänemere-soome (rääkimata soome-ugri) põhjalt. Selle asemel on kultuurikokkupuuted läände ja lõunasse küllaldaselt, vahest mõnikord tarbetugi rõhuga arvestatud.

Töösooritusena on dr. Ränga väitekiri oma komistusist hoolimata austatav saavutis ja kaheldamatu tõendus tema võimeist eduga toime tulla ulatuslikuks suunitletud monograafialaadse uurimises ülesandega. See näitab kiiduväärset ainekiku (ms. välismaise kirjanduse) tundmist (viiteid üle 300 eri allikasse!), aga ka eitamatu võimet õigesti tõlgitseda allikaid ja hästi orienteeruda ala küsimusis. Oma selle teosega on kandideerija asetanud end põhjamaiste rahvapäraste ehitiste uurijate esirinda.

*

Muu osa kandideerija toodangust moodustavad ta „Eesti Rahva Muuseumi Aastaraamatus“, mõnedes muudes perioodilises väljaandis ja koguteoseis avaldatud artiklid. Osa nendest (kalastust ja kalade säilitamist, eriti Peipsi järve ümbrusse liituvat) võiks ehk pidada ta kalastuseuurimise alg- ja kõrvaltooteiks. Muudest äratavad tähelepanu autori uurijatee alguosas sündi-

nud artiklid „Eesti ader“ ja „Härjaike“. Esimeses on autor määrinud Eesti adratüüpide peavormid ja kartograafiliselt esitanud nende levimissuhted. Olulises osas liigub autor juba iseseisva uurija võtetega. Aga ei ole imestada, et algava uurija etnoloogiline atrade sünni selgitamine ei ole niisama hästi õnnestunud ja et mõnel määral tarbetu šabloonsus („anastav ja kultiveeriv maajandus“) tõkestab ses suhtes ta vaatepiiri. — Nn. „segatüüp“ (lk. 31, pilt 23) näikse olevatki eeskätt vannasader. — Soome adravormidest ei ole autoril olnud peaaegu midagi öelda, kuigi siit oleksid selged paralleelid olnud leitavad. Vaevalt võiks ehk selliselt ühineda autori käsitusega (lk. 28), et vannasader oleks kõigepealt teatud sotsiaalsete olude tulemus; selle levimissuhteis, enam kui kuski mujal, on selged „kultuuripiirkonna-suhted“ ja maaharimise laad (ale- ja pärispõlluharimine) olnud määravad.

Härjaiket käsitlev lühiaurimus annab omalt poolt, piiratu- sest hoolimata, hea ülevaate Eesti veohärjakultuurist. Seda lugedes võib ehk tekkida mulje, et autor on lasknud mõnede välismaa üldteoste poolt end viia „merest kaugemale kalale“, sest ta kõneleb meelsasti Assüüria, Babüloonia, Egiptuse jm. kaugete maade härjajäikest ja härgadega kündmisest, aga pühendab minu meelest napilt tähelepanu kõige lähemale ümbrusele (ms. Soomele). Kas eesti härjaike on kõigepealt ühendatav taani eelajaloolise ikkega, nagu autor ütleb, ses suhtes ei usalda ma öelda ei seda ega teist.

Järgmiseks võrdlemisi tähelepanuvaks uurimissaavutiseks peaksin kandideerija lühiaurimust kaevudest (nr. A 13 teoste loetelus). Rootsi uurija Erixoni poolt innustatuna on autor asunud selgitama oma maa „vesivarustusi ja kaevutüüpe“. Artikkel annab selge pildi Eesti kaevuvormidest ja nende levimissuhteist. Seda autori käsitust, et külad (juba eelajaloolisel ajal) ehitati jõgede ja järvede kaldale peamiselt sellepärast, et vee saamine oleks kindlustatud, võiks ehk ainult osaliselt õigeks pidada, sest looduslikud allikad ja allikaojad lasevad asuda elama suuremaist vetest kaugemalegi, kuna jälle esmajoones elamistarvete hankimine (kalastus) meelitas asuma suurte vete vahele ja kallastele. — See märkus on seesugusena küll tähtsusetu; vahest natuke enam võidaks kinnitada tähelepanu autori järsule tüübieritlusele kividega vooderdatud ja puusalvedega kaevude vahel. Esimest (lk. 95) peab autor Eestisse saaduks läänest, viimast balti rahvaste vahendusel Kesk-Euroopast. Oma viimase

väite toetab autor sellele tõsiasjale, et palkehitustehnika on saadud viimaselt poolt.

Esmalt, käsitust, nagu oleksid läänemere-soome rahvad õppinud palkehitustehnika balti rahvailt, ei või sugugi tõestatuks pidada; see on ainult vana, peamiselt keelelisil etümoloogiail põhinev hüpotees. Teiseks, kas pole mitte looduslikud olusuhed, kaevu sügavus, maalaad ja vooderdusaine saamise võimalused võinud „kaevutüüpide“ sünnile määravamad olla kui autori oletatud kauged kultuuriloolised suhted? Minu meelest on autor lasknud end oma vaimsel isal (Erixonil) ses suhtes mõnel määral eksiteele viia. Ka on kaunis tarbetu olnud otsida vibukaevule eeskujusid Indiast, Hiinast, Vahemere aladelt, Kreekast, Roomast jne. (lk. 114). Autoriteet (Erixon) on seski suhtes juhtinud autori liiga kaugeile radadele ja viinud ta unustama seesuguse lihtsa leiutise sünnivõimaluse oma lähemas ümbruses. — Tsementvooderdisega kaevud oleksid nüüdisaja tootena võinud seesugusest rahvapäraste seadiste uurimisest kõrvalegi jätta. — Neist märkust hoolimata annab see lühiuurimus usaldatava ülevaate Eesti kaevuvormidest ja rahvapärasteist veemuretsemisviisidest; see on vormiliselt ka õigesti koostatud.

Seesuguseiks kalastust käsitlevaiks artiklikeiks, mil ei ole lähemat ühendust Peipsi järve kalastust käsitleva monograafiaga, tuleb lugeda Narva jõe volotšok- ja raama-püüniseid käsitlevat lühikest artiklit (nr. A 6) ja eestlaste ühispüüki ja nootkondi käsitlevaid kirjutisi (nr. A 11 ja 14). Nende kirjutistega on kandideerija näidanud võrdlemisi laias ulatuses valitsevat Eesti kalastuseala.

Kandideerija ehitusuurimusele liituvad veel hiljuti ilmunud üht Eesti põhjaranniku ehitusvormi puudutav kirjutis (nr. A 16) ja Petseri ümbruse vene rehtesid puudutav artikkel (nr. A 15). Esimese ehitusvormi ruumiliigenduse analüüs on viinud autori otsusele, et see (tuba ja kambrit sisaldav) võiks esindada rannikule omapärast elamutüüpi, kuna jälle kolmeruumiline oleks saanud mõjundeid Soome poolt. Neid vorme ei või vahest siiski pidada järsult teineteisest erinevaks; vähemalt Soome põhjal areneb kaheuumiline harilikult kolmeruumiliseks. — Kolme Petseri maa-ala reht käsitlev artikkel oleks võinud valgustatud olla võrdlusmaterjaliga, kusjuures muu kõrval oleks sobinud viidata kasvõi J. Wichmann'i kirjeldatud tšeremissi rehtedele.

Oma piiratudest hoolimata on artikkel „Zwei seltene Bootfunde aus Estland“ huvitav. Autor esitab selles kaks Põhja-Eesti vene osade leidu, mis näitavad, et Eestiski on venesid valmistatud õblemise teel; võrreldes nende õblemistehnikat jm. üksikasjaliselt Soome, Lapi jm. ömmeldud venedega, on ta jõudnud otsusele, et küsimuses on omapärased Eestis valmistatud venevormid. Selle aineküsimuse põhjal, mis neist venevormidest praegu on olemas, vaevalt võidakse muule järeldusele tulla.

*

Kandideerija toodangusse kuulub veel hulk mõnedesse albumiseloomuga üldteostesse kuuluvaid või eri-väljaannetena ilmunud populaarseid kirjutisi (Saaremaa rahvateaduslik ülevaade, B 2; Jooni Eesti rahvakultuurist Poola ja Rootsi ajal, B 3; Viljandi-maa rahvateaduslik ülevaade, B 5; Vana-Eesti rahvakultuur, B 4; Talupoja kultuur pärisorjuse ajal, B 7; Läänemaa rahvateaduslik ülevaade, B 8; jm.). Nende kirjutistega on kandideerija minu käsituse järgi näidanud võimet kas maa-alaliste või kultuuri-loomade vaatekohtade kohaselt süntetiseerida oma ala uurimisküsimusi ja esitada neid populaarses vormis. Seesugune võime on ülikooli õppejõuks soovivale isikule tingimata teeneks loetav, sest päris oluline külg niisuguse aineala nagu rahvateaduse esindajal ülikoolis on kohus äratada üldist huvi oma aine vastu, mis osalt sünnib just populaarsete esitiste ja lühiajaliste teaduste kaudu.

3.

Eespool-vaadeldud alad kandideerija toodangust sisaldavad peaaegu ta uurijasaavutisist. Selle üldlaadi vaadeldes peab esmajoones märkima, et see võrdlemise täielikult kuulub n.-ö. ainelise rahvateaduse piirkonda. Vaimse rahvateaduse (kommete, usundi, uskumuste, ühiskondlikkude nähtuste, maagia jne.) alalt on kandideerijal esitada ainult väheseid uurimisinäiteid. Seesugusteks tuleb, Eesti noodaühispüüki käsitlevate vähestest artiklite kõrval, pidada peamiselt vaid lühiajalist „Materiaalne Peko“ (A 7) ja artikleid „Näärisk ja jõuluhani“ (A 1), „Muhulaste leedutuledest“ (A 9). — Esmalt mainitud aine on juba eriti huvitav. Autor on võinud rikastada meie teadmisi

Peko-jumalusest haruldase leiuga, Peko puust kujuga. Ka esitab ta nähtavasti päris tühjendavalt Pekot puudutava kirjalise ja rahvapärimsliku ainekliku. Tema teeneks tuleb lugeda, et ta on ühendanud Peko kultuse mordva štatoli-kultusega. Aga kaugemale ei ole ta vaade ulatunud; nõnda ei ole ta kohaseks pidanud sesse kompleksi ühendada sellega ilmselt suguluses olevat tšeremissi „suure küünla“ (kugu sorta) kultust. Ka slaavi ja soome poolel on perspektiivid jäänud puudulikuks. Kommete ja uskumuste uurimise üldpõhjaliste küsimuste valgustamiseks oleks seesuguses võrdlemisi piiratud kirjutises vaevalt võimalusigi olnud, aga üldiselt jätab teos niisuguse mulje, et autor, heast, eriti oma maa ainekliku tundmisest hoolimata, liigub alal, mis on talle mõnel määral võõras. — Seitsme-leheküljeline kirjutis „Muhulaste leedutuledest“ ja kaheksa-leheküljeline näärisokku käsitlev artikkel on suutelised vaid vähe lisandama kandideerija teeneid vaimse rahvateaduse uurijana.

*

Kui ülalesitatul põhjal püütakse moodustada üldkäsitus kandideerija omadusist rahvateaduse uurijana, siis esmajoonel ei võida salata seda tõsiasja, et kandideerija teened piirduvad võrdlemisi ainuliselt nn. ainelise (mitte „asjalise“, nagu nüüdsel ajal nii meelsasti öeldakse) rahvateaduse alaga. See seik on säärasena piiramine ja puudus, sest selle teaduse puhul peaks ülikooliõpetuseski varase vaimse rahvakultuuri nähtuste uurimine olema tasavägine ainelise kõrval. Inimkultuuri sünnipõhja peab enne muud otsima nende vaimsete protsesside hulgast, millel kõik inimkonna ainelised saavutised põhinevad, sest kõik „asjalisus“ on ainult vaimsete kultuuriprotsesside projektsioon.

Aga kui samas võetakse „etnograafia“ ala tavatu ulatuslikkus arvesse, võiks vaevalt nõuda, et sama uurija võrdselt valitseks kõiki selle külgi. Rahvateaduse uurimine on paljudes maades (ms. Soomes ja Eestis) võrsunud muuseumide piirkonnast, mistõttu on arusaadav, et „asjalisus“ on saanud ülevõimu ja jätnud varju „vaimlisuse“. — Ses ühenduses sobiks ehk meeles pidada, et Helsingi Ülikooli soome-ugri rahvateaduse õppetooli kuulus esimene täitja oli ainuliselt ainelise rahvakultuuri uurija.

Kui selle järele võetakse vaatlusele, kui mitmekülgselt kandideerija on tutvunud ainelise rahvakultuuri uurimise mitmesuguste

erialadega, siis esimene mulje on see, et kandideerija on uurijana esialgu jõudnud liikuda vaid võrdlemisi piiratud aladel. Oma suurimad uurijavõidud on kandideerija saavutanud rahvapäraste ehitiste uurijana, mis alal ta, peasjaliselt oma väitekirja teene tõttu, on tõusnud selle ala uurijate esirinda. Järgmine ala on rahvapärane majandus. Siin võib kandideerija viidata kõigepealt oma teeneterikkaile Peipsi järve kalastust puudutavaile uurimusile. Tema eesti atra ja härjaiket puudutavad lühiuurimused liituvad kõigepealt maaharimisega, kuigi loomulikult piiratud objektidele suundununa ei saa puudutada selle elatamisabinõu haru tuumküsimusi.

Nagu seega juba ülemal julgesin lausuda, ei ole kandideerija ligem tundmine aineliseги rahvateaduse aladel väga mitmekülgne. Seda asjaolu hinnates peab siiski meeles pidama, et kandideerija on uurijana päris noor, mistõttu ta teadusliku tegevuse aeg on vaid vähe pikem kui üks aastakümme. Selle aja jooksul mõnigi ei pääse niisugustele tulemustele kui kandideerija.

Enne kui asun moodustama oma lõppkäsitus kandideerija sobivuse ja kõlvulisuse kohta, tuleb mul lühidalt väljendada oma käsitus tema üldisist uurijaomadusist. Mõningais varasemais tõis ei saa jätta tähelepanu pühendamata mingisugusele tarbetule šabloonsusele (katsed järsult jagada rahvapärane majandus „anastavaks“ ja „viljelevaks“ jne.). Teised (kaevu ja osalt atra ja härjaiket käsitlevad artiklid) peegeldavad nende autori eriliselt vastuvõtlikku kalduvust oma õpetajate (Erixon) kombel tegema rabavaid kulturgeograafilisi ühendusi. Aga kandideerija peateose, doktoriväitekirjana esitatud ehitusuurimuse kohta ei saa minu meelest seesuguseid märkusi eriti palju teha, vaid kandideerija on selles üldse näidanud tervet interpreteerimisvõimet ja sageli austatavat ettevaatlikkust liialdaste kultuurilooliste ühenduste otsimise suhtes ja järelduste tegemises üldse. Näikse siis olevat niimoodi, et nõudlikumad uurimisülesanded on kasvatanud uurijat tervesse suunda, nii et tema nüüdne uurimisviis ja uurijaomadused tagavad talle jätkuva edu uurijana ja ülikooli õpetajana.

See, mida soome-ugri rahvateaduse esindaja kõigepealt ootaks dr. Ränga toodangust ja uurimissaavutistest, on probleemide asetamine üldise soome-ugri kultuurpõhja suhtes. Kandideerija uurijapilk ei ole veel üldse pääsenud sel alal kaugele jõudma. Samuti ei näi ta toodang peegeldavat erilisemalt üldetnograafiliste

küsimuste tundmist. Aga selle asemel on tal kindel põhi oma maa mõnede rahvakultuuri alade tundjana ja eitamatu oskus ning võime leida nende kultuuriloolised ühenduskohad või juured lähemast ümbrusest (balti, germaani ja slaavi poolt). — Kandideeri ja teeneid kaaludes tuleb veel tingimata kinnitada tähelepanu sellele usinusele, mida ta on näidanud välistöõ tegijana, uue uurimisainestiku väsimatu kogujana. Ülikooli õpetajale ja tulevate uurijapõlvade juhtijale on ses saavutatud kogemused ja teadmine esmaväärtusliku tähtsusega.

*

Kui nüüd lõpuks asun vastama küsimusele, mil määral on dr. Ränk kompetentne ja sobiv kandideeritava Tartu Ülikooli rahvateaduse („etnograafia“) professorikohale, olen sunnitud algul viitama sellele piiratusle, isegi puudelisusele, mis eespool-eesitatud põhiste järgi veel peegeldub ta toodangus. Aga ühtlasi tuleb ikka meeles pidada, et kandideeri ja teeneid kaaludes tuleb veel tingimata kinnitada tähelepanu sellele usinusele, mida ta on näidanud välistöõ tegijana, uue uurimisainestiku väsimatu kogujana. Ülikooli õpetajale ja tulevate uurijapõlvade juhtijale on ses saavutatud kogemused ja teadmine esmaväärtusliku tähtsusega.

Kui nüüd lõpuks asun vastama küsimusele, mil määral on dr. Ränk kompetentne ja sobiv kandideeritava Tartu Ülikooli rahvateaduse („etnograafia“) professorikohale, olen sunnitud algul viitama sellele piiratusle, isegi puudelisusele, mis eespool-eesitatud põhiste järgi veel peegeldub ta toodangus. Aga ühtlasi tuleb ikka meeles pidada, et kandideeri ja teeneid kaaludes tuleb veel tingimata kinnitada tähelepanu sellele usinusele, mida ta on näidanud välistöõ tegijana, uue uurimisainestiku väsimatu kogujana. Ülikooli õpetajale ja tulevate uurijapõlvade juhtijale on ses saavutatud kogemused ja teadmine esmaväärtusliku tähtsusega.

Kui nüüd lõpuks asun vastama küsimusele, mil määral on dr. Ränk kompetentne ja sobiv kandideeritava Tartu Ülikooli rahvateaduse („etnograafia“) professorikohale, olen sunnitud algul viitama sellele piiratusle, isegi puudelisusele, mis eespool-eesitatud põhiste järgi veel peegeldub ta toodangus. Aga ühtlasi tuleb ikka meeles pidada, et kandideeri ja teeneid kaaludes tuleb veel tingimata kinnitada tähelepanu sellele usinusele, mida ta on näidanud välistöõ tegijana, uue uurimisainestiku väsimatu kogujana. Ülikooli õpetajale ja tulevate uurijapõlvade juhtijale on ses saavutatud kogemused ja teadmine esmaväärtusliku tähtsusega.

Helsingis, jürikuu 12. päeval 1939.

Albert Hämäläinen.

II.

Dr. F. Linnuse arvamus.

Tartu Ülikooli Filosoofiateaduskonna otsuse põhjal 8. märtsist s. a. on mul au esitada alljärgnev arvamus vakantseks kuulutatud etnograafia õppetoolile kandideerija dr. G. R ä n g a kohta.

Kandideerija on esitanud oma tööd kahes sarjas, nimelt „uurimuslikud tööd“ (A), nr-d 1—17, ja „enam või vähem populaarteaduslikud“ (B), nr-d 1—9. A-sarjas on üks töö (nr. 17), mis ühtlasi on kandideerija väitekirjaks, esitatud käsikirjana. Siia sarja kuulub ka kandideerija magistritöö ümbertöötatud kujul (nr. 8). Võtan vaatlusele mõlemad sarjad eraldi.

A. Teaduslikud tööd.

1. Näärisokk ja jõuluhani. Prof. M. J. Eiseni album. Tartu 1927 (lk. 147—154).
2. Eesti ader. ERM-i Aastaraamat IV. Tartu 1928 (lk. 19—38).
3. Härjaike. ERM-i Aastaraamat V. Tartu 1929 (lk. 154—169).

Need kolm tööd on kirjutatud kandideerija üliõpilaspõlves, tema õpetaja dots. I. Mannise otsesel juhatusel, kaks viimast muide seminaritöödena. Seega saavad nad vaevalt küsimusse tulla iseiseivate uurimustena. Igatahes tunnistavad nad sellest, et autor juba algajana on osutanud häid võimeid rahvakultuuri küsimuste teaduslikuks käsitlemiseks.

4. Haruldane kalapüünis. ERM-i Aastaraamat VI. Tartu 1931 (lk. 82—87).
5. Kalade säilitamisest ja konservimisest Peipsi rannikukülades. ERM-i Aastaraamat VII. Tartu 1932 (lk. 68—75).

6. Paar algelist kalapüünist Narva jõelt. ERM-i Aastaraamat VIII. Tartu 1934 (lk. 100—111).

Selles kalastust käsitlevate lühiartiklite rühmas on tähelepan-davaim nr. 4, k a i t s - nimelise tõkkepüünise kohta. Asjalikule leiu-kirjeldisele järgneb kultuurilooline analüüs, kus autor U. T. Sire-lius'e eeskujul oletab selle püünise põlvnemist algsoome ajast slaavi mõjustustel. Nr. 5 on deskriptiivset laadi, kuna nr. 6 käsitleb kotikujulisi võrkpüüniseid, korrigeerides mõningaid seniseid arva-musi nende arengust.

7. Materiaalne Peko. ERM-i Aastaraamat IX—X. Tartu 1934 (lk. 176—203).

See autori esimene pikem kirjutis on inspireeritud tema enda kaasabil Setumaalt ERM-i saadud haruldasest „viljajumala“ Peko kujust. Kirjutaja kõrvutab teda Ida-Euroopa analoogiliste ese-metega ja leiab, et nad põlvnevad suure sakraalse vahaküünla puualusest. Piirdudes küll enamasti selle nähtuse „materიაalse“ külje vaatlusega, on autor ometi saavutanud häid ja perspektiivi-kaid tulemusi.

8. Peipsi kalastusest. ÕES-i Kirjad II. Tartu 1934 (XVII + 216 lk.).

Seda tööd olen juba kord arvustanud käsikirjas tema esita-mise puhul magistritööna ja andnud sellele tunnustava hinnangu (15. XII 1931). Trükituna on töö veel mitmeti paremaks muutu-nud, nii sisult kui sõnastuselt. Autor esitab hulga uut materjali, mida kasutab järeldeste tegemiseks idapoolsete mõjustuste kohta Peipsi kalastuses. Neid järeldesti on tehtud küll tagasihoidlikult, kuid seejuures ka ettevaatlikult, nii et nad nähtavasti jäävadki püsima. See raamat on väärtuslikuks rikastuseks Eesti etnograa-fiilese kirjandusele ja head vastuvõttu leidnud ka naabermaades.

9. Muhulaste leedutuledest. ÕES-i Kirjad III. Tartu 1935 (lk. 218—224).

Huvitav teade Muhu jaanitulest ja selle seosest heinamaarja-päeva kommetega.

10. Zwei seltene Bootfunde aus Estland. ÕES-i Aastaraa-mat 1933. Tartu 1935 (lk. 304—315).

Kahe õmmeldud laudadega paadi leiukirjeldised ühes tehni-liste üksikasjade analüüsiga, mis autorit lubavad oletada koha-pealset valmistamist.

11. Jooni eesti ühiskondlikust noodapüügist. Virittäjä 1936. Helsinki 1936 (lk. 284—290).
14. Eesti nootkondadest. Kalanduskoja Toimetused nr. 4. Tallinn 1938 (10 lk.).

Väärtuslik ülevaade eesti nootkondade organisatsioonist. Autor peab neid püügiühinguid iseseisvaks nähtuseks vene kala-artellide kõrval. Nr. 14 toob mõningaid täiendusi nr. 11-le.

12. Lisandeid Saaremaa etnograafiale XVII saj. lõpult (ühes mag. E. Blumfeldt'iga). ERM-i Aastaraamat XI. Tartu 1936 (lk. 14—35).

Asjalikud kommentaarid E. Blumfeldt'i poolt Kopenhaagenis avastatud nn. O. Sperling jun. käsikirjale. Hilis-etnograafilise ainese kõrval on autor edukalt kasutanud ka Balti kroonikaid ja muid vanemaid allikaid.

13. Eesti küla veevarustusest ja kaevutüüpidest. ERM-i Aastaraamat XI. Tartu 1937 (lk. 83—119).

Uudsel materjalil põhinev üksikasjaline kirjeldus mõningate paralleelidega naabermailt.

15. Über die russischen Riegegebäude im Kreise Petseri. ÕES-i Toimetused XXX. Tartu 1938 (lk. 603—613).
16. Omapärane elamutüüp Eesti põhjaranniku neemedel. ERM-i Aastaraamat XIV. Tartu 1939 (lk. 69—89).

Autori välisuurimistel avastatud kahe kohalike erinevustega ehitisrühma kirjeldis, kus esimesel juhul on leitud vene, teisel soome mõjustusi. Tulemused on usutavad.

17. Saaremaa taluehitised I. Käsikiri XIX + 384 lk. + 202 joonist eriköites (kaitstud väitekirjana Tartu Ülikoolis 19. XI 1938).

See ulatuslik töö sisaldab väga üksikasjalise uurimuse esmalt Saaremaa talumajade ehitustehnilisest küljest, peamiselt aga taluelamust ja sellisena kasutatavaist kõrvalhooneistki. Teema on väga huvitav ning aktuaalne ja ta tähtsus ulatub kaugele üle lokaaluurimuse piiride. Autor on oma tööks kogunud palju uut ja algupärast materjali, mille mõistmist hõlbustavad hulgalised joonised ja fotod. Rikkaliku andmestiku valguses esitatakse meile Saaremaalt tervelt 3—4 eri elamutüüpi ühes rohkete lokaalsete alarühmadega. Uus ja selles ulatuses esmakordne on kõigepealt esikust

köetavate ja nn. roovialusega elamute esitus. Autor kõrvutab neid Eesti rannarootslaste ja Lääne-Läti vastavate elamutega, jälgides seda nn. franki elamutüüpi kaugemalgi Euroopas. Ka saunalaadiline suitsutuba on leidnud plastilise käsitluse ja usutava kultuuri-loomulise tagapõhja. Pearõhk töös langeb ometi nii Saaremaal kui ka Eesti mandril domineerivale elurehele ja selle päritolu selgitamisele. Autor ühineb mõnes osas senise uurimise tulemustega, näit. selles, et elurehi on arenenud pärisrehest. Vastupidi I. Mannisele, kes eesti pärisrehe eeskuju on otsinud Lääne-Venemaalt, rõhutab G. Ränk — ja nähtavasti õieti — meie rehetüübi põlist maapärasust ja tema levimist ennemini Eestist kagu poole kui vastupidi. Eriti tähelepanuvääriv ja uudne on aga autori seisukoht rehest elurehe tekkimise põhjuste kohta. Kuna senised uurijad, eeskätt I. Manninen ja P. Kundziņš, on rehte elama asumist tõlgitsenud peamiselt eesti-läti talurahva majandusliku kehvenemise tulemusena ülemuste surve ja laastavate sõdade tagajärjel, näeb G. Ränk selles loomuliku arengu tulemust ja edusammugi võrreldes algelises suitsutoas asumisega. See on üllatavalt uus vaatekoht, ja selle tõestamiseks on autor kogunud mitmeid huvitavaid põhjendusi. Et aga autorigi arvates on elurehi Saaremaale levinud mandrilt, siis saab siin lõpliku seisukoha võtta alles mandri-eesti materjalide üksikasjalisema uurimise järel, kusjuures suurt osa peaks etendama ka arhiiviaines. Pärís veenvana ei tundu mulle ka ehituspuede kokkuhoiu vajaduse eitamine, sest et juba XV saj. peale esineb Vana-Liivimaal sageli metsapuudust, ja vaevalt saab Saaremaagi ses suhtes olla erandiks. Kui arvestada keskajal ja Rootsigi ajal väikluseri minevaid eeskirju näit. rõivastuse, toitluse, pidude jms. kohta, siis pole hästi usutav, et talupoeg majanduslikult nii tähtsas küsimuses, kui ehitusviis, oli täiesti sõltumatu ülemusist. Mõisnikkude elavast huvist taluehitiste vastu vähemalt hilisemal ajal tunnistab näit. XVIII ja XIX saj. vahetusel selle ümber tekkinud rohkearvuline kirjandus. Ka mõningais muis küsimusis oleks autorilt soovinud seniste vaadete ümberhindamisel rohkearvulise faktilise andmestiku esitamist, näit. ürikmaterjalist.

Töö ülesehituse ja tehnilise külje kohta on mul samuti mõningaid eriarvamusi. Nii algab materjali esitamine järsult ehitustehnilise külje vaatlusega, kuna ehitiste endi kirjeldus ja analüüs järgneb teisel kohal, jäädes kõrvalhoonete osas koguni järgmisse köitesse. Kahtlemata oleks ehitiste ruumilise arengu ja otstarvete

eelkäiv vaatlus andnud parema tagapõhja seinte, uste, akende jms. üksikasjade hindamisel kui praeguse järjekorra puhul. Ülirohke etnograafilise ainese kõrval on arhiivimaterjale kasutatud vähe ja neidki pole toodud algkeeles, mis raskendab näit. terminoloogia kontrollimist. Terminoloogia analüüsi rakendabki autor võrdlemisi tagasihoidlikult. Segavalt mõjuvad ka sellised ebamäärased mõisted nagu korduvalt esinev „Vana-Euroopa“, samuti muud libastumised ja ebatäpsused lauseehituses, definitsioonides jm., mida hoolikamal viimistlemisel oleks võidud vältida.

Neile tehtud reservatsioonidele vaatamata tuleb tunnustada, et siin on kahtlemata tegemist väljapaistva, omapärase ja uusi vaatekohti avava tööga, mis ei jäta mõjustamata kogu Baltikumi edasist ehitistuurimist.

B. Populaarteaduslikud tööd.

Selle sarja töödest pean kõige väärtuslikumaiks koguteoiseis „Eesti“ ilmunud maakondlikke ülevaateid (nr-d 2, 5, 8), mis sisaldavad rohkesti uutset materjali ja annavad ümmarguse ülevaate iga maakonna rahvakultuuri „lokaalkoloriidist“, selges ja veenvas esituses. Kuigi neil töödel puuduvad (välistel põhjustel) täpsed allikaviited ja valju teaduslik esitusviis, võib neid pidada võrdseiks A-sarja töödega.

Teise huvitava rühma moodustavad ajastute kaupa antud ülevaated eesti rahvakultuurist „Eesti Rahva Ajaloos“ (nr-d 3 ja 7). Need katsed — etnograafilist materjali esitada ajalises püstlõikes — on meil esmakordsed ja, eelkäivate üksikuurimuste vähesuse tõttu, kirjutajalt suurt ajakulu ning süvenemist nõudvad. Autoril ongi ilmseid raskusi olnud eriti Poola-Rootsi aja käsitlemisel (nr. 3). Maaleidude osas on ta suurel määral sunnitud olnud esitama orduaja lõpu materjale, nii et piir eelkäiva ja käsitletava perioodi vahel jääb tihti selgusetuks. Kirjutise tihti kobavad ja ebamäärased väljendused tunnistavad samuti, et autor ei tunne end küllalt kindlal pinnal. Täiesti kasutamata on ka arhiivaines, mis võib tuua veel palju üllatusi. Esimese katsena on sel ülevaatel ometi oma väärtus. Märksa kindlam on autor järgnevas osas (nr. 7), kus on kasutada olnud juba rohkem allikaid. See osa on asjalik ja väärtuslik. Töö nr. 6 on õieti nr. 7-da soomekeelne referaat.

Ulatuslikumaks tööks B-sarjas on „Vana-Eesti rahvakultuur“ (nr. 4), mis on ühtlasi esimeseks eriraamatuna ilmunud etnograafiliseks ülevaateteoseks eesti keeles. See annab elava ning plastilise pildi meie ainelise kultuuri tähtsamaist nähtustest, eriti majanduse ja tehnika alalt. Rahvakunsti on seevastu riivatud vaid möödaminnes ja muud „vaimsemad“ alad, nagu möödud, muusika-riistad, mänguasjad, arstimisvahendid jne., ongi vaatlusest välja jäetud. Etnograafiliste erinähtuste vanuse ja kultuurisuhete hindamisel liigub autor üldiselt I. Mannise töödes antud raamistikus, esitades võimalust mööda ka uusi näiteid ja värskemaid tähelepanekuid. Iseseisvais seisukohavõttudes on muidugi ka libastumised kergemad, nagu Eesti ranniku omaaegse asustamatuse seletamine kalapüügiriistade puudulikkusega (lk. 15). Mõningaid seisukohti ongi hiljemini tulnud revideerida, näit. rehielamu arenguskeemi (lk. 52—56) autori enda väitekirjas. Vähemaid ebatäpsusi leidub eriti rahvarõivaid ja rahvakunsti käsitlevais osis, kus muuhulgas ka mõistet „omapärane“ või „algupärane“ on sageli kasutatud liiga üldistavalt, näit. põletuskirja (lk. 73), vöökirja (lk. 77), naiste vöönoa ja nõelakoja (lk. 100) puhul. Kõigele vaatamata on see töö ometi asendamatuks käsiraamatuks eesti keelsele lugejaskonnale ja jääb selleks veel lähemas tulevikuski.

Nr-d 1 ja 9 käsitlevad muuseumide ja etnograafilise uurimise päevaküsimusi, tunnistades sellest, et autor neis on hästi kodenud.

C. Kokkuvõtted ja hinnang.

Vaadeldes ülalloendatud toodangut tervikuna, näeme, et ülikooli lõpetamisele järgnenud 8—9 aasta kestel on kandideerija avaldanud kaks suuremat iseseisvat tööd ja paarsada lk. lühemaid üksikuurimusi, peale selle populaarteaduslikud tööd ja retsenseerimiseks esitamata jäetud ajakirja- ning ajaleheartiklid. See tõendab, et kandideerija on küllaldaselt määralt töötahteline ja ka produtseerimisvõimeline. Seejuures põhjeneb enamik teaduslikke töid (A-sari) autori enda kogutud materjalil, mille hulgas ei puudu huvitavaid uudisavastisi (näit. nr-d 4, 7, 10). Autori uurimuslikud huvid on koondunud enamasti kahele peateemale: kalastus ja ehitised, kuid eriti populaarteaduslikus osas leidub ka suuremate ajaliste või regionaalsete komplekside käsitletu ja üks enam-vähem kogu eesti materjali haarav ülevaateteos. Seega on autor

oma töödes avaldanud küllaldast mitmekülgust ja põhjalikkust. Olles vanemais töödes veel võrdlemisi tagasihoidlik kehtivate arvamuste revideerimisel, on ta eriti oma väitekirjas osutanud rohkesti julgust uute ja iseseisvate seisukohtade otsimiseks, seejuures küll vähem rõhku pannes argumentide igakülgsel viimistlemisele. Et just viimaseil aastail, alates 1934. a., on kandideerija toodang osutanud tõusu, nii suuruselt kui väärtuselt, võib arvata, et see tõus jätkub ka tulevikus.

Praktilise ettevalmistuse alal on kandideerijale olnud suureks soodustuseks ta pikaajaline teenistus E. R. Muuseumi Rahvateaduslikus Osakonnas, alul noorema abijõuna a. 1926—1931 ja edasi osakonnajuhataja abina kuni käesoleva ajani. Kestev osavõtmine jooksvast korraldustööst ERM-s on teinud talt heade kogemustega muuseumimehe, mis etnograafia alal töötajale on suureks kasuks, seejuures aga on talle võimaldanud üsna üksikasjaliselt tundma õppida ka kogu olemasolevat ainetikku eesti etnograafia alal, mis on edasisele uurimistööle suureks soodustuseks. Ühtlasi on igaaastased kestvad uurimisteedkonnad etnograafiliselt huvitavamatele aladele üle kogu Eesti aidanud kandideerijal säilitada head kontakti tegeliku rahvaeluga ja reaalsusetunnet praeguse ning endise aja elunähtuste hindamisel. Samuti on G. Ränk rida aastaid juhatanud ERM-i välisuurimisi, avaldades sel alal tähelepanavat organiseerimisoskust. Iseseisvaid kohapealseid uurimisi on ta toimeetanud peale Eesti ka Soomes 1928. a. ja Lätis 1937. a.

Teaduslikust küljest on kandideerija saanud erialalise koolituse dots. I. Mannise juures Tartu Ülikoolis ja, peale selle lõpetamist, ühe semestri töötanud prof. Alb. Hämäläise juhatusel Helsingis. Sama 1931. a. suvel praktiseeris ta ühe kuu kestel Soomes ka Sanakirjasäätio rahvateaduslikel välisuurimistel. 1937. a. kevadel tegi ta pikema matka Läänemerd ümbritsevaisse riikidesse ühenduses oma väitekirjatöödega. Tartu Ülikooli diplomitud edasiõppijaks kinnitati G. Ränk 1934. a. Sellest ajast alates on ta ka õppeülesandetäitjana igal sügissemestril lugenud umbes ühe nädalatunnist erikursust eesti keele õppijaile ja 1936. a. I sem. alates lisaks eelmisele pidevalt 1—3 nädalatundi muid teoreetilisi kursusi eesti ja üldise rahvateaduse alalt. Käesoleval 1939. a. I sem. juhatas ta ühtlasi ka etnograafilist proseminari. Seega on kandideerijal pikemaajased kogemused ka ülikooli õppetegevuses, millele lisaks tuleb ta omaajaline pedagoogiline praktika algkooli-

õpetajana ja hea populariseerimisoskus, nagu see on avaldunud tema rohkeis avalikes ettekandeis.

Kõigest ülaltoodust järgneb, et dr. G. Ränk omab põhjalikke teadmisi eesti etnograafia alal, rikkalikke kogemusi organiseerimistöös ja häid eeldusi pedagoogina. Loen teda sobivaks kandidaadiks ja teen ettepaneku valida ta etnograafia õppetoolile adjunktprofessoriks.

Tartus, 21. aprillil 1939.

F. Linnus.

III.

Prof. H. Sepa arvamus.

Etnograafia õppetoolile kandideerija Gustav R ä n k on saanud teadusliku ettevalmistuse Tartu Ülikoolis, kus ta on omandanud magistri astme (1931) ja doktori kraadi (1938).

Ränk on sooritanud rea uurimis- ja etnograafilise ainestiku kogumise reise nii kodumaal kui välismail. Need uurimisreisud on toimunud esijoonel teatavate eriuurimiste selgitamise huvides. Kolme suve jooksul on ta teinud süstemaatilisi vaatlusi Peipsi ja Pihkva järve etnograafilise kalastuse alalt, kolmel suvel on ta jälginud Lääne-Eestis ja saartel peamiselt rahvapäraseid maaharimisviise ja adratüüpide levikut. 1935. aastast peale on ta joonistajate abiga uurinud Saaremaa ja Muhu taluehitiste kultuuri; sama uurimise otstarbel ja ülesandel on ta teinud 1937. a. kevadsemestri lõpul pikema uurimisreisu Läänemere ümbruskonna maadesse — Baltimaale, Saksamaale, Taani, Norrasse, Rootsi ja Soome. Peale selle on ta töötanud Eesti Rahva Muuseumi abijõuna kuni 1928 ja sealt alates Eesti Rahva Muuseumi Rahvateadusliku Osakonna juhataja abina. 1935. a. II semestrist alates on ta ülikoolis korraldanud harjutusi ja pidanud loenguid etnograafia alalt.

G. Ränk on kirjutanud terve rea uurimusi ja ka ülevaateid Eesti etnograafia alalt. Uurimustest on mahult suuremad ja sisult tähelepanavamad magistritöö, mis ilmus täiendatud kujul 1934. a. pealkirjaga „Peipsi kalastusest“, ja doktori-väitekiri „Saaremaa taluehitised I“. Esimeses uurimuses käsitleb autor üksikasjalisemalt kui seni Peipsi järve kalastust, kalastamis- ja konservimisviise, tööorganisatsioone jne., peatudes Peipsi järve kalastusel ka ajalooliselt, pöörates seejuures allikainese najal tähelepanu Peipsi ranniku külade rahvuslikule koostisele. See uurimus on hoolika töö tulemus ja sisaldab palju väärtuslikke uudis-seisukohti Peipsi järve kalastuse kohta, kusjuures etnograafiline aines on suurelt osalt uudne; peale muu on teosesse püütud koondada kohalik eesti-

keelne kalastusterminoloogia võimalikult täielikult. Põhjapaneva tähtsusega seisukohta G. Ränga uurimistöode hulgas omab ta doktoritöö, uurimus Saaremaa taluehitiste kohta (Saaremaa taluehitised I), mille kohta Helsingi Ülikooli etnograafia professor Alb. Hämäläinen, G. Ränga väitekirja ametlik retsensent, on ütelnud kokkuvõtlikult järgmist: „Tervikuna [Ränga] uurimus on usina ja sihiteadliku töö tulemus. Soome-ugri elamuloolises uurimistöös... saab sellel üldse olema tähistatav asend põhjalikele ja laialdastele teadmistele toetuva monograafiana. Eriti võidakse tähistada uurija küpse analüüsimisvõimet kultuurilooliste järelduste tegemisel, nii maias kui ta ongi sellel alal liikuma. Ta jätab sageli parema meelega mõne küsimuse lahtiseks, kui et teeks väheste põhjendustega kaugeulatuslikke, pooleks hüpoteetilisi järeldusi, millisest käsitlusviisist võiks esitada näiteid tänapäevaseski elamuloolisest uurimistööst.“

G. Ränk on hiljemini, selle töö trükkimisel, mis on nüüd lõpule jõudmas, teinud parandusi ja lisandusi, mis tema uurimuse väärtust veelgi aitavad tõsta.

Peale mainitud peatöö on Ränk tegelnud terve rea etnograafiliste probleemidega lühiuurimustes, milledest õige mitmed on seotud ta peaharrastus-aladega. G. Ränga peatööd ja lühiuurimused on tähtsad mitte ainult etnograafiliselt, vaid sageli ka majandusajaloo seisukohalt. Lühiuurimus „Eesti ader“ (tööde loend A nr. 2) on esimene ja seni eesti keeles viimaseks jäänud katse pilku heita meie adratüüpide ajaloolisele arengule. Ränga seisukohta on oluliselt arvestanud ka I. Mannien oma suures teoses „Die Sachkultur Estlands II“. Uurimuses „Härjaike“ (tööde loend A nr. 3) väidab autor veenvalt, et meie härjaike kuulub tüpoloogiliselt kokku läänepoolses Euroopas tarvitataivate iketega; samuti on ta väitnud, et nimetuse „ike“ laenamine slaavi keelest ei saa tähendada kultuurilaenu. Kirjutises „Paar algelist kalapüünist Narva jõelt“ (tööde loend A nr. 6) on püütud püüniste põhjal väita, et puht-tüpoloogilis-geneetiline meetod etnograafias võib viia vildakuile järeldustele, kui arvestada ainult teatud riista funktsionaalset külge. Uurimus „Zwei seltene Bootfunde aus Estland“ (tööde loend A nr. 10) on üsna väärtuslikuks lisaks Põhja-Euroopa paatide ehituse tehnikale. Üsna olulise väärtusega on autori katse seletada uurimuses „Eesti külade veevarustusest ja kaevutüüpidest“ (tööde loend A nr. 13) veevarustuse seost asustus-

vormidega. Ehituskultuuri arengu seisukohalt pälvivad tähelepanu uurimused „Über die russischen Riegegebäude im Kreise Petseri“ (tööde loend A nr. 15), eriti aga „Omapärane elamutüüp põhjaranniku neemedel“ (tööde loend A nr. 16). „Materiaalne Peko“ (tööde loend A nr. 7) on esimene katse, kus Peko-jumala olemust püütakse selgitada materiaalse vormiarengu najal. Aluseks on püha küünal, mis on paljude Ida-Euroopa rahvaste usus etendanud tähtsat osa. Et Peko uurimus on praegu parimaks kokkuvõtlikuks tööks üldse sel alal, seda tõendab ka prof. W. Anderson'i tunnustus (Õpetatud Eesti Seltsi Aastaraamat 1934, lk. 18).

Peale selle on G. Ränk koostanud väärtuslikke kokkuvõtteid Eesti etnograafia alal esijoones koguteoses „Eesti“ (Saare-, Lääne- ja Viljandimaa kohta) ja „Eesti rahva ajaloo“ (Poola, Rootsi ja Vene aja kohta).

Kokku võttes tuleb konstateerida, et G. Ränk on oma uurimustes pööranud peatähelepanu Eesti taluehitistele, käsitledes üksikasjalisemalt elamutüüpe, elurehtesid, aga ka teisi ehitisi. Peale ehitiste on Ränk üksikasjalisemalt jälginud kalastust, eeskätt Peipsil. Ka on tal suur huvi olnud Eesti ühe põllumajandusliku tootmise peavahendi — adra vastu. Ta tähelepanu on pälvinud veel töötamis- ja tööorganisatsioonilised vormid, nagu näit. nootkonnad, samuti veevarustuse seos asustusvormidega.

Tuleb märkida, et G. Ränk on tegelnud Eesti etnograafia alal tagajärjekalt keskse tähtsusega probleemidega; eriti allakriipsutatav on seegi, et ta on püüdnud tegelda küsimustega samast valdkonnast, nagu näit. ehitised ja kalastamine. G. Ränk pole siiski hoidunud ka teiselaadsete probleemide käsitlemisest.

Kokku võttes tuleb konstateerida, et G. Ränga senine uurimistöö osutab, et ta on vitaalne uurija, omades annet, suurt taipu, asjatundmist, materjalide tundmist, meetodilist kooli ja suurt indu töö vastu. Ta teaduslik areng on toimunud pidevalt, aina tõusvas joones, kusjuures ta tähelepanu on olnud pööratud esijoones eesti etnograafia põhiprobleemidele. Omades sääraseid põhiomadusi ja kogemusi oma uurimisalal ja ka küllaldast pedagoogilist vilumust, on G. Ränk täiesti kompetentne täitma etnograafia alal neid nõudeid, mis paneb peale etnograafia õppetool. Panen ette valida ta sellele õppetoolile erakorraliseks professoriks.

**TARTU ÜLIKOOI TSIVILÕIGUSE
JA -PROTSESSI VAKANTSELE ÕPPETOOLILE
KANDIDEERIJATE TEADUSLIKKUDE
TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1939

I.

Prof. J. Uluots'a arvamus.

Siin juures esitan oma arvamusel dr. Elmar Ilusa ja riigikohtunik mag. Timotheus Grünthali sobivuse kohta tsiviilõiguse ja -protsessi õppetooli täitmisel, kusjuures arvamus kandidaatide paremusjärjekorra kohta järeldub vastavate arvamuste sisust.

Arvamus

dr. jur. Elmar Ilusa teaduslike tööde ja tegevuse kohta tema kandideerimise puhul tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile.

I. Teaduslikud tööd.

Teaduslikud tööd, mis minule hindamiseks on esitatud, on järgmised:

1. Эльмаръ Илусъ. Право застройки. Сравнительное историко-догматическое и политико-правовое исследование института. Hoonestusõigus. Võrdlev ajaloolis-dogmaatiline ja õiguspoliitiline uurimus. Tartu 1930, lk. IX + 512 (käsikirjas).

Töö jaguneb kolme ossa ning need peatükkidesse.

Esimeses osas antakse ülevaade hoonestusõiguse ajaloolisest tekkimisest ja arengust (Rooma õigus, Germaani õigus, üldine õigus) ning ta seisundist uuemates seadusandlustes (Saksa, Austria, Ungari, Tšehhoslovakkia, Helveetsia, Prantsuse, Poola, Belgia, Holland, Itaalia, Portugal, Rootsi, Vene, Läänemere maad). Teine osa on pühendatud hoonestusõiguse dogmaatilisele käsitlusele. Vastavalt selgitatakse kõigepealt hoonestusõiguse mõistet, selle õiguse subjekti ja objekti, ehitiste õiguslikku seisundit hoo-

nestusõigusega koormatud kinnisasjal, edasi hoonestusõiguse tekkimist ja muutmist, asjaomase lepingu sisu ning viimaks hoonestusõiguse koormamist, kaitset ja lõpetamist. Kolmandas osas käsitletakse instituudi sotsiaal-majanduslikke funktsioone ning hinnatakse instituudi de lege ferenda't ta pooldamise suunas.

Käesolev töö näitab autori oskust ja võimet õigusinstituudi teaduslikult käsitleda nii ajalooliselt ja dogmaatiliselt kui ka õiguspoliitiliselt. Eriti kerkib esile autori asjalikkus ning ettevaatlik tagasihoidlikkus võõraste vaadete hindamisel ning kogu instituudi lõpphinnangus, samuti väga laialdase ainestiku täielik valitsemine ning selle järjekindel läbitöötamine.

2. Elmar Ilus, Taasväärtustamine moodsa õigusliku probleemina. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 9 — 1930, lk. 402—417.

Kirjutises käsitletakse seoses uueaegsete valuuta langustega seotud nn. „taasväärtustamise“ küsimust kõigepealt üldiselt ja seejärel eriti Saksa sellekohase seaduse põhjal. Kirjutis tahab vastavat probleemi selgitada eeskätt ta põhiolemuses, mitte püüdes anda kindlaid õigusdogmaatilisi ja praktilisi vastuseid kõigile rahaväärtuse langusega seotud küsimusile tsiviil- ja kaubandusõiguse aladel.

3. Elmar Ilus, Poola uus tsiviilkohtupidamise seadustik. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 5 ja 9 — 1934, lk. 216—225 ja 400—415.

Kirjutis annab ülevaate Poola uuest tsiviilkohtupidamise seadustikust, seda eeskätt võrreldes Eestis kehtiva tsiviilkohtupidamise seadustikuga. Kirjutis on refereeriv, asjalik ja Poola vastavatest üritustest ja uuendustest Eesti juristide peret hästi informeeriv.

4. Elmar Ilus, Talundi eelispärimisõigus. Juridiiline ajakiri „Õigus“ nr. 9/10 — 1926, lk. 409—436.

Kirjutises antakse kõigepealt instituudi seos pärandusõigusega, selgitatakse selle arengut ja levingut uuemais seadusandlusis ning sellekohaseid sotsiaalpoliitilisi põhiseid. Seejärel, eeskätt seoses Saksa 1933. a. seadusega, käsitletakse lähemalt instituudi mõistet, ulatust ja liike, objekti, sellekohase talundi pärimise käiku ning pärija õiguslikku seisundit. Lõpuks püütakse instituudile anda õiguspoliitiline hinnang, toonitades selles suhtes mõõduka

tagasihoidlikkuse vajadust. Sel viisil annab kirjutus asjaliku ülevaate instituudist ning puudutab instituudi kõiki tähtsamaid probleeme.

5. F. Karlson — J. V. Veski, õigusteaduse sõnastik. Kirjutanud ja toimetanud Elmar Ilus, Tartu, lk. 308.

Teos on puht keeleteaduslikku laadi, olgugi kõige lähemas seoses õigusteadusega. Teose „kujustamisega“ ja toimetamisega on E. Ilus arvatavasti tõsist koormatust kandnud, millisel määral — ei ole teosest nähtav. Teos on Eesti õigusteaduse oskussõnastuse arengu vaatepunktilt kahtlemata olulise tähtsusega.

6. Elmar Ilus, Piiratud asjaõigused omale asjale. Mit einem Referat: Die begrenzten dinglichen Rechte an eigener Sache, Tartu 1939, lk. V + 213.

Teos koosneb sissejuhatusest, kuuest peatükist ning kokkuvõttest. Sissejuhatus sisaldab üldisi märkmeid tsiiviilõiguse instituutide arengu kohta ning seoses sellega selgitust piiratud asjaõiguste olemasolu ja loomu kohta. Esimeses peatükis käsitletakse asjaõigusliku konfusiooni kustutatavat toimet ning leitakse, et, vaatamata tähendatud toime üldreeglile, leidus erandeid juba Rooma õiguses ja hiljemini, kuna osa kaasaegseid seadusandlusi püstitab vastupidise üldreegli, tehes sellest erandeid. Teises peatükis analüüsitakse omandiõiguse olemust ja piiratud asjaõigusi omale asjale, kusjuures esitatakse haruldane hulk vaateid ja arvamusi selles küsimuses. Kolmandas peatükis vaadeldakse kinnistusraamatut ja selle tähendust soodustava tegurina asjaõiguste omale asjale probleemid. Neljas peatükk on pühendatud asjaõiguste süsteemi ning kõnesolevate asjaõiguste asendi selles süsteemis selgitamisele. Viimastes ülejäävates peatükkides püütakse kindlaks teha piiratud asjaõiguste omale asjale õiguslik loomus ning liigid ja nende õiguste konkreetseid kujundeid tähtsamates seadusandlustes. Lõpul esitatakse kokkuvõtte uurimuse tulemustest.

Oma töös püüab autor põhjendada ja iseloomustada „piiratud asjaõigusi omale asjale“ kui õiguste erikategooriat kogu asjaõiguses. Selles suhtes on töö oma ülesandelt täiesti ajakohane ja järjekindlal teostamisel võimeline andma väärtuslikke lisandeid tsiiviilõiguse, eriti asjaõiguse üldteooriale. Autor on ülesande teostamiseks läbi töötanud väga tähelepanndava hulga literatuuri,

tabanud autorite vaadete erinevusi, neid vastavalt grupeerinud ja jõudnud ka tulemustele, mis kahtlemata aitavad teadust sellel alal edasi viia. Selles mõttes on töö teaduslikult tõsiselt tähelepanud ja väärtuslik.

II. Õ p p e t e g e v u s.

Peale eeltähendatud teaduslike tööde tahaksin tähelepanu juhtida ka sellele, et dr. Elmar Ilus on 1932. a. alates tegev olnud õppejõuna Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas ning seega omandanud pedagoogilise vilumuse. Minu teada on dr. E. Ilusa õpetegevus seejuures olnud kõigiti rahuldav ja viljakas. Seetõttu arvan, et dr. E. Ilus on heade võimetega õpetamiseks kõrgemas õppeasutises.

III. K o k k u v ö t e.

Kõige eelneva alusel arvan, et dr. Elmar Ilus on avaldanud võimeid teaduslikus töös ning õpetamises ja vastab seega täielikult Ülikoolide seaduse § 57 nõudeile ametisse seadmiseks tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile määralise professorina.

Arvamus

mag. jur. Timotheus Grünthali teaduslike tööde ja tegevuse kohta tema kandideerimise puhul tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile.

I. Teaduslikud tööd.

Teaduslikud tööd, mis minule hindamiseks kättesaadavad on olnud, on järgmised:

1. T. Grünthal, Väljaspool abielu sündinud laste olukorra reformi vajadusest. „Õiguse“ erilisa: IX õigusteadlaste päeva protokollid 1930, Tartus 1930, lk. 50—62.

Töö on õigusteadlaste päeva protokollis esinev referaat. Temas kirjeldatakse vajadust vallaslapse eest seadusandlikul teel rohkem hoolitseda, kui praegune seadus seda lubab; ühtlasi seatakse üles rida nõudeid, mis reformi teostamiseks oleks vaja täita seadusandlikul teel. Töö on õiguspoliitilist laadi.

2. T. Grünthal, Baltische Rechtsausgleichung. 10 Jahre Gesetzgebung Estlands und Lettlands. Referate der I. Baltischen Juristenkonferenz zu Dorpat (1928). Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 5 — 1930, lk. 226—234.

Kirjutis on kirjanduse-ülevaate kujuline, milles refereeritakse Eesti ja Läti saksa soost juristide konverentsil Tartus 1928. a. peetud referaate, eeskätt tsiiviilõiguse alalt. Pikemalt peatutakse uuenduste juures, mis on toimunud Läti seadusandluses perekonna-, asja- ja võlaõiguse aladel.

3. T. Grünthal, Otsese omaniku õigustest kruntrendile (obrokile) antud kinnisvarasuhtes. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 8 — 1931, lk. 358—364.

Kirjutises antakse kõigepealt selgitus kruntrendi-instituudi loomust ajaloolis-dogmaatiliselt vaatepunktilt ja seejärel püütakse BES vastavate §§-ide eksegeesi kaudu kindlaks määrata obrokile antud kinnisasja otsese omaniku mõningaid õigusi samale kinnisasjale. Kirjutis on dogmaatilis-eksegeetilisest laadi.

4. T. Grünthal, Vaidlematute riigimaksude kindlustamisest hüpoteegilises korras võlglaste kinnisvarale. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 9 — 1931, lk. 419—426.

Kirjutises käsitletakse küsimust, kas ning kuidas on võimalik vaieldamatuid riigimakse kindlustada hüpoteegilises korras maksuvõlglaste kinnisvarale Eestis kehtivate seaduste järgi. Autor lahendab küsimuse, lähemalt analüüsides seaduste vastavaid eeskirju. Oma laadilt on kirjutis samasugune nagu eelmine.

5. T. Grünthal, Evolution des sowjetrussischen Familienrechts... von D. M. Kauschansky. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 10 — 1931, lk. 474—478.

Kirjanduse-ülevaate all refereerib autor pealkirjas tähendatud saksa keelset teost Nõukogude-Vene perekonnaõiguse kujunemise kohta, tehes ka omalt poolt märkmeid Nõukogude-Vene riigi vastavate eeskirjade otstarbekuse suhtes.

6. T. Grünthal, Mõningaid lisamärkmeid Eesti uue veksliseaduse kohta. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 5 — 1932, lk. 222—226.

Kirjutises tehakse mõningaid kriitilisi, õigemini õiguspoliitilisi märkmeid pealkirjas tähendatud seaduse kohta.

7. T. Grünthal, Kohtulik järelevalve linna-vaeslastekohtute üle. Juriidiline ajakiri „õigus“ nr. 9 — 1932, lk. 391—398.

Kirjutises selgitatakse linna-vaeslastekohtu tekkimist ning praegust seisundit ja seejärel üksikasjalisemalt, missuguses ulatuses ning korras kuulub järelevalve nende asutiste tegevuse üle tavalistele kohtutele. Kirjutis on dogmaatilis-eksegeetilisest laadi.

8. T. Grünthal, Märkmeid TKS eelnõu kohta. Tartu 1933, lk. 1—62.

Selles teoses käsitleb ja hindab autor üsna üksikasjaliselt uut Tsiviilkohtupidamise seadustiku eelnõu, nagu see omal ajal koostati Kohtuministeeriumi Kodifikatsiooniosakonna poolt. Teos näitab autori head tundmist tsiviilprotsessi alal. Töö on õiguspoliitilisest laadi.

9. Timotheus Grünthal, Eesti 1934. a. konkursiseaduse eelnõu materiaalsoõiguslik külg. Tartu 1935, lk. 1—20.

Selles teoses on kokkuvõtlikul kujul ja hästi kirjeldatud pealkirjas tähendatud küsimust kõigis ta olulistes joontes. Kirjutis on dogmaatilisest laadi, mõningate õiguspoliitiliste märkmetega.

10. T. Grünthal, Pandiõiguse, eriti kinnispandiõiguse areng Rooma, Saksa ja Balti õiguses. Tartu 1937, lk. 1—136.

Teos koosneb sissejuhatusesest ning kolmest jaost.

Sissejuhatuses määritletakse pandiõiguse mõistet ning erinevust käendusest. Esimeses osas vaadeldakse üldjoontes pandiõiguse arengut Rooma õiguses ja seejärel Rooma pandiõiguse olulisi ning alusjooni. Teises osas käsitletakse pandiõiguse arengut Saksa õiguses, seejuures üldjoontes varemald formatsioone ning üsna üksikasjaliselt praegust pandiõigust tema põhijoontes Saksa kehtiva tsiviilseadustiku (BGB) järgi. Kolmas jagu on pühendatud pandiõiguse arengu käsitlemisele Baltimaal. Peale lähemat ülevaadet ajaloolise arengu kohta käsitletakse üsna üksikasjaliselt kehtivat pandiõiguse süsteemi, eriti just hüpoteegilisest pandiõigust, seejuures mitte üksinda õigusdogmaatiliselt, vaid ka õiguspoliitiliselt.

Kõnesolev teos kahtlemata tõendab autori võimet ja oskust õiguseprobleeme teaduslikult käsitleda ning ühtlasi annet seda toimetada heas keeles.

11. T. Grünthal, *Le problème de l'enfant illégitime dans la législation et la pratique judiciaire en Estonie*. Reprinted from *Pro Juventute Baltica* nr. 1 — 1938, lk. 1—4.

Lühikeses ning populaarses kirjutises selgitatakse vallaslapse seisundit Eestis kehtiva seaduse ja tsiviilseaduse eelnõu ning riigikohtu praksise alusel.

12. T. Grünthal, *Der Mutter- und Kinderschutz in der Gesetzgebung*. Reprinted from *Pro Juventute Baltica* Vol. II, nr. 4 — 1938.

Populaarne kirjutis ema- ja lastekaitsest, kusjuures silmas peetakse Prantsuse, Ameerika ja muid seadusi ning Baltimaade, eriti ka Eesti seadusandlust.

13. T. Grünthal, *Riigikohtu Tsiiviilosakonna otsused 1938*. Tartu 1939.

Töö sisaldab pealkirjas tähendatud otsuseid toimetaja poolt kasutamiseks korraldatud kujul.

14. T. Grünthal, Prof. D. F. K. Neubecker, *Finnlands Eherechtsreform*. Juriidiline ajakiri „Õigus“ nr. 2 — 1933, lk. 81—86.

Kirjanduse-ülevaate all refereerib autor pealkirjas tähendatud teost.

II. Muu tegevus.

Peale eeltähendatud kirjalikkude tööde tahaksin tähelepanu juhtida veel riigikohtuniku mag. T. Grünthali kohtu- ja õppe-tegevusele.

Kohtu alal on mag. T. Grünthal tegev juba 1920. a., järkjärgult tõustes kuni Riigikohtu Tsiiviilosakonna juhataja kohale. Kõik see tõendab T. Grünthali kui kohtutegelase kauaaegset prak-sist tsiivilõiguse ja tsiivilkohtupidamise alal. Seejuures selgub tema poolt esitatud kohtuotsustest, et Riigikohtu ettekandjana on ta oma ülesandeid teostanud võimaliku põhjalikkusega.

Teiselt poolt aga on mag. T. Grünthal ka juba mitmete aastate kestel olnud Tartu Ülikooli Õigusteaduskonnas tegev õppeülesandetäitjana. Minu teada on ta õppetegevus olnud kõigiti rahuldav ja viljakas, andes tunnistust õpetaja vastavaist võimeist.

III. K o k k u v õ t e.

Kõige eelneva alusel arvan, et mag. Timotheus Grünthal on ilmutanud oma võimeid teaduslikus töös ja õpetamises, nõnda et ta sisult vastaks Ülikoolide seaduse § 57 nõudeile ametisse seadmiseks tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile määralise õppejõuna, kuid silmas pidades formaalsete nõuete puudumist § 57 esimese lõike täitmiseks tuleks sel puhul arvesse sama §-i teine lõige.

J. Uluots.

II.

Prof. L. Leesment'i arvamus

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna Tsiviilõiguse ja -protsessi õppetooli kandidaatide tööde ja tegevuse kohta.

Mag. jur. Timotheus Grünthal on esitanud koos kandideerimispalvega 17 kirjutist, nendele lisaks hiljemini veel 6, seega kokku 23 teost. Suurem osa neist on juriidilises ajakirjas „Õigus“ ilmunud artiklid. Viimased on enamasti head, asjatundlikud tööd, kuid vastavad oma iseloomult sagedasti rohkem tegeliku juristi töölaadile. Nimetatagu näit. „Õiguse“ lisas ilmunud „Riigikohtu otsuste seletused“. Samuti „Otsese omaniku õigustest kruntrendile (obrokile) antud kinnisvara suhtes“ („Õigus“ nr. 8 — 1931, lk. 358—364, kokku 6½ lk.). Tööga „Kohtulik järelvalve linna-vaeslastekohtute üle“ („Õigus“ nr. 9 — 1932, lk. 391—398) on lahendatud praktilist küsimust. Teiselt poolt aga ei vasta need tööd oma iseloomult akadeemilise töö nõudeile; nii näit. puudub sellekohase kirjanduse osundamine. Eri- list mainimist väärivad veel: „Märkmeid Eesti perekonnaseaduse eelnõu kohta. Abikaasade isiklikud ja varanduslikud vahekorrad“ („Õigus“ nr. 4 — 1932, lk. 145—168). Samuti „Märkmeid TKS eelnõu kohta“ („Õigus“ nr. 1, 2, 3, 5 — 1933), mis on ilmunud ka eriraamatuna (63 lk.). „Eesti 1934. a. konkursiseaduse eelnõu materiaalsoiguslik külg“ („Õigus“ nr. 10 — 1934, lk. 442—461) on silmapaistev töö, mis on ilmunud ka eriraamatuna.

Suur osa töid on seoses riigikohtunik T. Grünthali ametitegevusega. Kandideerija on kohtuteenistuses Vabariigi algaastaist peale ning praegu Riigikohtu Tsiviilosakonna esimees. Samuti on ta pikemat aega Kohtuministeriumi Tsiviilseadustiku ja Tsiviilkohtupidamis-seadustiku komisjoni liige. Ta on Tartu

Ülikooli lõpetanud 1921. a., mag. jur. 1936. aastast ja T. Ü. õppeülesandetäitjana tegev tsiviilprotsessi alal 1933. a. alates.

Ajaliselt pärineb esimene töö 1923. aastast: „Уставъ Гражданскаго Судопроизводства“, redigeeritud väljaanne. Teoste loendis on tähendatud: „Tsiiviilkohtupidamise seaduse reform“, „Õigus“ 1927; vist peab selle asemel olema: „Tsiiviilkohtukorraldus“, 1926, „Õigus“ nr. 1, lk. 9—17. Magistritöö „Pandiõiguse, eriti kinnispandiõiguse areng Rooma, Saksa ja Balti õiguses“ on trükitis ilmunud eriraamatuna (Noor-Eesti, 1937, 134 lk.).

Kokkuvõetult on teoseid arvult rohkesti, kuid enamasti lähendavad nad praktilise juura küsimusi, vähem teaduslikke probleeme.

Dr. jur. Elmar Ilus on esitanud 7 tööd. Neist ilmus ajaliselt esimene 1930. a. „Õiguses“ nr. 9, lk. 402—417, kokku 14½ lk. „Taasväärtustamine moodsa õigusliku probleemina“ on üksikasjaline töö, milles on küsimust käsitletud teaduslikult. „Talundi eelispärimisõigus“ („Õigus“ 1937, nr. 9/10, lk. 409—436, seega 28 lk.) on kirjutis, mis hästi vastab teadusliku töö nõudeile. Magistritöö „Hoonestusõigus“ (käsikirjas) näitab suurt hoolsust. Doktoritöö „Piratud asjaõigused omale asjale“ on ilmunud Ülikooli Toimetustes 1939. a.

Tööde arv pole küll suur, aga igaüks neist on pikem ja üksikasjalisem teos. Nad vastavad teadusliku töö nõudeile ning kirjan dust on rohkesti kaasa tõmmatud ja täpsalt osundatud.

Dr. jur. E. Ilus lõpetas ülikooli 1924. a. Selle järel oli ta Tartu-Võru Rahukogu kohtuameti-kandidaat tsiviilosakonnas (1924—25). Alates 1925. a. oli ta Ülikooli teaduslik stipendiaat tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi alal. 1932. a. peale on ta täitnud õppeülesandeid tsiviilõiguse ja -protsessi alal. On 1937. a. alates ühtlasi vanem assistent tsiviilõiguse ja -protsessi õppetooli juures. Mag. jur. 1930. a., dr. jur. 1939. a.

Kogu aja peale Ülikooli lõpetamist on ta tegev olnud Ülikooli juures, seega teetsenud akadeemilisel alal ja nimelt tsiviilõiguse ja -protsessi alal.

Kandidaatide võrdlus.

T. Gr ün t h a l on a) sündinud 1893, b) m a g. j u r., c) kohunik, d) selle kõrval õppeülesandetäitja Ülikoolis, e) tsiviilprotsessi alal, f) avaldanud palju töid, g) enamik neist on praktilise juura tööd.

E. I l u s on a) sündinud 1898, b) d r. j u r., c) Ülikooli juures olev jurist, d) vanem assistent ja õppeülesandetäitja Ülikoolis, e) tsiviilõiguse ja -protsessi alal, f) avaldanud vähe töid, g) enamik neist teaduslikud probleemid.

Kokku võttes tuleb nende asjaolude põhjal eelistada E. Ilusat kui kandidaati õigusteaduskonna tsiviilõiguse ja -protsessi määralise professori kohale adjunkt-professorina.

Tartus, 29. V 1939.

Leo Leesment.

III.

Prof. J. Vaabel'i arvamused.

tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile kandidaatide sobivuse ja paremusjärjekorra kohta.

I. Dr. jur. Elmar Ilus.

1. Dr. E. Ilus'a teaduslik ettevalmistus.

Elmar Ilus lõpetas Tartu Ülikooli õigusteaduskonna õppekursuse I järgu diplomiga 1924. aastal. 1925. aastal jäeti ta Ülikooli juurde edasi töötama teadusliku stipendiaadina tsiviilõiguse ja protsessi alal. Teaduslik ettevalmistumine kestis 1932. aastani.

1931—32 töötas E. Ilus Leipzgis ja Pariisis. Leipzgis töötas ta prof. Sieber'i ja Koschaker'i, Pariisis peale teiste prof. Capitanti juures. Tundes isiklikult mõlema eelmainitud ülikooli õppetööst, ei saa ma siinkohal toonitamata jätta seal toimunud õpi- ja uurimistööde tähtsust E. Ilusa teaduslikule ettevalmistusele.

E. Ilusa kui stipendiaadi õpi- ja uurimistöö ei piirdunud ainult tsiviilõigusega otseselt mõttes. Õppekava kohaselt tuli tal tegelda professorite I. Tjutrumov'i, D. Grimm'i ja J. Uluotsa juhtimisel samuti tsiviilõigusele oluliste kõrvalainetega — Rooma õiguse ajaloo ja süsteemiga, kaubandusõigusega, tsiviil- ja kaubandusprotsessiga kui ka õiguse üldõpetusega. Oma stuudiumi nii pea- kui kõrvalainetes lõpetas ta 1930. aastal magistrieksamitega ulatusliku kava alusel. Eraõiguse-tsükli ainete täiuslik esinemine magistrieksamite kavas, nende kavade lai sisuline ulatus ja eriainetes professorite — Tjutrumov'i, Grimm'i ja Uluotsa — kõigile tuntud range nõudlikkus lubavad olla veendunud E. Ilusa heast teaduslikust ettevalmistusest oma erialal.

1939. aastal esitas E. Ilus õigusteaduskonnale doktoritöö, mis tunnustati teaduskonna poolt vastuvõetavaks ja mille kaitsmise põhjal ta omandas õigusteaduse doktori (doctor juris) kraadi.

2. Dr. E. Ilusa kõrvaltegevus teadusliku ettevalmistumise perioodil.

Kuigi kestev erialaline praksis asetab kohtu- või haldusalal tegeleja kasuistliku juhtudelahendaja seisukohale, mis võib temas pikapeale hajutada normirakenduse üldpõhimõtete konstrueerimisel õpetlasele vajaliku süstemaatilise hoiaku, tuleb säärast praksist siiski hinnata ka teadusliku ettevalmistuse seisukohalt. Teadlikul hoidumisel sattumast kasuismi üldpõhimõtteid hülgavale seisukohale aitab praksis selgitada, erialal esinevate juhtude üldisi kontuurpiire, mis omakorda kergendab normide rakenduspiiride kindlaksmääramist. Ehkki kohtu- ja halduspraksise jälgimine väljastpoolt võimaldab samuti juhutüüpide vajalikkude selgitamist, soodustab juhtude lahendamise tehnika tundmine siiski juhutüüpide ilme määramist. Sellelt seisukohalt tuleb heaks kiita E. Ilusa teotsemist kohtuameti kandidaadina 1924—25. See aeg võimaldas küllaldaselt tutvuda juhtude lahendamise tehnikaga tsiviilõiguse alal.

Peale teotsemise kohtuameti-kandidaadina ei saa jätta mainimata E. Ilusa tööd eesti õigusteadusliku terminoloogia kujundamisel. Ta oli õigusteaduse oskussõnastiku kaasautor ja toimetaja. Praegu on ta sõnastiku II trükki korraldava komisjoni sekretär, kelle kätte koonduvad koordineerimiseks kõik materjalid. See töö on võimaldanud E. Ilusal tutvuda õigusmõistetega ka väljastpoolt oma eriala, muuseas ka avalikõiguslike mõistetega. Säärast tutvumist tuleb pidada väga tähtsaks, sest see aitab tasandada vahet konservatiivsema loomuga eraõiguslike ja progressiivsema loomuga avalikõiguslike distsipliinide vahel. Suurem avalikõiguslike mõistete arvestamine virgutaks kindlasti eraõiguslike distsipliinide käsitlusrütmi progressiooni suunas. Sellelt seisukohalt ei saa jätta tähele panemata juba nüüd avalduvat E. Ilusa tänuväärset hoiakut, arvestada rohkem, kui see on tavaline eraõigusteadlastele, avalikõigusteaduse seisukohti. Selle hoiaku süvenemise võimaluse eelduste olemasolu tuleb tõsiselt hinnata.

3. Dr. E. Ilusa pedagoogiline ettevalmistus.

Pedagoogiline ettevalmistus osutub minu arvates üheks olulisemaks punktiks kandidaadi sobivuse hindamisel. Meie aja ülikool ei saa jääda möödunud aegade õppeviiside juurde, kui ta tahab

õppetöö produktiivsust tõsta senisest kõrgemale tasemele. See küsimus on esmajärgulise tähtsusega ka õigusteaduskonna seisukohalt. Viimane taotleb oma 1938. a. õppereformiga moodsatele kasvatusnõuetele kohandatud õppeviisi teostamist. Selle teostamine oleneb peaaegselt õppejõudude pedagoogilisest kvalifikatsioonist. Eriti sellepärast tuleb pedagoogilise kvalifikatsiooni nõudmist siinkohal toonitada.

Pedagoogilise kvalifikatsiooni omandamine eeldab tutvumist moodsate õppeviisidega, küllaldast pedagoogilist praksist, aga ka mõningaid erilisi isiklikke omadusi. Minu teadmiste ja veendumuse järgi on need eeldused dr. E. Ilusal olemas.

Dr. Ilus võis tutvuda õppeviisidega, töötades stipendiaadina välismaal. Sellelt seisukohalt toonitan siinkohal eriti töötamise tähtsust prof. Capitant'i juures Pariisis. Mainitud õpetlase kui pedagoogi kvalifikatsioon on üldiselt tunnustatud. Ei saa jätta mainimata aga ka töötamise tähtsust Leipzigi ülikoolis, mille õppekorraldused on üldiselt hinnatud paljudel aladel.

Dr. E. Ilusa pedagoogiline praksis kodumaal on kestnud juba 7 aastat, alates 1932. aastast. Sellest ajast peale on ta pidanud loenguid ja korraldanud seminare tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi alalt. Käesoleval ajal õpetab ta tsiviilõiguse põhikursust (6 nädalatundi) õigusteaduskonna üliõpilastele ja täiendavalt tsiviilõiguse ja -protsessi lühendatud erikursust kantseleieksami sooritamise taotlejatele ning Majandusteaduskonna üliõpilastele. Pedagoogina on E. Ilus teeninud oma õpilaste üldise tunnustuse. Ka isiklikult olen püüdnud selgitada dr. Ilusa õppeviisi ja tema pedagoogilisi omadusi. Minu tähelepanekute järgi on dr. Ilusa ettekanne süstemikindel, sihiselge, loogiline ja ladus. Tal on oskust keskendada õpilaste huvi. Ta õppetöö ei ole rajatud aine passiivse omandamise eeldusele õpilaste poolt, vaid õpetaja ja õpilaseaktiivsuse koordineerimisele põhimõttele. Selliselt ilmutab dr. Ilus minu veendumuse järgi pedagoogi kõrget kvalifikatsiooni.

4. Dr. E. Ilusa kvalifikatsioon teadusliku kirjanikuna.

Dr. Ilus on kirjutanud kaks suuremat tööd: „Piiratud asjaõigused omale asjale“ (doktoritöö, 214 lk., Acta formaadis) ja „Hoonestusõigus“ (magistritöö, käsikirjas umbes 500 lk., trükitult Acta formaadis vahest 300 lk.) ning rea artikleid, mille-

dest minu arvamise järgi osutub olulisemaks umbes 30-leheküljeline artikkel talundite eelispärimisõiguse üle („Õigus“ nr. 9 ja 10, 1936).

Minul kui avalikõiguse alal teotsejal on raske otsustada, kui võrd tühjendavalt haaravad E. Ilusa tööd käsitlusele kuuluvat ainetikku ja kui võrd head literatuuritundmist osutab käsitleja. Nende küsimuste suhtes saavad seisukohta võtta teised arvustajad, kellede eriala kuulub eraõiguslike distsipliinide valdkonda. Minul osutub võimalikuks avaldada oma arvamist ainult töödest järelduvate metodoloogiliste põhisuhtumuste üle. Võttes juhteks, et ainult kindel metodoloogiline seisukoht probleemide asetamisel ja lahendamisel takistab eklektitsismi süvenemist teaduslikkudes käsitlustes ja kindlustab loodavate teaduslike mõistete positiivset väärtust, olen püüdnud selgitada, kas E. Ilus omab oskust probleemide õigeks asetamiseks, kas ta oskab teaduslikult väidelda ja kas ta tööd osutavad mingi kindla metodoloogilise põhimõtte pidevat rakendamist.

Tutvunud E. Ilusa töödega, olen jõudnud kõigepealt veendumusele, et autor omab oskust asetada iseseisvalt teaduslike probleeme. Mõnedes töödes, näit. tööd hoonestamisõiguse ja talude eelispärimisõiguse üle, osutab probleemiasetus suurt sihiselgust, täit sõltumatust, kindlaid piire ja loogilist veenvust. Aga ka neil juhtudel, kus käsiteldav teema varjutab teatud viisil probleemiasetuse sihti, nagu näit. doktoritöö puhul, on selle probleemistiku piirid ning sõltumatus ja probleemiasetuse loogilisus siiski täielikult selged.

Probleemide käsitlemisel näitab E. Ilus küllaldast oskust teoreetilisteks kui ka dogmaatilisteks väitlusteks. E. Ilusa senised tööd kannavad põhitoonilt küll teoreetilist üldlaadi. Neis vaadeldakse õigusnähtuste üldist olemust ja avaldusi. See kehtib ka viimase suurema töö suhtes, mis taotleb selgitada vaadeldava õigusnähtuse kategooria — piiratud asjaõigused omale asjale — võimalikkust vastava õigusala süsteemis ja tema sobivust teiste sellesse õigusala süsteemi kuuluvate õiguslike nähtuste tüüpidega. Dogmaatilisi võrdlusi kasutab E. Ilus oma senistes töödes vaid üldistuste tuletamiseks. Säärane käsitlusviis on tänapäeva õigusteoreetilistes käsitlustes aga täielikult lubatud. Dogmaatilistest võrdlustest tuletatud üldistused näitavad õiguslikku olustikus esinevate õigusnähtuste abstraheeritud üldkuju ja moodustavad sellega aluse vastava teoreetilise mõiste konstrueerimiseks.

Peamiselt nende dogmaatiliste võrdluste esitamisel selgub ka E. Ilusa oskus dogmaatilisteks väitlusteks.

Kuigi E. Ilusa senised tööd ei võimalda veel lõplikult otsustada tema metodoloogiliste põhisuhtumuste üle, võime neist ometi järeldada tema metodoloogiliste põhimõtete üldilmet. E. Ilusa senistest töödest avaldub täie selgusega, et ta on vabanenud traditsioonilises õigusteaduses eriti sageli avalduva empiirilise positivismi vaadestikust. Ta oskab õieti ilmestada õigusnormide ja normidest järeldatavate abstraktsete käitumisprintsipiide loomust ning asetada õigusnähtusi vastandseisundisse „tegeliku elu“ nähtustega. Seda hoiakut tuleb suureks vooruseks pidada eriti selle tõttu, et E. Ilus ei jälgi oma töödes üldiselt kindlaid normativistlikke lähtepunkte. Tema töödes avaldub küllaldase selgusega teatud kallak sotsiologismile, mis ehitub huviprintsiibi lähtealusele, nagu see kajastub üldjoontes Philipp Heck'i, Heinrich Stoll'i ja mitme teise õpetlase töödes. Kuid selle juures jääb E. Ilusa hoiak ainult positiivse vaatluse piiridesse, püüdes lahendada kujunenud lähtealuse õiguslikkude nähtuste tingitus- ja sõltumissuhteid. Tema sotsioloogilise vaatluse lähtealus ei kujune õiguse rakenduse teleoloogiliseks printsipiiks.

E. Ilusa metodoloogilised hoiakud ei esine kuskil vastuoluliselt, vaid kooskõlastatult terviklikus ühtluses. See tõendab, et kujunenud metodoloogiline seisukoht ei osutu juhuslikuks, vaid on loomuliku arenemise tulemuseks. Selles arenemises võib konstateerida koguni suurt pidevust. See areng ei ole muidugi jõudnud veel lõpuni.

II. Mag. jur. Timotheus Grünthal.

I. Mag. T. Grünthali teaduslik ettevalmistus.

T. Grünthal lõpetas Tartu Ülikooli õigusteaduskonna õppekursuse 1922. aastal I järgu diplomiga, nagu E. Iluski. Peale Ülikooli lõpetamist ei jäänud T. Grünthal sidestusse Ülikooliga edasiõppijana ega stipendiaadina. Selle tõttu puuduvad Ülikooli asutistes andmed T. Grünthali süstemaatilise teadusliku ettevalmistuse suhtes. Selle kohta ei leidu andmeid ka ta enda poolt esitatud elulookirjelduses. 1936. aastal esitas T. Grünthal õigus-teaduskonnale palve, talle välja anda magistri diplom 1925. aastal kehtimapanud Tartu Ülikooli seaduse põhjal, magistrieksamite

õiendamist nõudmata. Teaduskonnakogu poolt moodustatud komisjon otsustas T. Grünthalilt magistrieksamite õiendamist mitte nõuda, kuid nõuda magistritöö esitamist. Magistritööna esitas ta Noor-Eesti kirjastusel ilmunud töö: „Pandiõiguse, eriti kinnispandiõiguse areng Rooma, Saksa ja Balti õiguses“, mis tunnistati õigusteaduskonnakogu poolt vastuvõetavaks.

Asjaolu, et mag. Grünthal ei ole peale Ülikooli lõpetamist jätkanud süstemaatilist teaduslikku ettevalmistumist Ülikooli juures ega ole õiendanud ka magistrieksameid, mis oleksid näidanud tema ettevalmistuse tulemusi, ei saa ma võtta seisukohta tema teadusliku ettevalmistuse suhtes.

Ülikoolide seadus § 57 järgi professorite ametiseseadmise eeldusena nõutud doktorikraadi T. Grünthal ei oma.

2. Mag. T. Grünthali tegevus väljaspool Ülikooli.

Mag. Grünthali tegevus väljaspool Ülikooli on tähelepanuvääriv. Ta oli 1918. aastal Saaremaa maakonnaavalitsuse esimees, hiljemini Asutava Kogu ja I Riigikogu liige. 1920. aastal astus T. Grünthal kohtutegevusse kohtuameti-kandidaadina. 1922. aastal nimetati ta rahukohtunikuks, 1923. aastal — rahukogu liikmeks ja 1928. aastal — Riigikohtu liikmeks. Alates 1939. aastast (tema enda poolt allakirjutatud elulookirjelduse järgi alates 1938. aastast) on ta Riigikohtu tsiiviilosakonna esimeheks.

Peale tegevuse poliitikategelasena ja kohtunikuna on mag. Grünthal tema poolt esitatud eluloo andmeil olnud õpetajaks Tartu kommerts- ja kaubanduskoolis 1922—24 ja Politseikoolis 1925—26. 1936. aasta sügisel on ta lugenud tsiiviilõigust ja -protsessi Kõrgemas Sõjakoolis.

3. Mag. T. Grünthali pedagoogiline ettevalmistus.

Mag. Grünthali pedagoogiline ettevalmistus piirdub peaaegiliselt õppetegevusest saadud kogemustega. Ülikoolis kui ka elulookirjelduses puuduvad andmed, et mag. Grünthal oleks tutvunud Ülikooli õppeviisidega eriti mõne õppejõu juhtimisel sise- või välismaal.

Tartu Ülikoolis on ta juhatanud praktilisi töid tsiviilprotsessi ja tsiviilõiguse alalt 1933—38, lugenud erikursust hoiukorra-menetlusest 1934—35, tsiviilprotsessi 2 nädalatundi 1935—36, tsiviilprotsessi 3 nädalatundi 1936—38. 1938. a. II semestrist alates loeb ta tsiviilprotsessi 4 nädalatundi.

Nagu sellest näha, on mag. Grünthali õppetegevus piirdunud peamiselt tsiviilprotsessi alaga. Minul olevail andmeil on ta neid ülesandeid hästi täitnud.

4. Mag. T. Grünthali kvalifikatsioon teadusliku kirjanikuna.

Mag. Grünthal on kirjutanud ühe suurema töö: „Pandiõiguse, eriti kinnispandiõiguse areng Rooma, Saksa ja Balti õiguses“, 1937 (magistritöö, 134 lk. väikeses formaadis) ning rea artikleid peamiselt ajakirjas „Õigus“, milledest minu arvates osutub olulisemaks umbes 60-leheküljeline artikkel pealkirjaga: „Märkmeid TKS eelnõu kohta“ („Õigus“ nr. 1, 2, 3, 5 — 1933).

Töö pandiõiguse arengust näib teema kohaselt olevat ajaloolis-kirjeldav ülevaade. Arvestades töö ajaloolis-tsiiviilõiguslikku iseloomu ei saa ma eespool-näidatud põhjustel seisukohta võtta selle kohta, kuivõrd mag. Grünthal tunneb käsitledavat ainestikku ja vastavat literatuuri ning kuidas ta valdab õigusajaloolist meetodit. Selle kohta saavad seisukohta võtta teised arvustajad. Olen sunnitud piirduma siinkohal ainult märkusega, et autor ei esita ses töös iseseisvaid teoreetilisi fundeeringuid ega dogmaatilisi analüüse. Selliselt ei ilmesta see töö küllaldase selgusega autori iseseisvaid suhtumusi probleemi asetamisel ja probleemi käsitlemisel. Keeleliselt ja ehituselt on töö hea; see asjaolu soodustab omalt poolt kõigiti autorilt taotletud lüheda ülevaate andmist pandiõiguse arengust.

Minu arvates väärib esikohta mag. Grünthali töödes eespool-mainitud artikkel: „Märkmeid TKS eelnõu kohta“. See on kriitiline visand, mis tõendab küllaldase selgusega nii autori oskust kriitilisteks väitlusteks kui ka seda, et autor valdab täielikult protsessuaalõiguslikke põhimõtteid ja oskab neid hästi rakendada teaduslikus käsitluses.

Lõpuks pean märkima, et autori poolt koondatud ja 1939. a. raamatuna avaldatud Riigikohtu tsiviilosakonna otsused 1938 ei saa tulla hindamisele teadusliku tööna.

III. Võrdlused ja ettepanek.

Eespool kandidaatide kohta esitatud andmetest järeldeb järgmist:

1. Dr. E. Ilusa teaduslik ning pedagoogiline ettevalmistus on toimunud süstemaatiliselt ja pidevalt pikema aja kestel, kusjuures tema teaduslik ettevalmistus on leidnud kontrollimist magistrieksamite kaudu.

Mag. Grünthali süstemaatilise ja pideva teadusliku ning pedagoogilise ettevalmistuse konstateerimiseks puuduvad andmed; tema teaduslik ettevalmistus ei ole leidnud kontrollimist magistrieksamite kaudu.

2. Probleemiasetus ja teoreetiline probleemikäsitus dr. E. Ilusa töödes näitavad selgemalt tema kui teadusliku kirjaniku kvalifikatsiooni, võimaldades hinnata tema oskust probleemide iseseisvaks asetamiseks, tema võimeid teoreetilisteks ja ka dogmaatilisteks väitlusteks ning üldiselt tema metodoloogilisi põhimõtteid.

Mag. Grünthali ajaloolis-kirjeldava ja kriitilise loomuga suuremad käsitelud ei võimalda samavõrdselt hinnata probleemide iseseisva asetamise ja iseseisvate väitluste ilmet. Eriti ei võimalda need tööd täpsemalt otsustada tema metodoloogiliste põhisuhtumuste üle.

3. E. Ilus omab õigusteaduse doktori kraadi, mis Ülikoolide seaduse § 57 järgi osutub vajalikuks eelduseks professori ametisseadmisel.

T. Grünthal ei oma doktori kraadi.

Tuginedes eeltoodud andmetele arvan, et Ülikoolide seaduse § 57 kohaselt tuleks arvestada kandidaadina tsiviilõiguse ja -protsessi õppetoolile esijärjekorras dr. Elmar Ilusat.

Tartus, 30. mail 1939.

J. Vaabel.

TARTU ÜLIKOOLI VAKANTSELE KAUBANDUS-
ÕIGUSE JA -PROTSESSI ÕPPETOOLILE KANDI-
DEERIJA TEADUSLIKKUDE TÖÖDE HINNANG

TARTU 1939

I.

Prof. E. Ein'i arvamus.

Retsensioon dr. jur. M. Nurga teaduslike tööde kohta ja arvamus tema sobivuse kohta kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile kandideerimise puhul.

I. Teaduslikud tööd.

Dr. jur. Mart Nurk on esitanud vakantsele kaubandusõiguse õppetoolile kandideerides teaduslikke töid üheksa numbrit, neist kuus trükituna ja kaks käsikirjaliselt.

1. Solidaarne võlgnik ja ekspromissoorne käendaja (ajakiri „Õigus“ 1935, nr. 4, lk. 177—187). Selles artiklis võtab autor BES-e seisukohalt dogmaatilise vaatluse alla solidaarse võlgniku ja nn. ekspromissoorse käendaja kujundid, mida pealiskaudsel vaatlemisel nende ökonoomiliste efektide sarnasuse pärast teineteisega tavaliselt ära vahetatakse. Ta seab endale ülesandeks tõmmata juriidiline piirjoon nende vahele, ja konstateeribki selle nii kohustuste tekkimise alustes, kohustuste ulatuses ja regressiõiguses. See kandidaadi esimene trükis avaldatud juriidiline töö on sooritatud täiesti rahuldavalt: ta on võtnud selgitamisele küsimuse, mis meie õigusteaduslikus kirjanduses pole senini küllaldaselt valgustatud; ta on vajalikul määral kasutanud kirjandust, on kodus dogmaatilise meetodiga.

2. Tsiviilseadustiku 1935. a. eelnõu („Õigus“ 1935, nr. 6). See kirjutis ei saa mõõtuandvalt arvesse tulla, sest ta on sooritatud koos kahe teise autoriga, ilma et M. Nurga osa eraldatav oleks; pealegi on artikkel peamiselt eelnõu sisu refereriv ja resümeeriv.

3. Läti tsiviilseadustik 1937 („Õigus“ 1937, nr. 7 ja 8, lk. 311—329 ja 351—367). Et meie naaberriigis Lätis

on juba kehtimas uus läti keelne tsiviilseadustik, siis on õigusvõrdlusliku huvi korral meil vahetu naabruse tõttu suur praktiline huvi tutvuda selle seadustikuga. Seda suurem veel on huvi, et Läti tsiviilseadustik oma allikais põhjeneb samal BES-l, mis on meil veel praegu kehtivaks normistikuks ja mis on suurel määral aluseks ka meie tulevasele Tsiviilseadustikule. Autor ei piirdu ainult seadustiku sisu refereerimisega, vaid võrdleb selle tähtsaimaid sätteid BES-ga ja meie Tsiviilseadustiku eelnõuga.

4. *Colonia partiaria*. 1936. Masinakirjas 98 lk. M. Nurga magistritööna on see teos juba väärilist hindamist leidnud. Oma ajaloolises ja õigusvõrdluslikus osas annab ta tunnustust autori heast eruditsioonist, meie positiivse õiguse dogmaatilise käsitluse osas meetodi käsitlemise oskusest ja juriidilisest analüüsimisvõimest. Tsiviilseadustiku eelnõu vastava osa hindamises sisaldab töö tabavat kriitilist hinnangut. Sellest tööst on osa ilmunud trükis, pealkirja all „Pooltera“.

5. *Pooltera* („Õigus“ 1938, nr. 2, lk. 61—74). Selles artiklis käsitleb autor peamiselt nn. pooltera-lepingu juriidilist konstruktsiooni BES-e seisukohalt ja võtab kriitilise hindamise alla Tsiviilseadustiku, viimasele põhjendatult ette heites kõne all oleva lepingu kohta erisätete puudumist.

6. BES § 3337 ja selle tõlgendamisega seotud küsimusi („Õigus“ 1938, nr. 5, lk. 193—227). Selles uurimuses asub autor lahendama dogmaatiliselt rasket küsimust, ja nimelt, kas varguse varjaja on tsiviilõiguslikult solidaarselt vastutav varguse sooritajaga kooskõlas BES § 3337-ga. Oma ülesande lahendamise otstarbel analüüsib ta selles §-s leiduvaid väljendeid „üleastumine“ ja „kuritegu“, elimineerib kriminaalõiguslike mõistete sissetoomise käesoleva küsimuse käsitlemisel ja näitab, et ex-Vene Senati otsus 1900/1825 on tingitud kriminaalõigusliku „varguse“ mõiste sissetoomisest BES-e tõlgendamisel. Selle ohu vältimiseks võtab autor vaatlemisele deliktilise vastutuse eeldused BES-e järgi ja eriti varguse mõiste selles seadustikus. Eriti oma artikli § 6-das avaldab autor väärtuslikke sugemeid kausaal-sideme selgitamisele BES-e järgi. Rakendades oma uurimuse tulemused süüteoalise vastutuse eelduste kohta varguse varjaja puhul, jõuab ta välja seisukohale, et BES-e järgi ei erine varguse varjaja deliktiline vastutus millegagi selle isiku omast, keda

kaasaja kriminaalõigus tunneb vahetu kordasaatja nime all, s. t. vastutab viimasega solidaarselt. Artikkel ilmutab autori häid juristi-dogmaatiku võimeid. Kirjandust on kasustatud vajalikul määral.

7. Sama pealkirja all on kandidaat esitanud 72-leheküljelise masinal kirjutatud töö, mis on sisult ja tulemustelt samane eelmisega, kuid argumentatsioonilt üksikasjalisem.

8. Mitmekülgsed lepingud, allpealkirjaga „Lisand lepingu üldteooriale“ (Akadeemilise Kooperatiivi kirjastus, Tartu 1938). Lk. IX + 230. Arvestades asjaolu, et äsjamainitud töö on kandidaadi doktoritööna leidnud juba üksikasjalist retsenseerimist, piirdun siin vaid kõige olulisemaga. Autori poolt valitud teema on tsivilistlikus kirjanduses uudne ja ta käsitlemine põhjendatud. Kuigi kõik need lepingud, mida autor loeb kaheldamatult enese poolt konstrueeritud mitmekülgseiks lepinguiks, lähemal analüüsimisel sellisteks ei osutu, on toimetatud uurimus siiski õigustatud, sest peale seltsingu on veel teisigi lepinguid, mille sõlmijaiks on enam kui kaks osalist, ja kõigi säärase jaoks osutub tavaline lepinguteooria, mis on kujundatud kaheparteiliste lepingute najal, tõepoolest võib-olla kitsaks või vähemalt mitteküllaldaselt väljaarendatuks. Seda püüabki autor tõendada oma töö esimesel poolel ja, peab möönma, ta teeb seda suure teravmeelsusega ja sageli eduga. Töö ilmutab autori head kirjanduse tundmist, tugevat kriitilist võimet ja juriidilise analüüsi oskust. Kuigi töö on mõningad puudused (ebaõnnestumine terminoloogia alal, töö ainekliku jaotamises ja mõnes kohas liiga kiirustatud konstrueerimises), on ta siiski tunduva teadusliku väärtusega, sest ta pakub tsivilistlikule teadusele midagi uut.

9. Kaubandusõiguse allikate küsimusi Eestis. (Äratõmme ajakirjast „Õigus“ 1939, 39 lk.) Selles ajaliselt viimasena ilmunud uurimuses on autor tõendanud oma huvi kaubandusõiguse vastu. Et kaubandusõiguse allikate, eriti Ustav Torgovõi kehtivuse küsimus Baltimail pole kaugeltki rahunenud küsimus, siis on tervitatav iga tõsine katse siia selgust tuua. Kuigi võib-olla kõik ei nõustu autori uurimuse tulemustega (vt. § 13 „Kokkuvõte“ lk. 39), on ta nendeni jõudnud küllaltki tõsise argumentatsiooniga. Nagu eelmisteski töödes, ilmutab autor ka siin head kirjanduse tundmist ja tugevat juristi-kriitiku võimet.

II. Pedagoogiline tegevus.

Kandidaat dr. M. Nurk on õppeülesandetäitjana Tartu Ülikoolis senini käsitlenud eriküsimusi tsiviilõiguses (a. 1937—38), sunduslikku kursust tsiviilõiguses, nimelt võlaõigust (a. 1938—39) ja viimasel õppeaastal kaubandusõigust ja ka käesolevaks semestriks on talle ülesandeks tehtud kaubandusõiguse üldkursuse lugemine.

III. Ettepanek.

Nagu eespool-öeldust selgub, on dr. jur. M. Nurk kirjutanud ja trükkis avaldanud rea tõsiseid uurimusi eraõiguse alalt ja nendest ilmneb ta võime veel түsedamaid uurimusi sooritada. Ta mitmekülgne haridus (ka matemaatikas peale õigusteaduse), ta suur keelteoskus, ta loomupärane kriitiline ja analüüsiv mõistus ja tõsine teadusehuvi lubavad seda täie kindlusega loota. Ehkki tema seniste tööde sarjas on spetsiaalselt kaubandusõiguslikke vaid üks, ei tohi siiski unustada, et sääraseid tööd, nagu seda on „Mitmekülgsed lepingud“ ja „Solidaarne võlgnik ja ekspromissoorne käendaja“, käsitlevad üldküsimumi kogu eraõigusele, kaasa arvatud kaubandusõigus. Mis aga peaasi, M. Nurk esineb kõigis oma töödes tugeva juristina-dogmaatikuna: varustatuna sellise omadusega ja aetuna tõsisest teadusehuvist, võib ta ka spetsiaalselt kaubandusõiguse uurimistel viljakaid tulemusi anda.

Ka pedagoogilisel alal on tal juba küllaldasi kogemusi, mis ta on omandanud Tartu Ülikoolis õppeülesandetäitjana.

Kõigil neil põhjustel loen dr. M. Nurk'a kõlvuliseks kandidaadiks vakantsele kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile professoriks valimiseks.

Prof. E. Ein,
Rooma õiguse professor.

II.

Prof. A. Piibu arvamus.

Dr. M. Nurga kandideerimise puhul kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile on mul tema tööde suhtes järgmist teatada:

Dr. M. Nurga poolt esitatud teaduslikud tööd, peale käsikirjas esitatud ja hiljemini „Õigus'es“ ilmunud töö „Kaubandusõiguse allikate küsimusi Eestis“, kuuluvad tsiviilõiguse valda. Säärased on ta magistritöö kui ka doktori-väitekirja (Colonia partiaria; Mitmekülgsed lepingud) ja ajakirjas „Õigus“ ilmunud artiklid. Ühed nendest on tsiviilõiguslike eriküsimuste eksegeetilised vaatlused, peamiselt dogmaatilised, mõningail juhtudel aga ka ajaloolise arengu mainimisega ja de lege ferenda nõudmistega (nii „Solidaarne võlgnik ja ekspromissoorne käendaja“, „Pooltera“, „BES § 3337 ja selle tõlgendamisega seotud küsimusi“). Sama laadi on ka kaks käsikirjalist tööd — „Colonia partiaria“ ja „BES § 3337 tõlgendamisega seotud probleeme“; esimene teos on aluseks artiklile „Pooltera“ ja teine — aluseks artiklile sama nime all, kui teos ise.

Ainult doktori-väitekirja „Mitmekülgsed lepingud“ moodustab tõelise mitmekülgsel uurimuse, mille üksikasjaline positiivne hinnang anti selle kaitsmise puhul tsivilistide poolt.

Teised dr. M. Nurga artiklid kannavad ülevaatlikku iseloomu, nagu seda on artiklid „Läti tsiviilseadustik“ ja „Tsiviilseadustiku 1935. a. eelnõu“ (koos E. Ein'i ja T. Grünthal'iga). Viimase artikliga ühenduses olgu mainitud, et dr. M. Nurk esitas omalt poolt 1936. a. tsiviilseadustiku kavale suure hulga arvamusi, mis leidsid tähelepanu tsiviilseadustiku kava lõplikul viimistlemisel.

Kõigis oma tsivilistlikes artiklites ja töödes avaldab M. Nurk suurt eruditsiooni ja analüüsivõimet, mis kõnelevad tema kui väljapaistva ja tõsise tsivilisti kasuks.

Kaubandusõigust käsitleb M. Nurk vaid ühes oma töös, ja nimelt käsikirjas esitatud ja hiljemini „Õiguses“ avaldatud ning äratrükina ilmunud artiklis „Kaubandusõiguse allikate küsimusi

Eestis“ (37 lk.). Selles teoses käsitleb autor kaubandusõiguse mõistet, Ustav Torgovõi kehtivust, Balti ja Üldvene õiguse suhteid, Baltimaade privileegiume, 1889. a. kohtureformi ja selle tähtsust kaubandusõigusele ja lõpuks kaubandusseaduste ja tsiviilseaduste suhteid. See teos haarab sama ala, mis 1930. a. V. Nõges'e artikkel „Kaubandusõiguse allikaist Eestis“ („Õigus“ 1930, nr. 4, 5 ja 9), asub aga peaaegu kõigis küsimusis vastupidisel, nn. vähemuse seisukohal. Nii arvab M. Nurk koos Vene juristidega, et Ustav Torgovõi kehtinud Eestis algusest peale (Balti juristide ja seniste Eesti ning Läti juristide seisukohti eitades). Edasi väidab ta, et tsiviilseaduse ja kaubandusliku tava konflikti korral tulevat anda eesõigus tsiviilseadusele, mis seisukoht samuti on vastupidine senistele Eesti juristide ja kohtupraktika vaadetele. Viimast väidet on M. Nurk aga väga vähe põhistanud, lugedes seda vaid „õiguspoliitiliselt“ soovitamaks (äratrüki lk. 38).

Sõltumata viimase teose postulaatidest, mis pole küll originaalsed, vaid Balti jurisprudentsile vastandina Vene juristide omad, näitab M. Nurk siin oma võimeid käsitleda ka kaubandusõiguslikke küsimusi küllaldase huviga. Tuleb ainult kahetseda, et ta pole rohkem tegelnud kaubandusõiguslikkude küsimustega; siis ehk oleks ta võinud ka sügavamalt tungida kaubandusõiguse iseäralikku vaimu, mis mitmeti erineb tsiviilõiguslikust mõtlemisviisist.

Ka ta pedagoogiline tegevus kaubandusõiguse alal on vähene ja piirdub vaid üheaastase kaubandusõigusliku seminariga ja ühe semestri loengutega.

Kõige selle pärast on raske ütelda, kuivõrd kohane on M. Nurk kaubandusõiguse õppetoolile, kuigi tema kui tsivilisti võimed on väljaspool kahtlust. Sellepärast näib mulle otstarbekam olevat õppetooli praegu veel mitte täita, et anda M. Nurgale endale võimalust süveneda kaubandusõiguse probleemidesse, teha selle aine lugemine talle aga ülesandeks, kuna teaduskonnakogu võiks hiljemini täita õppetooli oma tõestatud veendumuse järgi kohase kandidaadiga.

M. Nurga pedagoogiliste võimete kohta pole mul andmeid.

Tartus, 2. sept. 1939.

A. Piip,
rahvusvahelise õiguse professor.

III.

Prof. N. Maim'i arvamus

dr. jur. M. Nurga kandidatuuri kohta kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile ja tema teaduslikkudest töödest.

Seisukoha võtmiseks on mulle esitatud dr. jur. M. Nurga 7 trükisilmunud teost ja 1 käsikirjas. Enamik neist on ilmunud ajakirjas „Õigus“ 1935.—39. a. lühemate või pikemate artiklitenä; suurem uurimus on vaid teos „Mitmekülgsed lepingud“ (230 lk.) ja käsikirjas venekeelne töö „Colonia partiaria — наемъ исполу“ (98 lk.).

Teos „Mitmekülgsed lepingud“ on M. Nurga doktori-väitekeri, mida ta on eduga kaitsnud ja mille teaduslik väärtus on õigus-teaduskonna poolt tunnustatud. Omalt poolt leian, et autoril on laialdane eruditsioon, sest et ta kasustab ainealalist kirjandust üheksas keeles, ja et töös väljendub uurijale vajalik tõeline võime teoreetiliseks süvenemiseks ainesse. M. Nurk on esinenud oma väitekirjas väga kaaluka töömehena ja küpse teadlasena.

Teised esitatud tööd näitavad lähemalt M. Nurga huvialasid positiivses õiguses, nimelt võlaõiguse alal (solidaarsus võlas ja deliktis) ja majapidamise alal (pooltera, colonia partiaria), järelikult majanduselu õigusosalal. Sisult on need artiklid BES-e vastavate normide tõlgendamised, s. o. rohkem kommentaarse kui teoreetilise tähtsusega; olgu siiski tähendatud, et autor käsitleb küsimusi võrdlevalt teiste õigussüsteemidega, nagu see eriti aset leiab käsikirjalises „Colonia partiaria's“. Kahes artiklis käsitleb autor Läti tsiviilseadustikku tutvustamise sihiga meie õigusteadlastele.

Eriti nimetan tööd „Kaubandusõiguse allikate küsimusi Eestis“ (39 lk.), milles püüab autor ajalooliselt ja sisuliselt kindlaks teha meie kaubandusõiguse allikaid, seades küsimuse nii laialiselt, et autor ise tähendab — mulle näib õigusega —, et tema „skeem annab vastuse kaubandusõiguse iga võimaliku kontseptsiooni juures“.

Dr. jur. M. Nurga seniste tööde järgi otsustades paistab küll, et tema rohkem on tegelnud tsiviilõiguslike küsimustega, mis ainult kaudselt seoses on kaubandusõigusega; ometi on autori võimed teoreetilise teadusliku töö jaoks ilmsed, ja nii tohib loota, et ta ka kaubandusõiguse alal suudab tagajärjekalt töötada. Õigus-teaduse alal pole uudiseks, et tsivilist võib edukas olla ka kom-mertsialistina, nagu juhtumid seda tõendavad. Silmas pidades ka veel seda, et M. Nurk on viimaste aastate jooksul pidevalt täit-nud õppeülesandeid õigusteaduskonnas tsiviil- ja kaubandusõiguse alal, leian, et dr. jur. M. Nurk kaubandusõiguse ja -protsessi õppe-tooli täitmisel, meil kommertsialisti puududes, tuleb arvesse võtta kohase kandidaadina.

Tartus, 4. sept. 1939.

N. Maim,
riigiõiguse professor.

**TARTU ÜLIKOOLI VAKANTSELE ANATOOMIA
PROSEKTORI KOHALE KANDIDEERIJAJA
TÖÖDE HINNANGUD**

TARTU 1940

I.

Prof. M. Tiitso hinnang.

Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnakogule.

Vastavalt Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnakogu otsusele 29. jaanuarist 1940 esitan hinnangu vakantsele Tartu Ülikooli anatoomia prosektori kohale kandideerija arst Valter Pärtel-
poja kohta.

Kandideerija on ühes sooviavaldusega esitanud ühe trükis ilmunud töö, ühe käsikirjas töö, mis on autori andmeil ilmumisel ja algosa käsil olevast väitekirjast.

Töö nr. 1. „Über Tagesschwankungen der Blutkörperchensenkungsgeschwindigkeit bei Leprösen“ (*Archiv für Schiffs- u. Tropen-Hygiene* 42, 253, 1938).

Selles töös käsitletakse leeprahaigeil esinevaid settereaktsiooni väärtuste ööpäevaseid muutusi. Uurimismaterjaliks on 36, kolmest erileprosooriumist pärit olevad patsiendid. Väljaspool ravi-
perioode osutus leeprahaigeil settereaktsiooni väärtuste ööpäevane kulg normaalseks, kuna aga üle kahe kuu ravimisel olnud patsi-
entidel leiti nimetatud suhtes teatavaid erinevusi. Seda sette-
reaktsiooni väärtuste abnormset ajalist kulgu seletatakse ravimite
häiriva toimega.

Töö nr. 2. Käsikirjas esitatud töös antakse ülevaade Tartu
ümbruskonnas esinevatest kõrgemate seente liikidest. Analüüsi-
takse üle saja seeneliigi kasvutingimuse olenevust temperatuurist
ning sademete rohkusest.

Töö nr. 3. „Lülide siseehituse olenevusest välistest tingi-
mustest“ kujutab algosa pooleliolevast väitekirjast.

Töös leidub nimetatud küsimuse kohta võrdlemisi põhjalik ja
ühtlasi intelligentselt ning asjatundlikult koostatud kirjanduse-üle-
vaade, mis leiab autori poolt kasustamist algupäraste lähtekehtade
leidmiseks iseseisva uurimistöö sooritamisel. Viimane põhineb pal-

judelt loomariigi esindajailt (hobune, veis, siga, kass, randal jne.) rikkalikult kogutud materjalil ja võimaldab püstitada teatavaid uusi vaatekohti väitekirjas arendatavas probleemistikus.

Et kandideerija on aastaid töötanud Anatoomia-instituudis assistendina ja prosektori kt., eeldan, et ta on täitnud edukalt oma kohustusi, kogudes aastatega põhjalikke teadmisi anatoomias ja vastavat pedagoogilist rutiini.

Väidan, et Valter Pärtelpoeg on küllaldaselt sobiv kandidaat Tartu Ülikooli prosektori kohale. Et kandideerijal puudub aga veel nõutav *doctor medicinae* aste, panen ette valida ta vakantsele kohale prosektori kohuste täitjana.

Tartus, jaan. 1940.

M. Tiitso,
füsioloogia ja füsioloogilise keemia
erakorraline professor.

II.

Prof. E. Aunap'i hinnang.

Arstiteaduskonnakogule.

Tartu Ülikooli Arstiteaduskonna anatoomia prosektuurile kandideerija Valter Pärtel poja tööde arvustus.

V. Pärtel poeg on esitanud kolm tööd: üks trükkis ilmunud ja kaks käsikirjas.

Esimeses töös „*Über Tagesschwankungen der Blutkörperchensenkungsgeschwindigkeit bei Leprösen*“ (ilmunud „*Archiv für Schiffs- und Tropenhygiene*“ köide 42, 1938. a.) esitab autor oma uurimiste tulemusi settereaktsiooni võnkumistest leeprahaigeil. Audaku leprosooriumis uuris ta haigete öö-päeva settekiiruse muutumist augustikuul — ajal, mil haigete ravi oli katkestatud, ja leidis, mida olid kaks teist autorit varemalt leidnud tervetel, et sete oli kõige suurem kell 16 ja kõige aeglasem kell 4. Kuda ja Tarvastu haigete settereaktsioon andis analoogilisi resultate, selle erinevusega, et reaktsiooni minimaalne kiirus oli nihkunud hommikutundidele (kell 8). Seda erinevust seletab autor sellega, et uurimine toimus haigete ravimisperiodil.

Teine töö „*Lülide siseehituse olenevusest välistest tingimustest*“ sisaldab võrdlev-anatoomilisi andmeid rea loomade (hobuse, veise, sea, kassi, randali) ja inimese lülide suuruse, mahu, kaalu ja sisestruktuuri kohta. Tööle on juurde lisatud 7 tabelit kõveratega ja 5 tabelit kõveraid selgitavate arvudega. Nagu autor ise käsikirjas märgib, on esitatud töö ainult algosa tema väitekirjast. Olenevalt sellest paistavad resultaadid katkelistena; kuid vaatamata sellele on töö huvitav ja sisaldab rea väärtuslikke andmeid.

Kolmas töö „*Tartu ümbruskonna kõrgemad seemned 1938. a. oktoobrist detsembrini*“ on puht mükoloogiline, mille hindamine ei

kuulu minu kompetentsi. Igatahes näitab töö kandideerija mitmekülgseid teaduslikke huvisid. (Töö on esitatud käsikirjas ja ilmub autori andmeil „Eesti Looduses“.)

Kokkuvõetult arvan, et V. Pärtelpoeg on sobiv kandidaat arstiteaduse anatoomia prosektori kohale, ja panen ette valida ta prosektori kt.

Tartu, jaan. 1940.

E. Aunap,
histoloogia adj. prof.

III.

Prof. E. Weinberg'i hinnang.

Arstiteaduskonnakogule.

Vastavalt arstiteaduskonnakogu otsusele 29. I 1940 esitan alljärgnevalt oma arvamuse anatoomia instituudi prosektori kohale kandideerija Valter Pärtelpoja sobivuse kohta.

V. Pärtelpoja poolt esitatud töödest käsitleb töö „*Über Tageschwankungen der Blutkörperchensenkungsgeschwindigkeit bei Leprösen*“ (ilmunud „*Archiv für Schiffs- und Tropen-Hygiene*“ köide 42, 1938. a.) vereliblede settekiiruse vönkeid ööpäeva kohta lepra-haigeil. Autor leidis, et need vönked näitavad erinevusi ravilolevate ja ravi vaheajas viibivate haigete vahel. Töö on korralikult läbi viidud.

Töö „*Tartu ümbruskonna kõrgemad seemed 1938. a. oktoobrist detsembri keskpaigani*“, kui arstiteaduse valdkonda otseselt mitte kuuluv, ei ole siinkohal arvustatav. Ta näitab aga autori huvisid bioloogiliste alade vastu. (Töö on esitatud käsikirjas.)

Töö „*Lülide siseehituse olenevusest välistest tingimustest*“ (esitatud käsikirjas) kujutab autori väitekirja algosa. Kõnesoleva küsimuse kohta on autor kogunud hulga materjali, mille läbitöötamine on tal praegu käsil töös määritletud seisukohtade suunas. Töö algosast nähtub autori oskus käsitleda kirjandust ja koguda andmeid oma tähelduste põhjal.

V. Pärtelpoeg on olnud Anatoomia-instituudi prosektori kt. 2 aastat ja 4 kuud, alates 1. septembrist 1937. a. Selle aja vältel on ta töötanud teaduslikult oma ülalmainitud väitekirja kallal. Oma teisi ülesandeid, instituudi õppetegevuses jm., on ta alati hästi täitnud. Peale selle on ta pidanud loenguid plastilises anatoomias kunstikool „Pallase“ õpilasile.

Peaa V. Pärtelpoega sobivaks kandidaadiks prosektori kohale ja panen ette valida ta anatoomia prosektori kt. 3 aastaks.

Tartu, jaan. 1940.

E. Weinberg,
anatoomia korraline professor.

**VAKANTSELE TARTU ÜLIKOOI
LOOMAKASVATUSE PROFESSUURILE KANDIDEE-
RIJATE TEADUSLIKKUDE TÖÖDE ARVUSTUSED**

TARTU 1940

I.

Prof. Järviku arvamus.

Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonnale.

Esitan käesolevaga oma hinnangu vakantssele loomakasvatuse professorile kandideerijate mag. agr. A. Muuga, mag. agr. A. Kivimäe ja dr. med. vet. E. Vellisto teaduslike tööde kohta ja oma arvamuse nende kandidaatide sobivuse üle nimetatud õppetoolile.

Mag. agr. A. Muuga teaduslike tööde hinnang, tema ettevalmistus ja senine tegevus loomakasvatuse alal.

Mag. Muuga poolt esitatud teaduslike tööde loend sisaldab 38 ja populaarteaduslike tööde loend 93 numbrit. Peale nende on A. Muuga avaldanud 2 kriitikat ja 20 mitmesugust kirjutist põllumajanduse alalt. Retsensioonikomisjonile on nimetatud tööddest esitatud 27 numbrit, milledest enamik on avaldatud kuukirjades „Agronoomia“ ja „Konjunktuur“. Kõik mag. Muuga esitatud tööd käsitlevad mitmesuguseid küsimusi loomakasvatuse alalt.

Sisu järgi võib esitatud töid jagada järgmistesse rühmadesse:

1) 19 töös on analüüsitud või tehtud ülevaade meie loomakasvatuse, loomasöötade probleemi, piimatoodangu, loomakasvatustliku katsetegevuse, seadusandluse ja loomakasvatuse ala tööjõu ja mehhaniseerimise probleemi senise arengu või seisukorra üle. Enamikus neist töödest seab autor üles, arvestades analüüsi tulemusi, sihtjooni nimetatud probleemide edaspidiseks arendamiseks. Tööd baseeruvad peamiselt kodu- ja välismaistele statistilistele uurimustele. Tähtsamad tööd selles rühmas on: „Meie üldine söödabilanss ja selle struktuurilisi iseärasusi“ — „Agronoomia“ 1937. a.; „Loomasöötade arendamisprobleem“ — „Konjunktuur“, 1937. a.; „Ülevaade meie karjapidamise arengust iseseisvusaastail, võrrelduna naabermaadega“ — „Agronoomia“, 1938. a.

2) Neljas töös on antud kirjanduse järgi ülevaatlik kriitiline käsitelu loomakasvatuse ala küsimuste üle. Nendest töödest on tähtsaim: „Piimatõugu suguvasika söötmise alused“, masinakirjaline magistritöö.

3) Kolmes töös on antud oma reisumuljete või kirjanduse põhjal kriitiline ülevaade mitmesuguste loomakasvatuse probleemide üle välismail.

4) Mag. Muuga on tõlkinud eesti keelde Nils Hansson'i koduloomade söötmissõpetuse õpperaamatu ja kirjutanud Põllumehe Käsiraamatu üldsöötmissõpetuse ja piimalehmade söötmissõpetuse osad.

Mag. Muuga töödest selgub, et ta on võimeline teaduslikult lahendama mitmesuguseid probleeme loomakasvatuse alalt.

Mag. Muuga on lõpetanud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna ja magistreerinud prof. J. Mäe juhtimisel loomakasvatuse alal. Ta on sooritanud kesk- ja kutsekooli põllumajanduslike ainete õpetaja kutseeksamid. Lühemaajaliste õpireisudega on ta tutvunud loomakasvatusega Lätis, Leedus, Saksas, Hollandis, Taaanis, Norras, Rootsis ja Soomes.

Mag. Muuga on töötanud loomakasvatuse alal 1926. a. alates kuni senini. Sellest ajast on ta toiminud 5 a. pedagoogilisel alal, ja nimelt Tartu Ülikooli Loomakasvatuse-kabineti assistendina ja õpetajana Vahi põllutöökoolis. Ülejäänud aja on ta töötanud Põllutööministeeriumi Põllumajanduse-osakonnas loomakasvatuse eriteadlasena ja nõunikuna.

Mag. agr. A. Kivimäe teaduslikkude tööde hinnang, tema ettevalmistus ja senine tegevus loomakasvatuse alal.

Mag. Kivimäe esitatud teaduslikkude tööde loend sisaldab 11 numbrit ja populaarteaduslikkude tööde loend 124 numbrit. Retensioonikomisjonile on esitatud 16 loendites märgitud tööd, milledest enamik on ilmunud kuukirjades „Agronomia“, „Konjunktuur“ ja „Niit ja Karjamaa“. Kõik mag. Kivimäe esitatud tööd käsitlevad küsimusi loomakasvatuse alalt.

Sisu järgi võib esitatud töid jagada järgmistesse rühmadesse:

1) Viies töös on analüüsitud või tehtud ülevaade meie loomakasvatuse, loomasöödaprobleemi ja piimatoodangu senise arengu või seisukorra üle, seejuures sihtjooni üles seades nende probleemide edaspidiseks arendamiseks. Nimetatud tööd baseeruvad peamiselt kodu- ja välismaistele statistilistele uurimustele. Tähtsa-

mad tööd selles rühmas on: „Karjamajanduse olukord ja selle valdkondlik areng Eestis“, Tartu, 1938.; „Piimatoodangu arengu väljavaateid“ — „Konjunktuur“, 1939. a.

2) 2 tööd baseeruvad mag. Kivimäe isiklikele katseile. Need on: „Sileerimise ja silosööda söötmiskatseist Kuusikul“ — „Niit ja Karjamaa“, 1935. a.; „Mööterihmaga veise eluskaalu määramise viiside täpsusest ja sobivusest“ — „Agronoomia“, 1939. a.

3) Kahes töös on antud kirjanduse järgi ülevaatlik kriitiline käsitelu loomakasvatuse ala küsimuste üle. Neist töödest tuleb mainida tööd teemale „Tegureid, mis pääle söötmise mõjutavad veise piimatoodangut“ — „Agronoomia“, 1933. a.

4) Mag. Kivimäe on toimetanud Põllumehe Käsiraamatu loomakasvatustlikud osad (Põllumehe Käsiraamat IV ja V) ja kirjutanud nimetatud käsiraamatus üldaretusõpetuse osa. Mag. Kivimäe on käsiraamatu „Karjalaudad ja nende sisustus“ (Tallinn, 1939. a.) kaasautoriks; ta on osa võtnud loomakasvatuse ala oskuskõnade väljatöötamisest ja neid trükki toimetanud.

Mag. Kivimäe töödest selgub, et ta on võimeline teaduslikult lahendama mitmesuguseid probleeme loomakasvatuse alalt.

Mag. Kivimäe on lõpetanud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna ja magistreerinud professor J. Mäe juhtimisel loomakasvatuse alal. Võtnud osa Didaktilis-metoodilisest Seminarist põllumajanduslike ainete alal; on täiendanud teadmisi 3 nädala vältel Rootsis loomakasvatuse katsejaamades prof. Edin'i juures; lühemaajalistel õppereisudel on ta tutvunud Taani, Rootsi, Soome ja Saksa loomakasvatusega.

Mag. Kivimäe on töötanud loomakasvatuse alal alates 1929. a. kuni käesoleva ajani. Sellest ajast on ta töötanud ligi 7 aastat pedagoogilisel alal, ja nimelt 5 a. assistendina Tartu Ülikooli Loomakasvatuse-kabineti juures, millise ajavahemiku sees ta oli 1 a. vältel ka Vahil tunniandjaks õpetajaks loomakasvatuse alal ja umbes 1½ a. loomakasvatuse õpetajaks Kuusiku kontrollassistendide koolis. Ülejäänud aja, s. o. 4 a., on ta töötanud Põllutöökoda loomakasvatuse nõunikuna.

Dr. med. vet. E. Vellisto teaduslike tööde hinnang, tema ettevalmistus ja senine tegevus loomakasvatuse alal.

Dr. med. vet. Vellisto poolt esitatud trükis ilmunud tööde loend sisaldab 12 numbrit ja käsikirjade loend 8 numbrit. Kõik loendites märgitud tööd on esitatud retsensioonikomisjonile.

Esitatud töid võib jagada järgmistesse rühmadesse:

1) 13 tööd sisaldavad bakterioloogilisi või seroloogilisi uurimusi loomaarstiteaduse alalt. Need tööd on koostatud peamiselt autori isiklike laboratoorsete uurimiste põhjal.

2) 7 tööd käsitlevad mitmesuguseid küsimusi loomakasvatuse alalt. Nendest töödest on 4 tööd ilmunud trükis 1916. a. — 1931. a. ja 3 käsikirjalist (viimastest ilmus 1 „Agronomias“ nr. 1, 1940. a.) on koostatud 1939. a. Loomakasvatuse alal ilmunud tööd on populaarteadusliku iseloomuga.

Dr. med. vet. Vellisto on lõpetanud 1921. a. Vologda Piimanduseinstituudi agronoom-zootehniku diplomiga. Õppinud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonnas, on ta peale diplomitöö õiendanud kõik nõutavad eksamid ja praktikumid. 1932. a. lõpetas ta Tartu Ülikooli Loomaarstiteaduskonna. Omandas 1939. a. Berliini ülikooli juures dr. med. vet. kraadi.

E. Vellisto oli 1916.—18. a. Venemaal Valdai maakonnas alul kontrollassistendiks, hiljemini piimanduse ja karjakasvatuse instruktorigks. 1920./21. a. oli ta 1 a. vältel palgaliseks praktikan-diks Vologda Piimanduseinstituudi Zootehnika-katsejaamas. Õpetas 1921./22. a. Vahi põllutöökoolis loomakasvatust. Oli 1922. a. sügisest kuni 1930. a. lõpuni Raadil Loomakasvatuse-katsejaamas assistendiks Põllutöoministeeriumi kulul peetaval assistentuuril. Siirdus 1931. a. loomakasvatuse alalt loomaarstiteaduse alale, kus ta õpingute lõpetamise järel töötas loomaarst-bakterioloogi kohal.

Kandidaatide võrdlev hinnang ja ettepanek.

1) Teaduslikud tööd. Loomakasvatuse alal tehtud teaduslike tööde järgi võib pidada mag. A. Muugat ja mag. A. Kivimäed võrdseteks kandidaatideks. Mag. Muugal on tööde arv küll pisut suurem kui mag. Kivimäel, kuid mag. Muugal puuduvad isiklike katsete või vaatluste põhjal koostatud teaduslikud tööd, kuna mag. Kivimäel on selliseid töid esitatud 2. Dr. med. vet. Vellisto on esitanud teaduslike töid küll loomaarstiteaduse alalt, kuid loomakasvatuse alalt ainult mõned populaarteaduslikud tööd. Mag. Muugal, samuti ka mag. Kivimäel, on küllalt suured teened eestikeelsete loomakasvatuse ala õppe- või käsiraamatute soetamisel.

2) Kandidaatide ettevalmistus. Mag. Muuga ja mag. Kivimäe on mõlemad lõpetanud Tartu Ülikooli Põllumajan-

dusteaduskonna ja magistreerinud loomakasvatuse alal. Dr. med. vet. Vellisto on sooritanud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonnas nõutavad eksamid ja praktikumid (välja arvatud diplomitöö), kusjuures teaduslik kraad loomakasvatuse alal tal puudub.

3. Kandidaatide senine tegevus loomakasvatuse alal. Mag. Muuga kui ka mag. Kivimäe on töötanud assistentidena Tartu Ülikooli loomakasvatuse õppetooli juures, on tegevad olnud loomakasvatuse õpetajatena põllutöökoolides ja hiljemini ametis olnud loomakasvatuse ala juhtivatel kohtadel, üks Põllutööministeeriumi, teine Põllutöökoja juures. Dr. med. vet. Vellisto on olnud lühemat aega ametis loomakasvatuse õpetajana põllutöökoolis ja assistendiks loomakasvatuse katsejaama juures. 9. viimase a. vältel on ta töötanud teisel kutsealal.

Arvesse võttes eeltoodud asjaolusid, panen ette vakantseks kuulutatud loomakasvatuse professuurile valida adjunktprofessori kohustetäitjaks 3 aastaks võrdsete kandidaatidena mag. agr. A. Muuga ja mag. agr. A. Kivimäe.

Tartu, 4. jaan. 1940.

M. Järvik,
piimanduse erakorraline professor.

II.

Prof. L. Rinne arvamus.

Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonnale.

Põllumajandusteaduskonna poolt mulle tehtud ülesande täitmiseks esitan käesolevas oma hinnangud vakantsele loomakasvatuse professorile kandideerijate teaduslikkude tööde suhtes ja oma arvamuse nende kandidaatide sobivuse kohta mainitud õppetoolile.

E. V e l l i s t o .

E. Vellisto sündis 24. III 1891. Ta sai oma teadusliku kooli osalt Tartu Ülikoolis, Põllumajandus- ja Loomaarstiteaduskonnas, osalt Saksas, esiteks Köningsbergis, siis Berliinis, kus ta sooritas oma doktorieksami loomaarstiteaduse alal, promoveerudes 1939. aastal. Peale selle on ta lõpetanud Vologda Piimanduseinstituudi 1921. aastal.

E. Vellisto poolt esitatud tööde loend sisaldab 20 numbrit, milledest osa on alles trükis ilmumata. Esitatud töödest on 13 loomaarstiteaduse ja 7 loomakasvatuse alalt. Teaduslikult tähtsamad tööd on loomaarstiteaduse alalt; nende hindamine ei kuulu minu kompetentsi.

E. Vellisto teaduslik tegevus loomakasvatuse alal toimus Vologda Piimanduseinstituudis, kus ta kaastöölisena teostas karjauurimistöodes ja söötade väärtuse määramisel. Peale selle on ta Raadi Zootehnika-katsejaamas osa võtnud 86 söötmiskatse teostamisest, kus ta töötas (1922—30) katsejaama Põllutöoministeriumi assistendina.

E. Vellisto praktiline tegevus loomakasvatuse alal toimus peamiselt siis, kui ta oli mõisade valitsejaks, töötades kontrollassistendina ja karjakasvatuse ja piimanduse instruktorina.

Pedagoogilist tegevust loomakasvatuse alal teostas E. Vellisto Vahi põllutöökoolis, kus ta õpetas loomakasvatust 1921./22. a. Peale selle on ta õpetust andnud mitmesugustel kursustel ning prof. dr. J. Mäe juhatusel aidanud 7 aasta jooksul üliõpilastel teha praktilisi töid kontrollraamatupidamises, näidanud üliõpilasile katseandmete ümbertöötamist ja juhatanud nende katselauda praktikumi.

A. Muuga.

A. Muuga sündis 27. VIII 1902. Oma teadusliku kooli sai A. Muuga Tartu Ülikoolis, mille ta lõpetas cum laude põllumajanduse alal. 1932. a. omandas ta T. Ü. Põllumajandusteaduskonnas mag. agr. astme loomakasvatuse alal ja 1933. a. — kesk- ja kutsekooli põllumajanduslike ainete õpetaja kutse. Peale selle on A. Muuga end teaduslikult täiendanud rohketal õppereisudel Saksas, Hollandis, Taanis, Norras, Rootsis, Soomes, Lätis ja Leedus.

A. Muugal on väga palju töid kirjutatud loomakasvatuse alal. Neist on ta esitanud teaduskonnale 27 tööd, kus suur hulk küsimusi ja probleeme loomakasvatuse alalt tarvilikku ja põhjalikku käsitlust leiab. Neis töödes on alati silmas peetud ka välismaade katsete ja uurimistööde tulemusi ja tehtud rakendusliku iseloomuga ettepanekuid mitmesuguste loomakasvatustüüpide küsimuste lahendamiseks Eestis. A. Muuga produktiivsus on väga suur põhjalikkude ja loomakasvatuse alal suunamääravate kirjutiste alal. Suurest hulgast väärtuslikest kirjutisist olgu siin mainitud mõningad tähtsamad, nagu: „Mida ütlevad siimaalised uurimused lehma väliste piimamärkide kohta“, „Piimatõugu suguvasika söötmise alused uemate uurimuste põhjal“, „Siloprobleem ja selle lahendamisaluseid Eestis“, „Tööjõu- ja mehhaniseerimisprobleem karjamajanduses“, „Valguprobleem piimakarja pidamisel“, „Karuslooma-kasvatus ja selle väljavaateid meil“, „Loomasöötda arendamisprobleem“, „Piimamajandus maailmas“, „Veiste tõuaretuse edustamine“, „Karjapidamise seisukord ja arendamise sihtjooni riigimõisades“, „Põllumajandusliku uurimis- ja katsetöö ülesandeid veisekasvatuse arendamisel“ jt.

A. Muuga teaduslik tegevus algas juba siis, kui ta töötas kolme aasta jooksul assistendina T. Ü. Põllumajandusteaduskonna Loomakasvatuse-kabineti juures prof. dr. J. Mäe juhatusel.

A. Muuga praktiline tegevus loomakasvatuse alal on väga laia ulatusega. Olles Põllutööministeeriumi Põllumajanduseosakonna loomakasvatuse nõunikuks (on sel kohal töötanud aastast 1931, alguses eriteadlasena), on A. Muuga juhtivalt osa võtnud loomakasvatuse edendamisest Eestis. Selleks on suuresti kaasa aidanud ka põllu- ja kodumajanduskoolide konsulteerimine ning revideerimine loomakasvatuse alal, õppekavade väljatöötamine põllutöökoolidele, loomakasvatuse edendamiseks seaduseelnõude, määruste ja kavade koostamine, loomakasvatustilise katse- ja uurimistöde kavade koostamine, läbivaatamine jne. A. Muuga juhatusel toimub ka loomade aretustöö tegelik korraldus Tõuaretuse Komitee kaudu. Eesti katse- ja uurimistöde suuna määramisest loomakasvatuse alal võtab A. Muuga otseselt osa, olles Põllumaj. Uurimise ja Katseasjanduse Komitee piimanduse ja loomakasvatuse sektsiooni abiesimeheks. Peale selle on A. Muuga osa võtnud oskussõnade loomisest loomakasvatuse alal.

A. Muuga pedagoogiline tegevus loomakasvatuse alal toimus Vahi Põllutöökoolis, kus ta neli aastat õpetas loomakasvatust. Töötades assistendina T. Ü. Põllumajandusteaduskonna Loomakasvatuse-kabineti juures, juhatas A. Muuga üliõpilaste praktikumi loomakasvatuse alal prof. dr. J. Mäe näpunäidete kohaselt. Samuti on A. Muuga õpetanud loomakasvatust õpetajate täienduskursustel ja ka alati pidanud tihedat kontakti põllutöökoolide tegevusega.

A. K i v i m ä e.

A. Kivimäe sündis 19. XII 1908. Ka A. Kivimäe sai oma teadusliku kooli peamiselt Tartu Ülikoolis, kus ta lõpetas Põllumajandusteaduskonna 1931. a. cum laude ja magistreeeris loomakasvatuse alal kaks aastat hiljemini. Peale selle õppis A. Kivimäe T. Ü. Loomaarstiteaduskonnas, kus ta ennast täiendas peamiselt prof. K. Taagepera juhatusel eksterjööri ja rakendusõpetuse alal. A. Kivimägi on ennast veel teaduslikult täiendanud õppereisudel, peamiselt Rootsis, Taanis, Saksas ja Soomes.

A. Kivimäe poolt esitatud teaduslike tööde loend sisaldab 11 numbrit, milledest erilist tähelepanu vääriavad järgmised tööd: „Tegurid, mis peale söötmise mõjustavad veise piimatoodangut“, „Sileerimise ja silosööda söötmiskatseist Kuusikul“, „Mööterihmaga veise eluskaalu määramise viiside täpsusest ja sobivusest“.

Peale selle on veel peamiselt rakendusliku tähtsusega järgmised tööd: „Söötade konserveerimise osa ajakohases loomasööda kasvatuses“, „Piimatoodangu arengu väljavaateid“, „Karjamajanduse olukord ja selle valdkondlik areng Eestis“, „Piimakarja söötmise ümberkorraldus ja rohumaa-sööda osa selles“ jt.

A. Kivimäe teaduslik tegevus loomakasvatuse alal toimus viie aasta jooksul — ajal, mil ta töötas T. Ü. Põllumajandusteaduskonna Loomakasvatuse-kabineti assistendina, abistades kabineti juhatajat prof. dr. J. Mäge mitmesugustes loomakasvatustlikes uurimistöodes. Peale selle korraldas A. Kivimäe iseseisvalt teaduslikke katseid loomakasvatuse alal Kuusikul, Riigi Põllutöökatsejaamas kahe talve jooksul, saades väärtuslikke katsetulemusi. Ka on A. Kivimäe töö „Mõõterihmaga veise eluskaalu määramise viiside täpsusest ja sobivusest“ omandanud teadusliku ja praktilise tähtsuse, sest selles töös kirjeldatud meetod on leidnud kasutamist karjakontrolli praksises Eestis.

A. Kivimäe praktiline tegevus loomakasvatuse alal on väga laialdane. 1935. aastast alates on ta ametis Põllutöökoja loomakasvatuse-nõunikuna. Selles ametis on ta alaliselt kokku puutunud meie tegeliku loomakasvatusega, olles juhtivalt tegev loomakasvatuse edendamisel Eestis. Peale selle on A. Kivimäe osa võtnud oskussõnade loomisest loomakasvatuse alal.

Pedagoogilist tegevust loomakasvatuse alal teostas A. Kivimäe viie aasta jooksul T. Ü. assistendina, olles prof. dr. J. Mäele abiks üliõpilaste praktikumide korraldamisel ja juhatamisel. Peale selle õpetas A. Kivimäe loomakasvatust 1931./32. a. Vahi Põllutöökoolis ja 1½ a. jooksul Kuusiku Kontrollassistendite-koolis.

Kandidaatide võrdlus ja sobivus T. Ü. Põllumajandusteaduskonna loomakasvatuse õpetoolile.

E. Vellisto on promoveerunud loomaarstiteaduse alal. Samal alal on tal ilmunud ka tähtsamad teaduslikud tööd. Viimasel ajal, paljude aastate jooksul, pole ta enam suuremal määral otseselt tegev olnud loomakasvatuse alal, vaid on end pühendanud rohkem veterinaar-bakterioloogiliste küsimuste lahendamisele, millisel alal on tema poolt tehtud väärtuslik teaduslik töö.

Mõlemad teised kandidaadid, A. Muuga ja A. Kivimäe, on omandanud magistri astme loomakasvatuse alal ja neid mõlemaid

võib pidada juba praegu autoriteetideks loomakasvatuse alal, kes tegelikult osa võtavad Eesti loomakasvatuse edendamisest ja arendamisest. Samuti on A. Muuga ja A. Kivimäe poolt avaldatud terve rida teaduslikke töid, eriti loomakasvatuse alal.

Jääb üle A. Muuga ja A. Kivimäe kandidatuuri võrdlus nende sobivuse ja paremusjärjekorra suhtes loomakasvatuse õppetoolile. Võttes kokku seda, mida olen tähendanud mõlema kandidaadi ja nende teaduslike teenete kohta, tahan austavalt väljendada järgmist:

Mag. agr. A. Muuga ja mag. agr. A. Kivimäe on mõlemad seni teotsenud loomakasvatuse alal heade tulemustega, mõlemad on saavutanud täieliku kompetentsuse nimetatud alal. Mõlemad kandidaadid on saanud päris hea teadusliku kooli, osalt Tartu Ülikoolis, osalt välismaal viibides.

Tuleb anda täielikku tunnustust mõlemale kandidaadile nende töö ja saavutiste suhtes kodumaa loomakasvatuse alal. Mõlemal on hea kirjandusse süvenemise võime ja hea aineastiku tundmine. Mõlemad on vilunud pedagoogilisel alal. A. Muuga juures paistab silma suurem produktiivsus kirjutiste alal ja hea kirjandusse süvenemise võime, mis seab teda selles suhtes esimesse paremusjärjekorda. A. Kivimäe juures väärivad erilist tähelepanu mõningad teaduslikud uurimistööd, mis on teostatud katsete ja eriliste uurimiste näol, mis omakorda seavad teda esimesse paremusjärjekorda, kui lähtuda tehtud teaduslikest uurimistöist. Seepärast pean mõlemaid kandidaate samaväärseks ja arvan, et mõlemad on suutelised ning sobivad täitma vakantset loomakasvatuse professuuri adjunktprofessori k. t.-na.

Tartu, 5. jaan. 1940.

L. Rinne,
maaparanduse korraline professor.

III.

Prof. E. Liigi arvamus.

Vastavalt põllumajandusteaduskonna-kogu otsusele 20. nov. 1939. a. esitan oma hinnangu vakantsele loomakasvatuse professorile kandideerijate mag. agr. A. Kivimäe, mag. agr. A. Muuga ja dr. med. vet. E. Vellisto kohta.

I. KANDIDEERIJATE TEADUSLIKUD TÖÖD.

A. Mag. agr. A. Kivimäe teaduslikud tööd.

Mag. agr. A. Kivimäelt esitatud 16 tööd võib sisuliselt rühmitada 4 rühma: 1) iseseisvad eksperimentaalsed tööd, 2) peamiselt teadusliku kirjanduse põhjal koostatud tööd, 3) peamiselt statistiliste andmete töötlemisele, kirjandusele ja tegeliku elu kogemustele rajatud Eesti loomakasvatust käsitlevad tööd ning ülevaated ja 4) õppe- ja käsiraamatud.

Esitatud 2-st eksperimentaalsest tööst on enam tähelepanuvääriv töö teemal „Mõõterihmaga veise eluskaalu määramise viiside täpsusest ja sobivusest“ (äratrükk kuukirjast „Agronoomia“ 1939, 16 lk.). Autor käsitleb lähemalt mõõterihmaga veiste eluskaalu määramisel tarvitavat Klüver-Strauch'i, Brink-Lassen'i ja Altena viisi ja võrdleb nendega saadud tulemusi ning sobivust peamiselt meie tõuveiste eluskaalu määramiseks. Lõpptulemusena jõudes otsusele, et ükski mainitud 3-st viisist pole küllalt täpne ega sobiv meie oludes tarvitamiseks, on autor oma uurimiste põhjal korrigeerinud Brink-Lasseni viisi meie olude kohaselt. Töös on uuritud meie tegelikus loomakasvatuses olulise tähtsusega küsimust ja on suudetud seda ka niivõrd lahendada, et autori poolt täiendatud ning soovitatud veiste eluskaalu määramisviis on avaldatud raamatus „Karjakontrollarvepidamise abitabelid“ II trükk, 1939 ja seega tarvitusele võetud meie karjakontrolli praksises.

Teiseks eksperimentaaleks tööks on „Sileerimise ja silo-sööda söetmiskatseist Kuusikul“ („Niit ja karjamaa VII“, 1935, lk. 58—66). Autor avaldab selles enda poolt iseseisvalt Kuusiku riigimõisas tehtud katsete tulemusi silosöötade eri-valmistusviiside ja silosöötade söetmise kohta piimakarjale. Katsed on küll enam orienteeriva iseloomuga, kuid puudutavad meile olulise tähtsusega küsimust.

Peamiselt teadusliku kirjanduse põhjal koostatud on töö: „Tegurid, mis pääle söetmise mõjustavad veise piimatoodangut“ (ärratrükk kuukirjast „Agronoomia“ nr. 8 ja 9/10, 1933, 19 lk.). Töö on leidnud vastava komisjoni poolt tunnustamist Põllumajandusteaduskonna Agronoomia-osakonna magistritööna.

Suurema osa esitatud töödest võib paigutada aga eelmainitud III rühma alla.

Nendes töödes, milledest enam tähelepanu väärivad on avaldatud kuukirjades „Konjunktuur“ ja „Agronoomia“, on uurimisobjektiks näiteks meie piimakarjapidamise looduslikud eeldused, piimatoodangu arengu väljavaated; kolm siia rühma kuuluvat enam-vähem populaarteadusliku iseloomuga tööd käsitlevad mitmesuguseid piimakarja söetmise küsimusi.

Üheks huvitavamaks tööks on Ü. S. „Raimla“ koguteoses „Omariikluse süvendamisel“ 1938. a. avaldatud töö „Karjamajanduslik olukord ja selle valdkondlik areng Eestis“. Autor, analüüsid kohalikke turuolusid, maaviljakust, kõlvikute suhet, veiste arvu ja toodangut, tõuaretuslikku intensiivsust ja muid karjamajanduslikke nähtusi, tõstab esile üksikud piirkonnad Eestis, kus karjamajandus on jõudnud kõrgseisu või kus tulevikus on loota suuremaid arenemisvõimalusi.

Üldkokkuvõttes võib selle rühma tööde kohta konstateerida, et nad kõik on enam-vähem süsteemikindlalt ja asjalikult koostatud ning meie karjamajanduse uurimise ja selle tuleviku arendamiseks sihtjoonte ülesseadmise seisukohalt küllalt tähtsad ja ühtlasi ajakohased.

Peale muu on mag. agr. Kivimäe toimetanud meie loomakasvatjate ringkondades väga levinud käsiraamatud „Põllumehe käsiraamat IV ja V“ (Loomakasvatus I ja II; Ak. Põllum. Seltsi kirjastus Tartus, 1934 ja 1935). Selle koguteose IV osas on mag. Kivimäe ise kirjutanud „Üldaretusõpetuse“ osa, mis on 31 leheküljel ilmunud ka ärratrükina.

Peale selle on mag. Kivimäe kas autorina või kaasautorina

osa võtnud veel mitmest Põllutöökoja väljaandest, milledest mainin 1939. a. ilmunud 152-leheküljelist koguteost „Karjalaudad ja nende sisustus“. See suuremalt osalt empiiriline koguteos, mis rajaneb autorite eneste ja loomakasvatajate kogemustel, on nimetatud alal seni puudunud ajakohase raamatu tõttu suure praktilise tähtsusega töö.

Samuti on praktilise tähtsusega, kui ainsam sellelaadiline Eestis, mag. Kivimäe koostatud brošüür „Silosöötade valmistamine“, 1935, 20 lk.

B. Mag. agr. A. Muuga teaduslikud tööd.

Mag. agr. A. Muugalt esitatud 27 tööd rühmitan sisuliselt 4 rühma: 1) peamiselt teadusliku kirjanduse põhjal koostatud tööd, 2) peamiselt statistiliste andmete töötlemisel, kirjandusel ja tegeliku elu kogemustel baseeruvad Eesti loomakasvatust käsitlevad tööd ja ülevaated, 3) välismaised kirjeldused ja 4) õppe- ja käsiraamatud.

I rühma töödest on enam tähelepanu vääriavad järgmised: 1) „Piimatõugu suguvasika söötmise alused uuemate uurimuste põhjal“ (1931, masinakirjas 134 lk.) ja 2) „Mida ütlevad siimaalised uurimused lehma väliste piimamärkide kohta“ (1926, masinakirjas 70 lk.).

Need kaks tööd, kus autor on ülevaatlikult koondanud ja teaduslikult läbi töötanud arvukatesse eritöodesse laialipaisatud kirjandusepalad, on juba enamalt mõlemad tunnustust leidnud. Esimene neist on kandideerija magistriltöö ja teine on põllumajandusteaduskonna-kogu poolt hinnatud üliõpilastööde II auhinna väärseks.

Esitatud tööde rõhuva enamiku jaoks on materjalid ammutatud statistilistest töödest, määrustest, kirjandusest ja tegelikust elust ning andmete töötlemisel, süstematiseerimisel ja loogilisel arutlusel on läbi viidud uurimused, millel on teaduslik väärtus. Neil töodel puudub otsene suhe mõne uurimisinstituudiga või katseasutisega.

Säärastes töödes käsitleb mag. agr. A. Muuga küllalt põhjalikult ja kõigiti enam-vähem põhjendatult Eesti loomakasvatuse seisukohalt tähtsaid probleeme.

Kuukirjas „Agronoomia“ 1936.—39. avaldatud töödes võtab autor lähema vaatluse alla ajakohaseid akuutseid küsimusi, nagu :

veisekasvatuse seaduse vajalikkus, veiste tõuküsimuse korraldus, kusjuures ta uusi väärtuslikke tõuaretuse sihtjooni üles seab, analüüsib meie üldist söödabilanssi ja selle struktuuri, annab küllalt täieliku ülevaate meie karjapidamise arengust iseseisvusaastail võrrelduna naabermaadega ja esitab mitmesuguste tegurite analüüsimise abil väljavaateid meie veisekasvatuse edaspidises arengus.

Nendest töödest mainin siin tööd teemal „Põllumajandusliku uurimis- ja katsetöö ülesanded veisekasvatuse arendamisel“ („Agronoomia“ nr. 2, 1937, lk. 41—57). Asjatundlikul ja küllalt põhjendatud käsitlusel annab see töö (ühes saksakeelse kokkuvõttega) selge ülevaate Eestis senini tehtud uurimisest ja katsetööst veisekasvatuse alal ning sisendab seejuures uusi, edaspidiseks tööks kasulikke mõtteid uurijatele, eriti loomakasvatuse alal.

Eriti intensiivselt on mag. A. Muuga avaldanud sellelaadilisi töid kuukirjas „Konjunktuur“. Enam-vähem edukalt lahendab autor siin mitmesuguseid Eesti rahva-, karjamajanduse seisukohalt olulise tähtsusega probleeme, näit. loomasöötade arendamise, eriti veel silo- ja valguprobleemi piimakarjapidamises; samuti on analüüsimisel praegu moodne tööjõu ja mehhaniseerimise probleem karjamajanduses jne. Käsitledes probleeme mitmekülgset, esitab autor oma töödes palju kasulikku materjali ka naaberriikidest. Näitena nimetan siin üht täielikumat sellelaadilist tööd: „Loomasöötade arendamise probleem“ („Konjunktuur“ nr. 34, 1937, lk. 564—603). Mag. Muuga annab siin üksikasjalise ülevaate sellest, kuidas ja mis määral on võimalik arendada meie piimamajandust söötade seisukohalt, seejuures jälgides söötade küsimuse arengut ka Taanis ja Rootsis. Autor annab asjalikke juhtnööre selle esmajärgulise tähtsusega probleemi lahendamiseks Eestis.

Omades laialdast silmaringi käsitleb kandideerija oma töödes peale veiste ka teisi loomakasvatuse harusid, nagu sea-, lamba- ja kanakasvatust, isegi noorimat loomakasvatuse haru — karusnahalooma-kasvatust.

III rühma kuuluvate, kirjeldava iseloomuga tööde jaoks on materjal ammutatud kas oma välismaa-reisudest või vastavast kirjandusest. Suurim sellelaadiline töö on „Piimamajandus maailmas“ („Konjunktuur“ nr. 10, 1935, lk. 654—676). Ka tööd „Lehmade piimatootmise majandusliku edukuse võrdlemisest ja määramisest kontrollandmete kaasabil“ võib paigutada sellesse rühma.

Autor tutvustab selles Põhja-Ameerika Ühendriikides tarvitusele võetud (pealkirjale vastavat) viisi ja võrdleb seda meil tarvitusel oleva viisiga.

Ka on mag. Muuga õppe- ja käsiraamatute ning mitmete koguteoste kaasautorina tegev olnud. Näit. on ta „Põllumehes käsiraamat V-a“ jaoks kirjutatud peatükid „Üldsöötmissõpetus ja piimalehmade söötmine“ (kokku 83 lk.). Samuti on ta kaasa töötanud mitmeis Põllutöoministeeriumi väljaandeis ning tõlkinud saksa keelest eesti keelde meie ülikoolis loomakasvatuse kuulajaile väga olulise tähtsusega õpperaamatu — Nils Hanssoni „Koduloomade söötmine“.

C. Dr. med. vet. E. Vellisto teaduslikud tööd.

Dr. med. vet. E. Vellistolt on esitatud 12 trükis ilmunud tööd ja 8 käsikirja või korrektuuri. Neid võib sisult rühmitada 2 rühma: 1) loomakasvatuslikud ja 2) loomaarstlikud tööd.

Loomakasvatuslikkudest trükis ilmunud teaduslikkudest tööd on kirjanduse põhjal koostatud üks — „Meie piimalehmade toidunormidest“ („Agronoomia“ nr. 6, 1922, lk. 253—269). Töös võtab autor peale muu kritiseerivale võrdlemisele Nils Hanssoni vastavaid norme Kellneri andmetega, ühtlasi silmas pidades ka E. A. Bogdanovi ja M. Djakovi vastavaid töid, ning katsub teid leida meie piimalehmade söötmisküsimuste lahendamiseks. See üle 17 a. tagasi kirjutatud töö, kus mitmed andmed ja mõisted on vananenud, osutub kandideerija ainsaks teadusliku väärtusega tööks loomakasvatuse valdkonnast.

Peale selle on kandideerijal populariseeritud Raadi Zootehnika-katsejaama katsete tulemusi, on koostatud 1926. a. väike populaarne karjasööda eelarve tegemise juhend ning esitatud käsikirjadena kolm populaarteaduslikku arutelu. Need kõige viimasel ajal koostatud kolm arutelu käsitlevad meie piimalehmade hindamise aluseid ühes autori mõningate kriitiliste märkmetega, eesti karja massilist aretusviisi ja selle rakendamist ning veel mõnda zootehniliste küsimuste lahendamisest. Viimasest tööst, mis on vahepeal trükis ilmunud („Agronoomia“ nr. 1, 1940, lk. 12—18), peegeldub autori meie praeguse loomakasvatuse uurimistöö korralduse mittetäielik tundmine.

Loomaarstlikku valdkonda kuuluvatest tööd on dr. med. vet. Vellistolt esitatud trükis ilmunuid 8 ja käsikirjadena 4. Peale muu tõendavad need tööd, et dr. med. vet. Vellisto erialaks on kujune-

nud loomade eribakterioloogia või seroloogia. Nendes töodes käsitletakse peamiselt aglutinatsioonreaktsiooni mõjustavaid tegureid. Nende hulka kuulub ka kandideerija doktori-väitekirj „Die Bedeutung des Antigens für die Agglutinationsreaktion und das „absolute Verfahren“ der Agglutinationsprobe“ (Zbl. Bakter. I. Orig. 144, 1939, lk. 375—402).

Zootehnikuna kaugel seistes mainitud alast ei pea ma end küllalt kompetentseks nende üksikasjalisemaks arvustamiseks, mida ma küll ei pea käesoleval juhul ka tarvilikuks, sest kandideeritakse loomakasvatuse ehk zootehnika professuurile.

II. KANDIDEERIJATE ETTEVALMISTUS JA TEGEVUS LOOMAKASVATUSE ALAL.

1) Mag. agr. A. Kivimäe (endise nimega Steinberg), sündinud 1908. a. Järvemaal, on lõpetanud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna Agronoomia-osak. cum laude 1931. a. ja samas 1933. a. omandanud mag. agr. kraadi loomakasvatuse erialal. Ta on teetsenud assistendina Loomakasvatuse-instituudis prof. dr. J. Mäe juhatusel 5 aastat, Põllutöoministeeriumi hobusekasvatuse stipendiaadina 7 kuud; on olnud loomakasvatuse tunniandjaks-õpetajaks Vahi Põllunduse- ja Kuusiku Karjakontrollassistendidekoolis 2 aastat. Alates 1935. a. on ta Põllutöökoja loomakasvatuse nõunik. On täiendanud end mitmel korral peamiselt lühiajaliste reisude kaudu välismail; on tegev mitmes loomakasvatustlikus organisatsioonis.

2) Mag. agr. A. Muuga, sündinud 1902. a. Tartumaal, on lõpetanud Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna Agronoomia-osak. cum laude 1928. a. ja samas 1932. a. omandanud mag. agr. kraadi loomakasvatuse erialal. Ta on teetsenud assistendina 3 aastat Loomakasvatuse-instituudis prof. dr. J. Mäe juhatusel; ta on omandanud kutse- ja keskkoolide õpetaja kutse põllumajanduslike ainete alal, on teetsenud loomakasvatuse tunniandjana ja õpetajana Vahi Põllunduse- ja Karjakontrollassistendidekoolis ca 3½ aastat ning lektorina 1927. a. Tartu Ülikooli juures peetud täienduskoolide õpetajate kursustel. On alates 1934. aastast Kõrgemas Sõjakoolis loenguid pidanud „loomatoidust“ ja „sööda tehnoloogiast“. Alates 1931. a. on mag. Muuga Põllutöoministeeriumi loomakasvatuse-nõunik, kusjuures majanduskriisi aastail täitis ka hobusekasvatuse eriteadlase kohuseid. Ta on end mitmel

korral täiendanud peamiselt lühiajaliste reisude kaudu välismail; on tegev mitmes loomakasvatustlikus organisatsioonis.

3) Dr. med. vet. E. Vellisto (endise nimega Wechterstein), sündinud 1891. a. Pärnumaal; sooritas peale diplomitöö eksamid ja praktikumid Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna Agr.-osakonnas; lõpetas Tartu Ülikooli Loomaarstiteaduskonna 1932; omandas dr. med. vet. kraadi Berliini Ülikooli Loomaarstiteaduskonnas 1939. a. Teotses Loomakasvatuse-katsejaamas Raadil Põllutööministeeriumi arvel peetava assistendina 1922—30, loomakasvatuse tunniandjana-õpetajana Vahi Põllutöökoolis 1921./22. a. ja kahel suvel põllutöökoolide lühiajalistel õpetajate täienduskursustel. On end täiendanud välismail.

III. VÖRDLEV ARVUSTUS JA LÖPPOTSUS.

Loomakasvatuse professuurile kandideerijaist on mag. agr. A. Kivimäelt ja mag. agr. Muugalt esitatud tööd enam-vähem võrdse teadusliku väärtusega. Mag. Muugal on küll arvuliselt rohkem töid, aga nende seas ei ole ühtegi iseseisvat eksperimentaalset tööd, milliseid aga mag. Kivimäel on 2. Dr. med. vet. Vellistolt esitatud teaduslikud tööd kuuluvad peaaegu kõik eribakterioloogia või seroloogia valdkonda, kuna loomakasvatustlikult alalt on trükis ilmunud ainult 1 teadusliku väärtusega töö (17 a. tagasi) ja mõni populaarteaduslik.

A. Kivimäel ja A. Muugal on kummalgi loomakasvatuse alal teaduslik mag. agr. kraad, kuna E. Vellistol teaduslik kraad loomakasvatuse alal puudub. Mag. Kivimäe ja mag. Muuga on kogu ametisoleku ajal toiminud loomakasvatuse aladel, kuna dr. med. vet. E. Vellisto ei ole viimased 8 aastat enam otseselt loomakasvatuse alal teotsenud, vaid peamiselt veterinaararst-bakterioloogina.

Pedagoogina ja assistendina on kõik kandideerijad töötanud; neist mag. Kivimäe ja mag. Muuga Ülikooli koosseisudes ettenähtud kohtadel, dr. Vellisto Põllutööministeeriumi arvel peetaval kohal. Pedagoogiline staaž on kõige suurem mag. A. Muugal.

Kõiki siintoodud asjaolusid arvestades arvan, et vakantset loomakasvatuse professuuri võiksid täita adjunktprofessori k. t.-na kas 1) mag. agr. A. Muuga või 2) mag. agr. A. Kivimäe.

Tartus, 5. jaan. 1940.

E. Liik,
loomakasvatuse erakorraline
professor.

**TARTU ÜLIKOOLI
ERIPATOLOOGIA, DIAGNOSTIKA JA TERAAPIA
(FAKULTEEDIKLIINIKU)
VAKANTSELE ÕPPETOOLILE KANDIDEERIJATE
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1940

I. Prof. L. Puusepa hinnang.

Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnale.

Kandidaatideks sisehaiguste õppetoolile on end üles andnud dots. dr. med. A. Arrak ja dots. dr. med. F. Grant.

Dots. Arrak on esitanud kokku 18 teaduslikku tööd, aga neist on kolm pühendatud samale küsimusele: „Über teleangiectasia hereditaria haemorrhagica“. Kolm teist tööd käsitlevad küsimust: „Eksperimentaalne uurimus veremürkide polüglobuliniseerivast toimest“. Need kuus tööd tuleks lugeda kaheks tööks. Seega on dots. Arrak'ul kokku 14 tööd. Neist töödest on pühendatud tuberkuloosi (tbc) küsimusele 5 ja 2 tööd vere morfoloogiale. Tbc alal peatub autor ravil pneumothorax'iga, neerutuberkuloosil ning kopsutuberkuloosil ja rasedusel. Kõik need tööd on autori enese kogemuste põhjal kirjutatud ja on kliinilisest seisukohast huvitavad niivõrd, kui nad kinnitavad literatuuri andmeid, ei anna aga midagi uut. Töös akuutsest müokardi infarktist kirjeldab autor 30 juhtu oma praksisest ja 25 juhtu I Sisehaiguste-kliinikust. Autor kasutab laialdast literatuuri, aga kahjuks ainult saksakeelset. Kapitalseid töid teistes keeltes tsiteerib vaid saksa allikaist. Omad juhud pole küllaldaselt läbi töötatud, autor piirdub vaid andmete loendiga, mis vähendab töö tähtsust ja väärtust. Töös katarraalsest ikterusest ja selle epideemilisest esinemisest Eestis annab autor hea ülevaate epideemiast üldse ja näitab oma teadmisi selles küsimuses. Tööandmed südamehaiguste etioloogia kohta kujutavad enesest süstemaatilist ülevaadet haigusjuhtudest, mida autor on jälginud II Sisehaiguste-kliinikus. See suurt teaduslikku väärtust ei oma. „Über die Blutdruckschwankungen bei Nierenkrankheiten und ihre Ursachungen“ omab kliinilist väärtust, näitab autori teadmisi vastavas küsimuses ja annab uusi andmeid. „Eosinofilia helmintiasise puhul“ on kasuistlik ülevaade haigusjuhtudest. „Über die Identität der vitalgefärbten und polychromatischen Erythrocyten, zugleich ein Beitrag zur Frage der Alters-

polychromose“ on hea kliinilisest seisukohast, aga ta pole küllaldaselt läbi töötatud. Autori väitekirja hindamisel ma pikemalt ei peatu, sest see on juba komisjoni poolt hinnatud, pean aga küll tähendama, et dissertant pole tühjendavalt kasutanud vastavat literatuuri. Ta tarvitab ainult saksakeelset kirjandust, aga teistest keeltest tsiteerib saksakeelsete allikate järgi. „Über teleangiectasia hereditaria haemorrhagica“ pühendub lühidale literatuuri ülevaatele ja ühe oma juhu läbitöötamisele.

Sellest kõigest nähtub, et dots. A r r a k'u tööd piirduvad vaid kitsa sisemeditsiinilise alaga. Need on rahuldavad, aga üheski ei paku autor midagi uut, vaid piirdub ainult varemkirjeldatu kordamisega. Peale selle puudub tal kriitiline hinnang maailmaliteratuuri kohta. Autor täidab oma ülesannet kui hea klinitsist ja tõetruu teadlane, kuid tal ei ole laiemat tutvust teaduslikkude meetoditega, samuti puuduvad väljavaated suuremaks produktsiooniks ja loovaks tööks.

Dots. F. G r a n t on esitanud 12 tööd, neist 11 trükitud ja 1 käsikirjas. Üks töö on eksperimentaalne loomadega tehtud katsete põhjal, see tunnistati teaduskonna poolt I auhinna vääriliseks. 5 tööd on pühendatud elektrokardiograafiale, kus autor näitab, et ta täielikult valdab seda uurimismeetodit, aga need tööd omavad vaid kliinilist väärtust ja kordavad olemasoleva literatuuri andmeid. 2 tööd käsitlevad A-vitamiini küsimust. Mõlemad tööd omavad väikest teaduslikku väärtust, sest et nad kordavad teiste autorite uurimusi. Kahjuks pole autor pikemalt peatunud ka A-vitamiini eristumisel sekreetides. „Febris undulans Bangi juhust“ on kasuistlik töö. „Ein günstig abgelaufener Fall von Embolia der Bauchorta an der Bifurkation“ on samuti kasuistlik töö.

Seega näitavad kõik dots. G r a n t'i tööd, et ta on omandanud pedagoogilisi õpetamise meetodeid, suhtub kriitiliselt literatuuri, sest ta ei piirdu ainult saksakeelsetega, vaid tsiteerib originaale ka teistes keeltes. Neist töödest nähtub, et autor on sügavalt mõtleja klinitsist ja omab kõiki eeldusi edukaks teaduslikuks tööks.

Mõlema kandidaadi teaduslikkude tööde ülevaatest selgub, et sisehaiguste õppetooli täitmiseks, mis on Arstiteaduskonnas tähtsamaid, pole kumbki veel küllaldaselt ette valmistatud. Mõlemaid võrreldes peab mainima, et dots. A r r a k'u kasuks räägib asjaolu, et ta on kauemat aega töötanud vastaval erialal ja võibolla on kogenum kui dots. G r a n t. Aga dots. A r r a k'u teaduslik silma-

ring on kitsam ja peale selle pole ta 10 viimase aasta jooksul pea-aegu midagi teaduslikul alal produtseerinud; seetõttu on raske oletada, et ta ka tulevikus viljarikkalt töötaks. Dots. G r a n t aga teeb alaliselt teaduslikke uurimusi ja publitseerib töid. Peale selle on dots. G r a n t'il suurem teaduslik horisont. Võib arvestada, et ta ka tulevikus jätkab teaduslikku tööd.

On raske esitatud kandidaatidest valikut teha, sest kummalgi neist on umbes samaväärsed puudused. Kuid ma eelistan dots. F. G r a n t'i kui isikut, kes omab kõiki eeldusi teaduslikuks tööks tulevikus. Seega esitan dots. F. G r a n t'i kandidaadiks sisekliiniku õpetoolile adjunkt-professoriks viieks aastaks.

L. Puusepp,
neuroloogia korraline professor.

II. Prof. W. Wadi hinnang.

Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnale.

Eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (fakulteedikliiniku) professorile kandideerijate dotsent dr. med. A. Arrak'u ja dotsent dr. med. F. Grant'i teaduslike tööde hinnang.

Mõlemate kandidaatide teaduslike tööde üksikasjalise hinnangu ja oma arvamuse kandidaatide sobivuse kohta olen esitanud teaduskonnakogule juba 7. oktoobril 1938. a. (vt. Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis (Dorpatensis) CXXI. ₁₀) nende kandideerimise puhul eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (polikliiniku) õppetoolile. Täiendavalt tuleb tähendada, et dotsent A. Arraku tööst on vahepeal trükist ilmunud ka need, mis tal varemalt olid käsikirjas esitatud. Tema tööd käsitlevad väga mitmekesiseid probleeme eksperimentaalse ja kliinilise meditsiini aladelt; see näitab, et nende autor omab väga laialdasi kogemusi ja rikkalikke tähelepanekuid oma erialalt ning et ta on suuteline nii kliiniklasena kui ka uurijana oma teaduseala edasi arendama ja seda uute andmete ning tähelepanekutega rikastama. Dr. med. A. Arrak omab head kliinilist kooli ning on pikemat aega dotsendina ja õppeülesandetäitjana kliinilisest õpetegevusest edukalt osa võtnud. Pean teda täiesti sobivaks kandidaadiks vakantsele õppetoolile.

Dotsent F. Grant'i sulest on vahepeal ilmunud uusi töid, mis on huvitavaks lisandiseks tema poolt varemalt avaldatud uurimistele elektrokardiograafia alalt. Nendest olgu mainitud tööd: „Elektrokardiogrammidest lühendatud PQ(PR)-distsantsiga ja positiivsete P-sakkidega“ ning „Haruldast elektrokardiograafilisist leidudest“. Mõlemates töödes analüüsib autor üksikasjaliselt enda poolt tähelepanendatud harva esinevaid elektrokardiogramme. Töös: „Hüpokloreemilisest ureemiast“ püüab autor oma kliiniliste tähelepanekute põhjal selgitada hüpokloreemiaga kaasas käiva

sümptoomidekompleksi tekkimise põhjusi ning juhib tähelepanu sel puhul esineva raske haigusseisundi õigeaegse ja viivitamatu sümptomaatilise ravi määramise suurele tähtsusele.

Oma töödes esineb dr. med. F. Grant eksaktse kliinilise uurijana. On näha, et ta omab põhjalikke teadmisi oma erialal ja on võimeline siin produktiivselt edasi töötama. Ka pedagoogiliselt on ta viimasel ajal õppeülesandetäitjana oma häid võimeid näidanud.

Pean dr. med. F. Grant'i, samuti kui dr. med. A. Arrak'ut, täiesti sobivaks kandidaadiks vakantsele eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (fakulteedikliiniku) õppetoolile ning esitan mõlemad võrdsete kandidaatidena sellele kohale.

Tartus, 4. aprillil 1940. a.

W. Wadi,

eripatoloogia, diagnostika ja
teraapia korraline professor.

III. Prof. Ernst Masingu hinnang.

An die Medizinische Fakultät der Universität Tartu (Estland).

Am 20. 2. 40. ist mir von der genannten Fakultät der ehrenvolle Auftrag zugegangen, die Arbeiten der beiden Dozenten, Dr. med. A. Arrak und Dr. med. F. Grant, die beide auf den vakanten Lehrstuhl der inneren Medizin in Tartu kandidieren, zu begutachten. Meine Aufgabe ist dadurch wesentlich erleichtert, dass ich über die meisten Arbeiten der beiden Kandidaten schon ein eingehendes Gutachten abgegeben habe, als es sich um die Besetzung der inneren Poliklinik handelte. Auf dieses 1938 im Druck in den *Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis* erschienene Gutachten verweise ich hiermit ausdrücklich und darf dabei auf eine neue Besprechung der dort schon beurteilten Arbeiten verzichten.

Seitdem hat meines Wissens Dr. med. Arrak keine neuen Arbeiten mehr publiziert, wogegen Dr. med. F. Grant inzwischen 4 neue Arbeiten, davon 3 im Druck erschienene und 1 in Maschinschrift, vorgelegt hat. Die eine dieser Arbeiten: „Über den diagnostischen Wert der Brustwandableitungen etc.“, Helsinki 1939, deckt sich inhaltlich durchaus mit der im Archiv für klinische Medizin veröffentlichten Arbeit des gleichen Titels; nur ist das verwertete Material um 200 Fälle (800 gegenüber 600) grösser geworden. Die Schlussfolgerungen sind jedoch in beiden Arbeiten die gleichen und werden auch ähnlich formuliert. Das über die 1938 veröffentlichte in der Beurteilung Gesagte gilt also ebenfalls für die neuere in Helsinki erschienene Arbeit.

Dr. med. F. Grant's Arbeiten Nr. 13 und Nr. 14 sind in estnischer Sprache in *Eesti Arst* 1939 Nr. 10 erschienen. Beide behandeln seltene elektrokardiographische Beobachtungen aus der I Medizinischen Klinik und vergleichen diese mit ähnlichen in der Literatur niedergelegten. In der ersten von den beiden (Nr. 13)

handelt es sich um das Problem der verkürzten PQ-Intervalle. Der Verfasser beschreibt einen selbst beobachteten Fall von paroxysmaler Tachykardie, in dem bald verkürzte, bald normale PQ-Intervalle ausserhalb der Anfälle zu finden waren; er schliesst sich der Erklärung dieser seltenen Zustände an, die Holzmann und Scherf gegeben haben.

Sonstige Fälle mit konstanter Verkürzung der PQ-Zeit verlangen nach dem Verfasser eine andere Erklärung.

In der Arbeit Nr. 14 wird über 3 selbst beobachtete Fälle von *Angina pectoris* referiert, die sich durch elektrokardiographische Besonderheiten auszeichnen; 2 von ihnen zeigten nämlich vorübergehend Störungen, die sonst nur als dauernde bei ernststen organischen Schädigungen des Herzmuskels beobachtet werden. Im 3. Falle wurde ausserhalb des Anfalls nur in der 4. Ableitung, und zwar nur in einer Beobachtung, eine für diesen Kranken ganz ungewöhnliche Form der Nachschwankung beobachtet.

Die in diesen beiden Arbeiten beschriebenen Fälle verdienen sicher als interessant bezeichnet zu werden schon ihrer Seltenheit wegen. Ausserdem sind sie aber bemerkenswert, indem sie vielleicht einmal imstande sein werden, ein Licht auf bisher noch dunkle Vorgänge der Reizleitung im erkrankten Herzmuskel zu werfen.

Die letzte Arbeit Dr. Grant's (Nr. 15) in Maschinenschrift über die uraemischen Zustände bei Hypochloraemien bringt eine Übersicht und eine Analyse von 11 einschlägigen in der I Medizinischen Klinik beobachteten Fällen. Die einschlägige Literatur und einige bisher bekanntgegebene Theorien dieser Azotaemien werden erörtert; u. a. auf Grund eigener anatomischer Befunde wird die an sich schon unwahrscheinliche Ansicht abgelehnt, dass anatomische Veränderungen der Nieren diesem Symptomenkomplex zugrundeliegen. Wie weit es sich bei der Stickstoffretention hier im wesentlichen ursächlich um Wasser- oder um Kochsalzmangel handelt, lässt der Verfasser dahingestellt. Verdienstvoll an der Arbeit ist der Hinweis auf die praktische Wichtigkeit dieser „Uraemien“ und die relativ günstige Prognose bei richtiger Behandlung.

Die hier besprochenen Arbeiten Dr. med. F. Grant's tragen den gleichen Charakter wie seine früheren; es sind solide wissenschaftliche Beobachtungen, die sachgemäss beschrieben und mit

anderweitigen in der Literatur publizierten verglichen und in ihrer Bedeutung diskutiert werden. Insbesondere seien die Arbeiten Dr. Grant's über elektrokardiographische Probleme erwähnt, in denen er als selbständiger Untersucher auftritt. In diesen Arbeiten ist ein Material enthalten, das bei der wachsenden Bedeutung der Elektrokardiographie in Zukunft vielleicht einen bedeutenden Wert besitzen wird.

In meinen Gutachten vom Jahre 1938 habe ich Dr. Grant als den etwas stärkeren Kandidaten Dr. Arrak gegenüber bezeichnet. Das Stärkeverhältnis zwischen den beiden hat sich unterdessen wohl noch weiter zu Dr. Grant's Gunsten verschoben, und zwar 1) durch die inzwischen von Dr. Grant publizierten neuen Arbeiten und 2) dadurch, dass Dr. Grant unterdessen Gelegenheit gehabt hat, pädagogische Erfahrungen und Verdienste zu erwerben, (er war 1938 erst kurze Zeit Dozent) u. a. auch im Auftrage der Fakultät Vorlesungen zu halten, die meines Wissens durchaus Anklang gefunden haben. Ich kenne Dr. Grant als Arzt etwa 10 Jahre und habe die Sorgfältigkeit und die Objektivität in der Beurteilung und Behandlung von Kranken seitens Dr. Grant's schätzen gelernt, sodass ich ihn auch als Arzt empfehlen kann. Hierdurch wird mein günstiges Urteil über die ärztlichen Fähigkeiten von Dr. Arrak natürlich nicht beeinträchtigt. Wegen der Gründlichkeit seiner klinischen Ausbildung und wegen seines auch in letzter Zeit hervorgetretenen wissenschaftlichen und pädagogischen Strebens halte ich mich aber berechtigt, der Fakultät in erster Linie Dr. Grant zum Inhaber des vakanten Lehrstuhles der inneren Medizin vorzuschlagen.

Professor Ernst Masing.

Zur Zeit

Berlin NW 7

Schumann Str. 21.

1. Medizinische Klinik der Charité.

Den 12. März 1940.

**ARVAMUSED TARTU ÜLIKOOLI
ARSTITEADUSKONNA VAKANTSELE FARMAKO-
GNOOSIA PROFESSUURILE KANDIDEERIJATE
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE JA SOBIVUSE KOHTA**

TARTU 1940

I. Prof. H. Parts'i arvamus.

Arstiteaduskonnale.

Tartu Ülikooli farmakognoosia õppetoolile kandideerija dots. H. Salasoo teaduslike tööde hinnang.

Farmatseutilise keemia dots. H. Salasoo on kandideerimise puhul farmakognoosia õppetoolile esitanud retsenseerimiseks 63 tööd. Nende hulgas magistritöö ja väitekirja, mõlemad kahe eri numbri all, ja kaks farmatseutilist käsiraamatut. Esitatud töödest on 47 kas referaadid, kompilatsioonid või informatiivse sisuga artiklid soome, ungari ja eriti eesti farmakopöast ja selle valmistamisest; 5 on botaanilisi märkmeid taimede määramise ekskursioonidelt ja 4 on eksperimentaalse sisuga laboratoorsed uurimused.

Magistritöö ja väitekirja on varemalt hinnatud ja nende põhjal on autor vastava astme vääriliseks tunnustatud.

Farmatseutiline Käsiraamat I (278 lk.) on koostatud koos dots. H. Parise ja prof. N. Veiderpassiga mitmesuguste allikate järgi; selles on ära toodud rahva tervishoiu korraldamise seadus, uued farmakopöa eeskirjad, mitmesugused tabelid jne. Sama käsiraamat II on Eestis käibel olevate patentravimite loend, koostatud andmeil, mis firmad esitavad Arstirohtude Proovimise Instituudile nende registreerimisel. Samasuguseist andmeist on koostatud ka tööd 26, 28 ja 29. Need ei evi teaduslikku väärtust.

Tööd 20, 20a, 21, 22, 39, 50, 56, 57, 59 on informatiivse sisuga artiklid eesti farmakopöast, selle valmistamisest, selle artiklite teksti näiteist jne. Seejuures on mõned tööd sarnase sisuga, ilmunud vaid eri ajakirjades ja eri keeltes ning esitatud ka eri numbrite all, näiteks töö 20, 21, 22. Töö 24, 51 ja 61 on informatiivne ülevaade ungari ja soome farmakopöast; tööd 23 ja 60 on Fahmi eri maade farmakopöade ülevaate-referaadid, üks ungari ja teine eesti keeles.

Tööd 32, 38, 37, 52, 41 ja 53 on välisajakirjade artiklite referaadid ja tõlked.

Tööd 14, 18, 58, 63 on pikemad referaadid soolte nügulistest

ja nende tõrjest, lahtistavaist vahendeist, nakkushaiguste levimisest raamatute kaudu ja mürgistustest ussimaltsaõliga.

Tööd 16 ja 47 on sarnase sisuga, avaldatud vaid eri ajakirjades, ja neis käsitletakse kirjanduslikke andmeid pillide valmistamise kohta pärmiekstraktiga.

Tööd 5, 17, 19, 30, 31 ja 25 on samuti pikemad referaadid ja kokkuvõtted kirjanduslikest andmeist mitmesuguste küsimuste kohta, nagu sojaoa ja selle kasutamisest, mitmesugustest palderjani liikidest, püreetrist ja selle toimeainete määramisest, oopiumi saamise viisidest kogutaimest, vitamiinidest ja hormoonidest, vesinikuiooni-kontsentratsioonist ja värvi-indikaatoritest.

Töös 10 propageeritakse kodumaisi ravimitaimi ja töös nr. 27 käsitletakse kodumaa ravimitaimi seoses looduskaitse probleemiga. Autor tuleb otsusele, et kodumaa ravimitaimed ei vaja looduskaitset.

Tööd 33, 43, 44, 55, 54, 40, 42 ja 35 on lühikesed artiklid droogide turu korraldamisest, droogide kaubanduslikest andmeist ja läbikäikudest ning uimastusainete statistikast.

Tööd 12, 48, 49, 34 ja 62 on botaanilised märkused botaanilistel ekskursioonidel Petserimaale, Saaremaale, Virumaale ja Pupastvere rabasse tehtud tähelepanekuist ja mõningate Eesti uute taimeliikide avastamisest, mis on tehtud koos prof. Lippmaaga.

Tööd 6, 8, 7, 11 ja 13 on eksperimentaalsed uurimused. Neist on aga 6 ja 8 üks ja sama töö, avaldatud vaid eri ajakirjades.

Töö 6/8 on uurimus kodumaa *Rhiz. Tormentillae* parkainete sisaldusest ja selle väärtusest võrreldes välismaise *Rad. Ratanhae* omadustega. Autor järeltab töös, et esimene võib viimast täiesti asendada. Töö 7 on uurimus kodumaisest hanevitsast, sellest valmistatud ekstraktist ja selle omadustest. Töö 11 käsitleb värvaine määramist kodumaises ussikeeles.

Töö 13 on referaat küüslaugu kasutamisest ravimina ja selle preparaatide valmistamisest, milles ka autor on ise valmistanud erimeetodite järgi kaks küüslaugu tinktuuri, et selgitada meetodi paremust.

Need eksperimentaalsed tööd on näidanud autori võimet iseisvaks uurimistööks ja neid on juba hinnatud ning tunnustatud autorile *venia legendi* andmisega.

Dotsent H. Salasoo on varemalt olnud Farmatseutilise Keemia Instituudi assistendiks, millise aja vältel omandas magistri- ja

doktorikraadi ning dotsendi nimetuse ja vastavad õigused ning kohustused. Sellest ajast on pärit ka neli eksperimentaalset tööd. Viimased aastad on dots. H. Salasoo teetsenud administratiivalal Farmaatsiaosakonna direktorina ja ühtlasi loenguid pidanud apteeği seadusandluses. Alates 1. nov. 1939 loeb dots. H. Salasoo ülesandel farmakognoosiat.

Kokku võttes tuleb mainida, et dots. H. Salasoo on kirjutanud väga palju ja väga mitmesuguse sisuga referaate ja kokkuvõtteid, kuid iseseisvaid eksperimentaalseid töid ei ole viimaste 6 aasta jooksul tehtud, mil dots. H. Salasoo on otsesest ülikooli tööst eemal olnud.

Arvestades veel dots. H. Salasoo lühikest pedagoogilist tegevust farmaatsia erialadel, eriti aga farmakognoosias, ei ole dots. H. Salasoo farmakognoosia õppetoolile küllaldaselt ette valmistunud.

*

Tartu Üikooli farmakognoosia õppetoolile kandideerija dotsent A. T o m i n g a teaduslikkude tööde hinnang.

Farmakognoosia dotsent A. Tomingas on kandideerimise puhul farmakognoosia õppetoolile esitanud retsenseerimiseks 15 tööd. Nende hulgas esinevad auhinnatöö, magistratöö ja doktori-väitekiri, 1 õpperaamat, 1 botaanilise praktikumi raamat, 1 etümoloogiline sõnastik, 2 referaati, Eesti farmakopöa artiklite käsi- kirju ja 6 eksperimentaalset uurimust.

Auhinnatöö, magistratöö ja väitekiri on varemalt hinnatud ja nende autor vastava astme vääriliseks tunnustatud.

Farmakoanatomia õpperaamat (146 lk.) on koostatud koos prof. J. Stamm'iga ja sisaldab 106 tähtsama droogi farmakoanatomilise ehituse kirjeldused, pildid ja nende mikrokeemilised reaktsioonid, nagu neid käsitletakse farmakognoosia õppekava piirides. Õpperaamatuna on kõnealune teos ülevaatlikult ja otsustarbekohaselt koostatud.

Farmakobotaanilise praktikumi vihik on Tartu Ülikooli Botaanika-aias esinevate ravimitaimede loend.

Tähtsamate droogide lühike etümoloogia (48 lk.) on dr. H. Metsapa poolt alatud töö täiendamine ja redigeerimine.

Tööd 9 ja 15 on referaadid, esimene mikrosublimateerimise ja teine elatusvahendite uurimisala korraldamisest Saksamaal.

Tööd 3, 4, 6, 7, 8, 10 on eksperimentaalsed uurimused. Neist on töö 4 avaldatud koos prof. J. Stamm'iga ja käsitleb safrani

väärtuse määramist kolorimeetrilise meetodi ja kloorarvu määramise abil; autorid leiavad, et käsitletud meetodid annavad safrani väärtuse hindamisel rahuldavaid tulemusi.

Töös 3 jätkab autor K. Killinen'i poolt Farmakognoosia-instituudis alatud uurimust, mitmesuguste *Abies*'e liikide okaste eeterõli sisaldusest nende mitmesugustel kasvuperioodidel, värskes ja kuivatatud droogis. Tulemustest selgub, et sügisel on okaste eeterõlisisaldus kõrgem kui kevadel; ainult *Abies sibirica* ja *Abies concolor*'i okkad sisaldasid kevadel enam õli kui sügisel. Veevabad okkad andsid enam õli kui kuivatamata droog.

Töös 6 on autor uurinud Kreis'i järgi ja difenüülkarbatsiidiga õlide rikkinemist. Tulemused näitasid, et nimetatud meetoditega võib hinnata rasvõlide väärtust nende rikkinemise suhtes.

Töös 7 on uuritud kodumaa nurmenuku juure saponiinisaldust, millest selgub, et kodumaa droog on hea kvaliteediga.

Töös 8 käsitletakse lupuliini väärtuse määramist; autor on leidnud, et toorlupuliini määramise ja selle omaduste järgi võib droogi väärtust hinnata.

Töös 10 käsitletakse saponiinisalduse püsivust mõningais saponiindrooges.

Eksperimentaalsed tööd näitavad, et dots. A. Tomingas on võimeline üles seadma teaduslikke probleeme, hindama vastavat kirjandust ja neid probleeme eksperimentaalses töös lahendada.

Dots. A. Tomingas on 11 aastat teotsenud Farmakognoosia-instituudi assistendina ja selle aja vältel osa võtnud kõigist praktikumest ning nende ettevalmistamisest, mis on toimunud instituudis farmakognoosia õppekava piirides. Peale selle on dots. A. Tomingas teotsenud alates 1935. a-st dotsendina, lugedes 1935—38 farmakokeemiat ja alates 1939. a-st ülesandel farmakokeemiat ja toksikoloogilist keemiat. Dots. A. Tomingas on korduvalt viibinud ka välismaal tutvumas ülikoolidega ja stipendiaadina Saksamaal, end täiendamas teaduslikul alal.

Kokku võttes dots. A. Tominga teaduslikku ja pedagoogilist tegevust, tuleb dots. A. Tomingat pidada vääriliseks kandidaadiks farmakognoosia õppetoolile.

*

Tartu Ülikooli farmakognoosia õppetoolile kandideerija H. Paris'e teaduslikkude tööde hinnang.

Farmakognoosia dotsent H. Paris on kandideerimise puhul

farmakognoosia õppetoolile esitanud retsenseerimiseks 16 tööd. Nende hulgas ei ole esitatud magistritööd ega väitekirja.

Töö 1 käsitleb seatina dispersioone bensoolis ja toluoolis. Töötulemused on esitatud 11 tabelis ja 3 kurvis. Tulemustest järeldatakse, et nefelomeetriat võib kasutada Pb-organosoolide uurimiseks ja et käesolevas töös saadud dispersioonidele tuli vaadata kui suspensioonidele heterogeenses süsteemis.

Töö 2 käsitleb seatina atsetonosooli. Tulemuseks on, et selle menetlusega ei saada mitte atsetonosooli, vaid tina oksüüdsool, mis, olenevalt atsetooni ja vee vahekorrast, on väga mitmesuguse stabiilsusega.

Töö 3 on uurimus müügil olevate äädikhapete väärtusest, milles näidatakse, et need tihti ei vasta kehtivaile nõudeile.

Tööd 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ja 12 on kokkuvõtted mitmesuguste ravimitaimede, nagu kummeli, piparmündi, üheksavägise ja palderjani kultiveerimisest nii kirjanduslikkude kui ka autori enda kogemustest saadud andmete järgi ja evivad ravimitaimede kultuuride arendamisel kodumaal teedrajavat tähtsust.

Tööd 13 ja 14 on ülevaated Läti apteegiasjandusest ja ravimitaimede kultuurist ning droogide turu korraldamisest.

Töö 15 on uurimus kummeliseemne idanemistingimustest. Tulemustest nähtub, et kaheaastased seemned on veel idanemisvõimelised ja paremaks idanemiseks on soovitatav neid katta mullaga. Veel ilmneb nähtus, et kaheaastased seemned idanesid pimedas paremini kui valges; aastaste seemnete puhul oli see ümberpöördukt.

Töö 16 on uurimus omakultuurist saadud ja saksa ning vene päritoluga palderjanijuurest. Tulemuseks on, et droogide juured sisaldasid enam eeterõli kui juurikad; aga ekstraktainete sisalduse vaherkord on eelmisele vastupidine. Uurimus näitab, et kodumaal toodetud palderjan on kõrge väärtusega.

Esitatud uurimused näitavad, et autor on võimeline üles seadma teaduslikke probleeme, hindama teaduslikku kirjandust ja eksperimentaalses töös vilunult neid ka lahendama. Esiletõstmist väärib see suure huviga tehtud töö, mida dots. H. Paris on osutanud ravimitaimede kultuuride aretamisel ja kultuuridest saadud droogide väärtuse määramisel.

Pedagoogilist tegevust on dotsent H. Paris alanud õppeülesande täitjana a. 1928. Viimased 4 aastat on ta lugenud farmaatsia üliõpilastele ravimitaimede kultuuri ja alates 1940. a. I semestrist juhatab ta farmakognoosia praktikumi.

Kokkuvõetult tuleb pidada dotsent H. Parist vääriliseks kandidaadiks farmakognoosia õppetoolile.

K o k k u v õ t t e s

hinnates farmakognoosia õppetoolile kandideerijate teaduslikku ja pedagoogilist tegevust, tuleb pidada dotsent A. Tomingat ja dotsent H. Parist väärilisteks kandidaatideks farmakognoosia õppetoolile.

Et dotsent H. Salasoo on viimased aastad otsesest ülikooli tööst eemal olnud, siis ei ole ta saanud ka küllaldasel määral farmakognoosia alal ette valmistuda.

H. Parts,
farmatseutilise keemia
korraline professor.

II. Prof. N. Veiderpass'i arvamus.

Arstiteaduskonnakogu poolt koosolekul 19. veebruarist 1940 arvustajaks valitud prof. N. Veiderpass'i arvamusel farmakognosia professuurile kandideerijate dots. dr. pharm. Hugo Salasoo, dots. dr. pharm. Alma Tominga ja dots. dr. pharm. Hermann Paris'e kohta.

Arvamus dr. pharm. H. Salasoo kohta.

Kandideerija dots. dr. pharm. H. Salasoo tööde nimekirjas, mis ta on lisanud oma kandideerimissooviavaldusele, on loendatud 86 trükis ilmunud tööd ning kirjutist farmaatsia alalt. Alljärgnevalt on neist retsenseerimisele võetud ainult need 63 tööd ning kirjutist, millede eksemplarid on autor sooviavaldusele lisanud. Need 63 tööd rühmituvad oma iseloomult järgmiselt: eksperimentaalsed tööd ja uurimused (14 tööd), kirjeldavad tööd ja uurimused (32 tööd), statistilise iseloomuga tööd ja uurimused (4 tööd), ülevaadud ja kokkuvõtted (11 tööd), peale nende kaks farmatseutilist käsiraamatut.

Need tööd jagunevad alade järgi: tööd farmakognosia alalt (23 tööd), tööd farmatseutilise keemia alalt (3 tööd), botaanika alalt (5 tööd), üldfarmaatsia alalt (32 tööd).

Enne 1934. a. trükis ilmunud tööd (nr. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 34, 46, 47, 48, 63) on retsenseeritud kandidaadi *venia legendi* saamise puhul.

I. Tööd farmakognosia alalt.

Siia kuuluvad esitatud tööd nr. 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 27, 30, 33, 37, 38, 42, 43, 44, 46, 54, 55.

Töö nr. 4. Ränihappesisaldusest mõnes kodumaa ränihappedroogis. Eesti Rohuteadlane (ER) 1929, nr. 1, 5 lk.

See on eksperimentaalne töö, milles peale ränihappe tähtsuse selgitamise looduses ja ravimina on uurimisele võetud kodumaal kasvavaist ränihappedroogidest *Equisetum arvense*, *Polygonum*

aviculare ja *Galeopsis tetrahit* L. Mitmesugustelt kasvukohtadelt ja mitmesuguseil tingimusil kasvanud droogidel on määratud lahustuva ränihappe hulk värskes ja kuivas taimes, tuha hulk ja tuhas sisalduv ränihappe üldhulk. Andmed on kokku võetud kolmes tabelis. Kokkuvõttes jõuab autor otsusele, et ränihappesisalduse poolest parima droogi annavad savisel pinnal kasvanud taimed. Kõik kolm uuritud droogi on hiljemini võetud ka Eesti farmakopöasse.

Töö nr. 5. Sojauba — tänapäeva tähtsamaid kultuurtaimi. ER 1929, nr. 7, 5 lk.

On esitatud andmeid sojaoa tarvitamisviiside kohta, võrreldud selle tähtsust ning väärtust teiste toiduainete väärtusega ja kirjeldatud soja-oa kultiveerimisvõimalusi ning tähtsust Euroopa rahvamajanduses.

Töö nr. 6. Kodumaal kasvavast tedremaranajuurikast. ER 1930, nr. 6, 3 lk.

Töös kirjeldatakse tedremaranat ta terapeutilise toime ja sisaldisainete suhtes kirjanduslikkude andmete põhjal ja nende muutumisi alalhoidmisel. Autor on korraldanud katsed 10 droogiga, milledest osa on autori enese kogutud, osa müügilt saadud. Kokkuvõttes järeldatakse, et kodumaal kasvav tedremaran annab küllaldase väärtusega droogi, mida võiks edukalt kasutada ratanniajuure asemel, ja soovitab tedremaranajuurikat droogina võtta Eesti farmakopöasse. Seda on hiljemini ka tehtud.

Töö nr. 7. Hanevits — mürgine kodumaa kanarbikuline. ER 1930, nr. 11, 4 lk.

Autor annab üldisi andmeid selle rahvaravimina tarvitusel oleva taime kohta teadaolevate kirjanduslikkude andmete põhjal, annab droogi farmakognostilise kirjelduse ja toob keemilisel analüüsil saadud andmeid droogi ja sellest valmistatud preparaatide kohta.

Töö nr. 8. Tedremaranajuurikas — *Rhizoma Tormentillae* — ratannia aseainena. Eesti Arst 1930, nr. 5, 2 lk.

Töö nr. 6 on eksperimentaalsete andmete kokkuvõte, millele on lisatud juhendeid ja eeskirju tedremaranajuurika kasutamiseks ravimina mitmesuguste haiguste puhul.

Töö nr. 46. Mõruhein — *Polygonum hydropiper* L. Doktori-väitekiiri.

Töö on 94 lk. suur ja sisaldab 15 joonist kaheksal erilehel, neist 8 taimeanatomilist mikrofotoogrammi. Töös on väärtusliku

terapeutilise toime poolest tuntud mõruheina käsitletud farmakognostilisest ja keemilisest küljest. On kirjeldatud mõruheina morfoloogiat ja anatoomiat ja mainitud huvitavaid uusi üksikasju. Autor on kindlaks teinud, et mõruheina kõrvetava maiguga sisaldaine ei ole kergesti lagunev, vastupidi kirjanduses leiduvaile andmeile, ja ei ole suguluses teiste analoogsete pipramaiguliste mõruainetega, nagu pipra, türgi pipra ja teiste droogide mõruainetega. Mõruheina koostisainete hulgas ei ole autor leidnud mõnede autorite poolt avastatud berberiini ega tannoglükosiidi. Autori töötulemusis leidub mõruheina kohta uusi andmeid, mis omavad teaduslikku väärtust. Autori poolt antud morfoloogilist ja anatoomilist mõruheina kirjeldust on kasutatud Eesti farmakopöa vastavais artiklis.

Töö nr. 10. Mõnedest kodumaa ravimtaimedest, II Eesti Arstide kongressi protokollid. Tartu 1932, 3 lk. ER 1933, nr. 1, 25 lk.

Tuukakse andmeid tähtsamate kodumaa droogide toime ja sisaldisainete kohta, võrreldakse neid samatoimeliste välismaalt toodavate droogide ja preparaatidega ja soovitatakse tarvitusele võtta kui odavamaid ning sageli paremaid tulemusi andvaid ravimeid.

Töö nr. 11. Värvainest ussikeele juures. ER 1933, nr. 3, 2 lk.

Lähtudes isiklikest tähelepanekuist, et ussikeele juur on mõnikord värvunud ja muutub kuivatamisel punakaslillaks, mõnikord jääb aga värvusetu, on autor ussikeele juure uurimisele võtnud ja selgitanud, et vastupidi kirjanduslikele andmeile ei ole selles juures sisalduvad värvained mitte normaalsed juure sisaldained, vaid tekivad selles erijuhtudel.

Töö nr. 13. Kүүs-laugust ravimina ja selle preparaatide valmistamisest. ER 1933, nr. 4, 6 lk.

Tõesse on autor kogunud kirjanduslikke andmeid kүүs-laugu terapeutilise toime ja kasutamiseviiside ning sisaldisainete kohta ja kүүs-laugupreparaatide valmistamise kohta. Autor on ise valmistanud rea preparaate ja määranud nende sisaldisained.

Töö nr. 15. Mõruhein ravimina. Eesti Arst 1934, nr. 8, 6,5 lk.

Töös kirjeldatakse mõruheina terapeutilist toimet ja soovitatakse mõruheina tarvituselevõtmist kodumaa droogina koldjuure asemel.

Töö nr. 17. Harilik palderjan, *Valeriana officinalis* L. 1935, nr. 2, 6 lk.

Töös antakse ülevaatlik kokkuvõte palderjani kohta avaldatud

andmeist uusimate kirjanduslikkude allikate põhjal, kusjuures pikemalt käsitletakse hariliku palderjani jagamist uuteks liikideks, tuuakse andmeid palderjani kultiveerimistulemusist mitmesugustes kasvutingimustes kodumaal kui ka välismaal ja esitatakse omi tähelepanekuid palderjani haigustumise kohta jahukastesse.

Töö nr. 19. Püreestrist ja selle kasutamisevõimalusist. ER 1936, nr. 4—5, 9 lk.

Autor annab ülevaate püreestri liikidest, mida kasutatakse loomade ja inimeste välisnugiliste tõrjeks, esitades andmeid nende liikide kasvatamise, korjamise ja droogi valmistamise kohta. Ühtlasi tuuakse andmeid püreestripreparaatide tulemusrikka tarvitamise kohta sooltenugiliste tõrjeks.

Töö nr. 27. Kodumaa ravimtaimed ja looduskaitse. Eesti Looduskaitse 1939, nr. 4, 5 lk.

Töös esitatakse ülevaade ravimdroogide tootmisest kodumaal ja käsitletakse metsikult kasvavate ravimtaimede korjamise küsimust looduskaitse seisukohalt. Autor annab juhendeid ravimtaimede ratsionaalse korjamise korraldamiseks ja järeldab, et ravimtaimede õieti ja otstarbekalt juhitud kogumine ei kahjusta loodust.

Töö nr. 30. Magunataim oopiumi asendava toorainena oopiiumialkaloidide valmistamisel. ER 1940, nr. 1, 9 lk.

Töös antakse ülevaade maguna kasvatamisest ja oopiumi ning oopiiumialkaloidide tootmisest ning käsitletakse pikemalt oopiiumialkaloidide otse magunataimest tootmise probleemi, milline tootmisviis võiks rakendatav olla ka kodumaal. Autor toob andmeid mitmete tööstusmeetodite kohta, mida tuleks ka kodumaal tarvitusele võtta, ja mainib, et sellekohased katsed on juba käimas.

Töö nr. 32. Taimeõlitööstus Brasiilias ja rasvainete süntees. ER 1931, nr. 8, 3 lk.

Kokkuvõtlik ülevaade taimeõlide tootmisest Brasiilias.

Töö nr. 33. Mõningaid mõttemõlgutusi ravimite tootmisest kodumaal. ER 1932, nr. 11, 4 lk.

Autor teeb mitmesuguseid ettepanekuid ravimite tootmiseks kodumaal, mis võiksid asendada paljusid välismaalt imporditavaid ravimeid, eriti välismaa ravimdrooge.

Töö nr. 37. Ravimtaimed rahvusvahelise huvi alusena. ER 1936, nr. 9, 5,5 lk.

Kokkuvõte Saksamaal peetud rahvusvahelistel ravimtaimede päevadel peetud ettekandeist.

Töö nr. 38. Probleeme ravimitaimede kultiveerimise alalt. ER 1937, nr. 5, 1,5 lk.

Ülevaade mitmesuguseist ravimitaimede kultiveerimisel ilmenud nähtustest, mis vajaksid veel selgitamist. Autori arvates võiks seniseid tähelepanekuid ja kogemusi võtta kasutamisele näiteks arnika ja adoonise kultiveerimisel Eestis.

Töö nr. 42. Märkmeid Eesti 1937. a. väliskaubanduse kokkuvõtte puhul. ER 1938, nr. 5, 2,5 lk.

Autor toob väljavõttena arve niisuguste droogide sisseveo kohta, mida oleks võimalik kodumaal toota, ning esitab ettepanekuid nende droogide asendamiseks kodumaa saadustega.

Töö nr. 43. Ravimdrooge kodumaalt. ER 1938, nr. 9, 3 lk.

Autor esitab andmeid Eestis kasvatatud ning 1937. a. korjatud ravimdroogide hulkade kohta ja juhib ühtlasi tähelepanu asjaoludele, mis võimaldaksid kodumaa ravimdroogide toodangut veelgi suurendada.

Töö nr. 44. Ravimdroogide kodumaal tootmise propaganda tulemusi. ER 1939, nr. 2, 4 lk.

Analoogselt tööle nr. 43 käsitleb autor siin kodumaa ravimdroogide toodangut 1938. aastal.

Töö nr. 54. Kodumaa droogideturu korraldamisest. ER 1934, nr. 4, 5 lk.

Autor annab pikema ülevaate üldolukorrast kodumaa ravimdroogide kogumise ja tarvitamise alal ning teeb rea ettepanekuid metsikute ravimitaimede kogumise, ravimitaimede kasvatamise ja kodumaa droogide uurimise korraldamiseks.

Töö nr. 55. Ligikaudseid andmeid mõnede kodumaal metsikult kasvavate ja kasvatamiskõlblikkude ravimitaimede aastatarviduse kohta. ER 1934, nr. 4, 1,5 lk.

Vastava ankeedi tulemuste arvuline kokkuvõte.

II. Tööd farmatseutilise keemia alalt.

Siia kuuluvad esitatud tööd nr. 25, 28 ja 41.

Töö nr. 25. Värvindikaatorid ja vesinikioonide kontsentratsioon. ER 1938, nr. 6, 6,5 lk.

Kokkuvõtlik ülevaade vesinikioonide kontsentratsiooni määramisest ja värvindikaatorite tarvitamisest farmakopöas ettenähtud teimimistel.

Töö nr. 28. Kemoterapeutilisi saavutusi kokkide tekitatud nakkushaiguste raviks. ER 1939, nr. 2, 3 lk.

Autor käsitleb uuemaid kemoterapeutilisi preparaate, mis kuuluvad sulfoonamiidide rühma ja mida viimasel ajal on laialiselt tarvitusele võetud bakterite tekitatud nakkushaiguste raviks.

Töö nr. 41. Keemia saksa neliaastaku teenistuses. ER 1938, nr. 4, 6 lk.

Kirjeldav kokkuvõte viimaste aastate edusammudest mitmesugustel rakenduskeemia aladel.

III. Tööd botaanika alalt.

Sii kuuluvad tööd nr. 12, 34, 48, 49 ja 62.

Välja arvatud nr. 49, on need lühikesed kokkuvõtted botaanilisist uurimismatkadest, mis autor on osalt üksi, osalt koos prof. dr. Lippmaa'ga teostanud Saare-, Viru-, Tartu-, Harju- ja Petserimaal. Need sisaldavad andmeid taimeliidude kohta aladelt, mis seni olid vähe uuritud või hoopis uurimata. Seetõttu leidub neis väärtuslikke andmeid paljude haruldaste taimeliikide kohta.

Töö nr. 49. Floristic notes from Virumaa and from the Northern Coast of Estonia. Eesti Loodusteaduse Arhiiv, II seeria, XV köide, 2. vihk, Tartu, 1934, 36 lk.

See on floristiline töö 1932. a. suvel koos prof. dr. T. Lippmaa'ga korraldatud botaaniliste uurimiste kohta Virumaal ja põhjarannikul. See töö käsitleb uuritud alal leitud õistaimi, toob palju uusi andmeid eriti Kirde-Eesti floora ja ka ravimitaimede kasvupaikade kohta uuritud alal.

IV. Tööd üldfarmaatsia alalt.

Tööd nr. 20, 21, 22, 39, 50, 56, 57 ja 59 käsitlevad Eesti farmakopöasse puutuvaid küsimusi nii farmakopöa koostamise ajal kui ka peale farmakopöa esimese väljaande ilmumist, sisaldades mitmesuguseid ettepanekuid nii üldisloomuga kui ka üksikute farmakopöa-artiklike kohta. Osa neist (nr. 21 ja 50) on ilmunud ka välismaa ajakirjades (Farmaseuttinen Aikakauslehti, Pharmazeutische Zeitung, Pharmazeutische Presse, Bulletin de la Fédération Internationale Pharmaceutique).

Tööd nr. 24, 51 ja 61 on arvustavad ülevaated Soome ja Ungari farmakopöade viimase väljaande kohta, millede sisu autor põhjalikult analüüsib. Neist on töö nr. 51 ilmunud ajakirjas „Pharmazeutische Zeitung“ Berliinis 1937, nr. 104.

Töö nr. 23. Kokkuvõtlikke märkmeid erimaade farmakopöade kohta. Pharmacia 1937, nr. 9, 5 lk.

Töös antakse võrdlev kokkuvõte tähtsamate kultuurriikide farmakopöade viimaste väljaannete kohta, kokku 16 farmakopöa kohta. Autor jõuab otsusele, et juba aastaid käimas oleva, kõigi maade ja rahvaste soove rahuldava rahvusvahelise farmakopöa koostamise püüete teostamine on raskesti läbiviidav.

Töö nr. 60. Összefoglaló adatok különböző országok gyógyszerkönyveiből. Gyógyszereszi Szemle 1938, nr. 24, 3,5 lk.

Eelmise töö ungarikeelne tõlge.

Tööd nr. 35, 36 ja 40 käsitlevad uimastusainete tootmise, tarvitamise, asendamise ja nende vastu võitlemise küsimusi rahvusvahelises ulatuses.

Tööd nr. 26 ja 29 toovad andmeid uemate farmatseutiliste eripreparaatide koostiste, indikatsioonide ja tarvitamisviiside kohta.

Töö nr. 52 esitab kirjanduslikke andmeid kahe- ja kolmevalentse raua farmakoloogilise toime kohta farmatseutilistes preparaatides.

Töö nr. 1. Kapillaaranalüüsist. ER 1928, nr. 8—11, 39 lk.

Töös kirjeldatakse kapillaarsuse nähtusi ja vanemaid uurimusi sel alal ning hinnatakse kriitiliselt nõudeid, mis käsitlevad üldisi tingimusi kapillaaranalüüsilisel töötamisel. On toimetatud rohkesti katseid mitmesuguste farmatseutiliste preparaatidega ja droogidega; neist on valmistatud üle 2000 kapillaarriba, mida on uuritud ka ultravioletses valguses. Töö kokkuvõttes mainitakse, et kapillaaranalüüs mitmesuguste farmatseutiliste preparaatide ja droogide väärtuse määramisel on küllalt suure tähtsusega. Töö nr. 45 on 242 kapillaarpilti sisaldav lisa eelmise töö juurde.

Töö nr. 2. Farmatseutiline käsiraamat I. Tartu, 1932. 268 lk.

Selles teoses on kodumaa drooge, toiduaineid, mürgistusi ja kuseanalüüsi käsitlevad osad, kokku 60 lk., koostatud kandideeriija poolt.

Töö nr. 3. Farmatseutiline käsiraamat II. Tartu, 1936, 141 lk.

Käsiraamat toob andmeid kõigi raamatu ilmumise ajal Eestis valmistatavate ja välismaalt sisseveetavate ravimpreparaatide, nn. patentravimite kohta. Kokku käsitletakse töös 981 preparaati, kusjuures iga preparaadi kohta on toodud nimi, mille all see müügil leidub, keemiline nimi, kui olemas ja teada, või koostis, valmistaja nimi, preparaadi tähtsamad omadused, müügivorm, indikatsiooniala ja tarvitamisviis. Töö lõpul on antud kokkuvõtlik ülevaade hormoonide ja vitamiinide ning digitaalise ühikute kohta

ning tekstis esinevate ladinakeelsete haigusnimede eestikeelne sõnastik. Teos on osutunud tarvilikuks ja tulusaks käsiraamatuks rohuteadlastele ja arstidele ja on võrdlemisi laialt levinud.

Töö nr. 14. Lahtistavad vahendid, nende ülesanne, toime ja tarvitamisviisid. ER nr. 5—6, 1933, 6 lk.

Antakse kokkuvõtlik ülevaade tarvitatavamaist lahtistavaist vahendeist, nende ülesandeist, toimest ja tarvitamisviisidest; käesoleval koondatud kujul omavad need andmed tähtsust rohuteadlastele nende praktilises tegevuses.

Töö nr. 18. Inimese sooltenugilised ja nende tõrje. ER 1935, nr. 6—9, 15,5 lk.

Töös antakse kokkuvõtlik ülevaade inimese sooltenugulistest ja nende tõrjeks tarvitatavaist vahendeist ja viimaste tarvitamisviisidest, mille tundmine on rohuteadlastele olulise tähtsusega.

Töö nr. 31. Vitamiinidest ja hormoonidest. Pharmacia 1940, nr. 1—3, 16 lk.

Töö annab hea ülevaate vitamiinide ja hormoonide teadusliku uurimise praegusest seisukorrast ning selgitab vitamiini ja hormooni mõistet tänapäeva teadmuste alusel, märkides ära, et praegu ei ole enam hästi võimalik täielikult üksteisest eraldada mõisteid hormoon ja vitamiin, sest et piirid mõlema ainerühma vahel on kokku sulamas. Järgnevalt antakse üksikasjaline ülevaade vitamiinide uurimise arengust kuni praeguse ajani ja esitatakse iga seni tuntud vitamiini käsitlemsel selle ajalugu, valmistusviise, indikatsioone ning tarvitamist ja Eestis müügil olevaid vitamiinipreparaate.

Töö nr. 58. Raamat ja nakkushaigused. Eesti Kool 1935, nr. 8, 3 lk.

Lühike ülevaade nakkushaiguste levimise võimalusist raamatu kaudu.

Töö nr. 63. Mürgistustest *Oleum Chenopodii* tarvitamisel. ER 1932, nr. 1, 2,5 lk.

Tuukakse andmeid ussimaltsaõli saamisviisi ja omaduste kohta, kirjeldatakse õli terapeutilist toimet ja kõrvalnähtusi selle tarvitamisel sooltenugiliste vastase vahendina, juhitakse tähelepanu korduvaile mürgistusjuhtudele ja soovitatakse ettevaatust selle preparaadi tarvitamisel.

Tööd nr. 116 ja 47 käsitlevad pärmipreparaatide valmistamist ja neis antakse otstarbekohaseid eeskirju pärmipreparaatide kasutamiseks ravimite valmistamisel.

Dr. pharm. H. Salasoo praktilisest ettevalmistusest tuleb esile tõsta järgmist: 1) Farmatseutilise Keemia Instituudi vanema assistendina on dr. H. Salasoo saanud kogemusi teadusliku töö tegemise ja õppetöö korraldamise alal, on aastate jooksul pidevalt kaasa töötanud meie kodumaa taimestiku uurimisel, eriti kodumaal metsikult kasvavaid ravimitaimi silmas pidades. Kui kandideerija asus Farmaatsia-osakonna direktori kohale, ei ole ta huvi teaduslike probleemide lahendamise suhtes vähenenud, vaid ta on pidevalt nendega tegelnud ja avaldanud rea väärtuslikke artikleid farmatseutiliste küsimuste kohta. 2) Dr. H. Salasoo on praktilist ja kogemusrikast tegevust võimaldanud töötamine Farmaatsia-osakonna direktorina ja Eesti farmakopöa koostamise toimkonna esimehena ning selle esimese väljaande koostamise ja väljaandmise tegeliku korraldajana ja redaktorina. 3) Õppeülesannete täitjana Tartu Ülikoolis on dr. pharm. H. Salasoo pedagoogina leidnud tunnustust oma kuulajate poolt.

Arvestades dr. pharm. Hugo Salasoo pidevat huvi teadusliku töö vastu, tema andekust, seni tehtud tööd, võrdlemisi rikkalikke kogemusi farmakognoosias, botaanikas ja õpetegevuses, on allakirjutanu veendunud, et dr. pharm. H. Salasoo väärrib täiel määral valimist farmakognoosia õpetoolile adjunktprofessoriks.

Arvamus dr. pharm. Alma Tominga kohta.

Kandideerija dots. dr. pharm. Alma Tominga tööde nimekirjas, mis ta on lisanud oma kandideerimissooviavaldusele, on loendatud 11 trükis ilmunud tööd ning kirjutist, mis käsitlevad farmaatsia ala ja on retsenseerimisele võetud.

Need 11 tööd rühmituvad oma iseloomult järgmiselt: eksperimentaalsed tööd ja uurimused (10 tööd), ülevaadud ja kokkuvõetud (1 töö), peale nende 1 õpperaamat farmakognoosia alalt, välja antud koos prof. J. Stamm'iga, ja farmakobotaaniline praktikum. Peale selle on kandideerija redigeerinud dr. pharm. H. Metsapa poolt koostatud „Tähtsamate droogide lühikese etümoloogia“.

Enne 1934. a. ilmunud tööd (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) on retsenseeritud kandidaadi *venia legendi* saamise puhul.

Samad tööd jagunevad alade järgi:

I. Tööd farmakognoosia alalt.

Siia kuuluvad tööd nr. 3, 7 ja 10.

Töö nr. 3. Über den Gehalt der Nadeln verschiedener Abieti-

neen an ätherischem Öl, ermittelt nach der Methode von Stamm. Pharmacia 1930, 2 lk.

Autor uuris mitmesuguste okaspuude okaste eeterliku õli sisaldust 1930. a. kevadperioodil, et jätkata 1929. a. sügisel instituudis alatud tööd, mis pidi selgitama farmakofüsioloogilist küsimust eeterliku õli „rändamisest“ taimedes ja käsitlema eriti *Abietineae*'te okaste kvantitatiivset eeterliku õli sisaldust mitmesugustel aastaaegadel. Autor uuris värskaid ja mitmesugusel temperatuuril kuivatatud okkaid, milles määrati eeterlik õli värskelt, pärast kuivatamist 15°, 50° ja 100° temperatuuril. Määramisi toimetati oleomeetri-tetrakloormetaan-meetodi kohaselt. Uurimuste tulemusist selgus, et *Abies sibirica* ja *Abies concolor* on kevadel suurema eeterliku õli sisaldusega kui sügisel. Kõik teised uuritud taimed on sügisel suurema eeterliku õli sisaldusega kui kevadel. Peale selle selgus, et kõigi kaheksa uuritud *Abietineae*'te liiki puude okastest saadakse kõige rohkem eeterlikku õli 100° kuumuses kuivatatud okkaist. 50° temperatuuril kuivatatud okkaist saadakse vähem, kuna värskel ja 15° temperatuuril kuivatatud okkaist eraldub eeterlikku õli kõige väiksemal hulgal.

Töö nr. 7. *Rhizoma Primulae*. Pharmacia 1934, 15 lk.

Eesti farmakopöasse võtta kavatsetavate droogide nimestikus esineb *Radix Primulae*. Et see droog pole seni ühesegi farmakopöasse üles võetud, oli tarvis kirjeldada farmakognostiliselt ja uurida farmakokeemiliselt selle droogi, eriti Eestist saadava droogi väärtust praegusel ajal tarvitusel olevate meetodite abil. Töös käsitletakse lk. 197—203 kirjanduslikke andmeid, eriti seenega juure asendamise küsimust priimulajuurega, siis priimulajuure tüvitaimed, droogi keemilist koosseisu, priimuladekokti valmistamist, priimulapreparaate ja droogi väärtuse määramise meetodeid.

Katseline osa on antud lk. 203—209. Selles osas käsitletakse uurimismaterjali kogumist, priimulajuure mikroskoopilist anatoomiat ja droogi väärtuse määramist. Eriti kirjutab autor priimuladermatiidist lk. 210 ja annab lõpuks kokkuvõtte koos kirjandusega lk. 210—212.

Uurimismaterjaliks tarvitas autor Eestist 7 kohast Viru-, Tartu-, Saare-, Võru- ja Harjumaalt kogutud *Primula veris*'t, millest valmistas droogi, ja uuris võrdluseks ka 3 välismaa-droogi. Autor annab droogi mikroskoopilise anatoomia ristilõigu endajoonistatud joonise vastava kirjeldusega. Droogi väärtuse määras autor Kofler'i ja Adam'i meetodi järgi, mis põhjeneb droogi hemo-

lüütilise indeksi kindlakstegemisel. See meetod annab reprodutseerivaid andmeid, sest töötatakse lahuste teatud vesinikioonide kontsentratsioonide alusel.

Töö tulemusist on näha, et Eestist saadav värske droog on kõrge hemolüütilise indeksiga. Välismaa droogid olid madalama indeksiga, mis autori arvates võiks oleneda droogi vanusest.

Autor jätkab enda uuritud droogide uurimist, et kindlaks teha saponiini püsivust droogi pikema alalhoidmise korral. Droogi valmistamisel määras autor kindlaks droogi saagi protsentides, mis on ka praktilise tähtsusega.

Primula veris'e droogi valmistamisel sai autor kauakestva dermatiidi kätele, mis tõendas Lewin'i arvamist, et ka *Primula veris* kutsub esile dermatiidi, nagu *Primula obconica* jt. priimulaaliidid.

Töö nr. 10. Saponiindroogide toimeainesisalduse kahanemisest nende säilitamisel. Pharmacia 1938, 7 lk.

Autor on 1) määranud mitmete saponiindroogide toimeainesisalduse langust säilitamisel. Nii on tal korda läinud kindlaks teha, et 3-aastaselt säilitamisel langes seenegajuure hemolüütiline indeks 2320-lt 1750-le, välismaa priimulajuurel 1353-lt 1249-le, Eestis kogutud priimulajuurel 4231-lt 3500-le, seebijuurel 1804-lt 1666-le, kvillaajakoores 1476-lt 1400-le; 2) jõudnud otsusele, et saponiindroogide toimeainesisaldusele ei avalda korraldatud katsete põhjal droogi säilitamisviis erilist mõju.

II. F a r m a k o k e e m i a a l a l t.

Siia kuuluvad tööd nr. 4, 6, 8 ja 9.

Töö nr. 4. Eine Methode zur Prüfung und Wertbestimmung des Safrans. Avaldatud koos prof. J. Stamm'iga. Pharmacia 1930, 7 lk.

Nimetatud töös on antud safrani väärtuse määramiseks uus meetod. Esiti kirjeldatakse lühidalt safrani sisaldisaineid kõige uuema kirjanduse andmeil, siis antakse uue meetodi täpne kirjeldus ja lõpuks on toodud andmed, mis on saadud mitmesuguste safranisortide uurimisel. Uuritud on 18 safranisorti, mille väärtus on määratud Saksa arstirohuraamatu järgi. Kolorimeetrilisel määramisel pole võimalik kindlasti ära tunda safrani identsust. Juhul, kui safranile on juurde lisatud värvaineid, võib see põhjustada lahuse värvuse, mida siis määratakse kolorimeetriliselt. Uus meetod põhjeneb safrani kromoglükosiidi, krotsiini, kompo-

nentide α -, β -, γ -krotsetiini eraldamisel ja määramisel. See meetod võimaldab safranit ära tunda selle kromoglükosiidide järgi ja krotsiini komponentide kolorimeetrilise määramisega määrata ka üksikute safranisortide väärtust, tarvitades võrdluseks kaaliumdikromaadi-lahust. Peale selle määrati safranisortide iseloomustamiseks nende niiskus, tuhk ja kloorarv.

Töö nr. 6. Über die Beurteilung des Frischezustandes der fetten Öle vermittels der kolorimetrischen Methode nach Stamm-Korpáczy. Pharmacia 1934, 6 lk.

Töö käsitleb rasvade mörkjanemisastme kvantitatiivset määramist difenüülkarbatsiidi-reaktsiooni abil. Korpáczy andmeil tarvitatakse reaktiivina rasvade värskeolu tõestamiseks J. Stamm'i poolt ettepanud difenüülkarbatsiidi lahusena atsetüleetetrakloriidis, milles lahustuvad ka rasvad. Reaktsiooni tulemusi määratakse kolorimeetriliselt, tarvitades võrdluslahusena teatava kontsentratsiooniga bordoo S-lahust, millest valmistatakse tõusvates kontsentratsioonides lahuste rida. Et paljud õlid on kollase värvusega, lisatakse võrreldavate tulemuste saavutamiseks bordoo lahusele kollase värvaine — tartratsiini lahust. Bordoo S- ja tartratsiini-lahus peavad vastama Oswaldi värviskaalas arvudele 6,5—7,0.

A. Tomingas tegi kindlaks, et kaubanduses saadav lahustusaaine atsetüleetetrakloriid sisaldab vaba kloorvesinikku, millest tuleb reaktiiv enne tarvitamist puhastada veega käsitlemisel ja destillatsiooni teel. Puhastatsetüleetetrakloriid annab difenüülkarbatsiidiga selge, värvuseeta lahuse.

Määrates rasvade mörkjanemisastet saadakse värskete rasvade värvusetu lahus, kuna mörkjanenud rasvad annavad roosa kuni punase värvuse mitme varjundiga. Värvuse intensiivsus määratakse kraadides 0,5—300-ni, kusjuures kraadid tähendavad vastavalt võrdluslahuse kontsentratsioonile bordoo S milligrammide arvu.

Uue meetodi kõlblikkuse kindlakstegemiseks uuris A. Tomingas rea mitmesuguseid värskaid ja võrdluseks ka mörkjane-
nud oliiv-, seesam- ja riitsinusõlised ja tegi kindlaks, et selle meetodi abil võib määrata õli värskest kui ka mörkjanemisastet. Võrdluseks uuris ta samu õlised ka Kreis'i reaktsiooni abil ja määras nendegi happekraadi.

Töö nr. 8. Über Wert- und Frischezustandsbestimmung der *Glandulae Lupuli*. Pharmacia, 1934, 4 lk.

Glandulae Lupuli väärtust määrati seni droogi põletamisel järelejääva tuhaprotsendi järgi. Autor määras modifitseeritud Fromme meetodi kohaselt värskes droogis sisalduvaid happeiseloomuga kinoolitaolisi floroglutsiinühendeid humulooni ja lupulooni, milledest tekib seismisel mõru α - ja β -pehmevaik, pikemal seismisel humala kõvavaik. Uurimismaterjaliks olid 13 *Glandulae Lupuli* droogi, milledest 11 olid muretsatud värsketena, üks aga oli 20 ja teine 50 aastat vana. Autor uuris nimetatud droogiproovide väärtust, lõhna, eeterliku õli, tuha- ja niiskusesisaldust, eetris lahustuvate ja mittelahustuvate ainete hulka, nimetades ülalmainitud happeiseloomuga aineid „tooreslupuliiniks“, ja määras selle protsendi ja konsistentsi. Uurimisel selgus, et värske droog sisaldas kõige rohkem tooreslupuliini, mille konsistents oli pehme. Vanemates droogides oli tooreslupuliini protsent väiksem ja selle konsistents sitke. Väga vanades droogides oli tooreslupuliini protsent kõige väiksem ja selle konsistents kõva. Oma uurimusega on autor näidanud, et *Glandulae Lupuli* väärtust võib määrata „tooreslupuliini“ ja selle konsistentsi järgi.

Töö nr. 9. Mikrosublimatsioonist droogipulbrite tõestamise abimeetodina. Fenno-Ugrica 1936. a. V B, 4 lk.

Autor selgitab kirjanduse andmeil, et esimesi mikrokeemilisi meetodeid, mis farmakopöasse üles võeti, on mikrosublimatsioon, mida võib seoses keemiliste reaktsioonide varal saadud sublumaadi kristallograafiliste uurimistega ja mikrosulamistäpi määramisega eduga tarvitada abimeetodina droogide ja droogipulbrite identifitseerimisel. Edasi kirjeldab autor droogide ja droogipulbrite sublimeerimisviise, ühtlasi andes vastavaid näpunäiteid sublimeerimismeetodi läbiviimiseks rea farmakopöa-droogide puhul, esitades ka andmeid saadavate sublumaatide kohta.

III. Farmatseutilise keemia alalt.

Siia kuuluvad tööd nr. 1, 2 ja 5.

Töö nr. 1. Joodtinktuuri valmistamisest ja selles joodi hulga määramisest. Auhinnatöö, 1929, 1. dets. Kokkuvõte ER 1929, 2 lk.

Töö on juba retsenseeritud ja 1. dets. 1929. a. hinnatud I auhinna vääriliseks.

Töö nr. 2. Eesti monopoleetrist ja selle puhastamise võimalust. Magistritöö 1929, 100 lk.

Töö on retsentseeritud ja vääriliseks tunnistatud magistrikraadi saamiseks. Töö tulemused näitasid, et eesti monopoleetrit,

mis sel ajal ei vastanud farmakopöade nõudeile, võib kaaliumpermanänganaadi ja kaaliumhüdroksüüdi abil niivõrd puhastada, et ta vastab kõige kõrgemalle farmakopöa nõudeile. Töös on laialdaselt käsitletud ja uuritud mitmesuguseid eetri puhastamise võimalusi. Töö kestusel on ka kindlaks tehtud, missugused peroksüüdide ja aldehüüdide tõestamiseks tarvitataavad reaktiivid on kõige otstarbekohasemad kasutada eetri omaduste uurimisel. Töös on laialdaselt käsitletud ka eetri alalhoidmise viisid, millede abil saab vältida peroksüüdide tekkimist eetris.

Töö nr. 5. Autoksidatsiooniprotsessist rasvõlides. Doktori-väitekiiri 1933, 121 lk.

Väitekiiri on retsenseeritud ja vääriliseks tunnistatud dr. pharm. kraadi saamiseks. Töö käsitleb tähtsamaid meditsinaalseid rasvõlisisid: oliiv-, seesam- ja riitsinusõli ja täiendab suurt puudust, mis oli rasvõlide värskeoleku määramisel ja mõrkjanemisprotsessi arengu uurimisel. Uurimised on toimetatud ühtede ja samade õliproovidega, mis alal hoiti 4—5 aastat mitmesugustel tingimustel. Õlide omadusi uuriti kõigi tähtsamate uurimismeetodite abil. Kuna senised uurimused käsitlesid vaid mõningaid mõjutegureid ja uurimisel määrati vaid üksikuid konstante ja uuriti vaid lühikest aega alalhoitud õlisisid, käsitleb nimetatud väitekiiri õlide uurimist alates värske õliga ja lõpetades mõrkjanemisprotsessi täieliku arenemisega. Uurimus andis väärtuslikke tulemusi rasvõlides tundmiseks.

IV. Ülevaadud ja kokkuvõttud.

Artiklis „Rohuteadlaste osa elatusvahendite keemia arendamisel Saksamaal ja Eestis“, Pharmacia 1937, annab autor lühikese ülevaate elatusvahendite keemia ja rohuteaduse tihedaist sidemeist ja rohuteadlaste koostööst elatusvahendite keemia arendamisel Saksamaal, kusjuures ta tähendab, et Eestis võime ka seda tähele panna, et elatusvahendite keemia kui rohuteadusele väga lähike ala on alati huvitanud meie rohuteadlasi ja nad on omalt poolt kaasa töötanud selle teaduseharu arendamisel. Autor jõuab otsusele, et elatusvahendite keemia on oma uurimismetoodika ja -suuna poolest kõige lähem puht-rohuteaduslikkudele distsipliinidele.

„Farmakoanatomia“ õpperaamat, välja antud koos prof. J. Stamm'iga.

Nagu raamatu eessõnast selgub, on raamat määratud farmaat-

sia üliõpilastele mikroskoopilis-anatoomiliste praktikumide jaoks ja koostatud kandideerija ja prof. J. Stamm'i poolt prof. J. Stamm'i 16 aasta kestel peetud loengute järgi.

„Farmakobotaaniline praktikum“.

See brošüür on välja antud T. Ü. Farmakognoosia-instituudi juhataja prof. dr. J. Stamm'i poolt; sisaldab T. Ü. Botaanika-aias kasvavate ravimitaimede nimesid ja asukohti. Brošüüri saade on dr. pharm. Alma Tomingalt.

„Tähtsamate droogide lühikese etümoloogia“ on koostanud dr. pharm. H. Metsapa ja redigeerinud dr. pharm. Alma Tomingas.

Dr. pharm. Alma Tominga praktilisest ettevalmistusest tuleb esile tõsta järgmist: 1) Farmakognoosia-instituudi vanema assistendina on dr. pharm. A. Tomingas saanud kogemusi teadusliku töö tegemise ja õppetöö korraldamise alal; 2) õppeülesannete täitjana Tartu Ülikoolis on dr. pharm. Alma Tomingas omandanud kogemusi pedagoogilise tegevuse alal.

Arvestades dr. pharm. Alma Tominga senist tegevust Farmakognoosia-instituudi vanema assistendina ja õppeülesannete täitjana ning tema huvi teadusliku töö vastu, arvab allakirjutanu, et dr. pharm. Alma Tominga ettevalmistust võib lugeda küllaldatakse, et ta võiks osutada kohaseks kandidaadiks vakantsele farmakognoosia õpetoolile.

Arvamus dr. pharm. Hermann Paris'e kohta.

Kandideerija dots. dr. pharm. H. Paris'e tööde nimekirjas, mis ta on lisanud oma kandideerimissooviavaldusele, on loendatud 16 tööd, neist on trükis ilmunud 14 ja käsikirjas 2 tööd, mis käsitlevad farmaatsia ala ja on retsenseerimisele võetud. Need 16 tööd rühmituvad oma iseloomult järgmiselt: eksperimentaalsed tööd ja uurimused (7 tööd), kirjeldavad tööd ja uurimused (6 tööd), ülevaadud ja kokkuvõtted (3 tööd).

Samad tööd jagunevad alade järgi: tööd farmakognoosia alalt (11 tööd), tööd farmatseutilise keemia alalt (3 tööd), üldfarmaatsia alalt (2 tööd).

I. Tööd farmakognoosia alalt.

Siia kuuluvad tööd nr. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15 ja 16.

Enne 1936. a. trükis ilmunud tööd (nr. 5, 6, 7, 8, 9, 10) on retsenseeritud kandidaadi *venia legendi* saamise puhul.

Töö nr. 5. Kummeli, *Matricaria chamomilla*, kultuur. Eesti Rohuteadlane 1934, nr. 4; 3, 5 lk.

Mõned andmed kirjandusest kummeli kultiveerimise kohta.

Töö nr. 6. Tulemusi ja kogemusi Ülikooli apteegi ravimitaimede kultuurpõllult. ER 1935, nr. 2 ja 3; 7,5 lk.

Autor teatab Ülikooli apteegi ravimitaimede kultuurpõllul kummeli, palderjani, koriandri, föönumgreekumi ja piparmündi kasvatamisest 1934. a., käsitelles eriti nimetatud taimede kasvatamise tasuvust Eestis.

Töö nr. 7. Piparmündi, *Mentha piperita L.*, kultuur. ER 1934, nr. 4; 6 lk.

Autor esitab artiklis kirjanduses leiduvaid andmeid piparmündi kultuuri kohta ja katsub plaani luua piparmündi kultiveerimiseks meie kliimaatilistes oludes. Kahjuks ei ole autor määranud eeterliku õli sisaldust droogis, et hinnata saadud droogi väärtust. Teatavasti sisaldas „Helios'e“ kultuuridest saadud piparmünt 0,7—0,8% eeterlikku õli, mis on madalam kui Kesks ja Lääne-Euroopas kasvatatud droogi eeterliku õli sisaldus.

Töö nr. 8. Kummeli, *Matricaria chamomilla*, kogumisest. ER 1935, nr. 5; 4,5 lk.

Autor kirjeldab kummeli õite kogumist ja selleks otstarbeks tarvitatud, ta enda poolt kohandatud õitekogumisriista.

Töö nr. 9. Palderjanist, *Valeriana officinalis L.*, ja selle kultuurist. ER 1935, nr. 8—10; 11,5 lk.

Töös käsitellakse kirjandust palderjani kultiveerimise kohta ja ülikooli apteegi põllul palderjani kultiveerimisel saadud kogemusi.

Töö nr. 10. Üheksavägine, *Verbascum phlomoides L.*, *Verbascum thapsiforme* Schrader, *Verbascum Thapsus L.*, ja selle kultuur. ER 1935, nr. 12.

Referaat käsitleb nimetatud taimi, nende kasvatamise võimalust ja neist droogi saamist.

Töö nr. 11. Mõningate ravimitaimede väetamisküsimusi. ER 1936, nr. 5; 9,5 lk.

Töös käsitellakse kirjanduslike andmete põhjal mitmesuguste ravimitaimede väetamisküsimusi.

Töö nr. 12. Ravimitaimede kultuurist kodumaal. ER 1936, nr. 7; 4,5 lk.

Autor annab ülevaate Eestis teostatud ravimitaimede kultuuridest; kokkuvõttes väidab ta, et Eestis on ravimitaimede kul-

tuuri ja arengu eduks kõik eeldused olemas ja et see ala võib meil kujuneda ka majanduslikult vägagi tähtsaks teguriks.

Töö nr. 14. Ravimitaimede kultuur ja droogideturu korraldamine Lätis. ER 1939, nr. 12; 6 lk.

Autor kirjeldab ravimitaimede kultuuride ja droogideturu korraldamist Lätis ja jõuab järgmistele kokkuvõtetele: 1) Riikliku lao asutamine Lätis on stimuleerivalt mõjunud ravimitaimede sealsele kultuurile, mõjudes tõstvalt ühtlasi ka toodetud droogide kvaliteedile; 2) Läti on droogide tootmise alal jõudnud kõrgusele, mis võimaldab mitte ainult oma tarvidust täita tähtsamate droogidega, vaid ka nende osalist eksporti; 3) Läti ravimi-, maitse- ja lõhnataimede kultuuri majanduslik tähtsus riigile ja rahvale on tähelepanuvääriv ja vastuvaieldamatu; 4) silmas pidades rahvusvahelist olukorda tuleks kiiresti kaalumisele võtta analoogilise organisatsiooni loomist ka meil.

Töö nr. 15. Ravimitaimede seemnete idahemisküsimusi. Käsi-
kiri, 3,5 lk. masinakirjas.

Autor on katsetanud kummeliseemne idanemisega mitmesugustes tingimustes, et selgitada kirjanduses leiduvaid vastukäivaid andmeid selle küsimuse kohta. Autor väidab oma katse varal, et valguse idanemist-soodustav toime tuleb väga tugevalt esile ainult 1-aastase seemne puhul. Värske seemne kohta pole see toime eriti tähelepanuvääriv, kuna 2 a. seisnud seemnete puhul osutus idanemistagajärg pimedas koguni paremakski — valguses toimunud katsetest. Silmas pidades asjaolu, et kummeliseemne on väga väike (1 grammis kuni 13000—15000 tera) ja kummelipõldu tuleb tavaliselt ikka harvendada, võib 2-aastast seemet praktiliselt täiesti külvikõlvuliseks lugeda. Kui me aga nende katsete tulemuste põhjal tahaksime otsustada, kas kummeliseemne tuleb külvi korral mullaga katta või mitte, siis samul eeltoodud põhjustel kui ka kaalutlustel, et mullaga kattes me kindlustame seemnele paremini niiskust, tuleks otsustada kergelt mullaga katmise kasuks.

Töö nr. 16. Palderjanijuure võrdlev uurimine. Käsi-
kiri, 3,5 lk. masinakirjas.

Töös on toimetatud võrdlevaid uurimisi Eesti, Nõukogude-Vene, Saksa ja Belgia päritoluga palderjanijuure kohta, kusjuures on erilist tähelepanu pööratud eeterliku õli ja ekstraktainete sisaldusele; seejuures on autor leidnud, et Eestis kasvatatud palder-

janitaimest toodetud droog on kvaliteedilt osutunud paremaks kui välismaa droog.

II. Tööd farmatseutilise keemia alalt.

Siia kuuluvad tööd nr. 1, 2 ja 3.

Need tööd on retsenseeritud kandidaadi *venia legendi* saamise puhul, nimelt:

Töö nr. 1. Seatina dispersioonidest bensoolis ja toluoolis. ER 1932, nr. 5; 9 lk.

Tina disperseeriti Svedberg'i meetodi järgi bensoolis resp. toluoolis. Dispersioonide sadestamiskiirus määrati nefelomeetriliselt. Nende dispersioonide nefelomeetriline efekt on näidatud aja-funktsioonina 10 tabelis, tarvitades standardvedelikuna tušilahust 1:1000. Töös on näidatud, et nefelomeetrilisi uurimismeetodeid on võimalik rakendada mitmesuguste Pb-organosoolide uurimiseks. Peale selle uuris autor kautšuki mõju Pb-dispersioonide püsivuse suhtes, andes katsete tulemuste kohta kolm kurvi.

Töö nr. 2. Kolloidsest seatinast, eriti atsetonosoolist. ER 1932, nr. 6; 4 lk.

Tina disperseeriti atsetoonis Svedbergi meetodi kohaselt ja saadud tina atsetonosooli püsivust jälgiti nefelomeetriliselt. Katsete tulemused on antud neljal kurvil.

Töö nr. 3. Müügil oleva äädikhappe uurimine. ER 1934 6/7; 1,3 lk.

Autor uuris 10 kaubandusest võetud äädikhappe proovi ja leidis, et proovitud äädikhape ei vastanud farmakopöa nõudeile.

III. Tööd üldfarmaatsia alalt.

Siia kuuluvad tööd nr. 4 ja 13.

Neist on nr. 4 retsenseeritud kandidaadi *venia legendi* saamisel, nimelt:

Artikkel Helveetsia farmakopöaga tutvumiseks.

Töö nr. 13. Mõningaid jooni Läti apteegiasjandusest iseseisvuse 20 a. perspektiivis. ER 1938, nr. 11; 5,5 lk.

Autor kirjeldab Läti apteegiasjanduse arengut Läti 20-aastase iseseisvuse vältel.

Dr. pharm. Hermann Paris'e praktilisest ettevalmistusest tuleb esile tõsta järgmist: 1) ta on asutanud ravimitaimede katse-aiad, mis on kaasa aidanud kodumaal ravimitaimede kasvatamise

levimisele; 2) õppeülesannete täitjana Tartu Ülikoolis on ta omandanud teatud kogemusi pedagoogilises tegevuses. Üldiselt aga tuleb dr. pharm. H. Paris'e teaduslikku ettevalmistust võrreldes teiste kandidaatidega pidada vähem rahuldavaks.

Arvestades dr. pharm. Hermann Paris'e senist teaduslikku ja pedagoogilist tegevust, ei saa kokkuvõetult öelda, et kandideerija oleks küllaldaselt ette valmistatud farmakognoosia õppetooli täitmiseks.

Tartus, 2. aprillil 1940. a.

N. Veiderpass,
galeenilise farmaatsia ja apteegiretseptuuri
erakorraline professor.

Rezension von Prof. Dr. pharm. J. Stamm, Universität Posen.

Aus dem Schreiben des Herrn Dekans der Medizinischen Fakultät vom 20. 2. 40 ersehe ich, dass die Fakultät mich am 19. 2. d. J. zum Rezensenten der Arbeiten der auf die Professur für Pharmakognosie Kandidierenden gewählt hat. Die gleichzeitig mit dem genannten Schreiben abgesandten Arbeiten der Kandidaten sind nicht in meine Hände gelangt. Nach telegraphischer Verständigung hierüber hat der Herr Dekan mir zweimalig die Arbeiten zugesandt, die ich am 6. April d. J. erhalten habe.

Da ich alle Arbeiten der Kandidaten seit Jahren kenne, ist es mir möglich, folgende Rezension in dieser kurzen Zeit zu geben.

D r . p h a r m . H e r m a n n P a r i s

hat der Fakultät ein Verzeichnis über 16 Arbeiten vorgestellt. Von diesen enthalten nur die Nr. 1, 3, 5, 6, 8, 15 und 16 Versuche, während die übrigen Kompilationen bzw. Referate darstellen. Die Veröffentlichung Nr. 2 ist nicht vorgestellt worden. Von den genannten Nummern liegen 15 (3 Seiten) und 16 (8 Seiten) nur in Maschinenschrift vor. Die gedruckten Arbeiten Nr. 1, 3, 5, 6, 8, umfassen insgesamt 26 Seiten. Wie der Autor selbst angibt, ist die Arbeit Nr. 16 unter „tatkraftiger Mithilfe“ von W. Limberg durchgeführt worden.

Die Arbeit Nr. 1, mit der der Kandidat im Jahre 1932 im Alter von 41 Jahren sich erstmalig mit wissenschaftlicher Arbeit zu befassen beginnt, behandelt das Thema der Bleidispersionen in Benzol und Toluol. Verfasser stellte sich die Aufgabe, die Frage der Stabilität der Bleidispersionen in sauerstofffreien und dabei genügend beständigen Medien wie Benzol und Toluol zu klären. Im Ergebnis nimmt er an, dass es sich hier nicht um kolloidale Systeme, sondern um Suspensionen handelt, deren Teilchengrößen zwischen 4 und 26 Mikronen liegen.

Mit dieser Arbeit, die an sich ihren Ergebnissen nach von

geringer Bedeutung ist, und in der sich der Autor fortwährend in unbestimmten Äusserungen ergeht wie z. B.: „tuleks arvata“ oder „tuleks pisut püsivamaks lugeda“ oder „võiksid olla“ oder „ei julge otsustavat tähendust kirjutada“ oder „jättes seejuures siiski lahtiseks stabiilsust tingiva faktori rõhutamise“ oder „nefelomeetrist meetodit on teataval määral võimalik rakendada“ etc., beginnt und beschliesst er eigentlich seine wissenschaftliche Forschungsarbeit.

Die hierauf folgende Veröffentlichung Nr. 3 befasst sich mit der Wertbestimmung einiger dem Handel entnommenen Essigsäureproben nach den Vorschriften der Arzneibücher, wobei die Frage, warum keine der Proben die Sublimatreaktion aushält, offengelassen wird.

Im Artikel Nr. 4 werden einige Daten des schweizerischen Arzneibuches wie z. B. die Anzahl der Seiten und Artikel mit der Anzahl derselben im russischen und deutschen Arzneibuch miteinander verglichen. Hierbei erweist es sich, dass der Autor die lateinische Deklination nicht kennt: der Plural von cortex wird corticis, von fructus — fructa, von radix — radicis, von rhizoma — rhizoma geschrieben, weiter finden wir gossypium antiseptica, telae antiseptica u. a. Alle übrigen Daten sind allgemein bekannt.

In den Veröffentlichungen Nr. 13 und 14 wird das Apothekenwesen und die Arzneipflanzenkultur sowie der Drogenmarkt Lettlands in Wort und Bild beschrieben und Tabellen über die Anzahl der Apothekenbesitzer, studierter und nichtstudierter Mitarbeiter gebracht. Hierbei macht der Autor die Feststellung, dass das pharmazeutische Personal Lettlands aus nur 44% Letten und 56% Fremdstämmigen, hauptsächlich Juden, besteht. Auch diesen Artikel führt der Autor im Verzeichnis seiner Forschungs- und wissenschaftlichen Arbeiten an.

Die Artikel Nr. 5 bis 12 und die in Maschinschrift vorliegenden Schriften Nr. 15 und 16 behandeln die Kultur und das Sammeln der Kamillen (5 und 8), der Pfefferminze (7) und des Baldrians (9 und 16), die übrigen verschiedene allgemein bekannte Fragen der Arzneipflanzenkultur. Diese Veröffentlichungen tragen alle den Charakter der Oberflächlichkeit, und in jeder derselben ist deutlich zu erkennen, dass es dem Autor nur darauf ankommt, etwas geschrieben zu haben. Dieselben können, soweit sie überhaupt eigene Versuche enthalten, nur als Vorarbeiten betrachtet werden, die bloss in das Protokollbuch einer Arznei-

pflanzenkultur zwecks Auswertung nach einigen Jahren der weiteren Erfahrung gehören.

Die meisten dieser Veröffentlichungen sind Kompilationen und enthalten meist nur kurze Referate aus grossen Arbeiten anderer Forscher oder technische Einzelheiten, über die ein Gärtner besser orientiert ist als der Autor selbst.

Alle veröffentlichten Schriften des Kandidaten sind in der Zeitschrift „Eesti Rohuteadlane“ erschienen, und er hat sich nicht die Mühe genommen, Sonderabzüge seiner Arbeiten zu bestellen, obgleich er selbst Schriftleiter war. Offenbar lag bei ihm nicht der Wunsch vor, seine Arbeiten zu verbreiten. Die Resultate der Schriften des Herrn Paris sind auch in keiner ausländischen Fachzeitschrift zu finden. Den Wert seiner Doktordissertation kann man daraus erkennen, dass der Kandidat dieselbe weder im curriculum vitae noch im Verzeichnis seiner Arbeiten anführt.

H. Paris kandidiert auf die Professur für Pharmakognosie, ohne die hierzu erforderliche Ausbildung als Assistent erworben zu haben. Wie wäre es überhaupt denkbar, dass er Vorlesungen über allgemeine und spezielle Pharmakognosie halten und die Praktika der mikroskopischen Anatomie der Drogen mit Vorlesungen sowie der Pharmakochemie leiten sollte? Allein das Studium der mikroskopischen Anatomie erfordert eine langjährige Praxis, um dieses Fach lehren zu können. Um die Pharmakochemie lehren zu können, muss man gleichfalls jahrelang dieses Fach studiert haben; um Vorlesungen halten zu können, muss man vor allem die Pharmakognosie beherrschen und viele Studienreisen gemacht haben. Das alles hat Herr Paris nicht getan und kann daher dieses Fach nicht vertreten.

Wie seine bisherige Lehrtätigkeit als Privatdozent und Dozent für Arzneipflanzenkultur bewiesen hat, war er dieser Aufgabe nicht gewachsen, denn seine Vorlesungen, die gewöhnlich erst am Schluss des Semesters begannen, waren stets äusserst schwach besucht. Der Stoff, den er vortrug, beschränkte sich vornehmlich auf die Grundzüge der Bodenkunde, die in das Fach der Landwirtschaft gehört, welches er nicht studiert hat. Auf Befragen der Studenten, welche Pflanzen in seinen Vorlesungen behandelt wurden, erhielt ich die Antwort: „über die Erdoberfläche hinaus ist Dr. Paris nicht gekommen“.

Auf Grund obiger Tatsachen und Erwägungen halte ich den

Kandidaten H. Paris für vollkommen ungeeignet, die Professur für Pharmakognosie zu bekleiden.

Dr. pharm. Hugo Salasoo (Sogenbits)

hat der Fakultät ein Verzeichnis über 40 im Druck erschienene wissenschaftliche und 46 gedruckte populärwissenschaftliche Artikel vorgestellt. Ausserdem gibt er an, noch weitere ca. 50 Artikel und über 100 kürzere Referate über pharmazeutische Fachfragen in Zeitschriften und Tageszeitungen veröffentlicht zu haben, die nicht vorgestellt sind. Somit hat der Kandidat zusammen etwa einvierteltausend Schriften veröffentlicht, und zwar beginnend mit dem Jahre 1928. Hieraus ergibt sich, dass er im Durchschnitt nicht mehr als 18 Tage Zeit für jede Veröffentlichung gehabt hat. Diese Frist wird durch die Berufsarbeit, die der Autor gleichzeitig zu erfüllen hatte, noch zum mindesten auf ein Drittel dieser Zeit herabgesetzt. Hierdurch verbleiben für die Bearbeitung einer Veröffentlichung im Durchschnitt nur etwa 6 Tage. Dementsprechend steht auch die Qualität seiner Arbeiten in direktem Gegensatz zur Quantität derselben.

Da der Kandidat meist keine Sonderabzüge, sondern Belegnummern der Zeitschriften vorgestellt hat, entsteht der Eindruck, als ob er ausserordentlich umfangreiche Arbeiten aufzuweisen hätte. Dieser Umstand erschwert die Orientierung und zeugt davon, dass der Autor die Gepflogenheit eines Wissenschaftlers, sich Separata zu bestellen, nicht kennt. Es kann aber auch sein, dass er auf die Verbreitung seiner Schriften keinen Wert legt.

Die im Verzeichnis angeführten 86 Schriften können in folgende Gruppen aufgeteilt werden:

I. Arbeiten mit eigenen Versuchen Nr. 1, 2, 5, 6, 7, 9, 11, 14 und 15, im ganzen 9 mit zusammen 61 Seiten Text.

II. Botanische Exkursionen und floristische Notizen Nr. 12, 13, 17 und 18, im ganzen 4 mit zusammen 47 Seiten Text.

III. Kompilationen, Berichte und Vorschläge Nr. 3, 4 und 20, 10, 16, 19, 21, 22, 24, 25 bis 29, 31 bis 40; im ganzen 24 mit zusammen 136 Seiten Text.

IV. Taschenbücher und Pharmakopöe Nr. 8, 23 und 30.

V. Populärwissenschaftliche Schriften Nr. 1 bis 46, im Durchschnitt zu je 3 Seiten Text.

Zu diesen Gruppen wäre kurz folgendes zu sagen:

I.

Die Magisterarbeit (Nr. 1) über die Kapillaranalyse, 36 Seiten, hinterlässt einen guten Eindruck, und es ist zu erkennen, dass der Autor sich zur Bearbeitung genügend Zeit genommen hat. Wenn auch die Kapillaranalyse heute bedeutend weiter ausgebaut worden ist, so spiegelt die Arbeit doch den Stand derselben im Jahre 1928 wider.

Die Arbeit Nr. 2, 4 Seiten, behandelt den Kieselsäuregehalt einiger einheimischer Drogen. Da der Autor die Methodik nicht angibt, sind die Resultate unbrauchbar. Ausserdem beziehen sich die erhaltenen Werte auf die Pflanzen nur einer Vegetationsperiode. Die Tabellen sind unklar zusammengestellt. Die Arbeit bietet nichts Neues.

Im „Beitrag zur Kenntnis des Tormentillrhizoms“ (Nr. 5) sind 10 Gerbstoffbestimmungen ausgeführt und die Resultate in einer verworrenen Tabelle wiedergegeben. Dieselben Daten werden in einer anderen Zeitschrift nochmals veröffentlicht (Nr. 7).

Die Arbeit Nr. 6 bringt den Anfang einer Untersuchung der Andromeda-Droge. Die angekündigte Fortsetzung der Arbeit zur Feststellung der giftigen Bestandteile derselben ist nicht erschienen, obschon sich der Autor die Lösung dieser Frage zur Aufgabe gemacht hatte.

Nr. 9 ist die amtlich für nichtgedruckte Doktordissertationen vorgesehene Zusammenfassung derselben auf 2 Seiten. Die Dissertation selbst ist unter Nr. 16 beigegeben. In dieser Arbeit behandelt der Autor die Pflanze und Droge *Polygonum hydropiper*. Da die Resultate im Widerspruch zu den bisherigen Untersuchungen anderer Forscher stehen, kann ein Urteil über den Wert dieser Arbeit nicht vor Nachprüfung gefällt werden. Die Möglichkeit der Nachprüfung besteht aber in anderen Ländern nicht, solange die Arbeit unveröffentlicht im Archiv liegt.

Nr. 11 enthält eine Bestimmung des Alkanningehalts in *Echium vulgare* Wurzeln. In Nr. 14 wird über 2 Vergiftungen mit *Ol. Chenopodii* berichtet.

Nr. 15 behandelt einige Herstellungsweisen der Knoblauchpräparate mit Alkohol und die Feststellung der „Konstanten“ einer Knoblauchtinktur. Dem Autor ist es nicht bekannt, dass das beste Medium zur Herstellung solcher Präparate fettes Öl ist.

Diese wenigen und dazu meist kleinen Arbeiten, die zudem

keine nennenswerten Resultate ergeben haben, stellen die Hauptarbeit des Autors in 12 Jahren dar. Keine einzige dieser Arbeiten ist in der Fachliteratur des Auslandes genannt worden.

II.

Der Kandidat Salasoo (Sogenbits) hat bisweilen botanische Exkursionen unternommen, was ja fast jeder Berufsgenosse periodisch tut. Solche Exkursionen sind bekanntlich ebenso lehrreich wie angenehm und haben den Zweck, die botanischen Kenntnisse nicht in Vergessenheit geraten zu lassen. Nach Bestimmung der mitgebrachten Pflanzen wandern diese ins Herbarium, das ja ständig ergänzt und aufgefrischt werden muss. Niemand hat dabei je daran gedacht, solche Spaziergänge zu beschreiben, es sei denn, dass man sehr selten vorkommende oder noch nicht gefundene Pflanzen entdeckt hat. Anders aber Herr Salasoo. Die Exkursion wird vom Bahnhof an in allen Phasen und in allen Einzelheiten, inkl. Regen und Sonnenschein, beschrieben und dann als wissenschaftliche Arbeit aufgetischt. Da er wiederholt solche Exkursionen zusammen mit Botanikern unternommen und beschrieben hat, ist bei letzteren die Bezeichnung „Botanophile“ für Nichtbotaniker entstanden, die sich in dieser Weise mit Botanik befassen. Diese nicht sehr schmeichelhafte Bezeichnung findet sich bereits in einem grösseren botanischen Werke Estlands.

Die Artikel Nr. 12, 13 und 17 stellen botanische Plaudereien dar, deren Veröffentlichung als überflüssig zu betrachten ist. In Nr. 12 sagt der Autor als mag. pharm. H. Sogenbits, dass die Pharmazie verschiedene Beziehungen zur Botanik habe, und daher müsse der Pharmazeut botanische Kenntnisse besitzen! Während dieser zu früh im Jahr unternommenen Exkursion entdeckte der Autor u. a. auch *Tussilago farfara* und belehrt den Leser, dass bei dieser Pflanze zuerst die Blüte und darauf die Blätter entstehen. Diese selbst der Schuljugend bekannte Tatsache wird von einem mag. pharm. veröffentlicht, und als Dozent stellt derselbe eine solche „wissenschaftliche“ Arbeit der Fakultät bei der Kandidatur auf die Professur für Pharmakognosie vor! Der Rezensent solcher „Arbeiten“ kann natürlich nur sagen, dass der Kandidat wegen äusserster Primitivität seiner Auffassung über eine wissenschaftliche Arbeit vollkommen ungeeignet ist.

Nr. 18 nennt der Autor: „Floristic notes from Virumaa and

from the northern coast of Estonia" (34 Seiten). Diese Arbeit ist 1934 im Englischen erschienen (Übersetzerin Mrs. Hilja Lippmaa) und die Bearbeitung von Prof. T. Lippmaa geleitet worden. Da alle Pflanzen systemlos angeführt sind und kein Register beigegeben ist, kann dieses Verzeichnis nicht benutzt werden.

III.

Die 24 obengenannten Kompilationen, Berichte und Vorschläge bezeugen den Drang des Autors nach literarischer Betätigung und stellen keine wissenschaftlichen Arbeiten dar, die hier der Beurteilung unterliegen. Im übrigen sind es nur 21 Veröffentlichungen, da die Nummern 25, 26, 27 u. 29 denselben Artikel über die estnische Pharmakopöe in verschiedenen Zeitschriften darstellen. Um dennoch ein Beispiel aus dieser Gruppe zu demonstrieren, sei folgendes angeführt.

Mag. H. Sogenbits propagiert im Jahre 1930 (in Nr. 4) den Hefeextrakt u. a. zur Herstellung der asiatischen Arsenpillen und bedauert, dass in Estland dieser Extrakt nur eine minimale Anwendung gefunden hat, trotzdem die Verwendung desselben sich allseitig rentieren würde (tasuks end igakülgset). Im Jahre 1934 warnt derselbe, jetzt Dr. H. Salasoo, in der Veröffentlichung Nr. 20 vor der Verwendung dieses Extraktes bei der Herstellung von Arsenpillen ohne Vorschrift des Arztes, da inzwischen ein Fall mit Vergiftungserscheinungen infolge leichten Zerfalles so zubereiteter Pillen eingetreten war. Diese Schädigung des Patienten muss auf die übereilte und unüberlegte Propaganda des Autors zurückgeführt werden. Er hätte wissen müssen, dass der Hefeextrakt in diesem Fall keinen indifferenten Stoff darstellt.

IV.

Der Kandidat hat das Taschenbuch: „Farmatsöitiline käsi-raamat“ Teil I (Nr. 8) zusammen mit N. Veiderpass und H. Paris und Teil II (Nr. 23) allein herausgegeben. Dieses Buch enthält allerlei nützliche Daten für den Apotheker und ist in der Art pharmazeutischer Kalender abgefasst.

Weiter führt der Autor unter Nr. 30 die Pharmacopoea Estonica ed. I als seine wissenschaftliche Arbeit an. Dazu hat er kein Recht, denn die Artikel der Pharmakopöe sind von anderen

Mitarbeitern geschrieben worden. In seinem curriculum vitae hat er angegeben, welchen Anteil er an der Herausgabe derselben gehabt hat.

V.

Die 46 populärwissenschaftlichen Schriften behandeln u. a. das Pharmaziestudium und die Apotheken Amerikas, Chinas, Deutschlands, Russlands, Dänemarks, der Schweiz, die estnische, finnische und ungarische Pharmakopöe, einige Gesetze, die Vitamine, den Drogenmarkt u. a. In den genannten Ländern ist er nie gewesen. Eine Beurteilung solcher Schriften erübrigt sich.

Dr. H. Salasoo ist mit der Apotheke nur wenig in Berührung gekommen und hat keine Ausbildung als Assistent in der Pharmakognosie genossen, noch hat er den grossen Fortschritt, den die Lehre am Pharmakognostischen Institut erfahren hat, verfolgen können. Er hat bis zur Kandidatur auf die Professur keinerlei Interesse für das Institut an den Tag gelegt. Er hat keine Reisen ins weitere Ausland unternommen, die seine Ausbildung hätten vervollständigen können, kennt daher auch nicht den Lehrbetrieb und die Einrichtungen, die die moderne Forschung benötigt. Salasoo hat bis zu meinem Fortgang keine Lehrtätigkeit in den Fächern der Pharmakognosie ausgeübt.

Aus den angeführten Gründen halte ich den Kandidaten Salasoo für ganz ungeeignet, den Lehrstuhl für Pharmakognosie zu bekleiden.

Dr. pharm. Alma Tomingas

hat der Fakultät 15 wissenschaftliche Arbeiten vorgestellt. Eine derselben stellt den pharmakognostischen Teil der estnischen Pharmakopöe dar und besteht aus 174 Artikeln. Die Gesamtzahl der Seiten beträgt 630, ohne die von ihr geschriebene Preisschrift.

Die Arbeit Nr. 1 ist eine Preisschrift, die am 1. Dezember 1929 von der Universität mit dem I. Preise ausgezeichnet wurde.

Nr. 2 ist die Magisterschrift: „Über den estnischen Monopoläther und die Reinigungsmöglichkeiten desselben“. Die Arbeit stellt eine genaue Untersuchung des estnischen Monopoläthers dar, der damals von sehr schlechter Qualität und seines Peroxyd-gehaltes wegen sehr explosionsgefährlich war. In dieser Arbeit hat die Autorin zeigen können, dass der Monopoläther mit Kaliumpermanganat und Kaliumhydroxyd vollkommen gereinigt

werden kann, sodass derselbe dann die schärfste Probe, d. h. die Phenolphthalinprobe, vollkommen aushält. Diese Arbeit hat einen grossen Erfolg gehabt, der darin bestand, dass die Qualität des Monopoläthers von Seiten der Fabriken sofort auf die nötige Reinheitsstufe gehoben und dadurch die Explosionsgefahr der Ätherrückstände beseitigt wurde. Die Arbeit ist wiederholt ins In- und Ausland angefordert worden. Ich habe diese Reinigungsmethode den Pharmakopöekommissionen aller Staaten empfohlen und nur zustimmende Antworten erhalten.

Nr. 3 behandelt die Frage über den Gehalt der Nadeln von 12 Abietinen an ätherischem Öl zu verschiedenen Jahreszeiten. Die Arbeit hatte den Zweck, die Wanderung des ätherischen Öls in der Pflanze nachzuweisen. An dieser sehr mühevollen Arbeit hat sich A. Tomingas durch Jahre ständig beteiligt, und bis jetzt sind drei Veröffentlichungen über diese Frage, eine von ihr, und in Zusammenarbeit mit den Finnen Killinen und Willner zwei Arbeiten im Druck erschienen. Die Resultate dieser Arbeiten haben in der ganzen ausländischen Fachliteratur Beachtung gefunden.

Nr. 4. In Zusammenarbeit mit der Kandidatin war es mir möglich, eine auf der Grundlage der Chromoglykosidspaltung fusende Methode zur Prüfung und Wertbestimmung des Safrans aufzubauen. Diese Arbeit hat in vielen Staaten grosses Interesse hervorgerufen und zur Anwendung der Methode in den Prüfungslaboratorien des Auslandes geführt.

Nr. 5. Die Doktordissertation über den Verlauf des Autoxydationsprozesses bei fetten Ölen ist eine grundlegende Arbeit über diese Frage. In derselben wird der Verlauf des Autoxydationsprozesses beim Olivenöl, Rizinusöl sowie Sesamöl behandelt. Der Umfang der zu behandelnden Einzelfragen ist so gross, dass die Arbeit eigentlich eine dreifache Dissertation darstellt. Die 27 Tabellen sind mustergültig klar zusammengestellt. Mit dieser Arbeit hat die Autorin unter Beweis gestellt, dass sie in hohem Masse befähigt ist, wissenschaftliche Forschung zu betreiben und die Darstellung präzise, klar und interessant zu gestalten. Zur Bewältigung der Untersuchungen hat die Kandidatin zwei Jahre intensiv gearbeitet. Die Herausgeber vieler grosser Handbücher haben diese Arbeit angefordert und derselben höchste Anerkennung gezollt. In den neuen Auflagen derselben werden die Resultate dieser Dissertation den gebührenden Raum finden. Referate

über dieselbe sind in den meisten Fachzeitschriften des Auslandes erschienen.

In Nr. 6 überprüft die Kandidatin die Diphenylcarbazidmethode von Stamm-Korpaczy zur quantitativen Beurteilung des Frischezustandes der fetten Öle. Diese mit der der Autorin eigenen Gründlichkeit durchgeführte Arbeit zeigt ihr Vermögen, Schwierigkeiten zu überwinden, die bei der kritischen Beurteilung organisch-chemischer Reaktionen auftreten können. Die Prüfung wurde an 12 Ölen durchgeführt und hat 6 Monate gedauert. Im Resultat sind die Maximalgrade für einzelne Öle korrigiert worden.

Nr. 7 ist eine eingehende Untersuchung der Droge Rhizoma Primulae. Die 15 Druckseiten umfassende Arbeit wurde von der Verfasserin unternommen, da diese Droge für die herauszugebende estnische Pharmakopöe vorgesehen war und Daten über die Eigenschaften und den Wert der einheimischen Pflanzen nicht vorlagen. Die Beschreibung der mikroskopischen Anatomie der Droge ist später in die estnische Pharmakopöe aufgenommen worden. Diese Arbeit stellt eine ausgezeichnete Leistung an Genauigkeit, Übersichtlichkeit und interessanter Darstellungsweise dar. Die zeichnerische Begabung der Autorin ist aus der im Text gegebenen Querschnittzeichnung zu ersehen.

Nr. 8. Die Arbeit über Wert- und Frischezustandsbestimmung der Glandulae Lupuli stellt eine erstmalige Veröffentlichung über diese Frage dar. Der Autorin ist es gelungen, den Frischezustand dieser Droge auf Grund der Konsistenz des Rohlupulins zu beurteilen.

Nr. 9. Eine Arbeit über Mikrosublimation der Drogen. Es werden praktisch überprüfte Angaben über die Anwendung der Mikrosublimation bei 48 Drogen gegeben. Die Überprüfung hat jahrelang gedauert.

Nr. 10. Eine Arbeit über die Verminderung des Wirkstoffgehalts der Saponindrogen infolge Aufbewahrung unter den verschiedensten Bedingungen. Die Untersuchungen haben sich über 3 bis 4 Jahre erstreckt und haben die Verminderung des Saponin-gehalts beim Aufbewahren ergeben. Untersucht wurden alle Saponindrogen des Arzneibuches. Diese wertvolle Arbeit gibt Richtlinien für die Praxis.

Nr. 11. Die Kandidatin hat mit mir zusammen das Lehrbuch „Farmako-anatomia“ herausgegeben, welches von den Stu-

dentem im Praktikum und in den Apotheken benutzt wird. Es hat sich ergeben, dass die Benutzung dieses Buches den Studenten die nötigen Kenntnisse in kurzer Zeit vermittelt, da es kein unnützes Wort enthält.

Nr. 12. Die Kandidatin hat an der Herausgabe des pharmakognostischen Teiles der estnischen Pharmakopöe amtlich als Mitglied der Kommission mitgearbeitet, indem sie die Projekte für die 174 Artikel mit 130 Seiten Text verfasst und an den Prüfungsarbeiten im Labor ständig mitgearbeitet hat. Die Arbeiten wurden in den Jahren 1934 bis 1936 durchgeführt und haben uns ausserordentlich belastet. Die Kandidatin hat in dieser Zeit ihre eigenen wissenschaftlichen Arbeiten vernachlässigen müssen.

Nr. 13. Die vom verstorbenen Privatdozenten Dr. H. Metsapa begonnene „Etymologie der Drogen“ ist von der Kandidatin auf Antrag des Estnischen Apothekervereins beendet, umgearbeitet und herausgegeben worden. Die 56 Seiten umfassende Broschüre ist seit dem Jahre 1936 in allen Apotheken Estlands halbamtlich im Gebrauch. Die Herausgabe dieser Etymologie hat der Kandidatin viel Arbeit und ein Jahr Zeit gekostet, da sie trotz ihrer guten Kenntnis der lateinischen, deutschen und russischen Sprache sich dieser wie auch der vielen anderen hier notwendigen Sprachen wegen ständig mit den Philologen besprechen musste, bevor die einzelnen der 246 Texte fertiggestellt werden konnten.

Nr. 14. Ein Artikel über den Anteil der Pharmazeuten an der Entwicklung der Lebensmittelchemie in Deutschland und Estland auf Grund von Daten, die die Autorin während ihrer Arbeit an der „Preussischen Landesanstalt für Lebensmittel-, Arzneimittel- und gerichtliche Chemie“ in Berlin gesammelt hat.

Nr. 15. Die Kandidatin hat im Jahre 1938 die Neuausgabe und Umarbeitung des „Pharmakobotanischen Praktikums“ besorgt. Diese Broschüre hilft den Studenten, die Arzneipflanzen des Botanischen Gartens der Universität kennenzulernen.

Dr. Alma Tomingas hat sich nach 8-jähriger Apothekenpraxis dem Studium der Pharmazie gewidmet und dieses im Jahre 1928 cum laude absolviert. Schon während ihres Studiums waren mir ihre ausgezeichneten Kenntnisse in der Botanik und Chemie sowie ihr Fleiss aufgefallen. Daraufhin habe ich sie im Jahre 1928 aufgefordert, Assistentin zu werden, und von dieser

Zeit an hat sie am Pharmakognostischen Institut ununterbrochen als Assistentin, Privatdozentin und Dozentin mit grösster Energieentfaltung und ständiger Bereitschaft mitgearbeitet. Sie hat sich im Laufe der letzten 12 Jahre in vollständigster Weise für die Lehr- und Forschungsarbeit vorbereitet. Sie ist wiederholt im Auslande gewesen, um sich auf allen Gebieten der Pharmakognosie, Lebensmittel- und gerichtlichen Chemie weiterfortzubilden. Seit dem Januar 1935 hat sie als Privatdozentin Vorlesungen über Pharmakochemie gehalten. Ihre Fähigkeit, frei und klar vorzutragen, hat die Studenten stets gefesselt, und keiner der übrigen Dozenten der Pharmazie hat je ein so besetztes Auditorium gehabt wie A. Tomingas. Wenn sie eine Forschungsarbeit in Angriff nimmt, so ist es gewiss, dass sie nicht eher etwas schreiben wird, bevor die Frage nicht erschöpfend bearbeitet ist. Diese Eigenschaften prädestinieren sie durchaus zur Übernahme des Katheders für Pharmakognosie. Von 1939 an hat sie im Auftrage der Fakultät die Pharmakochemie theoretisch und praktisch allein gelehrt.

Somit komme ich zum Schluss, dass Dr. Alma Tomingas die einzige Kandidatin ist, die den Lehrstuhl für Pharmakognosie bekleiden kann und dazu auf Grund ihrer ausgezeichneten Vorbereitung und Eigenschaften berechtigt ist.

Posen, den 15. April 1940.

Prof. Dr. J. Stamm.

**ARVAMUSED TARTU ÜLIKOOLI MATEMAATIKA-
LODUSTEADUSKONNA EKSPERIMENTAALSE
FÜÜSIKA PROFESSUURILE KANDIDEERIJ
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE JA SOBIVUSE KOHTA**

TARTU 1940

I.

Prof. J. Wilip'i arvamus.

Vakantseks kuulutatud õppetoolile on kandideerinud ainsana *dr. phil. nat.* Villem Koern, esitades kaks trükis ilmunud tööd: 1) „Eesti põlevkivi neutraalõlide dielektri jäävad“ ja 2) „Binaarne sulamite süsteem Ag-Te“.

Esimene töö võtab enda alla 19 lk. Autor tarvitab dielektri jääva (DK) määramiseks lihtsat sillameetodit, kus mõõtmised taanduvad kondensaatorite mahtuvuste võrdlemisele. Mõõdetud on Kohtla põlevkivi neutraalõli 9 fraktsiooni jaoks DK, pealegi veel täpsusega 2⁰/₀₀. Mõõtmiste läbiviimisel on autor võrdlemisi ettevaatlikult talitanud ja kõiki segavaid kõrvalisi mõjusid katseliselt uurinud, kui suurt viga niisugused mõjud võiksid tekitada. Selleks otstarbeks oli tarvis ette võtta kõrvalisi mõõtmisi, näit. õliga täidetud kondensaatori oomilist takistust. Edasi toimusid murdumisnäitaja mõõtmised Abbe refraktomeetri abil ning erikaalu määramised Mohr-Westphal'i kaaludega. Töös kirjeldatakse õlide valmistamise viisi, mõõtmiste üldist käiku ja koondatakse resultaadid tabelleisse. Õlide elektrijuhtivuse mõõtmise eesmärgiks oli ühelt poolt konstateerida, kas on õlised võimalik kasutada isoleerõlidena; teiselt poolt oli neid tarvis DK arvutamisel. Tähtsaks tulemuseks ongi, et õlised võib nende isolatsioonivõime poolest tehnikas tarvitada.

Töö lõpul esitab autor DK positiivse temperatuurkoefitsiendi kohta väga tõenäose hüpoteesi.

Teine töö sisaldab 73 lk., millede hulka kuuluvad ka 20 joonist ja 6 tabelit, kus tabel nr. 5 võtab enda alla 6 lk. Sissejuhatuses pakub autor lühikese kirjandusliku ülevaate Ag-Te ühendite küsimust puudutavate tööde kohta ning rõhutab neid puudusi, mida mitmete autorite uurimised on avaldanud, sest et senini ei ole õnnestunud nende ühendite koosseisu analüüsimine, niisama ka kristallograafilise kuju selgitamine.

Käesolevas töös on rakendatud kahte laialdast, üksteisest erinevat katselist meetodit, nimelt

- I) metallograafilist Ag-Te süsteemi uurimist ja
- II) röntgenograafilist.

Metallograafiline katsete seeria langeb kahte ossa, nimelt nõndanimetatud termilisse analüüsi, kus autor sulamite veeldumise- ja hangumiskõveraid registreerib enese poolt väljatöötatud meetodil, ja mikrofotograafilistesse uurimistesse. Esimeses seerias korraldab autor 4—5 korda iga sulami kuumutamist ja jahutamist, nii et kogusummas tuleb registreerida 150 kõverat. Nende ülesvõtete alusel koostab autor termilise diagrammi Ag-Te sulamite süsteemi kohta.

Teise seeria kohta on 8 huvitavat mikrofotograafilist ülesvõtet tööle juurde lisatud ja nende iseloom kirjeldatud.

Autori poolt oli Ag-Te süsteemis mainitud esimestel meetoditel kaks ühendit tähele pandud ja veel kumbki neist kahes modifikatsioonis. Nende ühendite avastamine esineb selles töös tähtsa tulemusena, sest neid ei ole enne keegi teine uurija üles leidnud.

Ühendite koostise kindlaksmääramiseks rakendab autor röntgenograafilist kontrolli, kus tuli korraldada palju raskeid ja aegaviitvaid katseid, sest ekspositsioonideks nõudis üks ainus ülesvõte 10—75 tundi.

Autor on oma ülesande kallal teotsenud väga raske ja keerulise katsete koguga. Võib julgesti tõendada, et kogu katsete arv ja mitmekülgsus ulatub piiridesse, nagu neid kasutatakse mõnikord 3—4 väitekirja valmistamiseks. Tulemused on siinjuures väga tähtsad ning pakuvad uudiseid Ag-Te sulamite kohta, mida teised uurijad enne ei ole suutnud avastada.

Hinnates V. Koern'i teaduslikku tööd lehekülgede arvu järgi, ei ole võimalik tõendada, et see suur oleks. Siin peab aga arvestama seda, et siin ei ole tegemist kirjeldava teaduseharuga, vaid eksperimentaalsega, kus esinevad tähtsad tulemused, mis on kaugelt kaaluvamad, kui suur lehekülgede arv.

Esimene töö on isegi I auhinnaga kroonitud üliõpilase-auhinnatöö, mis on pärit 1928. aastast.

Pealegi ei ole need just mitte ainsad V. Koern'i poolt trükitis ilmunud tööd.

Autor on avaldanud populaarteadusliku raamatu rakendusfüüsikast „Kaugenägemine“, oli kaasautoriks õpperaamatul „Füü-

sika praktikum Tartu Ülikoolis“ ja on kirjutanud rea artikleid füüsika alalt „Eesti entsüklopeedia“ kaastöölisena.

V. Koern on juba väga palju aega kontaktis olnud Tartu Ülikooli Füüsikainstituudiga: ajutiseks abijõuks, abiassistendiks ja nooremaks assistendiks on ta olnud kokku 23 semestrit.

Selle aja kestel on ta juhatanud arsti- ja loomaarstiteaduse üliõpilastele grupitöid alates 1932. a. I semestrist 1940. a. I semestriini, kusjuures ta on pidanud 27 loengut à 2—3 tundi. Loengute demonstratsioonid on ta korraldanud 18 semestrit. Rahvaülikooli lektoriks on ta olnud kokku 8 semestrit ning loeb käesoleval semestril Tallinna Tehnikaülikoolis õppeülesandetäitjana „elektrotehnika III“ kursust.

V. Koern on välismaa stipendiaadina töötanud mitmes välismaa ülikoolis, nii Stokholmis, Göttingenis ja Riias, ning on võinud rohkel määdul oma silmaringi laiendada.

Kaaludes õppetoolile kandideerija *dr. phil. nat.* V. Koern'i teaduslikke töid ja õppetegevust, võib konstateerida järgmist:

1) kandidaadil on kõrgem teaduslik aste (Tartu Ülikooli *dr. phil. nat.*);

2) ta on avaldanud 2 teaduslikku tööd, milledest üks on 1928. a. I auhinnaga kroonitud üliõpilase-auhinnatöö;

3) tal on suuri kogemusi eksperimentaalse füüsika alal, sest ta on loengute demonstratsioonid korraldanud 18 semestrit;

4) tal on ka oma jagu akadeemilis-pedagoogilist staaži, sest ta on 8 semestrit Rahvaülikoolis lektoriks olnud, on grupitöid juhatades pidanud terve rea 2- kuni 3-tunnilisi loenguid ja loeb käesoleval semestril Tallinna Tehnikaülikoolis elektrotehnika kursust.

Käesoleval juhul võib tõendada, et V. Koern on väga sobiv kandidaat eksperimentaalse füüsika õppetoolile.

Et ta teaduslike tööde arv mitte suur ei ole, on osalt seletatav kandidaadi suure töökoormusega, mis ei võimalda palju vaba aega teaduslike tööde probleemidesse süvenemiseks.

Neid asjaolusid arvesse võttes panen teaduskonnakogule ette *dr. phil. nat.* V. Koern valida adjunktprofessoriks eksperimentaalse füüsika õppetoolile.

14. V 1940.

Prof. J. Vilip,

Füüsikainstituudi juhataja.

II.

Prof. H. Perlitz'i arvamus.

Füüsikainstituudi noorem assistent Villem Koern, *dr. phil. nat.*, kandideerides vakantseks kuulutatud eksperimentaalse füüsika profesuurile, on esitanud kaks uurimust oma teadusliku võime tõestamiseks eksperimentaalse füüsika alal, nimelt:

1) Eesti põlevkivi neutraalõlide dielektri jäävad (Loodusuurijate Seltsi Aruanded 35, 155—173, 1928) ja

2) *Das binäre Legierungssystem Ag-Te (Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis 35, nr. 4, 1940. 45 lk. ja 4 tahvlit).*

Esimesel neist, kui üliõpilasaegsel ja esiktööl, mille ilmumisest on pealegi möödunud juba 12 aastat, pole enam küllaldast põhjust peatuda selle analüüsimise otstarbel. Teine neist, avaldatud käesoleva aasta alguses, on sobivaks aluseks V. Koern'i praeguse teadusliku võime hindamiseks. Selles viimases töös kirjeldab V. Koern oma eksperimentaalset uurimust binaarses süsteemis *argentum-tellurium*, mida ta on uurinud süsteemis esinevate kristallstruktuuride suhtes *argentum*-otsast *tellurium*-otsani ja toatemperatuurist kuni soliduskõvera temperatuurini. Uurides nimeetatud süsteemi terminiliselt, mikroskoopiliselt ja röntgenograafiliselt on V. Koern kogunud selle süsteemi kohta rikkalikuma vaatlusmaterjali kui ükski tema eelkäijatest. Et V. Koern on teostanud kõiki kolme analüüsi asjatundlikult ja arvestanud analüüsimisel ning resultaatide diskuteerimisel hoolikalt ja kannatlikult kõiki üksikasju ja peenusi, tuleb lugeda tema poolt kogutud vaatlusmaterjali ja sellest tehtud järeldusi kõige usaldatavamaiks nii lahtiste kui ka vaidluse all olevate küsimuste lahendamisel. Kui eelkäijate poolt määratud tasakaalu-diagrammides telluririkama vahepealse faasi asukohta suhtes ning ühes sellega tema koostise suhtes võidi väljendada mitmesuguseid arvamusi, on V. Koern'i andmetega selle faasi asukoht ning ühes sellega tema koostis fikseeritud. Kui eelkäijad võisid väita kahe vahepealse faasi olemat, on V. Koern tõestanud kahe ja ainult kahe vahepealse

faasi olelut. Kui eelkäijad võisid väljendada arvamust kummagi vahepealse faasi olelust kahes erinevas modifikatsioonis, on V. Koern tõestanud neid arvamusi. Kui eelkäijad, määrates hõbedarikkama vahepealse faasi mõlema modifikatsiooni kristallstruktuure, on jõudnud erinevatele resp. mittesiduvatele tulemustele ja kui V. Koern'i katsed selle faasi β -modifikatsiooni struktuuri määramiseks on jäänud tagajärjetuks, võiks aga juba V. Koern'i andmetest sama faasi α -modifikatsiooni paigutada ortorombilisse süsteemi kuuluvasse klassi $6/mmm$. Kui keegi eelkäijaist pole veel asunud telluririkka vahepealse faasi struktuuri määramisele ja kui ka V. Koern'i katsed selle faasi β -modifikatsiooni struktuuri määramiseks on jäänud tagajärjetuks, on V. Koern'il ometi õnnestunud näidata, et selle faasi α -modifikatsiooni võib paigutada heksagonaalsesse süsteemi kuuluvasse ruumilisse gruppi $C6/mmm$ või $C62$. Kuigi V. Koern'il pole korda läinud lõpuni viia nelja esineva kristallstruktuuri määramisi, on tema poolt kogutud ainesest saadud resultaadid küllalt olulise ja iseseisva väärtusega. Samuti ilmneb uurimuses rakendatud menetlusest, kasutatud võtetest, konstrueeritud seadeldistest ja resultaatide diskussioonist, et V. Koern on kogenud eksperimentaator.

Mul on olnud võimalusi veenduda, et V. Koern evib ulatuslikke teadmisi eksperimentaalse ja tehnilise füüsika alal, eriti aga elektro-, opto- ja fototehnika alal. Samuti on mul teada, et V. Koern, kes luges käesoleval kevadsemestril Tallinna Tehnikaülikoolis õppeülesandetaätjana kursuse „Elektrotehnika III“, on seda teinud edukalt.

Ülaltoodu põhjustab minu arvamust, et V. Koern oleks võimaline täitma ülikooli õppejõu kohustusi eksperimentaalse füüsika alal ja on, olgugi et ta pole veel omandanud *venia legendi*, sobivaks kandidaadiks vakantseks kuulutatud eksperimentaalse füüsika õppetoolile.

3. mail 1940.

H. Perlitz,
teoreetilise ja tehnilise füüsika professor.

**TARTU ÜLIKOOLI RÖNTGENOLOOGIA
VAKANTSELE ÕPPETOOLILE KANDIDEERIJA
TEADUSLIKKUDE TÖÖDE HINNANG**

TARTU 1940

A.

J. Haldre trükis ilmunud tööd.

I. Eksperimentaalsed ja kliinilised uurimistööd.

1. Eksperimentaalsed uurimised x-kiirte toimest munasarja follikulaaraparaadisse. 263 lk. ja 53 mikrofotogrammi. Väitekiri, Tartu (1931). Auszug der Dissertation: Experimentelle Untersuchungen über die Wirkung der Röntgenstrahlen auf den Follikularapparat des Ovariums.

2. Kasuistischer Beitrag zur Röntgenbehandlung der männlichen Genitaltuberkulose. Röntgenpraxis, 3, 225—229, (1931).

3. Über die Röntgenbehandlung der Nebenhodentuberkulose. Röntgenpraxis, 11, 417—422, (1939).

4. Die Röntgenbehandlung der Prostatahypertrophie. Röntgenpraxis, 3, 364—370, (1931).

5. Über die Röntgenbehandlung der Prostatahypertrophie. Röntgenpraxis, 12, 95—199, (1940).

6. Diagnoosimisest x-kiirte abil günekoloogias. Ref.: Zur Frage der Röntgendiagnose in der Gynäkologie. Eesti Arst, 1932, 26—42. Koos dots. dr. R. Kleitsma'n'iga.

7. Naiste sigimatuse röntgen-diagnostikast. Ref.: Über die Röntgendiagnostik der Frauensterilität. Eesti Arst, 1933, 122—125.

8. Die therapeutische Bedeutung der Hysterosalpingographie bei der Sterilität der Frauen. Röntgenpraxis, 7, 321—325, (1935). Koos dots. dr. R. Kleitsma'n'iga.

9. Salpingeuryasis naisesisimatuse ravivahendina. Ref.: Salpingeuryasis als therapeutisches Hilfsmittel bei Sterilität der Frau. Eesti Arst, 1936, 31—37. Koos dots. dr. R. Kleitsma'n'iga.

10. Sur la valeur thérapeutique de l'hystérosalpingographie dans le traitement de l'occlusion tubaire. Gynéc. et obstét., 37, 284—294, (1938). Koos dots. R. Kleitsma'n'iga.

II. Kliinilised kasuistlikud tööd.

11. Healoomuste emaka-verejooksude ravimine röntgenikiirtega. Ref.: Über die Behandlung gutartiger Gebärmutterblutungen mit Röntgenstrahlen. Eesti Arst, 1926, 299—308.

12. Röntgenravigist põletikuliste protsesside puhul. Ref.: Über die Röntgenbehandlung entzündlicher Prozesse. Eesti Arst, 1927, 8 lk.

13. Märkusi kõrituberkuloosi ravimisest röntgenikiiriga. Bemerkungen zur Behandlung der Kehlkopftuberkulose mit Röntgenstrahlen. Eesti Arst, 1927, 4 lk.

14. Lisand dermatomükooside raviviisidele. Beitrag zur Behandlung von Dermatomykosen. Eesti Arst, 1927, 5 lk.

15. Röntgendiagnostika ja -teraapia tähtsusest hambahaiguste puhul. Ref.: Über die Bedeutung der Röntgendiagnostik und -therapie in zahnärztlicher Praxis. Eesti Arst, 1929, 10—16.

16. Aktinomükoosi ravimisest röntgenikiirtega. Ref.: Röntgenbehandlung der Aktinomykose. Eesti Arst, 1929, 169—177.

17. Zur Behandlung der Bauchaktinomykose mit Röntgenstrahlen. Fortschr. a. d. Geb. d. Röntgenstrahl, XXXVI, 1085—1090, (1931).

18. Zur Behandlung der Tonsillenerkrankungen mit Röntgenstrahlen. Röntgenpraxis, 3, 222—224, (1931).

19. Zur Röntgenbehandlung der klimakterischen Beschwerden. Acta Neuropath. in honor. L. Puusepp, LX, 1935, 355—362.

20. Günekoloogiliste põletikkude röntgenravigist. Ref.: Die Röntgenbehandlung gynäkologischer Entzündungen. Eesti Arst, 1936, 699—704.

21. Erfolgreiche Radiumbehandlung eines Falles von Carcinoma planocellulare des Augenlides beim Pferd. Berl. u. Münch. Tierärztl. Wschr. 1939, 277—284. Koos prof. K. S a r a l'iga.

22. Beitrag zur Röntgentherapie der operierten und unoperierten Struma maligna. Röntgenpraxis, II, 615—621, (1939).

23. Beitrag zur Röntgenbehandlung der Aktinomykose. Röntgenpraxis, 1940. Koos dr. L. K o s k v e e'ga.

III. Ülevaadud, eluloo- ja reisikirjeldused jne.

24. Diatermia-aparaatide konstruktsioonist. Über die Konstruktion der Diathermie-Apparate. Eesti Arst, 1928, 5 lk.

25. Compton'i efektist ja selle tähtsusest röntgeni süviku-ravi puhul. Eradotsendi prooviloeng 7. XII 1931. a. Ref.: Der Comptoneffekt und seine Bedeutung für die Tiefentherapie. Habilitationsvortrag am 7. XII. 1931. Eesti Arst, 1932, 18—25.

26. Mõningaid märkmeid röntgenoloogia arengust. Ref.: Einige Bemerkungen über die Entwicklung der Röntgenologie. Eesti Arst, 1932, 1—10.

27. Marie Curie. (Tema elu ja töö.) Eesti Arst, 1935, 215—220.

28. Wilhelm Conrad Röntgen. Tema elu ja töö. Eesti Arst, 1936, 1—7.

29. Välismaal raadiumraviga tutvumas. Eesti Arst, 1935, 221—228.

30. Radioloogilisi keskusi Rootsis ja Taanis. Eesti Arst, 1938, 206—214.

31. Raadiumravi indikatsioonest. Eesti Arst, 1937, 470—477.

32. Zur Frage der Indikationsstellung der Brachycurietherapie. Röntgenpraxis, 10, 90—92, (1938).

33. Zur Frage der röntgenologischen Lehrtätigkeit. Fortschr. a. d. Geb. d. Röntgenstrahl., 57, 34—37, (1938).

34. Märkmeid raadiumi avastamisest. Eesti Arst, 1938, 972—978.

Peale selle on ilmunud veel järgmised ülevaadud ja populaar-teaduslikud tööd, mida siinjuures arvustamiseks ei esitata:

1. Medikamentoosne vähktõve ravi. Eesti Arst, 1931, 378.

2. Tartu Ülikooli Naistekliiniku röntgeniosakond. Eesti Arst, 1932, 10—18.

3. Kasvajate röntgenravist. Tervis, XXIV, 170, (1933).

4. Röntgenikiirte tähtsusest kasvajate äratundmisel. Tervis, XXV, 58, (1934).

5. Raadiumist ja raadiumravi korraldamisest Eestis. Eesti Arst, 1934, 43—54.

6. Raadiumist ja raadiumikiirtest. Tervis. 1935, nov.

7. Märkmeid röntgenikiirte leiutamise ajajärgust. Kiirte 40 a. juubeli puhul. Tervis, nov. 1935.

8. 40 aastat röntgenikiiri. Eesti Arst, 1936, 8—14.

9. Röntgenikabinetid Tartu Ülikoolis. Eesti Arst, 1936, 15—21.

J. Haldre.

B.

I. Prof. H. Perli hinnang.

Arstiteaduskonnakogule.

Arstiteaduskonnakogu koosolekul 30. V 1940 röntgenoloogia professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde arvustajaks valitud prof. H. Perli hinnang.

Vastavalt Arstiteaduskonnakogu otsusele 30. maist 1940 esitan oma hinnangu ainukese kandidaadina vakantsele röntgenoloogia professuurile kandideeriva dots. dr. med. J. Haldre teaduslikkude tööde kohta.

Kandidaat ise liigitab oma tööd nende loendusel kolme gruppi. Esimesse gruppi kuuluvad eksperimentaalsed ja kliinilised tööd. Neid on arvult 10. See arv väheneb aga, kui arvesse võtta, et nr. 8, 9, 10 on tegelikult üks töö, ilmunud ainult mitmes ajakirjas väikeste muudatustega.

Töö nr. 1 on tehtud väitekirjana dr. med. kraadi saavutamiseks. Töö on tollaegse komisjoni poolt arvustatud ja Arstiteaduskonna poolt dr. med. astme vääriliseks hinnatud, mispärast see ei tule enam hindamiseks.

Töö nr. 2 ja 3 käsitlevad epididymitis tbc. röntgenravi. Autor on püüdnud kiiritamisplaani nii modifitseerida ja meie oludele kohandada, et seega oleks võimalik saavutada kõige paremaid ravitulemusi, kusjuures ravi ei oleks haigele koormaks. 1931. a. saadik kestab ravi igas seerias 11—12 päeva, missuguse aja jooksul saab haige vajaliku annuse kiiri. Ravitud haigete arv ulatub 46-le. Kliiniliselt on paranenud 50%. Kui juurde lisada ka tunduvalt paranenud, siis tõuseb see arv isegi 69%-le, missugust saavutist tuleb pidada tunnustusväärseks.

Tööd nr. 4 ja 5 käsitlevad hypertrophia prostatae röntgenravi. Neis töödes väidab autor, põhjendades oma arvamuse 253 juhule, et prostata hypertrophia puhul on röntgenravi andnud erakordselt häid tulemusi, vaatamata kirjanduses leiduvatele vastupidistele seisukohtadele. Tähtis on doosis. Kui see on vähem 70% n. ü. d., ei ole

loota tulemusi. On see aga 90—100% n. ü. d. piirides, on tulemused head peaaegu kõigil juhtudel. Ka ei raskenda kiiritamine hilisemat operatsiooni, kui see peaks vajalik olema. Töö on asjalik ja väärrib tähelepanu.

Tööd nr. 6, 8, 9, 10 on võrsunud kandidaadi koostööst dr. med. R. Kleitsman'iga.

Töös nr. 6, mis on nähtavasti mõeldud üldarstide tarviduse rahuldamiseks, selgitavad autorid x-kiirtega diagnoosimise võimalusi günekoloogias ja peatuvad Naistekliinikus väljakujunenud diagnoosimisviisidel. Pisut häirib autorite tahe anda oma kogemustele sageli absoluutse väite iseloomu (lk. 40 rida 19 ülalt). Sääraste absoluutsete väidete esilenihutamine võib viia eksiteele. Ka teistes töödes võib seda tähele panna. Töödes nr. 8, 9, 10 näitavad autorid nende poolt praktiseeritud munajuhade läbitavuse tekkimist pideva lipjodooli surve all. Autorid nimetavad seda talitusviisi salpingeuryssis'eks. Kuigi röntgenpiltide järgi otsustades näivad tulemused positiivsetena ühenduse tekkimise mõttes kõhukoopa ja munajuha valendiku vahel, ei leidu neist piltidest vastust küsimusele, kas oli neil juhtumel tegemist tõeliselt kinniste munajuhadega. Kas salpingeuryssisel ka steriilsuseravil saab tähtsust olema, tuleb ära oodata.

Teise gruppi kuuluvad 13 kliinilist ja kasuistlikku tööd. Neist on tööd nr. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 ja 18 Arstiteaduskonnas arvestamist leidnud kandidaadi eradotsendiks valimise puhul sügissemestril 1931.

Töös nr. 19 käsitletakse klimakteeriliste häirete ravi röntgeniga. Ei saa ühineda autori seisukohaga; et „klimakteeriliste nähtude juures ei tohi medikamentoosset ravi liiga kaua tarvitada, vaid tulemusteta ravi puhul (nach deren Versagen) tuleb varsti alata röntgenraviga.“ Siin on jälle tegemist ühe „absoluutse väitega“, mis vajab korrektuuri. Oleks otstarbekohane, kui seda küsimust oleks käsitletud pisut täpsamalt. Klimakteeriliste häirete ravi puhul võivad säärased apodiktiliselt väljendatud seisukohad segadust luua.

Töö nr. 20 käsitleb huvitavat probleemi: günekoloogiliste põletikkude röntgenravi. Kahjuks puuduvad selles töös paralleelkatsed ja lahkamisprotokollid. Ilma nendeta ei saa teha järeldusi, nagu seda teeb autor. Tekib küsimus: missugused on need kriteeriumid, mis lubavad kliiniliselt eraldada põletikulise pesa pehmenemist röntgeni toimel tavalise abstsessi tekkimisest põletiku tagajärjel? Samuti ei õigusta haige soov, saada sagedamini teatavat ravi, teha järeldusi selle ravi toime kohta. Põletikuline protsess võib ju ise paraneda, mil

puhul enesetunde paranemine pannakse ravi arvele, samuti võib osa etendada sugestioon, — missuguseid asjaolusid ei saa tähele panejata jätta. Ainult valitud materjali najal ja paralleelsete katsete abil on võimalik teatavates piirides vältida ebaõigete järelduste tegemist. Tööl oleks suurem väärtus, kui katsed oleksid läbi viidud vastavalt ülalnimetatud nõuetele.

Töös nr. 21 (koos prof. Saral'iga) annab kandidaat täpsa kirjelduse hobuse silma lau vähi raadiumravist, mis andis soovitud tulemusi.

Töös nr. 22 käsitletakse struma maligna ravi küsimust võrdlemisi rohkearvulise haigetematerjali põhjal, antakse juhendeid ravitulemuste tõstmiseks.

Töös nr. 23 käsitleb kandidaat koos assist. L. Koskvee'ga rikkaliku haigetematerjali põhjal aktinomükoosi röntgenravi, mis on väga edukalt läbi viidud.

Kolmandasse gruppi kuuluvad 12 tööd — ülevaadud, elulood, reisikirjeldused jne.

Nendest töödest oleks mainida töö nr. 24, kus autor näitab oma võimeid käsitleda diatermia-aparaadi konstruktsiooni füüsikalisi probleeme.

Töös nr. 33 käsitleb autor otseselt õppetegevust ning esitab kava, mida ta kasutab oma loenguil.

Ülejäänud tööd annavad esiletoodud küsimuste kohta ülevaatliku pildi.

Kõik tööd on kirjutatud hästi loetavas keeles.

Kandidaat tegeleb peamiselt röntgenterapeudina; seepärast tuleb kahetseda, et ta ei ole senini avaldanud oma ravi tulemusi vähktõbede kohta, milles tal peaksid olema suured kogemused. Loodan, et ta täidab selle lünga lähemal ajal.

Kõike kokku võttes selgub, et kandidaat on esitatud töödega suutnud näidata pidevat teaduslikku huvi väga mitmekesiste küsimuste vastu röntgenoloogia alal. Ta tunneb oma ala kirjandust, püüab suhtuda kirjandusse ka kriitikaga ja omalt poolt rikastada kirjandust oma kogemustega. Kandidaat püüab arendada uusi erinevaid töömeetodeid. Ta on meie vähestest röntgenterapeutidest üks esirindes sammujaid. Erilise hoolega on ta arendanud seda ala võrdlemisi piiratud oludes; on korduvalt välismaal käinud oma teadmisi täiendamas ja jälgimas röntgenravi arenemist. Lõpetanud õpetajate-instituudi, on ta enne ülikoolitegevust pikemat aega tegelnud peda-

googina, avaldades õpikute koostamisega kalduvust teotseda teadusliku kirjanduse alal.

Kandidaat on üliõpilasena saanud auhinnatöö eest I auhinna. Alates 1932. a. kevadsemestrist dotseerib ta röntgenoloogia alal. Seega on tal õige pikaajaline pedagoogiline tegevus juba seljataga.

1939. a. valiti kandidaat Radioloogia-instituudi juhatajaks, mis kohal ta töötab senini.

Seda kõike arvesse võttes pean dots. dr. med. J. Haldre vääriliseks kandidaadiks vakantsele röntgenoloogia õppetoolile.

Tartu, 9. augustil 1940.

Prof. dr. med. Harald Perli.

II. Prof. F. Grant'i hinnang.

Arstiteaduskonnale.

Ülikoolide Seaduse § 64 kohaselt valiti mind Teaduskonna poolt 30. V s. a. röntgenoloogia professuurile kandideerija, dotsent dr. med. Jüri Haldre teaduslike tööde arvustajaks. Käesolevaga avaldan oma hinnangu.

Dr. med. Jüri Haldre

on esitanud kokku 34 trükis ilmunud tööd; nendest on üks eksperimentaalne, 22 kliinilist, osalt kliinilis-eksperimentaalset, ja lõpuks 11 tööd, mis käsitlevad reisikirjeldusi, elulugusid ja annavad ülevaateid.

Töö nr. 1 — kokkuvõtte väitekirjast „Eksperimentaalsed uuringud X-kiirte toimest munasarja follikulaaraparaadile“ — on Arstiteaduskonnale juba 1931. a. väitekirjana esitatud ja retsenseeritud. Suurem osa kandidaadi kliinilisi töid käsitleb röntgenravi tulemusi järgmiste haiguste puhul: genitaaltuberkuloosi, prostata hüpertrofia, healoomuste emakaverejooksude, põletikuliste protsesside, kõrituberkuloosi, dermatomükooside, aktinomükoosi, tonsilliitide, klimakteeriliste nähtude ja günekoloogiliste põletikkude puhul. Kandidaat annab iga kord hea ning põhjaliku ülevaate teiste autorite raviviisidest ja tulemustest käsitledavate haiguste puhul ja on mitme haiguse kohta välja töötanud oma ravimeetodid, mis sageli olid kohandatud patsiendi majanduslikule olukorrale. Kõik need tööd on asjalikult koostatud; kandidaat annab alati hea ning põhjaliku ülevaate vastavast kirjandusest. Tööd nr. 6—10 käsitlevad X-kiirtega diagnoosimist günekoloogias ja annavad ülevaate hüsterosalpingograafia terapeutilisest tähtsusest. Autor on koos R. Kleitsmaniga ka siin oma hüsterosalpingograafilise meetodi välja töötanud. Töö nr. 15 annab ülevaate hambahaiguste röntgendiagnostikast ning ravist, töös nr. 21 kirjeldatakse tagajärjekat raadiumravi juhtu. Lõpuks leiame 11 töö hulgas, mis kannavad kirjeldavat iseloomu,

muuseas andmeid Marie Curie ja Wilhelm Conrad Röntgen'i kohta, ajaloolist ülevaadet röntgenikiirte arengust ja näpunäiteid, kuidas korraldada röntgenoloogilist õppetegevust. Teadmised, mis kandidaat on saavutanud seoses nende tööde valmistamisega, tulevad talle kasuks õppetegevusel.

Dr. med. J. Haldre töödest on näha, et ta tunneb põhjalikult röntgen- ja raadiumravi mitmesuguseid meetodeid ja et ta oskab edukalt ära kasutada neid ravimeetodeid. Dr. med. J. Haldre on ka röntgendiagnostika alalt avaldanud töid, küll ainult günekoloogilise diagnostika alalt. Erilist tunnustust väärivad kandidaadi põhjalikkus ülevaadete koostamisel mitmesuguste küsimuste kohta.

Sellega pean dotsent dr. med. J. Haldre't täiesti sobivaks kandidaadiks vakantsele röntgenoloogia õppetoolile.

F. Grant,
eripatoloogia, diagnostika ja
teraapia adjunktprofessor.

III. Prof. H. Holfelder'i hinnang.

An den

Herrn Dekan der medizinischen Fakultät der Universität
T a r t u (Estland).

Der Dozent Dr. med. J. Haldre ist zu wiederholten Malen seit 1925 an dem meiner Leitung unterstellten Universitätsröntgeninstitut teils längere, teils kürzere Zeit zu Gast gewesen und ist unter der grossen Zahl der ausländischen ärztlichen Besucher meines Institutes dadurch aufgefallen, dass er seine röntgenologischen und medizinischen Studien mit einer ungewöhnlichen Gründlichkeit und Gewissenhaftigkeit betrieb. Er verfügte dabei über ein besonders grosses Fundament allgemeiner wissenschaftlicher Bildungsgrundlage, das ihn befähigte, sowohl analytisch als auch konstruktiv mit ausgezeichneter Kritik und mit einem gewissen schöpferischen Talent an seine eigene wissenschaftliche Arbeit zu gehen. Seine mathematische Vorbildung machte ihn im Verein mit der Fähigkeit, die grösseren Zusammenhänge zu erfassen, besonders geeignet für die röntgenologische Forschungstätigkeit, die nicht nur physikalisches Denken, sondern auch ein hohes Mass von Verständnis für die biologischen Probleme erfordert. Haldre brachte von Haus aus die besten Voraussetzungen für die erfolgreiche Betätigung auf diesem Forschungsgebiet mit.

Haldre verschaffte sich seine röntgenologische Ausbildung zunächst in Wien an dem berühmten Institut des inzwischen verstorbenen Röntgenologen Holz knecht, danach in Frankfurt im wesentlich an meinem Institut und an dem Röntgeninstitut der Universitätsfrauenklinik, die unter Leitung von Geheimrat Professor Seitz stand. Um sich in der damals führenden Schule der gynäkologischen Strahlentherapie von Seitz und Wintz besonders zu vervollkommen, besuchte er auch noch die Erlanger Universitätsfrauenklinik von Wintz.

Nachdem Haldre auf diese Weise eine umfassende Kenntnis der verschiedenen deutschen röntgenologischen Schulen sich erworben

hatte, arbeitete er seit dem 1. Januar 1926 als Röntgenologe mehr oder weniger selbständig an der Universitätsfrauenklinik in Tartu. Bei seinen wiederholten Besuchen, die Haldre in den darauf folgenden Jahren meinem Institut abstattete, konnte ich jedesmal mit Freude feststellen, dass er durch die eigene praktische Arbeit und Forschung zu den jeweils brennenden Streitfragen auf diesem jungen Arbeitsgebiet eine sehr kritische und zielsichere Einstellung gefunden hatte. Das war nicht leicht in jenen Jahren, in denen die Literatur der Röntgentherapie mit den verschiedenartigsten Berichten überfüllt war, die teils zu übertriebenen Hoffnungen Anlass gaben und teils den stärksten Pessimismus auslösen mussten, unbeirrt einen zielsicheren Weg zu gehen. Haldre hat dies verstanden, und seine Arbeiten zeigen demgemäss seine klare und unbeirrte Entwicklung.

Zu seinen Arbeiten möchte ich im einzelnen folgende Stellung nehmen:

Seine Dissertation über experimentelle Untersuchungen über die Wirkung der Röntgenstrahlen auf den Follikularapparat des Ovariums bringt wertvolle Ergänzungen hinsichtlich unserer Erkenntnisse über das biologische Verhalten dieses Apparates bei verschieden gewähltem Zeitpunkt der Strahleneinwirkung.

Eine Reihe von klinischen Arbeiten bringen kritische Beobachtungen über die Behandlungserfolge bei verschiedenen Krankheitszuständen. Hervorzuheben sind seine Arbeiten über die Röntgenbehandlungen der Nebenhodentuberkulose, der Prostatahypertrophie, der Kehlkopftuberkulose, der Bauchaktionmykose, der Struma maligna und besonders die Arbeit über die Röntgenbehandlung der Mandelerkrankungen.

Alle diese Arbeiten zeugen nicht nur von einem hohen ärztlichen und röntgenologischen Können, sondern auch von einer sehr universalen wissenschaftlichen Auffassungs- und Darstellungsgabe. Eine Reihe von wertvollen diagnostischen Arbeiten auf dem Gebiete der Hystrosalpingographie darf nicht unerwähnt bleiben.

Endlich muss noch darauf hingewiesen werden, dass eine Reihe von allgemeineren Übersichten, von Lebensbeschreibungen berühmter Forscher und von Reisebeschreibungen mit kritischen wissenschaftlichen Schilderungen der Feder von Haldre entstammen, die auch ausserhalb Estlands Beachtung gefunden haben.

Es ergibt sich aus alledem, dass die medizinische Fakultät in Tartu im Begriff steht, einen besonders glücklichen Entschluss zu

fassen, wenn sie dem Dozenten J. Haldre den Lehrstuhl der Röntgenologie an dieser Universität übertragen will. Sowohl hinsichtlich der Universalität seiner Ausbildung als auch hinsichtlich der kritischen Sichtung und der fleissigen Verarbeitung der Forschungsergebnisse an den europäischen wissenschaftlichen Zentren, wie auch hinsichtlich der konstruktiven Eigenschaften und hinsichtlich der Darstellungsgabe verspricht Haldre unter der Voraussetzung eines ausreichend ausgestatteten Lehrstuhles ein akademischer Lehrer von grossem Format zu werden.

Ich freue mich Gelegenheit gehabt zu haben der medizinischen Universität von Tartu dieses Gutachten zu erstatten.

Hans Holfelder.

Eelmiste köidete sisu. — Contenu des volumes précédents.

A I (1921). 1. A. Paldrock. Ein Beitrag zur Statistik der Geschlechtskrankheiten in Dorpat während der Jahre 1909—1918. — 2. K. Väisälä. Verallgemeinerung des Begriffes der Dirichletschen Reihen. — 3. C. Schlossmann. Hapete mõju kolloiidide peale ja selle tähtsus patoloogias. (L'action des acides sur les colloïdes et son rôle dans la pathologie.) — 4. K. Regel. Statistische und physiognomische Studien an Wiesen. Ein Beitrag zur Methodik der Wiesenuntersuchung. — 5. H. Reichenbach. Notes sur les microorganismes trouvés dans les pêches planctoniques des environs de Covda (gouv. d'Archangel) en été 1917. — **Misc.** F. Bucholtz. Der gegenwärtige Zustand des Botanischen Gartens zu Dorpat und Richtlinien für die Zukunft.

A II (1921). 1. H. Bekker. The Kukkers stage of the ordovician rocks of NE Estonia. — 2. C. Schlossmann. Über die Darmspirochäten beim Menschen. — 3. J. Letzmann. Die Höhe der Schneedecke im Ostbaltischen Gebiet. — 4. H. Kaho. Neutraalsoolade mõjust ultramaximum-temperatuuri peale *Tradescantia zebrina* juures. (Über den Einfluss der Neutralsalze auf die Temperatur des Ultramaximums bei *Tradescantia zebrina*.)

A III (1922). 1. J. Narbutt. Von den Kurven für die freie und die innere Energie bei Schmelz- und Umwandlungsvorgängen. — 2. A. Томсонъ (A. Thomson). Значение аммонійныхъ солей для питания высшихъ культурныхъ растений. (Der Wert der Ammonsalze für die Ernährung der höheren Kulturpflanzen.) — 3. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. I. Hälfte (S. I—VII und 1—96). — 4. A. Lüüs. Ein Beitrag zum Studium der Wirkung künstlicher Wildunger Helenenquellensalze auf die Diurese nierenkranker Kinder. — 5. E. Öpik. A statistical method of counting shooting stars and its application to the Perseid shower of 1920. — 6. P. N. Kogerman. The chemical composition of the Esthonian M.-Ordovician oil-bearing mineral „Kukkersite“. — 7. M. Wittlich und S. Weshnjakow. Beitrag zur Kenntnis des estländischen Ölschiefers, genannt Kukkersit. — **Misc.** J. Letzmann. Die Trombe von Odenpäh am 10. Mai 1920.

A IV (1922). 1. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. II. Hälfte (S. 97—188). — 2. A. Valdes. Glükogeeni hulka vähendavate tegurite mõju üle südame spetsiifilise lihassüsteemi glükogeeni peale. (Über den Einfluss der die Glykogenmenge vermindernenden Faktoren auf das Glykogen des spezifischen Muskelsystems des Herzens.) — 3. E. Öpik. Notes on stellar statistics and stellar evolution. — 4. H. Kaho. Raskemetallsoolade kihvtisusest taimemasma kohta. (Über die Schwermetallgiftwirkung in bezug auf das Pflanzenplasma.) — 5. J. Piiper und M. Härms. Der Kiefernkreuzschnabel der Insel Ösel *Loxia pityopsittacus estiae* subsp. nov. — 6. L. Poska-Teiss. Zur Frage über die vielkernigen Zellen des einschichtigen Plattenepithels.

A V (1924). 1. E. Öpik. Photographic observations of the brightness of Neptune. Method and preliminary results. — 2. A. L ü ü s. Ergebnisse der Krüppelkinder-Statistik in Eesti. — 3. C. Sch l o s s m a n n. Culture in vitro des protozoaires de l'intestin humain. — 4. H. K a h o. Über die physiologische Wirkung der Neutralsalze auf das Pflanzenplasma. — 5. Y. K a u k o. Beiträge zur Kenntnis der Torfzersetzung und Vertorfung. — 6. A. T a m m e k a n n. Eesti diktüoneema-kihi uurimine tema tekkimise, vana-duse ja levimise kohta. (Untersuchung des Dictyonema-Schiefers in Estland nach Entstehung, Alter und Verbreitung.) — 7. Y. K a u k o. Zur Bestimmung des Vertorfungsgrades. — 8. N. W e i d e r p a s s. Eesti piparmündi-öli (*Oleum menthe esthicum*). (Das estnische Pfefferminzöl.)

A VI (1924). 1. H. Bekker. Mõned uued andmed Kukruse lademe stratigraafiast ja faunast. (Stratigraphical and paleontological supplements on the Kukruse stage of the ordovician rocks of Eesti (Estonia).) — 2. J. Wilip. Experimentelle Studien über die Bestimmung von Isothermen und kritischen Konstanten. — 3. J. Letzmann. Das Bewegungsfeld im Fuss einer fortschreitenden Wind- oder Wasserhose. — 4. H. Scupin. Die Grundlagen paläogeographischer Karten. — 5. E. Öpik. Photometric measures on the moon and the earth-shine. — 6. Y. Kauko. Über die Vertorfungswärme. — 7. Y. Kauko. Eigentümlichkeiten der H_2O - und CO_2 -Gehalte bei der unvollständigen Verbrennung. — 8. M. Tilzen und Y. Kauko. Die wirtschaftlichen Möglichkeiten der Anwendung von Spiritus als Brennstoff. — 9. M. Wittlich. Beitrag zur Untersuchung des Öles aus estländischem Ölschiefer. — 10. J. Wilip. Emergenzwinkel, Unstetigkeitsflächen, Laufzeit. — 11. H. Scupin. Zur Petroleumfrage in den baltischen Ländern. — 12. H. Richter. Zwei Grundgesetze (Funktion- und Strukturprinzip) der lebendigen Masse.

A VII (1925). 1. J. Vilms. Kõhreglükogeeni püsivusest mõne-suguste glükogeeni vähendavate tegurite puhul. (Über die Stabilität des Knorpelglykogens unter verschiedenen das Glykogen zum Verschwinden bringenden Umständen.) — 2. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. Nachtrag. — 3. O. Kuriks. Trachoma Eestis (eriti Tartus) möödunud ajal ja praegu. (Das Trachom in Estland (insbesondere in Dorpat) einst und jetzt.) — 4. A. Brandt. Sexualität. Eine biologische Studie. — 5. M. Haltenberger. Gehört das Baltikum zu Ost-, Nord- oder zu Mitteleuropa? — 6. M. Haltenberger. Recent geographical work in Estonia.

A VIII (1925). 1. H. Jaakson. Sur certains types de systèmes d'équations linéaires à une infinité d'inconnues. Sur l'interpolation. — 2. K. Frisch. Die Temperaturabweichungen in Tartu (Dorpat) und ihre Bedeutung für die Witterungsprognose. — 3. O. Kuriks. Muutused leeprahaigete silmas Eesti leprosooriumide haigete läbivaatamise põhjal. (Die Lepra des Auges.) — 4. A. Paldrock. Die Senkungsreaktion und ihr praktischer Wert. — 5. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse-(C_2)-Stufe in Eesti. I. — 6. M. Wittlich. Einiges über den Schwefel im estländischen Ölschiefer (Kukersit)

und dessen Verschmelzungsprodukten. — 7. H. Kaho. Orientierende Versuche über die stimulierende Wirkung einiger Salze auf das Wachstum der Getreidepflanzen. I.

A IX (1926). 1. E. Krahn. Über Minimaleigenschaften der Kugel in drei und mehr Dimensionen. — 2. A. Mieler. Ein Beitrag zur Frage des Vorrückens des Peipus an der Embachmündung und auf der Peipusinsel Piirisaar in dem Zeitraum von 1682 bis 1900. — 3. M. Haltenberger. Der wirtschaftsgeographische Charakter der Städte der Republik Eesti. — 4. J. Rumma. Die Heimatforschung in Eesti. — 5. M. Haltenberger. Der Stand des Aufnahme- und Kartenwesens in Eesti. — 6. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. I. — 7. A. Tammekann. Die Oberflächengestaltung des nord-ostestländischen Küstentafellandes. — 8. K. Frisch. Ein Versuch das Embachhochwasser im Frühling für Tartu (Dorpat) vorherzubestimmen.

A X (1926). 1. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. II—III. — 2. H. Scupin. Alter und Herkunft der ostbaltischen Solquellen und ihre Bedeutung für die Frage nach dem Vorkommen von Steinsalz im baltischen Obersilur. — 3. Th. Lippmaa. Floristische Notizen aus dem Nord-Altai nebst Beschreibung einer neuen *Cardamine*-Art aus der Sektion *Dentaria*. — 4. Th. Lippmaa. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. I. Allgemeiner Teil. — 5. E. Pipenberg. Eine städtemorphographische Skizze der estländischen Hafenstadt Pärnu (Pernau). — 6. E. Spohr. Über das Vorkommen von *Sium erectum* Huds. und *Lemna gibba* L. in Estland und über deren nordöstliche Verbreitungsgrenzen in Europa. — 7. J. Wilip. On new precision-seismographs.

A XI (1927). 1. Th. Lippmaa. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. II. Spezieller Teil. — 2. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. IV—V. — 3. H. Scupin. Epirogenese und Orogenese im Ostbaltikum. — 4. K. Schlossmann. Mikroorganismide kui bioloogiliste reaktiivide tähtsusest keemias. (Le rôle des ferments microbiens dans la chimie.) — 5. J. Sarv. Ahmese geometrilised joonised. (Die geometrischen Figuren des Ahmes.) — 6. K. Jaanson-Orviku. Beiträge zur Kenntnis der Aseri- und der Tallinna-Stufe in Eesti. I.

A XII (1927). 1. E. Reinwaldt. Beiträge zur Muriden-Fauna Estlands mit Berücksichtigung der Nachbargebiete. — 2. A. Öpik. Die Inseln Odensholm und Rogö. Ein Beitrag zur Geologie von NW-Estland. — 3. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse-(C₂-)Stufe in Eesti. II. — 4. Th. Lippmaa. Beobachtungen über durch Pilzinfektion verursachte Anthocyaninbildung. — 5. A. Laur. Die Titration des Ammoniumhydrosulfides mit Ferricyankalium. — 6. N. King. Über die rhythmischen Niederschläge von Pb₂, Ag₂CrO₄ und AgCl im kapillaren Raume. — 7. P. N. Kogerman and J. Kranig. Physical constants of some alkyl carbonates. — 8. E. Spohr. Über brunsterzeugende Stoffe im Pflanzenreich. Vorläufige Mitteilung.

A XIII (1928). 1. J. Sarw. Zum Beweis des Vierfarbensatzes. — 2. H. Scupin. Die stratigraphische Stellung der Devonschichten im Südosten Estlands. — 3. H. Perlitiz. On the parallelism between

the rate of change in electric resistance at fusion and the degree of closeness of packing of metallic atoms in crystals. — 4. K. Frisch. Zur Frage der Luftdruckperioden. — 5. J. Port. Untersuchungen über die Plasmakoagulation von *Paramaecium caudatum*. — 6. J. Sarw. Direkte Herleitung der Lichtgeschwindigkeitsformeln. — 7. K. Frisch. Zur Frage des Temperaturanstiegens im Winter. — 8. E. Spohr. Über die Verbreitung einiger bemerkenswerter und schutzbedürftiger Pflanzen im Ostbaltischen Gebiet. — 9. N. Rågo. Beiträge zur Kenntnis des estländischen Dictyonemaschiefers. — 10. C. Schlossmann. Études sur le rôle de la barrière hémato-encéphalique dans la genèse et le traitement des maladies infectieuses. — 11. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse-(C₂-C₃)-Stufe in Eesti. III.

A XIV (1929). 1. J. Rives. Über die histopathologischen Veränderungen im Zentralnervensystem bei experimenteller Nebenniereninsuffizienz. — 2. W. Wadi. Kopsutuberkuloosi areng ja kliinilised vormid. (Der Entwicklungsgang und die klinischen Formen der Lungentuberkulose.) — 3. E. Markus. Die Grenzverschiebung des Waldes und des Moores in Alatskivi. — 4. K. Frisch. Zur Frage über die Beziehung zwischen der Getreideernte und einigen meteorologischen Faktoren in Eesti.

A XV (1929). 1. A. Nõmmik. The influence of ground limestone on acid soils and on the availability of nitrogen from several mineral nitrogenous fertilizers. — 2. A. Öpik. Studien über das estnische Unterkambrium (Estonium). I—IV. — 3. J. Nuut. Über die Anzahl der Lösungen der Vierfarbenaufgabe. — 4. J. Nuut. Über die Vierfarbenformel. — 5. J. Nuut. Topologische Grundlagen des Zahlbegriffs. — 6. Th. Lippmaa. Pflanzenökologische Untersuchungen aus Norwegisch- und Finnisch-Lappland unter besonderer Berücksichtigung der Lichtfrage.

A XVI (1930). 1. A. Paris. Über die Hydratation der Terpene des Terpentins zu Terpinhydrat durch Einwirkung von Mineralsäuren. — 2. A. Laur. Die Anwendung der Umschlagselektroden bei der potentiometrischen Massanalyse. Die potentiometrische Bestimmung des Kaliums. — 3. A. Paris. Zur Theorie der Strömungsdoppelbrechung. — 4. O. Kuriks. Pisarate toimest silma mikrofloorasse. (Über die Wirkung der Tränen auf die Mikroflora des Auges.) — 5. K. Orviku. Keskevoni põhikihid Eestis. (Die untersten Schichten des Mitteldevons in Eesti.) — 6. J. Kopwille. Über die thermale Zersetzung von estländischem Ölschiefer. Kukersit.

A XVII (1930). 1. A. Öpik. Brachiopoda Protremata der estländischen ordovizischen Kukruse-Stufe. — 2. P. W. Thomson. Die regionale Entwicklungsgeschichte der Wälder Estlands.

A XVIII (1930). 1. G. Vilberg. Erneuerung der Loodvegetation durch Keimlinge in Ost-Harrien (Estland). — 2. A. Parts. Über die Neutralsalzwirkung auf die Geschwindigkeit der Ionenreaktionen. — 3. Ch. R. Schlossmann. On two strains of yeast-like organisms cultured from diseased human throats. — 4. H. Richter. Die Relation zwischen Form und Funktion und das teleologische Prinzip in den Naturphänomenen. — 5. H. Arro. Die Metalloxyde als photo-

chemische Sensibilatoren beim Bleichen von Methylenblaulösung. — **6.** A. Luha. Über Ergebnisse stratigraphischer Untersuchungen im Gebiete der Saaremaa-(Ösel-)Schichten in Eesti (Unterösel und Eurypterusschichten). — **7.** K. Frisch. Zur Frage der Zyklonenvertiefung. — **8.** E. Markus. Naturkomplexe von Alatskivi.

A XIX (1931). **1.** J. Uudeit. Über das Blutbild Trachomkranker. — **2.** A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse-(C₂-C₃-)Stufe in Eesti. IV. — **3.** H. Liedemann. Über die Sonnenscheindauer und Bewölkung in Eesti. — **4.** J. Sarw. Geometria alused. (Die Grundlagen der Geometrie.)

A XX (1931). **1.** J. Kuusk. Glühaufschliessung der Phosphorite mit Kieselsäure zwecks Gewinnung eines citrallöslichen Düngmittels. — **2.** U. Karell. Zur Behandlung und Prognose der Luxationsbrüche des Hüftgelenks. — **3.** A. Laur. Beiträge zur Kenntnis der Reaktion des Zinks mit Kaliumferrocyanid. I. — **4.** J. Kuusk. Beitrag zur Kalisalzgewinnung beim Zementbrennen mit besonderer Berücksichtigung der estländischen K-Mineralien. — **5.** L. Rinne. Über die Tiefe der Eisbildung und das Auftauen des Eises im Niederungsmoor. — **6.** J. Wilip. A galvanometrically registering vertical seismograph with temperature compensation. — **7.** J. Nuut. Eine arithmetische Analyse des Vierfarbenproblems. — **8.** G. Barkan. Dorpat's Bedeutung für die Pharmakologie. — **9.** K. Schlossmann. Vanaduse ja surma mõistetest ajakohaste bioloogiliste andmete alusel. (Über die Begriffe Alter und Tod auf Grund der modernen biologischen Forschung.)

A XXI (1931). **1.** N. Kwaschnin-Ssamarin. Studien über die Herkunft des osteuropäischen Pferdes. — **2.** U. Karell. Beitrag zur Ätiologie der arteriellen Thrombosen. — **3.** E. Krahn. Über Eigenschwingungszahlen freier Platten. — **4.** A. Öpik. Über einige Karbonatgesteine im Glazialgeschiebe NW-Estlands. — **5.** A. Thomson. Wasserkulturversuche mit organischen Stickstoffverbindungen, angestellt zur Ermittlung der Assimilation ihres Stickstoffs von seiten der höheren grünen Pflanze.

A XXII (1932). **1.** U. Karell. An observation on a peculiarity of the cardiac opening reflex in operated cases of cardiospasmus. — **2.** E. Krahn. Die Wahrscheinlichkeit der Richtigkeit des Vierfarbensatzes. — **3.** A. Audova. Der wirkliche Kampf ums Dasein. — **4.** H. Perlitz. Abstandsänderungen nächster Nachbaratome in einigen Elementen und Legierungen bei Umordnung aus der kubischen flächenzentrierten Anordnung in die kubische raumzentrierte oder die hexagonale dichteste Anordnung.

A XXIII (1932). **1.** J. Port. Untersuchungen über die Wirkung der Neutralsalze auf das Keimlingswachstum bezüglich der Abhängigkeit von ihrer Konzentration. — **2.** E. Markus. Chorogenese und Grenzverschiebung. — **3.** A. Öpik. Über die Plectellinen. — **4.** J. Nuut. Einige Bemerkungen über Vierpunktaxiome. — **5.** K. Frisch. Die Veränderungen der klimatischen Elemente nach den meteorologischen Beobachtungen von Tartu 1866—1930.

A XXIV (1933). **1.** M. Gross. In der Butter vorkommende Sprosspilze und deren Einwirkung auf die Butter. — **2.** H. Perlitz. Bemerkungen zu den Regeln über Valenzelektronenkonzentrationen in

binären intermetallischen Legierungen. — 3. A. Öpik. Über *Scolithus* aus Estland. — 4. T. Lippmaa. Aperçu général sur la végétation autochtone du Lautaret (Hautes-Alpes). — 5. E. Markus. Die südöstliche Moorbucht von Lauge. — 6. A. Sprantsman. Über Herstellung makroskopischer Thalliumkristalle durch Elektrolyse. — 7. A. Öpik. Über Plectamboniten.

A XXV (1933). 1. A. Öpik. Über einige Dalmanellacea aus Estland. — 2. H. Richter. Ergänzungen zu: „Die Relation zwischen Form und Funktion und das teleologische Prinzip in den Naturphänomenen“. Die Rolle, welche „Spirale“ und „Wirbel“ in den biologischen Phänomenen spielt, besonders auch in Bezug auf die feinere Struktur des lebendigen Protoplasmas. — 3. T. Lippmaa ja K. Eichwald. Eesti taimed. (Estonian plants.) I (1—50). — 4. E. Piipenberg. Die Stadt Petseri in Estland. — 5. A. Miljan. Vegetationsuntersuchungen an Naturwiesen und Seen im Otepäaschen Moränengebiet Estlands. I. — 6. R. Livländer. On the colour of Mars. — 7. A. Tudeberg. Über die Theorie und die Anwendungsmethoden der Quadraturreihen.

A XXVI (1934). 1. E. Blessig. Index ophthalmologiae Balticus. — 2. E. Öpik. Atomic collisions and radiation of meteors. — 3. J. Tehver und A. Kriisa. Zur Histologie des Harnleiters der Haussäugetiere. — 4. H. Kaho. Leelissoolade toimest taimeraku deplasmolüüsile. (Über den Einfluss von Alkalisalzen auf die Deplasmolyse der Pflanzenzellen.) — 5. A. Öpik. Über Klitamboniten. — 6. A. Tudeberg. Über die Beweisbarkeit einiger Anordnungsaussagen in geometrischen Axiomensystemen.

A XXVII (1934). 1. K. Lellep. Simulation von Geisteskrankheiten und deren Grenzzuständen. — 2. M. Tiitso. Hingamise ergulisest regulatsioonist. I teadaanne: Stenoosi toime inimese hingamisele. (Über die nervöse Atemregulation. I. Mitteilung: Der Einfluss der Stenose auf die menschliche Atmung.) — 3. M. Tiitso. Hingamise ergulisest regulatsioonist. II teadaanne: Inimese hingamisfrekvents kopsude erineva täitumise korral. (Über die nervöse Atemregulation. II. Mitteilung: Die Atemfrequenz des Menschen bei abnormen Lungenfüllungen.) — 4. M. Tiitso. Hingamise ergulisest regulatsioonist. III teadaanne: Proprioseptiivsete aferentside toimest hingamisele. (Über die nervöse Atemregulation. III. Mitteilung: Über die Auswirkung der propriozeptiven Afferenzen auf die Atmung.) — 5. J. Tehver and M. Keerd. The number of ribs in the ox and pig. — 6. A. Kärсна. Über das Problem der Vorhersage des nächtlichen Temperaturminimums. — 7. K. Schlossmann. A study of bacterial carbohydrates with special reference to the tubercle bacillus. — 8. A. Öpik. *Ristnacrinus*, a new ordovician crinoid from Estonia. — 9. A. Kipper. Variation of surface gravity upon two Cepheids — δ Cephei and η Aquilae. — 10. E. Lepik. Fungi Estonici exsiccati. Uredinaceae. [I.] — 11. H. Perlitz. The structure of the intermetallic compound Au_2Pb .

A XXVIII (1935). 1. T. Lippmaa. Une analyse des forêts de l'île estonienne d'Abrika (Abro) sur la base des associations unistrates.

— 2. J. Sarv. Foundations of arithmetic. — 3. A. Tudeberg. Orthogonalsysteme von Polynomen und Extremumprobleme der Interpolationsrechnung. — 4. T. Lippmaa. Eesti geobotaanika põhijooni. (Aperçu géobotanique de l'Estonie.)

A XXIX (1936). 1. A. Opik. *Hoplocrinus* — eine stiellose Seelilie aus dem Ordovizium Estlands. — 2. A. Kärnsna. Vereinfachte Methoden zur Berechnung des Korrelationskoeffizienten bei normaler Korrelation. — 3. J. Nuut. Eine nichteuklidische Deutung der relativistischen Welt. — 4. H. Kaho. Das Verhalten der Eiweissstoffe gesunder und abbaukranker Kartoffelknollen gegen Salze. — 5. T. Lippmaa ja K. Eichwald. Eesti taimed. (Estonian plants.) II (51—100). — 6. J. Nuut. Ansätze zu einer expansionistischen Kinematik. — 7. A. Lüüs. Données anthropologiques sur les nouveaux-nés estoniens. — 8. A. Tudeberg. Energieverluste im Eisenblech bei niederfrequenter Ummagnetisierung. — 9. Wilh. Anderson. Existiert eine obere Grenze für die Dichte der Materie und der Energie?

A XXX (1936). 1. E. Öpik. Researches on the physical theory of meteor phenomena. I. II. — 2. J. Gabovitš. The TiO colour effect, and the densities of M stars. — 3. J. Wilip. Über Lichtstrahlung während der Sonnenfinsternis am 21. August 1914 in Üxküll. — 4. E. Lepik. Fungi Estonici exsiccati. Uredinaceae. II. — 5. E. Markus. Geographische Kausalität. — 6. K. Schlossmann. Einige Gedanken über die Ausbildung des praktischen Arztes. — 7. U. Karell. Aneurism of the internal carotid and the ligation of the carotids. — 8. K. Kirde. Meteorological elements characterized by frequency-curves.

A XXXI (1937). 1. V. Ridala. Inquiries into the pathogenic effects produced by *Brucella Abortus* in the udder and certain other organs of the cow. — 2. Wilh. Anderson. Zu H. Vogts Ansichten über die obere Grenze der Sternmassen. — 3. J. Gabovitš. The pulsation theory of Mira Ceti. — 4. T. Lippmaa. E. V. Tartu Ülikooli Botaanikaia süstemaatilised ja taimegeograafilised kogud. (Les collections systématiques et phytogéographiques de l'Université estonienne à Tartu.) I (p. 1—192).

A XXXII (1937). 1. Wilh. Anderson. Kritische Bemerkungen zu S. Rosselands und W. Grotrians Ansichten über die Sonnenkorona. — 2. T. Lippmaa. E. V. Tartu Ülikooli Botaanikaia süstemaatilised ja taimegeograafilised kogud. (Les collections systématiques et phytogéographiques de l'Université estonienne à Tartu.) II (p. 193—375). — 3. A. Öpik. Trilobiten aus Estland.

A XXXIII (1939). 1. E. Öpik. Researches on the physical theory of meteor phenomena. III. — 2. Wilh. Anderson. Kritik der Ansichten von B. Jung über die obere Grenzdichte der Himmelskörper. — 3. Wilh. Anderson. Weitere Beiträge zu der elementaren Expansionstheorie des Universums. — 4. U. Karell. Tube flap grafting. — 5. K. Kirde. Change of climate in the northern hemisphere. — 6. K. Eichwald. Eesti taimed. (Estonian plants.) III

(101—150). — 7. Wilh. Anderson. Über die Anwendbarkeit von Saha's Ionisationsformel bei extrem hohen Temperaturen. — 8. Miscellaneous astrophysical notes. (I. J. Gabovits̄. On the empirical mass-luminosity relation. — II. J. Gabovits̄. On the orientation of the orbital planes in multiple systems. — III. J. Gabovits̄. On the mass ratio of spectroscopic binaries with one spectrum visible. — IV. G. Kusmin. Über die Abhängigkeit der interstellaren Absorption von der Wellenlänge. — V. G. Kusmin. Über die Partikeldurchmesser-Verteilung in der interstellaren Materie. — VI. V. Riives. A tentative determination of the surface brightness of dark nebulae. — VII. V. Riives. The influence of selective absorption in space upon a differential scale of stellar magnitudes. — VIII. E. Öpik. On the upper limit of stellar masses. — IX. E. Öpik. The density of the white dwarf A. C. + 70° 8247. — 9. E. Öpik. Stellar structure, source of energy, and evolution.

A XXXIV (1940). 1. J. Tehver, R. Säre und M. Keerd. Das Konjunktivalepithel des Rindes und Schafes während der verschiedenen Phasen des Östralzyklus. — 2. A. Kärсна. Über das Problem der Messung der Störung bei statistischen Reihen mit Anwendung auf die Klimatologie. — 3. I. Sibul. Über das Auftreten von Acetylcholin im strömenden Blute. — 4. E. Markus. Der Brennschieferbau Estlands. — 5. E. Öpik. Composite Stellar Models. — 6. E. Lepik. Fungi Estonici exsiccati: Uredinaceae III et Ustilaginaciae. — 7. E. Lepik. Contributions to the Fungus Flora of Estonia I. — 7-a. K. Eichwald. Eesti taimed. IV. (151—200). (*Summary*: Estonian plants.) — 8. K. Kirde. Andmeid Eesti kliimast. (*Summary*: Data about the climate of Estonia.) — 9. J. Tehver. The Micro-Relief elements of the Stomach and Intestine in domestic Mammals.

A XXXV (1940). 1. A. Kärсна. Über das System der einmodigen Häufigkeitskurven. — 2. H. Perlitz and R. Aavakivi. The Atomic Parameters of γ -Silver-Cadmium. — 3. J. Tehver. Kassi keele foliaatpapillidest. (On the foliate papillae in the cat.) — 4. V. Koern. Das Binäre Legierungssystem Ag-Te. — 5. A. Paris. Über die Eisen- und Aluminiumbestimmungen nach der Benzoatmethode. — 6. A. Vaga. Fütotsönoloogia põhiküsimusi. (On Some Fundamental Problems in Phytocenology.)

A XXXVI (1940). 1. K. Orviku. Lithologie der Tallinna-Serie (Ordovizium, Estland) I. — 2. H. Paris. Palderjanijuure võrdlev uuri-mine. (Vergleichende Untersuchung des Baldrian.) — 3. J. Tehver. Koduimetajate neelu mikro-reljeefi elementidest. (On the Micro-Relief Elements of the Oesophagus in Domestic Mammals.)

B I (1921). 1. M. Vasmer. Studien zur albanesischen Wortforschung. I. — 2. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 1. — 3. M. Vasmer. Osteuropäische Ortsnamen. — 4. W. Anderson. Der Schwank von Kaiser und Abt bei den Minsker Juden. — 5. J. Bergman. Quaestiunculae Horatianae.

B II (1922). 1. J. Bergman. Aurelius Prudentius Clemens, der grösste christliche Dichter des Altertums. I. — 2. L. Kettunen. Lõunavepsa häälik-ajalugu. I. Konsonandid. (Südweptische Lautgeschichte. I. Konsonantismus.) — 3. W. Wiget. Altgermanische Lautuntersuchungen.

B III (1922). 1. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 2. — 2. M. A. Курчинский (M. A. Kurtschinsky). Социальный законъ, случай и свобода. (Das soziale Gesetz, Zufall und Freiheit.) — 3. A. R. Cederberg. Die Erstlinge der estländischen Zeitungsliteratur. — 4. L. Kettunen. Lõunavepsa häälik-ajalugu. II. Vokaalid. (Südweptische Lautgeschichte. II. Vokalismus.) — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. [I.] — 6. A. M. Tallgren. Zur Archäologie Eestis. I.

B IV (1923). 1. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. II. — 2. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 3. — 3. W. Anderson. Nordasiatische Flutsagen. — 4. A. M. Tallgren. L'ethnographie préhistorique de la Russie du nord et des États Baltiques du nord. — 5. R. Gutmann. Eine unklare Stelle in der Oxforder Handschrift des Rolandsliedes.

B V (1924). 1. H. Mutschmann. Milton's eyesight and the chronology of his works. — 2. A. Pridik. Mut-em-wija, die Mutter Amenhotep's (Amenophis') III. — 3. A. Pridik. Der Mitregent des Königs Ptolemaios II Philadelphos. — 4. G. Suess. De Graecorum fabulis satyricis. — 5. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. I. Lief. (S. 1—160). — 6. H. Mutschmann. Studies concerning the origin of „Paradise Lost“.

B VI (1925). 1. A. Saareste. Leksikaalseist vahekordadest eesti murretes. I. Analüüs. (Du sectionnement lexicologique dans les patois estoniens. I. Analyse.) — 2. A. Bjerre. Zur Psychologie des Mordes.

B VII (1926). 1. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 4. — 2. W. Anderson. Der Chalifenmünzfund von Kochtel. (Mit Beiträgen von R. Vasmer.) — 3. J. Mägiste. Rosona (Eesti Ingeri) murde pääjooned. (Die Hauptzüge der Mundart von Rosona). — 4. M. A. Курчинский (M. A. Kurtschinsky). Европейский хаосъ. Экономическія послѣдствія великой войны. (Das europäische Chaos.)

B VIII (1926). 1. A. M. Tallgren. Zur Archäologie Eestis. II. — 2. H. Mutschmann. The secret of John Milton. — 3. L. Kettunen. Untersuchung über die livische Sprache. I. Phonetische Einführung. Sprachproben.

B IX (1926). 1. N. Maim. Parlamentarismist Prantsuse restauratsioonialjal (1814—1830). (Du parlementarisme en France pendant la Restauration.) — 2. S. v. Csekey. Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts. I. Teil (S. 1—102). — 3. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. II. Lief. (S. 161—288). — 4. G. Suess.

De eo quem dicunt inesse Trimalchionis cenae sermone vulgari. — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. III. — 6. C. Vilhelmson. De ostraco quod Revaliae in museo provinciali servatur.

B X (1927). 1. H. B. Rahamägi. Eesti Evangeeliumi Luteri usu vaba rahvakirik vabas Eestis. (Die evangelisch-lutherische freie Volkskirche im freien Eesti. Anhang: Das Gesetz betreffend die religiösen Gemeinschaften und ihre Verbände.) — 2. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. IV. — 3. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. III. Lief. (S. 289—416). — 4. W. Schmied-Kowarzik. Die Objektivation des Geistigen. (Der objektive Geist und seine Formen.) — 5. W. Anderson. Novelline popolari sammarinesi. I.

B XI (1927). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) I. — 2. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. IV. Lief. (S. 417—512). — 3. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. V.

B XII (1928). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) II. — 2. J. Mägiste. *oi*-, *ei*-deminutiivid läänemeresoomes keelis. (Die *oi*-, *ei*-Deminutiva der ostseefinnischen Sprachen.)

B XIII (1928). 1. G. Suess. Petronii imitatio sermonis plebe qua necessitate coniungatur cum grammatica illius aetatis doctrina. — 2. С. Штейн (S. v. Stein). Пушкин и Гофман. (Puschkin und E. T. A. Hoffmann.) — 3. A. V. Kõrv. Värsimõõt Veske „Eesti rahvalauludes“. (Le mètre des „Chansons populaires estoniennes“ de Veske.)

B XIV (1929). 1. Н. Майм (N. Maim). Парламентаризм и суверенное государство. (Der Parlamentarismus und der souveräne Staat.) — 2. S. v. Csekey. Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts. II. Teil (S. 103—134). — 3. E. Virányi. Thalès Bernard, littérateur français, et ses relations avec la poésie populaire estonienne et finnoise.

B XV (1929). 1. A. v. Bulmerincq. Kommentar zum Buche des Propheten Maleachi. 1 (1, 2—11). — 2. W. E. Peters. Benito Mussolini und Leo Tolstoi. Eine Studie über europäische Menschheitstypen. — 3. W. E. Peters. Die stimmanalytische Methode. — 4. W. Freymann. Platons Suchen nach einer Grundlegung aller Philosophie.

B XVI (1929). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) III. — 2. W. Süß. Karl Morgenstern (1770—1852). I. Teil (S. 1—160).

B XVII (1930). 1. A. R. Cederberg. Heinrich Fick. Ein Beitrag zur russischen Geschichte des XVIII. Jahrhunderts. — 2. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. VI. — 3. W. E. Peters. Wilson, Roosevelt, Taft und Harding. Eine Studie über nordamerikanisch-englische Menschheitstypen nach stimmanalytischer Methode. — 4. N. Maim. Parlamentarism ja fašism. (Parliamentarism and fascism.)

B XVIII (1930). 1. J. Vasar. Taani püüded Eestimaa taasvallutamiseks 1411—1422. (Dänemarks Bemühungen Estland zurückzugewinnen 1411—1422.) — 2. L. Leesment. Über die livländischen Gerichtssachen im Reichskammergericht und im Reichshofrat. — 3. A. И. Стендер-Петерсен (Ad. Stender-Petersen). О пережиточных следах аориста в славянских языках, преимущественно в русском. (Über rudimentäre Reste des Aorists in den slavischen Sprachen, vorzüglich im Russischen.) — 4. M. Курчинский (M. Kourtschinsky). Соединенные Штаты Европы. (Les États-Unis de l'Europe.) — 5. K. Wilhelmson. Zum römischen Fiskalkauf in Ägypten.

B XIX (1930). 1. A. v. Bulmerincq. Kommentar zum Buche des Propheten Maleachi. 2 (1, 11—2, 9). — 2. W. Süss. Karl Morgenstern (1770—1852). II. Teil (S. 161—330). — 3. W. Anderson. Novelline popolari sammarinesi. II.

B XX (1930). 1. A. Oras. Milton's editors and commentators from Patrick Hume to Henry John Todd (1695—1801). I. — 2. J. Vasar. Die grosse livländische Güterreduktion. Die Entstehung des Konflikts zwischen Karl XI. und der livländischen Ritter- und Landschaft 1678—1684. Teil I (S. 1—176). — 3. S. v. Csekey. Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts. III. Teil (S. 135—150).

B XXI (1931). 1. W. Anderson. Der Schwank vom alten Hildebrand. Teil I (S. 1—176). — 2. A. Oras. Milton's editors and commentators from Patrick Hume to Henry John Todd (1695—1801). II. — 3. W. Anderson. Über P. Jensens Methode der vergleichenden Sagenforschung.

B XXII (1931). 1. E. Tennmann. G. Teichmüllers Philosophie des Christentums. — 2. J. Vasar. Die grosse livländische Güterreduktion. Die Entstehung des Konflikts zwischen Karl XI. und der livländischen Ritter- und Landschaft 1678—1684. Teil II (S. I—XXVII. 177—400).

B XXIII (1931). 1. W. Anderson. Der Schwank vom alten Hildebrand. Teil II (S. I—XIV. 177—329). — 2. A. v. Bulmerincq. Kommentar zum Buche des Propheten Maleachi. 3 (2, 10—3, 3). — 3. P. Arumaa. Litauische mundartliche Texte aus der Wilnaer Gegend. — 4. H. Mutschmann. A glossary of americanisms.

B XXIV (1931). 1. L. Leesment. Die Verbrechen des Diebstahls und des Raubes nach den Rechten Livlands im Mittelalter. — 2. N. Maim. Völkerbund und Staat. Teil I (S. 1—176).

B XXV (1931). 1. Ad. Stender-Petersen. Tragoediae Sacrae. Materialien und Beiträge zur Geschichte der polnisch-lateinischen Jesuitendramatik der Frühzeit. — 2. W. Anderson. Beiträge zur Topographie der „Promessi Sposi“. — 3. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. VII.

B XXVI (1932). 1. A. v. Bulmerincq. Kommentar zum Buche des Propheten Maleachi. 4 (3, 3—12). — 2. A. Pridik. Wer war Mutemwija? — 3. N. Maim. Völkerbund und Staat. Teil II (S. I—III. 177—356).

B XXVII (1932). 1. K. Schreinert. Johann Bernhard Hermann. Briefe an Albrecht Otto und Jean Paul (aus Jean Pauls Nachlass). I. Teil (S. 1—128). — 2. A. v. Bulmerincq. Kommentar zum Buche des Propheten Maleachi. 5 (3, 12—24). — 3. M. J. Eisen. Kevadised pühad. (Frühlingsfeste.) — 4. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. VIII.

B XXVIII (1932). 1. P. Põld. Üldine kasvatusõpetus. (Allgemeine Erziehungslehre.) Redigeerinud (redigiert von) J. Tork. — 2. W. Wiget. Eine unbekannte Fassung von Klingers Zwillingen. — 3. A. Oras. The critical ideas of T. S. Eliot.

B XXIX (1933). 1. L. Leesment. Saaremaa halduskonna finantsid 1618/19. aastal. (Die Finanzen der Provinz Ösel im Jahre 1618/19.) — 2. L. Rudrauf. Un tableau disparu de Charles Le Brun. — 3. P. Ariste. Eesti-rootsi laensõnad eesti keeles. (Die estlandschwedischen Lehnwörter in der estnischen Sprache.) — 4. W. Süß. Studien zur lateinischen Bibel. I. Augustins Locutiones und das Problem der lateinischen Bibelsprache. — 5. M. Kurtschinsky. Zur Frage des Kapitalprofits.

B XXX (1933). 1. A. Pridik. König Ptolemaios I und die Philosophen. — 2. K. Schreinert. Johann Bernhard Hermann. Briefe an Albrecht Otto und Jean Paul (aus Jean Pauls Nachlass). II. Teil S. I—XLII + 129—221). — 3. D. Grimm. Zur Frage über den Begriff der Societas im klassischen römischen Rechte. — 4. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. IX.

B XXXI (1934). 1. E. Päss. Eesti liulaul. (Das estnische Rodellied.) — 2. W. Anderson. Novelline popolari sammarinesi. III. — 3. A. Kurlents. „Vanemate vara“. Monograafia ühest joomaulust. („Der Eltern Schatz“. Monographie über ein Trinklied.) — 4. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. X.

B XXXII (1934). 1. A. Anni. F. R. Kreutzwaldi „Kalevipoeg“. I osa: Kalevipoeg eesti rahvaluules. (F. R. Kreutzwalds „Kalevipoeg“. I. Teil: Kalevipoeg in den estnischen Volksüberlieferungen.) — 2. P. Arumaa. Untersuchungen zur Geschichte der litauischen Personalpronomina. — 3. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. XI. — 4. L. Gulkowitsch. Die Entwicklung des Begriffes Hāsīd im Alten Testament. — 5. H. Laakmann und W. Anderson. Ein neues Dokument über den estnischen Metsik-Kultus aus dem Jahre 1680.

B XXXIII (1936). 1. A. Annist (Anni). Fr. Kreutzwaldi „Kalevipoeg“. II osa: „Kalevipoja“ saamislugu. (Fr. Kreutzwalds „Kalevipoeg“. II. Teil: Die Entstehungsgeschichte des „Kalevipoeg“.) — 2. H. Mutschmann. Further studies concerning the origin of Paradise Lost. (The matter of the Armada.) — 3. P. Arumaa. De la désinence -tu du présent en slave. — 4. O. Loorits. Pharaos Heer in der Volksüberlieferung. I. — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. XII.

B XXXIV (1935). 1. W. Anderson. Studien zur Wortsilbenstatistik der älteren estnischen Volkslieder. — 2. P. Ariste. Huulte

võnkehäälik eesti keeles. (The labial vibrant in Estonian.) — 3. P. Wieselgren. Quellenstudien zur Volsungasaga. I (S. 1—154).

B XXXV (1935). 1. A. Pridik. Berenike, die Schwester des Königs Ptolemaios III Euergetes. I. Hälfte (S. 1—176). — 2. J. Taul. Kristluse jumalariigi õpetus. (Die Reich-Gottes-Lehre des Christentums.) I pool (lk. I—VIII. 1—160).

B XXXVI (1935). 1. A. Pridik. Berenike, die Schwester des Königs Ptolemaios III Euergetes. II. Hälfte (S. I—VIII. 177—305). — 2. J. Taul. Kristluse jumalariigi õpetus. (Die Reich-Gottes-Lehre des Christentums.) II pool (lk. 161—304).

B XXXVII (1936). 1. A. v. Bulmerincq. Die Immanuelweissagung (Jes. 7) im Lichte der neueren Forschung. — 2. L. Gulkowitsch. Das Wesen der maimonideischen Lehre. — 3. L. Gulkowitsch. Rationale und mystische Elemente in der jüdischen Lehre. — 4. W. Anderson. Achtzig neue Münzen aus dem Funde von Naginšcina. — 5. P. Wieselgren. Quellenstudien zur Volsungasaga. II (S. 155—238). — 6. L. Gulkowitsch. Die Bildung des Begriffes Ḥasīd. I.

B XXXVIII (1936). 1. J. Mägiste. Einiges zum problem der *oi-*, *ei-*deminutiva und zu den prinzipien der wissenschaftlichen kritik. — 2. P. Wieselgren. Quellenstudien zur Volsungasaga. III (S. 239—430). — 3. W. Anderson. Zu Albert Wesselski's Angriffen auf die finnische folkloristische Forschungsmethode. — 4. A. Koort. Beiträge zur Logik des Typusbegriffs. Teil I (S. 1—138). — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. XIII.

B XXXIX (1938). 1. A. Koort. Beiträge zur Logik des Typusbegriffs. Teil II (S. I—IV. 139—263). — 2. K. Ramul. Psychologische Schulversuche. — 3. A. Annist. Fr. R. Kreutzwaldi „Paarisammokese“ algupära. (Die Entstehungsgeschichte von Fr. R. Kreutzwalds „Paar sammokest“.) — 4. H. Masing. The Word of Yahweh.

B XL (1937). 1. H. Mutschmann. Milton's projected epic on the rise and future greatness of the Britannic nation. — 2. J. Györke. Das Verbum **le-* im Ostseefinnischen. — 3. G. Saar. Johann Heinrich Wilhelm Witschel'i „Homniku- ja õhtuohvrite“ eestindised. (Die estnischen Übersetzungen der „Morgen- und Abendopfer“ von J. H. W. Witschel.) — 4. O. Sild. Kirikuvisitatsioonid eestlaste maal vanemast ajast kuni olevikuni. (Die Kirchenvisitationen im Lande der Esten von der ältesten Zeit bis zur Gegenwart.) — 5. K. Schreinert. Hans Moritz Ayrmanns Reisen durch Livland und Rußland in den Jahren 1666—1670.

B XLI (1938). 1. L. Gulkowitsch. Zur Grundlegung einer begriffsgeschichtlichen Methode in der Sprachwissenschaft. — 2. U. Masing. Der Prophet Obadja. Band I: Einleitung in das Buch des Propheten Obadja. Teil I (S. 1—176).

B XLII (1940). 1. L. Gulkowitsch. Die Grundgedanken des Chassidismus als Quelle seines Schicksals. — P. Ariste. Etimoloogilisi märkmeid. II. (Some Etymological Notes.) — 3. E. Roos. Eestikeelse kvantiteeriva heksameetri süsteem. (Das System des quantifizierenden Hexameters im Estnischen.) — 4. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. XIV.

B XLIII (1939). **1.** L. Rudrauf. Imitation et invention dans l'art d'Eugène Delacroix: Delacroix et le Rosso. — **2.** L. Gulko-witsch. Das kulturhistorische Bild des Chassidismus. — **3.** A. Oras. Notes on some Miltonic usages, their background and later development. — **4.** A. Oras. On some aspects of Shelley's poetic imagery. — **5.** H. Mutschmann. The origin and meaning of Young's Night Thoughts.

B XLIV (1939). **1.** B. Kangro. Eesti soneti ajalugu. (Histoire du sonnet estonien.) — **2.** E. Ilus. Piiratud asjaõigused omale asjale. (Die begrenzten dinglichen Rechte an eigener Sache.)

B XLV. **1.** W. Anderson. Zu dem estnischen Märchen vom gestohlenen Donnerinstrument. — **2.** O. Loorits. Gedanken-, Tat- und Worttabu bei den estnischen Fischern. — **3.** O. Loorits. Kõpu murde häälikutelugu. (Lautgeschichte des Dialekts von Kõpu.) — **4.** P. Ariste. Soome mustlaste kohanimed. (The Place-names of the Finnish Gipsies.)

B XLVI (1940). **1.** P. Ariste. Georg Mülleri saksa laensõnad. (The German Loanwords of Georg Müller.) — **2.** A. Aavik. „Kalevala“ sõnasilbistatistiline uurimus. (Wortsilbenstatistische Untersuchung des „Kalevala“.) — **3.** P. Ariste. Eesti-rootsi laensõnadest. (Esto-Swedish Loanwords.) — **4.** L. Gulko-witsch. Das Charisma des Gebetes um Regen nach der Talmudischen Tradition. — **5.** L. Gulko-witsch. Die Bildung des Begriffes Häsīd. — **6.** L. Gulko-witsch. Der Chassidismus als Kulturphilosophisches Problem.

B XLVII (1940). **1.** P. Ariste. Hiiu murrete häälikud. (The Sounds of the Hiiumaa Dialects.) — **2.** P. Ariste. Murdenäiteid Pühalepa kihelkonnast. (Dialektproben aus dem Kirchspiel Pühalepa.)

B XLVIII (1940). J. Tork. Eesti laste intelligents. (The Intelligence of Estonian Children.)

C I—III (1929). **I 1.** Ettelugemiste kava 1921. aasta I poolaastal. — **I 2.** Ettelug. kava 1921. a. II poolaastal. — **I 3.** Dante pidu 14. IX. 1921. (Dantefeier 14. IX. 1921.) R. Gutmann. Dante Ali-ghieri. W. Schmied-Kowarzik. Dantes Weltanschauung. — **II 1.** Ettelug. kava 1922. a. I poolaastal. — **II 2.** Ettelug. kava 1922. a. II poolaastal. — **III 1.** Ettelug. kava 1923. a. I poolaastal. — **III 2.** Ettelug. kava 1923. a. II poolaastal.

C IV—VI (1929). **IV 1.** Ettelug. kava 1924. a. I poolaastal. — **IV 2.** Ettelug. kava 1924. a. II poolaastal. — **V 1.** Ettelug. kava 1925. a. I poolaastal. — **V 2.** Ettelug. kava 1925. a. II poolaastal. — **VI 1.** Ettelug. kava 1926. a. I poolaastal. — **VI 2.** Ettelug. kava 1926. a. II poolaastal.

C VII—IX (1929). **VII 1.** Ettelug. kava 1927. a. I poolaastal. — **VII 2.** Ettelug. kava 1927. a. II poolaastal. — **VIII 1.** Loengute ja praktiliste tööde kava 1928. a. I poolaastal. — **VIII 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1928. a. II poolaastal. — **IX 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1929. a. I poolaastal. — **IX 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1929. a. II poolaastal. — **IX 3.** Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli isiklik koosseis 1. detsembril 1929.

C X (1929). Eesti Vabariigi Tartu Ülikool 1919—1929.

C XI—XIII (1934). **XI 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1930. a. I poolaastal. — **XI 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1930. a. II poolaastal. — **XI 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1930. — **XII 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1931. a. I poolaastal. — **XII 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1931. a. II poolaastal. — **XII 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1931. — **XIII 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1932. a. I poolaastal. — **XIII 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1932. a. II poolaastal. — **XIII 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1932. — **XIII 4.** K. Schreinert. Goethes letzte Wandlung. Festrede. — **XIII 5.** R. Mark. Dotsent Theodor Korssakov †. Nekroloog.

C XIV (1932). Tartu Ülikooli ajaloo allikaid. I. Academia Gustaviana. a) Ürikuid ja dokumente. (Quellen zur Geschichte der Universität Tartu (Dorpat). I. Academia Gustaviana. a) Urkunden und Dokumente.) Koostanud (herausgegeben von) J. V a s a r.

C XV (1932). L. Villecourt. L'Université de Tartu 1919—1932.

C XVI—XVIII (1936). **XVI 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1933. a. I poolaastal. — **XVI 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1933. a. II poolaastal. — **XVI 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1933. — **XVII 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1934. a. I poolaastal. — **XVII 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1934. a. II poolaastal. — **XVII 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1934. — **XVII 4.** R. O u n a p. T. Ü. õigus-teaduskonna kriminalistikaõpetaja A. P. Melnikov †. — **XVII 5.** F. P u k s o v. Rahvusvahelise vaimse koostöötamise institutsioonid ja nende tegevus 1932—1933. — **XVIII 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1935. a. I poolaastal. — **XVIII 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1935. a. II poolaastal. — **XVIII 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1935.

C XIX—XXI (1939). **XIX 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1936. a. I poolaastal. — **XIX 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1936. a. II poolaastal. — **XIX 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1936. — **XIX 4.** V. P a a v e l. Inseneri tegevus, selle eesmärk, iseärasused, alused ja tulevikusihid. — **XX 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1937. a. I poolaastal. — **XX 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1937. a. II poolaastal. — **XX 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1937. — **XXI 1.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1938. a. I poolaastal. — **XXI 2.** Loeng. ja prakt. tööde kava 1938. a. II poolaastal. — **XXI 3.** E. V. T. Ü. isiklik koosseis 1. dets. 1938. — **XXI 4.** Vakantsela Tartu Ülikooli kirurgia-õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde arvustused. — **XXI 5.** Vak. T. Ü. farmakoloogia-õppetoolile kandideerijate tead. tööde arvustused. — **XXI 6.** Vak. T. Ü. õpetatud sepa kohale kandideerija tead. tööde arvustused. — **XXI 7.** Vak. T. Ü. Eesti ja naabermaade muinas-teaduse õppetoolile kandideerija tead. tööde hinnang. — **XXI 8.** T. Ü. vak. günekoloogia ja sünnitusabi professorile kandideerija tead. tööde arvustused. — **XXI 9.** T. Ü. vak. eugeenika professorile kandideerija tead. tööde arvustused. — **XXI 10.** T. Ü. vak. eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (polikliiniku) professorile kandideerijate tead. tööde arvustused. — **XXI 11.** T. Ü. vak. füsioloogia ja füsioloogilise keemia

professuurile kandideerija tead. tööde arvustused. — **XXI 12.** Arvustajate hinnangud ja arvamused E. V. T. Ü. majandusteaduskonna vak. panganduse ja kindlustusasjanduse õppetoolile kandideerija tead. tööde ja sobivuse kohta. — **XXI 13.** T. Ü. vak. loomaarstiteaduskonna anatoomia prosektuurile kandideerija tead. tööde arvustused.

C XXII (1937). Teise Balti riikide vaimse koostöö kongressi toimetis 29. ja 30. nov. 1936 Tartus. (Actes du Deuxième Congrès Interbaltique de Coopération Intellectuelle tenu à Tartu les 29 et 30 novembre 1936.)

C XXIII (1940). Tartu Ülikooli raamatukogude ajakirjade nimestik. Koostanud F. P u k s o o juhendusel E. V i g e l. (Catalogue des périodiques étrangers reçus par les bibliothèques de l'Université de Tartu, Dressé sous la direction de M. F. P u k s o o par M. E. V i g e l.)

C XXIV—XXV (1941). **XXIV 1.** Loengute ja praktiliste tööde kava 1939. aasta I poolaastal. — **XXIV 2.** Loengute ja praktiliste tööde kava 1939. aasta II poolaastal. — **XXIV 3.** Loengute ja praktiliste tööde kava 1940. aasta I poolaastal. — **XXIV 4.** Arvustajate hinnangud ja arvamused Tartu Ülikooli patoloogia-instituudi prosektori kohale kandideerija teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta. — **XXIV 5.** Tartu Ülikooli vakantssele loomaarstiteaduskonna lihahügieeni ja kohtuliku loomaarstiteaduse õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde arvustused. — **XXIV 6.** Tartu Ülikooli germaani filoloogia vakantssele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang. — **XXIV 7.** Tartu Ülikooli üldise ajaloo vakantssele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang. — **XXIV 8.** Tartu Ülikooli vakantssele etnograafia õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang. — **XXIV 9.** Tartu Ülikooli tsiviilõiguse ja -protsessi vakantssele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang. — **XXIV 10.** Tartu Ülikooli vakantssele kaubandusõiguse ja -protsessi õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang. — **XXIV 11.** Tartu Ülikooli vakantssele anatoomia prosektori kohale kandideerija tööde hinnangud. — **XXV 2.** Vakantssele Tartu Ülikooli loomakasvatuse professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde arvustused. — **XXV 3.** Tartu Ülikooli eripatoloogia, diagnostika ja teraapia (fakulteedikliiniku) vakantssele õppetoolile kandideerijate teaduslikkude tööde hinnang. — **XXV 4.** Arvamused Tartu Ülikooli arstiteaduskonna vakantssele farmakognosia professuurile kandideerijate teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta. — **XXV 5.** Arvamused Tartu Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna eksperimentaalse füüsika professuurile kandideerija teaduslikkude tööde ja sobivuse kohta. — **XXV 6.** Tartu Ülikooli röntgenoloogia vakantssele õppetoolile kandideerija teaduslikkude tööde hinnang.

TARTU ÜLIKOOLI TOIMETUSED ilmuvad kolmes seerias:

A: Mathematica, physica, medica. (Matemaatika-loodusteaduskonna, arstiteaduskonna, loomaarstiteaduskonna ja põllumajandusteaduskonna tööd.)

B: Humaniora. (Filosoofiateaduskonna ja õigusteaduskonna tööd.)

C: Annales. (Aastaruanded.)

Ladu: Ülikooli Raamatukogus, Tartus.

LES PUBLICATIONS DE L'UNIVERSITÉ DE TARTU (DORPAT) se font en trois séries:

A: Mathematica, physica, medica. (Mathématiques, sciences naturelles, médecine, sciences vétérinaires, agronomie.)

B: Humaniora. (Philosophie, philologie, histoire, droit.)

C: Annales.

Dépôt: La Bibliothèque de l'Université de Tartu.
